OCEANOLOGIE

CÎND MAREA NEAGRĂ ERA CU PATRU METRI MAI PUȚIN ADÎNCĂ...

Prosperele așezări ce existau acum două milenii pe țărmul Mării Negre au fost parțial înghițite de ape.

De ce ? Fiindcă, așa cum recente cercetări științifice o dovedesc, nivelul mării care scaldă ținuturile dobrogene a suferit, de-a lungul timpului, oscilații importante, care au determinat schimbări în configurația litoralului.

Geologii au descoperit existența mai multor „umflări" și descreșteri ale nivelului marin. Primele, consemnate din timpul glaciațiunii Würm și pînă la sfîrșitul epocii bronzului, deși au influențat considerabil configurația litoralului, nu permit, datorită marii lor vechimi, concluzii privind repercusiunile avute asupra comunităților omenești. Fenomenele de regresiune și transgresiune marină au avut însă mari repercusiuni asupra așezărilor antice, schimbîndu-le înfățișarea, determinînd evoluția sau involuția lor.

Mileniul I î.e.n., caracterizat printr-o climă deosebit de uscată, a fost marcat de o substanțială scădere a nivelului apelor Mării Negre, fenomenul căpătînd în limbajul oamenilor de specialitate denumirea de „phanagoreian". Cercetările subacvatice întreprinse în U.R.S.S. în legătură cu așezările elene de pe litoralul nord pontic au dus la concluzia unei diferențe de nivel a apelor de patru metri față de cel actual. Se poate ușor presupune că aceeași diferență de nivel există și la așezările de pe litoralul vestic al mării, respectiv pentru cele de pe țărmul românesc. De altfel, deși sînt încă într-o fază de început, cercetările arheologice submarine efectuate la noi au dus la o serie de concluzii asemănătoare. Deci, cu două mii și mai bine de ani în urmă uscatul se întindea dincolo de actualul nivel al mării, ceea ce explică faptul că numeroase construcții ale oraselor antice se află în zone ulterior acoperite de valuri. După regresiunea de care am amintit a urmat o nouă creștere a nivelului mării (denumită transgresiunea marină histriană), perioadă care se întinde pînă în zilele noastre. Se apreciază că această transgresiune s-ar fi produs în ultimele secole ale stăpînirii romano-bizantine în Dobrogea, Histria aflîndu-se pe atunci pe o cîmpie litorală și nu pe o insulă sau peninsulă, cum se presupunea pînă acum.

Apariția în deceniul cinci al secolului nostru a scafandrului autonom a dat posibilitatea arheologiei să-și extindă sfera de cercetări și în lumea apelor, cu rezultate deosebit de importante. Deși în țara noastră, așa cum am arătat, marile investigații arheologice submarine sînt încă de domeniul viitorului, cercetările făcute pînă în prezent în zona Mangalia și Constanța au și scos la iveală vestigii interesante. Iată cum descrie cercetătorul MIHAI LEFTERESCU de la Institutul de cercetări oceanografice din Constanța **descoperirile făcute la Mangalia.**

„În fața Mangaliei au fost identificate de curînd ruinele unei părți din antica cetate Callatis. În aliniamentul zidului nordic al acestei cetăți se află un mare fragment de colonadă de marmură și blocuri mari de piatră cu forme regulate avînd la capete scobituri caracteristice în formă de coadă de rîndunică, pentru elementele de îmbinare. Mai departe ruinele zidului acestei cetăți continuă în apă. Pe alocuri, pavaje din lespezi cu forme regulate acoperă suprafețe întinse, pentru a se pierde în ruinele unor ziduri".

La Mangalia, arheologii submarini au adus pe țărm amfore, țigle, cărămizi, ancore antice, dintre care una de plumb cu miez de lemn datînd din secolul II — î.e.n. De asemenea, în fața peninsulei din Constanța pe care s-a dezvoltat vechiul Tomis s-au identificat numeroase fragmente arhitectonice precum și vase ceramice, rămășițe din construcțiile cetății ulterior acoperită de apele mării. Interesant este de menționat că și lacul Tăbăcărie din Constanța ascunde în apele sale o așezare antică. Într-adevăr în adîncul lacului s-au găsit diferite resturi antice, precum și un apeduct format din tuburi ceramice.

Este de așteptat ca pe măsura trecerii la cercetări sistematic organizate de către specialiști, țărmul românesc al mării să ofere surprize abia bănuite, punînd la dispoziția muzeelor și științei noi piese valoroase ale trecutului.

Marian POPOVICI

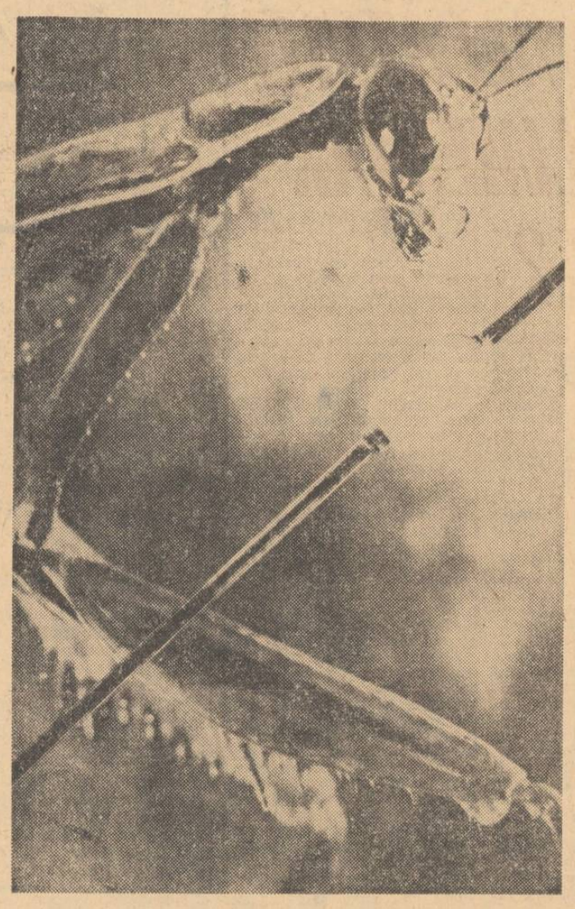

TERMOMETRU CU DIAMANT

Firește, știm, se fabrică diamante industriale. Știința a continuat însă să cerceteze cu atenție toate atributele diamantului „construit" de natură pentru a-l putea reproduce și folosi în diferite domenii. Astăzi se pot astfel produce industrial și termometre cu diamant, care pot să măsoare de la -200 grade Celsius temperatură la care majoritatea gazelor deveneau lichide, pînă la +650 grade Celsius, cînd metalele... fierbeau înroșite. Acest diamant care măsoară temperaturile face parte din grupa termistorilor, un nume ce vine de la grecescul „thermos" (= cald) și de la englezescul „resistor" (=stare), exprimînd principiul de funcționare.

GASTROENTEROLOGIE

MECANISMELE DE APĂRARE ALE ORGANISMULUI... ATACĂ!

Sînt cunoscute astăzi boli în care factorul dominant de boală este procesul imunitar. Cel ce trebuia să apere, devine dușmănos, agresiv. O nouă ramură a patologiei, a luat naștere — imunopatologia — și care polarizează astăzi interesul științei. Despre această problemă și despre cercetările românești de valoare, ne vorbește **prof. dr. VENIAMIN RUNCAN, directorul Centrului și clinicii de gastroenterologie de la Spitalul Grivița din București.**

— De ce această problemă îi interesează astăzi atît de mult pe clinicieni, pe epidemiologi, pe cercetătorii din laboratoarele științei medicale ?

— Imunopatologia, ne-a răspuns domnia sa, este o ramură relativ recentă a patologiei ce cîștigă tot mai mult interes atît prin cercetările experimentale și clinice realizate în toată lumea, cît și prin metodele și tehnicile noi de detectare calitativă și cantitativă a proceselor imunitare.

Concepția unor complexe imune — respectiv a combinării antigenelor cu anticorpul specific și deseori și cu complementul seric, complexe care pot precipita în unele țesuturi și pot astfel produce local procese inflamatorii și necrotice — apare astăzi din ce în ce mai bine argumentată. Sînt cunoscute astăzi boli renale, boli tiroidiene, colagenoze, în care factorul dominant patogenic este procesul imunitar.

În patologia hepatică — concepția unei agresiuni imunitare a fost exprimată — cu o intuiție genială de marele patolog al Parisului — Noël Fiessanger în 1908. Deci, înainte de era imunopatologiei viscerale. Abia după 40 de ani, această viziune anticipativă s-a confirmat prin date și fapte. Astăzi, datorită cercetărilor din multe centre medicale din afară și din țara noastră, ne găsim în fața unui fascicol de date experimentale și clinice, fascicol cu componență încă contradictorie, care sprijină ipoteza uni agresiuni hepatice imunologice, adică bazată pe aceste procese de sensibilizare a organismului — și ficatului — la variate substanțe, fie endogene (în corpul nostru), fie exogene (pătrunse din afară în organismul nostru) .

— Care hepatite cronice și ciroze recunosc acest mecanism patogen imunitar, în special la care bolnavi, devreme ce acest mecanism nu este ușor de afirmat ?

— Din observațiile clinice, biologice și morfologice ale bolnavilor studiați de noi, apare ca probabil faptul că numai hepatitele cronice active, ca și unele ciroze, au acest mecanism principal care întreține și le agravează evoluția bolii. E posibil ca și celelalte forme de hepatite cronice și ciroze să aibă asociat sau conex acest mecanism, dar în măsură mai puțin activă.

— În unele boli hepatice evolutive, boala imunotoxică se instalează într-o fază mai tardivă...

— Da, este posibil prin agentul infecțios persistent în organism sau prin produși de necroză celulară hepatică, care suscită elaborarea de anticorpi și de celule sensibilizate. Procesul imunitar, astfel apărut și localizat la ficat, agravează leziunile deja existente și apar astfel noi produși care stimulează aparatul imunitar. Se instalează astfel un cerc vicios — fie de autointreținere, fie de autoagresiune.

— Cum îl putem surprinde, detecta, pentru a putea „sparge" acest cerc vicios ?

— Dispunem astăzi de cîteva teste sensibile pentru detectarea proceselor imunitare din organismul bolnavilor, ca electro și imunoelectroforeza, imunofluorescența, anticorpi și serurile imune marcate, autoradiografia celulară, ș. a. care atestă prezența acestor fenomene.

— Ce aduc nou cercetările românești ? Ale dv. personal ?

— Cercetările noastre aduc o contribuție clinică și experimentală la studiul problemei hepatitelor și cirozelor cu patogeneză imunitară. de altfel ca și a altor centre universitare din țară, contribuție realizată prin metode și tehnici de explorare moderne și sensibile și astfel diagnosticul acestor boli cu patogeneză imunitară devine în parte posibil.

— Contribuția dv., îmi îngăduiți s-o spun eu, este în special valoroasă prin loturile bogate de bolnavi studiați, prin acuratețea clinică și paraclinică a acestor bolnavi și în special prin omogenitatea, relativa omogenitate a loturilor în care agentul inițial infecțios — respectiv virusurile hepatice — reprezintă cauza cea mai frecventă. Cercetările noi întreprinse au confirmat unele ipoteze, lărgind domeniul, arătînd complexitatea proceselor imunitare care sînt implicate sau asociate în evoluția hepatitei cronice. De altfel, pentru a lămuri, sau mai bine zis, pentru a înlătura spaimele, este bine să amintim că, hepatitele infecțioase se vindecă, la copii, în proporție de 95 la sută, și la adulți de 85—90 la sută. Doar 5 la sută „scapă", devenind hepatite cronice. Am observat însă o oarecare ezitare a medicilor cînd e vorba să „atace" o hepatită cronică. De ce ?

— Boala cronică devine a doua viață a pacientului. Întregul organism se adaptează pentru a putea „conviețui" cu boala. Se creează un anumit echilibru. Și este o complexitate de probleme. Sînt funcțiuni preluate de alte organe, se adaptează o serie de funcțiuni noii situații. De aceea e nevoie de multă atenție cînd ataci o boală cronică. Bolnavul nu este un cobai. Nu poți face experiențe cu viața unui om. Nu poți trata bolnavul pornind de la o simplă ipoteză, slab argumentată. Ar însemna să te joci cu viața unui om. Ezitarea pe care ați observat-o relevă tocmai respectul profund al medicului față de omul bolnav. Medicul reflectă mult pentru a alege calea cea mai bună, ca nu cumva intervenind, fără suficiente și puternice argumente, să dăuneze, rupînd apărarea creată în timp de organism...

DICȚIONARUL OLIMPIC AL CENTRULUI ELECTRONIC

Primul record mondial ce se va înregistra la Jocurile Olimpice de la München este cunoscut. E al informației electronice. Echipa „învingătoare" este compusă din 110 specialiști în electronică, printre care nouă englezi, cinci francezi, doi greci, un indian, un chinez, ocupați să pună la punct Centrul de calcule olimpice cel mai perfecționat și cel mai rapid care a funcționat vreodată, ne informează ziarul „Le Figaro". Sala centrală a Centrului de calcule este instalată în apropierea porții Marathonului. A fost prevăzut că în timpul Jocurilor, vor fi efectuate 4 000 de liste de rezultate, difuzate practic imediat. Dacă lista oficială a rezultatelor finale de la Olimpiada de la Tokio a fost gata după două zile, la München, aceasta va fi cunoscută de presă în aceeași zi.

În dicționarul olimpic al centrului electronic vor figura peste 9 000 de atleți, nu numai cu numele, vîrsta, înălțimea, greutatea, situația familiară, dar și cu o serie de „amănunte" : numărul și sexul copiilor fiecăruia, cluburile din care a făcut parte, performanțele înregistrate pînă atunci etc.

De asemenea, „portretul" a 6 000 de personalități prezente, antrenori, invitați de onoare etc, va figura pe fișierul electronic de informații, pe care, citățm, sînt deja programate regulamentele celor 196 discipline olimpice. „Memoria istorică" conține recordurile și performanțele de la toate Jocurile din anul 1896, pentru primele șase locuri.

Și acestea sînt doar cîteva dintre „atributele" celor cinci creiere electronice care vor „asista" la Jocurile Olimpice de la München.

CE ESTE „RADIOVIZIUNEA" ?

Ce posibilități ne oferă „radioviziunea" ?. Locatorul holografic al viitorului ne va înfățișa pe ecran obiecte situate la distanțe la care nici vorbă să poată fi văzute cu mijloacele actuale. Posibilitatea vederii la distanțe foarte mari a și fost demonstrată cu exemplul Lunii. După reflectarea undelor radio emise de pe Pămînt a fost alcătuită o hologramă a suprafeței lunare. Pentru a-i verifica exactitatea, holograma respectivă a fost comparată cu imaginile obținute pînă atunci cu ajutorul telescoapelor și cu fotografiile făcute de cosmonauți. Holograma a permis ca peisajul lunar să fie „văzut" cu mare exactitate.

Și, totuși, exemplele de mai sus vorbesc doar despre o singură capacitate a holografiei — aceea de a ne oferi imagini. Dar obiectul însuși are și alte caracteristici, cum ar fi volumul său. În momentul de față, în afara holografiei nu există alte mijloace care să permită înregistrarea instantanee a proceselor volumetrice, cum sînt mișcarea fluxurilor de aer în conductele aerodinamice, ejectarea gazelor din motoarele cu reacție, procesele care însoțesc arderea și explozia.

Există întotdeauna primejdia ca hîrtiile să se rupă, discurile să se spargă și fotografiile să se decoloreze. Atunci ne vine în ajutor — afirmă savanții sovietici — o proprietate deosebită a holoramei, de care nu dispune nici un alt mijloc de înregistrare. Dacă rupeți o fotografie, fiecare bucățică va înfățișa numai un anumit detaliu al obiectului fotografiat. O bucată de hologramă spartă va reproduce obiectul întreg. Totodată, pe o singură hologramă pot fi înregistrate mai multe imagini, care se reconstituie ulterior fiecare în parte.

LA TELEFON INIMA!

La centrul de cardiologie sună telefonul. Medicul de gardă ridică receptorul. De la celălalt capăt „vorbește" o inimă, sau dacă vreți, se aud bătăile unei inimi. Da, pacientul nu trebuie să se mai deplaseze la spital... dar aceasta începînd din 1972. Este data cînd serviciul de transmisie va fi pus la punct, după cum anunță N.D.D.K., adică corporația telegraf-telefon japoneză. Experimentările făcute pînă acum au demonstrat că se poate. Timpul de transmitere a unei electrocardiograme fiind de cinci minute. Bineînțeles, pentru aceasta este nevoie de două aparate : un aparat pentru măsurarea cardiografică și un aparat sonic. Ansamblul acestor dispozitive nu depășește însă volumul unui receptor obișnuit de telefon. Un medic poate transporta totul într-o servietă. Bătăile de inimă vor fi transmise prin telefon, trecînd firește prin aparatul sonic și apoi captate de electrocardiograful spitalului. Procedeul este simplu : o infirmieră racordează receptorul la electrocardiograf. Specialistul transmite rezultatul cu ajutorul aceleiași linii telefonice. Se afirmă că nu poate să se întîmple nicio eroare de diagnostic.

Accidentul a fost evitat. Salvatorul se numește... laser

Șoferii știu — și nu numai ei — ce se poate întîmpla dacă atîpești fie și numai o secundă la volan sau dacă gîndurile te poartă aiurea cînd mașina este angajată cu viteză pe șosea. Uneori este de ajuns o fracțiune de secundă pentru a se produce ireparabilul. Știința și tehnica au căutat soluții. Și din nou laserul înscrie și aici o victorie pe lista mereu mai lungă a aplicațiilor sale în practică. O rază laser trimisă, reflectată și receptată, de un al doilea aparat, măsoară cu o viteză de a zecea milioana parte dintr-o secundă pe o distanță de 15 metri. Așadar un control permanent, instantaneu al distanței pe care o mașină poate s-o aibă. În același timp, atașat unui ochi electronic, se acționează asupra frînelor mașinii, după caz, încetinind sau oprind... la timp ! S-a imaginat chiar adaosul unei mici benzi magnetice prin care șoferul să fie avertizat și... sonor. Așadar, un aparat laser... protector, mereu „atent" alături și, la nevoie, în locul șoferului. Bineînțeles, ca orice noutate, aparatura necesară este deocamdată foarte scumpă. În viitor însă, ea va face parte din echipamentul oricărei mașini : un automat cu raze laser.

Un test pentru ochii dv.

Dacă vă imaginați că este vorba de un nou model de cască pentru exploratorii cosmosului, vă înșelați. Nu, nu este nici o „pălărie" care vi se prezintă, cu recomandarea creatorilor ca fiind „ultimul strigăt" și ca atare, „vă place sau nu, iată ce veți purta pentru a fi la modă". Opticienii unei firme münchencze au construit acest aparat pentru a testa — a măsura deci — vederea. Aceasta nu înlătură afirmația tehnicienilor respectivi de a fi oferit un model... la zi.

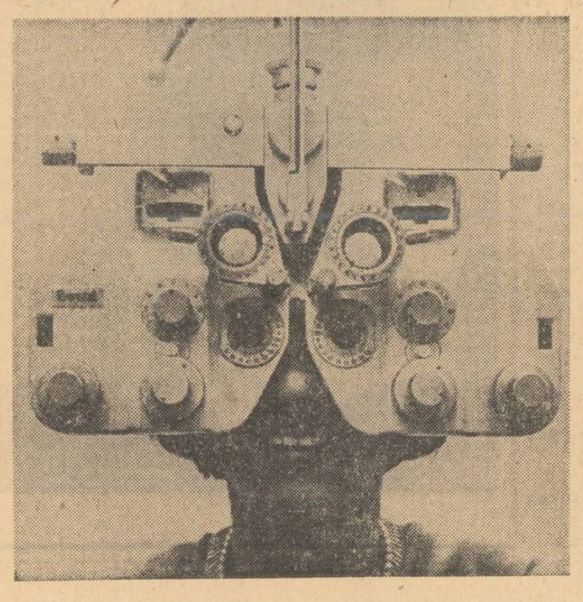

OPTICĂ

Iluzii care nu sînt simple „jocuri distractive"

Problemele de percepție pasionează știința din multe „puncte de vedere". Iluziile de optică constituie o modalitate de a investiga funcționarea... sistemului nervos. De aci și interesul stîrnit de descoperirea unei noi iluzii optice.

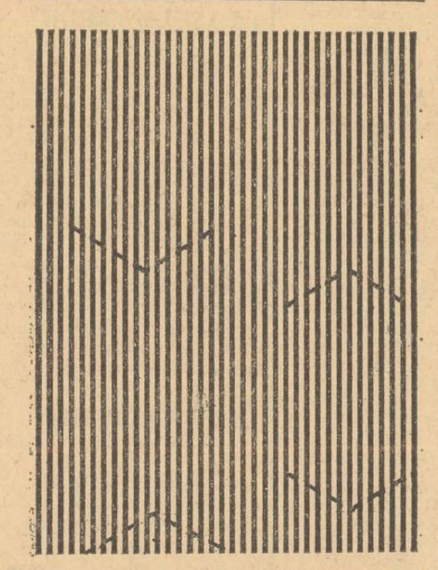

De cîte ori nu ni s-a propus să răspundem la întrebarea, de pildă : Care este mai mare : rombul alb sau cel negru ? Ni se părea că cel alb. Dar nu era decît o iluzie optică. Ambele erau egale. O linie ni se părea frîntă. Era dreaptă de fapt. Și așa mai departe. Se pare însă că singura, adevărata greșală pe care o comitem este de a crede că sînt „simple jocuri" la o rubrică distractivă. Iluziile de optică sînt, pentru specialiști, desigur, un mijloc științific de investigare a funcționării sistemului nervos. Iată și explicația pentru care imaginea pe care o reproducem mai sus își află locul în celebra revistă științifică engleză „Nature" și în cotidianul „Le Monde", la rubrica științei. Doi cercetători de la departamentul de psihologie a Universității din Dundee — Wade și Sanford — au raportat recent descoperirea unei noi iluzii optice. Așadar, priviți cu atenție desenul. Mișcați-l de la stînga la dreapta și de la dreapta la stînga. Trăsăturile oblice, care erau puțin vizibile cînd figura era staționară, apar cu un contrast mai puternic. Și, dimpotrivă, dispar aproape complet cînd mișcați figura pe verticală.

Explicația fenomenului trebuie căutată, ni se spune, în însăși structura sistemului nostru de vedere Pentru Wade și Sanford fenomenul este legat de existența în creier a unor neuroni specializați în a vedea liniile drepte, fiecare neuron funcționînd doar pentru o linie cu o înclinare dată. Retina și creierul uman nu analizează, de fapt, imaginea la fel ca aparatul fotografic ; conexiuni complexe și încă puțin cunoscute între neuroni permițînd, dimpotrivă o analiză după criterii diverse.

Numeroasele linii verticale ale figurii provoacă funcționarea intensivă a neuronilor specializați în recrearea liniilor verticale. Survine atunci un fenomen de „acoperire".

Cînd mișcăm foaia de la dreapta la stînga, liniile verticale devin mult mai puțin vizibile, neuronii specializați în recunoașterea lor sînt deci mai puțin excitați. Efectul de acoperire, de mascare a lor, dispare și liniile oblice apar mai clar. Dimpotrivă, în cazul unei mișcări verticale, liniile verticale rezistă. Efectul de mascare a celorlalte continuă. Pare chiar mai accentuat în măsura în care deplasarea verticală are tendința să atenueze, să micșoreze percepția liniilor oblice relativ puțin înclinate.

Și poate că începe să ne fie clar că problemele de percepție pasionează știința din multe „puncte de vedere".

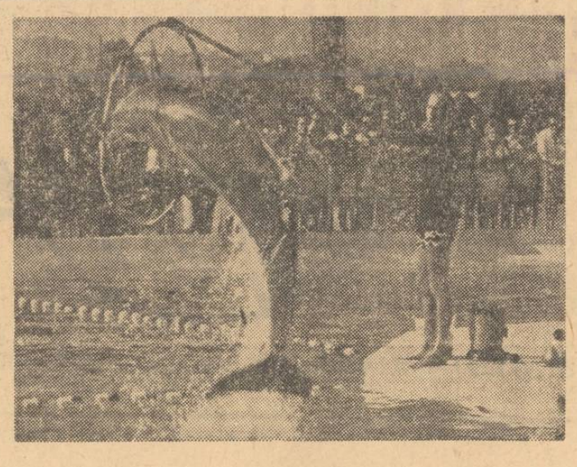

MIRACULOASELE PROPRIETĂȚI CURATIVE ALE ASFODELEI

Virtuțile curative ale asfodelei — o plantă ce crește din cele mai vechi timpuri pe pămîntul Bulgariei — erau cunoscute în vechime, așa cum se atestă în toate izvoarele scrise, inclusiv în Iliada și Odiseea. În popor asfodela era folosită ca depurativ sanguin, în tratamentul afecțiunilor biliare, în unele boli ale pielii și pe rana făcută de mușcătura șerpilor veninoși. Îi redescoperă calitățile medicina modernă. Un grup de cercetători de la secția de farmacologie a Academiei de științe a R.P. Bulgaria o studiază pentru a determina spectrul complet al proprietăților sale... miraculoase.

Între Antibe și Cagnes, fostul comandant al escadrilei Normandie — Niemen, Roland de la Poype a creat cel mai mare și mai invidiat „muzeu viu", un Oceanariu numit Marineland. Printre pensionarii celebri, delfinii (în imagine, unul dintre ei oferind grațios un spectacol) dar și fantastica Calypso — singura balenă-tigru care trăiește în captivitate în Europa.

CE VOM PURTA ÎN 1972...

DACĂ PENTRU MAJORITATEA POPULAȚIEI problema îmbrăcămintei și încălțămintei pe care o vor purta în anul viitor nu este încă în actualitate, specialiștii, creatorii de modele și chiar producătorii au această chestiune pe agenda preocupărilor imediate. Explicabil, de vreme ce la actualul Pavilion de mostre sînt expuse produsele propuse să fie fabricate pentru sezonul viitor, și tot cu acest prilej au loc obișnuitele confruntări cu reprezentanții comerțului pentru contractări.

ÎN ATARI CONDIȚII, colecțiile întocmite de diferitele fabrici din industria ușoară sînt definitivate, permițînd conturarea liniilor generale ale modei anului ce se apropie. Cu sprijinul și aprobarea specialiștilor din domeniul țesăturilor și confecțiilor ne-am informat pentru cititorii noștri, asupra principalelor caracteristici și tendințe din aceste domenii ale bunurilor de consum care interesează atît de mult pe cumpărători.

AM AFLAT ASTFEL că în ce privește țesăturile tendința principală pentru 1972 este aspectul rustic obținut din țesături de diferite amestecuri, care asigură suplețe, fluiditate. Coloritul va fi mult mai viu, cu mai multă luminozitate. În special pentru vară se preconizează gama de verde, galben-maron, albastru. Culoarea neutră bej rămîne în continuare de actualitate.

TENDINȚELE ce se observă la imprimeuri sînt de ordin figurativ, floral (într-un stil seminatural, cu influență rustică și puțin relief), grafic (o continuare a desenelor decorative, geometrice, interpretate grafic).

CA ȘI LA ȚESĂTURI, așa cum ne informează tovarășul ION MAZILU, director adjunct în M.C.I., linia modei la confecții pentru femei va impune aspectul sportiv, reprezentat în continuare prin menținerea pantalonului ca o piesă importantă în garderobă, în diferitele sale variante (compleul pantalon cu vestă, cu jachetă). Jachetele acestor compleuri sînt în special tip safari, respectiv prevăzute cu 4 buzunare.

PENTRU SEZONUL DE TOAMNĂ-IARNĂ se cunoaște deocamdată numai linia de modă pentru iarna 1971—1972. Principalele noutăți: reactualizarea gulerelor gen cămașă bărbătească cu colțuri alungite la paltoane-pardesie, în paralel cu reverul de amploare mai redusă; aplicarea de pelerine detașabile la paltoane-pardesie; folosirea în mare măsură a garniturilor de nasturi, buzunare aplicate și pe bust, cordoane cu cataramе de forme noi.

FUSTA DE STOFĂ cîștigă ca importanță și reflectă linia anunțată mai sus, fiind încheiată cu nasturi la mijloc sau lateral și avînd buzunare aplicate. Taiorul va apare în cele două variante: cu jacheta mai lungă și cu jachetă scurtă, pînă în talie.

PENTRU SEZONUL DE VARĂ, rochia prezintă o amploare mai mare, ce pornește din talie sub formă de cute.

PENTRU ÎMBRĂCĂMINTEA DE VACANȚĂ se preconizează un variat sortiment de pantaloni, compleuri, rochii de plajă. Nu se vor omite pantalonii specifici de munte. Impermeabilele din țesături de bumbac cu poliester în culori deschise, aduc ca noutate în linia de croială tipul chemisier cu butonare fină aproape de tiv (cu patru sau două buzunare aplicate cu tighele).

ȘI ȚESĂTURILE, respectiv confecțiile destinate bărbaților prezintă o seamă de noutăți, menite a face îmbrăcămintea mai elegantă, mai aspectuoasă.

FAȚĂ DE PERIOADA ANTERIOARĂ, în care dominau țesăturile tip lînă cu caracter sportiv, din fire groase, cu tușeu aspru, se revine la țesăturile cu aspect mai plăcut, cu tușeu moale, mult mai fine. Firele de efect gen rustic vor domina, ca și la confecțiile pentru femei, îmbrăcămintea sport, în special sacourile. În ce privește țesăturile tip bumbac, materia primă va prezenta o mai mare diversitate de amestecuri cu poliesteri, celofibră, fibre polinozice etc.

LINIILE DE CROIALĂ vor marca următoarele tendințe principale: la mantouri (cu unu sau două rînduri de nasturi) linia este tubulară, iar gulerul și reverele late. Croiala mantoului este simplă, cu buzunare mari aplicate. Sacourile se vor menține în continuare lungi, cu talia accentuată și mîneci de lățime normală. Reverele sînt late, pentru a încadra cravatele late, din nou la modă. Pantalonul este fix în partea superioară, cu linia dreaptă, cu sau fără manșetă, lărgimea în partea de jos fiind de 25 cm.

CĂMAȘA BĂRBĂTEASCĂ clasică are linia aproape de corp și gulerul ascuțit. Pentru tineri, gulerul este înalt, pentru a se putea plasa nodul cravatei late. Un aspect foarte modern la cămășile cu guler răsfrînt o constituie platca. Pe lîngă cămașa clasică se mai preconizează alte două variante: cămașa tip sport, purtată peste pantalon, cu sau fără cordon, cu linia dreaptă completată de trei sau patru buzunare; cămașa cu detalii stil militar, cu epoleți, cu buzunare aplicate, cu nasturi metalici.

DUPĂ CUM AM MAI AMINTIT toate aceste noutăți și tendințe au devenit vizibile la al 5-lea Pavilion de mostre ce s-a deschis în Piața Scînteii. Urmează ca publicul — arbitrul suprem — să decidă el însuși asupra modelelor care vor corespunde cel mai bine preferințelor sale.

M. PAULIAN
S. MIRCESCU

ȘTIȚI SĂ VĂ ALCĂTUIȚI UN REGIM ALIMENTAR ECHILIBRAT?

Sfîrșit de vară, început de toamnă. Alte griji, alte preocupări gospodărești sau de sănătate. Nu mai avem nedumeriri de felul: Ce alegem, marea sau muntele? Nu ne mai interesează binefacerile și riscurile băilor de soare. În schimb, regimul alimentar rămîne aceeași actuală problemă cu consecințe vizibile și imediate asupra sănătății și siluetei noastre. Fiindcă silueta nu mai e de mult o modă. E un atribut al sănătății.

Alimentația suferă schimbări în fiecare anotimp. Cum alegem produsele, cum compunem mesele pentru a avea siguranța, pe de o parte, că respectăm anumite sensibilități ale organismului, pe de altă parte, că nu riscăm să ne îngrășăm?

Uneori, **sîntem tentați să renunțăm total la făinoase,** de teama unor kilograme în plus. Și argumentăm: feculentele nu sînt absolut indispensabile echilibrului alimentar". Foarte bine, spun medicii, într-un articol recent înserat în paginile revistei „Jours de France", dar chiar dacă acesta e adevărul, să ne gîndim că suprimarea lor ne obligă la un regim fie prea bogat, fie prea sărac în carne. **Prea multă carne** înseamnă un surplus de muncă pentru rinichi sau pericolul unui exces de acid uric. **Un consum prea mic de carne** este o poartă deschisă către denutriție, anemie. E bine să se știe, că unul din avantajele consumării făinoaselor este de a modera consumarea proteinelor.

Alteori, luăm hotăriri eroice: „de mîine, abolim grăsimile, untul, laptele, produsele lactate". Credeți că e cea mai bună metodă? Inconvenientele, se arată, în articolul citat, nu sînt de neglijat. Ne lipsim de substanțe de neînlocuit: vitamina A și calciu. Iar **lipsa grăsimilor, a laptelui etc. duce la turburări ale pielii, ale vederii, la scăderea tonusului muscular.** Periclităm buna funcționare a vezicii biliare, ajutăm colesterolul să crească, spun cei avizați. Da, dar nu poate fi vorba despre suprimarea grăsimilor în general ci despre măsură în consumarea lor. **Împotriva excesului de colesterol,** se recomandă o anumită rezervă în privința unor alimente ca: ficat, creier, mazăre, gălbenuș, castane, carne grasă, grăsime prăjită. Deci, nu luați hotărirea de a suprima total grăsimile din alimentație, pînă nu întrebați medicul.

Război dulciurilor! decidem curajoși, în speranța de a slăbi. **Regimul fără zahăr, fără produse zaharoase, fără prăjituri nu e indicat** totuși, decît în cazul unui diabet. A vă lipsi total de zahăr, înseamnă a renunța la un aliment energetic de primă importanță și a provoca o scădere a energiei musculare. Să nu ne îndopăm cu prăjituri, bineînțeles, dar nici să nu consumăm mai puțin de 80 gr. zahăr pe zi.

Cea mai nefastă hotărîre pare a fi un regim alimentar din care sînt eliminate fructele, sursă de vitamine și minerale. Este **absolut obligatoriu să mîncăm fructe.** Contraindicate sînt doar în cazul colitelor cronice, cînd fructele trebuie consumate fierte sau în cazul diabetului, în ceea ce privește fructele prea zaharoase. Să nu uităm că zahărul din fructe este foarte util pentru funcționarea ficatului. Nici contrariul nu este bun: un regim exclusiv de fructe crude și cruditățî care irită intestinul.

În sfîrșit, **regimul fără sare, prelungit, este periculos** întrucît antrenează tulburări și depresiuni nervoase. **Regimul sărac în săruri** poate dura mai mult, dar supravegherea medicului este absolut necesară și în acest caz.

Cum să mîncăm, așadar, fără a lipsi organismul de ceea ce are nevoie, fără a ne pune în pericol silueta și fără a încălca indicațiile medicilor, în cazul unor regimuri dietetice?

Anumite alimente pot fi contraindicate doar în cazul alergiilor sau al unor boli precise. Altminteri, **nici un aliment nu trebuie să lipsească din meniurile noastre zilnice. Avem nevoie de o hrană echilibrată în carne, grăsimi, zahăr, legume, fructe. Fiindcă orice dezechilibru alimentar antrenează un altul, organic.** Și nu este oare, agreabil să gustăm din tot ceea ce natura și gastronomia ne-a impodobit mesele?

PENTRU O CĂMARĂ BINE GARNISITĂ

CONSERVE DE FASOLE VERDE

Se alege fasole foarte tînără. Se curăță și se spală. Se pune la fiert în apă clocotită cu sare (10 g la fiecare litru). După 5 minute, se scurge sau se scoate fasolea cu lingura de luat spumă. După ce s-a răcit, se așază în borcane. Se adaugă în apa în care a fiert încă puțină sare și se toarnă peste fasole. Se leagă borcanele la gură cu celofan dublu, ud. Se sterilizează timp de două ore. După două zile, se mai fierb borcanele o dată, o oră.

CASTRAVECIORI ÎN OȚET

Se aleg castraveciori mici și foarte proaspeți. Se spală, se scurg de apă și se taie puțin la capete. Se așază într-un castron și se acoperă cu oțet fiert cu sare după gust (circa 50 g de fiecare litru de oțet) și cu cîteva boabe de piper. Se acoperă castronul cu un șervet. A doua zi, se scurg castraveciorii, se pune oțetul la fiert timp de 15 minute adăugîndu-i-se oțet proaspăt.

Se așază castraveciorii în borcane. La dorință, printre ei se pot pune rondele de morcovi, frunze de vișin și cățel de usturoi. Se toarnă deasupra oțetul răcorit, se presară boabe de muștar, se leagă borcanele la gură și se păstrează la loc răcoros.

CIUPERCI ÎN ULEI

Tăiați capătul nisipos de la piciorul ciupercilor. Spălați-le în multă apă cu adaus de oțet. Fierbeți-le 15 minute în oțet alb potrivit de acru (3°).

Scurgeți-le, lăsați-le să se svînte bine, așezați-le în borcan împreună cu o frunză de dafin, sare, piper și, dacă doriți, cu o cuișoară. Acoperiți-le cu ulei. Legați borcanul, păstrați-l la loc uscat și răcoros.

CIUPERCI ÎN OȚET

După ce ați curățat și spălat ciupercile ca mai sus, puneți-le în apă clocotită 5 minute. Scurgeți-le, așezați-le în borcane. Turnați deasupra oțet nefiert, nu prea acru și adăugați, dacă doriți, o frunză de dafin, boabe de piper, cățel de usturoi.

DULCEAȚĂ DE PIERSICI

2 kg de piersici fără sîmburi, 2 kg de zahăr, ½ baton de vanilie ½ litru de apă.

Alegeți piersici nu prea mari și cu carnea tare. Ca să le cojiți ușor, cufundați-le cîteva secunde în apă clocotită. Răcoriți-le cu apă rece, scoateți coaja, tăiați-le în două, îndepărtați sîmburele și tăiați în două, fiecare jumătate. Cîntăriți fructele. Dintr-o cantitate de zahăr egală cu greutatea lor și circa două pahare de apă, faceți un sirop bine legat. Adăugați piersicile și vanilia. Lăsați să fiarbă pe foc potrivit scuturînd vasul din timp în timp. Cînd piersicile au devenit translucide — după aproximativ 10 minute — scoateți fructele cu o lingură de spumă și așezați-le în borcane pe care le veți umple pe jumătate. Legați siropul din cratiță pe foc iute, adaugînd și pe cel pe care îl lasă fructele din borcane. Cînd e bine legat, turnați-l peste fructe.

LICHIOR DIN SÎMBURI DE PIERSICI

Din sîmburii rămași de la dulceață și din fructele prea coapte ca să poată fi folosite, pregătiți un lichior. Așezați într-un borcan sîmburii, piersicele — cojite și tăiate în bucăți și acoperiți-le de alcool. **Pentru 60 de sîmburi și 3—4 piersici aveți nevoie de 1 litru de alcool de 70°.** Dar dacă vă plac băuturile mai slabe puteți folosi și 1 litru de vodcă.

După o lună, scurgeți lichidul și amestecați-l cu un sirop făcut din 750 g zahăr și 750 g apă. Siropul se răcește înainte de a fi folosit. Filtrați și turnați în sticle.

PELTEA DE MERE

Se spală 2 kg de mere cu carnea tare: ionatane sau crețești (merele făinoase dau o peltea turbure). Se taie în sferturi fără să se curețe de coajă sau semințe. Se pun pe foc acoperite cu apă și se lasă să fiarbă pe foc potrivit cam 10—15 minute fără să se amestece. După ce fructele s-au înmuiat, se toarnă totul într-o sită inoxidabilă sau într-un tifon pus deasupra unui castron. Se lasă așa să se scurgă o noapte. A doua zi, se filtrează zeama printr-un tifon curat, se cîntărește și se pregătește o cantitate egală de zahăr.

Se pune zeama la foc să scadă la jumătate, se adaugă zahărul pregătit și se amestecă cu o lingură curată de lemn pînă ce se topește. Se fierbe pe foc între 3—4 minute, se lasă să se odihnească 10 minute, se adună spuma și se toarnă în borcane.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

CAMERA ȘCOLARULUI

de Elena BARNEA
cercetător științific la Institutul de igienă și sănătate publică

A început școala. Pentru copii și pentru... părinți. Cei mici au grija învățatului. Celor mari, în schimb, le revin și grijile de elev și cele de părinți. Una dintre acestea este CAMERA ȘCOLARULUI, *amenajarea, alegerea și aranjarea mobilierului adecvat.*

Respectarea programului de învățătură, odihnă și joacă pretinde O CAMERĂ LINIȘTITĂ. De preferat este ca ea să fie mai izolată de restul familiei.

LUMINATUL *corespunzător al încăperii în care învață copilul este o condiție esențială pentru sănătatea și puterea lui de muncă.* O cameră insuficient luminată poate avea drept consecințe: miopie, conjunctivită; dureri de cap, scăderea randamentului la învățătură, oboseală.

Din aceste motive, ca și datorită faptului că soarele este necesar dezvoltării osoase a copilului și distrugerii microbilor din aer, camera unui copil trebuie

desen de arh. M. KROCHMALNIC

să fie bine însorită, în medie 2—3 ore pe zi. Geamurile mari ale clădirilor de locuințe noi permit acest lucru, cu condiția să fie întreținute curate și să nu fie acoperite cu perdele din țesături prea dense sau cu hîrtie albastră. Un geam murdar reține pînă la 40 la sută din radiațiile luminoase, iar perdelele netransparente, și mai mult.

O importanță deosebită trebuie să se acorde și iluminatului artificial. Pe metru pătrat de suprafață a camerei cantitatea optimă de lumină corespunde unei puteri electrice de circa 12-14 wați, ceea ce înseamnă că într-o cameră de 14 m.p. sînt necesare 3 becuri a 60 wați. Corpurile de iluminat cu abajururi mate, care reflectă lumina în sus spre tavan, asigură cel mai bun iluminat deoarece acesta este uniform în toată încăperea și ochiul copilului, mai sensibil, nu suferă acțiunea directă a razelor de lumină. *Atunci cînd copilul citește la birou, la masă, lîngă noptiera patului are nevoie de o veioză, ca sursă de lumină suplimentară, astfel ca aceasta să-i permită o bună acuitate vizuală, fără să-i obosească ochiul. Pentru evitarea umbrelor,* veioza se așază întotdeauna în partea stîngă a corpului.

MOBILIERUL din camera școlarului trebuie să fie dimensionat în raport cu vîrsta. Un mobilier necorespunzător ca mărime produce deformări ale coloanei vertebrale, tulburări circulatorii și respiratorii, o dezvoltare insuficientă a cutiei toracice, tulburări de vedere (miopia).

Pentru a ajuta relaxarea corpului în timpul somnului și a asigura o poziție corectă a coloanei vertebrale, PATUL trebuie să fie cu 20 cm mai mare decît lungimea copilului. Masa *sau* pupitrul *de lucru, la fel cu și* scaunul *pe care stă copilul* sînt de mărime convenabilă cînd asigură următoarea ținută a corpului: linia ambilor umeri paralelă cu marginea mesei, spatele drept, picioarele să atingă podeaua cu toată talpa. *Dacă masa de lucru este prea înaltă, umărul drept este mai ridicat decît cel sting și coloana vertebrală se strîmbă spre stînga; cînd masa este prea joasă, ținuta și efectele sînt inverse. Dacă scaunul nu are dimensiuni potrivite, copilul nu se mai sprijină pe spătar, ci se apleacă înainte, atingînd chiar cu pieptul masa de lucru și apropiind prea mult ochii de cărți și caiete.*

Este de dorit ca odată cu intrarea copilului la școală *(mai ales acum, cînd aceasta începe la 6 ani și durează pînă la minimum 16 ani)* să i se cumpere un pupitru-masă de lucru, reglabil după vîrstă. *Dar poate nu-l cumpărați imediat sau lipsește din comerț (ceea ce, din păcate,se mai întîmplă).* Și, în lipsa pupitrului reglabil, dintr-o masă, dintr-un scaun vechi, se poate ajusta — prin modificarea dimensiunii picioarelor — un colț de lucru pentru școlar.

Camera școlarului mai ridică și anumite probleme de curățenie și igienă. *Praful și murdăria se asociază cu microbii cei mai diferiți care provoacă frecvente îmbolnăviri respiratorii și digestive, care întrețin infecții ale pielii.*

Aerisirea frecventă, de 3-4 ori pe zi, timp de 15 minute, indiferent de anotimp, *este o metodă simplă de a contribui nu numai la sănătatea copilului dar și la randamentul muncii lui.* Supraîncălzirea camerei în care copilul învață, din dorința să nu răcească, este o greșeală. Temperatura optimă în sezonul de toamnă-iarnă în camera de lucru nu trebuie să depășească 21, maximum 23°C. *Tocmai copiii prea feriți de temperaturi mai scăzute vor răci mai frecvent, datorită diferențelor de temperatură dintre căldura de acasă și temperatura aerului de afară cu care vin în contact în drumul lor spre școală, în timpul orelor de sport, al jocului în recreație etc.*

Sînt cîteva reguli simple, e drept, dar care trebuie știute și respectate. Fiindcă respectarea lor nu poate decît să confirme o dată mai mult dragostea și grija părinților pentru copii.

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

L. O. — Craiova. *Nu mai repetăm cele spuse de acum în probleme de andrologie. În cazul dv. credem că este tardivă intervenția. Mirosul neplăcut al transpirației va fi înlăturat printr-o igienă riguroasă (de ea nu sînt scutiți nici cei care nu transpiră atît de abundent) și vă sfătuim să utilizați produsele antisudorale și dezodorizante. Ideal sau altele pe care le găsiți la magazinele cu produse cosmetice.*

I. IONESCU — Argeș. *Aftele pot recidiva din cauza unei dentiții defectuoase, a focarelor de infecție dentară și amigdaliene. Dacă repetate tratamente efectuate de medicii din localitatea dv. nu au ameliorat starea dv. vă îndrumăm la clinica de stomatologie din Calea Plevnei 18.*

MARIA POPESCU — Arad. *Ați enumerat numeroase tratamente medicale și balneare efectuate pentru a ușura durerile provocate de spondiloză, dar a lipsit gimnastica medicală, masajul și medicamentul Clorzoxazon. Le veți aplica sub supravegherea medicului.*

M. R. — *Deva. Îngrijorarea dv. nu are temei. Nu credem că este o calviție ereditară. Copiii se nasc de obicei cu păr mai abundent sau mai rar și în primele luni părul cade, iar ulterior apare un păr sănătos, des.*

VASILICA ȘANDOR și alte cititoare. *După intervenția suferită, salpingectomie bilaterală, deși ciclul menstrual poate rămîne normal — fecundația nu este posibilă.*

MARIANA CONSTANTINESCU — Tîrgoviște. *Este posibil să existe o interrelație între infecția reumatismală și reacția alergică de la nivelul tegumentelor. Este indicat să vă trateze medicul reumatolog. Pentru a diminua pruritul insuportabil, vă recomandăm Feniramin (o tabletă, seara).*

SAVA REDILIE — Oradea. *Nu există fizionomii perfect simetrice — toate au un grad mai mare sau mai mic de asimetrie. Eliberați-vă de obsesia aceasta chinuitoare; complexele dv. nu sînt justificate. La vîrsta dv. există atîtea preocupări frumoase, centrați-vă atenția asupra picturii. Nu este necesară o altă extracție dentară, se poate executa o lucrare dentară protetică fixă, dar bineînțeles numai cu ajutorul medicului stomatolog.*

GHEORGHE PITIȘ. — *Sîntem mai sceptici referitor la prima dv. întrebare, dar vă sugerăm să cereți avizul medicului O.R.L.-ist. În primul rînd, acesta va determina cauza pierderii mirosului și va decide dacă există vreo posibilitate de a vă ajuta. Referitor la a doua problemă, ne scrieți că datorită unui regim corect hipocaloric și a exercițiilor fizice, ați reușit să slăbiți dar după cîteva săptămîni s-a refăcut excesul ponderal. Cauza este, credem noi, lipsa de perseverență în aplicarea acestor măsuri.*

Dr. Ana MURGULET

PEȘTE CONGELAT
PESCUIT DE TRAULERELE ROMÂNEȘTI
BOGAT ÎN GRĂSIMI, SUBSTANȚE CHIMICE NECESARE ORGANISMULUI UMAN, ÎN PROTEINE ȘI FOSFOR.
STAVRIZI • MACROURI • MERLUCIUS • COD
(6512)

DORIȚI CA AUTOTURISMUL DVS. SĂ FIE ÎN SIGURANȚĂ ȘI APĂRAT DE INTEMPERII?
comandați un garaj demontabil la cooperativa
TEHNOMETALICA
STR. VINĂTORI NR. 4, SECTOR 6 — TELEFON 31 19 81
se poate executa și cu plata în rate
(6597)

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Răbdare... și imaginație

Cititorul nostru **EUGEN CRĂȘMARU**, pensionar gradul I, din Comănești, str. Zăvoi, Bloc 10, Scara A, etaj I, ap. 4, jud. Bacău, propune cititorilor un joc foarte amuzant, unde... este nevoie de răbdare și imaginație.

Pentru că ni s-a părut interesant și instructiv în același timp, vi-l aducem la cunoștință și dv.

În fond, este vorba de 12 plăcuțe de lemn cu dimensiunile de mai jos,

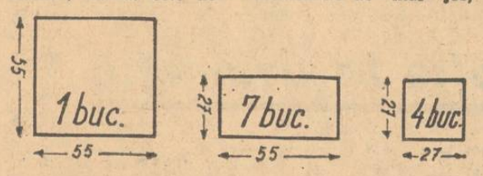

Grosimea plăcuțelor este mai puțin importantă, ea putînd fi de 5 mm sau 10 mm, însă bineînțeles uniformă la toate.

Plăcuța de 55×55 mm se notează cu litera „A", care se și scrie deasupra.

Plăcuțele de 27×55 mm se notează cu literele „B", „G", „H", „I", „K" și „L", care se scriu, de asemenea, deasupra lor.

Plăcuțele de 27×27 mm se notează cu „C", „D", „E" și „F", litere scrise deasupra lor.

Toate aceste plăcuțe se așază într-un fel de tăviță cu ramă, cu dimensiunile 112×167 mm, care pe una din laturile de 112 mm are o tăietură în ramă cu dimensiunea de 56 mm. Înălțimea ramei trebuie să fie egală aproximativ cu grosimea plăcuțelor, astfel încît acestea, plasate în tăviță, să nu iasă afară. Pe fundul interior al tăviței este lipită o hîrtie, pe care se desenează suprafețe egale, numerotate conform figurii de mai jos.

24	23	22	21
17	18	19	20
16	15	14	13
9	10	11	12
8	7	6	5
1	2	3	4

Jocul constă în deplasarea plăcuțelor în interiorul tăviței, prin mișcare de translație, fără a elimina vreuna, astfel încît pînă la urmă să se aducă plăcuța „A", în dreptul tăieturii din ramă, putînd deci să o scoatem afară bineînțeles tot printr-o mișcare de translație.

Conform precizărilor cititorului nostru, pentru a realiza această performanță sînt necesare doar.. 122 de mișcări diverse ale plăcuțelor.

În tăviță se vor așeza plăcuțele numai în ordinea indicată în schiță.

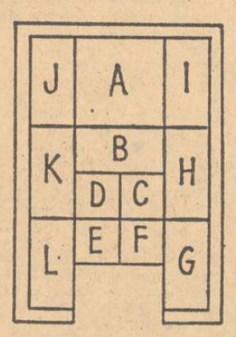

Tov. Crâșmaru ne-a trimis și o listă cu toate mișcările necesare, pe care însă, din lipsă de spațiu nu o putem publica.

Mișcările sînt precizate în funcție de literele de pe plăcuțe și numerele notate pe fundul tăviței. Informativ, vă vom indica primele 5 mișcări : 1) F se aduce pe dreptunghiul notat cu 3 ; 2) F se mută apoi pe 2 ; 3) G se mută pe 3 și 6 ; 4) H se mută pe 5 și 4 ; 5) C se mută pe 12 etc.

Nu este exclus ca rezolvarea problemei să se obțină și prin mai puține mișcări.

Aceasta rămîne să ne-o comunicați eventual dv., cititorii. Dacă doriți mai multe relații, puteți scrie direct tovarășului Crâșmaru, a cărui adresă am menționat-o mai sus.

Un amănunt final: atît plăcuțele, cît și tăvița, pot fi confecționate și din carton, puțin mai gros, ceea ce înlesnește realizarea lor.

Mulțumim cititorului nostru pentru jocul trimis, urindu-i în același timp multă sănătate, iar dv., viitorilor jucători, succes !

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Țițeiul

În anul 1909, inginerul român Lazăr Edeleanu a realizat un procedeu industrial, aplicat apoi pe larg, pe plan internațional, pentru extragerea selectivă cu bioxid de sulf, din țiței, a hidrocarburilor aromatice, precum benzenul, toluenul, xilenul etc., performanță necunoscută pînă atunci. Cît privește importanța acestei realizări, este destul să ne gîndim că, pe de o parte, a putut fi astfel îmbunătățită calitatea produselor petroliere, iar pe de altă parte, că hidrocarburile aromatice obținute, stau la baza unei întregi serii de substanțe chimice organice: medicamente, coloranți, explozivi insecticide etc.

Din secretele somnului

Există un somn normal, clasic și un somn numit „paradoxal", în timpul căruia visăm. Somnul paradoxal este foarte necesar menținerii stării normale de sănătate.

Care este fenomenul ?

Holografia se bazează pe fenomenul difracției undelor de lumină în jurul obiectului fotografiat.

Poșta cititorilor

În numărul 724 din 21 august 1971, am publicat un material al cititorului nostru **EUGEN ȘTEFAN IACOB**, din Brașov, intitulat „Proprietățile miraculoase ale anului 1971". În numărul următor al revistei, deci 725, din 28 august 1971, au apărut și răspunsurile, conform textului original, primit de la tov. Iacob.

Cum însă nu publicăm nimic fără ca de obicei să verificăm în prealabil afirmațiile, am supus unor asemenea verificări și materialul în cauză. Afirmația că numărul 1971 poate fi obținut prin suma a 5 cuburi perfecte nu era neadevărată, însă numerele indicate în acest sens de expeditor nu corespundeau de loc unei realități. Nu putem ști dacă era o greșală (deși diferențele sînt prea mari) sau, poate, o glumă.

Totuși, am publicat ca atare materialul, urmărind să vedem ulterior în ce măsură cititorii sînt atenți sau dispun de perspicacitate. Nu am parcurs pînă în prezent răspunsurile primite de la cititori, dar dacă unii au constatat cele sesizate de noi acum, este foarte bine, și le transmitem în avans felicitări !

Cu titlu informativ, vă menționăm însă că, de exemplu, o posibilitate de obținere a numărului 1971 prin sumarea a 5 cuburi perfecte este următoarea :

$3^3+3^3+4^3+5^3+12^3 = 1971$

Numerele respective au fost calculate de noi.

Este foarte probabil să existe însă și alte posibilități, pe care, amatorii de curiozități matematice le pot calcula singuri.

Cu această ocazie, precizăm că dintr-o greșală de tipar, în revista nr. 724, din 21 august 1971, numărul penultim, din dreapta, jos, al pătratului magic, nu este 656, ci 653, motiv pentru care ne cerem scuze. În schimb, în revista următoare, la același pătrat magic, numerele sînt corecte.

Ca o concluzie a celor arătate, îi rugăm pe cititorii care vor mai trimite materiale pe care le propun spre publicare, să le verifice bine, pentru că s-ar putea ca nu totdeauna să existe posibilități de a le verifica noi. Să nu se uite că respectivilor corespondenți li se publică numele în revistă și, în astfel de cazuri, cum îi vor aprecia sutele de mii de cititori ? Firește, așa cum se cuvine.

Ing. Liviu MACOVEANU

SĂ FIM OPTIMIȘTI!... (I)

de Mihai STOIAN

Un număr de scrisori — adunate pe parcursul timpului — vin din partea unor oameni care, datorită anumitor infirmități, au o existență — din punct de vedere spiritual, mai ales — dificilă. Evident, curierul dorește să-i sprijine cît mai concret, și moral, dar dorința aceasta s-ar cuveni să fie, în primul rînd, a tuturor acelora care se află în preajma oamenilor în cauză. De aceea facem un apel călduros în vederea soluționării fiecărui caz *pe plan local*, cu mijloacele existente la fața locului, prin atenție și bunăvoință, și simț de răspundere — toate atît de specifice conștiinței noi, umanismului socialist. Totodată, pentru a lumina orizontul celor care-mi scriu cu penița muiată în culori mai mult sau mai puțin sumbre, îmi permit să le ofer un exemplu care dovedește că *omul poate fi optimist în orice împrejurare*, căci dincolo de un necaz se află precis și o bucurie (pentru nici unul dintr-acestia, zilele bune, frumoase n-au intrat în sac). Vă mai amintiți de corespondenta *Lenuța Dinu* din comuna Sohatu, județul Ilfov ? Iată ce scrie acum, după ce — amintiți-vă — umpluse destule pagini, și cu cîtă dreptate,de tristețea singurătății ei de-atunci :

„Copleșitoarea singurătate s-a transformat într-o deplină fericire. Nu vreau să vă mai răpesc timpul, doar vă comunic că, pe data de 23 iulie 1971, m-am căsătorit cu un profesor (unul din miile de corespondenți care mi-au scris după publicarea scrisorii mele în „Magazin"), nu-i dau numele, fuge de... publicitate. Am găsit în sfîrșit omul pe care-l așteptam. Cu stimă, și mulțumiri din inimă,

LENUȚA DINU"

Din Pitești mi-a sosit o scrisoare semnată de *Nicolae Fătu*, bulevardul Republicii nr. 125, apart. II :

„Am 41 de ani, suferințele s-au abătut aprig asupra mea, începînd încă de la 28 de ani (am suportat mai multe intervenții chirurgicale grave, dintre care una la Clinica Fundeni, care mi-a mai lungit zilele). Pentru mine viața e un șir de suferințe, și totuși simt parcă un imbold să trăiesc, căci am fost un sportiv de performanță (box) deținînd placheta de aur cu frunze de stejar cîștigată în anul 1948, prin luna mai, crainic-reporter era atunci pe Stadionul tineretului, Emanoil Valeriu. Organismul meu s-a fortificat prin sport și mulți doctori, și multe comisii medicale au urmărit cu uimire rezistența mea deosebită la bolile din ultima vreme, deși sănătatea cedează, totuși treptat, treptat... Prin intermediul dv. fac un apel la toți acei care mă înțeleg să-mi încălzească sufletul cu scrisori, vederi din țară, eu de deplasat nu mă mai pot deplasa de mult. Aș simți că nu sînt singur acum, în marginea prăpastiei, unde am început „numărătoarea inversă". Indiferent de situația în care mă găsesc, le voi răspunde tuturor, fiecăruia în parte, asta ar fi cea mai mare plăcere a mea".

Din comuna Balta, jud. Mehedinți, of. postal Balta, îmi scrie *Constantin N. Anițescu* :

„Vă cer un sfat. Am 29 de ani, sînt absolvent a patru clase elementare, altă pregătire n-am. În tinerețe, fiind iarnă, zăpadă, frig și mergînd 25 de km. pe jos, am răcit, am căpătat reumatism grav, nu m-am mai putut ridica pe picioare, am rămas complet infirm de ambele picioare, de la genunchi în jos sînt ca și „moarte". De zece ani zac numai culcat, biata mamă mă duce în spate vara, afară din casă, să mai stau și eu la aer. Vă închipuiți viața mea... Cînd mă gîndesc că alții de-o seamă cu mine pot munci, se pot bucura de binefacerile care sînt făcute pentru fericirea omului, au familie, copii, iar eu de zece ani zac, nici măcar să-mi iau ulciorul cu apă, să beu, nu pot ! Sînt oarecum și părăsit de prieteni, nu prea vin să mă vadă, e drept că stăm cu casa cam departe, la vreun kilometru de comună, numai biata maică-mea, sărmana de ea, nu m-a părăsit,dar și ea e slabă și bolnăvicioasă. Aș avea și eu nevoie de un cărucior în care, singur, să mă pot așeza și ieși din casă. Am auzit că se confecționează în București, în str. Negustori.. Aș dori să am și eu prieteni, să-mi scrie, să le scriu și eu lor, să-mi treacă timpul. Am un tranzistor care este nedespărțit de mine. Cu cîtă bucurie m-aș duce și eu între oameni, la biblioteca de la Căminul cultural, dar nu pot merge. Ce să mă fac eu ?"

Stimate *Constantin Anițescu*, în primul rînd să sperăm, împreună, în soluționarea cererii — am intervenit la forurile de resort — poate, curînd, ne vom bucura cu toții să aflăm că ne scrii chiar din incinta... bibliotecii căminului din comună, dovadă că te afli în sfîrșit... pe roți, relativ independent, ceea ce, în situații ca a dumitale, este deosebit de important. Din partea noastră, mamei dumitale, sărutări de mîini pentru devotamentul și omenia de care dă dovadă. Pe curînd, vești noi și cît mai optimiste !

CURIER SĂPTĂMÎNAL

ORIZONTAL: 1. Așezări rurale, dintre care un număr însemnat au fost declarate orase în anii socialismului. Stațiune balneo-climaterică în jud. Gorj. 2. Baia de ... (stațiune balneo-climaterică în jud. Mehedinți). — Nou oraș în jud. Sălaj. 3. A coti. — Deosebită ... — Asociația sportivă Recolta. (abr.) 4. Oraș în jud. Vaslui. — Nou oraș pe harta jud. Timiș. 5. În centru, la Galați ! — Diminutiv feminin. — Est-sud. 6. Orașul nou de pe Crișul Alb. (două cuv.) 7. Fire. — La intrarea în Alești ! — Mantie. 8. Băutură răcoritoare. — Bistrița-Năsăud. — Rang turcesc. (od.) 9. Post-calcul ! — Județ în care se află noul oraș Zlatna. — Ca ... din Bacău 10. Nou oraș în jud. Brăila, centru de prelucrare a lemnului. — Rang de ... craiovean. — Usturoi. (pop.) 11. Popor din Peninsula balcanică. (sing.) — Evadare. 12. Nod feroviar în jud. Bistrița-Năsăud. — Prepoziție. 13. Triată.— Nou oraș în jud. Botoșani.

VERTICAL: 1. Centru minier în jud. Maramureș. — Centru cinematografic lîngă București. 2. Plasă de pescuit. — Centru viticol în jud. Iași. 3. Oraș în Bihor, cu o fabrică de confecții. — Oraș. 4. Sprijin. (fig.) — Oraș în jud. Dolj, vestit pentru podgoriile sale. 5. S ina de vale! Dintr-o felie ! — Băutură englezească. — Caraș-Severin. 6. A seca o baltă. — Organ de mașină. 7. Drăgănești ... (nou oraș în jud. cu același nume). — Electro-Banat. (abr.) — Vest-est. 8. Nou oraș dîmbovițean, cu un complex avicol. — Fiord în Norvegia. 9. Lac de unghii. — Întreprinderea pentru Colectarea Metalului. (abr.) — Stațiune balneo-climaterică în jud. Sibiu. 10. Vie ! — Cel mai nordic oraș al țării, în județul Botoșani. 11. Oraș în vechea Focidă. — Alt oraș nou, pe harta jud. Arad. — Jilave. 12. Centru viticol în jud. Argeș. — Arin. 13. Asalt. (reg.) — Nou oraș în jud. Dîmbovița, cu o fabrică de becuri electrice.

G. NEMES

Cuvinte rare: TIA — ORIE — ALE — BAAS — ABAE

OREBUS

Orașe noi pe harta țării

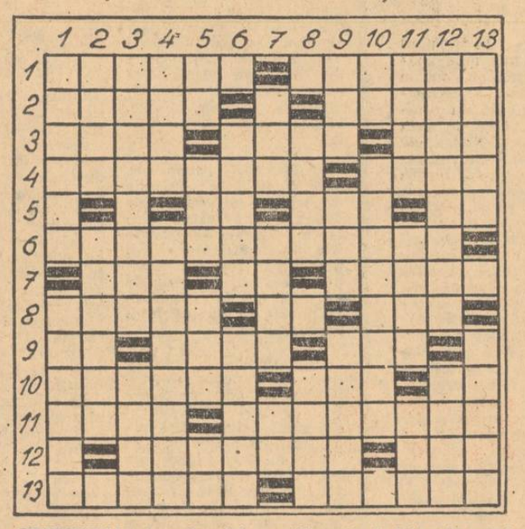

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

ÎN REPAUS

ORIZONTAL: Shakespeare — Arșița — Idem — Diploma — Ate — Biologi — RR — Pîrgava — Păi — A —AR — Ateist — Catagrafie — Atomi — Ten — M — Ler — Ciomege — IL — Ziare — IR — Tara — Dîrste.

VINE TOAMNA

ORIZONTAL: SE — Amic — Iți — Peste — Apogee — Anotimp — D —NA — L — Cintec — Bat — Iris — S — Esi — R — Eva — I — URS — Brumar — Vita — Nor — Inventat.

2 din 15

(Soluție)

Cele două desene identice sînt : al cincilea desen de pe rîndul doi și al doilea desen de pe rîndul trei.

Recoltă de toamnă

ORIZONTAL: 1. Om politic roman, autorul unui tratat despre agricultură. (sec. 2 î.e.n.) — Compozitor din R. P. Bulgaria, autorul piesei corale „Secerătorii". 2. Conifer pitic — Veche denumire a unităților pentru mecanizarea agriculturii (abr.) — Consistența visului. (adj.) 3. Oraș antic în Asia mică. — Program de masă... 4. Rîu în U.R.S.S. — A acoperi cu smoală. — Theodor cel mic ... 5. Așa cum se face ... oțelul. — Groapă. (reg.) 6. Sărbătoarea recoltei la romani, serbată în aprilie. — Județ cu o agricultură dezvoltată, în cîmpina dunăreană. 7. Compozitor român, autorul piesei vocale „Cununiță de spic galben". — La coasă ! 8 ... și la grapă ! — Mesaj radiofonic ... (sing.) — În toate ! 9. Specie de musculițe exotice. (pl.) — Acolo se depozitează porumbul pentru furajarea vitelor. 10. Pictor român, autorul tabloului „Recolta". — Specie de leguminoase. — Plantă erbacee din familia gramineelor.

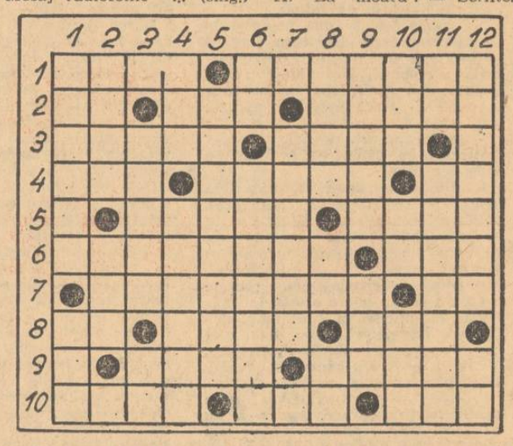

VERTICAL : 1. „Cucuruz cu foaia-n sus". — Autorul reportajului „Cum s-a rumenit o pîine" (din vol. „Zile de luptă"). 2. Arbust cu fructe comestibile. — Furcă de lemn. (reg.) 3. Capitală nord-africană. — Într-o clipă ! 4. Rîu în Westfalia. — Poet sud-american, autorul poeziei „Ție, spicele !" 5. Autorul operei „Cavaleria rusticană", în care se cîntă piesa corală clasică „Cîntecul strîngerii recoltei". 6. Munte! — „Foaie verde bob negară, și-am intrat în primăvară!" 7. A expune motivele. 8. Om de stat francez. (sec. 19) — Abis ! — Sandu Sticiaru. 9. Orologiu. (pop.) — Proaspăt recoltate ... 10. Autorul povestirii pentru copii „Diamantul și grîul". — În groapă ! — Păsune în Alpi. 11. La moară ! — Scriitor sovietic, autorul romanului „Piinea". 12. Scriitor român din secolul trecut, autorul povestirei „La arie". — Zer !

Gr. BOBEANU

Cuvinte rare: TNA — CROU — IDII — ERS — EBA — OSE — NIEL — ALP

JOCURI DISTRACTIVE

1, 2, 3, sau 4 ?

Cîțiva copii zburdalnici i-au legat cățelului, cum se spune, o ...tinichea de coadă. Dar care din cele patru din desen ? 1, 2, 3 sau 4 ?

(Soluția în numărul viitor)

BUNICUL și porunca a șasea

Serial de Petre SĂLCUDEANU

28 Bunicul văzuse garsoniera lui Vasiliu Suru din afară, de pe balcon dar fie din pricina geamurilor nu prea curate, fie din cauza luminii ce se rotea, atunci i se păruse vopsită în tonuri mult prea dure și deci respingătoare pentru ochiul lui iubitor de frumos. Cînd intră în casă îl izbi puternic mirosul de eter. Ghidat de usturimea de la ochi, se îndreptă împreună cu Alexiu spre șifonierul cu două uși. Cu un șperaclu, detectivul deschise ușa și în cameră năvăli un miros sufocant de eter, amestecat cu altul, mai acru, a cărui proveniență nici Alexiu și nici Bunicul nu o putură determina imediat. În dulap se afla un geamantan voluminos de carton, mai degrabă o ladă de voiaj, încorsetată de jur împrejur, cu două chingi metalice care îi garantau soliditatea. Bunicul deschise cele două închizători. Ele cedară sub presiunea bagajului prea voluminos aflat înăuntru. Capacul se ridică aproape singur, și Alexiu făcu un pas înapoi, fără să-și poată înăbuși un ușor strigăt de uimire. Înăuntru, ghemuită, cu picioarele la bărbie, îmbrăcată în palton și cu poșeta lîngă ea, se afla Maria Spoială.

— E moartă, tovarășe căpitan.

— Cred că de o oră sau două.

— Asta numai Gogu poate stabili, spuse Bunicul, închizînd capacul valizei cu greutate.

— Să plecăm, Bunicule, spuse căpitanul calm, dar Bunicul, după ce se uită pe fereastră și nu văzu nici un semnal, se apucă să caute prin dulap cu o grijă deosebită, abia atingînd lucrurile cu vîrful degetelor peste care avea niște mănuși suple din piele de căprioară.

— Numai puțin, tovarășe căpitan, se rugă Bunicul și de sub niște cămăși scoase la iveală un ciocănel aproape obișnuit, dacă la unul din capete nu s-ar fi văzut un ac. Acul era lung de vreo trei centimetri, subțire și foarte rezistent, altfel ar fi cedat la ușoara presiune a degetului Bunicului, care voise să-l îndoaie. Ciocanul putea fi ținut într-o palmă. În ciuda dimensiunilor sale reduse, era neînchipuit de greu. Bunicul clătină lîngă urechi partea metalică a ciocanului și auzi înăuntru un zgomot înfundat.

— Mercur, tovarășe căpitan, spuse el, și puse ciocanul la loc, după ce îl fotografie discret de cîteva ori.

Închiseră totul la loc și ieșiră grăbiți pe coridor. Operația de închidere a ușii dură ceva mai mult.

— Ce zici, tovarășe căpitan ?

— Zic că ar fi trebuit să-l fi arestat pe Vasiliu din prima clipă, am fi cruțat o viață de om.

— Desigur că așa ar fi trebuit dacă aș fi știut exact ce vrea. Dar nici eu nu sînt mafalda, tovarășe căpitan.

— Biata fată, spuse Alexiu.

Căpitanul ar fi vrut să-l audă pe Bunic vorbind de cauzele reale ale morții Mariei Spoială. Nu-i venea să creadă că eterul produsese stopul cardiac. Nu, mai mult ca sigur, eterul folosise doar la adormirea fetei ; lovitura de grație o primise de la altceva, poate instrumentul morții era totuși acel ciocan atît de deîicat și ciudat totodată, despre care Alexiu gîndi pînă la urmă că e un obiect întrebuințat la forțarea caselor de bani. Bunicul continua să neglijeze însă acest subiect, cine știe din ce motive.

— Vedeți ce plan simplu, tovarășe căpitan, aproape rudimentar. Dacă nu era Gogu, nimănui nu i-ar fi trecut prin minte că la mijloc e vorba de o crimă înfiorătoare. Atît Camelia Iovan cît și Maria Spoială n-au fost alese întîmplător. Fodor le făcea curte mamelor, ca apoi să le poată influența să ceară despăgubiri exorbitante, care intrau pînă la urmă în buzunarul lor. În acest răstimp, Vasiliu, ca cel mai cinstit cuceritor, își făcea de lucru cu fetele, promițînd, firește, că are să le ia în căsătorie. Otilia avea sarcina să găsească oameni capabili să plătească și suficient de înamorați ca din dragoste să ia fapta asupra lor. Acum înțeleg de ce Fodor avea în bibliotecă tomuri întregi de legi. Lucra legal, cum s-ar zice. Dar stau și mă întreb, tovarășe căpitan, de ce lumea este atît de credulă ? Parcă ar fi niște copii care pot fi duși cu vorba.

— Trebuie să recunoaște, Bunicule, că știi să fierbi oamenii.

— Mi-ar părea rău, tovarășe căpitan, să credeți că am făcut-o intenționat. De fapt, ce o să vă spun eu acum nu poate fi confirmat decît de Gogu, la o autopsie mai mult decît minuțioasă, și probabil utilizînd aparate optice cu o mare putere de mărire. Nici nu-i de mirare de ce Gogu, cu toată experiența lui, n-a putut stabili cauzele morții reale ale Cameliei Iovan. Cînd un trup are nenumărate fracturi, cînd baza craniană este distrusă, literalmente, nu-ți mai trece prin minte să cauți alte cauze. Cred că ați observat expresia aceea a Cameliei Iovan, cu care a rămas și dincolo de moarte. Ați surprins aceleași amănunte, dacă le pot numi așa, și la Maria Spoială. Cred că Vasiliu Suru le-a arătat fetelor ciocănelul ca pe un lucru interesant și nostim, aș zice Sînt sigur că dacă vom lua amprentele de pe ciocănel vom vedea urmele de la degetele fetelor. Am credința că ele s-au jucat cu el. Într-un moment de destindere al fetelor, Vasiliu a lovit cu ciocănelul direct în bulb, loc fragil și determinant pentru anihilarea tuturor funcțiilor vitale. La Camelia Iovan, ciocanul a lovit puțin spre stînga, motiv pentru care pleoapa de la ochiul drept s-a lăsat încet determinînd acea expresie strengărească și zîmbetul. Toată durerea s-a redus la o pișcătură. Ca să nu se zbată membrele, s-a aplicat la amîndouă un tampon de eter. Practic, fetele au trecut în lumea cealaltă dormind. Probabil că Maria Spoială n-a primit lovitura de grație dintr-odată. Atunci a fost nevoie de o cantitate mai mare de eter, fapt care a dus la o ușoară vomă.

— Bunicule, trebuie să-ți mărturisesc că în toată cariera mea de aproape douăzeci de ani la secția judiciară, n-am întîlnit încă un asemenea soi de crimă.

— Eu am cincizeci, tovarășe căpitan, și e tot pentru prima dată. Te vei întreba de ce nu și-a dat seama Gogu de existența eterului inhalat de plămîni ? Și-a dat, dar cum e și firesc, a pus prezența lui pe seama operației, chit că de fapt Camelia a fost operată moartă. Un alt amănunt important. Decedînd în felul acesta, moartea se instaurează în organism destul de lent, deoarece nu se pierde sînge de loc. Totul a fost calculat, tovarășe căpitan. Numai un lucru n-au calculat, mai bine zis, două : faptul că pînă la urmă nu l-am confundat pe Paul, băiatul lui Dumitriu, cu Vasiliu Suru, și al doilea că Vasiliu nu este student și nici n-a fost vreodată. Nu întîmplător în aceeași zi cînd s-a anunțat moartea Cameliei, Paul Dumitriu a fost trimis la Brașov. În cazul unor descoperiri teoretice, tot teoretic s-ar fi putut arunca vina pe el. Scrisoarea a fost trimisă doamnei Dumitriu, n-am nici un dubiu, de Otilia. Pentru ea, după încasarea banilor de către doamna Tulcea, el nu mai avea nici o valoare. Dar iată unde duce orbirea. Dacă nu-mi fac iluzii în ce privește caracterul unui om ca Fodor, Vasiliu sau Otilia, în schimb, ca un medic să accepte numai din motive de pasiune să opereze o moartă, asta mi se pare de-a dreptul revoltător. Am de altfel impresia că Dumitriu, făcînd concesie după concesie, a vrut pînă la urmă să ascundă că el ar fi fost autorul accidentului. Otilia, văzîndu-și banii pierduți, a apelat la conștiință, la cinste, la viitor, îa un trai în comun, ce nu putea demara ascunzîndu-se o faptă atît de gravă. Ea a jucat pe cinstita și cred că numai la insistențele ei doctorul a cedat și a anunțat miliția. Putea foarte bine să spună că au găsit corpul Cameliei pe drum, că adevăratul făptuitor fugise etc. Altfel nu văd de ce Dumitriu, cu mijloace proprii, a încercat să-și repare bara mașinii și capota. La cercetări aproape că nu se mai vedea nimic și atunci, ca să se vadă, Dumitriu, dimineața a lovit singur cu manivela locurile din tabla mașinii îndreptate peste noapte. Gogu l-a văzut, dar Gogu a crezut că de fapt Dumitriu vrea să ascundă urmele loviturilor, cînd în realitate el voia să le pună în evidență. De altfel laboratorul mi-a întărit presupunerile prin analizele făcute. Deci, tovarășe căpitan, după cum vedeți, nu susțin că Dumitriu e nevinovat, susțin doar că vina lui este conștientă și că deci trebuie scos de la articolul „fără premeditare" și introdus la altul, de „complice".

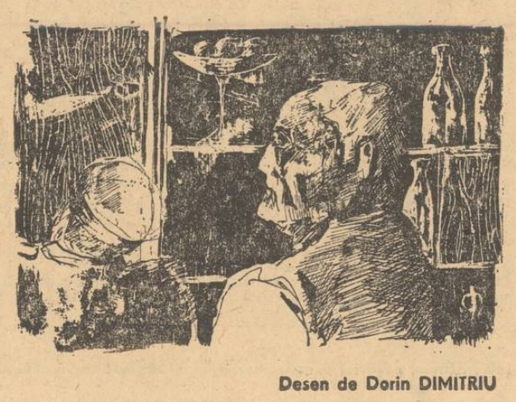

Desen de Dorin DIMITRIU

— Bunicule, îi vrei capul?

— Nu, nu i-l vreau, tovarășe căpitan. Vreau doar dreptate, o dreptate cît se poate mai aspră.

— Te-ai înrăit, văd eu bine.

— Numai înrăindu-ne vom putea scăpa această societate de răi.

Toată discuția avusese loc la cîțiva metri de mașina lui Alexiu. Sergentul major făcu semne disperate și Alexiu și Bunicul se îndreptară spre aparatul de emisie-recepție. La celălalt capăt era Parpală.

(VA URMA)

SĂ FACEM ÎNCĂ UN PAS

de Valeriu MIRONESCU

Prin urmare, echipa n-a avut de jucat nici meciul secolului, nici meciul vieții. A fost meciul cel mai lipsit de neprevăzut. Diferența de clasă și de pregătire fizică în favoarea echipei noastre și-a spus normal cuvîntul. Sarcina marcării golurilor peste limita inferioară de „trei" a fost ușurată de activitatea perfect sportivă a gazdelor, fără duritățI și fără distrugerea jocului sau „tragerea de timp". Golaverajul s-a urcat la o cotă rezonabilă de unde încetează să mai fie o sperietoare. Abia după ce s-a disputat acest meci Finlanda — România, el a fost readus la dimensiunile reale. Asta pentru amatorul obișnuit de fotbal.

Mă aștept ca acum, bocitoarele de meserie care pregăteau terenul — jucătorii sînt de vină, indisciplinați, suspendați, accidentați etc. — tocmai ele, să treacă la acțiunea osanalelor. Dacă înainte, partida era supradimensionată, după joc „corul" va încerca să mențină exagerarea proporțiilor. Și, evident, nu e de loc cazul.

Realitățile ne spun că, în pofida dispariției spaimei de golaveraj, persistă diferența de două puncte în favoarea echipei cehoslovace. Aceasta înseamnă că următorul nostru meci, de la București, România — Cehoslovacia, rămîne singurul ce ne poate aduce la egalitate de puncte cu contracandidații la șefia grupei. Este, deci, meciul pe care trebuie să-l cîștigăm, fie și cu 1—0. Un asemenea calcul, după părerea mea, exclude atacul, cu orice preț, dimpotrivă, cere prudență în apărare pentru a nu ne trezi într-o situație chiar mai proastă decît Dinamo față de Spartak. Un asemenea calcul cere ca toți cei trei atacanți să fie golgeteri, jucători care marchează curent și nu din an în paște sau din 11 metri, iar halfii, iarăși toți trei, să fie și ei tunari de temut. De fapt, pentru cine are ochi de văzut, în partida contra finlandezilor, echipa a jucat la fel ca împotriva olandezilor, numai că adversarul a fost... altul ! Același joc lateral, aceleași „pase, pase" cum se auzea prin difuzoare. Din acest punct de vedere, Dumitru a fost pentru mine mult sub așteptări. Adică, mă așteptam ca tocmai Dumitru să orienteze jocul cît mai direct spre poartă, mă așteptam, de asemenea, ca avînd cîmp liber cum n-a avut niciodată, să pătrundă și să șuteze la poartă, măcar cum și cît face la Rapid. E păcat ca Dumitru, jucător cu intuiție tactică și cu calități tehnice mult peste medie, să-și piardă personalitatea pe care i-o știm și să se transforme într-o banală „mașină de pase" fără rost. Singurul care a încercat să dea incisivitate atacului nostru a fost miercuri Dinu. Lipsit de obligații speciale ca fundaș central, Dinu a jucat adeseori pe poziția lui, de mijlocaș, executînd servicii „în adîncime" și solicitînd astfel pe atacanți să se angajeze în curse directe spre poartă. De unde se vede, încă o dată, că Dinu este un mare half și că e o pagubă să-l faci un fundaș oarecare. Halfia Dinu—Dumitru poate constitui punctul forte al echipei naționale și încă în perspectiva multor ani. Cît despre atacul propriu-zis, o fi mers el cu patru goluri la Helsinki dar nu-l văd bine în fața unor apărări ca lumea, în primul rînd, o chestiune, ca să zic așa, de principiu. Cînd se selecționează un jucător, operația asta se face pe baza unor calități observate. Neagu, de pildă, dovedește calități numai jucînd ca vîrf de atac dreapta, Iordănescu dovedește calități numai jucînd ca vîrf de atac stînga. Ori le ceri să joace fundași, ori le ceri să joace aripi, rezultatul tot același este : nu joacă bine. Și nu înțeleg logica : îl aleg pe Neagu, fiindcă joacă bine, vîrf de atac dreapta și-l pun în echipă vîrf de atac stînga (în trecut, cu același eșec, era plasat aripă dreapta), îl aleg pe Iordănescu fiindcă îmi place cum joacă vîrf de atac stînga, iar în formație îl așez... aripă ?! Prin urmare, s-ar cere respectată însăși logica selecției ca să putem pretinde jucătorilor randamentul normal.

Dar problema atacului nu se rezumă numai la cele de mai sus. Aș vrea să atrag atenția cititorilor și asupra altor aspecte, fiindcă alcătuirea formației reprezentative nu e o treabă pentru un singur meci. Iată, de exemplu, cazul lui Dumitrache. Acest mare centru înaintaș, jucătorul român cel mai recunoscut ca valoare în cercurile fotbalistice internaționale, a fost prezent în toate formațiile înaintea calificării pentru C.M., a fost prezent în Mexic, a fost prezent în toate partidele post-mondiale, inclusiv în aceea de la Bratislava. Toate aceste prezențe laolaltă conduc la presupunerea că Dumitrache a fost considerat drept titular, drept element indispensabil atacului, datorită nu unei reclame ci a unor reale calități înalte. (Doar, despre Dumitrache nu au mai fost de mult discuții contradictorii, ca în cazul lui Nicolae Dobrin !). Pe de altă parte, se constată, brusc, nu știm de ce, că Dumitrache n-are, în luna lui august sau septembrie, formă sportivă. Și, ca urmare, pur și simplu nu mai are loc în lotul reprezentativ. Ba, în plus, lipsa lui de formă este invocată și drept... scuză ! Să-mi fie cu iertare, tovarăși antrenori dar dumneavoastră unde ați fost și ce ați făcut pînă în luna lui august? Căci Dumitrache nu e în formă încă de prin martie ! Adică, de pe atunci nu se pregătește și nu e pregătit conștiincios. Mi se va răspunde că asta era treaba clubului Dinamo. Bun, de acord, să răspundă și clubul. Dar dacă clubul nu se dovedește în stare să-l oblige pe Dumitrache la pregătire serioasă, să-l impună această pregătire, ce fac, stau cu mîinile în sîn ? Nu-l convoc regulat, fiindcă sînt antrenor, și-l oblig eu la pregătire, îl pregătesc chiar peste capul clubului, pornind de la ideea că am nevoie în echipă de un atacant cu clasa lui Dumitrache ?

În perioada de pregătire a meciului de la Helsinki se ajunsese la un consens general : să concentrăm cele mai bune forțe fotbalistice în echipa națională. Mi se pare că acum, după meciul de la Helsinki, acest consens nu se cuvine să fie abandonat. Dimpotrivă.

MOZAIC

ÎN ORAȘUL Bâle (Elveția) s-a disputat (în scop de binefacere) un meci amical de fotbal între fostele vedete ale fotbalului elvețian și o selecționată alcătuită din diferiți jucători din Europa. Scorul final a fost 3—3, în rîndul celor două două echipe numărîndu-se, Riva, (a „întărit" echirpa Elveției) Garrincha, Radenkovici, Santos, Hanappi, Bozsik, Coluna, Masopust, Bobek, Matthews, Sivory, Kocsis, Koppa, Hidekuti și Vukas.

40 TONE de carne de porc și de oaie, 80 tone de legume și 300 000 de ouă vor fi necesare pentru a hrăni cei 3 800 sportivi și oficiali care vor fi prezenți la Jocurile Olimpice de iarnă prevăzute să aibă loc la Sapporo (Japonia) în cursul lunii februarie 1972.

CUNOSCUTUL jucător de tenis Pancho Gonzales (43 de ani), care activează ca profesionist din anul 1949, a fost recalificat ca... amator de forul de specialitate din S.U.A. În aceste condiții, Pancho Gonzales va putea, începînd de la 1 ianuarie 1972, să candideze și pentru un loc în echipa S.U.A.

COMITETUL de organizare a Jocurilor Olimpice din 1972 de la München a anunțat că a invitat în mod oficial ca oaspeți de onoare la marea competiție pe următorii foști campioni : Jesse Owens, Emil Zatopek, Iuri Vlasov, Paovo Nurmi, Dawn Fraser și Vera Ceaslavska.

FEDERAȚIA de fotbal din Peru a început pregătirile pentru... campionatul mondial din 1974. Au fost formate două loturi de bază. Una, compusă din elemente tinere a fost încredințată prof. Al. Hereda, iar alta, lotul de bază, cuprinzînd jucători pînă la 25 de ani, va fi pregătită de Marcos Calderon și specialistul maghiar Baroti.

Împrejurimile și cunoscutele terenuri de tenis Rolland-Garros din Paris au suferit recent o subită metamorfoză. Peste 200 de tineri între 9 și 11 ani au fost găzduiți în corturi instalate într-un camping improvizat.

Cei peste 200 de tineri au sosit la Paris din toate colțurile Franței pentru a participa la campionatele naționale de tenis rezervate virstei lor. Originala întrecere s-a desfășurat astfel într-un cadru neobișnuit, plin de entuziasm juvenil.

În fotografie : Un cort al tinerilor participanți și o fază dintr-un meci de dublu.

Un fapt neobișnuit s-a petrecut în lumea ciclismului englez. Fostul campion Reginald Harris, în prezent în vîrstă de 51 de ani, a revenit în activitatea competițională ! Surprinzător, în ziua primului concurs la care a participat Harris, numărul spectatorilor a fost neașteptat de mare, în raport cu cel înregistrat în reuniunile anterioare. Fost campion olimpic (în 1948), fost campion mondial în 1947 (la amatori) în 1949, 1950 și 1954 (la profesioniști), Reginald Harris, în ciuda vîrstei sale înaintate a reușit să cîștige concursul de viteză deși a întîlnit adversari tineri și redutabili.

În fotografie : Harris în timpul desfășurării concursului de reintrare.

ANULAREA ediției 1972 a cursei cicliste Bordeaux—Paris (pentru prima oară în istoria acestei competiții), din cauza numărului prea mic de concurenți, a provocat vii discuții în presa de specialitate. S-au emis cu acest prilej numeroase și contradictorii păreri, dar concluzia generală pare să încline spre o criză a ciclismului profesionist. Interesantă a fost reacția unui pasionat al ciclismului, Rene Rosée. În vîrstă de 40 de ani, el a parcurs lunga distanță dintre cele două orașe în circa 24 de ore. Cu acest gest demonstrativ el a vrut să arate cicliștilor profesioniști că dificultățile unei asemenea probe nu pot constitui inconveniente nici măcar pentru un amator.

ÎN CIUDA insuccesele înregistrate cu ocazia turneului său artistic în Europa, Joe Frazier a plecat recent într-un turneu prin America de sud. Pentru a nu risca însă să cînte în fața unor săli goale, învingătorul lui Cassius Clay a decis să-și prezinte programul numai în cadrul unor localuri de noapte.

ECHIPA franceză de baschet Caen B.C. a achiziționat recent pe americanul de culoare Richard Daniel Sadlier (2,02 m, 95 kg.) un jucător de mare valoare. Nu de mult, cu prilejul aniversării virstei de 24 de ani Sadlier a fost întrebat de un ziarist de cînd joacă baschet. „De... 20 de ani ! Cînd aveam 4 ani am început să joc baschet împreună cu copiii din cartier", a răspuns el, amuzat de figura surprinsă a ziaristului.

INTRE 25 și 30 octombrie se va desfășura turneul „open" de tenis de la Wembley. Pe lista înscrișilor (unde vor figura unii dintre cei mai buni jucători din lume) și-au anunțat de pe acum participarea Rod Laver (care își va face cu acest prilej reintrarea după o lungă absență) și australiana Evonne Godagong.

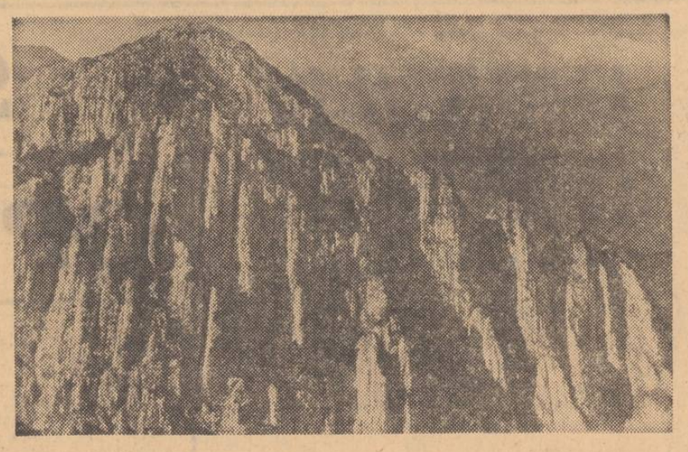

Invitație la drumeție

„MAREA ORGĂ"...

...este denumirea peretelui abrupt dinspre miază-noapte-apus al muntelui Piatra Craiului, ce își înalță creasta de stînci albe zimțate la 2239 m, în mijlocul Țării Bîrsei, spre cîmpia căreia înaintează ca un pinten. Privind „Marea orgă", sîntem martorii convulsiunilor pămîntului de acum sute de milioane de ani, care au făcut ca straturi orizontale lungi de mii de metri să ajungă în poziția verticală în care le vedem noi acum...

Locul de plecare în masivul Piatra Craiului este Zărnești — cunoscut centru al industriei celulozei și hîrtiei — oraș din care ieșind prin partea sa apuseană, pe poteca însemnată cu dungi albastre verticale, ajungem curînd la poalele dinspre miază-noapte ale muntelui. După ocolirea muntelui lăsăm în dreapta Colțul Chiliilor — înalt de 1125 m — și de îndată ajungem apoi la capătul de jos al padinei închise. Urcînd-o — pe poteca marcată — avem în față, pe peretele din stînga (răsărit) ulucurile ce alcătuiesc așa-numita „Marea orgă", dominată de vîrful Turnul, cu cei 1923 m înălțime. Reintorcîndu-ne și continuînd a merge pe poteca însemnată cu bandă albastră ajungem la refugiul Diana, unde ne putem adăposti la nevoie.

O drumeție mai ușoară se poate face pornind din oraș tot spre apus, dar pe drumul de 12 km — însemnat cu triunghi albastru și cruce roșie, care, urmînd valea riului Bîrsa, ne duce la cabana de pe pitorescul Plai al Foii, în timp de 3 ore. Cei ce vor să facă un circuit, vor continua drumul prin Vîrful Tămășelului — Șaua Funduri — La Table — Zărnești (12—14 ore), drum greu, potrivit numai celor antrenați, urma neputînd fi urmat decît pînă la Table. Un alt drum foarte ușor și foarte plăcut este prin pădurea de brad. El începe din capătul dinspre miazăzi al orașului, fiind însemnat tot cu dungi albastre, verticale. Se trece prin „Prăpastiile Zărnești-lor", chei foarte înguste ale Riului Mare, cu pereți de stîncă înalți și drepți, ce se vede că s-au despicat cîndva, rupînd în două creasta muntoasă încununată de brădet. Se ajunge la această prăpastie în cel mult o oră și jumătate.

Dar masivul Piatra-Craiului este împînzit de încă alte 26 de trasee, dintre care unele nu pot fi urcate decît de alpiniști încercați și îndeobște toate sînt obositoare și cer o pregătire deosebită, acest masiv fiind unul dintre cele mai greu de străbătut, îndeosebi pe creastă.

O SENZAȚIONALĂ PERFORMANȚĂ A UNUI TÎNĂR SCHIOR

● A coborît cu schiurile un munte înalt de 3 522 m ● Un slalom uriaș pentru atenuarea vitezei și evitarea blocurilor de piatră ● La coborîre o înclinație medie de 55 de grade.

În numărul precedent al revistei noastre am publicat o sumară știre în legătură cu senzaționala reușită a unui tînăr schior francez, Serge Cachat. Răspunzînd solicitărilor cititorilor noștri care ne-au cerut amănunte în legătură cu această neobișnuită performanță, revenim astăzi cu rîndurile de față.

Trăim o epocă în care aria marilor performanțe sportive este mereu lărgită prin realizări deosebite care stîrnesc admirația tuturor. Acești temerari ai timpurilor noastre caută prin acțiuni îndrăznețe să demonstreze marile posibilități de care dispun oamenii atunci cînd își propun să depășească granițele obișnuitelor întreceri sportive.

Este și cazul francezului Serge Cachat care la numai 19 ani a obținut o senzațională performanță, care pare de domeniul fanteziei.

Plecînd din apropierea vîrfului Blaitiere, înalt de 3522 metri, el a coborît muntele Chamonix pe schiuri, într-o încercare plină de riscuri care a durat cîteva zeci de minute (bineînțeles că în prealabil a făcut o atentă recunoaștere a traseului). Să-l lăsăm pe Serge Cachat să relateze chiar el cîteva amănunte despre o ispravă care a uimit pe toți specialiștii:

— Încercarea a fost deosebit de grea. „Pîrtia" pe care mi-am ales-o pentru coborîre era foarte rapidă și dificilă, motive pentru care am fost nevoit să execut un uriaș slalom spre a atenua viteza prea mare și a evita pietrele ascunse sub zăpadă. Înclinația de coborîre a fost în medie de 55 de grade și mărturisesc că orice greșeală, cît de mică, îmi putea fi fatală. Unele porțiuni ale „pîrtiei" erau foarte înguste și rapide (au fost locuri cu numai un metru lățime). Sînt fericit că am putut termina cu succes o coborîre atît de lungă și de grea".

Îi uităm prea des și prea mult pe „oamenii de echipă". Pe acei jucători fără de care căruța unui club se urnește cu greu, scîrțîie din toate încheieturile. Pe acei jucători mai prețioși, poate, pentru o formație decît chiar fotbaliștii strălucitori care au pus pe umăr galoanele de internațional. Ei se numesc Vătafu la Sport Club Bacău, Ianul la Politehnica, Solomon la Universitatea Cluj, Prepurgel la F. C. Argeș, Bitlan la Universitatea Craiova, Antonescu la Farul, Negrea la Steaua, Stoenescu la Dinamo, Dinu la Rapid sau mai știu eu cum. La U.T.A. marele jucător de club este Axente. Sper că nu l-ați uitat. Noi, este drept, l-am vam lăsat în umbra dezinteresului.. Pentru că, de mai bine de patru luni, micuțul conducător de joc din „trupa" lui Nicu Dumitrescu nu mai poate fi văzut pe gazonul-tablă de biliard de la Arad...

Duminică 22 mai, ora 18 și 5 minute. Exact. În fața tribunei principale, Axente pornește în cursă pe aripa dreaptă. Îi iese în cale Deleanu. Un banal duel pentru balon. Bucureșteanul atacă prin alunecare. Mingea iese în aut. Combatanții sînt la pămînt. Se ridică însă numai unul, Deleanu. Celălalt rămîne acolo, pe gazon și nu va mai aborda postul decît după opt săptămîni petrecute în clinica de ortopedie a Aradului.

Primul examen radiologic nu era deloc alarmant. O simplă entorsă, decideau ei. Dar ziua de luni a venit numai cu vești rele. Piciorul lui Axente deținea o veritabilă colecție de fracturi, entorse și ruperi de mușchi. Un respectat specialist — doctorul Georgescu — păstra secretul unei posibile ratări a carierei sportive a pacientului său. Dar acest medic, cu o pricepere și o încredere deosebite, și-a condus pacientul spre o vindecare totală. Speranțele ca Axente să reapară în dreptunghiul performanței au devenit, încet dar sigur, certitudini. L-am văzut în duminica meciului U.T.A.—Steaua. Trăgea, imperceptibil, piciorul bolnav. L-am revăzut în dimineața partidei arădenilor cu Austria Salzburg. Orice urmă a teribilului accident dispăruse. Axente devenise un pieton perfect. Dar fotbalistul Axente ?

El duce o teribilă luptă pentru reeducarea mușchilor, atrofiați de săptămînile de inactivitate. Gimnastică, înot, mult înot, cură la băile Șovata. Acum, răzbarea este cel mai prețios medicament. Graba poate da peste cap strădaniile a zeci de ore de tratament. Și doctorul Georgescu și pacientul său știu foarte bine asta.

. . . . . .

Axente e numai zîmbet. Cei care au fost cu el și cu Ghiță, de la Bacău, în loturile reprezentative, nu pot uita povestirile pline de haz ale celor doi, rămași legați de o frumoasă prietenie. Săptămînile de mare suferință și incertitudine nu i-au răpit nimic din optimismul său.

— Nu sînt de fel supărat. Asta face parte din riscurile campionatului. Mă doare numai că Deleanu nu și-a adus aminte, cu un telefon, cu o ilustrată măcar, de mine...

Axente a pronunțat încet, parcă n-ar fi vrut să le audă nimeni, îndreptățitele cuvinte de reproș.

— Uite, avantajele accidentării. În ziua meciului mai puteam să beau o bere ?

Iarăși zîmbește. Dar e și multă tristețe în zîmbetul acesta, de data asta.

— Cînd reapar ? Aș vrea ca încă în acest tur. Dar poate că e mai bine să pun și iarna, cu alte săptămîni de antrenament metodic, între dorința de a reveni în echipă și siguranța reintrării.

Stadionul care plutea, după-amiază, sub oxigenul victoriei lui U.T.A., regreta, prin sute de glasuri, absența dirijorului din teren al ex-campionilor. Da, el va fi din nou acolo. „Minjii" pe nume Domide, Broșovschi, Kun, Both au mare nevoie de un „vizitiu" experimentat și plin de tact. Mare nevoie...

P.S. 1. Prezint scuzele de rigoare locuitorilor din Corabia pentru că le-am răpit (dar numai pentru o săptămînă) un concetățean renumit, Oblemenco, trecîndu-l în registrele de stare civilă de la Caracal. De-acolo a venit Mincă !

P.S. 2. Deleanu mi-a spus că i-a trimis încă de săptămîna trecută, o scrisoare lui Axente. Mai bine mai tîrziu decît niciodată... Fundașul lui Dinamo dorește chiar să-i facă și o vizită înaintașului de la Arad. Și mai bine...

MICA DRAMĂ A MICULUI AXENTE

de Eftimie IONESCU

Cu și fără... crampoane

IMPORTANT

Almanahul „Magazin" ediția 1972 poate fi primit la domiciliu expediind o carte poștală pe adresa :

Librăria „Cartea prin poștă" — București str. Sergent Nuțu Ion nr. 8—12 sect. 6.

Trimițînd din timp comanda dv., veți primi almanahul imediat după apariție.

Richard Crowell

TRAVERSAREA ÎNOT A CANALULUI MÎNECII NU E ÎNCĂ LA ÎNDEMÎNA COPIILOR

Marile performanțe sportive nu mai sînt apanajul unor anumite categorii de virstă, mai ales cînd e vorba în mod special de înot. În această disciplină majoritatea recordmenilor mondiali (mai cu seamă în rîndul fetelor) sînt în jurul virstei de 13-16 ani.

Iată însă că și o realizare cum ar fi traversarea Canalului Mînecii, o încercare complexă care pretinde mult mai mult decît o simplă cursă, a început să intereseze sportivi de o virstă neobișnuită.

Ziarele au semnalat recent două asemenea încercări soldate însă cu eșecuri, de unde se poate trage concluzia că traversarea Canalului Mînecii este totuși o probă care nu ține seama de însușirile native, ci pretinde o bogată experiență și o rezistență deosebită.

Primul a încercat un tînăr american în virstă de 14 ani, Richard Crowell. Plecat de la Capul Gris Mez (Franța) a fost nevoit să abandoneze după ce a înotat timp de 17 ore și 45 de minute. Cînd era aproape de țintă, Crowell a întîlnit un puternic curent care l-a îndepărtat de coasta engleză.

Anita Smith

Același deznodămînt a pus capăt încercării tinerei Anita Smith (Anglia) în virstă de 14 ani, care a abandonat după 12 kilometri de la părăsirea țărmului francez din cauza unor crampe.

Revista „Magazin"

INSTITUIE UN ORIGINAL CONCURS PENTRU FOTOGRAFII AMATORI

Pînă la 15 octombrie crt., trimiteți-ne la redacție cele mai reușite din fotografiile realizate de dumneavoastră în cursul acestui an, reprezentînd diferite aspecte ale actualității noastre.

Cele mai bune fotografii, color și alb-negru, însoțite de scurte texte explicative, vor fi publicate în

ALMANAHUL „MAGAZIN"

pe anul 1972

Ne propunem, astfel, ca, prin intermediul imaginilor surprinse pe peliculă de dumneavoastră, să alcătuim cîteva pagini care să oglindească frumusețile patriei noastre, impresionantele construcții ale ultimilor ani, chipurile contemporanilor noștri.

Fotografiile vor fi publicate sub semnăturile autorilor și onorate potrivit tarifelor în vigoare.

Fiecare participant va trimite cel mult trei imagini înfățișînd subiecte diferite ; formatul minim 9/12.

CONGRESUL F.I.D.E.

● A fost modificat sistemul de disputare al campionatului mondial individual.

● Sergiu Samarian a fost ales secretar al Comisiei F.I.D.E. pentru problemele șahului feminin.

La congresul Federației internaționale de șah (F.I.D.E.), desfășurat la Vancouver, Canada, la începutul acestei luni, au fost adoptate o serie de hotăriri importante cu privire la modificarea sistemului de desfășurare a campionatului mondial masculin. Schimbările se referă la ultimele două cicluri ale calificărilor — interzonalul și turneele candidaților.

Numărul celor ce vor participa la interzonale a fost fixat la 32, parte din ei calificați, parte selecționați. În mod automat sînt calificați cei șase competitori din ultimul turneu al candidaților : Larsen, Korcinoi, Gheller, Hübner, Uhlman și Taimanov, precum și campionul mondial de juniori, desemnat printr-un meci între campionul din acest an Hug (Elveția) și campionul din anul 1969, Karpov (U.R.S.S.). Alți opt jucători vor fi desemnați, pe bază rezultatelor obținute în diferite competiții, de către o comisie compusă din foștii campioni mondiali Botvinnik și Euwe, precum și cunoscuții maeștri Trifunovici, Najdorf și Kashdan. Acestora li se vor alătura alți 17 jucători calificați din turneele zonale.

Cei 32 vor fi împărțiți în două grupe interzonale, urmînd ca din fiecare grupă să se califice primii trei. La meciul candidaților, vor mai lua parte învinsul meciului Fischer — Petrosian și învinsul meciului de anul viitor pentru titlul mondial.

De notat că s-a schimbat regulamentul de joc și în meciurile candidaților. Astfel, cîștigătorul unui meci în sferturile de finală va fi jucătorul care va cîștiga primul trei partide, remizele neluîndu-se în considerație. Pentru cîștigarea unei semifinale vor fi necesare patru partide cîștigate, iar pentru cîștigarea finalei vor trebui dobîndite cinci victorii. În meciul pentru desemnarea campionului lumii din anul 1975 va fi declarat învingător jucătorul care va cîștiga primul șase partide. Durata maximă a meciurilor urmează să fie stabilită la viitorul congres F.I.D.E.

De menționat că o parte din aceste hotăriri intră în vigoare foarte curînd. Astfel, comisia celor cinci va trebui să stabilească pe cei opt calificați direct în interzonale pînă la sfîrșitul anului în curs (oare va candida și vreun jucător român pentru unul din aceste opt locuri ?). De asemenea, pentru a se reduce numărul participanților la turneele zonale, s-a decis organizarea unor meciuri de calificare între jucătorii mai slabi (din Luxemburg, Malta, Monaco etc.)

Între alte hotăriri adoptate de F.I.D.E. este una care privește și șahul românesc. Astfel, ținîndu-se seama de rezultatele bune obținute de șahistele noastre, **ÎN COMISIA F.I.D.E. PENTRU PROBLEMELE ȘAHULUI FEMININ A FOST NUMIT CA SECRETAR ANTRENORUL ECHIPEI FEMININE A ROMÂNIEI, SERGIU SAMARIAN.** Președinta comisiei este Milunca Lazarevici (Iugoslavia), iar din comisie mai fac parte campioana mondială Nona G. Gabrindașvilli (U. R. S. S.), Slater (S.U.A.), Tibor Florian (Ungaria), Kardoso (Brazilia) și Van Belaerst (Olanda).

ȘAH

VĂ INTERESEAZĂ CĂRȚILE DE ȘAH ?

● *„Cînd se vor putea găsi în librăriile noastre cărți despre acest frumos sport al minții — șahul ?"* (din scrisoarea lui MUREȘAN PETRU din Dej) ; *„De unde aș putea să-mi procur un manual după care să-mi aprofundez cunoștințele de șah ?"* (din scrisoarea trimisă de BURGHELEA DORINEL din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej) ; *„Fiind amator al jocului de șah vă rog să binevoiți a-mi indica ce instrucțiuni există și cum se pot procura"* (elevul GHINTER EUGEN, Constanța). Este destul de greu de răspuns acestor întrebări. La editura C.N.E.F.S. ni s-a explicat, cu cîtva timp în urmă, că nu se pot tipări cărți de șah pînă nu există comenzi ferme din partea județelor — sau a federației de specialitate — comenzi care să asigure vînzarea unui tiraj suficient de mare pentru ca actul editorial să se dovedească rentabil. Or, numărul comenzilor prealabile — ni s-a spus — a fost extrem de mic. După părerea noastră, aceste comenzi nu au exprimat cu adevărat interesul real pentru cartea de șah al unui cerc foarte larg de cititori. Acest interes, de altfel, s-ar putea sonda foarte ușor cu sprijinul cititorilor noștri amatori de șah, cumpărători potențiali de literatură șahistă, pe care îi invităm să ne trimită cîte o carte poștală în care să noteze și ce fel de volume de șah ar dori să se găsească în librării (manuale teoretice, culegeri de partide și de probleme, lucrări pentru începători sau avansați, cărți cu reportaje de la marile competiții șahiste etc.) În felul acesta, s-ar putea infirma — sau confirma — numărul mic de precomenzi sosite la editura de specialitate...

● Ne scrie un veteran — probabil — al cititorilor acestei rubrici : D. VARLAM din Sinaia : *„N-am fost, nu sînt problemist și nici nu am cînd să mai fiu la cei 70 de ani împliniți. Rezolvarea problemei din 11 septembrie am găsit-o în cinci minute, datorită concursului pe care revista mi l-a dat în proporție de 90 la sută prin expunerea temei* (n. red. : oare să nu mai prezentăm, pe scurt, problemele publicate ?). Semnatarul scrisorii se caracterizează, în final, drept *„un vechi îndrăgostit al șahului"*.

SOLUȚIA RETROMATULUI din numărul trecut : albul își retrage mutarea ultimă h2 — h4 și joacă tot 1. h2 — h4 ! ! Negrul ia „en passant" g4 : h3 și urmează 2. N : g6 mat.

Au trimis soluțiile problemelor publicate în ultimele numere : dr. *Mihai Jova* (Simleul Silvaniei, Sălaj), *Gigi Mântulescu* (Breaza), elevul *Ciubotaru Vasile* (comuna Undești, Suceava), *Mircea Alexandru Rădulescu* (Cluj), *H. Vissa* (Bușteni) *Bănoiu Nicolae* (Codlea), *Mozeș Leopold* (Arad), *Demeter Attila* (Pestișul Mare, Hunedoara), *N. A. D.* (Dej), *Dinu V. Nicolae* (Mislea, Prahova), *Răican Paul*, elev (Tulcea), *C. Albișoru* (Buc.), *D. Varlam* (Sinaia), *Florea Călin* (Oradea), *Ferri Rosenstock* (Buc.), *Ramon Cerdă* (Buc.) *Ion Mureșan*, elev (com. Vorniceni, jud. Botoșani), *Vlaicu Liviu*, (P. Sălajului), *Moga Mircea* (Arad), *Burghelea Dorinel* (orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej) și alții.

U. VĂLUREANU

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" —

AGENDA săptămînală

PREOCUPĂRI MAJORE PENTRU VIITORUL TINEREI GENERAȚII

Ca o mărturie a preocupării partidului, a secretarului său general, pentru dezvoltarea tinerei generații, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut în această săptămînă o vizită de lucru în mai multe școli cu diferite profiluri din Capitală. Eveniment de o deosebită semnificație în agenda ultimelor zile, vizita a constituit un prilej de a constata la fața locului realizările dobîndite ca urmare a indicației privind legarea învățămîntului de viață, de producție, prin activitatea atelierelor-școală, prin transformarea tuturor școlilor în adevărate amfiteatre ale muncii. După cum se știe, ca urmare a unei hotăriri a Secretariatului C.C. al P.C.R., școlile beneficiază de sprijinul concret, direct al unităților productive, care au sarcina să înzestreze atelierele din școli cu mașini, utilaje, aparate, scule și să asigure totodată asistența tehnică de specialitate. În acest fel, se asigură învățămîntului nostru un vast cîmp de activitate pentru educarea tineretului în spiritul muncii, al respectului față de muncă.

În toate școlile vizitate, secretarul general al partidului a fost primit cu nestăvilită bucurie de elevi și de cadre didactice, care au ținut să-și exprime, și cu acest prilej, sentimentele de devotament nemărginit față de politica partidului, de recunoștință pentru condițiile asigurate școlii în anii socialismului, pentru preocuparea atentă, părintească pe care conducerea partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personal, o dovedesc față de tînăra generație. Pretutindeni au fost analizate realizările pe linia indicațiilor conducerii partidului : între conducătorul partidului și statului, profesori și elevi a avut loc un viu dialog menit să ridice pe planuri superioare ceea ce s-a făcut pozitiv pînă acum. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat prețioase indicații pentru continua perfecționare și modernizare a procesului instructiv-educativ. În acest sens — cu prilejul întîlnirii care a avut loc în cabinetul secretarului general al partidului după terminarea vizitei — s-a făcut recomandarea concentrării bazei tehnice a școlilor profesionale, liceelor de specialitate și institutelor de învățămînt superior cu profil similar, creîndu-se, astfel, adevărate complexe bine dotate, amplasate în vecinătatea unităților productive, cu care să realizeze o strînsă colaborare, în acest cadru larg urmînd să fie inclusă și cercetarea, precum și centrele de perfecționare a pregătirii cadrelor de conducere din ramurile respective. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat, de asemenea, necesitatea creării unui astfel de complex și pentru ramura electronică, amplasat în zona Pipera. În cursul discuțiilor s-a desprins ideia folosirii studenților de la facultățile tehnice ca instructori la școlile profesionale.

Cu privire la atelierele-școală, secretarul general al partidului a apreciat rezultatele pozitive obținute și a recomandat ca baza lor tehnică să se dezvolte în comun, cu cea a liceelor de specialitate, ca practica din timpul anilor de școală

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Magazin

ANUL XV Nr. — 730 — Sîmbătă 2 octombrie 1971 — 8 pagini 1,50 Lei

DUNĂREA URCĂ SPRE CARPAȚI!

● 234 000 HA. SUPRAFAȚĂ IRIGATĂ A VIITORULUI SISTEM ● VALEA MOSTIȘTEI, O IMPORTANTĂ ZONĂ DE AGREMENT CE VA PUTEA PRIMI 40 000 DE VIZITATORI ● CHERHANALE, BAZE NAUTICE, SATE PESCĂREȘTI, ȘTRANDURI, ZONE VERZI ÎN APROPIEREA CAPITALEI ● STAȚII DE POMPARE EGAL MICROCENTRALE ELECTRICE. ● 3 630 DE KM CONDUCTE ÎNGROPATE, 64 MILIOANE M.C. TERASAMENTE, 6 MILIOANE M.C. CĂPTUȘIRI CU DALE DIN BETON

GĂLĂȚUI — CĂLĂRAȘI 83 000 de hectare, **VALEA CĂRĂSU** 189 000 de hectare, **JEGĂLIA** 21 000 de hectare, **TERASA BRĂILEI** 72 000 de hectare, **PIETROIU — ȘTEFAN CEL MARE** 54 000 de hectare, **SADOVA-CORABIA** 80 000 de hectare. Am trecut în revistă numai cîteva din „magistralele albastre pe care apele Dunării au început să urce în cîmpia Bărăganului, în Dobrogea și Oltenia, spre Carpați. „Magistrale albastre", expresie nouă, poate prea nouă pentru unii, pe care nu o găsești în nici un dicționar, un joc de cuvinte pe care mulți îl folosesc atunci cînd se gîndesc la sisteme de irigații. „Magistrale albastre", riuri artificiale create de om, intrate definitiv în geografia acestor ținuturi. Ele se datoresc unui vast program de îmbunătățiri funciare inițiat de conducerea partidului și statului nostru, program care a făcut ca în ultimii ani, pe o suprafață de 800 000 de hectare, pămîntul, acest principal mijloc de producție, să rodească mai bine. Și lucrurile nu se opresc aici. În acest cincinal vor fi scoase definitiv de sub imperiul secetei încă 1 250 000 de hectare.

AM ZĂBOVIT, TIMP DE MAI MULTE ZILE, în atelierele Institutului de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare. Aici, sute de ingineri, proiectanți, tehnicieni și economiști, după luni de zile, uneori chiar ani, după zeci de mii de calcule și studii au dat viață pentru prima oară, pe planșete și hîrtia de calc „magistralelor albastre". Am avut în față o hartă. O hartă mică la scara 1 la 400 000. În spatele ei se ascundeau însă 234 000 de hectare. Era harta viitorului sistem de irigații din Valea Mostiștei.

— A fost cel mai greu dar și cel mai frumos proiect la care am lucrat pînă acum, îmi spunea inginerul **LEONIDA CARAIANI,** șeful proiectului. **Îmi amintesc că în urmă cu 21 de ani am început primele studii pentru irigarea Bărăganului. Am conceput atunci și o schemă. Era mai mult teoretică. Cu fiecare an care a trecut ca a început să prindă contururi tot mai precise. Noi sisteme, mereu altele. Spuneam că Mostiștea a fost cel mai frumos. De regulă cînd vrei să faci comparații cauți mărturii, o bază de raportare. Ei bine, mie mi-au trecut prin mînă zeci de proiecte. Mostiștea a îmbinat însă irigațiile.**

Marius GEORGESCU

CONTINUARE ÎN PAG. ②

O valoroasă contribuție românească la DEPISTAREA CANCERULUI

● România, a 5-a țară din lume deținătoare de aparatură de înaltă precizie pentru diagnosticarea precoce a bolii ● Cercetătorii români cîștigă o nouă bătălie ● În 1 012 cazuri, o precizie aproape ideală : 99 la sută.

(Pagina a 5-a)

ÎNTRERUPĂTORUL DE... DURERE

(Pagina a 5-a)

LA ECHINOCȚIUL DE TOAMNĂ

Ce surprize ne rezervă vremea în luna octombrie

Prognoza prezentată de Dumitru Bacinschi

în pag. a 2-a

Monolog interior despre...

INTRANSIGENȚA

de Victor BÎRLĂDEANU

Trăim o toamnă îmbelșugată nu numai în ce privește avuțiile aromate și hrănitoare ale pămîntului, dar și pe planul îmbogățirilor spirituale și etice. Dezbătînd vastul program de educație comunistă elaborat de conducerea partidului pe baza propunerilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, comuniștii, toți oamenii muncii își reafirmă voința nestrămutată de a folosi și mai activ acel uriaș rezervor de energii sociale care e conștiința revoluționară în opera de construcție socialistă.

O trăsătură unanim subliniată a adunărilor de dezbatere este intransigența, dar nu o intransigență pur verbală, ci una de confruntare permanentă a cuvintelor cu etalonul hotăritor al faptelor. De altminteri, acesta e

CONTINUARE ÎN PAG. ②

NAUFRAGIAȚI ÎN ADÎNCURILE UNEI PEȘTERI

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

Opt tineri salvați în ultimul moment cu ajutorul... dinamitei

(Relatarea în pagina a 3-a)

Privim lumea cu ochii larg deschiși și cu zeci de întrebări pe buze. Ce taine ascunde frumoasa vîrstă de aur a tuturor vîrstelor ?

Citiți în pagina 6-a răspunsuri la cîteva din întrebările despre pubertate — adolescență, pe care tinerii noștri cititori și părinții lor ni le adresează adesea.

LA VÎRSTA ÎNTREBĂRILOR...

În pagina a 8-a

Pe văzute și pe... nevăzute

de Valeriu MIRONESCU

BUCURIA ȘI DUREREA UNEI REPRIZE

de Eftimie IONESCU

NEÎNVINS ÎN DECURS DE ȘAPTE ANI

de Paul OCHIALBI

PREOCUPĂRI MAJORE PENTRU VIITORUL TINEREI GENERAȚII

URMARE DIN PAG. 1

să permită viitorilor absolvenți însușirea unei profesii pe care s-o stăpînească la terminarea studiilor. Un accent deosebit s-a pus pe rolul laboratoarelor de științe sociale. În spiritul programului de măsuri în legătură cu perfecționarea pregătirii politico-ideologice, a fost subliniat rolul U.T.C. în organizarea unor cercuri de specialitate în diferite domenii.

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în școli din București a condus la numeroase concluzii practice, de deosebită importanță pentru progresul învățămîntului, pentru legarea tot mai strînsă, mai organică a procesului instructiv-educativ de practică, de cerințele vieții. Ea a constituit pentru elevi și pentru profesorii lor un prilej de a-și afirma din nou hotărîrea de a munci neobosit pentru a ridica școala noastră la nivelul de exigență ale dezvoltării multilaterale a patriei socialiste.

La ora la care aceste rînduri pornesc spre tipar, în întreaga țară se deschid porțile instituțiilor de învățămînt superior, 150 000 de studenți din 18 centre universitare își încep activitatea sub îndrumarea profesorilor lor, bucurîndu-se de atenția și grija partidului, a statului, a întregului popor. Nu mai este necesar să menționăm condițiile în care se desfășoară învățămîntul superior în anii socialismului : gratuitatea, bursele, căminele și cantinele, noile localuri moderne, înzestrarea tehnică de specialitate, gradul de pregătire a corpului didactic. Toate acestea sînt bine cunoscute și sînt confirmate de cadrele foarte bune care absolvă în fiecare an universitățile și institutele, completînd puternicul detașament de specialiști cu înaltă calificare de care are nevoie țara. Anul acesta, învățămîntul superior începe sub semnul înaltelor exigențe puse de partid în fața întregii activități ideologice, a întregii munci educative și culturale. Vorbind la consfătuirea din iulie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că partidul nostru dă o înaltă apreciere contribuției pe care tineretul nostru o aduce la construcția socialismului, rolului pe care îl are în viața noastră socială. Cuvintele secretarului general al partidului de prețuire a tineretului patriei reprezintă atenția cu care întregul popor înconjoară generațiile care se formează astăzi, preocuparea părintească pentru educarea și pregătirea pentru viață a acestora, în spiritul principiilor socialismului care călăuzesc întreaga noastră viață socială. Această atenție și grijă deosebite pentru tineretul patriei se răsfrîng în mod nemijlocit și asupra studenților. Devotați cauzei partidului și patriei socialiste, capabili să ducă cu cinste mai departe opera pe care înaintașii lor de astăzi o înfăptuiesc, studenții de acum, mîine activiști în cadrul unor importante sectoare ale vieții economice, sociale sau culturale, vor ști să răspundă prin munca lor, prin înalta lor conștiință socialistă prețuirii pe care partidul, statul, întregul popor le-o acordă.

★

Trimestru — unitate de măsură a timpului : o pătrime de an. Am încheiat cel de-al treilea trimestru al anului ; am străbătut, așadar, trei pătrimi din 1971. Timpul este valoare iar în orînduirea noastră socialistă, care cunoaște înalte ritmuri de dezvoltare, un trimestru își are corespondentul nu numai în cifrele planificate ci și în importante depășiri. Așa se întîmplă și acum, cînd la capătul celor trei trimestre, colective de muncă și ramuri întregi, pe baza realizărilor de pînă acum, privesc înainte și stabilesc cu luciditate contribuția lor suplimentară, peste prevederi, la sfîrșitul acestui prim an al cincinalului. Deși finele unui trimestru nu este marcat de vreun răgaz, statisticile au înregistrat zilele și săptămînile cu care volumul producției globale a unor întreprinderi, județe sau ministere a fost realizat mai devreme, valori de sute de milioane care s-au adăugat astfel celor prevăzute inițial pentru acest trimestru. Dincolo de cifre însă, oricît de exact ar exprima ele realitatea, trebuie văzut elanul cu care s-a muncit, înaltul patriotism care stă la baza acestor înfăptuiri, conștiința socialistă care animă clasa muncitoare, pe toți oamenii muncii din patria noastră. Toate, ridicate la scara întregii țări, exprimă vigoarea atașamentului națiunii noastre socialiste față de obiectivele determinate de politica partidului și care sînt cuprinse lapidar în ideea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

LA ECHINOCȚIUL DE TOAMNĂ

Vremea în luna octombrie

de Dumitru BACINSCHI

Director adjunct științific al Institutului de Meteorologie și Hidrologie — București

Fila calendarului marca în ziua de 23 septembrie ora 18 și 45 minute momentul echinocțiului de toamnă, adică începutul toamnei astronomice. Meteorologic, acest moment festiv a fost salutat cu cer senin, cu timp frumos. Este deci cazul să salutăm sosirea pe meleagurile noastre a anotimpului în care se fac multe bilanțuri. Sezonul estival s-a încheiat.

Și pentru că tot vorbim de vreme, putem și de astă dată să arătăm că prognozele noastre pentru luna septembrie s-au confirmat pe deplin, chiar la intervale și zile, considerînd îndeosebi perioada ploioasă dintre 15 și 20 septembrie și debutul zilelor senine, însorite chiar din 21 septembrie. Excepție ar face intervalul 6—11 septembrie văzut de noi frumos și călduros. Realitatea ne-a contrazis, aproape total, mai ales sub aspectul căldurii.

Revenind la caracteristicile climatologice ale lunii octombrie, prima lună de toamnă, se poate arăta că în general, datorită marei frecvențe a regimurilor anticiclonice predomină o vreme liniștită, cu dimineți călduțe, blînde. Uneori se produce ceață sau brumă.

În zonele de cîmpie, temperatura medie a aerului oscilează în jurul valorii de 10 grade în regiunile din nordul țării și în jurul valorii de 12,5 grade în cele din sud. Valori medii de peste 13 grade se înregistrează în sud-estul Dobrogei.

Modificîndu-se factorii de circulație atmosferică, distribuția temperaturilor se diferențiază **pentru restul țării** în raport cu estul, în sensul că zonele din est sînt mai reci cu aproape 1 grad decît cele din vest.

Regimul precipitațiilor este mai diminuat în raport cu cel din septembrie. Uneori fac excepție zonele din partea vestică a Olteniei, Podișul Mehedinți și Defileul Dunării, unde ciclonii din Marea Mediterană asigură un volum de precipitații mai consistent. În Bărăgan și Dobrogea, în decurs de o lună se totalizează sub 40 mm de apă, în estul Moldovei între 40—60 mm, în restul cîmpiilor și platoul Transilvaniei cît și regiunea deluroasă 60—60 mm de apă, iar în regiunea muntoasă se depășește valoarea de 80 sau chiar 100 mm de precipitații.

Cîteva recorduri de temperatură : minima absolută, egală cu —14,5 grade s-a înregistrat în 1912 la Dorohoi. La București o valoare de —5,9 grade s-a înregistrat în 1946. Ani reci: 1912, 1946, 1951 și 1953. Valoarea maximă absolută, echivalentă cu 38,2 grade s-a produs la Giurgiu în 1952. Ani calzi : 1932, 1935, 1952.

Pentru luna octombrie 1971, o primă precizare. Analogul ei — luna octombrie 1962.

Ar trebui deci, ca în general, din punct de vedere termic, să se înregistreze o evoluție apropiată de normal. O răcire mai accentuată se așteaptă în jurul datei de 20 octombrie. În comparație cu luna septembrie din acest an, octombrie nu se prevede ca o lună ploioasă.

Cîteva intervale caracteristice :

1—9 OCTOMBRIE : Vreme schimbătoare, cerul alternînd între înseninări și înnorări pronunțate. Pe alocuri ploaie. **Între 4—5 octombrie** vînt cu intensificări în sud-estul țării. Temperaturile maxime vor atinge și 22 grade.

10—18 OCTOMBRIE : Vreme în curs de răcire. Ploi temporare în Cîmpia Dunării și izolate în rest. La munte lapoviță și ninsoare. Maximele nu vor depăși 17—19 grade. În nordul țării și în zonele de deal brume și chiar îngheț slab pe sol.

19—25 OCTOMBRIE : Vremea devine frumoasă și se va încălzi. Brume frecvente în toată țara. Temperaturile minime vor coborî pînă la —4 și —6 grade iar maximele vor urca pînă la 15, 18 grade. Pe alocuri ceață.

26—31 OCTOMBRIE : Vremea devine umedă începînd din sud-vestul țării. Ploi temporare. Local ceață. Temperaturile minime în general pozitive, cele maxime nedepășind 14—16 grade.

Pescuit, pe lacul Băneasa

DUNĂREA URCĂ SPRE CARPAȚI !

URMARE DIN PAG. 1

în accepțiunea strictă a cuvîntului, cu un deziderat mai vechi al proiectanților. Faptul că noi cei ce lucrăm în domeniul îmbunătățirilor funciare am realizat acest lucru, a adăugat un plus de satisfacție întregii noastre activități, a făcut-o mai frumoasă.

Ing. Leonida Caraiani

AM „STRĂBĂTUT" în lung și-n lat într-o călătorie imaginară, împreună cu inginerul Caraiani viitorul sistem de la Mostiștea. Am pornit-o de la Dunăre, de la uriașa stație de pompare ce va zmulge bătrînului fluviu, într-o singură secundă, 166 m.c. de apă, un debit egal cu acela al Argeșului în zilele lui bune. De aici luînd-o pe canalul magistral lung de 12 km, avînd la bază o lățime de 75 m, am ajuns la primul port fluvial al viitorului sistem. La numai cîțiva kilometri întîlnim primul baraj și prima ecluză. Am ajuns la fostul lac Preasna, unit acum printr-un canal navigabil cu apele lacurilor Frăsinet și Mînăstirea. Suprafața lor depășește 6 100 de hectare, de zece ori mărimea lacului Snagov, iar volumul maxim ce se poate acumula atinge 389 milioane m.c. de apă, de două ori volumul lacului de acumulare de la Bicaz. De o parte și de alta sate pescărești, cherhanale unde anual se vor recolta 2 400 tone de pește, baze nautice, moteluri, chempinguri, o uriașă zonă de agrement ce va putea primi circa 40 000 de vizitatori. Am parcurs pe nesimțite cîțiva zeci de kilometri și iată-ne ajunși la Cernica, localitate situată undeva în imediata apropiere a Bucureștilor.

FURAȚI DE INEDIT și frumusețea viitorului sistem de la Mostiștea am uitat că totuși ne aflăm într-un institut de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare. Am apelat de aceea la unul din principalii participanți la lucrările de elaborare a proiectului sistemului de irigații din Valea Mostiștei la inginerul **CONSUELA STANCIU.**

— Va fi cel mai mare sistem de irigații amenajat pînă acum la noi în țară, ne-a spus inginerul Stanciu. **Pledează în favoarea acestei afirmații atît suprafața irigabilă din care 110 000 hectare vor intra în exploatare la sfîrșitul acestui cincinal cît și soluția tehnică folosită : conducte sub presiune cu stații de pompare centralizate, fapt ce va permite organizarea irigațiilor pe suprafețe mari. 800—1 000 hectare, ceea ce prezintă și importante avantaje economice. O soluție tehnică deosebit de ingenioasă va transforma stațiile de pompare în microcentrale electrice cu o putere instalată de 48 Mw.**

DE CURÎND în Valea Mostiștei au apărut constructorii și mașinile. Au început primele măsurători, primele lovituri de tîrnăcop, barăcile. Mușcătura de pămînt a cupei excavatorului a dat semnalul de începere. Au fost deschise lucrările de organizare a șantierului. Pe oamenii ce vor lucra aici îi așteaptă o muncă grea, încordată. Proiectul e îndrăzneț nu numai în

Ing. Consuela Stanciu

spațiu dar și în timp. 110 000 de hectare trebuie amenajate pînă la sfîrșitul anului 1975. Aceasta înseamnă executarea a 610 km canale, îngroparea conductelor pe o lungime de 3 630 km, 64 milioane m. c. terasamente, 377 000 m.c. betoane, 6 milioane m.p. căptușiri, montarea a 17 stații de pompare și repompare și a 123 de stații de punere sub presiune. Cifrele, credem edificatoare, ne scutesc de orice fel de comentariu.

CE VA ÎNSEMNA însă pentru agricultură sistemul de irigații Mostiștea ? Am răsfoit împreună cu interlocutorii noștri un dosar voluminos pe coperta căruia era scris „Plan de culturi". Am întîlnit acolo sute de calcule economice și de eficiență, producții, plan de udări, debite de apă, norme, numele a zeci de cooperative agricole și întreprinderi agricole de stat, beneficiarele de drept ale sistemului. Am înțeles atunci ce înseamnă apa pentru aceste pămînturi deosebit de fertile dar arse pînă acum de secetă. **3 700 kg de porumb boabe mai mult la hectar, 1 600 kg grîu, 19 000 kg sfeclă de zahăr, sporuri de zeci de tone la culturile furajere și legume.**

AȘA VA ARĂTA VIITOAREA VALE A MOSTIȘTEI. O realitate a vremurilor noastre socialiste, o realitate creată cu dăruire și pasiune pe planșetele și hîrtia de calc a proiectanților. O realitate ce a început să prindă viață prin forța minții și a brațelor, acolo, pe șantierul de irigații din Valea Mostiștei.

Marius GEORGESCU

Monolog interior despre...

INTRANSIGENȚĂ

URMARE DIN PAG. 1

sensul esențial al programului pus de partid în discuția maselor.

La una dintre adunări, într-o secție a unei uzine ploiești, un bătrîn maistru comunist exprima un punct de vedere semnificativ, izvorît dintr-o bogată experiență :

— Nu o dată mi-am pus întrebarea : de ce oare unii tovarăși de la noi sînt atît de toleranți față de neajunsuri strigătoare din munca celor din jur, de ce fac cu atîta ușurință concesii în ce privește respectarea disciplinei, rabat la calitatea lucrărilor, de ce închid atît de lesne ochii la abateri vădite de la normele moralei noastre ? Răspunsul, după mine, nu poate fi decît unul singur : îngăduința față de alții are drept sursă, în primul rînd, inadmisibila îngăduință față de tine însuți. Desigur, cînd tu însuți nu dai cel mai bun exemplu de atitudine inatacabilă față de muncă sau de avutul obștesc, de comportare civilizată în raporturile cu ceilalți, nu-ți prea vine la îndemînă să te arăți intransigent și neconcesiv. Nu de alta, dar ți-e teamă ca nu cumva cel criticat de tine să nu te arate cu degetul și să nu-ți spună, și pe drept cuvînt : „Bine, tovarășe, tocmai dumneata îmi faci morală, care ai săvîrșit cutare faptă sau care l-ai favorizat pe cutărică ? Îți pun la îndoială autoritatea de a mă critica pe mine !". Și uite, așa se naște acel păcătos „lanț al slăbiciunilor", care uneori ne dă atît de mult de furcă, mai ales în educarea tinerilor...

Bătrînul maistru comunist sesizase o problemă etică de mare acuitate care viza însăși temelia autorității și prestigiului moral. Într-adevăr, viața demonstrează, în nenumărate ipostaze, că intransigența este determinată de forța convingerilor comuniste și, totodată, de soliditatea acelui suport în care ele se materializează și pe care îl reprezintă faptele. De aceea, fierbintele îndemn adresat de partidul nostru — îndemn la înaltă puritate etică atitudinilor proprii și, implicit, a relațiilor cu ceilalți membri ai colectivității — întruchipează și cea mai fermă chezășie a intransigenței revoluționare. Educația comunistă cu concesii, cu îngăduință, cu „închiderea ochiului" la „micile neajunsuri", la „mărunțele slăbiciuni", este un non sens. În fond, ceea ce caracterizează valoarea și prestigiul unei opere educative este eficacitatea. Or, intransigența, ca manifestare concretă a unei înalte conștiințe a răspunderii sociale, înseamnă tocmai garanția temeinică a eficacității, înseamnă certitudinea că în vasta arie de înriurire a acțiunilor educative roadele vor fi pe măsura eforturilor.

Victor BÎRLĂDEANU

Clepsidra

PORUMBUL

de Constantin VIȘAN

Îl văzusem în vară verde, falnic, vesel și nepăsător. Pusese stăpînire pe toată cîmpia. Ca o inexpugnabilă oștire. Dar s-a arătat pe neașteptate toamna. Ploile au început să bată nemilos, insistent. Vînturile reci, pornite din crestele albe ale munților au pătruns și ele în taberele de porumb. Tunicile îngălbenite nu mai reușeau să țină de cald. Frigul înțepa insistent. Armura porumbului arăta în fiecare dimineață mai palidă, mai zdrențuită, mai vulnerabilă. Și iată, într-o bună zi, țărani, cunoscători ai pămîntului și ai legilor lui au început să culeagă aurul extras din adîncul pămîntului. Aur greu, strălucitor. Gem de greutatea lui carele și camioanele. Dar nu ostenesc nici o clipă să-l care la adăpost sigur, în magazii și în pătule. Necruțători, oamenii pămîntului nu se mulțumesc numai cu aurul porumbului. Retează din rădăcină strujenii și îi așază în piramidele glugilor.

Toamna e deosebit de bogată. Porumbul se înalță deal de aur pe fața cîmpiei. Din el vor izvorî cîrezi de vaci, turme de porci și de oi, șiruri de lapte, materia primă a atîtor industrii. Porumbul este una din cele mai generoase bogății ale acestui pămînt. Agrotehnica înaintată, îngrășămintele, irigațiile, dar mai ales munca fără preget, plină de dăruire, a stăpînilor acestui pămînt au făcut să crească simțitor recolta de porumb.

Culesul e bogat. În urma culegătorilor plugurile acoperă ultimele trofee. Încrezător în destinul său, pămîntul se dăruiește acum semănatului. Răscolită de pluguri, pieptănată de grape, cîmpia se pregătește de nuntă, primește înfiorată sămînța viitoarelor lanuri de grîu.

Oamenii strivesc strugurii, le sorb dulceața și amețeala. Bucuria recoltei știrnește cîntecul și jocul.

Pămîntul miroase a tămîioasă, a ionatan, a dovleac copt. Așa cum a mirosit pînă acum a grîu, a pepeni, a cîmbru și iasomie.

În sate au început nunțile. Zestrea mirilor e hărnicia. Și frumusețea. Și cinstea. Și demnitatea.

Le urez fericire ! Și copii frumoși ! Și împlinire la tot ce visează ei în nopțile acestea de toamnă bogată.

Alo, miliția?...

PÎNZA DE PĂIANJEN

• Șeful postului de miliție din Orbeasca în dilemă • Doi frați petrecăreți trezesc suspiciuni • O soață ultragiată își denunță soțul • Corpul delict din șura de paie.

Mulțimea curioșilor, mai mult femei și copii, se îngrămădeau de-a lungul gardului dispre uliță, iscodind printre uluci, doar, doar or prinde ceva noutăți. Șeful de post fusese neînduplecat : postase pe unul din ajutoarele sale drept în poartă, să nu s-apropie nimeni „ca să nu strice urmele". Poate că dacă n-ar fi pus opreliștea asta nu s-ar fi adunat atîția curioși, pe cînd așa...

— O fi luatără mult ? iscodi o bătrînă pe o tînără de-alături.

— Or fi luat, dadă Marie, că n-or fi adus !

— Oți, ai ? mai întrebă fără noimă bătrîna.

— Da ce crezi ? Că n-or fi fost cinstiți...

— Și milițianu ce tot face acolo ?

— Face cercetări, dadă Marie, să prindă hoții...

Era într-o luni de dimineață. Plutonierul major Petre Velicu, șeful postului de miliție din Orbeasca — județul Teleorman —, se pomenise de cu noapte cu nevasta lui Mitu Dumitrașcu, din Orbeasca de Sus, jelindu-i-se că „i-au spart hoții casa". Seara, explica femeia printre lacrimi, fusese cu Mitu, bărbatu-său, la nuntă unde au rămas pînă după miezul nopții, apoi au plecat către casă. Ușa era încuiată, așa cum o lăsaseră, dar înăuntru, în camera de-alături, în „casa gătită", cum i se spune, totul era dat peste cap, o grămadă de lucruri, macate și velințe lipsă...

Cînd Velicu și ajutoarele sale au ajuns în casa lui Mitu Dumitrașcu soarele sta gata să răsară dincolo de linia orizontului, acum roșu ca focul. Șeful de post îi evacuă pe curioși, dădu ordin să nu mai intre nimeni și începu cercetarea locului faptei. Ușa, singura intrare, nu prezenta nici un fel de urme de forțare.

Trecu la fereastra care dădea în așa-zisa „casă gătită" și o găsi neprinsă în zăvor : trase de ea și se deschise cu ușurință.

— Pe-aici trebuie să fi intrat, tovarășe șef — zise gazda, care îl urmărea cu atenție.

Și totuși șeful de post era acum sigur că hoții nu intraseră pe fereastră. Între cele două laturi ale colțului din dreapta jos al pervazului el descoperise pînza delicată a unui păianjen pe care cel care ar fi intrat pe fereastră n-ar fi putut-o evita și ar fi rupt-o. Dacă nici pe ușă și nici pe unica fereastră rămasă descuiată nu intraseră hoții în casă, intrase pe unde ?

Velicu se gîndea acum la posibilitatea unei înscenări, cu scop de răzbunare, se înțelege. Nicolae Marin zis Vatână, pe care Dumitrașcu îl bănuia nu era, ce-i drept, un om tocmai corect și mai avusese de-a face cu miliția. Pe de altă parte, el aflase de la un vecin de-al lui Vatână că cei doi „sînt în cîră de mai multă vreme".

Milițianul nu se grăbi să tragă concluziile, ci hotărî să urmărească mai atent activitatea lui Vatână. Ceea ce constată cu acest prilej n-a fost lipsit de interes. Nicolae Marin — Vatână și fratele său Ilie mergeau seară de seară la bufetul din comună, unde cheltuiau pe băutură cîte 50—60 de lei. Cei doi frați nu aveau o ocupație stabilă, pe la cooperativa de producție treceau mai rar, iar gospodăriile lor individuale nu le puteau oferi un venit care să le permită cheltuiala pe care o făceau. De unde aveau banii ? se întreba șeful de post.

Între timp, la postul de miliție s-au mai înregistrat alte două furturi, de data aceasta de oi. Într-o noapte, lui Constantin Zamfir i-au dispărut șase oi, iar peste alte două zile, Melania Oanță a reclamat dispariția a două oi. Era greu de presupus că furturile erau ale aceluiași individ și șeful postului de miliție nu știa ce să creadă, cînd un nou element s-a alăturat celor anterioare, întărindu-i bănuielile. Vatână fusese văzut de un vecin, într-o noapte, pe o șură de paie pe care o avea în ogradă. „Cineva nu se suie la miezul nopții pe șura de paie care-i aparține decît numai dacă nu cumva are acolo ascunse anumite lucruri despre care nu mai vrea să știe și alții" gîndi șeful de post. Și se hotărî să accelereze cercetările.

Într-o zi, cînd știa că Vatână nu se află acasă, trimise pe unul din ajutoarele sale la soția acestuia și o invită la postul de miliție. Velicu avea în plan și se conformă lui. Femeia sosi la miliție și intră sfioasă pe ușă. Era slabă, cu ochii adînciți în orbitele, urmarea traiului alături de soțul ei, cunoscut ca un individ violent. Milițianul îi oferi un scaun și intră direct în subiect :

— Am auzit că ești bătută de soțul dumitale. De ce nu ne-ai spus și nouă să te apărăm ? Există o lege care condamnă asemenea fapte.

Femeia se porni pe plîns.

— E un om rău și mi-e frică de el... spuse printre lacrimi. Dacă află că am venit aici...

— Noi avem informații că soțul dumitale se ocupă cu afaceri necurate. Știm că dumneata nu ai nici un amestec în aceste afaceri, dar nu înțelegem de ce îl acoperi ?...

— Mi-e frică de el, tovarășe... repetă femeia. Chiar mă gîndeam să viu la dumneavoastră, dar pe urmă m-am răzgîndit.

— Înseamnă că am fost gînd la gînd — încercă să glumească Velicu. Spune, fără teamă, o îndemnă el. Eu îți garantez că n-ai să pățești dumneata nimic.

— Păi... ezită la început femeia, Niculae și cu alde fratisău, Ilie, sînt niște hoți, că toată noaptea umblă și vin către ziuă, și ziua se duc la tîrg și vînd, ei știu ce, și o țin tot în petreceri, că au bani și eu nu știu de unde și Niculae vine beat acasă și mă ia la bătaie... Uite, azi noapte a plecat iar, nu știu unde și a veni tîrziu...

— Dar în șura de paie ce ascunde, știi ?

— Nu știu, că eu nu mă amestec în treburile lui, dar pe semne...

Cu acordul femeii se hotărî o cercetare la fața locului.

Cînd Velicu și ajutoarele sale ajunseră sus, pe șura de paie, sub un maldăr gros descoperiră o adevărată ascunzătoare, conținînd pe lîngă o parte din lucrurile furate și carnea celor opt oi, gata pregătită pentru a fi făcută pastramă. Vinovăția celor doi frați infractori fusese acum pe deplin dovedită. Unul cîte unul, firele probelor se adunaseră într-un mănunchi, care nu le mai oferea nici o putință de scăpare.

În vreme ce președintele completului de judecată pronunța împotriva celor doi infractori sentința de condamnare la cîte cinci ani de închisoare pentru furt din avutul particular, femeia lui Dumitrașcu aranja în „odaia gătită" parte din macaturile pe care hoții nu le valorificaseră, iar în pînza de păianjen de pe pervaz se zbătea inutil, o viespe. Cît îl privește pe Velicu, el nu-și putea ierta greșala de a nu fi văzut că broasca ușii lui Dumitrașcu era defectă și că ușa putea fi deschisă cu ușurință...

Ion VLAICU

Din vorbă în vorbă

de Ion ȚUGUI

„Ori se pune la punct situația, ori să se desființeze ceasornicăriile din Focșani"... **ne scrie PETRU FECHET din orașul al cărui ceasornicari l-au miniat.**

Sintem, retroactiv, de partea pătimirilor prin care ați trecut cu destulă stăpînire de sine. N-am înțeles însă ce vă pretindeau cei șase ceasornicari vrînceni : să le vindeți ceasul pentru că nu se pricepeau să-l repare, ori să nu vi-l repare pentru că nu voiați să-l vindeți ! ? Adevărat că așa ceva încă nu ne-a fost dat să auzim. Noi nu avem căderea să luăm, din vorbă în vorbă, și măsuri, dar tot din vorbă în vorbă sperăm să se afle că la Focșani nu-s meșteri prea mari, cei șase ceasornicari. Oricum, nu sînteți lipsit de noroc din moment ce „singurul ceasornicar din Bușteni" a reușit „repede și ieftin" să vă repare ceasul. Cinste lui. (Nu era mai comod să mergeți, pentru o rotiță și-un sfert de arc, la Bacău ?). N-avem nimic împotrivă să sugerați forurilor în drept, înființarea unui curs de calificare a ceasornicarilor din Focșani, la care să se „predea" și lecții de omenie. Pînă se pun lucrurile la punct, vă dorim un ceas cît mai exact, lîngă pulsul neiuțit de mîine...

■

„Am primit răspunsul pentru care vă mulțumesc, dar nu sînt mulțumită"... **ne scrie o cititoare indescifrabilă a revistei...**

Ce rău v-am făcut de ne admonestați o dată pe noi, și a doua oară pe faptul că Mihail Sadoveanu nu are casă memorială, așa cum credeți a și că ar fi drept, în comuna Sadova, județul Gorj ?... Ne acuzați de ignoranță, dintr-un unghi care vădește necunoștință de... situație : „să vă spun eu ce nu știți sau nu ați fost informați bine".

Ceea ce ne spuneți este nu prea duios. Dacă zelul dv. s-ar preschimba în fapt, atunci casele memoriale ale clasicilor noștri ar putea fi întîlnite prin locuri de care ei înșiși vor fi aflat vag. Nu noi sîntem cei în măsură să vă dăm ori nu dreptate. Îngăduiți-ne să vă citim din Mihail Sadoveanu, mai întîi din „Anii de ucenicie" : „Tatăl meu, Alexandru Sadoveanu s-a născut la Iași în 1834. A învățat acolo la Academia Mihăileană, a întemeiat o familie" etc... și, din „Oameni și locuri" : „M-am născut în Pașcani și copilăria mi-i plină de povestiri și icoane de-ale trecutului acestei așezări. Cu ceea ce am auzit de la bătrînii din partea locului m-am putut întoarce în anii duși pînă acolo unde amintirile se întunecă și întîmplările rămase iau întorsături de legendă"... Asta-i situația, chiar dacă ne veți mulțumi pentru răspuns, și nu veți fi din nou, mulțumită...

■

„Sînt student în anul trei (subinginer) la facultatea de electrotehnică. Doresc foarte mult să-mi continui studiile, adică să urmez în continuare la zi, să ajung inginer. La mijloc sta dorința de a învăța, de a descoperi tainele acestei meserii. Pot continua ? Ce condiții se cer ?..." **(AMARANDEI ION, Iași).**

În calea dorinței de-a învăța, de a vă autodepăși, favorabilă este poziția aștrilor. Sîntem convinși că veți găsi înțelegerea cuvenită. Dacă v-ați pregătit temeinic, cel mai competent răspuns privind procedura ca atare, îl veți primi la secretariatul facultății. Vă urăm succes...

■

Povestea cu berzele, promisă în numărul anterior. (RADU POPESCU, Suceava). „La marginea orașului Suceava, pe-o casă, o pereche de berze își avea de ani de zile cuibul la care se întorceau de fiecare dată. Dar, brusc, obiceiul și l-au schimbat. Ne întrebam ce se-ntîmplă, de ce berzele nu mai vor să stea în „casa lor veche ?" Le-am văzut neliniștite, trăbăluind prin preajmă. După scurt timp, am putut dezlega misterul. Aproape de casa cu cuibul vechi, s-a ridicat un stîlp de înaltă tensiune. berzele au așteptat să-l vadă gata, apoi n-au mai stat pe gînduri și și-au făcut cuibul acolo. În mare grabă, cu tot dichisul. fericite. Ne-am mirat de această întîmplare. Noul loc este mult mai apropiat de șosea, deci de zgomotul mașinilor, și este foarte puternic luminat"... Un stîlp înalt, altă perspectivă, vor fi șiind ele ceva...

■

„De mic copil am fost introdus într-o atmosferă de poezie creată de tatăl meu. Tata era un îndrăgostit de arta rimelor. Am cincisprezece ani și mă pot mîndri că i-am citit (dacă nu total, cel puțin parțial) pe Eminescu, Alecsandri, Coșbuc, Victor Eftimiu, Labiș, Victor Hugo, La Fontaine, Arghezi, Beniuc. Dar zeițele nu s-au mulțumit să mă lase numai să citesc ci m-au obligat să încerc să scriu și versuri"... **(AVASILOAIEI IOAN, Bacău).**

Încercarea moarte n-are, iar la dv. are și talent. Că nu putem vorbi de „creații", de „poetul de mîine", ne veți înțelege mai tîrziu. Scrisul poeziei nu se pedepsește nici acasă, nici la școală, așa că, depinde de... școală mai întîi, și mai apoi, ori de loc, de zeiță. Ne-ar bucura să aflăm cum învățați, ce preocupări aveți — literare, căci cele de muzică ușoară ne-au tăiat răsuflarea. E ca și cum ați încerca să mobilați camera cu mobilă din... Planeta Giganților...

PE FIRUL EVENIMENTELOR

CEI ȘASE SUTE

de Nicolae LUPU

Nu de puține ori institute de analiză din Statele Unite, Anglia și alte țări capitaliste au constatat ca fapte indiscutabile că ori de cite ori avansează spirala șomajului, primele lovite și cel mai crunt sînt categorii lipsite de drepturi alcătuite din membri ai populației de culoare, diferitelor minorități precum și virstnicii. Fenomenul vulnerabilității în condițiile restringerii surselor de venituri capătă — cu o întîmplare semnalată în Philadelphia — dimensiuni noi.

Departamentul educației din localitate a anunțat că va trebui, din cauza deficitului bugetar, să reducă unele activități din sectorul învățămîntului. Zis și făcut. La începutul noului an școlar 600 de posturi de profesori și diferite activități extrașcolare au fost lichidate. Ce să vezi ? Suporterii echipelor universitare de fotbal au făcut scandal pentru că în reduceri au fost incluse și alocațiile dedicate acestui sport cu balonul rotund. Candidatul democrat la alegerile pentru primar, Frank Rizzo, a văzut în situația creată noi posibilități pentru racolarea de voturi. El a luat inițiativa să mobilizeze sprijinul financiar al unor organizații sportive pentru a asigura activitatea fotbalistică a echipelor universitare. Zeci de mii de dolari strînși ca la comandă au asigurat începerea antrenamentelor în cele mai bune condițiuni. Ziarul „International Herald Tribune" constată însă că „cele 600 de posturi de învățămînt n-au fost reînființate iar deficitul bugetar al învățămîntului atinge 30 milioane dolari".

Au dispărut oare entuziaștii învățămîntului public în Philadelphia ? Sau, după cum afirmă inspectorul școlar Mark Shedd, s-a produs în rîndul unora o răsturnare a valorilor care face ca activitatea a 600 de profesori să nu fie socotită nici măcar egală cu cea a cîtorva echipe de fotbal ? Greu de spus. Cert este că învățămîntul s-a dovedit în acea zonă mai vulnerabil decît fotbalul, la fel cum categoriile lipsite de drepturi plătesc primele tribut șomajului. Este explicabil de ce la Philadelphia s-au auzit glasuri îngrijorate de acest fenomen. N-au lipsit nici încercările de a-i găsi o explicație mai adîncă. Cineva oprindu-se asupra statisticilor care arată că din 285 000 de tineri ce merg la școală în Philadelphia 60 la sută sînt negri, a dedus că fenomenul poate fi explicat nu numai prin pasiunea unilaterală a unora pentru fotbal, dar, și prin concepția că e mai bine ca reprezentanții populației de culoare să dea randament în domeniul sportului decît să ocupe posturi calificate în diferite domenii ale activității intelectuale. Dar va fi totdeauna greu să se delimiteze o tendință de cealaltă și se va dovedi și în acest caz, dacă nu intervin la timp factorii schimbărilor, că nu poate fi liber cine nedreptățește pe altul. Și primii o simt cei șase sute de profesori...

Curtea închisorii din Attica, după intervenția armatei

„N.Y.T." contra închisorii Attica

LA 16 SEPTEMBRIE, ziarul „New York Times" a aruncat mănușa autorităților statului New York și, în primul rînd, conducerii închisorii Attica. Într-un editorial care a avut un larg răsunet, cotidianul newyorkez a cerut instituirea unei anchete „severe", „în circumstanțe mult mai imparțiale" și desfășurate de persoane independente de guvernator, pentru a se elucida împrejurările în care s-a produs „tragedia de la Attica". Pentru mulți observatori, această cerere — a cărei greutate nu poate fi subestimată, ținînd seama că tot „New York Times" a fost printre primii care au cerut ancheta condusă de judecătorul Warren, după asasinarea președintelui Kennedy — evenimentele tragice de la închisoarea Attica începeau să aibă considerabile implicații.

CE SE ÎNTÎMPLASE LA ATTICA? La 10 septembrie, peste o mie de deținuți se răsculaseră luînd 38 de ostateci din rîndurile personalului închisorii. După patru zile de negocieri, răscoala a fost reprimată. În timp ce un elicopter arunca canistre cu gaze lacrimogene asupra curții în care se aflau deținuții, militari înarmați au început să tragă asupra răsculaților. În cîteva minute răscoala a fost înăbușită singeros. Curînd după aceea, un purtător de cuvînt al conducerii închisorii anunța în mod oficial că nouă ostateci au fost înjunghiați mortal de deținuți, din rîndurile acestora 31 fiind uciși în timpul luptelor. Acest bilanț, publicat a doua zi în întreaga presă, a stîrnit vîlvă deosebită. Uciderea ostaticilor a estompat criticile pe care numeroase personalități le-au adus atacării cu forța și uciderii unui mare număr de răsculați. Conducerea închisorii, autoritățile locale aveau — se părea — circumstanțe atenuante. Au fost chiar fericitate că intervenind, au salvat, cu prețul vieții a nouă ostateci (de fapt au fost zece, al zecelea decedînd ulterior) viețile grav amenințate ale celorlalți prizonieri luați de deținuți. Întrucît marea majoritate a rebelilor de la Attica erau negri și portoricani, partizanii discriminării rasiale au încercat să-și intensifice acțiunile rasiste.

DAR, DUPĂ 24 DE ORE, în această atmosferă plină de tensiune, a intervenit o răsturnare senzațională. Autopsia ostaticilor uciși, făcută de dr. John F. Edland și asistenții săi, a relevat că nu au fost găsite urme de înjunghieri sau lovituri, moartea fiind provocată de gloanțe. De gloanțele militarilor care au reprimat răscoala. Cu alte cuvinte, se dovedise că motivul invocat pentru atacarea deținuților cu arme de foc — salvarea ostatecilor — nu era real, că răsculații nu uciseseră pe nici unul din ostateci și că masacrul ordonat fusese inutil.

AUTORITĂȚILE LOCALE au încercat să contraatace și să pună la îndoială rezultatul autopsiei. Dar o nouă autopsie, efectuată de alți specialiști, nu a făcut decît să confirme spusele doctorului Edlend: ostatecii au murit împușcați.

ÎN ACESTE ÎMPREJURĂRI numeroase ziare americane au pornit o largă campanie pentru a dezvălui dedesubturile tragediei de la Attica. În comparație cu celelalte ziare, „New York Times" a beneficiat de un avantaj. Cînd, la 10 septembrie, deținuții au propus tratative, ei au condiționat negocierile de participarea unei „comisii imparțiale" din care au cerut să facă parte și Tom Wicker, un reporter al ziarului „New York Times". Cu cîteva săptămîni în urmă, acesta scrisese cîteva articole cu larg ecou despre uciderea în închisoarea de la San Quentin a deținutului de culoare George Jackson și condamnase „societatea americană" pentru „brutalitatea și lipsa de sens" cu care se comportase față de cel ucis, care se afla, de 12 ani în închisoare pentru complicitate la furtul a 70 de dolari — iar din cei 12 ani petrecuse jumătate în celule cu regim sever, pentru că nu acceptase insultele cu caracter rasist ale personalului închisorii și devenise militant pentru apărarea drepturilor oamenilor de culoare.

ÎN REPORTAJELE SALE, Wicker — care a urmărit la fața locului evoluția situației din Attica — a povestit că atunci cînd a început atacul armat împotriva răsculaților, el și ceilalți membri ai „comisiei imparțiale" au fost duși într-o altă aripă a închisorii, pentru a nu putea asista la masacru. Într-un articol intitulat „Oameni în cuști", Wicker — fără să justifice faptele penale pentru care au fost condamnați deținuții — acuză Attica și, în general, sistemul închisorilor americane, pentru că nu consideră pe cei închiși — și mai ales pe cei negri — drept ființe umane recuperabile. Deși 85 la sută din deținuții Atticei sînt negri și portoricani, paznicii închisorii sînt albi (cu o singură excepție, un portorican) și rasiști. Wicker acuza discriminarea rasială ca fiind unul din elementele generatoare ale răscoalei. El situează masacrul de la Attica în cadrul larg al problemelor social-politice profunde pe care societatea americană nu a reușit să le rezolve.

INTR-UN ALT ARTICOL semnat de Anthony Lewis, „New York Times" este de părere că „ororile de la Attica nu pot fi izolate de istoria recentă a Americii". Ziarul amintește condițiile disperate în care se află ghetourile negrilor din nord și care au provocat singeroasele incidente de la Watts. Ziarul consideră că tragedia de la Attica scoate în evidență efectele tot mai negative ale preponderenței pe care violența o capătă în societatea americană contemporană și care se exprimă, între altele, și prin participarea unor soldați ai S.U.A. la torturarea prizonierilor în Vietnamul de sud, prin masacrul de la My Lai și prin toate bombardamentele americane din Vietnam.

IN ALTE ARTICOLE ȘI REPORTAJE, „New York Times" încadrează, în același timp, evenimentele de la Attica în contextul politic local, susținînd că unii politicieni, ținînd seama de considerente electorale, au vrut să apară ca fiind fermi apărători ai ordinei și să dovedească cu orice chip — chiar și cu prețul vieții a zeci de oameni — că legea este respectată. Pe de altă parte, s-a subliniat importanța pe care o are tentativa de a prezenta moartea celor zece ostateci drept o crimă a răsculaților ; aceasta a presupus complicitatea deliberată a mai multor factori oficiali locali, inclusiv oameni politici, care nu s-au dat înlături de la a înșela cu bună știință opinia publică.

DE EVENIMENTELE DE LA ATTICA s-au sesizat și mai mulți membri ai Congresului S.U.A., care au cerut efectuarea unor investigații cu privire la discriminările rasiale din închisorile americane. De altfel, avocații și personalul medical care au primit — cu multă întîrziere — permisiunea de a intra la Attica au confirmat că multe din revendicările răsculaților erau întemeiate. Ei au confirmat, indirect, și o altă afirmație făcută de Wicker într-unul din articolele sale : actualul sistem al penitenciarelor americane este cel ce transformă pe cei ce-au încălcat o dată legea, și mai cu seamă pe tineri, în infractori veritabili...

U. VĂLUREANU

Tînăra din fotografie ține în mîna dreaptă trei minuscule conopide cultivate la Stația națională britanică pentru cultura leguminoaselor. În mîna stîngă are o conopidă de dimensiuni obișnuite. Scopul acestor cercetări este de a produce conopide de dimensiunea unei porții individuale.

De pretutindeni

La Paris s-a desfășurat un concurs mai puțin obișnuit : a fost aleasă „Miss Univers... a liniștei". Organizat de Federația mondială a surzilor, concursul a adunat în capitala Franței concurente din întreaga lume. A ieșit învingătoare tînăra Margrit Thiede, o desenatoare industrială din orașul Hamburg.

●

ȘANTIERUL naval „Nord" din Gdansk (R.P. Polonă) va construi în viitor un mare număr de nave pentru vînătoarea focilor și pescuitul obișnuit. Activitatea unor astfel de ambarcațiuni se va desfășura, îndeosebi, în mările nordului (Marea Behring, Marea Albă, Golful Alaska și în partea septentrională a Pacificului). La sfîrșitul anului următor nava prototip, aflată actualmente pe șantier, va fi lansată la apă.

●

DATORITĂ creșterii traficului aerian, americanul Lawrence Lerner a propus construcția în Oceanul Atlantic, la trei mile de New York, a unui aeroport gigant. Debitul său ar fi de 600 de aterizări și decolări pe oră.

●

Familia Potter compusă din Ray (soțul), Dolce (soția) Raymond (opt ani) și Lorraine (cinci ani) împreună cu uriașul lor ciine Carlo, s-a stabilit în Australia. Acolo totul a decurs în ordine cu o singură excepție : ciinele nu se acomoda cu clima, nu mînca.

Cînd a constatat aceasta, familia Potter n-a ezitat nici o clipă : s-a reîntors în Anglia, la Manchester...

OAMENII de știință din Azerbaidjan au obținut spectrul părții aflate în umbră a planetei Venus. Conducătorul laboratorului de fizică a planetelor al Academiei Azerbaidjene de Știință, Nadir Ibraghimov, a declarat că în atmosfera părții umbrite a planetei Venus există bioxid de carbon și nu azot cum se considera în trecut. Acum există temeiuri să se presupună că pe Venus pot exista anumite forme ale vieții.

●

IN APROPIEREA orașului japonez Tosasimudan, a fost construit primul parc subacvatic din lume. Instalat pe malul mării, la o adîncime de 20 de metri, avînd o suprafață de 30 hectare, parcul permite vizitatorilor să facă plimbări neobișnuite pe alei acoperite de sticlă, putînd admira flora și fauna marină.

●

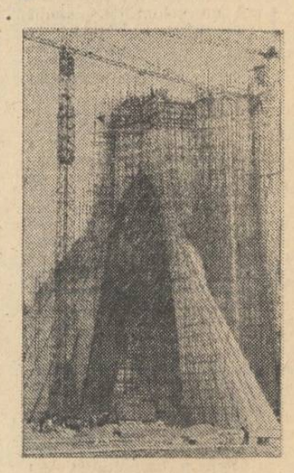

În curînd în Iran se vor desfășura mari festivități prilejuite de cea de-a 2 500-a aniversare a creării statului iranian. La Persepoli se execută cu acest prilej mari construcții printre care și un simbolic arc de triumf pe care îl prezentăm mai sus.

●

UN GRUP de ingineri din Leningrad a pus la punct proiectul unor nave-dirijabile care vor fi folosite pentru turism. Un asemenea dirijabil, proiectat să aibă un milion de metri cubi de gaz și să transporte 500 de persoane, va avea avantajul că poate rămîne mult timp în aer, deplasarea lui e lină și n-are nevoie de terenuri speciale de aterizare. Viteza maximă de deplasare este prevăzută la 250 km pe oră.

O DIMINEAȚĂ LA PERGAMON MUSEUM

Eram în capitala Republicii Democrate Germane de cîteva zile. Ca toți vizitatorii, urcasem în uriașul turn al televiziunii și ne lăsasem prada întoarcerii aceleia lente, imperceptibile, dacă n-ar fi în față peisajul mereu schimbat. Rotația durează exact o oră, timp în care vizitatorii sînt consumatori indiferenți ai cafenelei, atenți însă la tot ce aduce sub priviri întoarcerea realizată de mecanisme foarte tăcute, fără nici o urmă în auz. De sus, de la două sute șase metri, Unter den Linden, faimoasa magistrală berlineză, pare tăiată cu rigla. Reichstag-ul este inexplicabil de inexpresiv. O geometrie simplă, cam severă, domină cartierele orașului. Poți examina de aici în voie configurația capitalei, dar privirile cad cu insistență pe detalii uneori lipsite de semnificație. Turnul televiziunii, față de care opiniile berlinezilor sînt împărțite — e prea socant locul pe care îl ocupă în arhitectura orașului, ca să nu dea naștere la opinii diverse —, îndeplinește funcția de reper universal. Oriunde te-ai afla, este de-ajuns să rotești un pic privirea și întîlnești silueta strălucitoare a turnului. Pe lîngă acest turn, clădirea noului hotel de treizeci și nouă de etaje abia dacă poate fi considerată înaltă.

Păstram încă vie amintirea marilor galerii de la Dresda, cînd ne-am hotărît să vizităm Pergamon-ul. Dar înainte de a intra în celebrul muzeu, ne-am mai plimbat stăruitor prin oraș, ca și cum ne-ar fi fost teamă că după aceea, copleșiți de povara impresiilor, nu vom mai fi disponibili, o bucată de vreme, pentru altceva. O vizită obișnuită la un muzeu decurge după o schemă didactică, dar Pergamon-ul este o explozie și desfide orice didacticism. Muzeul a suportat greu războiul și ceea ce vedem acum a fost restabilit cu puțin înainte de încheierea deceniului al șaselea. Clădirea a fost în parte distrusă, cu toate că zidurile ei, impresionant de puternice, par clădite pentru a ilustra ideea de trăinicie. Urmările distrugerilor n-au fost înlăturate în totalitate nici acum. Ca și la Dresda, ruinele au început să capete valoare muzeală, mai ales dacă ținem seama că noile construcții ocupă zone compacte și că reprezintă, prin contrast, replici ale vitalității.

Pergamon-ul, de fapt, nu este ceea ce numim un muzeu. Un conglomerat de epoci, construcții și arte își dau întîlnire într-o evocare de o densitate sufocantă. Ideea de a aduce în interior părți întregi din străvechi orașe întrece, prin efect, orice altă modalitate de sugerare a monumentalității. Să cobori brusc în timp cu trei mii de ani, să te plimbi pe o stradă din Babilon sau din Pergam, să te trezești aproape fără tranziție într-o piață din Milet, ca apoi, urcînd doar un etaj, să te găsești în fața unor uriașe ziduri islamice, cu ornamentația lor în piatră, înseamnă să te supui unei veritabile avalanșe de impresii, unui exercițiu de imaginație fascinant. Dar din tot ce vezi aici, nimic nu întrece Calea procesiunilor din Babilon. Lei magnifici, pe o parte și pe alta, îți vin în întîmpinare pe covoare de smalț. Sînt închiși în două brîuri de rozete, la rîndul lor în chenare de bumbi albi, dreptunghiulari. Sînt doisprezece lei și încă doisprezece lei, zidurile au intrînduri, cu lei retrași, iar ultimii doi lei ies în afară exact cînd ar fi trebuit să repete jocul retragerii. La capătul Căii procesiunilor, monumentală, Poarta lui Ishtar din Babilon.

Sau Altarul din Pergam. L-a descoperit în anul 1860 inginerul Carl Humann, părintele acestui muzeu, și l-a adus după douăzeci de ani la Berlin. A fost găsit pe locul unde este astăzi orașul turcesc Bergma, nu departe de insula Lesbos, la 28 de km. de mare. Pergam a fost o așezare cu o faimoasă bibliotecă, un oraș de cultură și artă, fără vreun amestec deosebit în clocotul istoriei. Templul construit de Eumenes II (197 — 159 î.e.n.) și închinat zeiței Atena, descoperit de Humann, a întemeiat pentru a doua oară faima orașului, poate mai trainică decît cea străveche. Altarul are o lungime de șasezeci de pași și nu-l poți privi decît cu solemnitate. Urci treptele lui cum ai urca veacurile. Privim marea frîză ce înconjoară altarul din Pergam. A fost o muncă cu adevărat colosală refacerea ei. Timp de douăzeci de ani, în atelierele din Berlin, oameni de artă italieni au refăcut din mii și mii de bucățele ceea ce pare acum că n-a cunoscut niciodată vîntul distrugerii.

Muzeul Pergamon nu poate fi descris cu bucata, pentru că se suprapune peste cîteva milenii de istorie antică, pentru că a intrat masiv și în era noastră, iar în compartimentele sale întîlnești pînă și muzee de sine stătătoare, cum este cel consacrat artei populare germane. Fala romană, cu invadarea lumii antice, stă aici față în față cu orgoliul atitor altor popoare. Cploane masive, ornamentații de o delicatețe suavă, mozaicuri poetice se ascund după porți gigantice, aduse din tîrguri de răsunet ale istoriei. Piatra este suverană, cîntă și se înalță, întunecă orizonturi, aleargă în ornamentații nefirești de sprintene, se așază și capătă labe de leu străjuind căi ale procesiunilor, ori devine pur și simplu statuie, incrementind de două milenii un zîmbet sau o privire profundă și cam aspră de filozof. Piatra se află în toate ipostazele sale, aruncînd pe vizitator în meditații adînci asupra destinului omului și puterilor sale. Mult mai tîrziu, după ce istoria s-a primenit de cîteva ori, după ce marile popoare ale înțelepciunii străvechi au dispărut, își fac apariția lemnul, pielea, se întind în desfătarea lor policromă covoarele. O fereastră de lemn sculptat se deschide cu simplitate spre lumină, dar iar intervine piatra, și înalță ziduri atît de masive încît nu-i nevoie de nici un fel de lămurire ca să știi ce putere stă în spatele lor, chiar dacă ornamentații înșelătoare colorează zidurile arcuite. Omul a așezat arta geniului său în cele mai neașteptate locuri. Sînt și torente de culori — o casă din Alep, de pildă —, o invazie de roșu și verde solicită retina pînă la oboseală.

Prin muzeu trec coloane de turiști, este duminică și afluența s-a triplat. Bustul lui Carl Humann de la intrare îi primește impasibil. Dincolo de ziduri, apa Spreei își urmează calmul cursul. Este o apă aproape domestică. În piatră dură, urmele calcinate ale războiului. În restaurantul din incintă, totul se petrece ca într-un restaurant, turiștii disting cu ușurință felurile de mîncare chiar după ce au fost asaltați de epoci atît de tumultoase ale istoriei. Seara ne plimbăm pe Karl-Marx-Alee, în ambianța cea mai contemporană cu putință. Aici totul a fost construit în ultimii ani. Este un bulevard de o frumusețe maiestoasă, iubit de berlinezi. Turnul televiziunii a rămas undeva în spate, dar îl regăsim repede, așa cum regăsim, puternice, impresiile zilei, de la Pergamon Museum.

Pan SOLCAN

Însemnări de călătorie din R. D. Germană

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

NAUFRAGIAȚI ÎN ADÎNCURILE UNEI PEȘTERI

● Dramatica luptă purtată timp de 30 de ore de echipe de „oameni broască", picheri și artificieri pentru a ajunge la refugiul unde se aflau opt tineri francezi blocați de ape

Eroii peripețiilor pe care le relatăm sînt opt tineri francezi care-și petreceau vacanța în tabăra de vară de la Auriolles din Masivul Central. Într-una din ultimele zile ale vacanței, șeful coloniei, tînăr și el, s-a gîndit să le arate adolescenților un splendid monument al naturii din apropiere și anume peștera de la cascada aflată în defileul Ruoms. Prevăzător, deoarece știa de la oamenii din regiunea Ardèche că intrarea în peșteră este legată de numeroase greutăți, el a pornit într-o joi după amiază însoțit de patru pedagogi și trei tineri din tabără să facă o recunoaștere a locurilor.

Seara, grupul celor opt exploratori a ajuns în apropierea peșterii semnalată de departe de puternicul zgomot provocat de cascadă. Neținînd seama însă de faptul că plouase puternic chiar înainte cu două ore, speologii amatori au făcut imprudența de a se avînta prin intrarea neagră a grotei. Erau orele 22 în momentul cînd ei păseau în necunoscutul plin de surprize...

Înaintînd pe un coridor îngust, întortochiat și lung de cîteva sute de metri, de unde porneau diverse galerii, grupul a ajuns la un moment dat într-un loc de unde nu mai puteau înainta. Aici apa vijiia atît de tare încît aproape că nu se mai puteau auzi unul pe altul. Se aflau într-un loc extrem de periculos, în fața unuia dintre fenomenele întîlnite destul de curent în peșterile care au riuri sau lacuri subterane : un sifon — loc unde apa atinge tavanul grotei. Neputînd înainta, cei opt tineri s-au gîndit să caute o altă galerie, dar au constatat cu groază că în timp ce ei mergeau spre inima peșterii, apa de ploaie se infiltrase în stîncile de pe platoul situat la cîțiva metri deasupra lor, astupînd intrarea în coridorul din spatele lor. Ei au rămas astfel blocați în adîncurile grotei...

Trecînd aproape o zi de la plecarea excursioniștilor fără ca aceștia să dea vreun semn de viață, neliniștea a început să crească în rîndul sutelor de tineri rămași în tabăra de la Auriolles. S-a dat alarma pe tot versantul Masivului Central cerîndu-se ajutoare pentru căutarea celor dispăruți. Vineri seara, o echipă de picheri a încercat să pătrundă în peșteră spărgînd cu ciocanele o porțiune de stîncă, dar tentativa lor de a-i elibera pe prizonierii apelor n-a reușit. Atunci, s-a făcut apel la „oameni-broască", specializați în asemenea operații de salvare, dar nici aceștia n-au putut găsi locul unde se refugiaseră naufragiații. După mai multe tentative, soldate cu tot atîtea eșecuri, cuiva din grupul celor 150 de oameni strînși în jurul gurii peșterii i-a venit ideea ca să fie chemați în ajutor artificierii care lucrau la o întreprindere minieră din apropiere. Se preconiza spintecarea stîncilor, spre a se crea un nou drum de acces către prizonierii din adîncuri. Totul depindea acum de calcularea cu maximă exactitate a amplasamentului dinamitei, a forței sale de explozie în așa fel încît să nu se prăbușească tavanul sălii din apropierea sifonului unde se refugiaseră speologii amatori. Simbătă, la orele 3 dimineața, șeful grupului de artificieri a semnalat declanșarea exploziei, care reușì, în fine, să rezolve cu bine delicata operație. Drumul către naufragiați era acum liber și la ora 4 cei opt tineri ieșeau la lumină din văgăuna lor întunecoasă.

Iată ce au declarat ei în momentul cînd au ajuns la suprafață : „Aveam un moral excelent, deoarece știam că vom primi ajutor. De altfel, am auzit foarte clar loviturile date de ciocanele picherilor. Mai tîrziu, am observat chiar lumina lămpii electrice a unui „om-broască" care ne căuta și am încercat să-i atragem atenția asupra locului unde ne aflăm, aruncînd o pietricică în direcția lui. Dar puternicul zgomot al cascadei și întunericul l-a făcut să nu observe piatra aruncată de noi. Ne-a fost frig, foame și sete, deoarece nu luasem nimic cu noi, netrecîndu-ne prin gînd, atunci cînd am plecat, că vom sta mai mult de două ore în peșteră. Și, în momentele grele, spre a nu ne mai gîndi la situația noastră, am început cu toții să cîntăm, încercînd astfel să ne ridicăm moralul"...

(S-a petrecut la sfîrșitul lunii august, în Franța)

„BALETUL AERIAN" CU... BUCLUC

Nevoind să facă baie, o maimuță pitică din specia uistiti fuge pe acoperiș unde rămîne agățată de un fir electric. Datorită unui scurtcircuit, Kiki cade neînsuflețită în brațele unui pompier. Folosindu-se metodele de reanimare, maimuța a fost readusă la viață.

O femeie singură. Copiii pieriseră în cel de-al doilea război mondial și în ultimii ani îi murise și soțul. Casa îi apărea pustie. Ar fi adoptat un copil, dar era prea în vîrstă.

Ce s-a gîndit atunci ? Să aducă în casă o vietate mică și puțin pretențioasă. Și a găsit o maimuțică cît doi pumni, veselă și zglobie, o maimuțică uistiti.

Bineînțeles că stăpîna îi acorda toate îngrijirile necesare, însă maimuțica nu se putea obișnui cu... baia săptămînală.

În ziua aceea, Kiki suferea intens. Chiuveta din camera de baie era plină de clăbuci albicioși, cînd a sunat telefonul. Insistența soneriei a determinat-o pe stăpîna maimuței să întrerupă pentru cîteva clipe baia. A lipsit foarte puțin, dar la întoarcere, a constatat cu groază că Kiki... dispăruse. A căutat-o prin toate încăperile. Nu mică i-a fost surprinderea cînd a văzut-o pe acoperiș. Zglobie se sbenguia, sărind de la un coș la celălalt, urmărită de strigătele disperate ale femeii.

Kiki, fericită de libertate, făcea tot soiul de giumbușlucuri, într-un fantastic balet... aerian. A ajuns la un fir electric, a sărit pe el, și a rămas agățată... în spațiu. Electrocutată ? Încă nu, deși apa și electricitatea nu prea s-au împăcat vreodată. Disperată, stăpîna a chemat pompierii. Sosiți în grabă, aceștia au analizat situația și n-au găsit decît o unică rezolvare. Cu ajutorul unor cîngi uriașe, ei au scurtcircuitat firul electric și maimuțica a căzut în brațele unui pompier, neînsuflețită !...

Lacrimile stăpînei i-au înduioșat pe pompieri. Trebuiau să încerce să o readucă la viață pe Kiki. Toate metodele de reanimare au fost folosite : mască cu oxigen, masajul cardiac, respirație artificială. Nu fără succes, deoarece după 30 de minute de febrilă luptă împotriva morții, Kiki a scos un oftat slab. Era salvată...

(Întîmplarea s-a petrecut recent la Paris).

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

ÎL PUTEM SITUA PE EMINESCU PE ACELAŞI PLAN CU CEI MAI MARI POEŢI AI LUMII

Un nou volum de studii eminesciene datorat profesorului Edgar Papu

de Boris BUZILĂ

Încă un volum de studii eminesciene datorat de astă dată profesorului Edgar Papu : „Poezia lui Eminescu". Insinuez în fața autorului o curiozitate de profan : ce ipostaze inedite poate prezenta cercetătorului o operă supusă deatitea ori și prin atiția exegeți de seamă unui comentariu aproape exhaustiv ? „În cazul de față — îmi spune Edgar Papu — problema lui Eminescu se poate atașa la problema tuturor poeților mari ai lumii. Totdeauna, în epocile noi care vin, se descoperă laturi sau expresii care nu puteau fi identificate în epoca anterioară. Există anumite trăsături interpretate altfel înainte, în raport cu vremea respectivă, laturi care nu au fost văzute în adevărata lor lumină, dar pe care intuiția poetului le-a creat dinainte în mintea sa și care pot fi descoperite numai în perspectiva unei noi epoci. Așa încît, la infinit, o dată cu trecerea timpului și cu schimbarea diferitelor mentalități, mereu se vor descoperi laturi inedite la marii poeți, la marii artiști ai lumii".

Noul interpret al operei eminesciene, cunoscut prin studiile sale comparatiste (volumul apare în seria „Confluențe" a Editurii Minerva și ne propune pentru mai tîrziu o situare a poeziei lui Eminescu în contextul romantismului european, al lirici universale îndeobște), ne explică perspectiva din care a întreprins studiul operei celui mai mare poet al nostru : „Am plecat de la o problemă legată de dimensiunile din viziunea lui Eminescu. El s-a situat dinainte pe o viziune a *depărtării* în spațiu și în timp. (Înțeleg prin „depărtare" nu o dimensiune materială ci o atitudine romantică). Spre deosebire de alți poeți romantici de dinaintea lui care țînteau către depărtare, care aveau veleitatea de a cuprinde tot universul de pe planul nostru obișnuit, Eminescu se situează el însuși, ca post de observație într-o depărtare a universului, și din acea poziție caută să cuprindă lumile. Este o stare ontologică cu totul specială. „Luceafărul" este simbolul acestei atitudini romantice care se poate extinde însă asupra întregii poezii eminesciene.

— *Volumul apare în seria „Confluențe" ; pe de altă parte ne este cunoscută formația dumneavoastră științifică de specialist în literatură comparată, fapt care ne îndeamnă să presupunem cadrul larg, universal, în care proiectați opera eminesciană. V-am fi recunoscători, stimate tovarășe profesor, dacă v-ați referi la această problemă.*

— Capitolul final al cărții se ocupă de universalitatea lui Eminescu. Universalitatea unui artist poate fi apreciată, cred, pe trei căi. Un poet devine universal, în primul rînd, atunci cînd dă ultima perfecțiune unor inițiative existente dinainte, trecute. Devine universal cînd contribuie, împreună cu alți poeți la conturul, profilul, specificul vremii sale — printr-o operă profund națională — și-l creează, laolaltă cu ei. Mai devine, în sfîrșit, universal atunci cînd anticipă, cînd devine un precursor, cînd vede și simte anumite aspecte pe care numai viitorul le va învedera. Eminescu este universal, concentrat pe toate aceste trei căi. Mai întîi, el constituie ultima perfecțiune a romantismului european. El este, cum arătam mai înainte, cel mai mare poet al *depărtării*. (Am arătat că înțeleg prin termenul *depărtare* o dimensiune romantică). În același timp, în Eminescu trebuie să recunoaștem și pe unul dintre cei mai mari poeți titanici ai lumii. Iată deci că avem de-a face cu anumite trăsături preexistente în romantism dar aduse la perfecțiune, prima din cele trei căi care am convenit că pot duce un artist la universalitate. Eminescu este deopotrivă cu marii poeți din vremea sa pe care probabil el nu i-a cunoscut, afinitățile cu aceștia stabilindu-se însă prin acel „aer al timpului" care-i făcea să vadă și să simtă la fel.

— *De fapt, la ce poeți vă referiți ?*

— Mă refer la simboliștii francezi, la Baudelaire, în special, la Verlaine, în mare parte la Rimbaud, pe care nu a ajuns să-i cunoască, deși a adus contribuții în evoluția liricii universale pe care le datorăm și lor.

— *Aveți în vedere o anumită viziune, unele mijloace de expresie ?*

— Mă refer la o ipostază foarte interesantă a lui Eminescu ca poet *postromantic*. Viziunea romantică clasică ne apare de obicei nutrită de iluzii ; la Eminescu asistăm la dărîmarea iluziilor, la denunțarea lor cu luciditate, ceea ce este și cazul lui Baudelaire. Poetul nostru face parte așadar din seria poeților lucizi contemporani cu el, o latură semnificativă a poeziei sale, pe lîngă entuziasm și trăirea într-o zonă ideală, fiind luciditatea crudă din anumite poeme ale sale. Aș cita, bunăoară, drept exemplu, de luciditate perfectă, modernă, poezia închinată *Verenei*, care după mine constituie un pandant al *Leșului* lui Baudelaire. Iată deci argumente pentru a vedea în Eminescu un antemergător al poeziei din veacul nostru și încă o dovadă a universalității marelui poet român. Aș mai cita un alt exemplu : *Oda* în care poetul își cere moartea ce i se cuvine, aceea a ființei lui, care nu este o moarte alienată, ci expresia dorinței de a deveni el însuși, exprimînd implicit o luptă împotriva alienării, viziune care îl apropie atît de Rilke cît și de alți poeți moderni. Tot Eminescu este cel care a utilizat prima dată în poezia noastră versul liber, complet liber, asemeni poeților moderni, a se vedea „Mitologicale", „Demonism". Iar în alte poeme ale sale, printre care „Antropomorfism", a exprimat, de asemenea întîia oară, imagini prozaice, mai exact proza cotidiană ca și poezia modernă. Să ne gîndim apoi la un alt element de sensibilitate modernă care este grotescul. Zona grotescului eminescian anticipează grotescul modern al zilelor noastre, diferențîndu-se de grotescul romantic cu care a fost adesea asimilat. Prin faptul de a fi dus la perfecțiune anumite trăsături preluate din poezia înaintașilor, prin aportul său la definirea specificului vremii în care a trăit, prin tot ce este anticipativ în creația sa, îl putem situa pe Eminescu cu deplin temei, pe același plan cu cei mai mari poeți ai lumii, Dante, Shakespeare, Goethe. Spre deosebire de ei însă, care și-au creat marile lor capodopere, echivalînd cu sintezele unor epoci, la răscruce de veacuri — Dante îndată după 1 300, Shakespeare pe la 1 600 cînd a creat „Hamlet", Goethe în jurul lui 1 800, — cu toții la o vîrstă destul de înaintată, cînd aveau cam 50 de ani, spre deosebire de ei zic — oameni care trăiau către sfîrșitul unui veac și începutul altuia și care s-au putut realiza în mari sinteze — Eminescu ne prezintă toate elementele geniale ale acestei sinteze, dar viața lui scurtă l-a împiedicat să realizeze plenitudinea acestor poeți din celula cărora era plămădit. Am arătat în carte cu amărăciune că acesta a fost de atîtea ori în trecut destinul unor fii iluștri ai neamului nostru, destin care a fost frînt la mijloc în explozia înfloririi sale, atunci cînd trebuia să meargă către definitiva desăvîrșire.

Și prin calitățile sale, și prin destinul său, Eminescu este una dintre cele mai mari expresii — poate că cea mai mare — a geniului românesc.

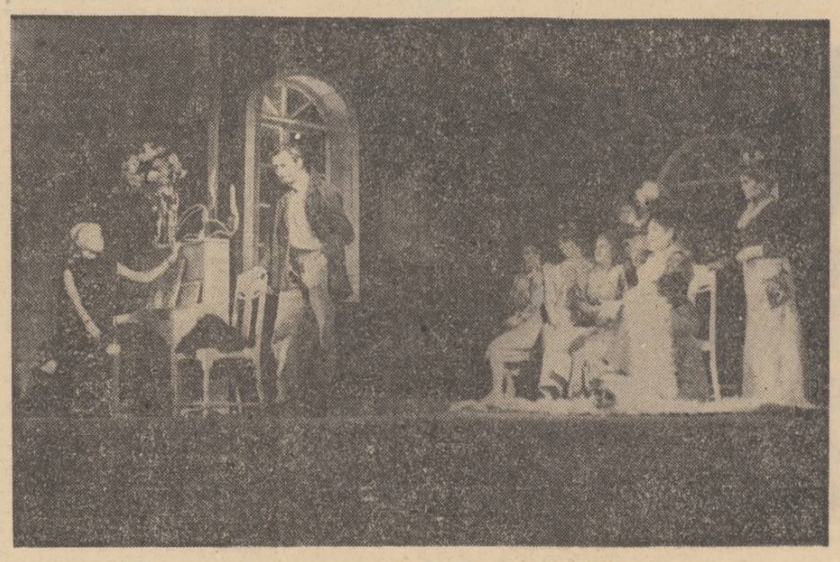

Cadru din spectacolul „Copiii lui Vanușin"

Turneul Teatrului Academic „Vladimir Maiakovski" din Moscova

În zilele de 12, 13, 14 și 15 octombrie Teatrul Academic „Vladimir Maiakovski" din Moscova va face un turneu în București, prezentînd pe scenele teatrului „Giulești" și a sălii „Comedia", piesele „Infringerea" după Fadeev, „Copiii lui Vanușin" de S. Neidionov și „Talente și admiratori" de A.N. Ostrovski.

Turneul va continua cu spectacole date la Iași și Pitești.

CADRAN • CADRAN

Secvență din baletul „Detașamentul roșu de femei"

Turneul Ansamblului de balet din R. P. Chineză

În prima jumătate a lunii octombrie, pe scena Operei române din București, Ansamblul de Balet din China va prezenta operele „Detașamentul roșu de femei" și „Fata cu părul cărunt", precum și concertul simfonic „Fluviul galben".

Orchestra barocă a Radiodifuziunii din Köln

Orchestra simfonică barocă „Capella Coloniensi" a Radiodifuziunii din Köln va prezenta publicului din Capitală două programe cu piese din Vivaldi, Purcell, Haydn, Telemann, Bach, Händel. Spectacolele vor avea loc în zilele de 10 și 11 octombrie în sala Studioului Radioteleviziunii.

„Toamna muzicală clujeană" — 1971

Festivalul devenit tradițional „Toamna muzicală clujeană" programează în acest an numeroase concerte dedicate împlinirii a nouă decenii de la nașterea lui George Enescu. Început la 29 septembrie, el va dura pînă la 16 octombrie fiind susținut de formații artistice locale, precum și din străinătate. Își dau concursul numeroși dirijori și interpreți de mare prestigiu, români și de peste hotare. Programele cuprind și numeroase lucrări din opera marelui nostru muzician, un concert de lieduri ale compozitorilor clujeni, un concert omagial Enescu, conferința „Spiritul enescian în creația compozitorilor clujeni".

Cenaclul „N. Labiș"

La casa de cultură a sectorului 2 din Capitală își va reîncepe activitatea, miercuri 6 octombrie, la ora 19, cenaclul „Nicolae Labiș" sub conducerea lui Eugen Barbu.

FILMUL ŞI MUZICA DE FILM

Convorbire cu compozitorul H. MAIOROVICI

Artă prin excelență colectivă, filmul întrunește sub semnul creației talente ale artelor tradiționale, cultivîndu-le și consacrîndu-le pe aria sa universală de pătrundere. Cînd aflăm, de pildă, că un film a dobîndit aprecieri și distincții internaționale, uităm poate că reușita lui nu este doar regizorală sau actoricească. În cel puțin egală măsură, au binemeritat considerația publicului și juriilor, pe lîngă scenarist sau operatorul de imagine, compozitorul, arhitectul creator al decorurilor, realizatorul costumelor. Sînt compartimente ale reușitei artistice care solicită nu mai puțină cheltuire de fantezie și efort, înțelese nu doar ca cerințe ale unei realizări individuale ci și pentru armonizarea tuturor, într-o operă finită.

Despre aceste aspecte ale „laboratorului de creație" care precede apariția unui film pe dreptunghiul de pînză albă al sălii de cinema, discutam deunăzi cu compozitorul clujean HARRY MAIOROVICI, autorul partiturilor unor filme artistice dintre care ultimul este „Asediul" în regia lui Mircea Mureșan. Debutînd în muzica de film cu peste un deceniu în urmă — la pelicula-portret „Cu fața spre public", dedicată artistului poporului Ștefan Braborescu — el a colaborat în deosebi cu regizorul Savel Stiopul la următoarele sale creații (după cea amintită), revenindu-i astfel meritul pentru obținerea unor premii cum sînt acelea dobîndite de „Ultima noapte a copilăriei", „Moartea căprioarei", „Echipajul" și altele la Cambridge, Adelaide, Cortina d'Ampezzo, Tarbes etc.

— Acestea sînt satisfacțiile pe care vi le dă compunerea muzicii pentru film. Care sînt însă servituțile unei atari preocupări în creație ?

— Reușita unui film pretinde oameni talentați, în toate compartimentele. Aceasta se referă și la muzica de film, cu deosebirea față de activitatea curentă a compozitorului că aici ești legat de timp și spațiu. Este, dacă vreți, o muncă mai puțin liberă decît aceea pe care o faci cînd creezi o lucrare destinată concertului. Bucuria, veselia, tristețea trebuie să le exprimi în timpul cel mai util care este exact filmul. Aceasta, se înțelege, nu este lesne de înfăptuit, depinde de capacitatea creatorului de a se acorda cu timpul util. Dacă reușește, ajută filmului — dacă nu, îi aduce prejudicii chiar dacă, separat, muzica sa poate fi foarte bună.

— În acest sens, colaborarea compozitorului cu cineastul este o necesitate vitală...

— Personal, consider absolut necesară prezența permanentă a compozitorului la crearea cadrului de filmare, pe platou. Exclud, firește, utilitatea acestei prezențe pentru muzica de play-back care se compune înainte și pe ea se filmează. Experiența mea în ceea ce privește de pildă filmul „Ultima noapte a copilăriei" mi-a arătat că rezultatul a fost fericit cînd, după fiecare secvență filmată la care am asistat, am compus muzica inspirată de acea filmare. Aceasta nu este o lege, este însă o posibilitate practică și verificată care permite ca, atunci cînd regizorul ajunge cu filmul în stadiul de montaj, temele muzicale să fie gata și să se înceapă imediat concretizarea lor pe secvențele finite.

— Experiența dv. artistică poate fi de folos îndeosebi în perspectiva creșterii producției noastre de filme care, așa cum s-a prevăzut, va trebui să atingă 25 de lung metraje artistice în 1972. Aș dori să răspundeți unei întrebări care v-ar putea părea paradoxală : în muzica de film se poate crea... muzică ?

— Ideea că muzica de film nu este decît un apendice, o ilustrație sonoră, trebuie firește infirmată de calitatea creației. Și este în anumite cazuri. De aceea, pot să afirm că în muzica de film se poate crea muzică. Mai mult chiar : și forme muzicale. În ceea ce mă privește am încercat multă satisfacție artistică realizînd variațiunile din filmul „Ultima noapte a copilăriei". Dar socotesc că participarea compozitorului poate merge și mai departe. El poate aduce și contribuția de interpret nu în sensul de a se lansa, profitînd de ocazie, ci de a contribui la exprimarea exactă a ceea ce a compus executîndu-și partitura în momentele cruciale ale filmului. În „Moartea căprioarei" sau, recent, în „Asediul" am făcut această muncă începînd de la potrivirea unor instrumente de percuție, pian, orgă pînă la executarea unor pasaje, pentru a puncta cu maximum de efect ideile filmului.

Compozitorul Harry Maiorovici

— Care este, în fine, calitatea principală pe care trebuie să o afirme regizorul în raporturile de creație cu compozitorul viitorul său film ?

— Cultura. O cultură amplă, universală. Arta filmului pretinde o conexiune de felurite valori care se cer armonizate. Conlucrarea este, în acest sens, nu doar o problemă de caracter, deși trebuie să existe și înțelegere reciprocă. Dar chiar dacă această colaborare nu e perfectă, toate dificultățile de pe parcursul realizării filmului dispar ; ceea ce rămîne este rezultatul finit. În el se cristalizează talentul, cultura, experiența, migala. Imperativele actuale ale filmului românesc, deopotrivă ideologice și artistice, pretind o creștere calitativă în toate compartimentele ce converg la reușită. Publicul așteaptă tot mai mult de la noi și nu trebuie să-l dezamăgim.

Eugen ATANASIU

ECOURI • ECOURI

Francesca Annis și Jon Finch sînt interpreții unei noi versiuni cinematografice a shakespearian-ului „Macbeth" ce se turnează în regia lui Roman Polanski

Moment final din filmul „Duelul straniu", datorat regizorului bulgar Todor Stoianov. În imagine, principalii interpreți: Piotr Slabakov, Nevena Kokanova și actorul polonez Leon Niemcik

Imagine din filmul „Perla coroanei" al regizorului polonez Kazmierz Kutz. Rolul principal este deținut de Olgierd Lukaszewicz, socotit cel mai bun actor polonez al anului 1971

NOUTĂȚI DE LA STUDIOUL „AL. SAHIA"

De curînd, în sectorul de știință popularizată al Studioului „Alexandru Sahia", au luat sfîrșit filmările la pelicula „Meșterii lemnului" (scenariul și regia: Constantin Budișteanu; imaginea Constantin Teodorescu), ce urmărește un meșteșug tradițional cu mare cheltuire de frumos, de energie și de inspirație pentru crearea de obiecte utilitare, meșteșug care coexistă alături de producția industrială.

În curînd vor intra în producție o serie de alte filme în același sector, precum „Timbrarii" (regia : Doru Cheșu, imaginea : Victor Popescu), film destinat copiilor, vorbind despre pasiunea filateliștilor, „Întîlnire cu cerul" (scenariul și regia : Ion Bostan ; imaginea: Liviu Nițu), film de popularizare largă a cunoștințelor necesare din domeniul astronomiei cărora li se alătură o privire asupra cerului în lumina ultimelor descoperiri. „Gest și scriere" se numește pelicula pe care o realizează după un scenariu propriu Alexandru Sîrbu (imaginea : Liviu Nițu), ocupîndu-se de cunoașterea personalității umane prin elementele enunțate în titlu. Regizorul David Rău va expune în „Plante medicinale" un punct de vedere științific nou asupra acestora, plante ce s-au dovedit de mare utilitate prin valorificare industrială.

În cadrul filmelor pentru învățămînt s-a realizat un ciclu de trei filme despre Carpați sub îndrumarea științifică a profesorului Mihai Iancu : („Carpații Orientali" și „Carpații Meridionali" în regia lui Petre Sirin și imaginea lui Dumitru Predescu, iar „Carpații Occidentali" în regia lui Dumitru Dărdălat și imaginea lui Francisc Toth). Fiecare este o micromonografie care cuprinde aspectele esențiale, subliniate și în lecții și vor da profesorilor posibilitatea să-și informeze elevii prin intermediul unor convingătoare imagini.

Un film-lecție despre rolul apei în viața plantei, ocupîndu-se cu precădere despre tehnicile și metodele folosite pentru „Irigarea culturilor", realizează regizorul Alexandru Drăgulescu și operatorul Liviu Mărculescu. Filmul „Principalii dăunători ai plantelor", prezentînd și metode de combatere, este semnat de regizorul Dumitru Dărdălat (imaginea: Ilie Cornea), în timp ce pelicula lui Zoltan Terner „Structura nucleului atomic" (imaginea: Claudiu Soltescu), prin machete și desen animat, reușește să ofere copiilor o imagine despre acest microunivers, care este nucleul atomic.

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 3 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I. 8.30 Sport și sănătate. 9.00. Matineu duminical pentru copii. 10.00 Viața satului. 11.15 Concert simfonic popular. 12.00 De strajă patriei. 12.30 Emisiune în limba maghiară. 14.00 Fotbal : Petrolul — Steaua. 15.45 Magazin. 17.00 „Planeta giganților". 17,50 Fotbal : R.D.G. — Cehoslovacia. 19.00 Vetre folclorice. 19.20 1001 de seri. 20.00 Magistrala transfăgărășană. 20.20 Filmul „Magistratul". 21.50 Desene animate. 22.00 Ion Vasilescu. PROGRAMUL II. 20.00 R. Zolla și păpușile sale. 20.30 Săptămîna culturală bucureșteană. 20.45 Baletul „La piață" 21.25 Aventuri în epoca de piatră — desen animat. 21.50 Muzică ușoară. 22.10 „Urmărirea".

LUNI 4 OCTOMBRIE

18.00 Recitalul violonistului Nicușor Predescu. 18.15 Scena. 18.45 Stop cadru. 19.20 1001 de seri. 20.10 „Aghiotantul excelenței sale" (IV). 21.00 „La poarta sărutului", spectacol muzical-coregrafic. 22.00 Dinamica societății românești. 22.30 Din țările socialiste.

MARȚI 5 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I. 18.00 Emisiune literară. 18.15 Toate pînzele sus ! 18.45 Jean Pierre Jumez. 19.00 Itinerar plastic. 19.20 1001 de seri. 20.00 Reflector. 20.15 De la Timiș la Făget. 20.45 „Fiul cantonierului" de Vasile Chiriță. 21.35 Avanpremieră. 21.40 Secretul diamantului. O comedie interpretată de cimpanzei. 22.05 Balet pe muzică de Claude Debussy. 22.25 Oameni și fapte. 22.40 Șlagăre și interpreți de pretutindeni. PROGRAMUL II. 20.15 Concert popular. 20.50 Desene animate. 21.00 Universitaria. 21.15 Blocnotes. 21.35 Cărți și idei. 22.05 „Oameni în luptă".

MIERCURI 6 OCTOMBRIE

18.00 Universal șotron. 18.25 Mult e dulce și frumoasă... 18.40 Soliști de muzică populară. 18.50 Avantajele și limitele specializării. 19.20 1001 de seri. 20.10 Melodiile serii... 20.20 Filmul „Orez amar". 22.00 Romanțe și cîntece de petrecere. 22.15 Teleglob : Liban. 22.40 Tenorul Di Stefano la București.

JOI 7 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 La volan. 18.50 Timp și anotimp în agricultură. 19.10 Pentru sănătatea dv. 19.20 1001 de seri. 20.00 Reflector. 20.15 Cîntece și jocuri populare. 20.35 Pagini de umor. 21.15 Interpretul săptămînii : Valentin Gheorghiu. 21.40 Seară a televiziunii din R.D.G. Magdeburg. Centru al industriei grele. 21.55 Desene animate. 22.10 Revista operetei. PROGRAMUL II. 20.00 Filmul „Ai grijă de Suzi !". 21.35 „Planeta giganților". 22.25 Concert Monique Haas (Franța)

VINERI 8 OCTOMBRIE

18.00 Căminul. 18.50 Daniela și Așchiuță poștași. 19,20 1001 de seri. 20.10 Cronica politică internă. 20.25 Muzică populară. 20.40 Chimia în lumea de azi... Chimia deceniilor viitoare. 21.20 Filmul „Dragostea lui Serafim Frolov". 22.35 Șlagăre dansante.

SÎMBĂTĂ 9 OCTOMBRIE

16.15 Emisiune în limba germană. 18.00 Bună seara, fete ! Bună seara băieți ! 19.20 1001 de seri. 20.00 Săptămîna internațională. 20.15 Tele-enciclopedia. 21.10 „Atomiștii". 22.10 Dicționar muzical-distractiv. 23.20 Romanțe și cîntece de petrecere.

Faimoasa actriță Greta Garbo (care în prezent are 66 de ani) duce o viață foarte retrasă, astfel încît pentru un fotograf constituie o mare performanță atunci cînd o poate prinde într-un obiectiv fotografic.

Fiindcă asemenea fotografii sînt foarte rare, vă prezentăm alăturat o foarte recentă fotografie a acestei foste mari vedete, care din anul 1938 n-a acordat nici un interviu.

Renumitul pianist Artur Rubinstein a făcut cunoscut că a început să-și scrie memoriile. În lunga și excepțională sa carieră, el a cunoscut cele mai mari personalități ale secolului, așa că se anticipează o carte foarte interesantă. Fotografia vi-l înfățișează în locuința sa din Marbella (Spania), la masa de lucru.

HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS

ERGONOMIE

CE CULOARE PREFERAȚI?

Alegerea unei culori nu este doar o chestiune de gust sau de obișnuință sau de... modă. Știința modernă redescoperă „tonalitățile afective" ale culorilor. Influența lor asupra stării fizice și psihice a fiecăruia. În „testele" întocmite de două grupe de cercetători din Timișoara, pe primele locuri s-au clasat culorile albastre.

„Ce culoare splendidă!" afirmăm uneori cu neștirbită convingere. „Mda, merge". „E neplăcută culoarea aceasta". „E oribilă!" In materie de culori, fiecare dintre noi are preferințe, rețineri, refuzuri categorice. Determinate de ce anume? E o chestiune de gust, e o problemă de obișnuință, e dictată de modă... Fără îndoială. Esteții vor aduce argumente demonstrînd că preferința pentru o culoare sau alta ține de o educație estetică. Alți cercetători vor aduce date istorice, geografice și chiar mineralogice pentru a arăta de ce într-o anumită regiune este predominantă, și deci preferată, o anumită culoare. Și, desigur, alături de toate acestea, moda își dictează și ea... culorile. Motivele însă nu sînt epuizate. Ergonomiștii redescoperă astăzi o serie de cauze pentru a le pune în lucru în scopul optimizării dialogului om-muncă. Fără îndoială, toată lumea știe cît de odihnitor este pentru ochi o poiană verde. Și totuși, într-o cameră, în fața unui perete vopsit în acel verde crud al unei cimpii primăvara... cei mai mulți vor spune: urît, obositor... Pentrucă o culoare plăcută într-un anumit context, pe anumite suprafețe, devine neplăcută, cînd una dintre date se schimbă. Aceasta pentru a arăta că problema nu este atît de simplă. Este o coordonată importantă? La recenta Conferință de ergonomie, două comunicări au fost centrate pe această temă. Și, deși într-una din ele s-a urmărit „culoarea" în mediul școlar, iar în cealaltă „printre adulți", în cadrul diferitelor grupe profesionale, preferințele se întîlnesc, se suprapun chiar. Este poate de remarcat că ne aflăm în ambele cazuri în același spațiu geografic: Timișoara.

„Posibilitățile culorilor spectrului, de a produce anumite efecte fiziologice și psihologice asupra organismului uman, se arată, se cunosc de multă vreme. De altfel, primele cercetări în acest domeniu au fost efectuate în 1911 de Florian Ștefănescu-Goangă, teza sa de doctorat fiind „Cercetări experimentale asupra tonalității afective a culorilor".

Ing. Otto Sonnenschein și Margareta Ionasik de la laboratorul de Ergonomie din Timișoara al Ministerului Industriei Ușoare și Annemarie Erbeszkern de la Fabrica Electro-Banat susțin pe bună dreptate necesitatea de a folosi culorile preferate și de a le evita pe cele refuzate de elevi, bineînțeles în funcție de vîrsta lor, știind cît de puternic contribuie asemenea „culori funcționale" la o mai bună desfășurare a activității profesionale în general, și, respectiv, la activitatea școlară: „Culorile devin abia atunci culori funcționale, cînd coloritul aplicat, adică ambianța cromatică creată, contribuie prin efectul psihic și fiziologic la micșorarea oboselii vizuale și în general a celei fizice; la scăderea absenteismului; la perfecționarea ordinei și curățeniei; la crearea unei dispoziții prielnice învățăturii ș.a.m.d." Cum, culorile nu au același efect asupra tuturor oamenilor, dar pentru stabilirea coloritului încăperilor folosite de colective nu se poate ține cont de gustul fiecăruia, trebuie să se ia în considerare părerea majorității, deci „culori de grupuri". S-au „testat" 1 050 de elevi în vîrstă de 14—18 ani, inclusiv de la școala profesională a M.I.U. din Timișoara. In fața unui tablou avînd 23 de culori, școlarii au ales. Rezultatele?

„Indiferent de sexul elevilor, la vîrstă de 14 — 18 ani, prima culoare preferată este albastru-ultramarin, iar culoarea cea mai refuzată este negru". S-a recomandat în consecință să se înlocuiască tabla neagră cu o tablă de culoare albastru-ultramarin, pe care scrisul alb este foarte citeț. Iată în imaginea de mai jos și cum arată ambianța cromatică a unei săli de clasă, întocmită pe baza rezultatelor obținute în cercetarea întreprinsă.

Este interesant că și cei adulți întrebați de colectivul Institutului de Medicină, Disciplina de Igienă, Timișoara (C. Urseniu, A. Dankner, N. Pucă, Gh. Moise, O. Sonnenschein) au răspuns la fel. 84 de țesătoare și 94 de sudori indică pe primul loc: albastru-ultramarin. Refuzat: negru. Tot pe primul loc.

Să mai adăugăm o observație deosebit de interesantă notată de cercetători: ignorarea culorii alb de către textiliste, culoare frecvent întîlnită în ambianța de lucru.

In concluzie. De ce sînt preferate culorile albastre? Răspuns: dau senzația de distanță și de rece, fiind considerate liniștitoare.

Se constată de asemenea un refuz puternic al sudorilor pentru culoarea gri. De ce? E frecvent întîlnită în ambianța de lucru, glazura electrozilor, praful de fier, echipamentul de protecție etc.

Așadar, arată cercetătorii, „în utilizarea culorilor funcționale se va putea face un real progres, numai dacă se va ține seama de afinitățile cromatice ale muncitorilor din diferite profesii, căutîndu-se, pe cît posibil, evitarea folosirii culorilor nedorite".

Ne îngăduim să adăugăm noi o remarcă: preferința unanimă pentru „o lume a culorilor" din care negrul și alături de ele, toate culorile sumbre sînt eliminate, dezvăluind încă o dată caracterul optimist și la cei mici și la cei adulți, tendința sublimată spre o ambianță luminoasă, veselă. Este o coordonată importantă nu numai în ce privește culorile dar și „structurile", construcțiile.

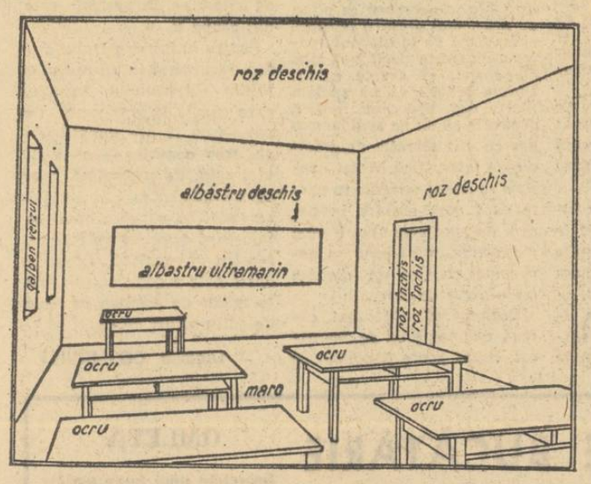

Cercetătorii propun aplicarea în practică la o școală a acestor culori, determinate de ei pe baza unui studiu, avînd convingerea că acestea vor influența pozitiv rezultatele la învățătură a elevilor, inclusiv „graficul" prezenței la școală.

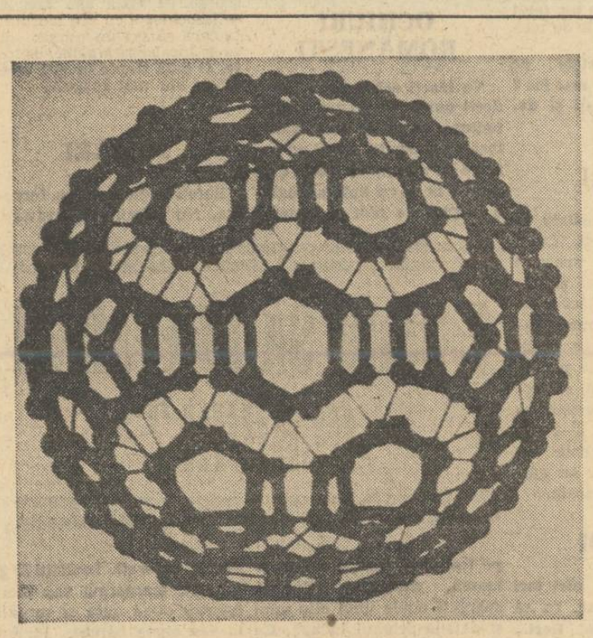

O „SILUETĂ" NELINIȘTITOARE

Această imagine nu este luată dintr-un catalog de arhitectură. Nu este vorba de „locuința viitorului". Nici de o sculptură modernă. Așa arată „silueta" unui virus: mozaicul morcovului. Despre importanța cunoașterii virusurilor, de unde vin, cum arată, cum se comportă, în ce condiții anume etc, etc., poate nu mai este nevoie să insistăm. Poate este bine să ne amintim că cel ce a pus pentru prima oară la punct un microscop a fost Antonie van Leeuwnhoek, primul om care a văzut un microb. În 1673. Dar abia în 1935 Stanley prezenta pentru prima oară o substanță virală! Grație microscopiei electronice, invizibilul devenea vizibil.

FIZIOLOGIE

ÎNTRERUPĂTORUL DE... DURERE

Arsenalul de luptă împotriva durerii este extrem de bogat și totuși sînt dureri rebele, care rezistă. Recent un neurochirurg a propus o „instalație" cu ajutorul căreia, printr-o simplă învîrtire de buton, durerea este... întreruptă.

Durerea de dinți, de urechi, de stomac... face parte din experiența fiecăruia dintre noi. În realitate teama de boală ori de răcire este înainte de toate teama de durere și prima dorință a fiecărui suferind este să nu-l mai doară, iar primul obiectiv al medicului chemat — să suprime sau să reducă durerea: nu numai pentru a alina suferințele pacientului, dar și pentru că, așa cum se știe azi, ea poate produce și întreține, la rîndul ei, alte tulburări, mai grave uneori decît cele care au generat-o. Care pacient, care medic nu a visat măcar o dată să poată opri durerea prin apăsarea sau învîrtirea unui buton? Științifico-fanstastic?! Și totuși...

De decenii se caută mereu remedii împotriva durerii și mijloace noi de luptă mai eficiente împotriva ei. Prima extracție dentară fără dureri s-a făcut încă în 1946, cînd dentistul Morton a îndrăznit să recomande publicului medical narcoza cu eter, iar prima tabletă cu adevărat antinevralgică — aspirina — a fost pusă la punct cu peste 70 de ani în urmă. De atunci arsenalul de luptă împotriva durerii a crescut mult. El cuprinde azi tablete diverse, produse injectabile și procedee perfecționate de narcoză. Laolaltă ele permit, ce-i drept, să se stăpînească o gamă largă de dureri, dar fiecare în parte își are eficacitatea și aplicabilitatea sa limitată, tabletele pentru dureri moderate, produsele injectabile rezervate durerilor violente, dar trebuind, în suferințele îndelungate, să fie administrate în doze progresive, cu pericolul apariției toxicomaniei, în narcozele pentru operații, implicînd imobilizarea pacientului și pierderea conștiinței. De aceea un mare număr de suferinzi cronici nu pot găsi încă alinare.

Între timp însă a început să se studieze și să se cunoască mai bine însăși bazele și mecanismul durerii. O înțepătură, bunăoară, produce local o iritație mecanică și chimică a terminațiilor unor minuscule filete nervoase senzitive. Asemenea terminații ajung în unele zone ale corpului la multe sute pe centimetru pătrat. Aci sînt emise fulgerător impulsuri electrice care sînt transmise prin nervi și apoi prin măduva spinării spre creier. Fibrele se unesc ca într-un cablu telefonic cu zeci de mii de fire, rețeaua lor totalizînd peste 100 000 km. După o stațiune releu intermediară, într-o formațiune de la baza creierului, ele sînt conduse spre scoarța cerebrală: aci abia semnalul este recunoscut ca durere, apare conștiința durerii și, tot prin mecanisme nervoase superioare, ea este resimțită ca venind de la locul înțepăturii.

Pornind de aci s-a încercat suprimarea durerii prin întreruperea transmisiunii și primele tehnici, aplicate adesea cu succes, mai ales în cazuri disperate, au fost chirurgicale: ele constau în secționarea prin procedee de extremă finețe a unor pachete de fibre conductoare din măduva spinării sau în distrugerea prin înțepare a releului de la baza creierului. Uneori însă se distruge mai mult decît se intenționa și riscurile intervenției sînt încă mari.

Toate aceste neajunsuri au determinat pe neuro-chirurgul Blaine Nashold, de la Universitatea din Durham (S.U.A.), să abordeze o altă cale și anume: dezorganizarea și astfel întreruperea transmisiunii durerii prin lansarea spre calea principală de transmisie a unor contrasemnale de aceeași lungime de undă cu cea a impulsurilor dureroase. Cu alte cuvinte un post de bruiaj. El a reușit într-adevăr să pună la punct o astfel de instalație cu care astăzi primii oameni își pot întrerupe oricînd durerile de care suferă prin simpla învirtire a unui buton. **În esență, instalația se compune dintr-un mic radioreceptor, cît o monedă, implantat sub pielea spatelui, de unde, un cablu, tot pe sub piele, duce la doi electrozi fixați la un anumit nivel al coloanei vertebrale. În jurul receptorului, pe piele, este plasată o antenă circulară legată de un emițător de marginea unei genți mici, prinsă de talie cu un cordon. La nevoie, chiar pacientul singur pune în funcție emițătorul, care, prin semnalele de lungime de undă potrivite, captate și dirijate spre măduvă de către microreceptor, bruiază semnalele dureroase și întrerup durerea. După locul unde sînt plasați electrozii pot fi întrerupte dureri pînă la diverse înălțimi ale corpului, ajungîndu-se pînă la umeri și brațe.**

Întrerupătorul de durere încă nu dă satisfacție totală la toți pacienții, deocamdată puțini, la care a fost experimentat. Există însă speranțe mari ca bolile copilăriei acestei metode să fie curînd depășite.

ONCOLOGIE

O valoroasă contribuție românească la

DEPISTAREA CANCERULUI

Fiecare țesut uman are un act de identitate: diagrama evoluției calorice în timp. La nivelul miimilor de grad Celsius modificările acestor diagrame ne vorbesc despre existența sau inexistența cancerului. Este principiul pe care se bazează noul aparat realizat de cercetătorii Institutului de oncologie din București.

In statistica mortalității, cancerul ocupă locul secund după bolile cardiovasculare. Efortul oamenilor de știință pentru descoperirea leacului sau leacurilor acestei cumplite boli a cunoscut în ultimii ani succese, care, fără a fi pași hotărîtori în lupta cu boala, deschid perspectivele unei cercetări științifice de amploare care se vor încheia fără îndoială cu victoria omului. Una din dificultățile cele mai serioase pe care le întîmpină astăzi oncologia, este diagnosticarea precoce a bolii.

In momentul de față, după datele existente, patru țări din lume dețin aparatură de diagnosticarea cancerului cu un înalt grad de precizie. Este vorba de aparate ce funcționează pe principiul caloric și care sînt capabile să analizeze diferențele de temperatură între diferitele părți ale organismului, la nivel de zecime de grad.

Acestea fiind datele cunoscute, ne-am adresat medicului Ion Mogoș, unul din membrii unui colectiv de cercetare de la Institutul oncologic din București, care a reușit să realizeze un nou aparat de diagnosticare precoce a cancerului, o invenție românească de mare prestigiu.

— Noul aparat de depistare a cancerului — și, vă rog să rețineți, este vorba de cancerul în orice stadiu de evoluție s-ar afla — funcționează tot pe principiul caloric.

— *Și atunci care ar fi noutatea?*

— Spre deosebire de aparatele existente, acesta sesizează diferențele de temperatură de ordinul miimilor de grad.

— *Deci este vorba de o perfecționare, o îmbunătățire, nu de o invenție, așa cum credeam?*

— Sensibilitatea sporită a aparatului nu constituie o invenție ci o îmbunătățire. De altfel, cu acest gînd am și început cercetarea. Numai că, așa cum se întîmplă aproape de fiecare dată cînd te afli pe o pistă bună, rezultatele depășesc intenția și schimbă chiar ipoteza.

— *Vorbiți de o nouă ipoteză științifică?*

— Da. Și e așa de simplă, de firească, încît ne întrebăm acum de ce n-am știut-o mai de mult. Ca orice mare adevăr, se poate exprima în cîteva cuvinte: fiecare țesut al organismului omenesc are o anumită evoluție calorică în timp. Așa cum nu există doi oameni cu aceleași amprente digitale, tot așa nu există două țesuturi diferite ca funcționalitate care să aibă aceeași diagramă calorică. Dar țesutul care îndeplinește aceeași funcție, are absolut aceeași diagramă la toți oamenii. Fiecare țesut are așadar actul său de identitate.

— *După cîte știu, țesutul canceros însă nu este un țesut obișnuit ci dimpotrivă.*

— Întocmai. Imbolnăvirea unui țesut — în cazul cancerului — duce la o modificare revelatoare a diagramei calorice pentru fiecare categorie de cancer și pentru fiecare stadiu de evoluție, într-un fel anume. Acum cred că vă dați seama care este mecanismul de descoperire a bolii. Este o muncă de mari dimensiuni, ce-i drept, dar foarte utilă. Și încă asta nu e totul. Va trebui un instrument de operare comparativă, rapid, care să te ducă în cîteva secunde la soluție, pentru că altfel, ca să răsfoiești un catalog cu mii, eventual zeci de mii de coduri cifrate, de fiecare dată cînd analizezi un caz, este enorm de greu. Într-un sistem computerizat însă, așa ceva se poate realiza în cîteva secunde. Este, de altfel, faza următoare a cercetării. Mai rețineți că sistemele existente se bazează pe diferențele calorice care apar în țesuturi la un moment dat, ceea ce poate duce la confuzii. Acesta se bazează pe o evoluție calorică în timp, ceea ce duce la o precizie aproape de 100 la sută. De pildă, cu aparatele existente, tumorile benigne nu pot fi depistate decît în proporție de 40 la sută iar cele maligne de 83 la sută. Pe urmă, stările incipiente nu pot fi puse în evidență în nici un fel. În cazul nostru, la miime de grad, orice modificare poate fi pusă în evidență. Vă dați seama că aceasta deschide noi perspective în tratarea cancerului.

— *Și anume?*

— În faza incipientă, majoritatea cancerelor se pot vindeca, prin radioterapie, prin chimioterapie, prin imunoterapie, prin intervenții chirurgicale. O profilaxie a stadiilor avansate devine astfel posibilă. Și atunci, această cumplită boală poate fi combătută încă înainte de a-și manifesta efectele distructive ireversibile.

— *Totuși, după cîte înțeleg, și biopsia dă un mare coeficient de precizie. Care ar fi, atunci, avantajul?*

— Biopsia înseamnă să rupi o bucățică din țesutul bolnav. Vedeți? Este vorba de țesutul bolnav! Asta înseamnă că efectele bolii s-au produs. O asemenea indicație este de multe ori tardivă, ca să nu mai vorbesc de faptul că sonda poate nimeri alături și atunci concluzia e falsă. Sigur, dovada certă a existenței cancerului rămîne proba biologică, pe lîngă care termografia vine să localizeze regiunea bolnavă, extensia tumorală, dînd indicații suplimentare privind malignitatea, evoluția și răspunsul terapeutic. Cînd aparatul va fi supus la toate testările, atunci, sigur, s-ar putea renunța la proba biologică. Deocamdată, la verificările făcute în 1 012 cazuri, aparatul a dat o precizie de 99 la sută.

★

Dorim cu toții și așteptăm cu nerăbdare ca cineva să descopere leacul cancerului sau un sistem sigur de diagnosticare. Cu atît mai mare este satisfacția să știm că la noi în țară un colectiv de cercetători a reușit să realizeze un asemenea aparat care să ne dea speranța că într-o zi apropiată vom putea cîștiga bătălia cu cancerul, că în strategia unei mari bătălii pentru apărarea sănătății oamenilor, știința românească a avut o contribuție semnificativă.

Anton UNCU

CABLURILE TELEFONICE PREFERĂ... GELATINA

Este cît se poate de neplăcut să vrei, să ai nevoie să porți o discuție telefonică și cuvintele să se piardă „pe fir", în locul lor suprapunîndu-se... hiriituri! Garantarea unei audiții perfecte preocupă astăzi nu numai pe beneficiarii serviciilor telefonice ci și pe tehnicieni. Desigur, și pînă acum cablurile telefonice subterane au fost protejate, izolate. Cu toate acestea apele subterane reușesc să se infiltreze și să provoace scurt-circuite, atunci cînd învelișul exterior al cablului este fisurat. Întreprinderea de telefonie Bell a propus de aceea un nou procedeu de impermeabilizare. Cu gelatină. Și nu pe cablu, în exterior, ci aplicat la conductoarele din interior. Procedeul constă din **„acoperirea conductoarelor — izolate cu material plastic și răsucite împreună — cu un amestec de gelatină. Miezul cablului este învelit cu bandă plastică, acoperit apoi cu un strat din noul amestec. Cablul este apoi înfășurat cu un strat de aluminiu, după care se aplică încă un strat din material gelatinos. În final, cablul este acoperit cu o manta din material plastic negru."**

Se afirmă că un astfel de tratament izolează cu mult mai bine, nu este scump și nu împiedică mișcarea miezului cînd cablul este îndoit.

PRONOSTIC AL GRIPEI

Oamenii de știință sovietici au realizat un model al epidemiei de gripă, care permite pronosticarea acestei maladii în U.R.S.S., cu trei luni înainte de apariția ei.

Operînd cu datele referitoare la primele zile ale apariției bolii în orașul în care s-a semnalat inițial infecția, computerul reproduce întregul proces al posibilei ei răspîndiri pe întregul teritoriu al Uniunii Sovietice. Computerul furnizează informații asupra punctelor în care poate ajunge maladia, data cînd s-ar putea produce fenomenul și acea parte a populației ce va fi amenințată de ea.

In felul acesta se pot lua din timp măsurile de precauție în vederea combaterii epidemiei. Modelul permite alegerea procedeului optim de influențare a unuia sau altuia din agenții patogeni ai gripei, din care în prezent se cunosc circa 100 de varietăți.

Pentru a se realiza modelul matematic al epidemiei, teritoriul U.R.S.S. a fost împărțit în 128 de raioane. Deopotrivă cu informația referitoare la suprafața și populația lor, în mașină s-au introdus informații privind numărul persoanelor care pleacă zilnic dintr-un oraș într-altul, precum și date despre desfășurarea maladiei în raionul în care a început epidemia. În numai 20 de minute, mașina a furnizat prognozele pentru alte raioane. Eficiența modelului a fost verificată după informații privind epidemiile de gripă în trecut. Comparate cu datele mașinii, graficele au coincis cu datele faptice.

Realizarea acestui model are o importanță excepțională pentru epidemiologia teoretică, singura știință care pînă în prezent era lipsită de posibilitatea de a experimenta. Experiențele cu ajutorul modelului îngăduie specialiștilor să studieze legitățile epidemiei, eficiența diferitelor medicamente și măsurile profilactice.

UNIVERSUL... DE CRISTAL

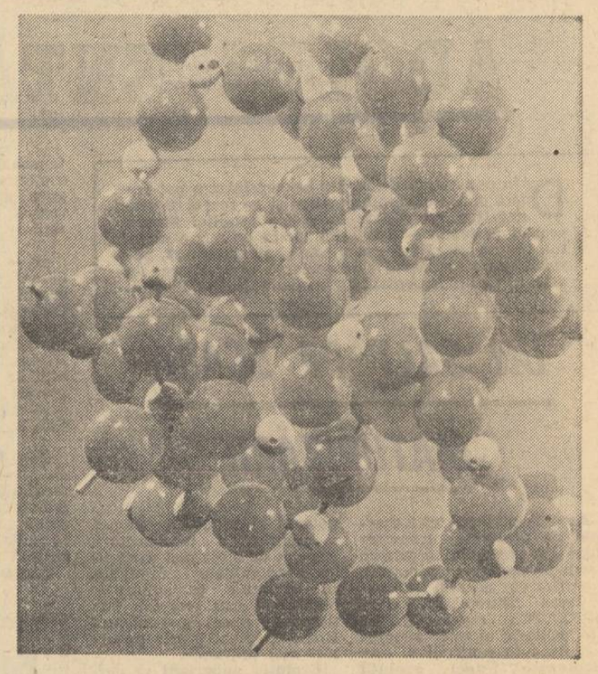

Sticla nu este un corp ci mai degrabă o stare a materiei mult mai aproape de starea lichidă decît de cea solidă. In fapt, structura sticlelor continuă să fie cercetată, ca fiind încă astăzi destul de puțin cunoscută. Iată în imagine reprezentarea unei organizări de molecule într-un cristal de siliciu.

FĂRĂ MATEMATICĂ? IMPOSIBIL!

Secolul științei, secolul vitezei, al electronicii, al miniaturizării, al cosmosului... va trebui să se numească de aci înainte **secolul matematicii.** Și acesta pare să fie titlul de maturitate al epocii noastre. Matematicile vor fi socotite a doua limbă „maternă" a celor ce trăiesc în acest ultim sfert al secolului nostru. Necesitatea resimțită de a stăpîni această „disciplină a gîndirii" a determinat, de pildă, Franța, să oficializeze studiul matematicilor în facultățile cu profil „literar". Și este deosebit de interesant că în acest prim ciclu înființat de învățarea „matematicilor și științelor umane", din cele douăzeci de ore de curs anual se consacră științelor umaniste nouă ore și matematicilor .. unsprezece!

UN SPITAL ÎNTR-UN AUTOMOBIL

Poate mulți gîndesc că ambulanțele Salvării sînt doar simple mijloace de transport ale unui bolnav de la domiciliu sau locul accidentului la spital. Astăzi, la noi ca și în alte țări, mașina Salvării înseamnă și „primul ajutor" medical acordat — care poate însemna adeseori șansa de a trăi. Intr-un reportaj privind ajutorul de urgență în R.P. Bulgaria, Pavlina Popova arată importanța pe care o au astăzi ambulanțele. „In funcție de necesitate, ambulanța, arată ea, devine o sală de operație, un cabinet de cardiologie, uneori „sală" de nașteri. Adeseori trebuie restabilită respirația bolnavului, făcută o transfuzie de sînge și chiar o operație chirurgicală de urgență. Pentru aceasta, fiecare dintre cele 70 de ambulanțe dispune de aparatură și medicamentația adecvată. Echipa este în contact radiofonic cu centrul spitalicesc putînd astfel să se consulte asupra unui caz mai dificil.

REZISTENȚĂ LA... FOC!

Nu este vorba, firește, de tînăra din imaginea de mai jos ci de placa prezentată de o firmă din München pentru a demonstra calitățile acestui material sintetic ce rezistă la foc și are o bună izolație.

„CULEGĂTORUL" DIN ADÎNCURI

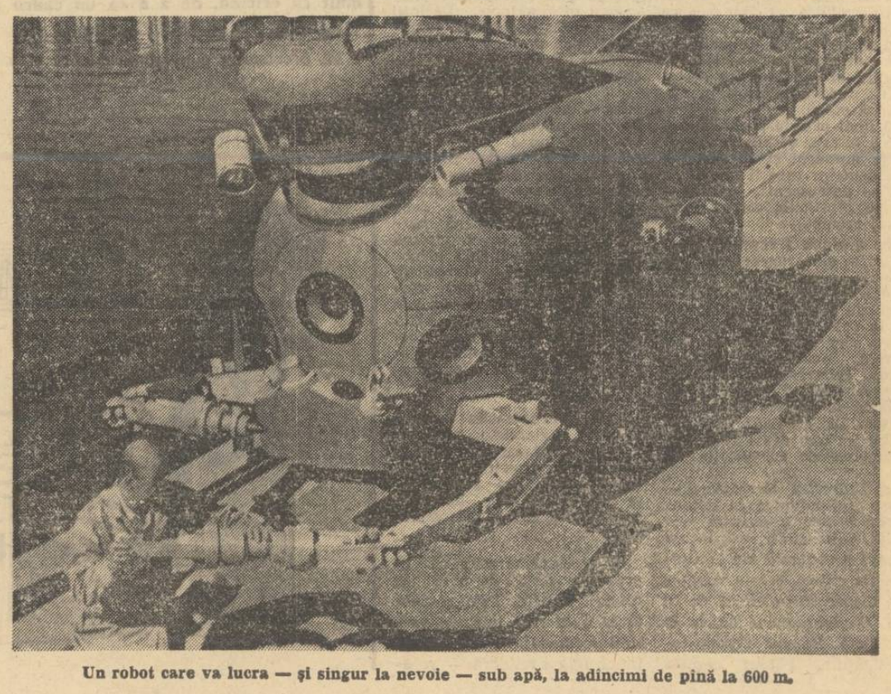

Un robot care va lucra — și singur la nevoie — sub apă, la adîncimi de pînă la 600 m.

CE ÎNSEAMNĂ PUBERTATE — ADOLESCENȚĂ ?

Din experiența de medic neuropsihiatru pot relata multe exemple pozitive și cu regret și cele negative referitoare la optica familiei asupra acestei perioade — denumită vîrsta de aur a omului, intermediară între copilărie și vîrsta adultă, perioadă care comportă o importanță covîrșitoare în orientarea fundamentală a personalității în devenire.

UN SALT PE SCARA MATURIZĂRII

Această perioadă este marcată de profunde transformări ale întregului organism privind dezvoltarea somatică, maturizarea sexuală și dezvoltarea neuropsihică. **PUBERTATEA reprezintă un salt calitativ al unor acumulări treptate cantitative, este încoronarea unei evoluții lente, logice a organismului pe scara maturizării.** A defini pubertatea numai prin apariția primelor cicluri menstruale la fete sau dezvoltarea organelor genitale la băieți, trădează ignorarea importanței tuturor celorlalte transformări anatomice, fiziologice, psihice, care preced și însoțesc aceste manifestări.

Este imposibil să fixăm o dată exactă de apariție a pubertății — după majoritatea autorilor, limitele se situează între 10—17 ani. Pentru țara noastră între 11—15 ani pentru fete și 14—16 ani pentru băieți.

Ameliorarea condițiilor de viață și alimentație a antrenat o accelerare a fenomenelor, pubertatea fiind în prezent mai precoce decît la începutul acestui secol.

Deci o alimentație bună și o igienă perfectă a programului de viață, activitate, somn contribuie la dezvoltarea mai timpurie. De asemenea mediul urban, comparativ cu cel rural, precipită apariția. Bolile cronice, surmenajul fizic și intelectual prelungit întîrzie apariția pubertății. În afara factorilor socio-economici se notează și influența climei, a gradului de luminozitate. Nu sînt de omis nici variațiile individuale familiale. În legătură cu clima — regiunile mai reci din țara noastră, Suceava, culoarul Bran, se remarcă prin pubertăți mai întîrziate.

Evoluția pubertății se desfășoară pe o perioadă de timp între 4—5 ani fiind marcată de trei etape : I **perioada prepubertară** (de la 10 ani la fete și 12 ani la băieți), II **perioada pubertară** și III **adolescența.** Aceste perioade sînt dominate de trei fenomene deosebite a căror intensitate se manifestă inegal repartizată pe etape. Aceste fenomene — procese majore care se influențează reciproc fiind în permanentă interdependență — sînt reprezentate de :

1) **Creșterea organismului,** mai intensă în perioada prepubertară și modelarea proporțiilor desfășurată în perioada pubertară și adolescentă.

2) **Maturizarea sexuală,** care începe în perioada prepubertară, se intensifică în perioada pubertății și ajunge la desăvîrșire în adolescență.

3) **Transformările neuropsihice** pe care orice părinte și pedagog este obligat să le cunoască bine, pentru a înțelege copilul și a-l îndruma corect.

pubertare este obligatorie deoarece de buna ei desfășurare depinde viitorul adolescentului. O întîrziere pubertară nedescoperită și netratată la timp poate avea consecințe dramatice, condamnînd tînărul sau tînăra la sterilitate, la o viață lipsită de satisfacțiile familiei.

Și precocitatea apariției pubertății, înaintea vîrstei de 9—10 ani este un motiv de îngrijorare deoarece poate fi determinată de tumori cerebrale, testiculare, ovariene sau cortico suprarenale. Pubertatea precoce predispune la onanism oprind creșterea staturală, dacă nu se instituie la timp un tratament endocrin corect.

În concluzie am considerat că părinții trebuie să fie informați în linii mari, atît asupra caracteristicilor acestei perioade cît și asupra semnificației tulburărilor care pot surveni și dovedind simț de răspundere, să vegheze la evoluția fizică și psihică a copiilor.

Dr. Ana MURGULEȚ

DE UNDE VINE AGITAȚIA SAU OBOSEALA

În perioada prepubertară se remarcă un grad de instabilitate psiho-motorie, o mare nevoie de mișcare, de joc, ceea ce determină uneori chiar neglijarea activității de învățare, care în această perioadă capătă caracteristici noi, datorită diversificării stilurilor de învățare la diferite discipline. La fete, datorită ritmului de creștere mai intens, se remarcă momente de oboseală care favorizează tendința spre lene și reverie, urmate de reveniri la vioiciunea caracteristică copilăriei.

În etapa pubertară, se intensifică dezvoltarea imaginației, gustului pentru lecturi, se dezvoltă sentimentul de independență. Uneori, se remarcă labilitate afectivă, momente de negativism și atitudini solitare. Randamentul activității intelectuale crește, fiind multicondiționat social de condițiile de viață, de educație și instrucție. Limbajul se dezvoltă vertiginos, se formează stilul personal ; apar progrese în capacitatea de creație literară. Munca devine mai perseverentă, constituind factor de bază al talentului.

În perioada adolescenței se produc profunde transformări ale afectivității, evoluează sentimentul pudorii. Adolescentul își asumă responsabilități legate de propria persoană și de familie, își supraveghează frații mai mici. Este atent la valorile de cultură și civilizație. Îl preocupă studiul și dezvoltarea conduitei sociale — apare procesul de autoeducație. Se produc diferențieri ale trăsăturilor profilului uman feminin și al celui bărbătesc.

NEPREVĂZUTUL ȘI REZISTENȚA SCĂZUTĂ A ORGANISMULUI

Tulburările din perioada pubertății par nesemnificative la prima vedere. Ele nu vor fi însă neglijate deoarece evoluția lor este adesea nepreväzută datorită rezistenței scăzute a organismului, potențialul consacrat apărării și eventualelor restabiliri diminuînd mult în această etapă.

Numai o strînsă colaborare între familie și medic va reduce numărul și gravitatea accidentelor care îi amenință pe adolescenți, realizîndu-se profilaxia unor afecțiuni cronice.

În ordinea frecvenței, tulburările sînt reprezentate de miopie — 30 la sută, cariile dentare — 30 la sută, tulburări ale staticii vertebrale — 20 la sută, afecțiuni pulmonare, hipotrofii staturo-ponderale, dezechilibre endocrine. Tuberculoza, tulburările cardiace și bolile neuropsihice se remarcă prin gravitate. Să enumerăm cîteva tulburări mai des întîlnite în cabinetele de consultații :

a) **Tulburări circulatorii** — stări prelipotimice la schimbarea bruscă a poziției corpului, extremități reci, transpirații accentuate ale mîinilor. De obicei, aceste simptome dispar către vîrsta de 18 ani. O albuminurie nu va fi neglijată. Se vor repeta investigațiile. Putem depista anemii, în special la fete. Multe migrene denumite pubertare pot ascunde o miopie pe care o descoperă examenul oftalmologic. Părinții vor acorda atenție indicațiilor și vor impune purtarea ochelarilor atunci cînd cochetăria vîrstei îi refuză.

b) — **Aceeea precum și seboreea excesivă a părului** constituie tema sutelor de scrisori primite de redacția noastră. Am mai scris că nu este suficient un tratament local (soluție Juvenal) dacă nu se respectă o igienă perfectă a pielii, o disciplină alimentară (excluzînd alcoolul, picanteriile, alimentele excitante și reducînd făinoasele, zahărul, mîncărurile grele — prăjite) și o viață ordonată, fără excese, respectînd orele de somn, mișcarea în aer liber și expunerea la soare.

c) — **Ginecomastia** — dezvoltarea glandelor mamare la băieți, uni sau bilateral. De obicei este tranzitorie. Dacă se dovedește mai accentuată și de durată, este necesară consultarea medicului endocrinolog.

d) — **Gușa** se remarcă în proporție de 15 la sută la fetele pubere. Prin respectarea unei vieți igienice, evitînd surmenajul, emoțiile, alimentația excitantă — se atenuează nervozitatea și emotivitatea care însoțesc gușa pînă la dispariția firească spre sfîrșitul pubertății.

e) — **Celulita** poate fi adesea determinată de consumul exagerat de lichide. Oboseala și nervozitatea favorizează declanșarea acestor fenomene de retenție. Regimul alimentar va fi stabilit de medic și nu de imaginația tinerilor. Sînt indicate masaje ușoare, gimnastică, înot.

f) — **În tulburări ale staticii vertebrale,** gimnastica medicală va fi întotdeauna individuală și adaptată fiecărui aspect clinic, după o consultare a specialistului în cultură fizică medicală.

Supravegherea perioadei

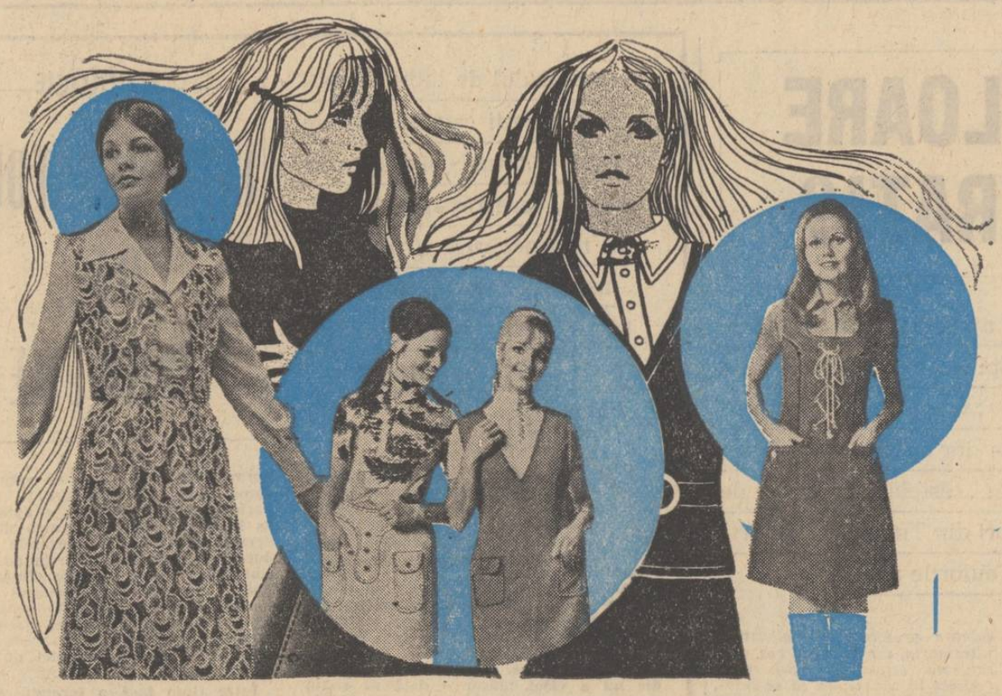

O ROCHIE POATE FI TÎNĂRĂ?

„Îmbrăcați-vă potrivit vîrstei" spun specialiștii, îndemnîndu-ne să nu uităm cît de lipsită de gust poate apărea o rochie de adolescentă atunci cînd ai depășit o anumită vîrstă sau cît de nepotrivită este ținuta unei adolescente, atunci cînd pieptănătura și îmbrăcămintea sînt mai bătrîne decît ea cu cîțiva ani !

Modelele noastre, gen sport sau mai elegante, oferă doar cîteva sugestii, dar credem noi, avînd aceeași vîrstă cu..., cele cărora le sînt adresate.

LA VÎRSTA ÎNTREBĂRILOR...

Vîrsta sau mai bine zis vîrstele pe care le avem în vedere sînt cele ce stabilesc granițele adolescenței. Întrebările pe care le primim sînt numeroase. Ce ? Cum ? Cînd ? Unde ? Semne de întrebare care privesc probleme de patologie medicală, de caracteristici psihologice ale vîrstei, de educație, de îmbrăcăminte, de îngrijiri cosmetice și chiar de... artă culinară !

Răspunsurile noastre au selectat cîteva din acestea. Pe cele mai des pomenite în scrisori, de cei care păsesc sau au păsit de acum pragul adolescenței.

CAMERA POATE AVEA PERSONALITATE ?

În încăperi mai mici afectate de obicei tînărului pentru a face economie de spațiu, construiți o noptieră simplă, rabatabilă, escamotabilă sub pat sau canapea. Este un sfert de cerc așezat pe una sau două rotițe și prins cu balamale de unul din picioarele patului. Ușor manevrabilă, această noptieră poate fi la nevoie dublată de una similară la picioarele patului, pentru papuci.

Camera adolescentului trebuie să-și modifice cu ușurință ambianța. E o cerință a evoluției rapide a preocupărilor sale, dar și a necesității pe care tînărul o resimte la această vîrstă, mai mult ca oricînd, de a avea un cadru de viață flexibil, nestabilit în forme fixe.

Vă prezentăm o propunere care vine în întîmpinarea unei atari necesități. Pe o pazie (spătar) de panel sau de scîndură fixată cu distanțieri în gheremele (bucăți de lemn) în zidărie, se atîrnă polițe de diferite mărimi cu ajutorul unor bride de platbandă vopsită în culori vii. Lungimea bridelor variind, polițele se pot suprapune ca în schița de mai jos. Lățimea polițelor poate și ea varia de la 35 cm la 60 cm, ele putînd fi folosite ca rafturi de cărți sau ca blat pentru scris. Cum în acest din urmă caz poliția trebuie să fie la 76-78 cm de la pardoseală, rezultă că înălțimea la care se montează pazia este de cca. 90 cm. Dacă montați o astfel de pazie pe cel puțin doi din pereții camerei veți putea combina blaturile după ocazie și după dorință.

Arh. M. KROCHMALNIC

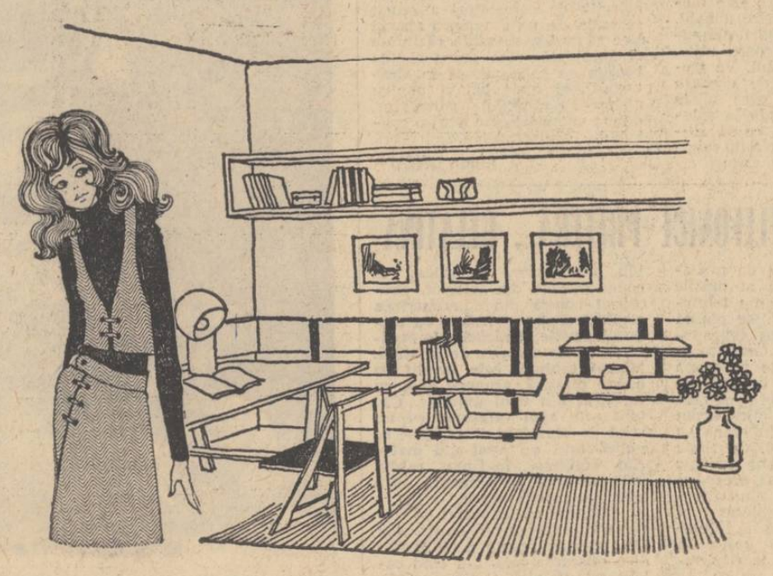

ÎNGRIJIREA ZILNICĂ A PĂRULUI — O OBLIGAȚIE?

Părul care cade. *Nu trebuie uitat că de modul cum vom îngriji în tinerețe părul, depinde aspectul lui de mai tîrziu.*

La tineri, în perioada adolescenței, se constată foarte frecvent o cădere abundentă a părului datorată de cele mai multe ori unei secreții exagerate de sebum care sufocă rădăcina părului și produce o imobilitate a pielii, împiedicînd circulația sîngelui. În acest caz, se recomandă masarea părului, nu prin frecare ci prin mișcări care să ajute la desprinderea pielii de craniu.

Părul despicat *la extremități va fi tuns cu 2—3 cm pentru a suprima punctele deteriorate. Nu va fi periat cu forță, în schimb va fi pieptănat bine, cu un pieptene care să nu aibă dinți prea ascuțiți*

La spălat, înainte de a-l uda în apă caldă, părul va fi periat bine pentru a îndepărta lacul. Șamponul va fi împărțit în două. Se îmbibă bine părul cu apă caldă, apoi se aplică prima jumătate de șampon, se masează ușor, se clătește bine și se repetă operația, utilizînd a doua jumătate de șampon.

Este bine ca părul să fie clătit sub un duș sau, în lipsa acestuia, să se folosească multă apă pentru a înlătura orice urmă de spumă.

Pentru a obține un păr lucios, se adaugă în apa de clătit puțină zeamă de lămîie sau o lingură de oțet. Pentru o bună aerisire a părului, acesta va fi periat timp de cîteva minute dimineața și seara, de preferință cu o perie cu fire de păr de porc. Vor fi evitate periile de plastic, care descurcă părul bine dar au tendința să-l electrizeze. Peria va fi spălată cel puțin la 2—3 zile.

Care este natura părului *dv ? Multe persoane se plîng de neajunsul gresării părului, chiar dacă de la ultimul spălat n-au trecut decît 2—3 zile. De obicei, în aceste cazuri sîntem tentați să ne spălăm foarte des, procedeu greșit, deoarece cu cît ne spălăm mai des cu atît secreția de grăsime se intensifică, Acest neajuns se poate remedia în parte dacă vom presăra în săre de bucătărie apoi îl vom masa bine, după care un periat bun va face să dispară orice urmă de sare.*

Dacă părul este uscat, casant, anemic, greu de descurcat, cauza poate fi abuzul de soare, o stare generală proastă sau de multe ori o îngrijire necorespunzătoare sau contraindicată. La un astfel de păr nu sînt permise nici un fel de abuzuri de săpun, de degresanți, de loțiuni alcoolice, spălările prea dese, sau căldura excesivă etc

Se recomandă perierea lui cu regularitate și evitarea fularelor, basmalelor care împiedică buna lui aerisire și, în consecință, procesele metabolice, ceea ce duce implicit la hrănirea lui defectuoasă. Tipul acesta de păr va fi tratat local cu loțiuni stimulante, tonice, tratamentul fiind întregit cu unul general prin administrarea pe cale internă de vitamine, în special cele din grupa B.

Pentru hrănirea părului putem recurge și la un remediu folosit de bunicile noastre, care constă în aplicarea pe păr — cu 24 ore înainte de spălarea acestuia — a unui ulei cald, de preferință ulei de măsline cu care se maseză rădăcina părului, apoi se înfășoară capul cu un prosop, încălzit în prealabil. Părul se spală abia a doua zi, folosind la spălat un șampon pe bază de gălbenușuri de ou.

Ludmila COSMOVICI

LECȚIE DE BUCĂTĂRIE

Oul pare alimentul cel mai simplu de preparat. Să-ți faci un ochi, să fierbi un ou moale sau cleios, să prăjești la tuteală un scrob, e așa de simplu, încît „la atîta lucru" oricine se pricepe. Să fie oare adevărat ? Atunci de ce gastronomii țin să facă tot felul de recomandări legate de tehnica preparării lor ?

Cunoașteți secretele pe care vi le dezvăluim mai jos ? „Exact așa" procedați și dv. cînd pregătiți...

OCHIURI

Nu încingeți ci încălziți abia untul sau uleiul. Luați tigăița de pe foc, spargeți ouăle, sărați, piperați și puneți-le repede pe flacăra aragazului sau în cuptorul încălzit dinainte. E bine să aveți o tigăiță specială pentru ochiuri, în care să le și serviți. Prăjiți-le pe foc slab, acoperite cu un capac, 3—4 minute, atît cît le trebuie ca albușul să se închege iar gălbenușul să rămînă moale.

OUĂ MOI

Ca să nu vă iasă nici tari și nici prea zemoase, ca să nu crape cochilia la fierbere... Scoateți ouăle din frigider cu cel puțin o oră înainte de a le fierbe. Dacă ați uitat, încălziți ouăle sub un robinet de apă călduță. Controlați să nu fie crăpate. Dacă totuși nu sînt întregi, puneți în apa de fiert o linguriță de sare. Cufundați-le în apă clocotită și lăsați-le 3 minute, controlate pe ceas. Cît fierb, nu plecați de lîngă ele ca să nu riscați să mîncați ouă răscoapte.

OCHIURI ROMÂNEȘTI

Nu faceți ochiuri românești decît numai cînd aveți certitudinea că ouăle sînt foarte, foarte proaspete. Luați un vas mare cu marginile joase, umpleți-l pe ¾ cu apă, adăugați o lingură de oțet și puneți-l pe foc. Cînd începe să clocotească, micșorați flacăra, spargeți ouăle unul cîte unul și dați-le drumul în apă. Ca să vă fie mai ușor, spargeți ouăle pe rînd, într-o ceașcă. Lăsați-le 2—3 minute să fiarbă în clocot mărunt și scoateți-le cu o lingură de luat spuma.

Împotriva aparenței, nu e o mîncare care trebuie făcută în ultimul moment. Ochiurile românești se pot face și de azi pe mîine. După ce au fiert, se trec într-un vas cu apă rece pînă cînd aveți nevoie să le folosiți. Atunci se scurge cu grijă apa rece și se înlocuiește cu apa clocotită în care se țin un minut, cît să se încălzească gălbenușurile. O dată ținute în apă rece, nu se vor mai coagula.

JUMĂRI

Bateți ouăle ușor cu furculița. Nu trebuie să insistați. Sărați, piperați. Încălziți 30 g. de unt, margarină sau ulei (pentru două ouă) și turnați în vas ouăle bătute. Puneți vasul pe foc mic și amestecați mereu pînă ce se îngroașe. Puteți adăuga atunci o lingură de smîntînă, brînză rasă, verdețuri mărunt tăiate, cuburi de pîine prăjite în unt sau ulei. Cei ce nu vor să le mănînce prăjite pot pregăti jumările în bain-marie. Vor ieși și mai gustoase.

OMLETĂ

Secretele unei bune omlete sînt următoarele : a) ouăle nu se bat prea mult ; b) tigaia trebuie să aibă fundul gros și perfect plat ; c) focul trebuie să fie iute ; o spatulă elastică sau un cuțit foarte lat și o bucățică de unt vor asigura reușita omletei.

Se sparg ouăle într-un castron — socotind cîte două de persoană — se sărează, se piperează. Se bat, dar nu atît ca să devină spumoase. Se încinge untul sau uleiul și se toarnă ouăle în tigaie. Se scutură tigaia ca omleta să capete formă rotundă. După ce se rumenește, se bagă spatula sub omletă și se lunecă sub ea o bucățică de unt. Omleta va deveni strălucitoare. Cu ajutorul spatulei se rulează omleta și se trece în farfuria de servit. Ca să nu se rupă și să fie prezentată cît mai aspectuos, sfaturile nu sînt deajuns, e nevoie de puțină îndeminare și ea se capătă cu timpul.

Omleta se poate servi simplă, dar la dorință ea poate fi umplută cu fel de fel de garnituri : cartofi fierți și tăiați mărunt sau sdrobiți, sărați, piperați și prăjiți în ulei. Brînză rasă, urdă cu mărar, rondele de salam prăjite, slănințe rumenite, sos alb cu ciuperci etc., etc Nu vă sfătuiesc să încorporați garnitura în omletă. E mai simplu s-o presărați deasupra după ce e gata și apoi să rulați omleta.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

E UȘOR SĂ PREPARAȚI OCHIURI?

SĂ FIM OPTIMIȘTI!... (II)

de Mihai STOIAN

În continuarea celor inserate în rubrica din numărul trecut, reproducem un fragment din scrisoarea lui TODOR BENȚAN, *comuna Poieni, sat Traniș 208, jud. Cluj*, care — încă de la vîrsta școlii — a fost împiedicat să urmeze cursurile, tot din pricina unei boli. Acum locuiește *„la 9 km de școală, din această cauză îmi duc viața cam de unul singur, părinții fiind ocupați cu munca. Puțini sînt aceia care au posibilitatea sau poate bunăvoința să mă viziteze. Am împlinit 20 de ani, sînt orb și obligat să stau în pat. Doresc foarte mult să fiu internat într-o colectivitate de oameni, undeva unde să pot schimba un cuvînt cu cineva, să putem asculta împreună o emisiune de radio, unde să se găsească doi ochi binevoitori care să-mi citească, din cînd în cînd, orice. Izolarea sufletească e mai greu de suportat decît suferința fizică. Poate că la căminul de la Dumbrăveni — jud. Cluj s-ar găsi un loc dintr-acestea și pentru mine"*.

Firește, am dat curs și solicitării incluse în scrisoarea dumitale, stimate Todor Bențan — așteptăm și de la dumneata, ca de altfel de la toți corespondenții noștri aflați în situații atît de dificile, știri îmbucurătoare, semne ale rezolvării fiecărui caz în parte.

Într-altă ordine de idei, iată că în „ierarhia" aceasta a... necazurilor, unii se plîng doar pentru că sînt prea înalți, ori urîți etc., în general din pricina fizicului care le pricinuiește suficiente suferințe :

„Sînt o fată foarte înaltă, slabă și cu un fizic nu prea frumos. În curînd voi împlini 26 de ani. Sînt tare singură și nefericită din pricina fizicului meu" (A.F. — *jud. Ialomița*).

Parcă în replică, GHEORGHE PRUTEANU, *com. Cașin, jud. Bacău*, mărturisește : *„înfățișarea mea nu-i prea agreabilă : 1,86 înălțime, chipul nu tocmai frumos. Dar sub acest chip se ascunde un suflet frumos, cinstit. Am meserie bună, sînt lăcătuș și mă mîndresc cu meseria mea. Am absolvit și cursurile liceului seară. Mă pasionează lectura, teatrul, filmul. Cel mai rău e cînd sînt ironizat, batjocorit : „Uite-l și pe slăbănogul ăsta, urît mai e !" Așa mă închid în mine și sufăr profund"*.

Mi-au mai scris, afirmîndu-și de astă dată *dorința de a munci*, — în ciuda infirmității (ah ! și cînd mă gîndesc la acei tineri, în deplinătatea forțelor fizice, echilibrați, care taie frunză la ciini) : VASILICA NEAGU — *Podul Rizii, com. Sălcioara, jud. Dîmbovița* (25 ani, paralizia membrelor inferioare din 1966) crede c-ar putea fi educatoare — iubește enorm copiii — într-un cămin pentru handicapați ; FRANCISC CERGHEZAN, *Sanatoriul post-cură recuperare, Bd. Republicii nr. 1, Eforie-Sud* (30 ani, de la 15 ani bolnav, cu ajutorul a două proteze și două cîrje, după îndelungi eforturi, parcurge

CURIER SĂPTĂMÎNAL

între 10—100 metri, de profesie cismar manual, îl chinuie simțămîntul *„că-s un om inutil, aș face orice altă treabă la care brațele, două, sănătoase, să-mi slujească"*).

Drept „model" al rezolvării situației acestora (citați mai înainte) poate sluji exemplul CAROLINEI SASU *din Buhuși, str. Libertății nr. 45* care, infirmă fiind, a găsit deplină înțelegere la Consiliul popular local, astfel încît actualmente *are o ocupație, o slujbă* despre care scrie, spre deplina noastră satisfacție :

„O spun cu fruntea sus că sînt mîndră că muncesc ! Pentru cei aflați în starea aceasta, munca înseamnă de asemenea viață, ca pentru orice om întreg, întreg nu numai fizic, întreg moral. Stăteam uneori, mai ales înainte de-a mi se rezolva cazul, stăteam deci uneori și mă întrebam de ce mai există, în societatea noastră nouă, oameni care — oricît de puțini ar mai fi, să nu mai existe deloc ! — așadar, oameni care ne consideră pe noi un fel de „nulități", îndivizi care mai degrabă încurcăm lucrurile ?... Adevărul este că, în muncă, noi, din cauza condiției fizice precare, depunem un efort inzecit, și măcar asta — în optica strîmbă a celor puși de mine în discuție — s-ar cuveni să trezească un pic de respect. Civilizația socialistă nu admite „optica" îngustă a unui simț așa-zis „prea practic", limitat doar la ce se poate măsura sau cîntări cu cîntarul sau cu metrul. CONȘTIINȚA SE MĂSOARĂ PRIN FAPTE, în fond, e mai greu s-o cîntărești, așa s-ar părea, însă omul să fie om în orice împrejurare, unul față de celălalt și fiecare față de sine".

Stimată Carolina Sasu, absolut de acord cu dumneata, și modul *demn* în care pui problema, nu-i vorba să facem apel la... milă, la „bunătatea" sufletului (nici asta nu strică !) ci — în special — la vibrația conștiinței, la datoria de oameni (sîntem oameni printre oameni !) la într-ajutorarea firească între membrii unei comunități socialiste. De aceea găsesc absolut normală *înțelegerea și rezolvarea concretă* a cazului dumitale, de către tovarășii de la Consiliul popular al orașului Buhuși — nu putem decît să le adresăm cuvintele și gîndurile noastre de bine pentru îndeplinirea exemplară, și în situația amintită, a obligațiilor ce le revin. Dumitale îți dorim, și pe mai departe, succes și gînduri la fel de demne, admirabile.

Un număr de corespondenți mă roagă să le publicăm adresa, fiindcă doresc să corespondeze pentru a alunga o condiție sufletească nu tocmai senină. Să-i ajutăm :

TEODORA BAIU — *Brașov, str. Constantin Lacea nr. 20* (are 28 de ani, absolventă de liceu cu trei ani de studii universitare, pensionată de boală : *„Întrucît n-am pe nimeni pe lume, rog pe această cale pe cei care vor citi rîndurile mele să se pună puțin în situația mea și, dacă pot, să-mi scrie"*), ANI FILIP — *Boldești-Scăieni, jud. Prahova, str. Perilor nr. 14* (are 20 de ani, de la trei ani bolnavă, incapabilă să urmeze la școală, părinții și niște colege au ajutat-o să învețe acasă, ținuită la pat, paralel tratamente, intervenții chirurgicale etc., timpul trece fără să *„am parte de nici un pic de distracție (film, teatru), cum au tinerii de vîrsta mea. Alinarea suferințelor am căutat-o și o caut în paginile cărților. Am drept tovarăș un difuzor — bun și ăsta ! Tata e pensionar, mama-i casnică. Știu că și pentru ei sînt o povară, n-am nici o prietenă, vreun prieten care să-mi mai dea ceva optimism, doar părinții încearcă, sărmanii, să mă mai înveselească, și frățiorul meu de 9 ani, Vasilică, de care mă bucur grozav că e sănătos, întreg. Îmi doresc nespus de mulți prieteni care să mă facă să uit crudul coșmar"*).

CECILIA V. IORGA, *com. Dridu, sat Moldoveni, jud. Ilfov* (20 de ani, de la doi ani infirmă în urma unei poliomielite, se plînge că *„nu mă pot, deplasa și sufăr mult din cauza singurătății"*).

Stimați cititori, aveți cuvîntul ! Curierul vă mulțumește din suflet.

V. TIMOC

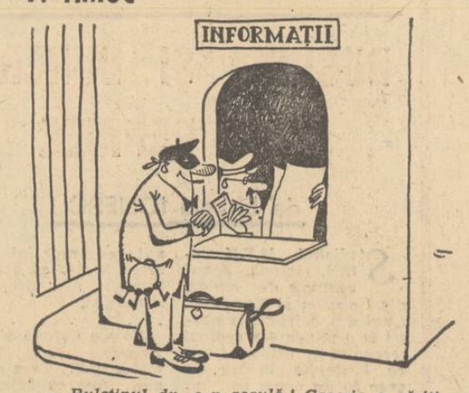

— Buletinul dv. e-n regulă ! Caseria o găsiți pe dreapta...

Ion DRĂGHICI

— Putem fi mîndri de tovarășele noastre femei !

C. TABACU

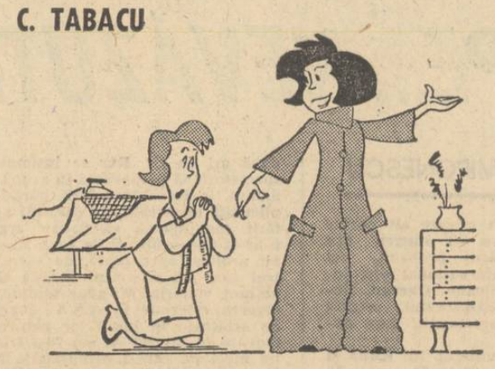

— Vă place pardesiul ?
— Da ! Dar mai lungește-l cu vreo 20 de centimetri.

M. OPROIU

— Cînd soția discobolului e plecată în concediu...

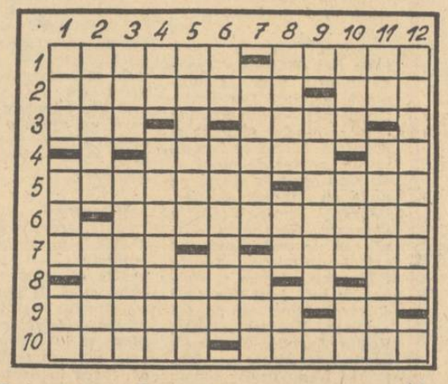

Fantezie în „zece"...

ORIZONTAL : 1. Cifra „10"... pe hîrtie. — Numără optzeci... de ani. 2. Compozitor român, autorul cîntecului „Ce-am crescut vom crește înzecit". — Prefix... la ureche. 3. Cetate legendară, — Riu în R.F. a Germaniei. 4. Autor al compoziției pentru muzică de cameră „Zece variațiuni pe o temă de Gluck". — Vasile Oțeleanu. 5. Autorul piesei de teatru „Casa din str. Coșbuc nr. 10". (Florin) — Obicei. (od.) 6. Autorul celebrelor versuri „Plecat-am nouă din Vaslui și cu sergentul zece". 7. Cît zece... — Conducător a o mie de soldați. (od. fem. pl.) 8. Eroul versurilor din legenda „Nouă meșteri mari, calfe și zidari"... și cu el zece ! — Cetate legendară antică. 9. A zecea parte din greutatea standard. (fem.) — Suprafață de 10/10... 10. Măr copt de timpuriu. (reg.) — Căpetenie de 10 × 10 cazaci. (od.)

VERTICAL : 1. A merita nota zece... (arh.) — Particulă a viitorului. — Afirmație. 2. Imperiu al antichității. — Localitate în India. 3. Numele vechi al Romei. — Nu au nici zece bani... 4. Cremă de față. — Zece sute de ani... 5... și sute de ani. — Organizația Mondială a Sănătății. 6. Valorează cît zece... (fig.) „Un tată poate să hrănească zece copii, dar zece copii nu pot hrăni un tată". 7. Căpetenia vînătorilor domnești. (od.) — Localitate în Austria. 8. — Localitate în Canada. — La ora zece... dimineața. (abr.) — Alfa și omega. 9. Element chimic. 10. Eroul legendar, care a navigat patruzeci de zile... prin potop. — Epitetul regelui gal Howel. — Zece plus... două luni. 11. Spetează, — „S-a-ntins poporul adunat, să joace-n drum după tilinci, feciori la zece fete, cinci"... (pl.) 12. Pom fructifer exotic, care dă fructe la zece ani odată.

Iosif PREDA

Cuvinte rare : IIM — ERSE — ADET — ARIUȘ — AMER — ELS — BURR — DDA.

În continuare...

ORIZONTAL : 1. Dă din coadă... — ...veselă. (pl.) 2. I s-a pus cruce... — ... în cele din urmă. 3. A nu consuma... — urzeală. (pl. fig.) 4. Au puști... — ...vechi (abr.) — Ars de soare... 5... pe malul apei. (pl.) — Bun de scris... — un mic articol. 6. Produs de oaie... — ...foarte scump (od.)... — ...în piețe ! 7. Lovite cu cravașa... 8... peste bot. (pl.) — A fost... — ...necredincios. (pl.) 9. A indica... — ...personal. 10. Se atașează ușor... — ...la casa eschimosului.

VERTICAL : 1. O dată pe săptămînă... 2... erau scumpe (od.)... — ...la tărițe ! 3. Un mic... — ...pește de baltă. 4. Tratați cu... Gerovital-H3. (fig.) 5. Paradisul... — ...visat la sfîrșit ! 6. Unelte !... — ...cu ochiuri (pl.)... 7...răsucite. (sing.) 8. Scrinteală... 9 ...cuprinzînd multe volume (abr.)... — ...legate la sfîrșit ! 10. Un instrument muzical... — ...folosit în port... 11. ...în sudul Dunării (fem. antic)... — ...care te adoarme. 12. String butoiul în cercuri. 13. Morfeu indigen... — ...în țara lui Ra. (pl.).

J. R. Traian SĂVINESCU

Cuvinte rare : AOR — BPT.

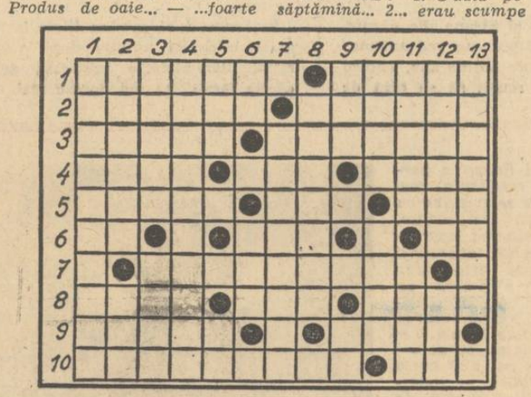

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

ORAȘE NOI PE HARTA ȚĂRII

ORIZONTAL : Comune — Novaci — Aramă — O — Jibou — Vidra — Alta — ASR — Negrești — Deta — I — H — La — Tia — Es — Chișineucriș — Ite — Al — Manta — Bragă — BN — Bei — Ul — Alba — Bau — F — Făurei — Ban — Ai — Turc — Evaziune — E — Beclean — Din — Aleasă — Săveni.

RECOLTĂ DE TOAMNĂ

ORIZONTAL : Cato — Manolov — IF — SMT — Ireal — Nicea — Menu — A — TNA — Smoli — TH — E — Încet — Crou — Cerealia — Olt — Borgovan — Sa — Pa — Unda — Oat — O — Idii — Siloz — Popa — Ers — Pir.

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Substanțe hrănitoare

Otrăvurile pot ucide, atunci cînd sînt înghițite, dar există și substanțe care ucid, atunci cînd ne lipsesc din alimentație.

Este vorba, după cum se știe, despre vitamine. Descoperirea acestor substanțe a revoluționat întreaga medicină. Astăzi, ne hrănim astfel încît să consumăm și doza necesară de vitamine. Incontestabil, vitaminele au marcat o cotitură cu urmări incalculabile în medicină, terapeutică, economie etc. Etimologia cuvîntului este simplă, provenind de la „vita", care în limba latină înseamnă „viață". Mai puțin cunoscut este faptul că termenul respectiv a fost introdus în anul 1911. **Cine a introdus în știință acest termen ?**

Schimbarea locurilor

Cititorul nostru CONSTANTIN CIOBOTARU, **din Focșani, jud. Vrancea**, ne trimite următoarea întrebare : În cît timp 15 persoane așezate în același rînd pot ocupa toate pozițiile posibile, fără a le repeta, considerînd că pentru efectuarea unei mișcări este necesară o secundă ?

Dv. ce părere aveți ? În 15 secunde ? În 15 minute sau poate mai mult ? Bineînțeles că matematicienii vor rezolva problema foarte ușor. Dar noi nu ne adresăm în mod special lor...

Algoritmii și algebra

Totdeauna, în știință a existat preocuparea rezolvării efective a problemelor, făcîndu-se uz de anumite reguli, adică aplicîndu-se niște algoritmi. Noțiunea de algoritm are o deosebită importanță în știință și tehnică, mai cu seamă în epoca contemporană.

Unul dintre cei mai vechi algoritmi cunoscuți în istoria matematicii este așa-numitul „algoritm al lui Euclid" cu ajutorul căruia se determină cel mai mare divizor comun a două numere oarecare. Acest algoritm reprezintă de fapt tehnica de calcul pentru aflarea celui mai mare divizor comun, pe care o cunoaștem și o folosim și noi astăzi.

Noțiunea de algoritm nu a fost mult timp însă pusă în valoare de matematicieni. De abia pe la mijlocul secolului trecut această noțiune a fost scoasă în evidență de matematicianul francez, de origine poloneză, Hoene Wronski.

Ulterior, în secolul nostru, matematicienii cunoscuți, precum S. C. Kleene, A. A. Markov, A.A. Leapunov, A. Church și alții, au studiat îndeaproape teoria algoritmilor.

Deși astăzi algoritmii sînt curent folosiți în cibernetică, și chiar multă lume care nu are contingență cu această știință a auzit, cel puțin, de cuvîntul „algoritm", totuși, sînt mai puțini aceia care cunosc originea sa. La fel, se întîmplă, de altfel, și cu un cuvînt suficient de familiar : algebra. Cine nu învață algebra în școală? **Dar dv., știți de unde provin termenii de algoritm și algebră ?**

Din secretele neuronilor

Între modul de transmitere a informației în sistemul nervos și acela realizat la unele stații de radio și televiziune, există un principiu comun de modulare. Mai exact, de-a lungul neuronilor, pe axoni, întîlnim semnale modulate la fel ca unele stații de radio și televiziune. **Cum se numește acest tip de modulație, despre care, profesorul doctor inginer Gheorghe Cartianu a elaborat o monografie originală, foarte documentată, tradusă ulterior și în numeroase limbi de circulație internațională ?**

Poșta cititorilor

Pavel Neamțu din Timișoara, **Alexandru Nemeth** din Jimbolia, **Inaroș Nicolae** din Ocna Mureș, jud. Alba și **Vasile T. Brăteanu** din Timișoara, ne trimit unele materiale interesante, pe care le ținem în evidență, și pentru care le mulțumim, urmînd a le publica în limita posibilităților. Materialul expediat în același scop de tov. **A. Romila**, din Constanța, nu este însă corespunzător. Regretăm. Așteptăm cu plăcere orice altă propunere mai bună.

Vedenivschi Horia, Aiud, jud. Alba — Soluția indicată de dv. este corectă, dar nu singura.

Tomescu Leonardo Livius, București. — Este foarte lăudabil că deși ați urmat secția umanistă în liceu, vă pasionează totuși problemele de matematică. În ceea ce privește extinderea rubricii „Verificați-vă cunoștințele", după cum sugerați dv., n-am avea în principiu nimic împotrivă dar... vedeți că revista noastră poartă un titlu care ne obligă să-l respectăm. Ce fel de „Magazin" ar fi acela în care s-ar găsi un singur fel de articole ? Poate, s-ar numi „un magazin de specialitate". Ce-ar spune însă ceilalți „cumpărători", care nu vor cu tot dinadinsul să-și verifice cunoștințele ?

Sabin Stejeran, Reșița. — V-am mai răspuns, tot în cadrul Poștei cititorilor, că toate materialele pe care le primim, cu propuneri de a fi publicate, sînt benevole. De fapt, am putea alcătui această rubrică și fără concursul cititorilor, existînd suficient material documentar, însă am considerat că este mai interesant de procedat după cum s-a făcut pînă acum, întrucît astfel este posibilă o varietate și mai mare de materiale, pe lîngă că aceasta creează o anumită emulație între cititori, ceea ce nu-i de loc rău.

Prof. Nicu N. Tomoniu, Tismana, jud. Gorj. — Din punct de vedere geometric, dv. aveți perfectă dreptate, însă în practică trebuie lăsate anumite margini, pentru ca scîndura să se poată sprijini la capete. De aci, rezultă un surplus de lungime, estimat la cîțiva centimetri, de care s-a ținut seama în soluția problemei.

Teodor Stănescu, București. — Referitor la cele relatate de dv., s-au făcut precizări în unul din numerele anterioare, la Poșta cititorilor. Același răspuns este valabil și pentru tov. ing. **Em. Ioan**, din București. Cît privește poezia „La pașa vine un oltean", vă mulțumim pentru intenția de a o pune la dispoziția cititoarei Gabriela Georgescu, din Comănești, Bacău, însă trebuie să vă spunem că autorul poeziei, Florin Iordăchescu, care este de asemenea un cititor al rubricii noastre, v-a luat-o înainte, trimițînd-o încă mai de mult solicitantei.

Pentru întrebările din revista noastră nr. 717 din 3 iulie 1971, am primit răspunsuri corecte de la următorii cititori : prof. **Gheorghe Brașoveanu - Urlați**, din București ; **Magdalena Ghiță**, elevă cl. a XI-a reală, Liceul Mihai Eminescu, Constanța și **Mărițica Lucan**, elevă clasa a VIII-a, satul Nămăiești, jud. Bihor.

Din păcate, cam puține răspunsuri bune.

Să fi fost atît de dificile întrebările ?

Am mai primit corespondență din partea cititorilor : **Emilian Volcinschi**, din Rădăuți, jud. Suceava : **Maria Porcescu**, elevă cl. a VI-a, Liceul Traian Vuia, Făget, jud. Timiș și **Cornel M. Dumitrescu**, București, care ne trimit o serie de probleme, pentru a fi publicate. Cum erau interesante le-am reținut la portofoliu, mulțumind cu această ocazie expeditorilor.

Ing. Liviu MACOVEANU

JOCURI DISTRACTIVE

FIRUL ARIADNEI

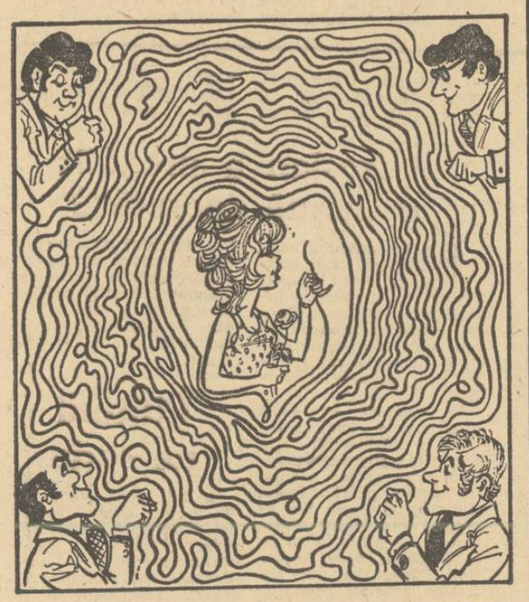

Dumneaei — să-i zicem Capricio — ține din scurt patru bărbați ce i-au declarat dragostea. Deși se poartă cu egală drăgălășenie față de acest cvartet de îndrăgostiți, în sinea ei s-a hotărît de mult și firul pe care — după cum se vede în desen — îl are în mînă duce drept la alesul inimii sale. Care dintre cei patru este fericitul ?

(Soluția în numărul viitor)

1, 2, 3, sau 4 ?

(Soluția jocului de numărul trecut)
(Nr. 4)

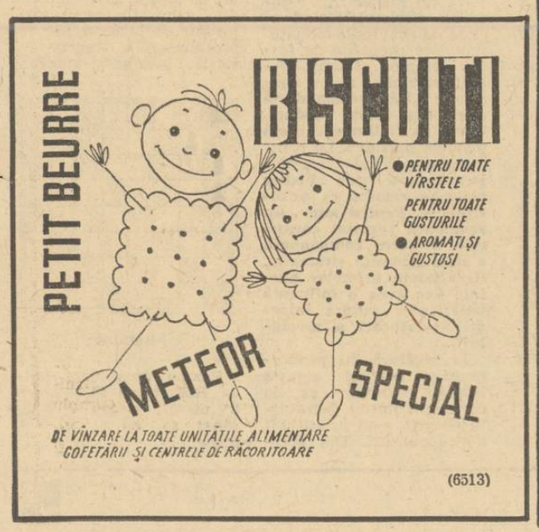

BUNICUL și porunca a șasea

Serial de Petre SĂLCUDEANU

29 — De ce n-ai dat nici un semn de viață pînă acum, întrebă Alexiu.

— Mi s-a stricat bateria, tovarășe căpitan. Am reparat-o și totul este în ordine.

Alexiu îi dădu receptorul Bunicului.

— E ceva nou, tovarășe locotenent ? întreabă Bunicul.

— Am jucat un teatru de nota zece, Bunicule. În clipa asta ies din restaurant, Bunicule, cred că sînt ultimii. Negoițescu pare destul de amețit, tare mi-e teamă că n-are să poată conduce.

Alexiu luă receptorul și-l sună pe Prodan. Îi comunică acestuia numărul mașinii și-l rugă să anunțe punctele de control să lase cale liberă unui Opel Record de culoare gri.

— Treci, Bunicule, în locul meu și condu operațiile.

Bunicul formă numărul și intră în legătură cu Parpală.

— Am pornit, Bunicule. Cu toate că e beat, conduce destul de bine.

— Tovarășe Parpală, ține-te de ei. Din cînd în cînd schimbă-ți numărul mașinii.

Panaitescu se apropie grăbit de mașina miliției.

— Au venit, Bunicule, au tras Fiatul șase sute în dosul clădirii.

— Fir-ar să fie, înseamnă că există și a doua ieșire. Eu n-am știut, spuse Bunicul enervat brusc de lipsa lui de prevedere.

— Nu-i nimic, Bunicule, doar tot în șosea trebuie să iasă.

— Tovarășe sergent major ține motorul sub presiune.

Șoferul ambală motorul.

— Trec pe emisie, Bunicule. A depășit curba de la pădurea Băneasa. Ne îndreptăm spre aeroport. Am trecut de benzinărie, mașina și-a redus din viteză. Văd că semnalizează spre stînga. Cred că o iau pe Șoseaua Nordului.

— Înseamnă că vor opera undeva prin apropiere, cu toate că s-ar putea să fie o simplă manevră din partea fetei. Cred că ea îl dirijează pe Negoițescu.

Alexiu îi făcu semn lui Panaitescu și acesta se apropie de căpitan. Se opri în dreptul portierei în poziție de drepți.

— Panaitescule, du-te cu viteza ta caracteristică înainte. Vezi, ai cam băut și conduci aiandala.

— Cum am băut, tovarășe căpitan, n-am băut pe ziua de azi nimic, spuse șoferul speriat.

— Ți-am spus așa, ca să nu te poată lua drept altcineva.

— Adică să fac pe băutul.

— Da, dragul meu, să faci, că dacă-i prindem, pe cuvînt ne îmbătăm.

— Bunicule, trec pe emisie, mașina a făcut la stînga, se întoarce spre Băneasa, dar de data asta prin spate.

— Nu-ți fie teamă, vor acționa într-un cartier locuit, dar pustiu. Sînt deștepți, tovarășe Parpală.

— Ai dreptate, Bunicule, au luat-o la dreapta, pe lîngă Herăstrău, adică spre Bordei. Nu, din nou spre Floreasca.

— Ce ți-am spus !

— Uite, Bunicule, îi atrase atenția Alexiu. În spatele blocului se auzea un zgomot de motor și peste cîteva clipe, Fiatul apăru în șosea, prin partea laterală, adică prin spatele altui bloc.

— Tovarășe sergent major...

— Am înțeles, tovarășe căpitan.

Fiatul gonea cu viteză și Volga se ținu după el la o distanță destul de mare.

— Trec pe emisie, Bunicule, s-au întors. Sînt lîngă Casa Scinteii, cred că se îndreaptă sau spre Drumul Taberei sau spre Militari. Uite că ușa din dreapta se deschide ușor, ce naiba vor să facă ?

— Probabil o încearcă numai, sau o lasă așa ca să n-aibă dificultăți în clipa cînd vor arunca cadavrul.

Apărură primele blocuri și Fiatul încetini viteza.

— Bunicule, în dosul Expoziției a trecut fata la volan.

— Tovarășe locotenent, acum fii foarte atent la ce îți spun. Cele două mașini se vor depăși. Deși sîntem aproape de Opel, ne vom ține la o distanță destul de mare. Cînd Fiatul va ajunge în dreptul blocului cu numărul 13, vom da o rafală de avertisment în aer. Dacă nu se va opri, vom trage în cauciucuri. Înțeles ?

— Înțeles, tovarășe sergent major.

— Tovarășe Parpală, ai înțeles ?

— Da, Bunicule.

— Dincolo de blocurile acelea cu cinci etaje se ridică un bloc turn cu douăsprezece. Imediat la stînga e o stradă mai îngustă. Te duci acolo și barezi cu mașina dumitale drumul. Nici unul să nu rămînă în mașină. Ascundeți-vă în apropierea ei. Atenție ! Fodor văzînd drumul blocat, s-ar putea să coboare. Anihilați-l. E un tip periculos. Atenție la Vasiliu. S-ar putea să aibă în cum în spatele Fiatului, la un moment dat, veți fi și dumneavoastră, deoarece Fiatul numai prin depășire din același sens va putea arunca cadavrul. Din sens contrar e imposibil, ar însemna ca valiza să stea pe picioarele celui ce conduce și practic nu se poate. Acum, că s-a urcat fata la volan și șoseaua duce direct spre Militari, pe o stradă lăturalnică depășiți-i. Postați-vă undeva la loc sigur. Preluăm noi conducerea de aici. Ca să fie limpede pentru dumneata, vreau să-ți spun că trebuie să barăm drumul din două părți. Dumneata din fața lor, iar noi din spate.

— Tovarășe căpitan, cred că totul se va petrece în fața blocului turn. Acolo o stradă face imediat la stînga. Deci după ce vor arunca cadavrul sub roțile mașinii lui Negoițescu, Fodor o va lua la stînga, de asta sînt sigur.

— Tovarășe Parpală...

— Da, Bunicule.

— Dincolo de blocurile acelea cu cinci etaje se ridică un bloc turn cu douăsprezece. Imediat la stînga e o stradă mai îngustă. Te duci acolo și barezi cu mașina dumitale drumul. Nici unul să nu rămînă în mașină. Ascundeți-vă în apropierea ei. Atenție ! Fodor văzînd drumul blocat, s-ar putea să coboare. Anihilați-l. E un tip periculos. Atenție la Vasiliu. S-ar putea să aibă în buzunar un ciocănel. E mai periculos ca un pistol. Somați-l imediat să ridice mîinile. După ce îi arestați, îi aduceți la locul accidentului.

— Am înțeles, Bunicule.

— Tovarășe Alexiu sună-l pe Prodan și roagă-l să facă în așa fel încît să-i aducă la prima oră la miliție pe Dumitriu, pe doamna Tulcea și pe madam Spoială.

— Vezi că-ți scapă, tovarășe sergent major, spuse Alexiu uitîndu-se undeva înainte și abia văzînd luminile de poziție ale Fiatului.

— Nu mă duc ei pe mine, spuse șoferul și viră brusc la dreapta.

Mașina ocoli cîteva străzi, apoi se opri în dosul unei case mici. Înainte se vedea blocul turn. Din față se apropie Opelul, stropit cu nuroi. Mergea cu cel mult treizeci de kilometri la oră.

— Dă-i drumul, Trică, și acum îți poți aprinde și farurile.

Mașina țîșni din ascunzătoare ca un bolid, exact în clipa cînd ușa Fiatului lăsă să cadă la cîțiva metri în fața Opelului cadavrul Mariei Spoială. Bunicul nu mai văzu decît Opelul oprindu-se, apoi luînd-o după cîteva secunde din nou la goană.

— A trecut el la volan, Bunicule.

Opelul trecu repede colțul, urmînd drumul Fiatului și Alexiu închise ochii.

— Acu, Bunicule, spuse el și în clipa aceea se auzi o bufnitură puternică. Cele două mașini se izbiră una de alta și amîndouă de Volga care baricada drumul.

Mașina cu Alexiu și Bunicul în ea ajunse din spate și drumul pentru cei din Fiat și Opel fu închis.

Alexiu își scoase pistolul, dar nu mai era nevoie. Din mașină ieșiră, unul cîte unul, loviți, dar toți vii, Fodor, Vasiliu și Negoițescu. Numai sora nu apăruse. Deschizînd cealaltă ușă, Otilia încerca să fugă. Un con de umbră o favoriza.

Bunicul coborî din mașină și Alexiu după el. Otilia se apropie de schela unui bloc turn în construcție. Începu să urce.

— Someaz-o, tovarășe căpitan, de trei ori, cum cere regulamentul — îi spuse Bunicul.

— Otilia Suru, în numele legii ești arestată, coboară, altfel trag.

Otilia nu voi să asculte. Urca cu tot mai multă repeziciune, etaj după etaj. Alexiu o mai somă de două ori. Fața nu voi să dea ascultare somației nici de data asta.

Bunicul luă pistolul din mîna căpitanului, urmări pata albă oprită pentru o clipă locului și, fără să ochească, trase. Un singur foc. Se auzi un țipăt și Otilia se prăbuși de la etajul trei. Se îndreptară spre marginea clădirii. Otilia era căzută cu fața la pămînt. Glonțele o nimeriseră în mijlocul frunții.

SFÎRȘIT

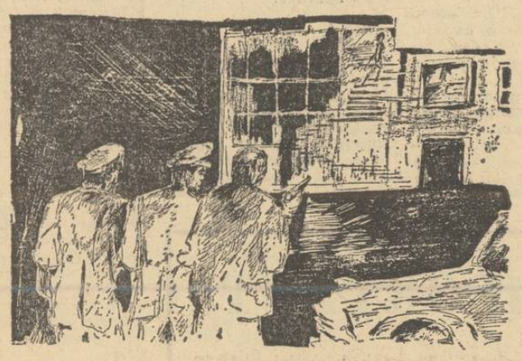

Desen de Dorin DIMITRIU

PE VĂZUTE ŞI PE... NEVĂZUTE

de Valeriu MIRONESCU

Dinamo ne-a descreţit frunţile... A fost un meci memorabil. Tuturor jucătorilor de la Dinamo li se cuvin admiraţia şi lauda suporterilor. O partidă plină de surprize s-a încheiat cu un rezultat surprinzător, acesta avînd putere de a califica pe campionii noştri în turul al II-lea al C.C.E. După un joc al neputinţei, aici la Bucureşti, i-a urmat altul, tocmai pe terenul adversarilor, în care principala trăsătură a dinamoviştilor a fost forţa psihică şi fizică. Au existat oameni care să creadă, cu adevărat, în posibilităţile de calificare ale echipei bucureştene ? Foarte puţini erau aceştia, fără doar şi poate. În ajunul plecării spre Trnava, şeful clubului Dinamo, Valeriu Buzea, mi-a pus trei întrebări, toate trei interesante, dar numai ultima dintre ele viza direct deznodămîntul întrecerii cu Spartak. Răspunsul meu se alinia la cele ce scrisesem după meciul din tur : calificarea nu e o imposibilitate, însă rămine puţin probabilă. Totuşi, acestei păreri personale îi adăugam pe aceea a unui antrenor în care am încredere desăvîrşită din cauza capacităţilor sale multilaterale de a judeca fotbalul şi care de altfel cunoaşte pe Dinamo şi jucătorii acestuia mai bine decît oricare altul : „Dinamo se va califica. E mai uşor să joci în apărare şi să contraataci. Doru Popescu trebuie să fie prezent în acest meci al contraatacului" (Traian Ionescu). Întîmplarea a făcut ca numai la citeva minute după discuţie, să primesc un telefon de la Cornel Dinu. Mi-a fost plăcut să constat că acest admirabil jucător nu pleacă la luptă ca un învins. Dinu era, ca de obicei, ambiţios nevoie mare şi încrezător în steaua echipei, părerile lui concordînd în bună măsură cu acelea ale maestrului...

Şi, totuşi, după cele ce văzusem în primele 25 de minute, aveam impresia că Dinamo va pierde întrecerea la scor. Pînă la gesturile gratuite de violenţă ce au culminat cu eliminarea lui Kuna, înaintarea lui Spartak asediase poarta lui Andrei iar ocaziile de gol curgeau una după alta. Aici e momentul să spun că oamenii consideraţi în eşalonul al doilea al echipei noastre s-au ridicat pe creste, lor datorîndu-se, în primul rînd, performanţa lui Dinamo. Înainte de a vorbi de Lucescu sau Radu, de Dinu sau Dumitrache, trebuie să-l lăudăm pe cel mai bun om al lui Dinamo şi acesta, la Trnava, a fost Andrei. Densitatea situaţiilor periculoase la poarta lui Andrei a fost atît de mare în primele 20 de minute de joc încît oricare alt portar ar fi scos de citeva ori mingea din plasă. Andrei a făcut, probabil, cel mai mare meci internaţional din întreaga sa viaţă. Deleanu, Cheran, Nelu, chiar tînărul Sătmăreanu, acesta cu un tupeu nemaipomenit, s-au depăşit pe ei înşişi.

Apoi a venit eliminarea lui Kuna şi cînd se părea că viaţa în 11 contra 10 va fi mai uşoară, iată că Spartak a deschis scorul. Fiindcă o nenorocire nu vine niciodată singură, Sătmăreanu s-a văzut şi el scos de pe teren.

Dar, la scorul de 10—10 şi 1—0, cînd se părea că totul este pierdut, pasa lui Dumitrache şi bocancul nr. 47 al lui Doru Popescu au adus egalarea. Însă în loc de trai pe vătrai a urmat penaltiul. M-am dezumflat şi eu, şi Valentin Păunescu, cu care priveam la televizor. Zic, într-o doară : va egala Doru Popescu. Dar acesta chiar a şi egalat, după o cursă a lui Florian Dumitrescu, demnă de... Garrincha ! Îmi pare bine şi de Florian Dumitrescu, îmi pare bine mai ales de Doru, fiindcă băiatul acesta se dovedeşte o maşină de goluri, dacă este jucat numai pentru asta şi i se cere numai asta !

De-altfel, tot orbeşte pot să scriu despre meciul U.T.A.—Austria că în cupele europene nu e bine să te joci cu focul nici cînd ai un avantaj de trei goluri. Aşa, pe auzite, de la radio. Cunosc pe cineva căruia colegi cam răutăcioşi îi mută discret furculiţa cu vreo cîţiva centimetri mai încolo, amuzîndu-se apoi cum o caută vreme de citeva minute. Asta n-ar fi nimic, dacă omul cu furculiţa n-ar discuta imperturbabil despre situaţiile de ofsaid la două goluri înscrise la Bacău, dînd şi verdicte, a fost gol valabil, n-a fost gol valabil. Faptul îmi aminteşte de o vorbă de duh a lui Chirilă lansată la masa presei : Nea Cutare, dacă mă superi, nu-ţi mai spun cine a marcat golul ! Partea proastă este că lumea care citeşte fotbal, nu ştie chestia cu dioptriile şi dă crezare celor scrise. Asta, pe numele ei drept, se cheamă mistificare. Deci, pe nevăzute, U.T.A. a sărit hopul şi tot pe nevăzute, bravo ei !

Hopul l-a sărit şi Steaua. Pe văzute, pot spune că mai bine nu vedeam meciul. La interval de puţine zile, Tătaru şi compania au reuşit să se facă de două ori de ris. Rar se întîmplă ca spectatorii să părăsească în grupuri stadionul, înaintea încheierii partidei, nu plictisiţi ci scîrbiţi de joc. Mi s-a întărit convingerea că dacă argeşenii n-ar fi fost arbitraţi de Ioan Rus ci de alt arbitru, spre pildă, de către arbitrul turc de miercuri, Steaua n-ar fi obţinut victoria. Mi-aduc aminte că la cererea celor de la A.S.A., îngrijoraţi de arbitraje în lupta lor pentru promovare în divizia A, am fost trimis la un meci pe care-l disputau la Brăila. N-ar strica deloc ca acei tovarăşi, care au pătimit de pe urma arbitrajelor, să-i zică vreo citeva vorbe de la obraz lui I. Rus.

Un alt subiect de gîndire oferit, nu numai mie, de meciul Steaua—F. C. Argeş, a fost o comparaţie directă între jucători. Se întreba, nedumerit, un om care de altfel nu obişnuieşte să se amestece în treburile fotbaliştilor : „Cum e posibil ca Pantea să aibă loc în lotul reprezentativ iar Dobrin, nici în acela de tineret ? !". Adaug, pentru spectatori şi cititori, firească : Chiar numai din punctul de vedere al formei, prin comparaţie cu Tătaru şi atîţia alţi selecţionaţi, există vreo justificare normală a ostracizării lui Nicolae Dobrin ? Profitînd de o ocazie îl întrebasem pe Paul Slăvescu — cronicar al partidei Steagul Roşu—F. C. Argeş despre felul în care a jucat (şi s-a comportat în mijlocul unui scandal general) Dobrin. Mi-a răspuns că intenţiona să-i scadă, de la bun început, două puncte la notă, dar că a jucat şi s-a comportat fără reproş. Atunci trebuie să înţeleg — i-am zis — că merita nota 11, fiindcă dumneata i-ai dat 9 ?

L-am admirat din totdeauna pe Nicolae Dobrin pentru măiestria sa tehnică, pentru inegalabila intuiţie a jocului, pentru atitudinea sa exemplară, de sportivitate cum rar se întîlneşte pe terenuri chiar dacă ne gîndim la cei mai buni jucători ai noştri. Ţintă a pazei speciale şi a atacurilor, uneori sălbatice, la aproape fiecare meci, Nicolae Dobrin se impune spectatorilor şi adversarilor din ţară şi de peste hotare, prin sînge rece şi atitudine superioară. Gestul său, de a se ridica imediat de la pămînt, acolo unde alţii ar fi zăcut minute în şir, are semnificaţia mîndriei lui de mare fotbalist. Argeşeni, daţi-mi voie să-i string mîna lui Dobrin al vostru...

Sînt nevoit să predau filele la tipografie la citeva minute după victoria rapidiştilor, victorie preţioasă asupra căreia merită să mă opresc mai mult.

Cu şi fără... crampoane

BUCURIA ŞI DUREREA UNEI REPRIZE

de Eftimie IONESCU

Stadionul M.T.K. — 1966, toamna. Joacă echipele de juniori ale Ungariei şi României. Unul din băieţandrii noştri ia o minge din centrul terenului şi driblează tot ce întîlneşte în cale. În vreo 50 de metri un junior a prezentat o veritabilă lecţie de fotbal, cu tot ce are el mai frumos şi mai spectaculos. Cursa lui nu s-a terminat cu răsplata binemeritată a acelui „moment de geniu". Bara s-a opus golului şi grupul nostru a oftat îndelung... În dreapta, pe aceeaşi bancă a tribunei, un om s-a ridicat în picioare şi l-a aplaudat entuziasmat pe „numărul 9" din echipa de juniori a României. Aveam să-l reîntîlnim pe acel spontan admirator al fazei, pe culoarele cabinelor. Era Lajos Baroti, celebrul tehnician al fotbalului ungar : „Are o splendidă carieră în faţă, minzul ăsta. Nimic din arsenalul atacantului de clasă nu-i lipseşte...".

. . . . . .

„Minzul" acela locuieşte în Giuleşti. Trece zilnic prin faţa „stadionului vişiniu". Dar micuţii lui paşi — din vremea cînd se gîndea să intre şi el într-o echipă ca lumea, într-o echipă de pitici — nu s-au oprit la poarta pe unde au trecut Baratki, Bogdan, Filote, Valentin Stănescu, Georgescu, Copil sau pe unde pătrund astăzi Dumitru, Neagu, Răducanu... Inima şi simpatiile lui l-au dus spre Ghencea, spre echipa lui Apolzan, Voinescu, Biro, Vasile Zavoda. Frumoasă această fermitate a micuţului ! N-a ţinut seama că trebuie să facă drum nu glumă pînă la stadionul pasiunilor lui. Dar el se va învăţa cu drumurile lungi şi, mai ales, cu aşteptările...

. . . . . .

Romeo Catană şi Vasile Zavoda îi sînt părinţii fotbalistici. Tare greu a mai fost cu băieţandrul ăsta. La nici 18 ani avusese atîtea accidentări cît un jucător cu 15 ani de divizie. Muschii lui erau de ţiplă, parcă, aşa de repede cedau. Cînd îl căutai, ba avea o întindere, ba o ruptură... Răbdarea multora se epuizase şi clătinările, sceptice, din cap se înmulţeau. Verdictul „o promisiune ratată" stătea deasupra inimosului băiat.

Profesorii adolescenţei lui fotbalistice şi cei ai încercărilor de consacrare — ei se numesc Covaci, Onisie, Constantin — au pus aproape încăpăţînare în operaţia de lansare a acestui neastîmpărat atacant, plin de imaginaţie, spontan, cu o tehnică rafinată. „Maratonul" indisponibilităţilor trebuia să se termine ! Apariţiile în unsprezecele cel mare de la Steaua — la început meteorice — au devenit tot mai dese şi, iată, din trecuta primăvară, au ajuns o permanenţă. Cît de departe s-a aflat acest ţărm al consacrării !

. . . . . .

Miercurea săptămînii trecute, omuleţul de pe M.T.K. a îmbrăcat — emoţionat — tricoul cu nr. 11 al reprezentativei celei mari. Îi era dat s-o înceapă tot de pe extrema stîngă — la fel s-a întîmplat şi la juniori. Dar asta mai contează ? Joacă, joacă în prima selecţionată ! Ce-şi poate dori mai mult ? Mingile l-au cam ocolit, bineînţeles, aşa este la început. Dar fericirea cea mare, rar hărăzită unui debutant, a trăit-o el. A deschis scorul... Gol mare pentru moralul echipei, aşa cum avea s-o demonstreze tot ce s-a întîmplat după aceea. Nu se putea însă să nu vină şi „prietena" lui, accidentarea ! Şi ce banală poveste... Să cazi pe mînă şi să-ţi fracturezi un deget. Bucuria lui cea mare s-a umbrit de tristeţea ieşirii la pauză. O abandonare, cu felicitări şi regrete, a naţionalei. Dar numai pînă la viitoarea ieşire, în arenă a tricolorilor. Nu-i aşa, Iordănescu ? Fiindcă un crîmpei din povestea lui v-am înfăţişat. Cîteva momente din ascensiunea plină de încercări şi de îndoieli ale „nouarului" acela de pe stadionul M.T.K. din 1966 — toamna...

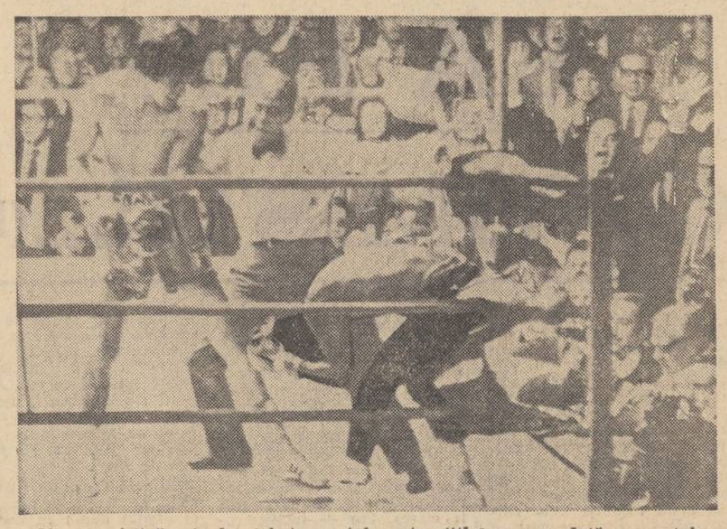

Monzon cîştigă prin k.o tehnic meciul pentru titlul suprem. Iată momentul decisiv din repriza a 14-a

„8-9-10... Out"

NEÎNVINS ÎN DECURS DE ŞAPTE ANI

de Paul OCHIALBI

În ultimii 10 ani, boxul argentinean a scos la iveală o serie de mari campioni, demni de renumele lui Firpo, care au jucat şi joacă un rol important pe ringurile arenelor mondiale. După celebrul N. Loche, un adevărat actor de prim rang al scenei pugilistice, campion al lumii de necontestat la categoria uşoară (l-am admirat într-o peliculă de 30 de minute cînd l-a ridiculizat pe japonezul Paul Fuji), după mult comentatul Ringo—Oscar Bonavena, adversar de talie pentru Cassius Clay, boxul argentinean are acum în persoana campionului lumii la categoria mijlocie, Carlos Monzon, un reprezentant admirabil, un pugilist „exploziv", remarcabil în „contre" care deţine un adevărat record în materie ; este neînvins în decurs de şapte ani. Monzon a debutat ca „pro" la 8 mai 1963 susţinînd pînă astăzi nu mai puţin de 85 de întîlniri, dintre care a obţinut 75 de victorii (49 prin k.o.), suferind la începutul carierei 3 înfrîngeri. Argentinianul, un adevărat „contreur" de mare clasă, a cîştigat consecutiv în ultimii şapte ani, nu mai puţin de 65 de meciuri. Un bilanţ uluitor care-l depăşeşte pe cel al faimosului

„mijlociu" Ray Sugar Robinson.

În afara faptului că posedă un stil de luptă elegant şi eficace, Monzon are un curaj uimitor, acomodîndu-se în acelaşi timp de minune cu atmosfera oricărui ring. Unică este pînă în prezent maniera cu care a privit boxerul din Santa Fe meciurile cu fostul deţinător al centurii, italianul Nino Benvenutti. El a acceptat la 7 noiembrie 1970 să lupte cu campionul italian, în deplasare. Rezultatul este cunoscut. Monzon l-a făcut k.o. pe Benvenutti în repriza a 12-a. Fostul campion olimpic de la Roma a cerut imediat revanşa şi aşa cum se obişnuieşte în mod normal, cel de al doilea meci trebuia să aibă loc la Buenos Aires. Managerii lui Benvenutti au „tras" bine sforile şi au reprogramat întîlnirea la Monte Carlo, pentru a oferi suporterilor lui Benvenutti posibilitatea de a se deplasa în număr cît mai mare pentru a-şi încuraja favoritul. Rezultatul ? Monzon a acceptat din nou ringul în deplasare şi mai mult decît atîta a pronosticat cu o săptămînă mai înainte că va cîştiga în mai puţin de trei reprize. Şi, într-adevăr, argentineanul s-a ţinut de cuvînt. La 8 mai 1971, între corzile ringului de la Monte Carlo, Monzon, expeditiv şi cu loviturі dinamitate, l-a ridiculizat pe excampionul lumii care a fost abandonat de omul său de colţ în rundul 3 Cu mare interes au aşteptat amatorii „nobilei arte" din lumea întreagă meciul Monzon—Griffith, pentru titlul mondial, care a avut loc de curînd la „Luna Park" din Buenos Aires şi a dat cîştig de cauză argentineanului în repriza a 14-a. La sfîrşitul meciului, Monzon a declarat ziariştilor că nici un adversar întîlnit în ultimii şapte ani, nu i-a creat atîtea probleme ca „veteranul" Griffith, care rămîne un mare boxer în pofida celor 34 de ani.

Acum, Monzon intenţionează să atace titlul mondial la categoria semigrea deţinut de Vincente Paul Rondon (Venezuela). Va reuşi Monzon să devină dublu campion al lumii ? Sau va coborî învins în eşafodul ringului de maniera lui Sugar Robinson în întîlnirea cu Joey Maxim (k.o. 14), cînd negrul a dorit să poarte centura cu diamante şi la o categorie superioară.

MOZAIC

Marea revelaţie a prestigiosului concurs internaţional de tenis de la Forest Hills a fost fără îndoială tînăra americană Chris Evert. Deşi are numai 16 ani, ea a izbutit admirabila performanţă de a ajunge în semifinalele probei de simplu femei, după ce a eliminat fără drept de apel o serie de jucătoare consacrate. Reintoarsă acasă, la Fort Landerdale (Florida), Chris a revenit la preocupările firesti virstei sale, în primul rînd s-a prezentat la... şcoală. Aici a avut o mare surpriză : colegele au întimpinat-o cu buchete de flori, iar camera ei din colegiu era decorată cu un mare afiş pe care scria „Camera lui Chris !" În clişeu : Chris Evert, înconjurată de colege în faţa camerei sale.

NUMELE lui Joel Robert, necunoscut poate în alte ţări, este în Belgia (şi comparaţia este concludentă) tot atît de celebru ca şi ciclistul de renume Eddy Merckx. Specialitatea lui: un imbatabil campion de motociclism, cucerind la virsta de 27 de ani de cinci ori titlul de campion mondial la categoria 250 cm.c.

Recent, cu prilejul unei curse, Joel Robert a participat la realizarea unei emisiuni de televiziune cu totul ieşită din comun. Pentru obţinerea unor imagini inedite, operatorii unui post de televiziune i-au fixat o cameră pe un... picior. Aparatul cîntărea 700 grame şi avea un obiectiv de 10 mm. Telespectatorii au putut urmări astfel pe „viu" cursa lui Joel Robert pe puternica sa maşină Suzuki de 250 cm.c. A fost o premieră inedită care a stirnit un interes deosebit.

PE TABELUL cosgeterilor recentului campionat european de baschet, jucătorul român Albu a ocupat locul 11 cu 109 puncte. Pe primul loc s-a clasat Jurkiewicz (Polonia) cu 158.

PÎNĂ ÎN PREZENT, tradiţionala manifestare de deschidere a Jocurilor Olimpice era marcată — printre altele — de o lovitură de tun, urmată de zborul miilor de porumbei. În ediţia 1972 de la München, această ordine se va inversa. Mai intîi vor fi lansaţi porumbeii, apoi va urma lovitura de tun. Explicaţia ? S-a constatat că după executarea loviturii de tun, porumbeii devin foarte nervoşi şi în zborul lor deasupra stadionului au de suferit şi... spectatorii.

APROAPE 60 de ţări şi-au anunţat participarea la un mare turneu internaţional de tenis de masă fixat să se desfăşoare între 3 şi 13 noiembrie la Pekin.

ÎN ECHIPELE franceze de fotbal din prima divizie activează în prezent nu mai puţin de 10 jucători din Iugoslavia. Printre ei se numără Pantelic, Galic, Damianovici şi Skoblar. Ultimul, de altfel, este considerat ca unul dintre cei mai buni înaintaşi din Franţa.

CUBA va găzdui ediţia viitoare a campionatelor mondiale de basebal. În acest scop, la Havana se desfăşoară construcţia unui nou şi mare stadion. La lucrări au luat parte pînă în prezent nu mai puţin de 344 000 de cetăţeni de toate virstele. Stadionul va avea o capacitate de 50 000 de locuri.

„ASTROLOGUL" Saturn din Sao Paulo a anunţat că faimosul Pele va reveni în echipa de fotbal a Braziliei, deşi în mod oficial el a disputat meciul de adio în echipa reprezentativă. Reintoarcerea lui se va produce — afirmă „astrologul" — sub presiunea cererilor opiniei publice braziliene.

ERICH SEGAL, autorul cunoscutului roman „Love Story", este un mare pasionat al întrecerilor de mare fond. După cum se ştie, el a participat la citeva întreceri de maraton. Recent, el a luat parte la un alt maraton de la Central Park din New York.

CONTRACTUL pe care Franz Hoppichler îl avea cu federaţia de schi a Austriei a expirat. Pentru pregătirea lotului de schiori în vederea Jocurilor Olimpice de la Sapporo a fost angajat Hubert Pirschner care va fi ajutat de Karl Schranz.

PÎNĂ la deschiderea Jocurilor Olimpice din 1972 de la München a rămas mai puţin de un an. După aprecierea specialiştilor din Comitetul de organizare, situaţia construcţiilor bazelor sportive se prezintă sintetic în acest fel : stadionul principal este construit în proporţie de 70 la sută, bazinul 65 la sută, velodromul 60 la sută, poligonul de tir 60 la sută, oraşul olimpic 70 la sută, casa presei 70 la sută etc. Faza avansată în care se găsesc toate lucrările reprezintă o garanţie că ele vor fi terminate cu mult înainte de inaugurare.

ÎN URMA ultimelor turnee internaţionale de tenis clasamentul Cupei „Grand Prix Pepsi" se prezintă astfel : 1) Stan Smith 167 puncte, 2) Ilie Năstase 119; 3) Jan Kodeš 116 ; 4) Franulovici 99 ; 5) Newcombe 89 ; 6) Barthes 82; 7) Richey 79; 8 şi 9 Rosewalt şi Grabner 70 10) Okker şi Froehling 60. Primii şase clasaţi pînă la data de 1 decembrie vor lua parte la un turneu (4—12 decembrie) la Paris, prilej cu care se vor acorda şi premiile acestei competiţii.

PENTRU a-şi manifesta bucuria că Brazilia a cucerit de trei ori campionatul mondial de fotbal, un cetăţean şi-a botezat ultimul născut cu numele de... Tospericagerja. De unde acest nume ? De la primele silabe ale numelor faimoşilor jucători Tostao, Pelé, Rivellino, Carlos Alberto, Gerson şi Jairzinho. Simplu, nu ? Şi uşor de pronunţat...

PUBLICAŢIA italiană „Stadio" a publicat un interesant reportaj în care prezintă pregătirile echipei de schi a Italiei în vederea Jocurilor Olimpice de la Sapporo. Un aspect deosebit al antrenamentului : membrii lotului aflaţi într-o localitate în Sicilia execută numeroase activităţi... subacvatice ! Antrenorul lotului găseşte că aceste exerciţii (în primul rînd controlul respiraţiei) contribuie la o bună pregătire a schiorilor.

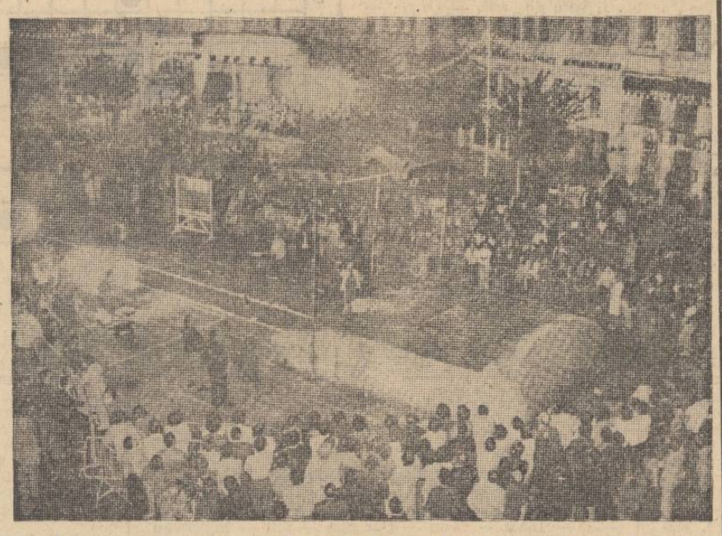

Locuitorii oraşului Auch (Franţa) nu veneau la reuniunile atletice desfăşurate pe stadionul local. Pentru a-i atrage, antrenorul Maurice Houvion, specialist la săritura cu prăjina, a iniţiat o acţiune neobişnuită. Într-o piaţă publică a oraşului, el a amenajat un autentic sector dotat cu cele necesare pentru demonstraţii cu sărituri cu prăjina ! Seara, la lumina unor reflectoare, (vezi fotografia), originala demonstraţie publică s-a desfăşurat în prezenţa a... 2 000 de spectatori. Urmează de văzut dacă ea îşi va face efectul...

IMPORTANT

Almanahul „Magazin" ediţia 1972 poate fi primit la domiciliu expediind o carte poştală pe adresa :

Librăria „Cartea prin poştă" — Bucureşti, str. Sergent Nuţu Ion nr. 8—12 sect. 6.

Trimiţînd din timp comanda dv., veţi primi almanahul imediat după apariţie.

ŞAH

Pentru o viitoare „Carte de aur"

În anul 1948, iubitorii şahului artistic — problemiştii — erau în alertă. Se anunţase o nouă ediţie a campionatului mondial de dezlegări pe echipe. Din Praga veniseră cele 24 de lucrări pe care problemiştii cehoslovaci — cîştigătorii ediţiei anterioare a campionatului mondial — le trimiseseră pentru rezolvare ţărilor participante. Problemele prezentau dificultăţi considerabile. Unele erau insolubile. Altele aveau mai multe soluţii (o problemă cu mat în două mutări putea fi dezlegată, de pildă, în peste 60 de feluri !). La alte lucrări trebuiau făcute profunde analize retrograde pentru a se demonstra legalitatea — sau ilegalitatea — poziţiei. Problemiştii români şi-au pierdut atunci multe sute de ore examinînd şi reexaminînd cele 24 de probleme ale competiţiei. Cînd s-au reunit toate soluţiile găsite şi s-a calculat punctajul obţinut, s-a găsit un rezultat impunător : 6 885 puncte. Dar, era oare suficient ? Din acest moment, au urmat zile, săptămîni, luni de aşteptare încordată a deciziei arbitrilor. Nu cumva găsiseră alte echipe soluţii mai cuprinzătoare ? Cînd, în sfîrşit, după îndelungi aşteptări, a venit în ţară broşura cu rezultatul tipărit al competiţiei, satisfacţia a fost deplină : România ocupase locul întîi, înaintea Ungariei (6 872 puncte) şi a Indiei (6 864 puncte). La campionat mai luaseră parte Iugoslavia, Franţa, Olanda, Finlanda, Italia, Israel, Iran, Ceylon şi Norvegia.

Din echipa campioană, condusă de experimentatul Paul Leibovici, au făcut parte, între alţii fostul campion naţional Petre Seimeanu, Radu Voia, actualul redactor al ziarului „Sportul", fost campion de compoziţie şahistă, Eugen Rusenescu, redactorul rubricii de probleme a revistei „Şah".

Propunem spre rezolvare cititorilor noştri două din cele mai uşoare probleme care au constituit obiectul campionatului mondial de dezlegări. Îi rugăm pe cei ce ne trimit soluţiile să noteze şi timpul în care au rezolvat fiecare din probleme.

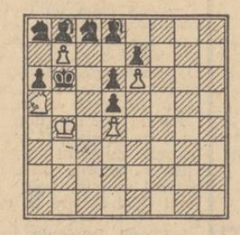

Albul dă mat în 2 mutări

Poziţia de control : alb — Rb4, Ca5, pionii b7, d4 şi e6 = 5 piese ; negru — Rb6, Ca8, Cc8, Nb8, Nd8, pioni a6, d5, d6 şi e7 = 9 piese.

Albul dă mat în 2 mutări

Poziţia de control : alb — Rh4, Dg3, Tb5, Td3, Nc7, Cd4, Ce5, pioni c2, c5, e3 şi f3 = 11 piese ; negru — Rd5, Dc3, Ta8, Nb2, Cb8, Cf2, pioni d7 şi g4 = 8 piese.

Petrosian a pregătit o „armă secretă" ?

Finala turneului candidaţilor, care opune pe marii maeştri Fisher şi Petrosian, a început de două zile la Buenos Aires şi, probabil, la ora cînd citiţi aceste rînduri este cunoscut şi rezultatul primei lor partide.

În legătură cu acest meci, care a stîrnit un interes considerabil în cercurile şahiste de pretutindeni, a atras atenţia un interviu pe care fostul campion al lumii l-a acordat unui ziarist străin înainte de plecarea sa de la Moscova spre Argentina. Răspunzînd unei întrebări privind pronosticul rezultatului final al meciului — şi referindu-se la faptul că foarte mulţi sînt de părere că va învinge Fisher, Petrosian a declarat : **„Desigur că eu înţeleg foarte bine pe aceşti oameni. Rezultatele obţinute de Fisher în ultimul timp sînt într-adevăr un argument impresionant. Fisher este foarte periculos dar... el este tînăr".** „Înseamnă că aveţi o armă secretă împotriva lui Fisher ?", l-a întrebat ziaristul, făcînd aluzie la eventuale inovaţii teoretice pregătite de fostul campion al lumii. Acesta a zîmbit şi i-a răspuns : **„Vă recomand să aveţi mai multă răbdare. Totul va fi limpede după primele partide".** La o întrebare privind remizele Petrosian a spus **„Fisher priveşte remiza ca o înfrîngere. Pentru mine, un asemenea rezultat constituie o parte componentă a unei anumite strategii... Rezultatele primelor partide vor avea o influenţă hotărîtoare asupra întregii desfăşurări a meciului"...**

În legătură cu pronosticurile privind această finală, anunţăm că la concursul iniţiat de revista noastră s-au primit 181 de răspunsuri. Din acestea, 171 sînt pronosticuri care-l dau ca învingător al meciului pe Fisher. Amănunte despre concurs şi rezultatele sale detaliate — după terminarea meciului de la Buenos Aires.

Cititorii ne scriu

● Un dezlegător din Tecuci ne explică de ce îşi semnează scrisorile doar cu iniţiale : *„...am un motiv temeinic : tot timpul mă «pling» că nu-mi ajunge timpul să fac şi alte lucruri ! Dar dacă s-ar mai vedea că mai fac şi şah la «Magazin»..."*

● Un cititor din Ploieşti „aruncă mănuşa" dezlegătorilor acestei rubrici. Este vorba de prof. C. BIDULESCU, care propune spre rezolvare un studiu compus de domnia sa şi oferă celui ce va găsi soluţia colecţia pe un an de zile a unei reviste de şah (în cazul mai multor dezlegători se va proceda prin tragere la sorţi). Iată acest studiu :

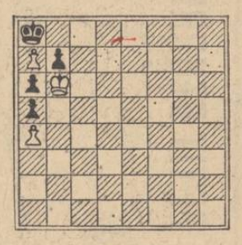

Remiză

Poziţia de control : alb — Rb6, pioni a4 şi a7 = 3 piese ; negru — Ra8, pioni a5, a6 şi b7 = 4 piese.

— Redacţia şi administraţia Piaţa Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poştal 33, căsuţa poştală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" —

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă !

magazin

ANUL XV Nr. — 731 — Sîmbătă 9 octombrie 1971 — 8 pagini 1,50 Lei

„CÎND AI DAT DE GUSTUL ȘANTIERULUI NU-L MAI PĂRĂSEȘTI"...

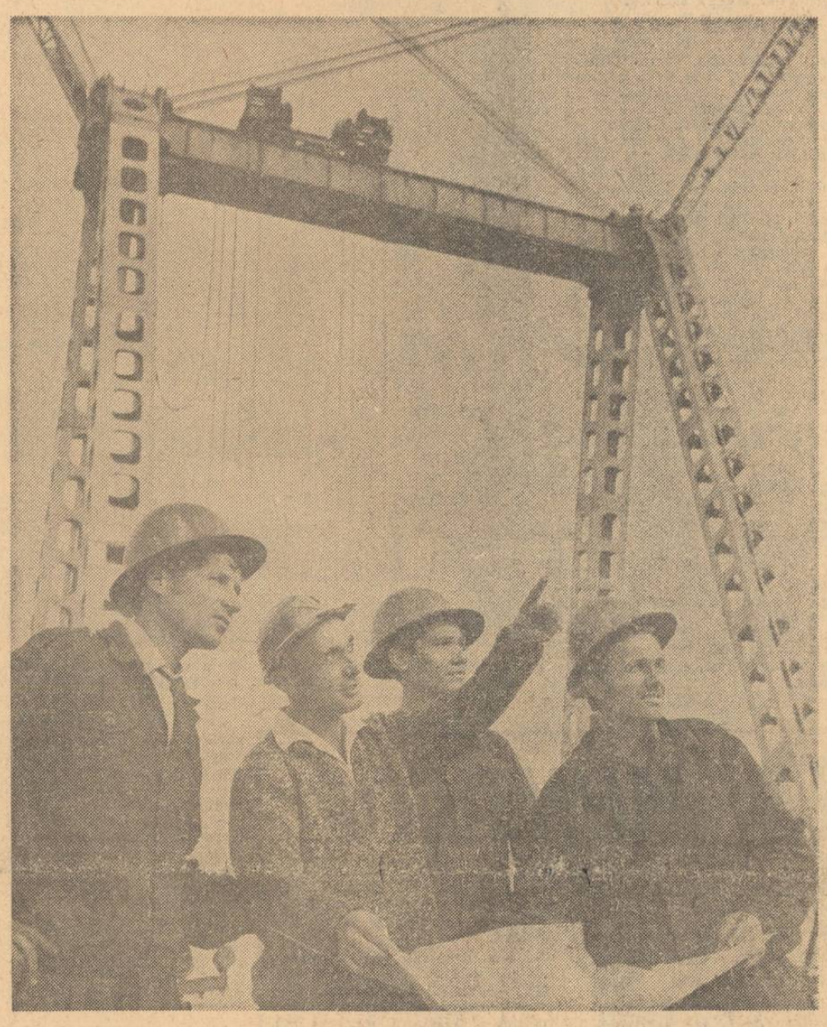

Discuție de lucru pe platforma tîrgoviștean între șeful de brigadă Mihai Luca și Ion Dumitrache, Ion Pieptea și Liviu Muscariu.

Fotografia : Mihai POPESCU

- **Prezentul și viitorul Tîrgoviștei sînt legate de platforma industrială în construcție**
- **1971—1975 — salt demografic: populația va crește cu peste 15 000 locuitori**
- **Mai sus decît cele 122 trepte ale Turnului Chindiei**
- **Civilizație urbană în centru și în cele zece cartiere noi ce vor moderniza orașul**
- **Istorie, oțel și prefabricate...**

De doi ani se vorbește altfel despre Tîrgoviște. Poezia trecutului capătă o suculentă infuzie de actualitate. Orașul își întregește profilul industrial. Istoria se însoțește cu oțelul. Statistica populației oscilează înfrigurată, călcînd canoanele cunoscute, întrecînd sporurile normal înregistrate. Peste o mie de constructori ridică în partea de sud a orașului „platforma industrială", denumire rostită cu gravitate de tîrgovișteni. Și nu numai de ei. Șantierele din această parte încing orașul cu un braț puternic, făuritor de destine noi. Uzinei pentru utilaj petrolier, cu produse cunoscute departe de granițele țării, i se adaugă azi, alte mari întreprinderi, Uzina de oțeluri aliate, Uzina de strunguri Romlux și altele a căror producție estimată la intrarea în funcțiune, va fi de multe miliarde anual și care vor întări faima industrială a Tîrgoviștei. Dacă mulți dintre constructori vor pleca, purtîndu-și priceperea

Lucia MANOLESCU

CONTINUARE ÎN PAG. ②

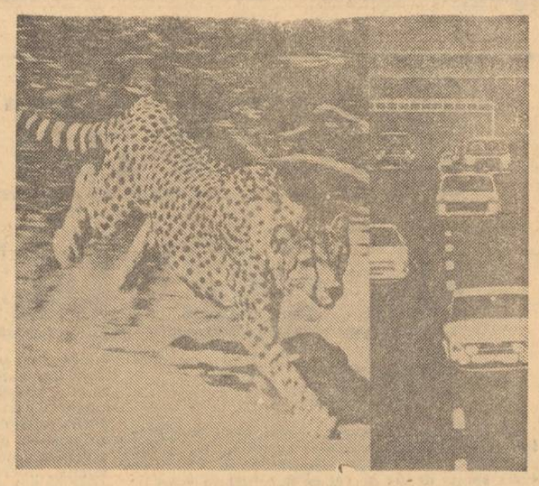

ZGOMOTELE NATURALE ...RELAXEAZĂ

Valurile mării spărgîndu-se de un mal stîncos produc un zgomot asurzitor. Cu toate acestea nimeni nu a „asurzit" ascultîndu-le. Întreaga natură e plină de sunete — dar în mijlocul lor... omul se relaxează. De ce zgomotele artificiale au o influență atît de nefastă asupra organismului uman ?

(Amănunte în pag. a 5-a)

AGENDA săptămînală

ÎNALTE RITMURI DE DEZVOLTARE

Duminica trecută, în toată țara, sute și sute de mii de oameni ai muncii din agricultură, și alături de ei întregul nostru popor, au sărbătorit „Ziua recoltei". La București, „Ziua recoltei" a prilejuit, după cum se știe, o amplă și entuziastă adunare populară intrată deja în tradiție, la care au participat conducători ai partidului și statului în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Sărbătorită în primul an al noului cincinal, cînd industria socialistă raporta cu mîndrie depășirea cu 2,2 la sută a planului pe primele nouă luni, și prin aceasta obținerea unui spor de producție de peste 11 la sută față de aceeași perioadă a anului trecut, „Ziua recoltei" a avut o semnificație deosebită. Nu numai pentru faptul că anul agricol 1971 — primul an al cincinalului — s-a încheiat cu recolte mulțumitoare după trei ani de recolte nesatisfăcătoare, ci și pentru perspectivele pe care el le deschide muncii pentru obținerea unor recolte substanțial sporite în anii ce vin. La grîu, în acest an am realizat, după cum s-a mai arătat, cea mai bună producție la hectar din istoria țării ; de asemenea se prevăd recolte bune la porumb, sfeclă de zahăr și alte culturi. Aceste realizări constituie o dovadă elocventă a realismului prevederilor cincinalului și totodată demonstrează capacitatea și hărnicia țărănimii noastre cooperatiste, a tuturor oamenilor muncii din acest important sector al economiei noastre naționale — mecanizatori, lucrători din întreprinderile agricole de stat, ingineri, tehnicieni, a întregii noastre țărănimi.

„Totuși — sublinia secretarul general al partidului, în amplа sa cuvîntare rostită la adunarea populară din piața Obor — nu ne putem declara pe deplin mulțumiți cu aceste realizări. Dacă m-aș referi la grîu — ați văzut că sînt cooperative care au obținut o producție de peste 4 000 kg la hectar ; dar dacă am fi realizat o medie pe țară în jurul a 4 000 kg la hectar, am fi avut în hambarele statului încă aproape 4 000 000 tone de grîu, ceea ce echivalează cu circa 220 milioane de ruble sau de dolari. Vă închipuiți ce ar fi însemnat asta pentru economia noastră în plină dezvoltare ! Menționez aceasta pentru că apreciez că este pe deplin posibil ca pînă la sfîrșitul cincinalului sau la începutul viitorului plan cincinal să obținem o producție de grîu pe țară în medie de peste 3 500 kg la hectar. O asemenea producție este pe deplin realizabilă și trebuie să ne propunem această sarcină".

Examinarea în spirit critic, cu înaltă exigență partinică a realizărilor, dezvăluirea cu îndrăzneală a neajunsurilor, definirea exactă, realistă, practică a mijloacelor de acțiune pentru înlăturarea lor și atingerea obiectivelor propuse constituie o metodă promovată și practicată consecvent de conducerea partidului nostru, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu. În acest spirit, odată cu îndreptățitele felicitări adresate celor care au obținut rezultate bune, secretarul general al partidului nostru a arătat împotriva cărora neajunsuri de ordin subiectiv și obiectiv trebuie acționat, ce măsuri de ordin principial se cer luate și traduse imediat în practică pentru a crea toate condițiile în vederea realizării cu deplin succes a programului elaborat de Congresul al X-lea cu privire la ridicarea agriculturii, pentru a face ca această ramură de mare importanță a economiei să meargă în pas cu industria noastră socialistă.

„Sărbătorind „Ziua recoltei" în acest an — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în încheierea cuvîntării — trebuie să ne gîndim la măsurile ce trebuie luate pentru a pune o bază trainică recoltei din anul viitor. Trebuie intensificată acțiunea pentru strîngerea întregii recolte, pentru executarea în cele mai bune condițiuni a însămînțărilor de toamnă și a arăturilor. Avem condiții prielnice pentru aceasta și trebuie să le folosim din plin".

CONTINUARE ÎN PAG. ②

DRAMELE MUNȚILOR

Odiseea unui pasionat turist care după trei zile și trei nopți este descoperit aproape mort, de către un sătean.

(Amănunte în pagina a 2-a)

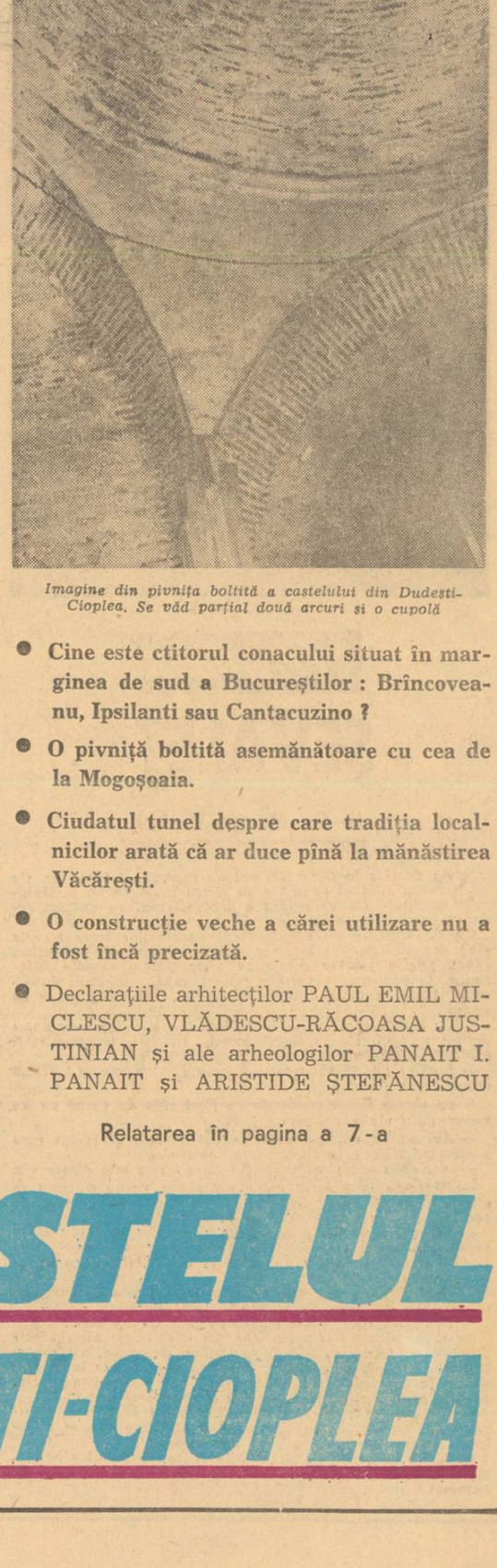

Imagine din pivnița boltită a castelului din Dudești-Cioplea. Se văd parțial două arcuri și o cupolă

- **Cine este ctitorul conacului situat în marginea de sud a Bucureștilor : Brîncoveanu, Ipsilanti sau Cantacuzino ?**
- **O pivniță boltită asemănătoare cu cea de la Mogoșoaia.**
- **Ciudatul tunel despre care tradiția localnicilor arată că ar duce pînă la mănăstirea Văcărești.**
- **O construcție veche a cărei utilizare nu a fost încă precizată.**
- Declarațiile arhitecților PAUL EMIL MICLESCU, VLĂDESCU-RĂCOASA JUSTINIAN și ale arheologilor PANAIT I. PANAIT și ARISTIDE ȘTEFĂNESCU

Relatarea în pagina a 7-a

Coloanele de la intrarea în pivnița cu o splendidă arhitectonică brîncovenească

Fotografii : Nicu VASILE

Mai există enigme?

CASTELUL DIN DUDEȘTI-CIOPLEA

Pagina a 6-a, o pagină specială intitulată :

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

- **NUMAI MERSUL PE JOS NU ESTE SUFICIENT**
- Sugestii pentru meniurile dumneavoastră
- **VOM AVEA PANTOFI MAI UȘORI**
- Îngrijiți-vă sănătatea
- **CE PURTĂM ÎN TOAMNA ACEASTA ?**
- Pe teme de învățămînt

In pagina a 8-a

Echipele olimpice ale României și Danemarcei din nou în duel pentru calificare

DIAGRAMA PRIMEI PARTIDE A MECIULUI FISCHER-PETROSIAN

RAPID ȘI DUMITRIU...

de Valeriu MIRONESCU

ÎNALTE RITMURI DE DEZVOLTARE

URMARE DIN PAG. 1

Zilele săptămînii acesteia deşi n-au fost pretutindeni prielnice muncilor agricole, se poate spune că au fost totuşi caracterizate printr-un efort sporit depus de cei ce muncesc în agricultură pentru executarea cît mai repede şi în cît mai bune condiţii a lucrărilor pe cît de numeroase pe atît de complexe din această perioadă. Muncind deopotrivă la recoltare şi la însămînţări, îngrijindu-se de însilozarea furajelor şi de arături, într-un cuvînt de toate lucrările de toamnă, ţărănimea, oamenii muncii din agricultură, specialiştii dau, prin fapte, dovada hotărîrii lor de a realiza aşa cum se cuvine sarcinile de mare răspundere ce le revin pentru a da viaţă prevederilor Congresului al X-lea, aducîndu-şi astfel o contribuţie tot mai însemnată — alături de clasa muncitoare, de toţi oamenii muncii — la dezvoltarea patriei noastre socialiste, la bunăstarea întregului popor.

★

Preocuparea consecventă a partidului şi statului nostru pentru dezvoltarea economiei naţionale, pentru modernizarea ei, pentru perfecţionarea conducerii sale, a înzestrării ei cu cele mai eficiente metode şi mijloace puse la îndemînă de cuceririle ştiinţei şi tehnicii a fost reliefată, în cursul acestei săptămîni de hotărîrile luate în cadrul şedinţei Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. care, după cum s-a anunţat, a avut loc în cursul zilei de marţi. La şedinţa prezidată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, au participat, ca invitaţi, miniştri şi alţi conducători ai unor organe centrale de stat.

Comitetul Executiv a dezbătut şi adoptat Programul privind perfecţionarea sistemului informaţional economico-social, introducerea sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor şi dotarea economiei naţionale cu tehnică de calcul în perioada 1971—1980.

Comitetul Executiv a aprobat hotărîrea privind organizarea şi funcţionarea Institutului central pentru sisteme de conducere cu mijloace de automatizare.

În continuare, Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. a examinat proiectul de lege privind producerea şi controlul calităţii seminţelor şi materialului săditor şi a hotărît ca acesta să fie supus spre dezbatere Marii Adunări Naţionale.

De asemenea, a examinat şi aprobat propunerile privind înfiinţarea Consiliului aviaţiei civile în cadrul Ministerului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor şi a rezolvat unele probleme ale activităţii curente.

★

Şi-n cursul acestei săptămîni, atenţia opiniei publice a fost polarizată de plenarele lărgite ale comitetelor judeţene de partid consacrate analizării sarcinilor ce revin organelor şi organizaţiilor de partid în vederea aplicării programului de îmbunătăţire a activităţii politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a comuniştilor, a tuturor oamenilor muncii, adoptat de conducerea partidului. Desfăşurate într-o atmosferă de înaltă exigenţă partinică, de intransigenţă revoluţionară, dezbaterile din cadrul acestor adunări de partid au pus cu putere în evidenţă deplina adeziune a comuniştilor, a uteciştilor, a tuturor oamenilor muncii, tineri şi vîrstnici, români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi la programul cuprins în documentele supuse discuţiei, valoarea deosebită a ideilor şi tezelor cuprinse în expunerea secretarului general al partidului la Consfătuirea cu activul din domeniul ideologic şi al activităţii politice şi cultural educative, hotărîrea unanimă a tuturor celor ce muncesc de-a înfăptui neabătut politica Partidului Comunist Român de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Planurile de măsuri elaborate pe baza numeroaselor propuneri făcute cu entuziasm înflăcărat şi responsabilitate comunistă au subliniat, încă o dată, cu deosebită putere unitatea de voinţă şi acţiune a comuniştilor, a tuturor oamenilor muncii în jurul partidului, a conducerii sale, decizia lor fermă de-a milita cu dîrzenie pentru ca întreaga activitate politico-educativă să fie pătrunsă de spirit muncitoresc, revoluţionar, pentru ca întreaga ei capacitate de convingere, întreaga ei putere de influenţare să-l sporească eficienţa în munca pentru formarea omului nou al societăţii noastre, aflată în necurmat urcuş pe noi culmi de progres şi civilizaţie.

★

În contextul preocupărilor întregului nostru partid pentru dezvoltarea conştiinţei socialiste a oamenilor muncii, pentru formarea omului nou, pentru ridicarea nivelului activităţii politico-educative corespunzător acestor cerinţe, cinstirea în cursul acestei săptămîni, printr-o adunare jubiliară în Capitală şi prin numeroase alte manifestări în ţară, a centenarului naşterii lui I.C. Frimu a căpătat o semnificaţie deosebită. Pilda de abnegaţie şi dăruire în lupta pentru cauza clasei muncitoare a lui I.C. Frimu şi-a altor militanţi comunişti, constituie un minunat exemplu de tărie morală, de înaltă pasiune revoluţionară pentru marile idei ale clasei muncitoare, pentru marile năzuinţe ale poporului. Cinstind memoria lui I.C. Frimu, lupta şi jertfa sa, omagiind personalitatea acestui înflăcărat revoluţionar proletar, întreaga noastră naţiune şi-a exprimat adîncul său respect pentru clasa noastră muncitoare, din rîndul căreia s-au ridicat asemenea luptători neînfricaţi pentru libertate şi socialism. Certitudinea că cele mai scumpe năzuinţe ale maselor populare din epoca în care a trăit şi activat I.C. Frimu au fost înfăptuite creează sentimentul mîndriei legitime, al datoriei împlinite. Devenit stăpîn pe destinele sale, poporul român a asigurat victoria definitivă, în patria sa, a celei mai înaintate orînduiri sociale şi, unit în jurul Partidului Comunist Român, munceşte şi făureşte o viaţă nouă în ţara sa liberă şi suverană.

„CÎND AI DAT DE GUSTUL ŞANTIERULUI NU-L MAI PĂRĂSEŞTI“...

URMARE DIN PAG. 1

pe alte şantiere, în schimb, în statistici vor fi atestaţi în 1975 aproape 15 000 noi locuitori ai oraşului, dintre care, mulţi specialişti, muncitori calificaţi, ingineri, tehnicieni care-şi desăvîrşesc pregătirea, paralel cu clădirile ce se înalţă. Statisticile vor oscila din nou. Ele vor indica cu putere de document, aşa cum existenţa vechii aşezări subcarpatice e atestată în sec. XIV drept reşedinţă domnească, că în anul 1975, Tîrgovişte va avea circa 50 000 de locuitori şi că această spectaculoasă creştere demografică (de la 34 000 la 50 000) s-a petrecut între anii 1970—1975. Dacă nu cumva, prognoza făcută acum, după calculele existente, va fi depăşită.

TURNUL CHINDIEI NU MAI ESTE CEL MAI ÎNALT

În ultima vreme, Turnul Chindiei, clădit în sec. XIV, despre care Paul de Alep spunea că... „e un turn foarte înalt ce serveşte ca fanal pentru ceasornicul oraşului“, nu mai este cel mai înalt punct al aşezării scăldate de apele Ialomiţei, către răsărit, şi cele ale Dîmboviţei, către apus. În înfruntarea cu timpul, turnul a pierdut. Palatul administrativ recent construit, cu eleganta lui linie, modernă, l-a întrecut cu cîţiva zeci de centimetri. Dar dacă nu mai e falnic ca înălţime, turnul Chindiei rămîne cutezător pentru puterea lui de a sugera traiul românilor în acest tîrg de la poalele Carpaţilor, curte domnească încă în sec. XV. Turnul Chindiei cu Curtea domnească, cu bisericile celebre, cu monumentele şi casele atinse de muşcătura timpului, străjuiesc uimite şi resemnate noile clădiri care se ridică în centru sau în cartierele de blocuri, acceptîndu-le prezenţa, rămînînd să întreţină poezia uşor nostalgică a străzilor, aerul uşor vetust al oraşului, de care nici un tîrgovişteanu nu vrea să se lipsească. Fiecare acceptă o contopire, doar. Fiecare e mîndru de modernizarea oraşului, dar nu e dispus să renunţe la vechiul lui farmec. Istoria se însoţeşte fericit cu arhitectura modernă, simplă, elegantă.

DESTIN NOU ÎNTR-O ALTĂ AMBIANŢĂ URBANĂ

Deocamdată, în mai multe puncte ale oraşului sînt marcate şantiere. Schiţa de sistematizare pe care o cercetez, ajutată de arhitectul **VICTOR BĂLOIU**, vicepreşedinte al Consiliului popular municipal, dezvăluie transformări pe care nimeni, niciodată, nu le-a visat, în trecerea vremii peste oraş. Proiecte, schiţe, calcule prefaţează un oraş care se pregăteşte să-şi aşeze noul lui destin, de puternic centru industrial, într-o ambianţă urbană deosebită.

— Platforma industrială aduce un spor de populaţie. Acest lucru prespune locuinţe, dotări social-culturale. Îmi spuneţi că vor fi zece mari cartiere de locuinţe noi...

— **În care vor apare, mă completează arhitectul Victor Băloiu, între anii 1971—1975, 5 000 de apartamente.**

— Dar centrul ?

— **În afară de palatul administrativ, vor apare Casa de cultură a sindicatelor cu o capacitate de 650 locuri, cu o arhitectură specific locală, legată de ansamblul de clădiri vechi, hotelul turistic cu 6 etaje şi 150 de paturi, un super-magazin, o casă de mode şi în perspectivă mai îndepărtată un alt supermagazin şi un cinematograf panoramic.**

— În 1972, le vom putea admira ?

— **Cea mai mare parte dintre aceste obiective, da.**

— Sînteţi tîrgoviştean ?

— **Nu, dar acest lucru n-are importanţă. Mă simt legat de tot ce se face aici.**

— Prin funcţie, sînteţi obligat...

O parte din cele 5 000 de apartamente ce se construiesc în acest cincinal la Tîrgovişte au fost înălţate în micro raionul IV.

— **Nu e vorba doar de responsabilităţile şi obligaţiile funcţiei. Cînd am spus că mă simt legat, am înţeles legat sufleteşte.**

— Vreţi să mă însoţiţi într-o vizită a oraşului ?

— **Firească. Presupun că vă interesează în special ceea ce este nou...**

— Mai mult de cît atît.

— La ce vă referiţi ?

— La oameni.

NIMIC NU MI SE PARE IMPOSIBIL

Plecăm spre sud, către platforma industrială, după ce îl luăm şi pe **GHEORGHE PUŞCOI**, locţiitorul comandantului Şantierului Naţional al Tineretului.

— **Avem 836 brigadieri — ne informează tînărul nostru însoţitor.**

— Dintre cei veniţi foarte recent, pe şantier, pe cine ne recomandaţi ?

— **Să ne oprim la oţeluri aliate, ne îndeamnă.** Şi-i urmăm sfatul. Zăresc o figură cunoscută. De unde, oare ? E prima oară că pun piciorul aici. Cînd se apropie mai mult, îmi amintesc. Inginerul **ALEXANDRU DUMA** este eroul unui reportaj transmis de televiziune. Îmi răspunde la început, puţin plictisit de desele insistenţe ale ziariştilor ce poposesc pe şantier. Îl cheamă apoi pe maistrul **ION CIOROBA** şi pe inginerul **NICOLAE BOGOI**. Începem să discutăm.

— Cînd aţi sosit pe şantier ? îl întreb pe inginerul Bogoi.

— **La 1 august, repartizat de facultate.**

— E greu ?

— **Destul de greu. Dar cu atît mai folositor, mai interesant pentru mine. Adică e pur şi simplu un noroc să lucrezi de la început pe un astfel de şantier.**

— Îţi confirmaţi spusele ? mă adresez inginerului Duma, şeful lotului 2 construcţii industriale, care este, la mai puţin de 30 de ani, pe al doilea mare şantier industrial.

— **I le confirm, adăugînd că un mare şantier are nevoie de puterea şi entuziasmul tinereţii. Munca cere efort fizic, avînt, forţa de a relua ceea ce nu reuşeşte de la bun început.**

— Dar şi de experienţă, nu ?

— **Experienţa îţi dă siguranţa că nimic nu este imposibil** — spune maistrul Cioroba. **Dar asta se capătă, cu trecerea anilor, cu muncă intensă. Mintea limpede şi puterea braţelor, de asta e nevoie.**

— Şi de dragoste, nu ?

— **Ba da. Cînd ai dat de gustul şantierului...**

— **Nu-l mai părăseşti**, intervine Duma. **Nu mai poţi lucra decît pe un şantier mare, cu probleme complexe. Şi, oricît de dură ar fi munca, şantierul are poezia lui.**

— Am observat că oamenii de pe marile şantiere au o sensibilitate aparte, o viaţă sufletească bogată. Cum se explică ?

— **Munca aceasta bărbătească, aspră, greutăţile, sacrificiile pe care trebuie să le faci au nevoie de compensări, de trăiri sufleteşti mai intense.**

— Poezia şantierului înseamnă deci...

— **Sentimentul că participi la ceva spectaculos, util, de mare rezonanţă pentru ţară** (ing. Al. Duma).

— **Faptul că rămîne o mărturie palpabilă a muncii tale** (ing. Nicolae Bogoi).

— **Siguranţa că, stăpîn fiind pe meserie, poţi îndrăzni orice** (maistrul Ion Cioroba).

La plecare, fiecare dintre cei trei încercaţi specialişti ai marilor construcţii industriale, mă asigură că „chemarea marilor şantiere“ nu-s vorbe aruncate din fuga condeiului de reporteri entuziaşti. În consecinţă, fiecare visează să lucreze şi la alt şantier şi să părăsească, nu cu părere de rău, construcţiile acestea impresionante de metal şi beton, ci cu sentimentul că a lăsat o parte din priceperea lui şi a căpătat infinit mai mult. Fiindcă, aşa cum spunea tînărul inginer Bogoi, „şantierul îţi pretinde mult, dar nu te face mai dur. Dimpotrivă, te învaţă să gîndeşti şi să munceşti cu mai multă pondere, să fii mai maleabil“. Cu alte cuvinte, voia să spună că şantierul şlefuieşte omul.

★

E o zi de toamnă însorită şi drumul prin oraş, după ce facem un popas în cartierul ce poartă numărul 6, denumit al construcţiilor, fiindcă aici se vor muta mulţi dintre constructorii platformei, nu poate ocoli un parc. Ne oprim la parcul Chindia, aşezat chiar lîngă Turn şi Curtea domnească.

Aflu că parcul e făcut după proiectul însoţitorului meu şi întruchipat prin munca depusă în orele libere de cetăţenii oraşului. De acei oameni care, bucuroşi de noii oaspeţi, purtători ai schimbărilor oraşului, îi ajută pe ei ca şi pe cei care doar îl vizitează, să-i desluşească, să-i înţeleagă şi să nu-i uite farmecul.

Lucia MANOLESCU

DRAMELE MUNŢILOR

După un somn adînc Ioan Samoilă se trezi numărînd : unu... doi... trei... Dar erau numai îndemnurile unei triste obişnuinţe. Încerca să se mişte. Mîinile şi picioarele nu-i mai ascultau. Nişte dureri îngrozitoare îl săgetau. Privi în jur şi pentru cîteva clipe rămase surprins. El, tocmai el, se afla într-un pat de spital. Alt om îmbrăcat în halat alb l-a spus : stai liniştit. L-a ascultat poate mai mult ca să-şi adune gîndurile. Şi memoria l-a ajutat.

● 72 de ore rătăcind prin viscol şi ceaţă
● Odiseea unui pasionat turist care după trei zile şi trei nopţi este descoperit aproape mort de un sătean.
● Deşi avea picioarele şi mîinile degerate, medicii reuşesc, după luni de zile de tratament, să-l vindece complet.

★

De mai mulţi ani acest om mergea în concediu la un complex turistic de pe Muntele Mic. Îi plăcea să schieze. Îi plăcea să simtă mirosul de brad şi să vadă frumuseţea crestelor acoperite de zăpadă. Într-o zi din anul acesta alţi turişti veniţi pe aceleaşi locuri l-au rugat să le fie călăuză la o coborîre. Împreună au urcat pînă la o cotă destul de înaltă de unde s-au „lansat“. Călăuza a rămas ultimul. Nu se mai ştie precis cum s-a întîmplat dar cînd să pornească cursa s-a dezlănţuit un viscol puternic cu ceaţă care a acoperit muntele. Schiurile n-au mai ascultat, iar schiorul în loc să mai ajungă la Copleg s-a trezit într-o vale de unde nu se putea sesiza nici un punct de orientare. Acolo, viscolul scotea nişte sunete înfiorătoare. Braţii bătrîni trozneau şi se prăbuşeau iar ceaţa învăluise totul. Ioan Samoilă şi-a dat seama că se rătăcise. A început o mare luptă pentru salvare, pentru viaţă. S-a avîntat pe firul unei ape fără să ştie unde poate ajunge. Pentru orice eventualitate şi-a făcut anumite calcule ca să reziste mai multe zile. De la început a stabilit un anumit număr de paşi după care obligatoriu să se odihnească. Îi număra mereu. Dar de fiecare dată numărătoarea devenea mai scurtă. După o noapte de chinuri şi eforturi au apărut zorii zilei. La o vreme a zărit un gen de cabană. Bucuros, sau poate din cauză că schiurile îl împiedicau să urce mai repede spre ea, le-a părăsit. Şi-a păstrat numai beţele pentru sprijinit. De fapt curelele lor erau încleştate în mîini. După ore de eforturi, deziluzie : era doar un mic frunzar care nu-i putea da nimic. A încercat să reajungă la locul de unde plecase. Imposibil. Viscolul acoperise orice urmă de orientare. A apucat pe altă pantă dar, spre norocul său, a găsit din nou firul apei. Aproape de seară a observat în urma sa nişte fantome negricioase. Poate că erau numai nişte forme ale coşmarurilor. El s-a gîndit că sînt dihănii flămînde care vor să-l mănînce. Ca să nu stea în calea lor a hotărît să treacă dincolo de apa unde se zărea parcă o cabană. Din nou ghinion. La mijloc a căzut în apă. S-a ridicat şi cu eforturi disperate a pornit mai departe. Pe malul celălalt era un fel de stînă, dar nici urmă de om sau altă vietate. Şi-a căutat un loc ca să se poată apăra de lupi. Văzînd că-i îngheaţă picioarele a luat o altă hotărîre. A desfăcut bocancii plini cu apă, şi-a învelit picioarele în cîrpe rupte din maiou. Dar cu mîinile îngheţate operaţia a durat. Bocancii au îngheţat tun şi picioarele n-au mai putut intra în ei. În toiul nopţii omul a rămas desculţ. Pînă la ziuă şi-a pus picioarele în finul dintr-o iesle. Dimineaţa a constatat cu regret că pe la stîna respectivă n-a mai fost nimeni de multă vreme. Şi-a făcut anumite calcule şi a pornit din nou la drum. Tira foarte greu prin zăpadă picioarele învelite în cîrpe. Nimeni nu ştie cît a putut să meargă aşa. Noaptea se lăsa din nou încercînd să transforme totul în iad. Era a treia seară de cînd Ioan Samoilă căuta salvarea. Din cauza eforturilor nu vedea în jur decît umbre duşmănoase. Încă o numărătoare a paşilor : unu... doi... trei... Deodată, lîngă el, au apărut nişte „năluci“. Cu eforturi disperate şi-a încleştat mîinile după gîtul uneia dintre ele. A simţit trupul cald şi şi-a dat seama că-i o nălucă blîndă care nu face rău. A mai auzit nişte ţipete omeneşti. Apoi... linişte. Îşi mai aminteşte, parcă a mai spus : să nu mă duceţi la căldură.

★

Întins pe patul spitalului încerca să-şi aducă bine aminte ce a fost cu „năluca“ salvatoare. Memoria şi oamenii l-au ajutat. În seara aceea un ţăran din satul Borlova plecase spre pădure să-şi aducă nişte lemne. Caii mergeau înainte unul după altul. Omul rătăcit şi disperat s-a agăţat de gîtul primei năluci. Se zice că la început ţăranul a început să ţipe crezînd că-i o stafie. Ce a urmat nu mai are importanţă. În casa aceluiaşi ţăran, Ioan Samoilă a spus : să nu mă duceţi la căldură. Apoi s-a trezit în spitalul din Caransebeş. A fost trimis după aceea la Bucureşti. Şi în ultimă instanţă la Petroşani. Trebuiau salvate mîinile şi picioarele. După cinci luni de zile Ioan Samoilă a făcut cu mîinile lui o anestezie. Va ţine minte toată viaţa ziua respectivă : 31 iulie 1971. Era momentul culminant în care omul pierdut în munţi încerca dacă mai poate lucra pentru binele oamenilor. La cele amintite mai trebuie adăugat un lucru : Ioan Samoilă este medic specialist în anestezie şi reanimare, director adjunct la spitalul din Petroşani. Acest lucru l-a ajutat extrem de mult ca să-şi dozeze eforturile, să dea primele sfaturi medicale ţăranului salvator şi să asculte colegii.

Ne-a declarat cu emoţie : „N-am cuvinte să caracterizez puterea medicinii noastre. Datorită progresului făcut de medicina românească cu mai am acum mîini şi picioare. Nu ştiu cum să mulţumesc colegilor mei din Caransebeş, din Bucureşti, Timişoara şi Petroşani pe care-i consider salvatorii mei“.

Această întîmplare a început în ziua de 10 martie 1971, undeva aproape de Muntele Tarcu.

I. COJOCARU

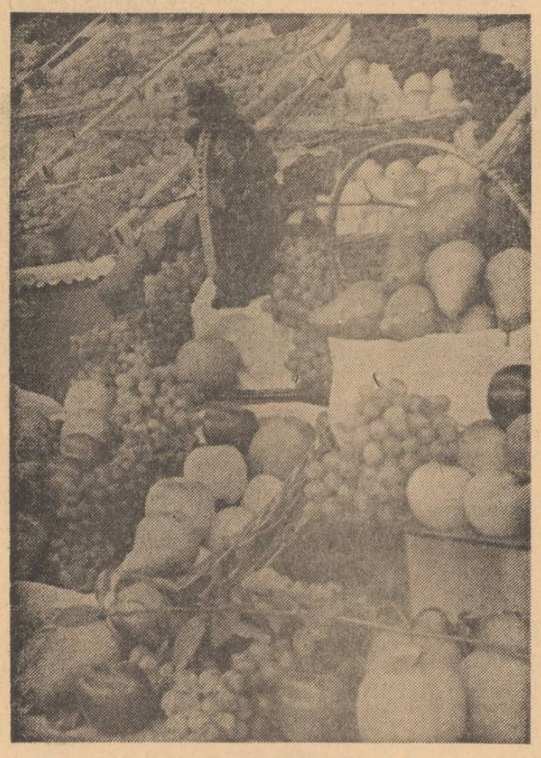

Clepsidra

ŞEVALET

de Constantin VIŞAN

S-a deschis la Obor Salonul de toamnă al ţăranilor. Ce subtil simţ al culorilor au aceşti plain-airişti ai Bărăganului ! Cu ce ştiinţă a decorativului au aranjat rodul muncii lor de o vară.

Cît de sugestiv au aprins focul gogoşarilor între sferele albe ale verzelor şi lampioanelor galbene ale gutuilor. Lîngă perele placide roşesc ca nişte liceeni merele ionathane. În contrast cu verdele ţelinei, rozul ironic al morcovilor. Lîngă dealuri cenuşii de cartofi, movile gingaşe de ceapă.

Toate aceste combinaţii, în tablourile pictorilor s-ar numi natură moartă. Pe şevaletul pieţei, culorile legumelor şi fructelor alcătuiesc o superbă natură vie.

— Lume ! lume ! Vino să vezi ce-a făcut pămîntul ! Strigă mucalit un ţăran.

Nişte ulcele zvelte, smălţate cu flori stau de vorbă cu un ulcior gătit de sărbătoare.

— Am să vă cumpăr mărgele ! şi cercei ! şi rochii cum n-aţi mai văzut ! le ademeneşte ulciorul.

— Am avut noi partide şi mai bune ! zice una dintre ele.

— Pe mine m-a cerut chiar un ulcior de la Oboga ! se alintă plină de sine, sigură de frumuseţea ei, o vază cu boiul negru, venită tocmai de la Marginea.

— Eu nici n-am de gînd să mă mărit deocamdată ! ciripi zgîlţîit o farfurie de Hurezu. Am venit pe aici doar ca să văd ce se mai poartă. Mîine plec în străinătate. La o expoziţie internaţională de ceramică.

— N-ai nici o grijă, soro ! Cu tia şi fota asta de Tismana ai să fii la înălţime. Se poartă în toată lumea...

— Aşa mi-a spus şi mie cineva de la Fondul Plastic.

Le-aş asculta nu ştiu cît, dar mă ademenesc nişte sipete fabuloase. Lăzi cu perlă de tămîioasă şi ceasla, cu prune brumării şi nuci misterioase. Pămîntul şi-a trimis la marele Salon de toamnă toate dulceţurile, toate minunile. Din care să guşti mai întîi, pe care să le desmierzi mai mult ?

Pe grătare se perpelesc mititeii. Mustul bolboroseşte supărat în butoaie. Arcuşurile mîngîie înfiorate corzile viorilor. „Dulce-i viaţa, neiculiţă ! hop şi-aşa !“

Cîntecul se înalţă vesel, molipsitor în văzduhul albastru, sporind expresivitatea culorilor de pe uriaşul şevalet al toamnei.

Din vorbă în vorbă

de Ion ŢUGUI

„Nu ştiu dacă aţi făcut vreo vizită în oraşul meu natal, Turnu Severin. Dacă n-aţi făcut, eu vă rog s-o faceţi. Şi dacă veniţi la Turnu Severin, abateţi-vă şi prin comuna Cerneţi, mai bine-zis la cula lui Tudor Vladimirescu. Vă întrebaţi probabil, de ce această excursie ? Este vorba de o şosea ce leagă comuna de oraş, pe o distanţă de trei kilometri. Pe această şosea, din două în două minute se pot auzi numai vorbe rele. Le aruncă pietonii, şoferilor care circulă cu maşinile pe-aici. Şi de ce au pietonii vorbe de ocară pentru şoferi ? Maşinile scot nori de praf, de nu mai poţi vedea la cîţiva metri. Optzeci de familişti locuiesc pe această rută, praful le-a acoperit mobila, a intrat în apă şi-n alimente. Din curiozitate, să vă uitaţi şi la cele şapte, sau opt fîntîni de pe marginea drumului. Şi dacă aţi terminat cu praful şi cu şoseaua, staţi puţin pe malul riului Topaliţa, şi asistaţi la traversarea lui. Pînă acum doi ani, riul era traversat pe un lemn, un fel de punte. De doi ani încoace, cetăţenii trec prin apă, pe anumite locuri periculoase. Apa a pus puntea jos, şi jos a rămas de doi ani încoace. Dacă nu aveţi vreme de excursii, invitaţi-i vă rog pe gospodarii judeţului Mehedinţi să le facă ei. Oraşul se află în construcţie, iar pe şoseaua cu pricina se cară balastul. Nimeni nu se gîndeşte la cele optzeci de familii, la cele o mie de persoane ce trec zilnic pe această şosea cu bicicletele ori pe jos“... **(G. G.).**

Să auzi şi să nu crezi ! Dar, ne întrebăm : este oare loial să aruncaţi toată vina pe gospodarii mehedinţeni ? Să facem un calcul, pe degete, şi vom vedea că numai două sute din cei o mie de cetăţeni pot, dacă vor, remedia lucrurile. În acest sens sîntem convinşi că aţi găsi tot sprijinul din partea oficialităţilor oraşului Turnu Severin. Este greu să credem că nici un locuitor, din cei optzeci, n-a bătut în poarta vecinului său, vecinul în poarta altui vecin şi aşa mai departe, cu vorbe potrivite : haideţi, oameni buni, să facem un pod peste rîu ! Toată treaba ar fi durat, după priceperea noastră, doar cîteva zile. Se naşte sub ochii dv. un oraş nou, modern. Nu veţi fi în stare de-o iniţiativă frumoasă ? Prin efortul conjugat al celor „nemulţumiţi de starea drumului“ se pot pietrui, în cîteva săptămîni, cei trei kilometri de... ocară. Camioane aveţi, piatră pe malul riului, de asemenea. Puţină tragere de inimă şi un umăr bărbătesc, iată ce trebuie. Ce-ar fi, de pildă, chiar dv. să lansaţi chemarea ?

■

„De foarte multă vreme mă gîndesc la un anumit lucru. De exemplu, un balon cu nacelă, un aerostat sau un elicopter, stau la distanţa de 100 metri de pămînt fără să se mişte şi fără să aibă vreo legătură cu pămîntul. Se ştie că pămîntul se învîrteşte. Oare un om care ar sta într-un astfel de vehicul deasupra oraşului Constanţa, poate aştepta să ajungă în dreptul altui oraş, bizuindu-se pe mişcarea pămîntului ? Bineînţeles, cu condiţia ca obiectul să stea perfect în acelaşi loc“... **(ZDRENTU MARIAN, Constanţa)...**

Aici, pe pămînt, nu se poate întîmpla aşa ceva. Poate în altă parte, deşi nici noi nu ştim unde. Obiectul se află sub puterea gravitaţiei pămîntului, iar învelişul atmosferic n-are obiceiul s-o ia razna. Dacă veţi apuca să staţi pironit în zorii zilei deasupra oraşului Constanţa, seara tot acolo o să vă prindă — cu condiţia ca aparatul de zbor să se încăpăţîneze pe-un punct fix. În cazul că răspunsul nostru v-a liniştit, pentru alte localităţi nu mai aşteptaţi învîrtirea pămîntului, ci luaţi un vehicul cu roţi...

■

„Cu puţin timp în urmă, m-am deplasat de acasă cu 5 kg de metal să-l dau la depozitul nr. 5 din str. Baicului. Mi s-a spus că nu se primeşte metal, întrucît responsabilul lipseşte, fiind dus după bani, iar după aceea va pleca la o şedinţă. Mi s-a recomandat alt depozit, nr. 2, pe str. Agricultori. Dar, la un moment dat, din curtea depozitului a ieşit o căruţă încărcată cu fier-beton, pe care responsabilul îl vînduse unui cetăţean. Vă rog să aduceţi la cunoştinţă aceasta celor în drept, să se ia măsurile cuvenite, întrucît nu-i prima dată cînd acest responsabil procedează astfel“... **(MIHALEA DUMITRU, Bucureşti)...**

Hotărît lucru că nu-i staţi la inimă responsabilului. Dacă veneaţi şi dv. cu o căruţă, dacă vă sfătuiaţi din timp, eventual la o bere, altfel v-ar fi primit. După cîte ştim, destinaţia metalului trebuie să fie alta. În cazul relatat, s-a comis o tranzacţie ilegală. Soluţia ? O vor găsi organele în drept...

■

„O rază ce luceşte / În păru-mi blond ea se opreşte / Şi mă priveşte copilăreşte / Poate, poate mă trezeşte“... **(GHEORGHIŢA DORINA, Brăila)...**

Aşa o fi, noi, nu ne amestecăm în astfel de gîngăşii matinale. Vi se întîmplă însă să imaginaţi şi lucruri mai grozave :

„Acum soarele regretă / Şi fuge într-una / Sperînd că luna / Îi va da din nou mîna / Căci atunci cînd a avut-o / El n-a preţuit-o“...

Ingratul ! Bine i-aţi zis. E deajuns această infidelitate cerească. Talent ? Cam cît moftul dintre lună şi soare...

PE FIRUL EVENIMENTELOR

PREZICĂTORUL DE LA NAFTALINĂ

de Nicolae LUPU

De mult nu s-a mai pomenit în public numele faimosului sir Oswald Mosley, conducătorul micului grup fascist din Anglia în perioada dintre cele două războaie mondiale. Cine s-a găsit să-l scoată din obscuritatea retragerii și a falimentului politic ? Nimeni altul decît domnul Christopher Tookey, președintele unei asociații de la Oxford care l-a invitat în calitate de vorbitor la o reuniune în favoarea intrării Angliei în Piața comună, alături de personalități ale vieții politice contemporane engleze ca Jeremy Thorpe, președintele partidului liberal, laburistul George Thomson și alții. Ce l-a determinat pe Tookey să-l scoată de la naftalină pe Mosley ? „Sir Oswald — spunea el — a fost unul din primii politicieni englezi care a pus accent pe unitatea europeană și părerile sale în actuala dezbatere prezintă un anumit interes și semnificație istorică". Oare partizanii intrării au epuizat într-atît argumentele încît au ajuns să aibă nevoie de Mosley, care, după cum se știe, a fost un partizan înfocat al „noii ordini europene" preconizată și aplicată de Hitler ? Cum era și de așteptat Jeremy Thorpe și George Thomson au refuzat să fie covorbitori cu fostul lider fascist. Un purtător de cuvînt al președintelui partidului liberal a explicat că Thorpe ar prefera să participe la o dezbatere publică de pe poziții opuse lui sir Oswald Mosley. Deoarece acesta este de aceeași opinie cu Thorpe, el consideră oportun să nu vorbească de loc la adunarea în cauză. Prudență evident justificată de dorința de a nu compromite cu totul argumentele precomunitare.

Între timp se acumulează cele anticomunitare. Ultimul și cel mai important îl reprezintă votul conferinței laburiste care a adoptat cu 5 073 000 voturi pentru și 1 032 000 împotrivă rezoluția care condamnă intrarea Angliei în Piața comună în condițiile negociate de actualul guvern. Unii delegați la conferință au mers și mai departe cerînd să se voteze împotriva intrării indiferent de condiții.

Și cînd te gîndești că condițiile actuale nu întrunesc nici chiar în sînul Pieței comune asentimentul general. Exact în zilele reuniunii conferinței laburiste presa franceză a publicat un discurs rostit de ministrul francez Michel Debré în care acesta, în ciuda acordului oficial franco-englez, afirmă că intrarea în Piața comună a Angliei poate avea rezultate negative pentru interesele Franței și ale partenerilor săi. „Ambiția Angliei — declară Debré — este, desigur, de ordin economic, dar ea este înainte de toate de ordin politic : ea constă în dorința de a se lega de Europa, pentru a o lega de lumea anglo-saxonă. Pentru Anglia, Europa este destinată a fi sprijinul unei concepții politice inspirată de ambiția unei acțiuni engleze eficace în interiorul și prin intermediul lumii anglo-saxone". El îi acuză direct pe englezi că odată intrați în comunitate se vor face „în interiorul comunității avocații voluntari sau constrînși ai tezelor americane...". Așadar se schițează două opoziții — una oficială, tradițională în Anglia, și una neoficială, și de pe alte baze de pornire în interiorul guvernului francez. Cum se va ieși din această dilemă ? Iată întrebarea ce și-o pun în aceste zile unii comentatori englezi. Este greu de crezut că chiar și „profetul" Oswald Mosley le-ar putea fi de ajutor.

- În „văile negre" ale Pennsylvaniei și Virginiei occidentale, „bagajul universitar" nu este căutat.
- O adevărată derută a diplomelor
- Elementul comun al tuturor colegiilor americane: discrepanța dintre resursele disponibile și necesitățile minime
- Prin ce se traduce, uneori, un... miracol
- Există o singură soluție — închiderea „robinetelor de scurgere" a importante sume: războiul din Vietnam și uriașele cheltuieli militare.

UN FENOMEN ACTUAL ÎN STATELE UNITE ALE AMERICII :

„ELIXIRUL REUȘITEI" SE DEVALORIZEAZĂ

„CRED CĂ NIMIC nu poate fi mai deprimant ca imaginile ce ți le dezvăluie o călătorie în regiunea occidentală a Virginiei — nota cu citva timp în urmă autorul unui reportaj apărut în săptămînalul francez „Paris Match", în urma unei călătorii prin zonele miniere ale Statelor Unite. Tristețea oamenilor și asprimea naturii accentuează impresia de mizerie cauzată de ruina localităților, de minele abandonate, de lipsa de ocupație a oamenilor. Tinerii au părăsit aceste locuri cu speranța că vor fi mai norocoși în alte părți ; virstnicii, însă, au rămas, așteptînd scurgerea lentă a zilelor lîngă puțurile moarte sau muribunde...". În ultimul timp, s-ar părea că praful de cărbune stăpînește din nou peisajul din „văile negre" ale Pennsylvaniei și Virginiei occidentale. Au apărut cereri noi de cărbune. Exigențele țărilor exportatoare de petrol au dus la reintoarcerea celor interesați spre această sursă de energie. Companiile au redeschis unele puțuri, au fost elaborate noi planuri de expansiune a extracției.

...PRIN CONTRAST, în industria extractivă americană a început să se manifeste un fenomen pe care ziariștii occidentali l-au denumit „deruta diplomelor". „Diploma — scrie revista franceză citată — era regele Americii, un ideal pentru care multe familii făceau sacrificii mari. Ea semnifica elixirul reușiței...". Astăzi însă, se pare că industriașii sînt preocupați să angajeze cît mai puțini tineri cu „bagaj universitar", considerînd că, în acest fel, vor avea de făcut față unor pretenții mici, în schimbul serviciilor prestate. Un fapt este cert, se afirmă în rîndul observatorilor : admițînd că zăcămintele de cărbune parcurg o perioadă de revalorizare, este sigur că diplomele universitare americane se devalorizează.

CONCLUZIA SE IMPUNE, de altfel, nu numai cînd este vorba de domeniul extractiv. Anul trecut compania Westinghouse a angajat 650 de absolvenți de universități, dar în momentul de față numai 400 se mai află în serviciile sale. Firma comercială „Arthur Young and Co" recruta, înainte, mii de tineri „diplomați" ai institutelor de învățămînt superior ; acum, în birourile sale se află doar cîteva sute de specialiști. La rîndul său, „Bell Laboratories" asigura, în trecut, 450 locuri pentru tinerii cercetători, în timp ce în prezent a redus numărul la jumătate...

ÎN ANSAMBLU, numărul locurilor de muncă oferite tinerilor americani, la sfîrșitul unei facultăți, s-a micșorat, după unele statistici, cu mai mult de 25 la sută. „Nu trebuie să se plătească prestigiul unei diplome — aceasta este părerea dominantă în rîndul celor ce angajează. Și, drept consecință, mii de specialiști sînt concediați. Timp de mai mulți ani universitatea din California a fost considerată unul din „fundamentele prosperității economice". Numeroși specialiști pregătiți aici în ramura aeronautică și electronică și-au adus aportul la realizările americane în aceste domenii. Azi, mulți dintre aceștia sînt șomeri, încît a început să fie pusă în discuție însăși utilitatea urmării acestor cursuri. Numai într-un an, 27 de profesori titulari de catedre au părăsit universitatea californiană, înregistrîndu-se cel mai mare „exod" din ultimii ani. Majoritatea conducerilor institutelor de învățămînt superior au semnalat, pe de altă parte, o „îngrijorătoare scădere" a entuziasmului tinerilor pentru urmarea diferitelor facultăți, îndeosebi a celor cu profil tehnic.

CEEA CE NELINIȘTEȘTE cel mai mult pe responsabilii învățămîntului post-liceal american este situația financiară critică existentă, după cum reieșea dintr-o statistică oficială, „în mai mult de jumătate din colegiile din Statele Unite". În urmă cu doi ani, Asociația universitarilor americani releva, într-unul din documentele date publicității : „Învățămîntul superior este supus unor presiuni financiare foarte severe. Nu există nici un colegiu sau universitate care să nu fie confruntat cu discrepanța dintre resursele disponibile și necesitățile minime pentru ameliorarea sistemului sau pentru menținerea la un nivel normal de funcționare". Anii ce au urmat au confirmat îngrijorările exprimate, majoritatea universităților americane anunțînd însemnate deficite.

CONSECINȚELE nu s-au lăsat așteptate. Multe construcții ce trebuiau ridicate au fost abandonate, s-au suprimat zeci de cursuri, unele biblioteci și laboratoare n-au putut fi date în folosință. În 1970, universitatea californiană n-a putut obține decît 3,5 la sută din suma considerată absolut necesară. Practic, aceasta s-a tradus prin abandonarea multor proiecte, ce s-au adăugat la altele mai vechi care au avut aceeași soartă. „Dacă se impune încă un an de restricții, înseamnă să ni se ceară un miracol", a relevat prof. Heyns, fost rector al universității.

ÎN CERCURILE INTERESATE din Statele Unite, dificultățile sînt puse pe seama situației economiei țării, caracterizată în cursul ultimilor ani prin depresiune și creștere a prețurilor. În timp ce necesitățile universităților n-au încetat să crească, resursele lor au stagnat sau au scăzut. Concomitent, au scăzut și fondurile destinate cercetărilor. După cum sublinia „Le Monde", majoritatea universităților americane, private de o parte din contractele de cercetare din cauza depresiunii economice, a intrat în conflict cu administrația, conflict ce a luat, așa cum se exprimă cotidianul, „dimensiunile unei veritabile probleme politice".

TOT MAI MULTE PERSONALITĂȚI se întreabă dacă nu cumva expansiunea economică atît de des amintită oficial la Washington, se traduce, în fapt, printr-o reală înflație ale cărei efecte se repercutează din plin și asupra învățămîntului. Sînt amintite în acest sens, principalele motive ce au dus la actuala situație și, în primul rînd, participarea Statelor Unite la războiul din Vietnam și cheltuielile mari ce se fac cu întreținerea trupelor aflate în afara granițelor naționale. În cadrul a numeroase demonstrații ale studenților și cadrelor didactice ca și în declarațiile unor personalități de frunte ale învățămîntului superior american se relevă că astfel de practici constituie, în realitate, adevărate „robinete de scurgere" a unor importante sume ce ar putea fi folosite pentru lichidarea unor stări de lucruri ce se repercutează asupra nivelului de trai al americanului simplu.

Ion STOICA

Pe străzile New Yorkului, studenții cer îmbunătățirea condițiilor de studiu existente în colegiile și universitățile americane.

REZERVAȚIILE NATURALE DIN MONGOLIA

Conservarea naturii constituie o tradiție a poporului mongol, o preocupare statornică ce-a însoțit, în perindarea secolelor, existența sa. Izvoarele istorice atestă, încă în anul 1294, o lege care — în accepția zilelor noastre — stipulează necesitatea apărării naturii. Cităm: „În toate regiunile mărginașe, în orașele principale, în sate și așezări frontaliere, pe malurile lacurilor, canalelor, precum și de-a lungul căilor ce leagă un „urton" (un fel de stație unde „postașii" acelor vremuri își transmiteau veștile — n.n.) de altul, urmează să fie plantați primăvara și proteguiți pîlcuri de ulmi".

Marco Polo, călătorul venețian, care a petrecut 25 de ani în Mongolia, a relatat, după întoarcerea sa în patrie: „Copacii plantați de-a lungul șleahurilor oferă, vara, umbră și răcoare, și îl feresc pe drumeț să se rătăcească, iarna, pe întinderile fără sfîrșit, troienite ale stepei, ceea ce este afară din cale de liniștitor".

În 1678, doi oameni luminați

ai Mongoliei — Yundendorj și Sanjadorj — au dobîndit din partea cîrmuirii din acea vreme încuviințarea de a organiza rezervații în regiunea Hentein Nurun. Astfel, muntele Bogdo-Ula, ce adăpostește Ulan Bator-ul dinspre sud, a constituit o asemenea rezervație naturală timp de peste 280 de ani. O serie de noi rezervații și ocoluri forestiere, ocrotite de lege, au fost înființate după instaurarea puterii populare, în scopul de a conserva pămîntul, flora și fauna, de a proteja zone naturale de un deosebit interes.

În prezent, în Mongolia există nouă rezervații naturale și două păduri, declarate monumente ale naturii. În același context este interzisă vînarea a 21 de specii de animale ca, bunăoară: cerbul, elanul, gazela asiatică, kulanul, cămila sălbatică, calul Pijevalski, renul, capra sălbatică, samurul, jderul, vidra, ursul din Gobi, un rozător (castor) și cîteva specii de păsări (lebăda, pelicanul, fazanul etc.); de asemenea, este interzis pescuitul nisetrului.

Condițiile naturale și climatice din Mongolia sînt de o mare varietate. Rezervația naturală de pe muntele Bogdo-Ula dispune de o vegetație bogată, iar pădurile sale sînt populate de cerbi, porci mistreți, samuri, rîși și de o sumedenie de specii de păsări. În această zonă împădurită se află, de asemenea, numeroase vestigii istorice. Rezervații naturale se află și pe munții Lahivandad și Arat, situați în districtul rural Erdene — Tsagan din aimakul (regiunea) Suhe-Bator. Menirea acestor rezervații constă în protejarea unei turme de vreo 200 de cerbi, fiind folosite, totodată, ca vast teren pentru efectuarea unor cercetări științifice. Ocrotit de lege este și riul Bulgan, bogat în pește și păsări acvatice, unde este adăpostită o deosebit de valoroasă colonie de castori.

O zonă dintre cele mai pitorești și mai interesante din Mongolia este rezervația Korgo, situată în aimakul Ara-Kangai. În aceste locuri pot fi contemplate craterele unor vulcani stinși, fantasticele configurații pe care, de-a lungul veacurilor, le-a plămădit lava, iezere și chei stîncoase, întinse pe malurile rîurilor, avalanșe de culori ale faunei și florei de un farmec singular. De o rară frumusețe sînt lanțurile de munți din Gobi; cel mai înalt pisc al lor, cu coama sa de zăpadă, — Kasagt Kairkan — este situat la 3 582 metri deasupra nivelului mării. O particularitate a acestor meleaguri rezidă în faptul că vieițuitoarele și vegetația ce le este proprie, îmbină deopotrivă caracteristicile zonelor de pădure cu ale celor de deșert. Aici pot fi întîlnite galinacee cu picioarele acoperite cu pene, ularul (curcanul de munte), berbecul podișurilor etc. O altă rezervație naturală de un neasemuit pitoresc — o adevărată împărăție a vieițuitoarelor de baștină în Mongolia — se află în valea Yel, un vast tărîm presărat cu stînci multiforme.

În același context al păstrării vestigiilor naturale se situează, de asemenea, conservarea — și migăloasa descifrare — a picturilor pe stînci, monumente, la rîndul lor, ale naturii și simțului artistic al poporului. Pe teritoriul Republicii Populare Mongole sînt răspîndite asemenea picturi pe stînci, datînd din epocile de piatră (paleolitic și neolitic), de bronz și de fier, ca și din străvechea civilizație tyurk, din obîrșiile culturii mongole.

DE PRETUTINDENI

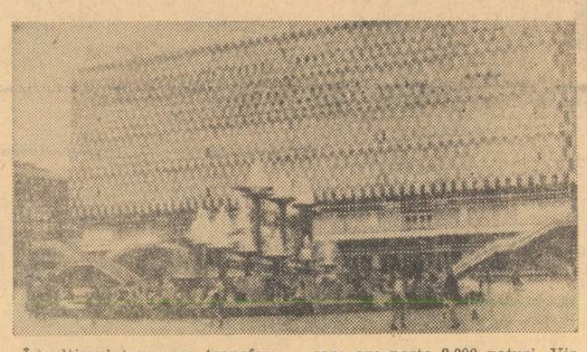

În ultimul timp s-a transformat fundamental piața centrală a capitalei Republicii Democrate Germane — Berlin — Alexanderplatz, denumită pe scurt „Alex". În toamna anului trecut a intrat în funcție cel mai mare hotel din R.D.G. „Stadt Berlin" (în fotografie) care are peste 2 000 paturi. Vis-a-vis de hotel se înalță modernul magazin universal Centrum cu o fîntînă neobișnuită. Pe partea cealaltă a pieții se află o adevărată raritate, un ceas gigant care indică ora exactă a tuturor orașelor din lume

O CIRCUMSCRIPȚIE de poliție din Paris a fost alertată pe cale telefonică: „Trimiteți vă rog pe cineva — spunea o voce agitată la celălalt capăt al firului — în Rue de la Gare 8. O femeie își maltratează soțul. Vecinii sînt indignați, dar li-e frică să intervină". După ce și-a notat cele cuvenite, polițistul de serviciu mai ceru o lămurire: „Vorbește un vecin?". După un moment de tăcere se auzi un răspuns timid: „Nu, sînt soțul"...

„Turn de observație subacvatic" — aceasta este denumirea construcției unicale reprodusă mai sus și realizată în Japonia. În zona unde va fi instalată, (capul Asidzuri — Japonia) fundul mării, bogat în variate formațiuni de corali și cu o faună diversă, a fost declarat rezervație națională. Turnul este alcătuit din patru încăperi, oferind unui număr de aproximativ 150 de vizitatori spectacolul unei panorame unice.

UN CANAL LUNG de 130 km a fost construit de populația din provinciile Hănan, Anhuei și Dziangsu din R.P. Chineză, lucrările făcînd parte din vastul proiect de amenajare a fluviului Huai.

INGINERII japonezi au reușit să pună la punct un nou tip de telefon. Cu ajutorul acestui aparat pot fi transmise nu numai convorbiri obișnuite dar și semne, desene și scrisori.

SĂPĂTURILE întreprinse la Nemroud, vechea capitală a Assiriei, în cadrul unei campanii arheologice, au fost încununate de succes. La lumina zilei au fost aduse vestigiile palatului regelui Assurnasirpal II, care a domnit între 883—859 î. e. n. Dintre mărturiile despre vechea civilizație assiriană depistate la Nemroud, o importantă deosebită prezintă picturile murale și inscripțiile cuneiforme în patru culori.

Funcționar în localitatea Wandsworth în apropiere de Londra, John Hornby (36 ani) a găsit un mijloc original de a ajunge de la domiciliul său la serviciu. El folosește în acest scop o canoe și parcurge cu ea pe Tamisa o distanță de 35 kilometri. Pe lîngă posibilitatea de a executa în fiecare dimineață un exercițiu fizic înviorător, John Hornby consideră că acest mijloc de transport, deși este de mai lungă durată, este mult mai confortabil și mai curat decît oricare alt mijloc public de transport.

IN U.R.S.S. a fost organizată producția în serie a centralelor electrice plutitoare, „Aurora Boreală". Montată pe o navă specială, o astfel de stație este înzestrată cu două turbine cu gaze cu capacitatea de 10 000 kilovați fiecare. Ea va da energia electrică necesară locuitorilor și industriei unui oraș cu populația de 50 000 locuitori.

Stațiile electrice mobile sînt deosebit de convenabile și utile Nordului îndepărtat și regiunilor îndepărtate ale Siberiei. Ele ajută la valorificarea mai rapidă a bogățiilor naturale din aceste regiuni. De exemplu „Aurora Boreală" furnizează curentul electric necesar întreprinderilor miniere din Ciuhotka — peninsulă situată în nord-estul U.R.S.S. Pentru anii viitori se prevede construirea a 180 de stații electrice mobile cu o putere instalată totală de 700 000 kilovați.

Scena se petrece într-unul din parcurile din Londra. Numeroși locuitori ai capitalei, vizitatori din alte orașe (chiar de peste hotare) etc. care n-au posibilitatea să plătească un pat la un hotel sau motel, își petrec nopțile pe băncile parcurilor din capitala Marii Britanii (și nimeni nu le-o interzice).

La ora 6 dimineața, însă, polițiștii care patrulează pe acolo sînt obligați să-i trezească și să-i invite să părăsească incomodele adăposturi; obișnuitul spectacol nocturn este interzis în timpul zilei !

O FIRMĂ americană a pus la punct fabricația unui radiolocator micuț, destinat șoferilor. Acest aparat montat la automobil, semnalizează apropierea mașinilor în condiții de proastă vizibilitate, evitînd în acest fel posibilitatea unor tamponări. Radiolocatorul funcționează pe unde ultrascurte și comportă un aparat de recepție-emisie, bazat pe scheme integrate aplicate pe pelicule fine.

MAJORITATEA celor care au consumat carne de hipopotam au declarat că este foarte gustoasă. Cunoscînd acest fapt și luînd în considerare și argumentul economic (un singur hipopotam dă tot atîta carne cît 15 boi) — un grup de specialiști din Franța a decis să creeze o rezervație pentru creșterea acestor animale.

EXPLORÎND o grotă cunoscută din regiunea Asturia, doi tineri speologi spanioli au făcut o senzațională descoperire. Într-o nișă ei au găsit un drum care i-a dus la o altă grotă avînd pereții acoperiți cu desene preistorice. Cele mai multe din ele reprezintă scene de vînătoare în care se disting numeroase animale. Pe un perete există un desen reprezentînd patru oameni executînd un dans, se pare ritual, iar alături o femeie cîntînd la un instrument necunoscut. După părerea specialiștilor această excepțională descoperire este de o valoare inestimabilă.

INTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

SURPRIZA UNUI RADIO-AMATOR LONDONEZ

Vă închipuiți teribila spaimă care a cuprins o bandă de răufăcători atunci cînd a citit a doua zi în presă că Scotland Yard-ul este pe urmele ei datorită unui fapt ieșit din comun. În afară de relatarea îndrăzneței lovituri în urma căreia hoții au reușit să sustragă 500 000 de lire sterline dintr-o sucursală a casei de asigurări Lloyds din Londra, ziarele aduceau la cunoștința cititorilor un lucru cu adevărat senzațional. Detectivii se aflau în posesia unei benzi de magnetofon pe care era imprimată vocea bandiților, voce captată prin radio, chiar în momentul cînd aceștia acționau la spargerea casei de bani. Era citată chiar și fraza pe care hoții au spus-o în momentul cînd erau siguri de reușita loviturii : „Sîntem asigurați acum de cel puțin 500 000 de lire".

Cum s-a reușit această performanță ? Presa relata în continuare că spărgătorii și-au întins singuri o capcană. Vorbind prin radio, cei doi tîlhari aflați în locuri diferite nu s-au gîndit nici un moment că discuția lor ar putea fi interceptată. Un radioamator a încercat în același moment, pe aceeași lungime de undă, să obțină o legătură cu un coleg al său. Și, atunci, s-a întîmplat lovitura de teatru. Radio-amatorul auzi cu uimire o convorbire din care reieșea că se pune la cale un îndrăznet furt. Dîndu-și seama de importanța cuvintelor captate, radio-amatorul a pus imediat în funcțiune magnetofonul și apoi a telefonat poliției despre surprinzătoarea sa descoperire.

Faptele de mai sus s-au petrecut într-o sîmbătă seară și din momentul cînd Scotland Yard-ul a fost anunțat, s-a dat imediat alarma. Ore întregi numeroase patrule de polițiști, însoțite de detectivi, au cercetat sediile băncilor, nereușind să identifice locul spargerii. Ajutați apoi de tehnicieni specialiști în domeniul comunicațiilor radiofonice, anchetatorii au stabilit că emisiunea bandiților provenea dintr-un sector care cuprindea o rază de 16 kilometri din raionul Marylebone, în nord-estul Londrei. Mesajele interceptate indicau, de asemenea, faptul că în timp ce unul dintre bandiți era ocupat cu spargerea camerei blindate a casei Lloyds, a intrat în comunicație radiofonică cu celălalt complice al său care stătea la pîndă, fie într-o cameră din etajul clădirii, fie pe acoperiș.

Cînd, în fine, polițiștii au determinat locul de unde vorbeau bandiții, spargerea fusese de acum săvîrșită... Ziarele au comentat cu ironie ochiul anchetatorilor, având în vedere faptul că furtul s-a petrecut lîngă muzeul Tussaud și Planetariu, vizitate de un numeros public pînă la ore tîrzii. Dar, mai ales pentru că locul spargerii era situat pe Baker Street, la o sută de metri de apartamentul celebrului detectiv Sherlock Holmes, binecunoscutul erou al romanelor de aventuri scrise de sir Arthur Conan Doyle.

Ancheta a stabilit apoi și modul cum au reușit spărgătorii să pătrundă în imobilul jefuit și anume prin canalul din fața edificiului. Poliția mai avea la dispoziție și numeroase amprente ale bandiților, pe lîngă banda de magnetofon cu vocea răufăcătorilor, prinderea acestora fiind de acum o problemă mult ușurată.

(S-a întîmplat la Londra, la mijlocul lunii septembrie.)

Liviu Bratoloveanu

DIN NOU ÎN CONFRUNTARE CU CITITORII

„Oameni la pîndă" — un roman în bună tradiție realistă

de Boris BUZILĂ

În adevăr, cărțile „își au soarta lor"... Acum douăzeci și cinci de ani, cînd a debutat ca romancier cu voluminosul „Oameni la pîndă", Liviu Bratoloveanu (n. 1912), autor cunoscut mai înainte din publicistică („Șantier", „Cuvîntul liber", „Vremea", „Fapta" etc.) și din două plachete de versuri : „Manifest — poeme sociale", „Eu și Dunărea", majoritatea celor ce au consemnat evenimentul n-au șovăit s-o facă în niște termeni care nu se poate să nu fi pus la încercare modestia autorului. Un viitor academician, cunoscut prin generozitatea cu care îmbrățișa cauza „tinerelor talente" declara că „Oameni la pîndă" este „cel mai mare roman ce s-a scris pînă în prezent". Cartea s-a vîndut cu o banderolă pe care erau imprimate aceste cuvinte. Un poet, care trecea pe vremea aceea drept înverșunat contestatar, vedea în Liviu Bratoloveanu „un mare scriitor al țărănimii". Unele cronici își clamau din titlu entuziasmul : „o mare biruință literară" iar cînd nu-și titrau astfel comentariile, criticii nu ezitau s-o afirme în cuprinsul acestora : „un talent robust și mai mult (...) un element nou și surprinzător în evoluția romanului românesc".

Reeditat recent la „Cartea românească", într-o nouă versiune, cum se prezintă astăzi romanul lui Liviu Bratoloveanu în confruntarea cu cititorii ? Deocamdată, critica nu și-a spus cuvîntul. Lectura cărții nu pare să infirme însă calitățile remarcate la prima ediție de către cei ce au știut să țină cumpăna între entuziasmul publicitar și valoarea reală a cărții : un exemplu de proză realistă, robustă, scrisă cu talent.

Liviu Bratoloveanu, care pregătește pentru tipar ultimele două volume ale acestei cărți, concepută ca o tetralogie, mi-a povestit geneza primului volum, determinată, așa cum vom vedea, de niște realități politice ale actualității internaționale de atunci, a căror corespondență epică au devenit realități de viață autohtone.

— Cînd mi-a venit ideea să scriu această carte, eram sub dictatura antonesciană, în plin război. În conștiința oamenilor plutea presentimentul — fundat pe principiul echității și al adevărului —că acel război era o crimă monstruoasă nu numai împotriva unui popor, a unui stat socialist, ci împotriva întregii umanități. Simțeam ceva, ca o crispare, ca o revoltă, dar ceea ce aveam pe suflet nu puteam să exprim altfel decît pe ocolite. Văzusem un film — nu-i mai țin minte titlul — de la care plecasem indignat. Mergeam spre casă amărît, înverșunat, pe o stradă pe care se îndrepta de obicei spre casă și Călinescu : Calea Floreasca. Mi se părea că mă înconjoară nori groși, pe care privirea mea nu-i putea străpunge, spre punctul de lumină după care atîția dintre noi tînjeam. Atunci mi-a licărit o idee. Amenințat el însuși de o inevitabilă pieire, Hitler nimicește Germania : „După mine, potopul !". Puțin îi va păsa — gîndeam — acestui schizofrenic dacă, pierzînd partida lui politică își va distruge țara. Ce-ar fi, mi-am zis, dacă aș exprima această idee indirect, făcînd apel la un personaj care să reprezinte un tip de tiran și pe care să-l situez în planul realităților noastre ? Îmi trebuia spațiul în care să-mi localizez acțiunea, pe care mi l-am imaginat în locurile cunoscute de mine din copilărie — județul Mehedinți. Mai aveam nevoie și de un conflict puternic, pentru că niște caractere puternice nu se pot afirma decît în conflicte puternice. Așa am ajuns la acel tip de tiran al satului căruia i-am găsit, cred, și un nume potrivit : Onufrie Ginj. Între morarul Onufrie Ginj, proprietarul unei vechi mori de apă, și tînărul cam insolent, îndrăznet, inițial bine intenționat, Simeon, care vrea să construiască o moară mecanică, începe o luptă înverșunată. Pe plan economic, am plecat de la ideea — foarte simplă — că unealta nouă o înlocuiește pe cea veche. Moara cu valțuri simbolizează ideea de progres, de dezvoltare pe plan social, politic, tehnic ; am pus-o în opoziție cu vechea moară de apă, reprezentînd ideea de înapoiere semifeudală, pentru că însăși viața pe care o duceau țăranii din acel sat de lîngă Dunăre era una semifeudală. Dar după dispariția vechiului tiran Onufrie Ginj, care terorizase satul și care pînă la urmă îl distruge înundîndu-l, tot așa cum Hitler pierind duse la pieire Germania — îi ia locul Simeon care se va transforma cu timpul într-un altfel de Ginj. Vine însă o vreme în care nu mai este loc pentru tirani. Aceasta a fost în linii mari geneza primului volum al cărții. Firește că anumite necesități de organizare, de conturare a personajelor m-au determinat să modific planul epic inițial.**

— Așa cum se înfățișează în prezent, cartea este o simplă reeditare, o nouă versiune sau o versiune revăzută ?

— O versiune revăzută. Am ținut seama de obiecțiile unor critici care, mi-am dat seama că citiseră cartea cu foarte multă atenție, cu dorința sinceră de a mă ajuta. Este vorba de Ov. S. Crohmălniceanu care a scris în „Contemporanul" și de Al. Piru care a scris în „Națiunea". Urmîndu-le sfatul am supus romanul, care suferea de o anumită stufozitate, unei exigente operații de „toaletă". Am mai operat și unele restructurări de cronologie, menite să aducă acțiunea într-un făgaș de timp adecvat. Din discuțiile pe care le-am avut cu criticul Mihai Gafița, redactor șef la editura care mi-a publicat romanul — Cartea românească —, am ajuns, de asemenea, la ideea necesității unui prolog : cîteva capitole au fost reduse, altele îmbunătățite, ici colo au apărut fragmente noi, ba chiar și un capitol scris pe de-a-ntregul acum, lucruri care au întărit, cred, ceea ce Perpessicius numea „debitul narativ", „cadența" cărții.

— Cum va evolua acțiunea cărții în volumele următoare ?

— Volumul al doilea descrie ascensiunea lui Simeon, urmașul lui Onufrie Ginj. Destinul acestuia este proiectat pe un tablou de epocă în care mă ocup pe larg și de „cazul Petrache Lupu" (la mine „Mitrofan Ursu"), acea escrocherie cu caracter mistic prin care reacțiunea încerca să creeze o opinie favorabilă împingerii României în războiul antisovietic. Încă din acest volum, care este în curs de apariție, încep să se contureze unele aspecte ale activității ilegale duse în mijlocul țărănimii de către partidul comunist. În volumul următor, al treilea, apare drept protagonist un personaj episodic din volumele precedente : Sandu Aparaschivei. Acesta este țăranul sărac, determinat să ia drumul orașului, unde va cunoaște lupta partidului. Sub influența comuniștilor, el va participa la o serie de acțiuni organizate de partid. În fine, ultimul volum aduce acțiunea pînă în momentul de față și parcurge întreaga epocă a transformărilor revoluționare de după 23 August 1944.

Ciclul își va păstra pînă la sfîrșit titlul actual : „Oameni la pîndă", fiecare carte purtînd la rîndu-i un subtitlu : „Morarul" pentru volumul întîi, „Pelagra" pentru al doilea, „Cei de mîine" pentru ultimul. Asupra titlului volumului al treilea, nu m-am hotărît.

— Am citit undeva că ați fost dat în judecată de personajele dumneavoastră...

— A fost un exces de reclamă, care nu-mi aparține. La timpul respectiv am protestat împotriva acestui mod de a impune o carte după ce ea se impusese singură, după ce avusese o critică mult prea favorabilă, la care, la drept vorbind, nici nu cutezasem să sper.

— În realitate, a existat un asemenea proces ?

— Nu, au existat doar niște înverșunări împotriva mea, din partea unor oameni care pretindeau că se descoperiseră în carte. Proces nu mi s-a intentat niciodată.

— Totuși, de unde s-a iscat această legendă ?

— De la un ziarist căruia i-am povestit ce auzisem la Turnu Severin : că mi se va impune să retrag cartea, că voi fi dat în judecată. După 24 de ore, constatam că pe toate zidurile fuseseră lipite afișe scoase de ziarul care lansase știrea — un ziar care și-a încetat apariția puțin timp după aceea : „Un autor dat în judecată de proprii săi eroi ! Eroii, care pretind că au fost defăimați, cer daune lui Liviu Bratoloveanu zece miliarde de lei !". (Era prin 1946—47). Acesta este adevărul. Chiar v-aș ruga foarte mult să spulberați în cele ce intenționați să scrieți legenda așa-zisului proces. V-aș fi foarte recunoscător.

Reîncepe concursul coral „Cîntare patriei"

Apreciata emisiune-concurs a televiziunii „Cîntare patriei", care în prima ediție și-a cîștigat o binemeritată popularitate, a intrat în cea de-a doua ediție (1 septembrie 1971 — 23 August 1972) dedicată celei de-a 25-a aniversări a proclamării Republicii.

Și-au anunțat participarea 77 de formații corale. Emisiunile programează patru coruri din categorii diferite avînd o durată de o oră. Pot de asemenea participa, în afară de concurs și alte coruri recomandate de județele mai slab reprzentate în concurs pe baza unei riguroase selectări.

Cinematograful elevilor piteșteni

O inițiativă care nu poate fi apreciată decît ca fiind bună este aceea a înființării unui cinematograf al elevilor la Pitești. În localul destinat acestui scop, în afara filmelor ce vor fi rulate, se vor desfășura întîlniri cu cineaști, dezbateri pe teme de specialitate ale tinerilor din cinecluburi. Inițiativa merită a fi urmărită și de alte județe. Poate că...

Stagiune teatrală arădeană

Ni se anunță de la Arad că noua stagiune teatrală începe cu piesa lui Aurel Baranga, „Interesul general". Apoi, vor vedea lumina rampei „Gaițele" de Al. Kirițescu, „Unchiul Vania" de Cehov și un spectacol cu piesele „Urme pe zăpadă" și „Iancu la Hălmagiu" de Paul Everac.

De subliniat este acțiunea întreprinsă de teatru pentru cîștigarea de noi spectatori. Lupta pentru cucerirea a circa 6 000 de abonați, numai din oraș, nu pare a fi nici ușoară și nici puțin obositoare.

În perspectivă : matineuri literare pentru tineret și dialoguri cetățenești pe teme de etică socială.

Aniversare brăileană

Teatrul de păpuși din Brăila sărbătorește 20 ani de activitate în care timp a dat 5000 de spectacole în fața a peste un milion de spectatori. Jubileul prilejuiește un bogat program de manifestări între care și deschiderea unei expoziții de scenografie păpușerească.

Stagiunea Teatrului de nord

Teatrul de nord de la Satu Mare și-a deschis acum trei zile stagiunea cu piesa „Nota zero la purtare".

CADRAN

Julietta Szönny și Radu Boruzescu, interpreții rolurilor titulare

Moment din filmul „Felix și Otilia"

Cu regizorul Lucian Mihu despre :

„FELIX ȘI OTILIA"

— Iulian Mihu, cu ani în urmă lucrați la o altă versiune după romanul lui Călinescu ; promiteați o versiune „musical". De ce v-ați schimbat gîndul ? V-au intimidat dificultățile genului sau admiratorii consecvenți ai romanului ?

— Nu eu am renunțat, ci producătorul delegat, cel care răspunde din punct de vedere administrativ de intrarea în producție.

— Ce obiecții s-au adus ?

— Că s-ar putea ca spectatorul să nu accepte această idee, așa că am revenit la ideea mai veche de a face un film obișnuit, clasic, o transpunere mai în litera romanului și din punct de vedere al formei, adică de la o „cinematografiere" la o „literaturizare" a filmului.

— Din bobinele pe care le-am văzut mi se pare o transpunere făcută în cuvîntul și spiritul romanului, dar cu anume distanță între regizor și lumea personajelor.

— Eu trăiesc într-o altă societate decît cea în care și-a scris Călinescu romanul.

— Atunci de ce atîta pasiune pentru lumea lui, căci de mulți ani doreați să o aduceți pe ecran ?

— Cu toate că societatea s-a schimbat fundamental și astăzi noi putem avea un sentiment mai detașat față de niște evenimente obișnuite la acea oră, să recunoaștem că anumite tare sau defecte omenești, ca și anumite sentimente, le putem găsi și azi, așa că filmul poate avea o rezonanță acută și pentru spectatorul contemporan, mai ales prin tema principală care este iubirea, atît de eternă și neschimbătoare.

— Deci, în primul rînd, este un film despre dragoste.

— Nu în primul rînd, ci în esența lui.

— În rest...

— În rest, filmul este ceea ce știți din roman. În orice caz am o foarte mare stimă pentru punctul de vedere al autorului, pe care îl respect în datele esențiale.

— Vorbiți-ne despre „derogările" de la litera cărții.

— Privind destinele unor personaje, ca de pildă cel al Auricăi și al lui Pascalopol. Cea dintîi are o evoluție mai precisă decît în roman, iar Pascalopol un destin social mai dramatic, el fiind și exponentul unei clase, care, pentru noi, a dispărut.

— Ați tratat personajele ca pe elemente de panopticum ?

— Nu cred că reiese așa ceva, ci dimpotrivă, chiar în ceea ce privește pe Aurica am estompat grotescul care o caracteriza în roman, considerînd-o eroină mai puțin vinovată ; am încercat să o salvez și cred că am reușit.

— Ați lucrat așa cum vă plăcea la începuturile profesiunii : cu mulți neprofesioniști.

— Care puteau fi oricînd actori. De aceea m-am înțeles foarte bine cu ei ; selecția a fost foarte complicată, atîta tot.

— I-ați ales după tipuri fizice ?

— În primul rînd. Cînd mă refer însă la tipul fizic includ totdeauna și posibilitățile lui de exprimare psihică caracteristice fiecărui individ în parte. Îmi trebuia pentru Felix un tip romantic și l-am găsit în Radu Boruzescu, pentru Otilia un tip lucid (contrar aparențelor și chiar a impresiei personajului despre sine însuși) și l-am găsit în Julietta Szönny ; însă, mulțumirea mea profesională, este că am reușit să unesc în acest film cîtiva actori de teatru, excepționali dotați, pe care cinematografia noastră ar trebui să-i aibă în vedere mai des : Gheorghe Dinică în Stelică, Clody Berthola în Aglae, Gina Patrichi în Olimpia, Eliza Petrăchescu în Marina, Violeta Andrei — Georgeta. O surpriză plăcută pentru cei care o îndrăgesc va fi Elena Dacian în rolul Auricăi, de asemenea o actriță excelentă, pentru prima dată pe ecran în această postură. A doua surpriză este Sergiu Nicolaescu în Pascalopol. Iată, deci, că atunci cînd este vorba de talent se destramă și mitul „îndelungatei experiențe" în cinematografie. De altfel, așa cum v-am spus și înainte, optînd nu pentru o „cinematografiere" a unui roman, ci pentru „literaturizarea" unui film, cred că am făcut ceea ce trebuia făcut din respect pentru un roman atît de cunoscut pentru noi ca „Enigma Otiliei".

— De ce ați schimbat titlul ?

— Am schimbat titlul pentru că am dezlegat „enigma".

— Să ne referim la un element al cărui merit integral vă revine și ca să fim drepți, în special, semnatarilor imaginii : culoarea. Să le dăm deci cuvîntul autorilor imaginii : Gheorghe Fischer și Sandu Intorsureanu.

GHEORGHE FISCHER : Dacă aceasta ar fi prima colaborare în formația în care lucrăm ar fi mai ușor să ne dăm seama ce ne leagă și ce face fiecare separat. Cum însă lucrăm împreună de peste 15 ani, nu ne-a fost greu să simțim artistic absolut toate laturile profesiunii noastre și să le găsim rezolvările corespunzătoare împreună. Deci, stilul filmului ne este fiecăruia la fel de familiar.

SANDU INTORSUREANU : ...Și aș adăuga eu, cinematograful de factură modernă, chiar atunci cînd este pus în slujba evocării unei epoci, cere o comuniune artistică perfectă între activitățile principale ale imaginii : cadrul, mișcarea, iluminarea. culoarea, atmosfera.

G. F. : Ideea estetică a regizorului în ceea ce privește tratarea cromatică ne-a inspirat o serie de cercetări, de căutări cromatice care, în final, au dus la găsirea unei metode care poate să fie pusă în slujba unui nou stil de a folosi culoarea în arta filmului.

— Care-i metoda ?

S. I. : Metoda este greu de descris întrucît ea reprezintă de fapt, o combinație între procedeul de filmare, de iluminare și o anume tratare în laborator. Ai senzația cînd privești o astfel de imagine că în culoare coexistă alb și negru iar în albnegru apare culoarea. Este un fel de combinație între grafică și culoare

G. F. : Deci, mai explicit, desenul imaginii se realizează prin grafică și nu prin întretăierea a două tente colorate. De aceea am și denumit-o graphys-chrom. Prin acest procedeu a fost posibilă crearea imaginii cu un oarecare aspect de stampă.

S. I. Sperăm noi că așa cum nu se întîmplă în producțiile curente, culoarea va îndeplini o funcție estetică și nu va fi un element care distrage atenția de la principalul rol al imaginii. În ceea ce ne privește pe noi ca profesiune, credem că este un pas important în domeniul dramatizării culorii.

G. F. : Pentru noi, munca a fost extrem de frumoasă întrucît decorurile, costumele, distribuția și punerea în scenă au fost reale surse de inspirație. Greutatea cea mai mare în munca noastră am întîmpinat-o pentru că întreaga noastră desfășurare cu mișcări ample, evoluția cvasi-liberă a actorilor și necesitatea ca aparatul să urmărească fără întrerupere mai multe scene în șir, în multe încăperi, s-au efectuat în exclusivitate în decoruri pe viu.

— Dar ați lucrat totuși relativ repede.

— Ne putem exprima bucuria că, atunci cînd avem colaboratori cum sînt cei care ne-au ajutat în sectoarele tehnice ale echipei (Ion Olteanu la lumină, Ștefan Mihăilescu — machiaj ; Elena Mușat — coafură, Florin Drăghici — asistent imagine, Nicolae Jurcă — mașinist șef), cu care studioul nostru poate să se mîndrească, am reușit să ne realizăm, atît de repede și fără greș, intențiile.

— Iulian Mihu, cine sînt totuși semnatarii decorului ?

— Radu Boruzescu în colaborare cu Ioana Cantuniari, iar costumele, pe care le-ați apreciat atît, sînt semnate de Miruna Boruzescu.

Florica ICHIM

ECOURI

CUNOSCUTUL pictor Salvador Dali a acceptat oferta de a apare într-un film italian care va relata un episod din viața contelui Cagliostro.

Cinematografia poloneză se pregătește să celebreze a 500-a aniversare de la nașterea lui Copernic printr-un film despre marele astronom, regizat de Ewa și Czeslaw Petelski, avîndu-l ca interpret principal pe Andrzej Copiczynski (în imagine). Filmul se va numi „În fortăreața Malbork".

IN CURÎND, în editura Rizzoli, va apare o carte de bucate semnată de.. Sophia Loren. Interesant de semnalat este faptul că acest volum cuprinde și numeroase anecdote legate de viața actriței și povestite de... ea !

LAURENCE OLIVIER a dezmințit știrile publicate de unele ziare engleze, care anunțau retragerea sa din activitatea artistică. El a declarat că se simte foarte bine din toate punctele de vedere și nu manifestă deocamdată asemenea intenții.

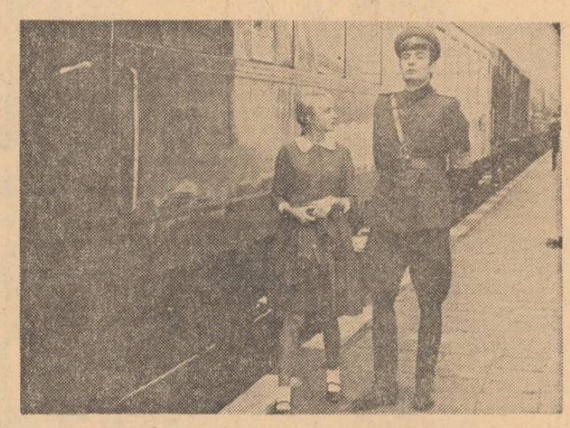

Imagine din filmul „Trenul furat", coproducție bulgaro-sovietică în regia lui Vladimir Iancev, avîndu-i ca interpreți pe Dobrinka Stankova și Stepan Iliev

BARBRA STREISAND a semnat contractul unui nou film. De data aceasta actrița va interpreta rolul principal într-un film dedicat vieții lui Sarah Bernard.

ȘTEFANIA SANDRELLI a fost aleasă de regizorul Sergio Sallima, ca interpretă principală a viitorului său film „Diavolul în creieri". Cum în acest film Stefania Sandrelli interpretează rolul unei tinere lipsite de facultăți mintale, ea a făcut o „vizită de documentare" la un spital de alienați mintali.

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 10 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I. 8.30 Sport și sănătate. 9.00 Matineu duminical pentru copii. 10.00 Viața satului. 11.15 Un interpret celebru — violonistul David Oistrah. 12.00 De strajă patriei. 12.30 Emisiune în limba maghiară. 14.00 Selecțiuni din emisiunea muzical-distractivă „S-a ivit pe culme toamna..." (reluare). Sport. Fotbal : Danemarca—România. Transmisiune directă de la Copenhaga. 16.15 Campionatele balcanice de călărie. Înregistrare de la Belgrad. 16.45 Magazin. 18.05 „Planeta giganților". 18.55 Vetre folclorice : Rădăuți. 19.15 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Craiova — cetatea banilor. 20.20 Oaspeți la Hunedoara. Spectacol popular. 22.00 Telejurnal. 22.15 Finala „Cupei Davis" S.U.A.—România. Partida de dublu. Înregistrare.

PROGRAMUL II. 20.00 Reîntîlnire cu personaje îndrăgite de copii : Huckleberry Finn. 20.30 Bucureștiul necunoscut. Școli bucureștene. 20.50 Concertul Orchestrei simfonice a Filarmonicii „George Enescu". În program „Simfonia fantastica" de Berlioz. 21.45 Buletin de știri. 21.50 Intermezzo muzical cu orchestra Gellu Solomonescu. 22.00 Săptămîna culturală bucureșteană. 22.10 Film serial „Contesa Cosel" episodul I (reluare).

LUNI 11 OCTOMBRIE

18.00 Melodii interpretate de Mariana Ionescu, Aurel Ioniță, Stănescu Românești (la vioară), Dumitru Rusu și Traian Tîrcolea. 18.15 Ecranul. 18.45 Stop cadru. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Aghiotantul excelenței sale (V). 20.50 Prim plan. Profesorul univ. dr. docent Octavian Fodor, rectorul Institutului de Medicină și Farmacie din Cluj. 21.20 Refrene fără vrîstă. 21.50 Telejurnal. 22.00 Finala „Cupei Davis" la tenis de cîmp : S.U.A.—România. Ultimele două meciuri de simplu.

MARȚI 12 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I. 18.00 Revista literară TV. 18.15 Steaua polară. Absolvenții și producția. 19.00 Breviar juridic. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Reflector. 20.10 Opere în studio : „Nevestele vesele din Windsor" de Otto Nicolai. 21.20 Avanpremieră. 21.25 Oameni și fapte. 21.40 Două schițe cinematografice după O'Henry. 22.30 Telejurnal.

PROGRAMUL II. 20.10 Tineri interpreți : Florica Bradu. 20.25 Desene animate. 20.35 Universitaria. 20.50 Blocnotes. 21.05 Buletin de știri. 21.10 Cărți și idei. 21.40 Recitalul balerinei Rodica Simion. 22.00 Film serial „Oameni în luptă" (IV).

MIERCURI 13 OCTOMBRIE

18.00 Enciclopedie pentru școlari. 18.25 Mult e dulce și frumoasă. 18.40 Muzică populară cu Constantin Dobre (nai) și Nicolae Stan (vioară). 18.50 Confruntări. Economicul și socialul în structura deciziei. 19.20 1001 de seri 19.30 Telejurnal. 20.10 Muzică ușoară românească în primă audiție. 20.20 Ancheta TV : Datorii uitate. 21.00 Telecinemateca : Ghepardul (partea I). Cu : Burt Lancaster, Alain Delon, Claudia Cardinale. 22.30 Teleglob : Portugalia. 22.50 Telejurnal.

JOI 14 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 La volan. 18.50 Timp și anotimp în agricultură. 19.10 Pentru sănătatea dv. Regimul de viață al bolnavilor cardiaci. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Reflector. 20.15 Interpretul săptămînii : Anca Agemolu. 20.30 Pagini de umor. Stan și Bran delincvenți. 21.20 Cadran internațional. 22.10 Serenade, cantonete și arii din operete. 22.45 Telejurnal.

PROGRAMUL II. 20.00 Transmisiunea concertului orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. Festival Igor Stravinski. 21.00 Buletin de știri. 21.05 Viața economică a Capitalei. 21.25 „Planeta giganților".

VINERI 15 OCTOMBRIE

18.00 Căminul. 18.50 Lumea copiilor. „Să desenăm.., povești" ! 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cronica politică internă. 20.15 Cîntece patriotice interpretate de corul „Rapsodia Română". 20.30 Univers XX. Automobilul viitorului. 21.00 „Ghepardul" (partea a II-a). 22.15 Din muzica popoarelor. 22.40 Telejurnal.

SÎMBĂTĂ 16 OCTOMBRIE

16.15 Emisiune în limba germană. 18.00 Bună seara, fete ! Bună seara, băieți ! 19.20. 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Săptămîna internațională. 20.15 Tele-enciclopedia. 21.10 Film serial: Atomiștii. Episodul IV. 22.10 Teledivertisment. Dicționar muzical-distractiv. Litera „C" — continuare. 23.10 Telejurnal. 23.20 Tineri interpreți de romanțe.

ȚĂRANII ARTIȘTI DE LA COTNARI

de Aurel LEON

De la distanță, Cotnari înseamnă licoare dăruită de o viță de vie devenită celebră pe continent ; de aproape înseamnă istorie și legendă, începînd cu cetatea geto-dacică de pe dealul Cătălina și terminînd cu „academia" lui Despot-Vodă din inima satului. Dar mai ales, Cotnari înseamnă Ștefan cel Mare, voievodul prezent în toate legendele și în toponimia locurilor : Dealul lui Vodă, Tabăra lui Vodă, Podul lui Vodă, biserica lui — Vodă fiind în toate Ștefan.

Despre Cotnari s-a scris mult și se va mai scrie (chiar în prezent se află sub tipar două monografii). Nimeni n-a surprins însă un fenomen interesant și anume aplicația pentru pictură a sătenilor de aici, în general recunoscuți sculptori în lemn pe ovalul budanelor de stejar și chiar cioplitori în piatră. Fie pitorescul dealurilor înhorbotate în spaliere albăstrite sub gene de păduri seculare, fie aburul de legendă care plutește parcă peste aceste locuri, transfigurîndu-le, inspiră o artă care abia anul acesta a început să se afirme pe plan național și anume prin copiii comunei.

Absolvind Facultatea de arte plastice din cadrul Universității ieșene, Ana Bulău din Cotnari, descendenta uneia dintre cele mai vechi și mai numeroase familii cotnărene, s-a întors ca profesoară în satul ei. Și a început o muncă atît de creație proprie, cît și de formare a unui larg cerc de pictură. Astfel, a reușit în cîțiva ani să aibă adevărați artiști printre locuitorii Cotnarilor, dar mai ales printre elevii cătunului Cîrjoaia. Micii pictori surprind în linii și culori specificul universului în care trăiesc, cu locurile și legendele lui, sau își extrag temele din lecturile literare. Din această împletire rezultă o artă naivă, nealterată și deci cu atît mai interesantă, iar din colaborarea la cercul plastic încep să se întrevadă anumite caracteristici cromatice comune și o forță deosebită de surprindere a fizionomiilor. Firescul și sinceritatea stau la baza artei acestor portretiști. Nu de mult, revista „Cutezătorii" le-a dedicat o pagină privind portretizarea lui Ștefan cel Mare, iar la concursul național de desen pentru copii, artiștii de la Cîrjoaia au cucerit 26 de diplome individuale și singura diplomă colectivă din concurs, pe care o țin în cancelaria școlii. Drept recompensă li s-au dat în iulie a.c. cinci locuri în tabăra de lucru cu profil de desen a pionierilor, organizată la Bran. Au plecat cinci în frunte cu profesoara Ana Bulău și s-au întors cu cinci diplome : premiile I, II și III, plus două mențiuni.

Iar în acest timp o altă membră a cercului, absolvind liceul, a reușit la concursul de admitere al Facultății de arte plastice din Iași. Se numește tot Ana Bulău și se consideră deschizătoare de drum pentru ceilalți „pictori" din Cotnari care vin pe urmele ei.

Așadar, Cotnarii nu produc numai vin de culoarea florilor de tei. Chiar în toamna aceasta ei vor fi prezenți la Iași cu o expoziție de artă care să le configureze un anume profil (pictură, sculptură, țesături, împletituri etc.), ambiționînd a dovedi că au în adevăr o „școală" cu specificul ei.

Ștefan cel Mare, Doamna Chiajna, profesoara de matematici și mama cînd e supărată, văzuți de : Batincu Maria (cl. a VI-a), Damaschin Alexandrina (cl. a VII-a), Cărbune Ștefania (cl. a VI-a) și Turbincă Maria (cl. a VII-a).

TEHNICĂ

CUM SE „FAC" MEDALIILE DE AUR

Evident, cu inteligență, cu pasiune, cu tenacitate. Ing. Nicolae Minetos obține astfel două medalii de aur la un concurs internațional de necontestat prestigiu.

În țara noastră, cu o industrie de prelucrare a lemnului dezvoltată, și în care chestiunea protecției vieții și sănătății muncitorilor ocupă un loc central, fiind ridicată la nivelul de politică de stat, au fost inițiate în ultimii ani, la Institutul de cercetări științifice pentru protecția muncii o serie de cercetări în domeniul utilajelor de prelucrare a lemnului. Printre acestea cîteva invenții aparținînd fostului strungar, azi inginerul Nicolae Minetos, se detașează căpătînd o consacrare care depășește cu mult granițele țării și care, ceea ce e de fapt cu mult mai important, o dată aplicate (unele au și fost aplicate) vor reduce cu mult sursa accidentelor, a suferințelor oamenilor și a familiilor lor, pierderile pentru economia națională.

Studierea literaturii mondiale și fișelor accidentelor de muncă de pe urma ferăstraielor circulare, frecvența lor, l-au făcut pe ing. Minetos să se oprească în mod deosebit asupra lor. A găsit în literatura de specialitate multe soluții, dar toate incomplete în raport cu minimul de condiții pe care studiul aprofundat al accidentelor de muncă le evidențiază ca necesare. Dificultatea, la dispozitivele acestea de protecție a muncii, **ne spune dinsul, constă în faptul că deși ei se adaugă mașinii, condiția pe care trebuie s-o îndeplinească este aceea de a nu „exista", de a nu provoca nici o minuire, nici un efort în plus, de a nu deranja cu nimic muncitorul care să lucreze cu aceeași ușurință și aceeași productivitate, dar în condiții de securitate deplină.**

A trebuit să învingă multe dificultăți, a avut chiar și momente cînd studiul cinematicei mișcărilor (descompuse, bineînțeles) l-a adus în impas, dar dispozitivul lui pentru ferăstrăul circular cu ax și masă fixe a căpătat brevet de invenție, iar 300 de întreprinderi din țară au cerut documentația pentru a-l aplica. Invenția a fost brevetată în Franța și înregistrată în R.F.G., S.U.A., Italia și Suedia, iar prezentarea machetei acestuia la Concursul internațional de invenții în tehnica securității muncii din cadrul Salonului bienal de securitate a muncii de la Nancy — 1 600 firme specializate din 30 țări — i-a adus o primă și importantă consacrare internațională: Premiul I și Medalia de aur, interes din partea reprezentanților comerciali ș.a.m.d.

La Nancy el prezintă și altă invenție, un dispozitiv de protecție la ferăstrău circular cu masă culisantă, care primește și el Medalia de Aur, tînărul inginer fiind astfel unul dintre cei puțini, care cucerește două medalii de aur la un concurs internațional de asemenea anvergură.

Zilele trecute i-au adus o nouă consacrare: Oficiul de Stat pentru Invenții i-a acordat brevet pentru o nouă invenție, de astădată pentru un dispozitiv la mașina de frezat cu ax vertical. În același timp doi colegi de-ai lui, ing. Rolf Seewaldt și ing. Ștefan Călin au realizat un dispozitiv de protecție pentru mașina de îndreptat pentru care au căpătat și ei brevet de invenție.

În momentul de față unele dintre aceste dispozitive se omologhează, altele au început să funcționeze, spre mulțumirea muncitorilor care lucrează la mașini de acest tip — nu numai în industria prelucrării lemnului, dar și în toate celelalte industrii care dispun de ateliere de prelucrare a lemnului — după cum noile mașini pe care le fabrică I.M. Roman și I.R.G.M. Sibiu, pentru piața internă și pentru export, vor fi utilate cu dispozitivele inventate de acești oameni talentați.

Au desigur și mare eficiență economică aceste dispozitive, ni s-au arătat cifre elocvente, de ordinul multor milioane, cifre care trebuie apreciate cum se cuvine, dar reporterul cere iertare cititorului dacă dintre toate el se gîndește acum la sănătatea muncitorilor și la suferințele ce vor fi evitate mulțumită acestor dispozitive minunate.

M. RADIAN

UN PACIENT DOCIL

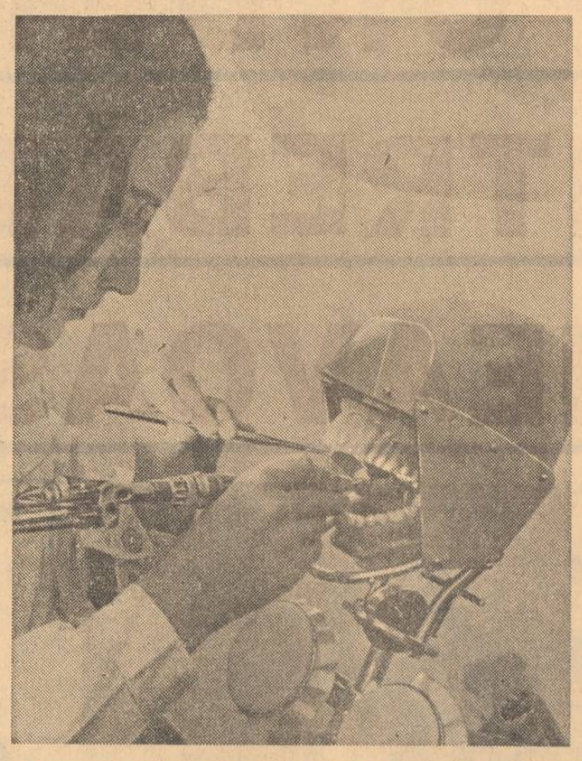

Pentru ca tinerii stomatologi să nu facă practică pe pacienți, s-a imaginat cel mai docil pacient posibil. La Institutul pentru învățămîntul preclinic din Düsseldorf, se fac extracții și tratamente... fără dureri. Și aici, numai aici greșelile se permit.

EINSTEIN VA FI CONTRAZIS?

Zoe este a... zecea planetă a sistemului solar. Dacă, bineînțeles, ipoteza existenței ei se confirmă, căci, pînă de curînd, toată lumea era de acord că între Soare și Mercur nu se mai interpune o altă planetă. Ați înțeles desigur că „aici" se presupune a fi acest încă „nelămurit" corp ceresc. „Nelămurit" nu numai din punct de vedere al existenței sale ci și al structurii. O singură planetă? Sau poate un conglomerat de fragmente de roci, învîrtindu-se în jurul Soarelui — și în interiorul orbitei lui Mercur — cu o viteză de 14 milioane de kilometri... Veți întreba desigur ce legătură au toate acestea cu Einstein. Ei bine, după Einstein, decalajul progresiv al periheliului orbitei lui Mercur nu ar fi decît efectul curburii spațiu-timp. Iar dacă decalajul periheliului se datorează acțiunii lui Zoe, teoria relativității ar pierde una dintre principalele verificări experimentale. Iată așadar marele conflict. Marele semn de întrebare.

Profesorul **Henry Courteen** speră să demonstreze că Zoe există într-adevăr, cu ocazia viitoarei eclipse totale de Soare ce va putea fi observată în Statele Unite, în vara lui 1972. Astronomii și fizicienii așteaptă cu emoție și nerăbdare. Zoe ar putea contrazice teoria relativității. Dar înainte de a cunoaște „rezultatul", să ne amintim de cuvintele lui Einstein: „zece mii de voci care îmi vor confirma teoria nu vor putea demonstra că am dreptate; dar va fi de ajuns o singură experiență care să dovedească contrariul, pentru a mă infirma".

OBOSIM MAI MULT CÎND... STĂM

„Se cheltuiește mai multă energie în orele așa-zise „de destindere" decît în momentele consacrate lucrului — afirmă dr. Durabin din Glasgow. 30 la sută din energia totală sînt risipite în simplul gest de a ne așeza pe scaun!" Afirmația a fost făcută la un recent simpozion internațional cu tema: „Alimentația și munca" care s-a ținut la Vittel. Omul modern nu se hrănește rațional — a fost concluzia observațiilor făcute. „Transformarea energetică a alimentului în activitate fizică este mai intensă în timpul ortogenezei", a declarat J. Parizkova din R.S. Cehoslovacă, relatează revista „Medecine Mondiale". Domnia sa a arătat că după observațiile făcute asupra copiilor africani, a reieșit că cei mici și mai slăbuți au o mai bună capacitate funcțională, masa lor activă și metabolismul lor lipidic în țesuturile adipoase și musculare sînt mai crescute. Pentru că, cheltuirea energiei nu este constantă în cursul dezvoltării și în timpul diferitelor activități.

Iar prof. J. Trémolières de la Paris, deschizînd conferința sa arătă: Alimentația este primul instrument de legătură a omului cu natura, prima sa relație vitală, primul său sentiment de existență. Ii condiționează între altele chiar și comportamentul. De aci importanța calității relației om-aliment. De obicei omul secolului XX, din țările dezvoltate, mănîncă prea mult, mănîncă irațional (prea multe grăsimi și dulciuri), mănîncă prea repede. „Alimentul nu este o pilulă", s-a spus. Iar una dintre formele cele mai îngrijorătoare ale malnutriției este alcoolismul. Oricine consumă mai mult de un litru de vin pe zi sau echivalentul în băuturi alcoolice — demonstra cu date francezul dr. Brézard — își compromite calitatea vieții sale sociale. Una dintre condițiile necesare pentru a se evita cel puțin de aci înainte malnutriția este o largă propagandă în rîndul oamenilor a unor reguli elementare. In acest sens, un participant a relatat o amuzantă „experiență". La o cantină s-a introdus un sistem de farfurii colorate. Roșii pentru alimentele ce conțin mai multe proteine, galbene pentru cele ce au mai multe grăsimi și verzi pentru hidrații de carbon. După trei luni, 95 la sută dintre funcționari au reușit să cunoască unele reguli dietetice și să le aplice și acasă, în familie.

SOARELE... ÎN VITRINĂ

Vitrina unui magazin este reclama lui. Prin ceea ce se pune aici și prin felul în care sînt așezate lucrurile, trebuie să atragă, să convingă chiar, pe cei care nu aveau intenția să intre și să cumpere, s-o facă. Dar se știe bine că o serie întreagă de lucruri, stofele colorate, de pildă, în special cele albastre expuse în vitrină se degradează, se decolorează. Bucăți splendide de stofă „coborau" din vitrină la raionul soldurilor cu defecte! Soarele le scăzuse calitatea și, evident, prețul. La Academia de mine din Cracovia s-a reușit rezolvarea insolubilei probleme. A fost pusă la punct fabricarea unei sticle cu molibden capabilă să absoarbă razele violete, albastre și roșii ale spectrului luminos. Această nouă sticlă va putea folosi la fabricarea vitraliilor, la vitrinele magazinelor, la parbrize, la ochelarii de soare și protecție. Iată așadar o întrebuințare foarte largă a sticlei cu molibden care protejează eficient de acțiunea soarelui și nu deformează culorile.

DISPARIȚIA UNEI PLANETE!

Veste senzațională care, după unele păreri, va apărea cu litere mari în gazetele anului 1990. Dacă nu chiar ceva mai devreme. Este vorba de „planeta" Pluton, vecina lui Uranus și a lui Neptun. In 1938 se afirma că are o masă egală cu cea a Terrei. Actualmente — informează „Science et Vie" — după unele calcule făcute de la Observatorul marinei americane, nu „a mai rămas" decît a 0,11 parte! Este de notat însă că un calcul al masei depinde foarte mult de durata observației. Și ar fi nevoie de o „urmărire" mai îndelungată a traiectoriei lui Neptun și a evoluțiilor lui Pluton, ce pare a fi un satelit al acestuia, pentru a constata continua micșorare a ciudatei... mini-planete!

FARMACOLOGIE

PLANCTONUL DE MARE — UN PUTERNIC ANTIBIOTIC

Cercetătorii unui laborator de biologie marină de la Nisa au descoperit la o algă marină proprietăți antibiotice cu o eficacitate mai mare decît cele oferite astăzi de penicilină și streptomicină.

Nu este pentru prima dată în acest secol al științei cînd marea ne surprinde prin fantasticele ei rezerve. Și poate, printre cele mai puțin explorate, este... „farmacia" ei. De curînd cercetătorii de la un laborator marin, U.40, au găsit în apa sărată a mării un microorganism, numit în limbajul specialiștilor Asterionella japonica, capabil să distrugă mulți din microbii nocivi omului, avînd proprietăți similare penicilinei și streptomicinei.

Asistăm astăzi la o adevărată întrecere a celor ce luptă să stăpînească, să oprească infecțiile și bacteriile ce se „adaptează" noilor condiții, prin intermediul unor generații rezistente. Și în vreme ce specialiștii caută în arsenalul chimiei, marea oferă un produs de fantastică eficacitate. De fapt, s-a dat acum, ca de multe ori în ultima vreme, suportul științific, argumentele „de laborator" unei vechi și empirice cunoașteri.. Ne referim la faptul că în antichitate — și chiar la unii pescari astăzi — exista credința că marea are o proprietate terapeutică, folosind-o adeseori, ca „tratament" pentru unele afecțiuni pe baza unei îndelungi observații. Firește se știa, în general, că apa de mare posedă calități antiseptice. Datorită proceselor fizico-chimice legate mai ales de puternica ei salinitate, în legătură cu variațiile termice și sub acțiunea razelor ultraviolete. Dar iată acum că o nouă descoperire face senzație. Din interviul acordat de Maurine Aubert lui Pino Donizetti în revista L'Europeo, ne îngăduim să spicuim cîteva date pentru cititorii noștri.

Cum a fost descoperit? Din întîmplare. Acea întîmplare norocoasă care vine însă doar la întîlnirea cu cei pregătiți, cu cei atenți să-i înțeleagă sensul. Poate este edificator faptul că U.40 este o unitate științifică franceză, cu 34 de cercetători — specialiști în biologie și oceanografie medicală sub direcția dr. Aubert, care-și au sediul într-o clădire de beton armat în golful Nissei și au ca laborator... Marea Mediterană. Obiectivul cercetării: poluarea. „Căutăm să stabilim, arăta dr. Aubert, cum marea, acest uriaș continent plin de viață, se apără de ofensa care i se aduce zi de zi, oră de oră, cu deșeurile care i se aruncă în față, cu petrolul și altele. Legată de aceasta, o altă serie de întrebări: Ce influență exercită acest continent asupra igienii și sănătății omenirii? Care sînt posibilitățile terapeutice, medicale pe care le poate oferi omului?"

S-a observat și verificat cum apa marină conținînd plancton viu atacă și distruge microbii, cam în același mod cum acționează penicilina în organismul bolnav. De aci, a început totul. S-a selecționat plancton vegetal — fitoplancton — s-au clasificat vreo șaptezeci de specii, constatînd că fiecare dintre ele avea o acțiune antibacterică specifică. S-a descoperit apoi că Asterionella japonica și Asterionella notata, de pildă, produc antibiotice ce au o activitate mai intensă. Apoi s-au izolat de la Japonica două elemente antibiotice, una clasică, foarte apropiată de structura piromicinei (— una dintre ultimele descoperiri în seria antibioticelor —) și o a doua care a demonstrat o proprietate deosebit de interesantă. „I-am determinat structura cu toate caracteristicile, inclusiv formula moleculară. Particularitatea cea mai interesantă a acestui antibiotic este că exercită o acțiune eficace acolo unde alți antibiotici clasici nu dau nici un rezultat. Sînt inactivi!

Prin ceea ce facem noi, arăta dr. Aubert, încercăm să ne aducem contribuția la această luptă împotriva microbilor dusă de Pasteur și Fleming. Bineînțeles drumul este foarte lung în acest atît de vast cîmp de acțiune și o singură echipă nu poate avea pretenția exagerată, imposibilă, de a-l parcurge în întregime. „Noi am vorbit de bacterii, de acțiunea antibacterică a mării. Dar marea are și o acțiune antivirală. Și rămîne demonstrat că apa de mare are o acțiune antivirus. Și aceasta nu este deloc puțin.

Lucrurile sînt mult mai complexe. Lumea marină, arăta domnia sa, este un urias organism unic, ale cărui elemente se reprezintă, ca și pentru om, într-o organizare de celule ce se condiționează reciproc, sînt într-o permanentă interacțiune. Am studiat aceste fenomene, reproducînd în laborator această interdependență biologică. Și în același timp am realizat un inventar precis al contaminărilor coastei franceze, al acțiunilor acestei contaminări asupra locuitorilor marini și în cele din urmă, asupra consumatorilor lor — omul. Totul va putea folosi autorităților sanitare pentru a lua măsurile necesare și pentru a împiedica efectele contaminării.

„Dacă omul nu va fi destul de înțelept să respecte marea, acest uriaș bazin de medicamente, va deveni un imens depozit de otravă".

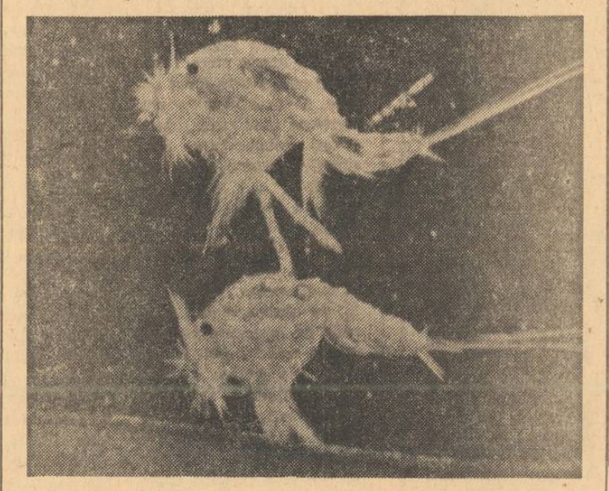

Acestea sînt animale extrem de mici care compun zooplanctonul. Cercetările actuale se ocupă mai ales de fitoplancton și indeosebi de unele tipuri ale Asterionellei cu o mare forță antibiotică.

CEL MAI MODERN AUTOMOBIL

O reclamă de ultimă oră pentru vehiculele de... turism! O firmă americană specializată în vehicule cu pernă cu aer prezintă un model destinat de astă dată turismului. Două persoane (ambele să aibă în total o greutate de 180 kg) pot să se plimbe cu acest nou „automobil" pe orice teren: pe gheață, pe apă, peste mlaștini sau... pe șosea! Viteza: 65 km/oră. Motorul: 33 cai putere. Greutatea vehiculului: 160 kg (carcasa fiind din poliuretan).

Trebuie să nu uităm că și în acest domeniu țara noastră se poate mîndri, situîndu-se pe poziții competitive. Prima serie de probe cu astfel de vehicule cu pernă de aer a fost încheiată. S-au experimentat în Deltă, la Maliuc. Iar față de vehiculele străine, cercetătorii români — de la Institutul pentru Creație Științifică și Tehnică — INCREST — au adus o serie de interesante idei originale care fac din modelul românesc un vehicul cu performanțe de invidiat. Aceste vehicule vor folosi economiei, comerțului și chiar turismului.

FĂRĂ OPERAȚIE!

Fractură în regiunea claviculară? Constatarea era urmată de indicația operației. Doctorul Lubene Marinov de la Institutul de Urgență din Sofia a pus la punct un aparat ce poate fi folosit în toate serviciile de ortopedie și traumatologie, fără ca să mai fie nevoie neapărat de intervenție chirurgicală. Aparatul — care a fost brevetat — efectuează toate operațiile necesare ce preced punerea în ghips, evident, sub supravegherea medicului.

ELOCVENȚA UNUI DOP

Cunoscătorii pot confirma că vinul își păstrează sau își pierde „bucheful" în funcție de temperatura la care este ținut. Pentru a-i demonstra oaspetelui calitatea vinului pe care i-l oferi nu mai este suficientă „eticheta" de recomandare — soi, loc, vechime... ci și temperatura. Pentru o astfel de „asigurare", o firmă newyorkeză a lansat dopul cu termometru, așa cum se vede în imagine. Așadar, înainte de a gusta, se controlează... dopul.

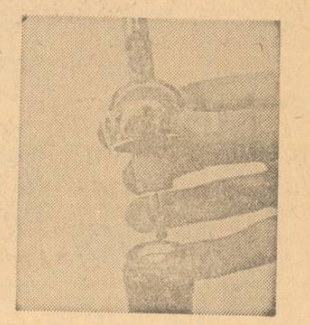

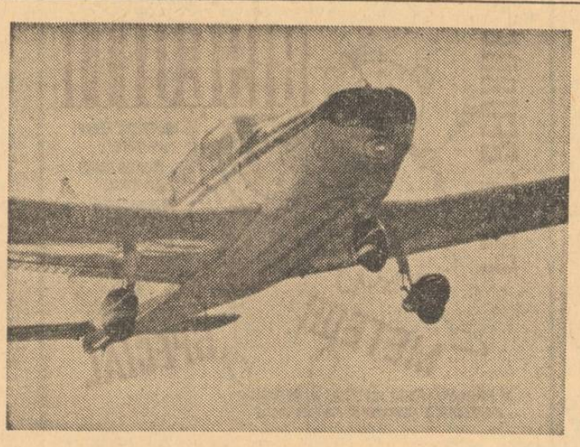

PSIHOLOGIE ACUSTICĂ

ZGOMOTELE NATURALE ...RELAXEAZĂ

Cercetări și experiențe ale unei noi științe — psihologia acustică — demonstrează că în vreme ce zgomotele artificiale afectează negativ comportamentul omului, cele naturale îi activează memoria, eliminînd oboseala și astenia, relaxînd, reconfortînd.

Directorul unei grădini zoologice povestește o întîmplare surprinzătoare. Maimuțele pe care le achiziționase din Amazonia nu trăiau mai mult de șase luni. Arhitectural, colțul zoologic unde erau plasate era aproape o copie după cel original. Au fost respectate cu strictețe umiditatea, temperatura, flora... Părea că nimic nu le lipsește ca să se simtă „ca acasă". Și totuși, maimuțele erau triste. Mureau după cîteva luni. Directorul face apel la știință. În urma numeroaselor cercetări întreprinse se face apel la o echipă de ingineri de sunet pentru a înregistra zgomotele pădurii virgine, din Amazonia. Ele au fost apoi difuzate în spațiul din grădina zoologică rezervat maimuțelor. Rezultatul? Abia atunci, maimuțele au simțit că... trăiesc cu adevărat, că totul e „normal".

„Trebuie să ținem seama — a comentat un psihiatru, în cadrul unui interviu solicitat de Eric Willemin pentru un cotidian elvețian — de puterea de adaptare. Nu toate reacționează la fel. Exemplul ușii care se trîntește, este sugestiv. Unii tresar, alții rămîn impasibili. Maimuțele din grădina zoologică menționată, fără îndoială, se adaptau extrem de lent".

Mai lent sau mai puțin lent, problema a suscitat un viu interes, nu numai în cercul zoologilor. Este interesant că un institut de cercetări american — „Sintonic Research Incorporated" — a făcut următoarea experiență: a înregistrat pe discuri zgomote din natură. Valurile oceanului, foșnetul pădurilor, cîntecele păsărilor dimineața la o fermă etc. Scopul urmărit? Se caută să se descopere un remediu împotriva poluării... sonore. Să se găsească tehnici și mijloace care să permită citadinului asaltat tot mai mult de zgomotele metropolei moderne, să „regăsească" șoaptele naturii...

Eric Willemin întreabă — ca și noi de altfel — de ce oare sunetele naturale sînt binefăcătoare, în timp ce celelalte, provocate de om irită de cele mai multe ori? Au un efect nociv asupra comportamentului uman?

„Motivul este cît se poate de simplu — îi răspunde specialistul în psihiatrie. În viață totul este ritm. Zilele se succed nopților. Anotimpurile revin cu regularitate în fiecare an, luna „crește și descrește" la intervale regulate...

Și zgomotele naturale sînt foarte ritmice. Oceanul, ca un exemplu, cu toate variațiile lui, provoacă un zgomot foarte regulat. Întotdeauna. Pe de altă parte, în fiecare dimineață păsările cîntă în păduri. Și aceasta este o „ritmică" a naturii. Dimpotrivă, zgomotele artificiale nu prezintă nici un ritm. Sau rar. Și atunci nu sînt insuportabile..."

O nouă știință s-a născut: psihologia acustică. Cercetările sînt încă „la primii pași". Nu este deloc ușor să se delimiteze cu exactitate parametrul zgomotului de cel care sînt direct sau indirect legate, ca emoția, imaginația, mediul înconjurător, condiționarea. Gîndiți-vă la sunetul sirenei unei ambulanțe. Se poate spune cu precizie că acest sunet e neplăcut în sine sau ideea asociată accidentului, rănițior? Ceea ce se știe cu precizie — dar nu este suficient pentru psihologi — este că zgomotele care depășesc 65 de decibeli provoacă leziuni asupra celulelor ciliate. Or, nu se poate afirma că doar zgomotul, în sine, afectează sistemul nervos central al individului.

La acestea să mai adăugăm încă o observație interesantă, dezvăluită în dialogul publicat de ziaristul elvețian.

Testele care au fost făcute pe voluntari au arătat că „zgomotele pădurii" activau memoria, eliminînd oboseala și plictiseala, ameliorînd relațiile umane și mai ales oferind o mare seninătate omului, o splendidă relaxare. Aceleași experiențe, dar cu zgomotele pădurii elaborate într-un aranjament alcătuit de om, cu combinații de zgomote alcătuite de calculatoarele electronice nu au provocat aceleași reacții psihologice cum s-a întîmplat în cazul audierii sunetelor naturale.

Psihiatrii nu se miră. „Este cu totul explicabil — se răspunde. Sunetele sînt compuse. Există armonice și zgomote, sunete impure. Este absolut imposibilă analiza — în stadiul actual al cunoașterii și al mijloacelor tehnice — ansamblului acestor sunete. Altfel spus, este imposibil să se reproducă cu fidelitate. Se ajunge să se obțină copii aproape perfecte. Există însă acea diferență infimă uneori dar suficientă pentru a elimina efectele binefăcătoare ale sunetelor din natură. Acest fenomen îl regăsim peste tot. În fotografii, de exemplu, unde culorile sînt foarte aproape de cele ale realității, dar... nu sînt exact reale. Și aceasta, pentru că nu se pot reproduce toți parametrii culorii. Așa cum se întîmplă și în domeniul sunetului.

Și începem să înțelegem de ce o zi petrecută în mijlocul naturii, la sfîrșit de săptămînă, ne relaxează, ne reconfortează. De ce dormim mai bine, de ce ne odihnim mai bine în zgomotul de valuri, în foșnetul pădurii și susurul izvoarelor, în preajma cîntărețelor inaripate... De ce medicii recomandă: timpul liber... cît mai mult „afară din oraș... în natură".

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ

S-ar părea că toamna sporește curiozitatea cititorilor. Sau îi face mai receptivi la ambianță, la tot ceea ce se leagă de sănătatea, de activitatea lor extraprofesională. Oricare ar fi motivul, cert este că cititorii nu ne ocolesc. Dimpotrivă. Ne scriu. Ne pun întrebări. Ne cer sfaturi. Vor să fie informați, îndrumați, încurajați sau combătuți.

Căutăm așadar argumente, opinii cu ajutorul cărora să le satisfacem curiozitatea. Astăzi, pentru cîteva dintre întrebări. Celelalte, pentru altădată...

NUMAI MERSUL PE JOS NU ESTE SUFICIENT

Revin în scrisorile primite și întrebări care privesc lucruri aparent obișnuite, care comportă însă discuții cotidiene fiindcă sînt supărătoare sau pur și simplu curioase !

De ce obosesc atît de repede ? De ce mă dor picioarele dacă merg mai mult pe jos ? Ce să fac pentru a avea picioarele mai suple ?

Răspunsurile la toate aceste de ce-uri sînt mai simple decît se pare. Ca și remediile. E nevoie doar să vrem să urmăm un anumit regim de viață. Să-l urmăm cu strictețe, pe cît ne este posibil.

Sîntem tributari sedentarismului. Picioarele noastre s-au adaptat normelor de civilizație citadină. În consecință, „lucrează" din ce în ce mai puțin. Mergem cu autobuzul, chiar pe distanțe relativ mici, folosim ascensorul, chiar pentru un etaj, stăm ore întregi pe scaun. Iar cînd încercăm brusc să răsturnăm „fericitele" obiceiuri, ne alarmăm că obosim repede, că abia respirăm, că picioarele ne devin grele. Oboseala ni se pare anormală. Ne bate gîndul că e vorba de o oboseală a inimii și... Se spune că la 20 de ani poți urca 5 etaje fără efort deosebit, la 30 de ani — 4 etaje ; la 40 de ani — 3 etaje iar la 50 de ani — 2 etaje. Asta în teorie. Dacă practic însă picioarele au fost lăsate „să prindă rugină" prin inactivitate, la un efort ne simțim greoi, pierdem răsuflarea. Să nu confundăm însă consecințele lipsei de mișcare a picioarelor cu oboseala cardiacă. Și nici să nu tragem concluzia pripită că nu mai sîntem tineri !

Nu am antrenat picioarele. Greutatea, ruginirea lor e doar o consecință. Alta mai gravă este că lenea picioarelor duce la slăbirea fibrelor musculare, favorizînd slăbirea pereților venelor și, ca atare, apariția varicelor. Cum le combatem ?

Umblați zilnic cîțiva kilometri ! E un prim sfat. Dar insuficient. Numai mersul pe jos nu solicită toți mușchii picioarelor. De pildă, mersul nu ajunge pentru a întreține suplețea articulației genunchiului și nici pentru a antrena la lucru mușchii pulpelor.

În schimb, înotul și bicicleta oferă un tratament mai complet pentru membrele inferioare. Dar nu avem totdeauna posibilitatea de a le practica. Atunci ? Cultura fizică rămîne o soluție ideală. Un exemplu de exercițiu eficace : stînd drept, picioarele alăturate, mîinile încrucișate pe ceafă, îndoim picioarele (ținînd spatele drept) pînă ce fesele ating călcîiele. Ne ridicăm în același fel. Exercițiul se execută lent, cît mai lent. După primele ședințe, vom avea mușchii anchilozați. Dar după cîteva săptămîni, tonusul muscular se va îmbunătăți, mersul va fi mai ușor, ne vom simți mai supli. Și mai tineri... Chiar așa !

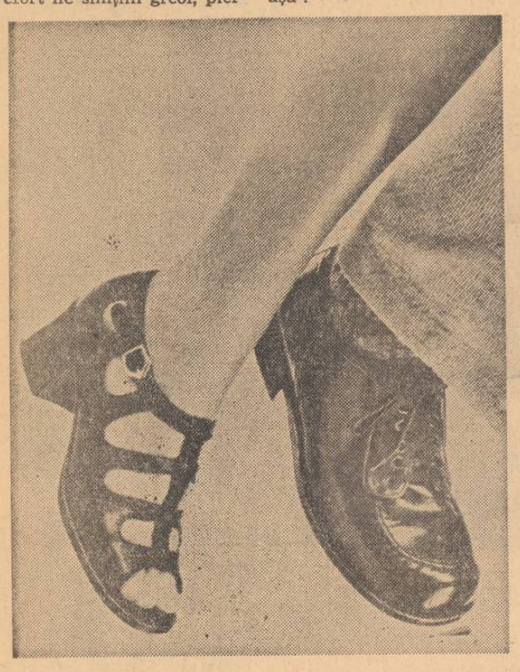

Doina LEVINȚA

Obișnuita întrebare sezonieră :

CE PURTĂM ÎN TOAMNA ACEASTA ?

Replica în vestimentație o dau cele cîteva modele de taioare alese dintre zecile care s-ar putea da. Le-am ales fiindcă taiorul a redevenit piesă de bază, creatorii aducîndu-și aminte de clasica lui menire și îmbinînd în el sobrietatea cu amănuntele ce dau sarea și piperul eleganței. Jachetele sînt mai scurte sau mai lungi — dar nu prea lungi, ca anul trecut ; fustele acoperă abia genunchiul, drepte sau, de multe ori, în pliuri ; reverele sînt bogate, dar fără exagerare, tweed-ul rămîne stofa preferată, dar lasă alegerea țesăturii și a culorii pe seama gustului fiecăruia. Amănunte deosebite ? Nasturii pe mînecă — pînă la cot sau mai sus de el, buzunarele, tighelurile, trandafirul prins discret de rever. Accesorii ? Da, să fim atente la berete și turbane. Sînt moderne berete foarte mari, acoperind tot părul și purtate lejer pe spate sau într-o parte. Sînt moderne micile turbane sau căciulițe acoperind și ele tot părul. Rămîne o problemă de opțiune : bereta sau turbanul ? Depinde de forma feței, de trăsături și, bineînțeles, de... oglindă !

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

Tovarășa MARIA BORCOMAN, *internată în sanatoriul Balotești ne-a adresat cîteva cuvinte simple de mulțumire, care ne-au bucurat. „Îndată ce mi-am revenit puțin în fire, ne scrie dînsa, deși sînt sub oxigen, vă adresez cuvinte de la o mamă care vrea să trăiască mai mult, dacă se poate, să se bucure și copilul meu de fericirea de a avea o mamă. Vă rog să-mi scrieți cîteva rînduri căci scrisoarea dv. va fi pentru mine o mare bucurie, țin mult la aceste rînduri de la cei care mi-au făcut un bine, m-au ajutat să-mi îngrijesc sănătatea, deși sînteți necunoscuți, dar sînteți oameni. Mulțumesc".*

Ne-au înduioșat vorbele dv., calde și sincere. Pentru viitor, vă sfătuim să aveți toată încrederea în competența, în spiritul de abnegație al medicilor de la sanatoriul Balotești, unde sînteți internată. Din partea noastră le mulțumim cadrelor medico-sanitare pentru tot ce au făcut și vor mai înfăptui pentru salvarea mamei și a fericirii copilului ei.

M. V. PITEȘTI. *Regretăm că nu a fost posibilă publicarea răspunsului în termenul solicitat de dv. Cauza ? Numărul mare de scrisori care ne solicită ajutorul. Scrisoarea dv. lungă și tristă ne-a impresionat. Dar nu aveți dreptul de a fi atît de disperat — sîntem convinși că veți beneficia de un tratament corect. Vă indicăm adresa solicitată : Policlinica nr. 2, str. Negustori nr. 1, București.*

MANEAȘ M. — Craiova — *Vă mulțumim pentru aprecieri. Este bine ca specialiștii clinicii de ortopedie și chirurgie infantilă de la spitalul de copii „Grigore Alexandrescu" să vă examineze copilul.*

T. G. — Oradea. — *Vă recomandăm B 6 tablete și Bergonal 10 zile — ulterior Napoton. Tratamentul va ameliora starea dv. dar nu poate rezolva radical situația atîta timp cît traumele psihice persistă. De ce nu încercați să-i explicați starea dv. la fel de sincer după cum ne-ați scris ? Poate că va încerca să-și modifice comportarea.*

SOFIA PĂUNOVIEI — Slatina. *Pentru a combate durerile de la nivelul coloanei cervicale, determinate de spondiloză, vă sfătuim să faceți masaj local, gimnastică medicală, vitamina B fortissim, injecții intramusculare zilnic și antimigrin, o tabletă seara.*

IONEL PETRICĂ — comuna Băbeni — Bistrița. *Vă sfătuim să vă examineze specialiștii clinicii ORL Spitalul Colțea — București.*

Otita medie supurată cronică însoțită în ultimul timp de cefalee (durere de cap) insuportabilă poate să se complice cu o mastoidită sau alte afecțiuni cerebrale.

SPĂTARU F. O. F. — jud. Hunedoara. *Vă recomandăm sport, exerciții fizice, înot. Pentru a ști dacă veți mai crește în înălțime, veți face o radiografie a genunchiului pe care o va interpreta medicul endocrinolog, care vă va examina. Pentru celelalte două probleme, vă recomandăm program de viață ordonat, orele de somn vor fi respectate și un regim alimentar echilibrat din care să nu lipsească lapte, brînză dulce, ouă, carne, legume crude și fructe.*

ANGHEL TURTURICĂ — Olănești. *Vă recomandăm electovit, gluconat de calciu cu ciocolată, vitamina A+D 2 dragele și tratament local.*

Dr. Ana MURGULEȚ

VOM AVEA PANTOFI MAI UȘORI

După cum ne-a informat CONST. MORĂRESCU, *director în departamentul de specialitate din Ministerul Industriei Ușoare, de pildă, ceea ce este esențial la colecția diversificată de încălțăminte pentru femei, care cuprinde 1 255 modele, este crearea unor calapoade noi, care înlocuiesc moda încălțămintei cu vîrfuri tăiate și toc masiv. Noile calapoade asigură o linie a încălțămintei mult mai apropiată de forma reală a piciorului, deci mult mai practică la purtat și în același timp mai estetică și mai ușoară.*

Iată, în acest sens cîteva precizări ale unui specialist, NICOLAE SOREANU *din Ministerul Comerțului Interior. Tendința de a conferi îmbrăcămintei un caracter mai feminin, prin noua siluetă, alungită, prin utilizarea de materiale suple, elegante etc., atrage după sine adoptarea pentru încălțăminte, a unor formate mai fine, vîrfuri rotunjite și mai aplatizate, cu tocuri ceva mai subțiri decît în anii 1970—1971.*

Cea mai răspîndită culoare va fi violet, în toate nuanțele. Combinațiile de culori care se vor impune sînt bleumarin cu alb, bleumarin cu roșu, alb cu roșu.

Forma calapoadelor, pentru sezonul primăvară — vară 1972, capătă o notă distinctă în funcție de tipul încălțămintei. Încălțămintea elegantă de seară se va realiza pe calapoade alungite, ale căror vîrfuri vor fi mai înguste și mai rotunde. Încălțămintea tip sport și pentru ținuta cu pantalon se va realiza pe calapoade late, cu vîrfuri rotunjite și volumoase. Tot pe calapoade late, dar cu vîrful ușor asimetric, se vor confecționa sandale tip troteur.

Înălțimea tocurilor va căpăta alte valori (între 5—7 cm.). Ele se vor subția. Pentru primăvara-vara anului 1972 se impune atenției reapariția tocurilor ortopedice, atît în cazul încălțămintei elegante, cît și în cazul încălțămintei de toată ziua.

Ramele, folosite din plin în cursul anilor 1970—1971, nu mai caracterizează linia încălțămintei în anul viitor. Pentru sezonul de primăvară-vară 1972 încălțămintea elegantă se va confecționa, parțial, cu rame foarte înguste.

Se recomandă accesorii fine, mici. De mare atenție se bucură accesoriile cu rol funcțional : cîrligele, butonii, capsele mici clasice, capsele cu profil asimetric pentru șireturi, cataramele mici etc. Culoarea albă a accesoriilor se pare că se va impune pentru sezonul următor .

In ce privește încălțămintea pentru copii, *ea va fi divers colorată, folosindu-se foarte mult pelle lăcuite.*

Pentru bărbați, ca și în cazul îmbrăcămintei, moda la încălțăminte evoluează oarecum mai lent. Pentru anul 1972 se preconizează o oarecare subțiere și alungire a calapoadelor, o linie mai montantă a fețelor, o subțiere a tălpilor și în general o ușurare și o mai mare flexibilitate a încălțămintei. La fel ca și la încălțămintea pentru femei, se vor folosi mult capsele.

M. PAULIAN
S. MIRCESCU

PE TEME DE ÎNVĂȚĂMINT

Acum, după încheierea concursurilor, odată cu începerea școlilor și facultăților, lucrurile s-au mai limpezit, cumva. Totuși, pentru unii cititori au mai rămas încă probleme în suspensie. Bunăoară, cititoarea noastră **Marinela Silianu** din București ne întreabă ce condiție principală trebuie să îndeplinească pentru a se înscrie la cursurile serale ale unei facultăți. Aceasta este următoarea : să se prezinte la acea facultate care să-i dea o pregătire superioară în profesia ei. În cazul ei, în chimie. Bineînțeles că la înscriere trebuie să aducă și actul doveditor în această privință.

Dacă în anul viitor doriți să vă specializați în meteorologie, atunci, tovarășă **Doina Dipșan** din Prundul Birgăului (jud. Bistrița-Năsăud) o puteți face înscriindu-vă la școala de specializare postliceală de hidrologie-meteorologie și protecția calității apei din Arad, str. N. Grigorescu nr. 8—10. Pentru această specialitate sînt numai cursuri de zi. La recentul concurs de admitere s-au dat probe la fizică (scris și oral) și matematică (oral).

Unde ați putea merge mai departe cu diploma școlii populare de artă, secția balet ? Răspunsul clar la întrebarea dv., tovarășă **Felicia Gheorghe** din Craiova îl cunoașteți înainte de a ne scrie. Puteți activa în formațiile artistice din orașul dv., la întreprinderea sau instituția la care lucrați, dacă sînteți cumva salariată și dacă acolo există formații coregrafice.

Ca să vă calificați în comunicațiile la mare distanță, tovarășe **Petru Canceu** din Topliță, jud. Harghita, ați putea să vă înscrieți la o școală de specializare postliceală de telecomunicații cum este cea de la Timișoara, din bd. 23 August nr. 2. Obiectele de concurs : matematică (scris și oral) și fizică (oral).

Răspunzînd celei ce ne scrie cu inițialele **M. A.** din Constanța, îi comunicăm că la Institutul de Etnografie și Folclor nu se dau examene de admitere, el nefiind o instituție de învățămînt, ci de... etnografie și folclor. Ca să vă alegeți o specialitate, după aptitudini și pregătire, consultați broșura „Admiterea în învățămîntul superior" care apare în fiecare an, cu destul timp înaintea concursurilor de admitere.

ACORDAREA ALOCAȚIEI DE STAT

Ioana Munteanu, Nicolae Fiscu și **Ioniță Petre** din **București,** doresc să afle dacă studenții de la curs de zi primesc alocație de stat pentru copii în cazul cînd beneficiază de bursă și cine face plata alocației ?

Actuala reglementare privind acordarea alocației de stat pentru copii prevede că studenții de la învățămîntul superior de zi beneficiază de alocația de stat pentru copii chiar în situația în care primesc bursă. Cuantumul bursei nu afectează dreptul la alocație de stat pentru copii. Plata alocației de stat se face prin instituția de învățămînt superior la care este înscris studentul.

Necea Ilie din **Pitești,** angajat permanent de la data de 19 iunie 1971, întreabă de la ce dată urmează să primească alocația de stat pentru copii.

Dispozițiile legale referitoare la acordarea alocației de stat pentru copii prevăd că dreptul la alocație de stat pentru copii se naște după 90 zile calendaristice de la data cînd a fost încheiat contractul de muncă pe durată nedeterminată.

Nașterea dreptului de alocație de stat pentru copii, operează cu începere de la 1 a lunii în curs sau 1 a lunii următoare, după cum nașterea acestui drept s-a produs înainte de 15 inclusiv a lunii sau după ziua de 15 a lunii respective. În cazul dv., dreptul la alocație de stat pentru copii s-a născut după 15 septembrie 1971, așa încît plata alocației de stat urmează să vi se facă începînd cu data de 1 octombrie 1971.

ÎNCREDINȚAREA GESTIUNILOR

Paulina Stanciu, Stela Stoiculescu și **Petre Mărgărit** din **Buzău,** doresc să afle dacă se pot încredința gestiuni și persoanelor care n-au împlinit vîrsta de 18 ani.

Problema angajării gestionarilor este reglementată de Legea 22/1969. Un angajat poate avea calitatea de gestionar dacă a absolvit școala generală sau o școală echivalentă, dacă are cunoștințe necesare pentru a îndeplini această funcție și a împlinit vîrsta de 21 ani.

Ministerele și celelalte organe centrale, stabilesc — în funcție de complexitatea gestiunilor, de natura și valoarea bunurilor — categoriile de gestiuni pentru care candidatul trebuie să fie absolvent al liceului, ori a unei școli profesionale în specialitate, sau a unei școli echivalente și să aibă un anumit stagiu în munca de gestionar, precum și categoriile de gestiuni pentru care funcția de gestionar poate fi îndeplinită și de angajatul care a împlinit vîrsta de 18 ani.

Legea nu permite angajarea ca gestionar a unei persoane care n-a împlinit 18 ani. (art.3, Legea 22/1969).

SUGESTII PENTRU MENIURILE DUMNEAVOASTRĂ

SUPE DE TOAMNĂ

Sîntem în miezul toamnei. Au început zile cenușii și ne așteaptă ploi mărunte.

Ce poate fi mai imbietor la ora prînzului decît o farfurie cu supă fierbinte, o supă „adevărată" a cărei simplă aromă să-ți stîrnească apetitul ?

Gospodinele noastre cunosc vechi rețete care au trecut de mult proba de calitate.

Dar, cum supa e mîncarea de bază a tuturor popoarelor, și cum fiecare își are „supa sa", oferim cititorilor trei rețete specifice în trei țări europene : Uniunea Sovietică, Franța și Italia.

BORȘ RUSESC

600—700 g de carne de porc sau de vacă, o sfeclă de circa 500 g, 1—2 cepe, 250 g cartofi, 1—2 morcovi, 1 pătrunjel (rădăcină), pătrunjel verde, o lingură de bulion de roșii, smîntînă acrișoară la dorință, sare, piper. O varză dulce mică.

Se taie carnea în bucăți potrivite și se pune la fiert într-o oală mare cu doi litri de apă rece. Se dă sfecla pe răzătoarea cu găuri mari, se taie ceapa mărunt și se adaugă în oală ; după ce apa a dat în clocot și s-a adunat spuma, se lasă la fiert pînă ce carnea și sfecla sînt moi. Se pun atunci la fiert morcovul și pătrunjelul date pe răzătoare și cartofii tăiați în bucăți. După ce borșul își reia clocotul se adaugă varza tăiată fideluță și o lingură de bulion.

Varza se fierbe pînă se înmoaie dar nu trebuie lăsată să se răsfiarbă. Se sărează și se piperează după gust. Se ia oala de pe foc, se adaugă verdeață mărunt tocată și se servește adăugînd în fiecare farfurie o lingură bună de smîntînă.

LE POT-AU-FEU

1,500—2 kg. carne de vită pentru supă, 500 g os cu sită, 3—4 morcovi, 3—4 rădăcini de pătrunjel, 3—4 fire de praz, un cățel de usturoi, o varză mică, 4 cepe mici, 1—2 cuișoare, 10 boabe de piper, sare, verdeață.

Într-o oală încăpătoare se așază pe fund osul, apoi carnea, și o legătură de pătrunjel verde (bine spălată dar netocată). Se adaugă 3 l de apă rece și se pune oala pe foc iute, se adună cu grijă spuma. Se micșorează flacăra și se lasă să fiarbă o oră.

Se curăță și se spală legumele. Se leagă prazul mănunchi (ca să fie mai ușor la scos). Se înfig cuișoarele în ceapă și se adaugă totul în oala cu supă. Se sărează, se pun boabele de piper și cățelul de usturoi. Se face focul foarte mic și se lasă supa la fiert circa 4 ore.

Se scoate carnea, se strecoară supa și se servește limpede presărată cu pătrunjel verde. Rasolul se servește aparte, însoțit cu legume fierte în supă chiar și de varza care a fost pusă la fiert, tăiată în sferturi.

MINESTRONE ALLA MILANEZE

250 g fasole albă, 2 cartofi, două roșii, 2 morcovi, o jumătate de varză, o țelină mică, o ceapă, 100 g melcișori, 200 g slănină afumată, cașcaval ras la dorință, sare, piper, un cățel de usturoi.

Se pune fasolea la înmuiat de cu seara. Se scurge și fierbe în apă caldă pînă ce bobul e moale.

Între timp se fierb separat melcișori (sau alte paste făinoase : spaghete, macaroane, spirale etc.) Se curăță și se taie fideluță morcovii, țelina, varza și împreună cu ceapa mărunt tocate și usturoiul zdrobit se pun la fiert în oala cu fasole. Se adaugă cartofii curățați și tăiați în bucăți și roșiile în felii. Se rumenește în ulei slănina tăiată în felii și se pune în oala cu supă. Se adaugă și pastele fierte. Se sărează și se piperează după gust.

Italienii servesc această supă de fasole — care bineînțeles cunoaște multe variante — cu cașcaval ras, presărat peste fiecare porție. Dar dacă nu e pe gustul dv. o puteți servi și fără.

Olimpia ȘTEFANESCU

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Premiile Nobel și... altele

Cine n-a auzit de premiile Nobel ?

Se știe că aceste premii sînt atribuite celor mai valoroase realizări din domeniile științelor, literaturii etc.

Există totuși o disciplină științifică, extrem de importantă, care nu este însă inclusă pe lista premiilor Nobel.

Data fiind însemnătatea disciplinei la care ne referim, s-a înființat nu de mult, într-o altă țară decît Suedia, patria premiilor Nobel, un alt premiu, care se atribuie numai marilor realizări din disciplina respectivă.

Știți cum se numește premiul în cauză, în ce țară a fost înființat, cînd, și mai ales, la ce disciplină se referă ?

Scrierea... marțienilor ?

Dacă cineva neavizat ar vedea semnele alăturate, ar putea crede că are în față fie simbolurile unui vechi alfabet, al unei civilizații de mult dispărută, fie, poate chiar scrierea marțienilor, dacă aceștia există și, mai cu seamă dacă o asemenea scriere a ajuns pe Terra.

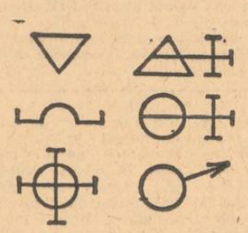

Într-un fel, poate că este vorba de un gen de alfabet, dar nicidecum al marțienilor, despre a căror existență nu sîntem încă deloc convinși.

Dv., cam ce credeți că pot să reprezinte aceste semne ?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Substanțe hrănitoare

Cuvîntul „vitamină" a fost introdus în știință în anul 1911, de către chimistul C. Funk, care a crezut, în mod greșit, că substanța izolată de el din coaja boabelor de orez este o amină. Cum s-a constatat că lipsa din organism a acestei substanțe duce la îmbolnăviri (scorbut), rezultă că ea este un principiu necesar vieții. De aici, nu este prea greu să ne imaginăm originea cuvîntului „vitamină", adică „amina vieții". Deși denumirea nu este corectă, ea s-a impămîntenit și a rămas ca atare.

Schimbarea locurilor

Rezultatul se obține înmulțind între ele toate numerele de la 1 pînă la 15, ceea ce în matematică se numește „factorial" de 15 și se scrie astfel : 15 !

Ceea ce se obține, reprezintă inițial numărul de poziții posibile. Cum pentru fiecare poziție se admite o secundă, înseamnă că acest număr reprezintă și timpul necesar, în secunde. Numărul respectiv este 1.157.401.368.000, ceea ce, exprimat în ani, înseamnă nici mai mult nici mai puțin decît circa 36.709 ani !

Algoritmii și algebra

Aproximativ între anii 780—850 (datele exacte nu se cunosc) a trăit marele om de știință arab Abu-Abdallah Muhammed ibn Musa al Khwarizmi al-Madjusi (ce-i drept numele este cam lung), cunoscut și sub denumirea de Al-Horezmi, după localitatea Horezm, la sud de Marea Aral, unde s-a născut. A fost primul savant al școlii din Bagdad, deschizător de noi căi în matematică, astronomie și geografie.

Denumirea de „algoritm" provine chiar de la numele său, Al-Horezmi, iar aceea de „algebră", de la tratatul de algebră scris de el, intitulat „Hisab al-jabr'wal-muqabala", adică „Arta reintegrării". De la „Al-jabr", s-a ajuns la... algebră.

Și pentru că a venit vorba de Al-Horezmi, trebuie menționat că el este acela care a expus foarte clar în lucrările sale regula de trei simplă, atît de frecvent folosită în zilele noastre. Un mare merit îi revine prin faptul că a făcut cunoscut prin opera lui, atît în lumea arabă, cît și în Europa, sistemul de numerotație indian. Introducerea în viața științifică a scrierii poziționale a deschis drumul spre analiza numerică. Realizarea aceasta, pentru acele vremuri, este comparabilă ca importanță cu introducerea calculatoarelor electronice, în epoca noastră.

Din secretele neuronilor

De-a lungul neuronilor, semnalele ce se transmit pe axoni sînt modulate în frecvență, analog celor ale multor stații de emisie care funcționează în gama undelor ultrascurte sau semnalelor stațiilor de televiziune, pentru canalul de sunet.

La modulația de frecvență, amplitudinea semnalelor se menține constantă, iar ceea ce variază, conform semnalului modulator, este numai frecvența lor. În telecomunicații, modulația de frecvență prezintă o serie de avantaje, printre care redarea fidelă a unui spectru larg de frecvențe și reducerea efectelor perturbațiilor electrice externe. Monografia elaborată de profesor doctor inginer Gheorghe Cartianu este intitulată chiar „Modulația de frecvență".

Poșta cititorilor

Pentru întrebările puse în revistele noastre nr. 717 din 03.07.1971 și 718, din 10.07.1971, am primit răspunsuri bune de la următorii cititori: **Soare Năstase**, din București; **Radu C. Dumitru**, elev cl. a XI-a, Liceul Dioști, comuna Dioști, jud. Dolj; **L. Stoica**, București și **prof. Gheorghe Brașoveanu-Urlați**, București.

Ing. Ilie Dinulescu, București. Sezisările dv. sînt în parte juste și vom ține seama de ele în viitor. Vă mulțumim.

Două cititoare din București, au avut amabilitatea să trimeată, fiecare în parte, copii de pe parodiile poetului Florin Iordăchescu, pentru o cititoare a revistei, tov. **Gabriela Georgescu** din Comănești, jud. Bacău, care le solicitase mai de mult. Este vorba de poeziile „La pașa vine un oltean" și „Cetatea Neamțului". O înștiințăm pe această cale pe tov. Georgescu, că îi ținem la dispoziție poeziile la redacție, urmînd a i le trimite la cerere, sau îi sugerăm să ia direct legătura cu posesoarele lucrării poetului Florin Iordăchescu. Eventual, dacă mai sînt și alți amatori de aceste versuri, dăm aici adresele amabilelor cititoare:

Nina Mangra str. Vatra Luminoasă nr. 62, sector 3, Of. poștal 39, București; **Sanda Moinaru** — str. Porțile de Fier, nr. 56, sector 2, București. Le mulțumim în numele celorlalți cititori!

Ing. Ge Si, București. Într-adevăr, nu totdeauna există puncte comune de vedere între ingineri și contabili. Dar, cu timpul se rezolvă și astfel de probleme, mai ales de cînd inginerii au născocit calculatoarele electronice... Cît privește problema trimisă, am mai publicat cîte ceva în același spirit și n-am vrea să ne repetăm. Cel puțin, nu atît de curînd! În orice caz vă mulțumim pentru aprecieri și material!

Ing. Liviu MACOVEANU

CETĂȚENEȘTI — ȘI NU NUMAI...

de Mihai STOIAN

„Stimate curier,

Scriu pentru prima dată la dumneavoastră și v-aș ruga mult să nu neglijați a-mi răspunde.

Am doar 18 ani, sînt plecată de acasă, de lîngă părinții mei, de aproape trei ani. Aveam 16 ani și cinci luni cînd am venit în Oltenița, pentru a mă angaja la o nouă fabrică ridicată aici — o filatură.

Vreau să vă spun că am plecat de acasă (menționez că sînt din județul Bacău) pentru a-mi lua serviciu, din cauză că tatăl meu este bătrîn, are 65 de ani, a crescut șase copii, eu fiind mijlocie. Sînt mulțumită că am găsit acest serviciu și îmi cîștig singură un ban, îmi fac singură tot ce-mi trebuie, nu mai apelez la părinți.

Totuși, eu la școală învățam bine, nu pot spune foarte bine, dar după posibilitatea mea învățam și chiar îmi plăcea să învăț. Vreau să vă spun că dorința mea cea mai mare este să pot urma un curs de limba franceză. Aceasta este materia care mi-a plăcut foarte mult. Dar aici, în Oltenița, nu am unde, nu știu cum să fac. De aceea vă întreb pe dumneavoastră, pentru că n-am pe nimeni lîngă mine, aici oamenii nu sînt gata să-ți dea un sfat bun. Vă rog să nu luați în glumă această dorință a mea.

Și mai este ceva care mă îndeamnă să fac acest lucru și anume : sînt căsătorită, soțul meu în iunie a plecat militar și m-a lăsat singură. Acum eu nu mai pot pleca oricînd în oraș, la plimbare, cu fetele, pentru că n-aș vrea să dau ocazie la alte discuții. Cred că mă înțelegeți cît de greu îmi este, la anii mei, să știu numai la serviciu și acasă, altă distracție n-am. Așa că, dacă aș putea să-mi îndeplinesc ceea ce mi-am pus în gînd, aș fi cea mai fericită. Poate va fi și soțul mulțumit și bucuros că eu, în lipsa lui, cît a fost plecat să-și facă datoria față de patrie, am învățat ceva. Încă o dată v-aș ruga, dacă se găsește vreo soluție pentru ceea ce am scris, să-mi dați răspuns.

Chiar dacă nu pot învăța limba franceză, să-mi spuneți altceva ce aș putea face, ca să fie mulțumiți și alții de mine, și să fiu și eu mulțumită că, în afară de firul pe care îl produce fabrica prin ajutorul nostru, al

CURIER SĂPTĂMÂNAL

muncitoarelor, fir care merge și se preface în țesături pentru toți oamenii, aș putea să mai folosesc și eu restul de timp.

B.V. Oltenița"

Stimată B.V., dac-am publicat scrisoarea dumitale, n-am făcut-o numai fiindcă la Oltenița n-ai găsit cum să înveți limba franceză (despre asta voi mai aminti). Scrisoarea dumitale mi-a plăcut prin seriozitatea cu care — exprimîndu-te extrem de candid — ataci niște probleme deosebit de importante : cum să-ți cheltuiești cu folos timpul liber, cum să-ți întîmpini soțul, plecat la armată, atunci cînd se va întoarce, cu un „dar" cît se poate de emoționant. Mă întristează doar afirmația că acolo, probabil în mediul dumitale limitat, „oamenii nu sînt gata să-ți dea un sfat bun" (concluzia mi se pare prea gravă, cred că te referi la anumite experiențe nefericite, pe care le-ai avut, însă nu văd de ce extinzi asta asupra tuturor ?). În general, se simte — printre rînduri — o anumită izolare de ceilalți ; pînă la un punct — înțeleg dorința dumitale de a-ți revedea soțul cu fruntea sus, (ferită de eventualele bîrfeli etc) — procedezi înțelept, dar însingurarea, ruperea de colege, de prietene, în asemenea momente, nu socotesc a fi soluția cea mai potrivită. Corectitudinea dumitale deplină, seriozitatea, nu se măsoară după stăruința cu care refuzi plimbările sau mersul la cinematograf să zicem... Ești tînără, trebuie să duci o existență normală, firească, să te și distrezi — bineînțeles în anumite limite, pe care, pe bună dreptate, ți le impui, avînd în vedere, tocmai, absența soțului — exagerarea însă n-are ce căuta aici.

Revenind la frumosul *dar* pe care dorești să-l faci iubitului dumitale la întoarcere (spun între-adins *iubitului*, deoarece asta reiese, cu prisosință, din rîndurile primite), soluții bănuiesc c-ar fi : există la radio un curs de limba franceză, există cursuri pentru începători, tipărite (în librărie), există discuri cu lecții (dacă ai pick-up). În același timp mă întreb dacă U.T.C.-ul din Oltenița (ești utecistă, nu-i așa, după virstă) n-ar putea veni în întîmpinarea atît de minunatei sete de cultură — a dumitale și, incontestabil, a sute și sute de tineri muncitori din Oltenița — organizînd, cu sprijinul altor foruri locale, cursuri de limbi străine și nu numai (multiple forme de cheltuire cu folos a timpului liber). Tovarășii respectivi ar face bine ca ori de cîte ori asemenea „pretenții" se ivesc, să găsească — pe plan local — soluții practice concrete, căci și la Oltenița sînt profesori de limba franceză și multe alte forțe locale capabile să „mobilizeze" adecvat timpul asa-zis liber care, știm doar cu toții, nu se cuvine risipit, pierdut. Ce să-ți mai spun, stimată B. V. ? Doresc să primesc o altă scrisoare de la dumneata, în care să-mi relatezi, în detaliu, ce măsuri s-au luat — poate există vreun curs la Casa de cultură — și cum merge cu „Je suis, tu es, il est"... În fond, dacă firul răsucit de mîinile dumneavoastră, stimate tinere din Oltenița, circulă pretutindeni, de ce n-ați călători și prin intermediul limbilor străine învățate ? Succes !

G. BADEA

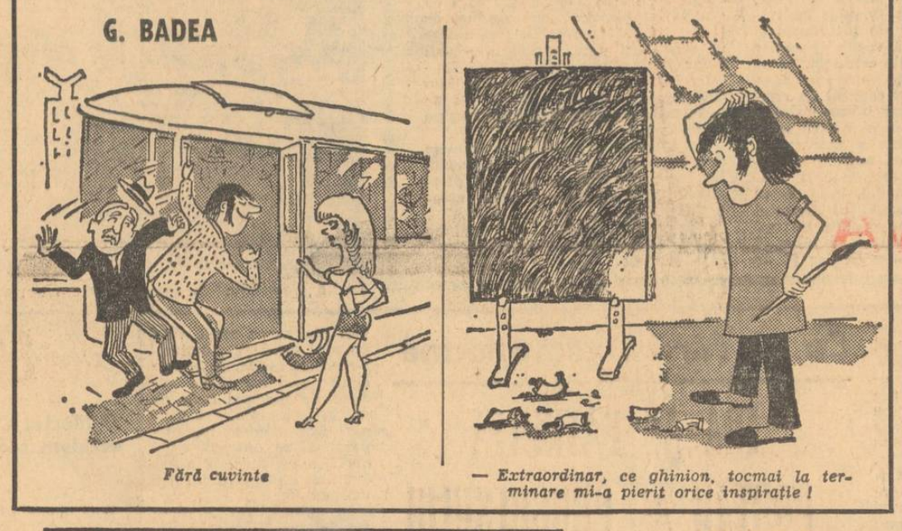

Fără cuvinte

— Extraordinar, ce ghinion, tocmai la terminare mi-a pierit orice inspirație !

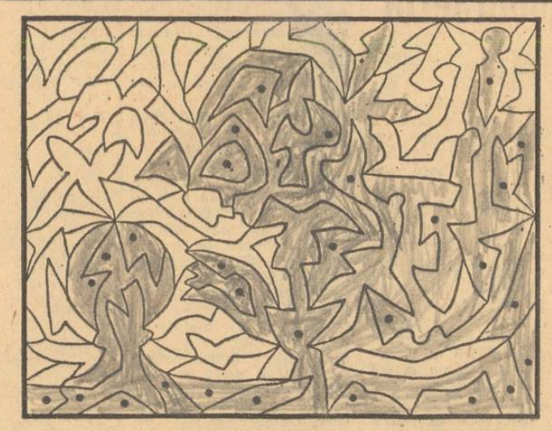

JOCURI DISTRACTIVE

DESEN SURPRIZĂ

VEȚI AFLA...

Înnegrind complet toate spațiile punctate veți afla...

(Soluția în numărul viitor).

FIRUL ARIADNEI

(Soluție)

Firul duce la bărbatul din dreapta jos.

Mai există enigme?

CASTELUL DIN DUDEȘTI-CIOPLEA

La capătul liniei de tramvai nr. 18, acolo unde se amenajează modernul bulevard Ion Șulea, ființează de veacuri un complex arhitectonic a cărui istorie este aproape necunoscută. Ziduri înalte și lungi de aproximativ un kilometru, cu contraforturi, adăpostesc un conac sau castel domnesc care are o pivniță boltită, construită în stil brîncovenesc, de unde pornește un tunel a cărui prezență învăluie și mai mult cu un nimb legendar viforosul trecut al celor ce au locuit acest punct întărit de la marginea Bucureștilor. Situat într-un peisaj altădată deosebit de pitoresc, pe creasta unui deal împădurit cu arbori seculari care străjuiau luciul argintiu al apelor unui iaz, conacul de la Dudești-Cioplea, din lipsă de izvoare istorice, este deocamdată atribuit ipotetic familiei Cantacuzino sau lui Ipsilanti.

SURPRIZA ARHITECȚILOR

Arhitectul VLĂDESCU-RACOASA JUSTINIAN ne-a îndreptat spre aceste locuri, relatîndu-ne cu prilejul unei convorbiri o întîmplare petrecută înainte cu peste un deceniu, întîmplare care justifică într-un anumit sens enigmatica aureolă creată în jurul acestui monument istoric.

— Dacă doriți să vedeți ceva deosebit și puțin cunoscut nu numai marelui public ci chiar și specialiștilor, vă sugerez ideea realizării unui reportaj despre subteranele și locul de execuție de pe vremuri din Dudești-Cioplea. Am fost acolo prin 1958—1959, cînd am făcut parte dintr-o comisie a Institutului Proiect-București, comisie care avea misiunea de a realiza o expertiză a clădirii conacului pentru o eventuală recondiționare. Atunci, coborînd în beci, după ce ne-am entuziasmat de splendoarea cupolelor și a arcelor lucrate cu măiestrie, elementul surpriză a urmat din momentul ce am pășit pragul încăperii dreptunghiulare situate lîngă scară. Vă închipuiți uimirea noastră, senzația pe care am avut-o, cînd am dat cu ochii de gura întunecată a unui tunel care se căsca în fața noastră... După cîteva clipe de emoție, curiozitatea a biruit orice urmă de teamă, și la lumina unei lanterne am încercat să vedem cum este construit acel drum subteran. Atunci am înaintat pe galerie vreo 5—6 metri, constatînd pe unul din pereții laterali prezența a două ochiuri pentru luminări. Mi-amintesc faptul că tunelul era înalt de 2,5 metri și lat de 1,20 metri.

Relatarea de mai sus ne-a trezit curiozitatea, încercînd să căutăm prezența documentară a conacului din Dudești, amănunte despre el, însă izvoarele scrise s-au dovedit sărace în acest domeniu. Totuși, în prețioasa sa lucrare „Istoria Bucureștilor" **prof. univ. C. C. GIURESCU** consemnează la capitolul despre vechile pivnițe bucureștene următoarele : **„Din epoca brîncovenească e pivnița, bine păstrată, a așezării boierești de la Dudești-Cioplea, așezare înconjurată de un zid înalt, lucrat cum spun localnicii «cu robii».** De asemenea, în Lista monumentelor de cultură de pe teritoriul Bucureștilor este notat laconic textul : **„Conacul Cantacuzino cu zidul înconjurător".**

Înarmați cu aceste informații suplimentare despre obiectivul pe care doream să-l vizităm am pornit la investigații încercînd să ne îmbogățim documentarea prin ascultarea tradiției păstrate de localnici, bătrînii cartierului. Și aceștia nu s-au lăsat mult rugați. Iată, pe scurt, două dintre declarațiile unor oameni care trăiesc prin aceste locuri de 6—7 decenii.

TRADIȚIA CONFIRMĂ EXISTENȚA DRUMULUI SUBTERAN

— Eram de 7 ani cînd un anume Ivanciu Gruief a cumpărat conacul de peste drum de casa mea — ne spune pensionarul **TUDOR FLOREA**, în vîrstă de 73 de ani, domiciliat pe str. Caporal Caragea nr. 10. Am lucrat ca dulgher vreo 7 ani la „Gostat"-ul din incinta conacului și-i cunosc toate acareturile, așa cum îmi cunosc propria gospodărie. Am auzit că pe vremuri aici a fost palatul lui Ispilanti și că nu de mult a fost zidită gura tainiței de lîngă scara beciului. Oamenii bătrîni spun că de acolo pleca un drum pe sub pămînt care ajungea la mănăstirea Văcărești...

Al doilea interlocutor locuiește într-una din casele de peste drum de poarta castelului. **NICOLAE PÎRVAN**, în vîrstă de 70 de ani, ne-a declarat : „La primăria comunei rurale Dudești-Cioplea era o hartă pe care am văzut notat în dreptul conacului „Cetățuia Ciuplea a lui Ipsilanti". Lucrez de la naționalizare în sediul fostului conac, mai întîi ca morar și apoi ca mecanic la uzină. Acum vreo 10 ani, știu că a fost dărîmată clădirea care se afla în mijlocul curții, edificiu care avea și doi stîlpi cu cirlige și despre care bătrînii mi-au povestit că ar fi fost folosită ca spînzurătoare. Cărămida scoasă din casa dărîmată a servit la înfundarea gurii tunelului din pivniță. Și, pentru că m-ați întrebat dacă-mi amintesc cum arătau aceste locuri pe vremuri, vă voi povesti o întîmplare petrecută în 1947. În căsuța unde eu stau acum, căsuță care era înconjurată de arbori bătrîni din pădurea care ajungea pînă la poarta conacului, locuia pe atunci șeful fermei, inginerul Bercescu. Într-o zi, pe cînd inginerul venea de la fermă cu servieta plină de bani, a fost atacat de doi tîlhari chiar în apropierea casei. Cercetările întreprinse au descoperit atunci mai multe hamuri îngropate de hoți la rădăcina unui pom.

INGENIOZITATEA MEȘTERILOR DE ACUM CÎTEVA SECOLE

După ce am intrat în curtea castelului, trecînd pe lîngă cele două coloane de piatră frumos sculptate de la poartă, ne-am îndreptat spre pivniță, cel mai interesant obiectiv pe care doream să-l vedem. Însoțiți de **VIRGIL STĂNCULESCU**, inginerul-șef al Uzinei de fabricații, reparații și montaj în agricultură, am coborît pe un gang cu o pantă repede, la baza căruia, în stînga, se afla încăperea unde ni se spusese că în ea este gura tunelului. Privind cu atenție zidul din fața noastră chiar și un nespecialist își dă seama că el nu aparține restului construcției, deși prezintă același fel de cărămizi. Apoi, datorită arheologului **ARISTIDE ȘTEFĂNESCU** de la Muzeul Bucureștilor, am putut nota cîteva dintre caracteristicile hrubelor care înscriu un plan patrulater. Zidurile masive sînt confecționate din cărămidă subțire de numai 0.035 metri iar stilul arhitectonic prezintă o adevărată dantelărie. În centru, dintr-un extrem de masiv picior, central se desfac patru semicalote în arce dublouri de o frumusețe impresionantă. Deschiderile arcelor măsoară 5,50 metri iar lățimea lor 1,40 metri. De la arheologul Ștefănescu am aflat că înălțimea beciului este de 7 metri. De asemenea, arheologul ne-a explicat ingeniosul mod de construcție al zidarilor de pe vremuri, care au reușit cu multă migală să plaseze cărămizile din cupole pe muchie, în asemenea mod încît acestea urmau să preia, pe întreaga lor suprafață toată greutatea edificiului de deasupra.

O A DOUA MOGOȘOAIE ? !...

Semnalăm, în continuare, cîteva amănunte privitoare la acest ansamblu arhitectonic medieval, amănunte relatate de către **PANAIT I. PANAIT, șeful secției feudale a Muzeului Bucureștilor.** Este vorba despre suprastructura conacului, suprastructură care a suferit ample modificări în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, pivnița reprezentînd partea cea mai veche a clădirii. În mod cert este faptul că acele coloane care încadrau loggia de pe latura de nord au fost înlocuite cu altele cilindrice, făcute probabil din cărămidă. Acestea se păstrează încastrate în zidul etajului. Ultima mare etapă de construcție s-a petrecut la sfîrșitul secolului XIX, cînd vechile coloane din piatră au fost plantate la porți și la intrarea în pivniță.

Despre presupusele spînzurători, **MARCOV CHIRILĂ**, salariat în uzină, ne sesizează că el le-a văzut în anul 1959 în curtea conacului și că erau formate din doi stîlpi de cărămidă pe care se aflau niște bîrne de lemn cu cirlige.

În final ne-am adresat **arhitectului PAUL EMIL MICLESCU, de la Direcția Monumentelor Istorice**, căruia i-am solicitat opinia asupra edificiului din Dudești-Cioplea.

— Acest ansamblu de clădiri, ne-a declarat d-sa, **este unul din puținele monumente de arhitectură post-brîncovenească datînd din secolul XVIII, care rezistînd multiplilor factori de distrugere din trecut a izbutit să se mențină pînă în zilele noastre. El ne poate sugera aspectul compoziției unui conac care și-a păstrat aproape întregi toate anexele. Dintre elementele lui cele mai valoroase relev pivnița, care este una dintre cele mai frumoase de acest gen din București. Mai cunose în afară de cea de la Mogoșoaia, încă o pivniță asemănătoare în fostele case ale Văcărești, case care erau situate dincolo de podul Băneasa. Conacul Cantacuzino-Ipsilanti, așa cum l-am denumit noi provizoriu, păstrează elemente de arhitectură și detalii prețioase de creație în piatră sculptată întrunînd însușirile de bază necesare unei restaurări atît a palatului cît și a vechiului aspect de ansamblu al întregului monument. Și cum spre deosebire de zona de agrement din nordul orașului, unde există complexul brîncovenesc de la Mogoșoaia, zona de sud a Bucureștilor nu cuprinde un monument mai valoros decît conacul de la Dudești-Cioplea, acesta, repus în valoare și afectat unei folosințe adecvate, ar putea deveni un echivalent al Mogoșoaiei, minus parcul, un punct atractiv pentru turiști.**

În cea ce privește tunelul mi s-a arătat locul unde ar fi gura lui și este probabil să fi existat un drum subteran care ar fi făcut legătura cu vreo altă clădire din afara zidului de incintă a conacului. De altfel, asemenea tuneluri s-au găsit și în plin centrul orașului, ca de exemplu, cel de lîngă biserica Doamnei.

Sperăm că în curînd se va rezolva și problema restabilirii funcțiilor acestui monument istoric valoros, Consiliul popular al municipiului București sprijinindu-ne la crearea în această zonă a unei dotări istorice prețioase.

Simion SĂVEANU

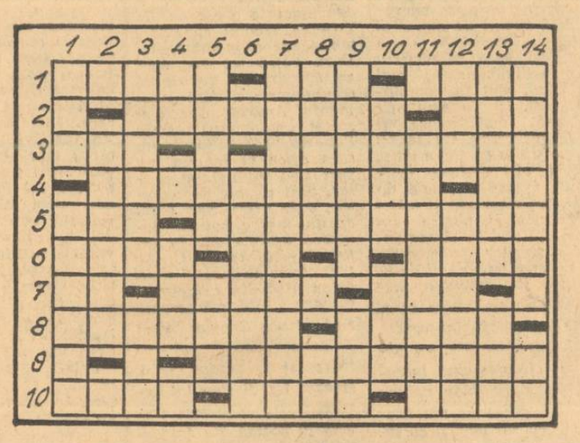

CER NOROS...

ORIZONTAL : 1. Din negura vremii... (adj.) — Munte în U.R.S.S. — NORVEGIA. (pl.). 2. Tinde cu vîrful către NORI... — În extremul NORD... 3. Capabil. — În spre NORD... (pl.). 4. ELSINOR... în Danemarca. (pl.) — Dintr-o bucată ! 5. Veșnicie filozofică. — NORMANZII... în istorie. (fig.) 6. Trecătoare în Elveția. — NORMA finală ! — Numele egiptean al zeiței Isis. 7. Tudor Ionescu. — Ansamblul de factori de mediu, din care fac parte și NORII. — Fire. 8. NORMANDIA. — A știrbi. 9. Se ÎNNOREAZĂ la față... (fig.) 10. Apare noaptea printre NORI... — NORVEGIA. — Ivit.

VERTICAL : 1. Cade din NORI... — Dincolo de NORI... (adj.) 2. Rupere de NORI. 3. A încerca. (fig.) — Cu stele pe firmă... 4. Ultimul NORDIC ! — A cunoaște vremurile de demult... 5. Rotocol de fum... (fig.) — Localitate în Franța. 6. Cer fără NORI. (fig.) 7. NORADRENALINA. 8. Vreme cu NORI. (fig. pl.) — ÎNNOURATĂ la sfîrșit! 9. Acțiunea de rotire — Curent. (abr.) 10. A înseta. (reg.) — Aceea. (pop.) 11. Se delectează cu lectura povestirilor științifico-fantastice ale lui Radu NOR. (pl.) 12. Esență de lapte ! — Nu este... NORMAL. (pop.) 13. NOR... de albine. (pl.) — Interjecție. 14. Nepermisă. (fig.) — Parte !

Stela COSMA

Cuvinte rare : MUG — AON — SAAS — LUC — IAI

REBUS

PODGORII

ORIZONTAL : 1. Podgorie în zona viticolă Dealul Mare. — Autorul poeziei „Vierița". 2. Scriitor brazilian, autorul romanului „Pămîntul fructelor de aur". — Județ cu renumite podgorii (Nicorești, Ivești). 3. Poartă fructe... — Toiagul împodobit cu viță, al lui Bachus. — Podgorence din est ! 4. Autorul versurilor : „Am să te iau cu mine, prin marile podgorii, să rătăcim de mînă, pe deal, la Crăciunel"... — Vedenii. 5. Seninul cerului. — Regiune de podgorii în Ardeal, cu vinuri multi-medaliate. 6. Cornelia Vasilescu — Podgorie în Franța. — Culese din Ștefănești ! 7. Zone cu întinse podgorii, în nord-vestul țării. — Margine de țară, cu renumitele podgorii arădene. 8. Podgorean. — Podgorie din zona subcarpatică a țării. 9. Funcție, odinioară (pl.) — Podgorie în județul Vrancea. 10. Podgorie în județul Galați. 11. Stat în sud-vestul Asiei, cu renumite podgorii, de unde se crede că ar fi originar soiul „Siradzuli". — Prezente și la școala de viticultură. — Prinse în altoi ! 12. Podgorie din Banat. — Folositoare. 13. Insulă în nordul Mării Egee, cu renumite podgorii. — Ocupația podgorenilor.

VERTICAL : 1. Din inventarul podgorenilor. — Podgorie în județul Arad. 2. Mijloc zămos ! — Lac în Masivul Făgăraș. 3. Scriitor elvețian de limbă franceză, autorul romanului „Sărbătoarea podgorenilor". — Agățată. 4. Extrase din aguridă ! — Localitate în județul Cluj, lîngă care se află întinse podgorii. — Denumirea olandeză a orașului Ennis. 5. Autentifică acte (și) la Odobești... — Irod. (pop.) — Se întîlnesc la Pietroasele ! 6. Boabe de Riesling ! — ...din podgoria Saringa ! — Autorul suitei corale românești „Culesul viilor". 7. Agricultură. (abr.) — Literă arabă. — De tipul suitei muzicale de la 6 vert. (masc.) 8. Comună în U.R.S.S. — Pălărie de ocazie. 9. În silă ! — Expuse în vitrină ! — A face din struguri... must. 10. Cu pete negre pe bot. (pop.) — Renumite, cum sînt podgoriile din țara noastră. 11. Podgorie în jud. Botoșani. — 2-3 circei ! 12. La ieșirea din podgorii ! — Veche podgorie în jud. Galați. — Solid la mijloc ! 13. Altă renumită podgorie din Moldova. — Podgorie. (reg.).

Th. Sandu CIOBÂNCAN

Cuvinte rare : TIRS — GY — INIS — EROC — TY — ASSI — OACAN — VIET.

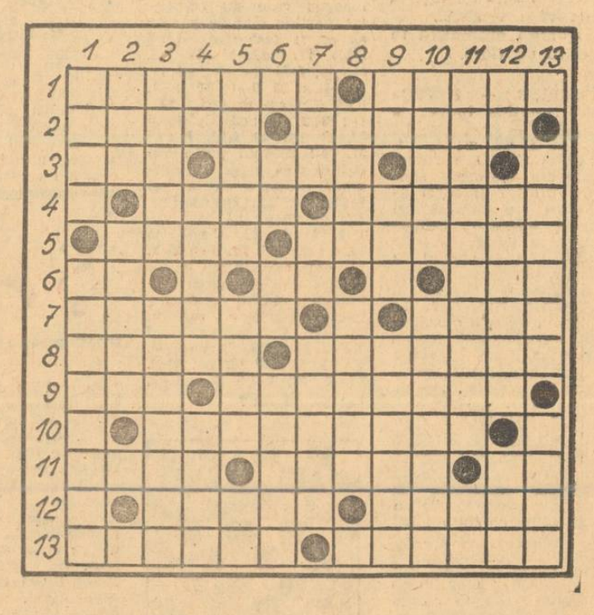

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

ÎN CONTINUARE

ORIZONTAL : Șopîrlă — Blide — Adunat — Epilog — Posti — Intrigi — Tați — Ant — Arap — Arini — Toc — Art — Me — E — Aor — I — Ie — I — Cravașate — N — Nări — Era — Atei — Arată — S — Tren — Lipitoare — Ren.

FANTEZIE ÎN „ZECE"

ORIZONTAL : Scrisă — Bunic — Chirescu — Oto — IIM — C — Erse — C — N — Mozart — VO — Vasiliu — Adet — O — Alecsandri — Mare — A — Miase — Manole — U — Ur — Decimală — Ar — Arius — Sotnic.

Neagu dezlănțuit, așa cum am dori să-l vedem mîine la Copenhaga.
Fotografia : C. CIOBOATA

După opt ani

ECHIPELE OLIMPICE ALE ROMÂNIEI ȘI DANEMARCEI DIN NOU ÎN DUEL PENTRU CALIFICARE

Istoricul întîlnirilor dintre fotbaliștii români și cei danezi, la nivelul echipelor reprezentative, este extrem de sumar ca număr și ca întindere în timp. De fapt toate cele trei confruntări care au avut loc pînă acum între echipele olimpice ale celor două țări s-au consumat într-un singur an, de-a lungul a șase luni. Primul contact s-a produs în ziua de 23 iunie 1963, la Copenhaga, cînd România și Danemarca au susținut meciul tur pentru preliminariile Jocurilor Olimpice. Atunci reprezentativa țării noastre a reușit victoria cu scorul de 3—2, succes ce a fost apreciat ca decisiv pentru calificarea noastră la turneul final de la Tokio. Revanșa, disputată la București în ziua de 3 noiembrie a aceluiași an avea însă să dea peste cap toate pronosticurile. Vă mai reamintiți probabil de acel memorabil meci de pe stadionul „23 August". În numai 18 minute echipa Danemarcei conducea cu 3—0 și puțini mai credeau în acel moment într-o revenire a echipei noastre. A urmat, însă, cele două goluri marcate de Petru Emil și astfel echipele României și Danemarcei s-au văzut în fața unui al treilea joc. 25 de zile mai tîrziu, pe stadionul comunal din Torino, într-o după-amiază ploioasă, echipa noastră avea să obțină calificarea ratată la București cu atîta ușurință, învingînd, în prelungiri, reprezentativa olimpică a Danemarcei.

Au trecut de atunci opt ani și iată că din nou cele două echipe susțin între ele un meci tur-retur decisiv pentru calificarea în turneul final al Jocurilor Olimpice de la München. Opt ani în care fotbalul din cele două țări a suferit modificări structurale, în care jucătorii de atunci au părăsit loturile reprezentative, opt ani de-a lungul cărora fotbalul dublă confruntare reprezentativa țării noastre are mari șanse de a ieși învingătoare. Mai ales dacă ne gîndim că de cîteva zile lotul olimpic a fost restructurat prin introducerea unor jucători experimentați, componenți de bază ai primei noastre reprezentative. Prezența în acest lot a unor jucători ca Răducanu, Dinu, Lucescu, Dumitru, Dembrovschi, Radu Nunweiller, reprezintă credem, argumente suficiente pentru a privi cu încredere meciul de la Copenhaga. Avem speranțe că și jucătorii privesc cu încredere confruntarea de mîine și că se vor strădui să obțină un rezultat care să le permită calificarea la München. Noi le-o dorim din toată inima.

Așa a fost în cele trei meciuri

23 IUNIE 1963, LA COPENHAGA. Danemarca—România 2—3. *Echipa noastră a avut următoarea alcătuire: Datcu—Popa, Nunweiller III, Greavu—Petru Emil, Koszka—Pîrcălab, Varga, Manolache, Constantin, Haidu. Golurile au fost marcate de Constantin (min. 5), Manolache (min. 52 și 64).*

3 NOIEMBRIE 1963, LA BUCUREȘTI. România—Danemarca 2—3. *Formația țării noastre: Datcu—Popa, Nunweiller III, Ivan—Petru Emil, Koszka—Pîrcălab, Constantin Manolache, Tîrcovnicu, Haidu. Golurile noastre au fost marcate de Petru Emil (min. 35 și 80).*

28 NOIEMBRIE 1963, LA TORINO. România—Danemarca 2—1. *Echipa țării noastre: Mîndru—Popa, Caricaș, Greavu—Petru Emil, Koszka—Pîrcălab, Sasu, Voinea, Constantin, Crăiniceanu. Au marcat, pentru noi, Crăiniceanu (min. 36) și Sasu (min. 117).*

RAPID ȘI DUMITRIU...

de Valeriu MIRONESCU

Bunul simț te obligă să lei drept criteriu pe A. C. Napoli și să accepți înfrîngerea ulterioară în fața lui S. C. Bacău drept un caz fotbalistic aparte, neconform cu valoarea actuală a echipei Rapid. Pentru prima oară după trecerea mai multor ani, formația feroviară își încheagă un fel de șiră a spinării — Răducanu, Boc-Lupescu, Dumitru, Neagu-Ene, pe care începe să se așeze jocul rezultînd astfel profilul și corpul întreg al unei adevărate echipe. E drept, procesul acesta nu e nici pe departe încheiat, totuși, semnele bune ale dezvoltării se cer neapărat subliniate și încurajate, iar momentele rele — vezi pățania cu S. C. Bacău — nu trebuie umflate ci socotite și analizate ca defecte ale creșterii.

Iată însă că am făcut și eu greșeala pe care o comit în mod obișnuit suporterii, numind-o pe Rapid formație feroviară, deși această echipă, acest club continuă să fie un club de sector subordonat Consiliului municipal pentru educație fizică și sport, în timp ce părinții lui naturali — C.F.R.-ul și Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor — îl ajută din simpatie nu din obligație paternă. Dacă această simpatie ar dispare, fie și pentru cîteva luni (fapt oricînd posibil !) am impresia că Rapid s-ar duce de rîpă. Insistența asupra apartenenței și subordonării clubului nu are un substrat sentimental ci vizează cu deplină obiectivitate asigurarea prezentului și viitorului acestei vechi organizații sportive.

Revenind la „criteriul A. C. Napoli", se poate spune că giuleștenii ne obligă la reconsiderarea unor judecăți și aprecieri de raporturi fotbalistice. Scriam mai de mult că A. C. Napoli nu-i nici Inter, nici Milan, nici măcar Juventus (firește acelea de pe vremuri !). Totuși, napolitanii rămîn și pe mai departe una dintre echipele de frunte ale Italiei. Iar jucătorii noștri cînd auzeau în urmă cu cîțiva ani despre echipele italiene li se făcea părul măciucă, înainte chiar de a intra pe teren ! Astăzi, Rapid ne-a dat o dovadă că raportul dintre fotbaliștii români și cei italieni s-a schimbat. Poate au crescut ai noștri, poate au coborît italienii, cel mai probabil sînt valabile ambele ipoteze împreună. Oricum, distanța nu strigă la cer, barem în privința forțelor individuale și colective ale lui Rapid și A. C. Napoli. Dacă vreun spectator n-ar fi știut culorile echipelor și pe jucători în parte, un asemenea spectator ar fi fost capabil de confuzii nostime. După faima citită a lui Juliano, spectatorul nostru ar fi zis că halful italian a marcat un gol la capătul unei acțiuni personale formidabile, sau, l-ar fi descris pe portarul Italiei, Zoff, drept un tip de meridional al dracului de brunet însă cu o talie de wiking. (Între paranteze, e bine să observăm diferențele de joc și de randament ale lui Dumitru la club și la echipa națională. Dacă în meciul de la Helsinki el n-ar fi acceptat maniera măruntă a paselor reciproce de la cîțiva metri distanță ci și-ar fi utilizat extraordinarele aptitudini ca în partida contra lui Napoli, atunci lui Dumitru i-ar fi stat în putință să marcheze el singur cîteva goluri !)

Dar, să lăsăm de-o parte pe spectatorul imaginar și să constatăm că giuleștenii i-au dominat pînă într-atît pe napolitani încît le-au răpit acestora chiar șansa unei amintiri plăcute din partea publicului bucureștean. El, publicul, nu-și va aminti că Zoff, Juliano, Sormani și Altafini au jucat cîndva la București. El, publicul, în schimb va vorbi multă vreme despre golul lui Dumitru, despre „capul" lui Ene, despre „barele" lui Neagu.

Acum, Rapid, ca și Dinamo, Steaua, ori U.T.A. stau în fața unor noi încercări de forță. După cele ce-au realizat echipele românești în primul tur al cupelor europene — realizări care, în situațiile lui Rapid și Dinamo, întrec așteptările — trebuie să avem regrete, mai profunde, că în fotbalul nostru nu s-au pus la punct măsuri în stare să fortifice tocmai pe reprezentantele lui. Asta, în pofida faptului, că la noi — spre deosebire de fotbalul din vestul continentului — dirijarea e posibilă, după cum e perfect posibilă accelerarea promovării și concentrării talentelor înspre vîrful piramidei. Cititorii știu că mă gîndesc la defectele, chiar anomaliile, regulamentului de transferări încă în vigoare.

Dar nu despre influența lui de ordin general aș vrea să vă atrag acum atenția, ci numai asupra unui caz, care, el singur, stîrnește stupoare. Cum s-a ajuns la starea de fapt în care Emil Dumitriu (II) să nu aibă drept de joc în Cupa campionilor ?! Întrebarea capătă mai multă ascuțime în prezent, după ce campioana română s-a calificat în dauna lui Spartak ! Mi-aduc aminte că s-a făcut zarvă atunci cînd Dumitriu a depus în termen, cererea de legitimare, ba chiar s-au publicat prin ziare comunicate cu privire la respingerea acestei cereri. Pînă la urmă, tot a fost legitimat pentru Dinamo, însă data limită admisă de U.E.F.A. (15 august) fusese depășită ! Știu că era vorba în vreo două rînduri de tentative de transfer în străinătate în care alții păreau mai interesați chiar decît Dumitriu, știu că tentativele eșuaseră fiindcă, de la bun început, transferul acesta... nu se încadra în regulile federației străine respective !

Ceea ce nu știu însă este numele acelora care s-au jucat cu soarta lui Dumitriu pînă ce acesta a pierdut dreptul de joc în Cupa campionilor.

Nu-i nimic, poate ni le va spune biroul federației de fotbal. Îi așteptăm părerea.

DESPRE SALATIERA DE ARGINT ÎN CLIPA CÎND O DISPUTĂM

Strălucitoare și ornamentală, „Salatiera de argint" tronează la această oră de pe cele două postamente (din nuc și argint), la marginea terenului de la Julien J. Clart-Stadium din Charlotte, așteptînd a fi oferită învingătorului — românilor sau americanilor.

Este de presupus că acum 71 de ani, lui Dwight F. Davis din Boston nu i-a trecut nici o clipă prin minte că salatiera sa va deveni supremul trofeu al Campionatului lumii pe echipe al tenisului, că de la un start modest, care a reunit la prima ediție doar două echipe, la cea de-a 60-a, Cupa Davis va reuni 51 de reprezentative. Se spune că în pragul veacului familia Davis a primit Salatiera ca dar la o aniversare (fără tava de argint și cele două postamente, apendice adăugate în ordine cronologică în anii 1921, 1934 și 1969) Acest obiect „prea voluminos", nefiind însă pe placul doamnei, soțul, jucător de tenis și diplomat de carieră, a găsit peste noapte soluția de a scăpa de obiectul discordiei : l-a pus în joc, drept trofeu al unei întîlniri S.U.A. — Insulele Britanice. Asupra acestei versiuni n-a avut obiecții decît un oarecare C.W. Burton, care a pretins că a transportat singur salatiera de la bijuteria Shreve Crump și Low din Boston, unde a fost confecționată, direct la sediul federației americane. S-a dovedit însă că lui C.W. Burton nu i s-a putut încredința în luna februarie a anului 1900 un asemenea obiect deoarece avea doar... 5 ani.

Dar în fond felul cum a intrat în istorie Cupa Davis nu are prea mare importanță. Pe firmamentul interesului general a predominat și predomină preocuparea : cine o va cuceri ?

Această întrebare, rostită, e drept, cu o nuanță de aspirație ceva mai modestă, și-au pus-o și „premergătorii" din tenisul nostru. Epoca lor începe cu Nicolae Mișu (Nicolaus), jucător de certă valoare internațională. Cîștigător al mai multor turnee pe Coasta de Azur între anii 1919 și 1921, precum și al Campionatului Europei pe teren acoperit, ediția 1925, desfășurat la Londra, el înscrie la 19 iunie 1922, la Beckenham, lîngă Londra, prima participare a României în Cupa Davis, soldată cu o înfrîngere în fața Indiei (3—0).

În anul 1927, la Philadelphia, „muschetarii" francezi susțineau în Challenge-Round întîlnirea cu echipa S.U.A. (deținătoare a cupei din anul 1920), în formația căreia se afla celebrul Tilden (Big Bill). Franța era la a treia tentativă de a cuceri Salatiera. Condusă cu 2—1, în ultima zi se întîmplă miracolul. Lacoste cîștigă meciul cu Tilden, apoi Cochet cucerește punctul decisiv în fața lui Johnston. Cei 13 mii de spectatori americani au asistat cu destulă melancolie la scena înmînării „Salatierei" noilor cîștigători. Peste două săptămîni ea era debarcată în portul Le Havre, de pe pachebotul „France". „Salatiera" posesa pentru prima dată pe pămîntul vechiului continent în mijlocul unei entuziasm de nedescris.

După șase ani, în 1933, Salatiera trece Canalul Mînecii, fiind cucerită de englezi prin aportul unui jucător de mare prestigiu, Fred Perry, întîlnit de altfel și de Mișu în ultima sa evoluție în Cupa Davis.

În 1937, după scurtul popas în Europa, Salatiera se reîntoarce în S.U.A. 26 de ediții consecutive ea se va disputa doar între reprezentativele S.U.A. și Australiei în care figurează nume faimoase, ca Budge, Parker, Kramer, Mulloy, Trabert, Olmedo (S.U.A.) și Quist, Sedgman, Hoad, Cooper, Rosewall, Fraser, Laver, Emerson, Stolle (Australia).

În istoria tenisului nostru trebuie menționat ca un rezultat mai deosebit eliminarea echipei Noii Zeelande, în anul 1959, la București, fapt care ne-a adus calificarea în turul al treilea. Factorii acestei victorii (cel mai bun rezultat obținut pînă atunci în Cupa Davis) au fost frații Gheorghe și Marin Viziru, ca și Ion Țiriac, pe atunci junior.

Zece ani mai tîrziu, după șapte spectaculoase victorii, menționate în presa internațională sub titluri ilustrative ca „Eroica luptă a englezilor contra românilor s-a soldat cu un imens doliu la poarta Wimbledonului", Ilie Năstase și Ion Țiriac aduc României calificarea în Challenge Round. Deși pierdem, dezavantajați de suprafața terenului extrem de iute, de ciment, comportarea românilor se poate judeca după un alt titlu extras de astă dată din presa franceză : „La Cleveland a fost o finală cum nu s-a mai văzut de mult. Eroii ei nu au fost americanii, ci românii Țiriac și Năstase, care constituie un exemplu demn de urmat".

Și iată că, la numai doi ani, Năstase și Țiriac, cei doi reprezentanți de prestigiu ai echipei noastre — avînd din nou de înfruntat dificultățile terenului, e drept, de astă dată de zgură, dar de o fabricație specială, și a mingiei „Wilson", impuse de gazde — la ora cînd apar aceste rînduri sînt angajați din plin în cea de a doua tentativă de a cuceri Salatiera.

Va reveni tenisului românesc marea cinste de a readuce prestigiosul trofeu în Europa după 34 de ani ?

Paul CERNESCU

Țările cîștigătoare ale „Cupei Davis"

AUSTRALIA. **(22) 1907—1911, 1914, 1919, 1939, 1950—1953, 1955—1957, 1959—1962, 1964—1967.**

S.U.A. **(22) 1900, 1902, 1913, 1920—1926, 1937—1938, 1946—1949, 1954, 1958, 1963, 1968—1970.**

ANGLIA. **(9) 1903—1906, 1912, 1934—1936.**

FRANȚA. **(6) 1927—1932.**

Cifrele din paranteză indică numărul Challenge Roundurilor cîștigate.

Competiția nu s-a desfășurat în anii 1901, 1910, precum și în perioada celor două războaie mondiale ; 1915—1918 și 1940—1945.

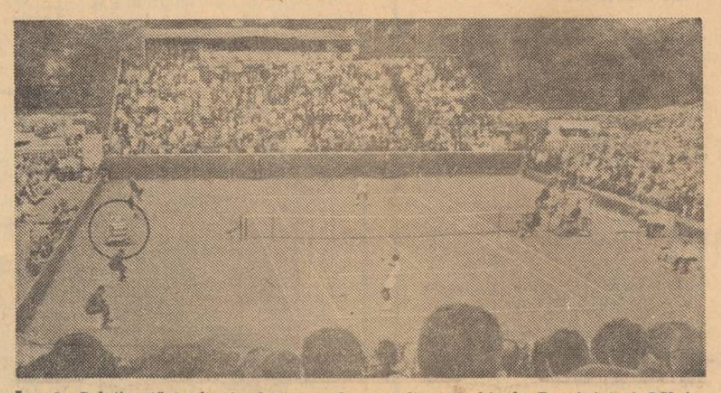

Locul „Salatierei" la finala de acum doi ani dintre echipele României și S.U.A.

Cu și fără... crampoane

ERA AL PATRULEA PORTAR AL PROGRESULUI

de Eftimie IONESCU

Se terminase „era Datcu", la Dinamo. Criza portarului, care bîntuise echipa aceasta ani în șir, în perioada marelui duel cu C.C.A., cînd încercările duceau și la reconvertirea unui handbalist, Fuleiter, la fotbal, reîncepea. Coman pornea iarăși spre Giurgiu, de unde avea să revină, dar la stadionul din Ghencea. Stana, prea tînăr și prea zburdalnic... Ce soluție putea fi găsită, din mers, în acel retur de campionat 1970 ? Cineva a lansat „ideea Andrei". Mai cu seamă că în strada dr. Staicovici ploua cu portari : Manta, Gherghel, venise și Zamfir, de la Jiul. Iar jucătorul care făcuse trei sferturi din circuitul cluburilor bucureștene era cam al patrulea în acest compartiment așa de bine reprezentat. Discuții, propuneri de schimb, în fine se ajunge la un acord prin cedarea lui Sandu Ion și trecerea lui Marin Andrei în șoseaua Ștefan cel Mare. Evenimentul a fost salutat ca un mic record, pentru că el însemna încheierea circuitului de care amînteam, o performanță neînscrisă în carnetul de legitimare al vreunui alt fotbalist.

Era într-o săptămînă din aprilie 1970 și, la trei zile, după ce a venit la antrenamentul lui Dinamo, Andrei a intrat în echipă, tocmai fiindcă nu avea vreun contracandidat serios. Meci cu Steaua roșu, cîteva mingi „bîlbîite" (priza n-a fost niciodată o mare calitate a lui, observă unul dintre oamenii care efectiv l-au consacrat pe Andrei), victorie, în sfîrșit s-a găsit un titular de clasă onorabilă în postul de moral al echipei. Finalul de sezon n-a fost prea trandafiriu pentru dinamoviști ; nici tu cupă, nici tu campionat, și, la început de toamnă, mai apare și Constantinescu. Ca să nu mai vorbim că, între timp, Cavai „își dăduse drumul", făcuse o finală de cupă senzațională și iată-l pe Marin al nostru cam pe locul trei în clasamentul portarilor dinamoviști. Antrenorii și colegii de echipă îl prețuiau însă foarte mult. Pentru că el este un coechipier corect, leal. Nu cricnește, nu devine circotaș cînd lucrurile îi merg bine pentru el. Muncește la antrenament cu răbdare și cu încrederea oarbă că va mai veni o zi bună și pentru el. În asta să găsim explicația revenirilor la suprafață care s-au produs totdeauna la el, după divorțurile cu Rapid, cu Steaua, cu Progresul. La începutul lui 1971, Andrei începea să se gîndească la realizarea unui transfer peste hotare. În turneul din Peru și Brazilia se și discutase ceva, presa de acolo îi și făcuse o prezentare de mina întîi. Să fim sinceri, aproape nimeni de la Dinamo nu se mai gîndea că omul nr. 3 va mai intra în monomul formației întîia. În consecință nici nu apare pe lista de jucători care au plecat în turneul din Spania. Dar Andrei nu dispera. El se antrena cu o ambiție pe care, în sinea lor, nici antrenorii nu și-o mai explicau...

Momentul lui a venit sub forma „Cupei Municipiului București". Dinamo prezintă acea echipă de tineret, cu Haidu „libero", neluată în seamă, dar — pînă la urmă — nebătută de nimeni. Atunci, Andrei a fost iarăși acel zburător din meciurile de la Tîrgoviște, de sub bagheta lui Valentin Stănescu. În schimb, în turneul spaniol, în mod inexplicabil și neașteptat, Mircea Constantinescu dă semne de slăbiciune. Andrei sare peste Cavai — Nicușor dă credit, și nu va greși, probelor din cupa bucureșteană — și se reinstalează în fruntea portarilor dinamoviști. Ca într-o cursă de ciclism, unde, în fața plutonului, se schimbă mereu oamenii la conducere. Campionatul confirmă jocurile excelente ale lui Andrei, de la începutul sezonului. Și vine și după-amiaza aceea de la Tîrnava. Meciul cu Spartak începe să ia numele lui Doru Popescu ; dar, dacă sîntem drepți, trebuie să recunoaștem că fără „momentul Andrei" n-ar fi existat „momentul Doru Popescu." Sînt jocuri în care orice ai încerca nu poți să-l învingi pe portar. Sînt clipele de nebunie, dacă vreți, cînd omul acesta dintre buturi încearcă totul, crede în totul și reușește totul. Se povestește că în acel meci de pomină din campionatul lumii 1934, prima partidă Italia-Spania, cînd Zamora scotea baloane trase și de la doi metri, Meazza i-ar fi spus lui Ferrari : „Degeaba mai tragem la poartă. Cu ăsta, și dacă om lua mingea în brațe și intrăm cu ea în plasă, tot nu vom marca... Cam așa a fost Andrei în perioada cea mai importantă a performanței de la Tîrnava. Intervențiile, uneori egale cu imposibilul, au răpit siguranța atacanților lui Malatinski și au turnat curaj și încredere în inimile coechipierilor. Reușea cel mai bun meci al carierei lui, la peste 31 de ani, un jucător care, cu un an și ceva înainte, era al patrulea portar al Progresului...

8, 9, 10 OUT...

● Meciul Clay—Frazier probabil în 1973 ● „Am vrut să evit un accident mortal" ● T. Niculescu în căutare de talente ● Bugner • decepție ● Fișier : I. Ciocoi.

de Paul OCHIALBI

● Frumoasă inițiativă luată de antrenorul T. Niculescu (Rapid) de a-și împrospăta garnitura pe care o pregătește. **„Mă voi duce la școlile din cartier (liceul Aurel Vlaicu) și la școlile profesionale feroviare. Vreau să-mi formez și o grupă de începători pentru a promova cîteva talente".**

— Foarte bine faceți maestre, la ora aceasta boxul românesc are nevoie de mulți tineri pugiliști. Activitatea antrenorilor nu trebuie să fie „dirijată" numai la Snagov, ci și în sălile de sport, acolo unde în prezent munca lasă de dorit, și către care federația privește cu un ochi aproape închis.

● Jack Bodell, în vîrstă de 31 de ani, unul dintre cei mai „bătrîni" pugiliști europeni, a obținut la sfîrșitul carierei o satisfacție mai puțin așteptată. După o serie de tentative de a deveni campion, veteranul englez, înfrînt de numeroase ori de „vulpoiul ringului", Henry Cooper, a reușit zilele trecute să-l învingă la puncte pe Joe Bugner, și să devină, ca urmare a acestui nesperat succes, într-o singură seară : campion al Europei, al Marii Britanii și Commonwealth-ului. Grelul Bodell a realizat această „triplă" performanță în cel de-al 68-lea meci al carierei (58 victorii — 10 înfrîngeri). Noul campion continental a meritat verdictul și a luptat cu o remarcabilă energie 15 reprize în compania unui adversar mai tînăr ca el cu... 10 ani. Bodell a declarat ziariștilor că-și va pune titlul în joc în fața uriașului spaniol Urtain. Englezul se dovedește un pugilist serios și mai ales... neobosit deoarece a propus ca meciul să se dispute la 16 noiembrie la Londra. În schimb, în cazul lui Bugner, care a nul trecut a fost gratificat cu o victorie nemeritată în fața lui Cooper, cînd veteranul a fost deposedat de centură, se poate spune că a fost cam grăbit cînd a acceptat să-și pună atît de repede centura în joc. În cazul său, Clay a declarat : **„Bugner are o mare forță, este bine construit fizic însă va deveni boxer complet doar după 3 ani".**

● După cum se știe, recent, la Ostrava, tînărul boxer Ionel Ciocoi a cîștigat medalia de aur la cat. cocoș în turneul memorial „Prohaska". Cine-i Ionel Ciocoi ? Acest ambițios pugilist merită cîteva rînduri de prezentare. Frezorul brăilean are 22 de ani. A fost inițiat în tainele sportului cu mănuși de fostul internațional, micuțul Ion Zlătaru (Brăila), mai tîrziu a fost „șlefuit" de Iosif Mihalik la Cluj iar acum se antrenează la Brăila, cu Petre Baltă.

Campionul mondial Joe Frazier, „echipat" contra amatorilor de autografe.

● O senzațională declarație făcută recent de antrenorul Yancee Durham, „omul de colț" a lui Frazier a pus capăt discuțiilor privind data revanșei cu Cassius Clay. Iată ce a spus mentorul campionului mondial : „Clay vrea să revină la o formă de zile mari. Foarte bine. Pentru aceasta el ne-a anunțat că va susține încă 4 meciuri de verificare. Nici noi nu putem sta inactivi. Frazier va lupta mai întîi pentru păstrarea centurii, împotriva lui Patersson. Acest meci va avea loc probabil în decembrie. Apoi, îi voi programa elevului meu întîlniri cu Urtain (Spania), Tires (Brazilia), Bugner (Anglia) și Chuvalo (Canada). Din această cauză cred că meciul Frazier-Clay va avea loc la sfîrșitul anului 1972, sau în martie 1973". Fără comentarii. Știe Durham ce trebuie să facă.

● Este cunoscut amatorilor de box că arbitrul mexican Ramon Berumen a oprit în rundul 14 meciul Monzon-Griffith (titlul mondial la „mijlocie" disputat la Buenos Aires), proclamîndu-l învingător pe Monzon. El a fost aspru criticat de unii ziariști care-l acuzau că s-a pripit. Întrebat de ce a făcut acest lucru, mexicanul a spus : **„Am vrut să evit un accident mortal. Vă amintiți cum a murit Kidd Parett. Griffith era la capătul puterilor, lucru care l-a recunoscut și el deoarece suferise un blocaj al mușchilor la piciorul sting."**

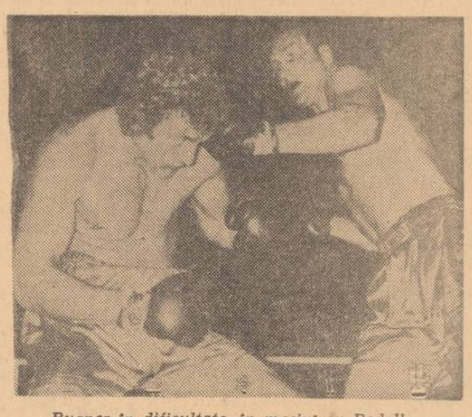

Bugner în dificultate, în meciul cu Bodell.

FISCHER-PETROSIAN — PRIMA PARTIDĂ A MECIULUI

- **Petrosian ia inițiativa — luptă grea în jurul pionului d5.**
- **Negrul lasă de înțeles că vrea remiză...**
- **Evoluția dramatică în criză de timp.**

FISCHER — PETROSIAN (partida întîia a meciului) 1. e4, c5 2. Cf3, e6 3. d4, c : d4, 4. C : d4, Cc6. (O variantă veche din apărarea siciliană, printre ai cărei animatori se numără și marele maestru Taimanov. El a încercat-o de două ori și în meciul cu Fischer, dar fără succes) 5. Cb5, d6, 6. Nf4, e5. 7. Ne3, Cf6 8. Ng5, Ne6. (În partida a doua a meciului Fischer-Taimanov, negrul a jucat 8. Da5+ ! care a condus la o continuare originală 9. Dd2 !, C : e4 10. D : a5, C : a5, 11. Ne3, Nd7 12. Clc3 ! etc.).

9. Clc3, a6 10. N : f6, g : f6 11. Ca3, d5 ! (Fostul campion al lumii încearcă să preia inițiativa. În partida a șasea contra lui Fischer, Taimanov a jucat 11... Cd4 și s-a continuat astfel : 12. Cc4, f5 13. e : f5, C : f5 14. Nd3, Tc8 etc. Petrosian a gîndit 20 de minute înainte de a face mutarea) 12. c : d5, N : a3 13. b : a3, Da5 ! (În analizele făcute la masa presei, la Buenos Aires, s-a exprimat părerea că aceasta este poanta variantei alese, după 23 minute de gîndire, de Petrosian) 14 Dd2, 0—0—0 15. Nc4, Thg8 16. Td1 (O luptă pasionantă în jurul punctului „încins" d5 ; în fața manevrelor amenințătoare ale lui Petrosian, Fischer se apără cu singe rece) 16 ...Nf5. (Unii maeștri care au comentat partida sînt de părere că ar fi fost mai bine Cd4). 17. Nd3, N : d3 18. D : d3, Cd4 (la 18... e4 19. Dh3+ și 20. 0—0) 19. 0—0, Rb8 (Cu amenințarea 20... D : c3 21. D : c3, Ce2+ și 22. C : c3) 20 Rhl, D : a3 21. f4 ! (Scăpat puțin din strimtoarea negrului, Fischer încearcă să ia el inițiativa) 21.. Tc8 22. Ce4, D : d3 23 c : d3, Tc2, 24. Td2, T : d2 25. C : d2, f5 26. f : e5, Te8 27. Tel, Cc2, 28. Te2, Cd4. Albul a obținut un prim succes psihologic : negrul dă de înțeles că dorește remiza. 29. Te3, Cc2, 30. Th3 ! T : e5 31. Cf3, T : d5 32. T : h7, T : d3 33. h4, Ce3, 34. T : f7, Tdl+ 35. Rh2, Tal 36. h5, f4 ?

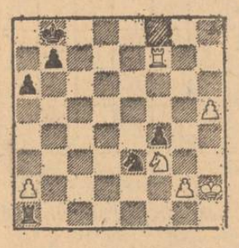

„Criză de timp !. Avînd de făcut cinci mutări în șase minute, Petrosian greșește și dă un pion afară nici o compensație. Ar fi fost mai bine 36... Ta2) 37. T : f4, T : a2 38. Te4 !, C : g2 39. Rg3 !, Ta5 40. Ce5 și negrul cedează. (P.S. Partida a doua a fost cîștigată de Petrosian. Deci, scor egal : 1-1. Meciul devine și mai pasionant).

„Vă interesează cartea de șah?" „Fireşte, dar nu o găsim"

Am început să primim răspunsuri la sondajul inițiat de revista noastră în legătură cu interesul cititorilor acestei rubrici față de literatura șahistă. Iată cîteva extrase din scrisori :

● **„Literatura șahistă a rămas un domeniu anonim... Un număr foarte mare de iubitori ai șahului sînt privați de abecedarul acestui joc, iar cei care l-au «prins» nu au mari șanse de dezvoltare în continuare, deși mulți dintre ei ar avea fie talent, fie pasiune ; din cauza lipsei literaturii de specialitate, rămîn plafonați... Eu cred că numărul mic de precomenzi pentru cartea de șah, venit din județe, se datorează faptului că nu se face un sondaj real al interesului tineretului și celor mai virstnici față de cartea de șah..."** — din scrisorile d-rului DANCIU GAVRIL din Tîrgu Mureș, care notează și o listă de cărți șahiste care l-ar interesa (între altele reeditarea lucrării lui Sergiu Samarian „Să învățăm metodic șahul", — cerută și de alți cititori — o culegere cu diferite regulamente șahiste, cărți de inițiere în compoziția șahistă și culegeri de partide de la diferite turnee importante).

● **„Fără lucrări de specialitate jucătorul de șah, problemistul nu poate avansa în pregătirea sa... Cartea de șah completează antrenorul... Numărul cititorilor de literatură șahistă ? În mod sigur, toți jucătorii legitimați la F.R.S., la care s-ar adăuga mii de muncitori, tehnicieni, cadre didactice, elevi, cadre din agricultură, pensionari etc. care iubesc și joacă șahul cu pasiune"** — din scrisoarea lui VISSA HORIA — Bușteni, care, în lunga listă de lucrări pe care ar dori să le poată găsi în librării, notează manuale de teorie a finalurilor, o culegere cu partidele cele mai bune jucate de Florin Gheorghiu și Victor Ciocîltea, o „Carte de aur a șahului românesc", volumul lui Em. Dobrescu și Virgil Nestorescu „Școala românească de compoziție șahistă" (anunțată încă de cîțiva ani), albume F.I.D.E.

● **„Ca unul care am căutat prin librării cărți de șah, opinez să se înceapă cu... începutul, spre a impulsiona mișcarea șahistă de amatori"** — din cartea poștală trimisă de dr. V. BÂRZĂ din București. ● Cititorul CONST. MĂRDĂȘESCU din București propune înființarea unei librării anticariat cu specific șahist, care să satisfacă și comenzile din țară. Cititorul M.N. din Constanța întreabă dacă nu cumva editarea literaturii șahiste ar fi mai bine să intre în competența Federației de specialitate.

Așteptăm în continuare răspunsurile cititorilor noștri, pe care îi invităm să ne scrie ce fel de cărți de șah ar dori să găsească în librării.

„ATENȚIE LA SINUCIGAȘ !"

Studiul care urmează ar putea fi intitulat „Simfonia fantastică", sau, dacă vreți, „Atenție la sinucigaș !". I s-ar mai putea da și alte titluri sugestive. În orice caz pe cei ce doresc să-l rezolve îi sfătuim să nu se așeze în fața tablei dacă și-au pus în gînd să vizioneze programul de peste o oră al televiziunii...

Albul joacă și cîștigă

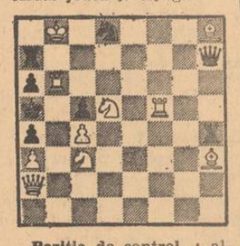

Poziția de control : albul — Rb 8, Da 2, Tb 6, Tf 5, Nh 3, Nh 8, Cc3, Cd 5, pioni a3 și c4 — 10 piese ; negru — Ra 5, Dh 7, Ta 7, Th 4, Cd 8, pioni a4 a6 și c5 — 8 piese.

Soluțiile problemelor din numărul trecut vor fi publicate în numărul viitor.

U. VALUREANU

ŞAH

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" —

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

AGENDA săptămînală

ÎN SLUJBA INTERESELOR VITALE ALE POPORULUI

În cursul acestei săptămîni a avut loc, după cum s-a anunțat, plenara lărgită a Comitetului municipal București al Partidului Comunist Român consacrată dezbaterii măsurilor necesare în vederea îmbunătățirii activității politico-ideologice, a ridicării nivelului conștiinței partinice a comuniștilor, pentru formarea conștiinței socialiste a tuturor oamenilor muncii din Capitală. Cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenară, a polarizat, după cum era și firesc, interesul tuturor comuniștilor, a întregului nostru popor. Relevînd cu toată claritatea, printr-o analiză pătrunsă de înalt spirit științific, de intransigență revoluționară, necesitatea obiectivă a îmbunătățirii întregii activități politico-ideologice și jalonînd cu deosebită limpezime și forță de argumentare căile ce sînt în mod necesar de urmat în acest scop, secretarul general al partidului nostru a demonstrat încă o dată, și prin această cuvîntare, înaltele sale calități de conducător comunist, capacitatea sa de-a sesiza cu luciditate și cu un exemplar spirit de răspundere marile probleme care confruntă societatea noastră și care urmează a fi rezolvate. În cadrul amplei dezbateri a programului de îmbunătățire a activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor celor ce muncesc, dezbatere care a cuprins întregul partid, întreaga țară, recenta cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu constituie o contribuție de o deosebită însemnătate atît pe plan teoretic cît și practic. Puternicul ei ecou în rîndurile opiniei publice pune în evidență cu tărie convingerea unanimă că înfăptuirea ansamblului de măsuri preconizate va da un puternic impuls întregii noastre dezvoltări sociale.

Analiza aprofundată a activității politico-ideologice care are loc în toate organizațiile de partid din țară se desfășoară, cum bine știm, în condițiile puternicei efervescențe creatoare determinate, în fiecare loc de muncă, de hotărîrea oamenilor muncii de-a face totul pentru a înfăptui sarcinile trasate de Congresul al X-lea al partidului. Înfăptuirea actualului cincinal înseamnă pentru țara noastră — și de acest lucru e pe deplin convins oricare dintre noi — un nou și important pas pe calea lichidării decalajelor economice moștenite și-a ridicării României socialiste la nivelul statelor dezvoltate atît în ceea ce privește venitul național cît și condițiile de viață ale poporului. Această nouă etapă de dezvoltare va însemna în același timp continuarea procesului de perfecționare a vieții sociale în toate domeniile de activitate. Firește, realizarea acestor obiective pe cît de vaste pe atît de complexe, reclamă cu necesitate, datorită adîncii transformări revoluționare a vieții poporului, progrese substanțiale pe planul conștiinței socialiste a tuturor oamenilor muncii. Din aceste cerințe obiective a izvorît programul de îmbunătățire a activității politico-educative. De atunci au trecut trei luni. În acest răstimp, după cum se știe în toată țara au avut loc largi dezbateri; se poate spune că întregul partid, întregul nostru popor au aprobat cu însuflețire aceste măsuri văzînd în ele o expresie a preocupării partidului pentru crearea celor mai bune condiții, pentru mersul înainte al României pe calea socialismului și comunismului. Plenarele comitetelor județene de partid, plenara comitetului municipal de partid București, activele de partid care au participat la aceste adunări au elaborat programe de măsuri pentru înfăptuirea acestor sarcini.

„Noi — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în recenta cuvîntare — ne propunem să făurim o societate în care clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, întregul popor participă în mod conștient la făurirea propriei istorii, a propriului viitor. Or, a crea condiții pentru o participare reală — și nu fictivă — la conducerea societății presupune a făuri oameni cu o înaltă conștiință politică, în stare să înțeleagă toate problemele care apar în dezvoltarea economico-socială, națională și internațională, să contribuie la găsirea căilor pentru a asigura mersul ascendent al societății noastre, la elaborarea unei politici corespunzătoare, a unei linii generale care să țină seama de condițiile în continuă schimbare.

Iată de ce a fost și este necesar să supunem unei analize critice temeinice activitatea noastră în acest domeniu și să stabilim măsuri corespunzătoare pentru a preveni o rămînere în urmă, pentru a asigura un avînt general în domeniul muncii politico-educative, al formării conștiinței socialiste, unind

CONTINUARE ÎN PAG. ②

ÎN PAGINA A 5-A

- **EXAMEN LA PUPITRUL DE COMANDĂ**
  de prof. univ. Edmond NICOLAU
- **EXISTĂ OARE ȘI ANTIGALAXII ÎN UNIVERS?**
  de asistent universitar Traian VIDRAȘCU
- **SPECIALIȘTI DIN 50 DE ȚĂRI DEZBAT „PRIORITĂȚILE POLUĂRII"**

Citeva recomandări privind **ALIMENTAȚIA ȘCOLARULUI**
Pag. a 6-a

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

ANUL XV Nr. — 732 — Sîmbătă 16 octombrie 1971 — 8 pagini 1,50 Lei

Turnu Severin - 1971

Vîrsta, oamenii și viața unui oraș

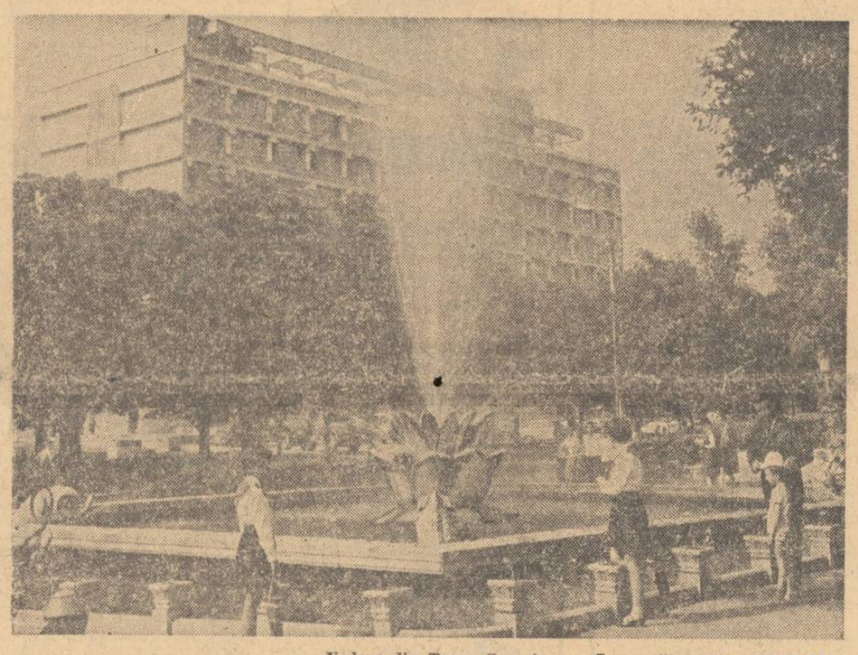

Vedere din Turnu-Severin Fotografia : Mihai POPESCU

- **Municipes Hadrianum Drobeta, după 1850 de ani**
- **Podul lui Apollodor își primește replica după 19 secole : poarta de beton care domesticește bătrînul Danubiu trecîndu-i apele prin scocul turbinelor.**
- **Drum de fier și drum de apă... drumuri care duc faima constructorilor de la Turnu Severin.**
- **Tradiția revoluționară a clasei muncitoare este continuată astăzi pe un alt plan, pe o altă treaptă istorică.**
- **Orașul este o grădină și grădina toată este un oraș...**

AM CĂUTAT VÎRSTA ORAȘULUI pe străzile sale. Pe străzile pe care mi le imaginam strîmte și întortochiate, pentru că numai așa le poți intui într-o așezare veche de aproape două milenii. Dar străzile le-am găsit drepte și largi, unele paralele cu firul Dunării, altele intersectîndu-se în unghiuri perfecte de cîte 90 de grade, ca pe planșeta unui desenator.

Am căutat vîrsta orașului pe fețele, în mersul și în înfățișarea oamenilor săi fiindcă îmi închipuiam oamenii unei așezări bătrîne ducînd cu ei cîte ceva din povara secolelor trecute, dar oamenii aceștia erau ai unui oraș tînăr, foarte tînăr, atît de tînăr că nici nu s-a terminat de construit.

Am căutat vîrsta orașului acolo unde pulsează viața sa economică și, peste tot, la uzina de vagoane, la combinatul de hîrtie și celuloză, am întîlnit șantiere care toarnă temelii noi, am văzut hale cu zidurile care aveau tencuiala încă umedă, am pipăit utilaje noi care de abia erau scoase din cutiile de lemn, am ascultat inima mașinilor aflate la primele încercări.

Nu am găsit vîrsta orașului decît pe o lespede de piatră la Muzeul Porților de Fier, unde cineva a săpat cu dalta la anul 121 numele de atunci al urbei : Municipes Hadrianum Drobeta.

„CA SĂ PUN UN DIAGNOSTIC de vîrstă pentru un oraș — ne spune cercetătorul istoric **M. DAVIDESCU**, monograful Turnului Severin — **nu mă interesează cît a trăit, mă interesează ce perspective are de aici înainte.**

Marin IONIȚĂ

CONTINUARE ÎN PAG. ②

MOBILA 1972

O discuție cu specialiștii din acest domeniu în fața standurilor celui de-al V-lea Pavilion de mostre, unde sînt prezentate tipurile de mobilă ce vor intra în producție în cursul anului viitor.

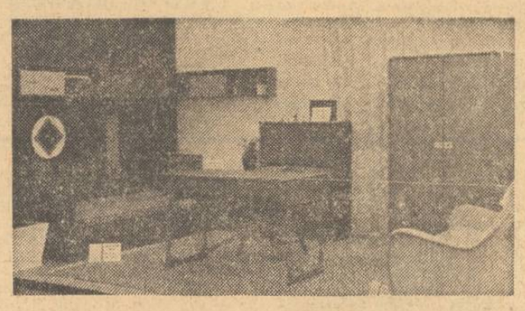

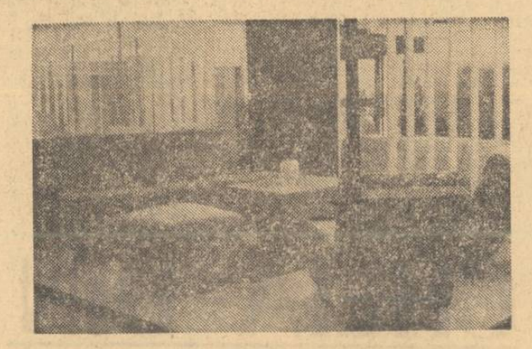

Două noi tipuri de mobilă. Camera de tineret — Brașov (imaginea de sus) **și garnitura de hol Iași** (imaginea alăturată).

Amănunte în pag. a 6-a

Monolog interior despre...

DÎR-ZE-NIE

de Victor BÎRLĂDEANU

Printre prejudecățile de oarecare circulație, există una cu care în mod deosebit nu mă împac: chipurile, anumite trăsături de comportament ar fi generate exclusiv de împrejurări excepționale și n-ar avea nici un sens în situațiile obișnuite ale vieții de fiecare zi „Ce rost are, bunăoară, o asemenea calitate ca dîrzenia — căuta să mă convingă cineva — atunci cînd n-ai de executat decît mărunțele sarcini cotidiene de serviciu?"

Carența esențială a acestui mod de gîndire rezidă în confuzia de substanță dintre cotidian și banal. Nenumărate

CONTINUARE ÎN PAG. ②

70 DE TURIȘTI BLOCAȚI ÎNTR-UN VAGONET AL FUNICULARULUI LOVIT DE TRĂSNET!

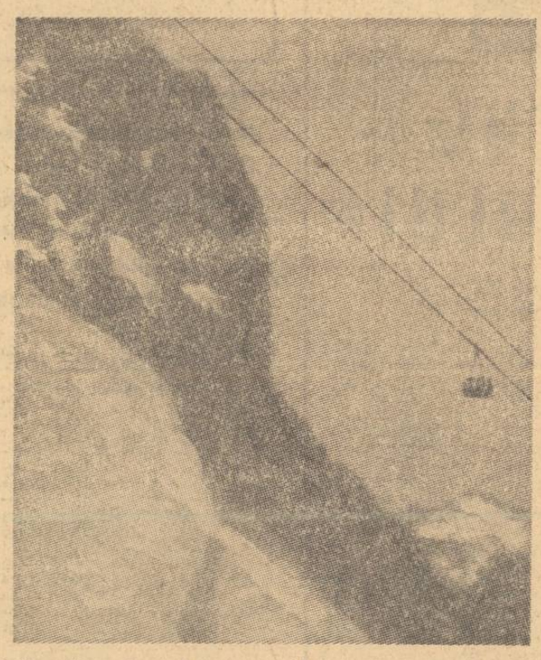

Iată poziția cabinei funicularului blocată deasupra prăpastiei...

Amănunte în pagina a 3-a

Începînd cu acest număr al revistei noastre, asul volanului — MARIN DUMITRESCU, de 37 de ori campion al țării la automobilism, sportiv de renume european, vă oferă „secretele" sale, acumulate în peste 40 de ani de experiență ca mecanic și conducător auto, pentru întreținerea și conducerea în condiții optime a autovehiculului dumneavoastră .

Așadar, „start" în... ultima pagină !...

PREGĂTIREA AUTOMOBILULUI PENTRU LUNILE DE IARNĂ

Alo, miliția?...

CHEIA DIN SCORBURĂ

Cum au procedat organele locale de miliție pentru a descoperi un răufăcător care se „înfrupta" cu regularitate din avutul obștesc al cooperativei agricole Dragomirești-Neamț.

(Relatarea în pagina a 2-a)

În pagina a 8-a

O nouă rubrică pentru iubitorii fotbalului, cititori ai revistei noastre :

POȘTA ROTUNDĂ

de Ion BĂIEȘU

ÎN SLUJBA INTERESELOR VITALE ALE POPORULUI

URMARE DIN PAG. 1

în acest scop, sub conducerea partidului nostru comunist, toate mijloacele și forțele de care dispune societatea noastră socialistă".

În primele rînduri ale acestui larg front de luptă trebuie să fie comuniștii, militanții devotați cauzei partidului care consideră suprema lor îndatorire, indiferent unde ar munci — în fabrici, în cooperative agricole, în școli, în institute de cercetare, în diferite domenii ale vieții culturale-artistice — slujirea marilor idei ale partidului, politica sa, și prin aceasta interesele vitale ale poporului. Căci a fi comunist — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — „înseamnă că te-ai angajat în mod benevol, conștient, să lupți împreună cu ceilalți membri ai partidului, pentru înfăptuirea liniei partidului, a principiilor comuniste despre viață. Aceasta presupune că în întreaga ta activitate, oriunde acționezi, trebuie să promovezi și să înfăptuiești în practică aceste principii".

Rolul comuniștilor, forța exemplului lor de muncă și de comportare are, așa cum faptele o atestă, un rol de mare însemnătate. Organizațiile partidului își vădesc, prin realizările care constituie mîndria noastră, rolul de forță conducătoare în toate sectoarele de activitate. Justețea liniei generale a partidului își găsește o strălucită confirmare în biruințele obținute, datorită capacității sale de-a exprima năzuințele vitale ale întregii noastre națiuni socialiste. Aceste realități bine cunoscute, pe care le subliniate de viață ne dau certitudinea că avem toate condițiile pentru a realiza cu succes sarcinile ce ne stau în față pentru a parcurge în actualul cincinal o etapă importantă pe calea construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, a creării condițiilor necesare pentru trecerea la făurirea treptată a comunismului pe pămîntul României.

Pornind de la realități, de la realizările obținute în toate domeniile, partidul ne învață să privim înainte, spre viitor. Or, privirea în viitor cere, pentru clarificarea țelurilor și mijloacelor, o examinare critică și autocritică a activității. Acest examen, această luptă cu tot ce e vechi și perimat constituie o lege a progresului.

„Dacă trecem cu vederea peste neajunsuri dorind să menajăm anumite susceptibilități, dăunăm însăși muncii, dezvoltării noastre. În felul acesta facem un rău și acelora care comit greșeli, care nu-și îndeplinesc obligațiile. Necriticîndu-i la timp, încep să se considere infailibili, să creadă că pot face ce vor, că nimeni nu se poate atinge de ei. În felul acesta facem rău și societății, mersului nostru înainte. Trebuie să înțelegem că numai dezbătînd și abordînd deschis problemele vieții noastre sociale — atît ceea ce este bun, cît și ceea ce este rău — trăgînd învățămintele necesare pentru munca de viitor, putem asigura mersul nostru înainte", spunea secretarul general al partidului în recenta cuvîntare.

Urmînd consecvent această lege a dezvoltării, dînd criticii și autocriticii locul cuvenit în fiecare domeniu de activitate, zi cu zi, nu numai cu prilejuri deosebite, numeroase neajunsuri vor fi la timp și eficient înlăturate, mersul nostru înainte va fi mai rapid, rezultatele pe care le vom obține vor fi tot mai importante și binefacerile lor se vor răsfrînge asupra țării și vieții poporului nostru.

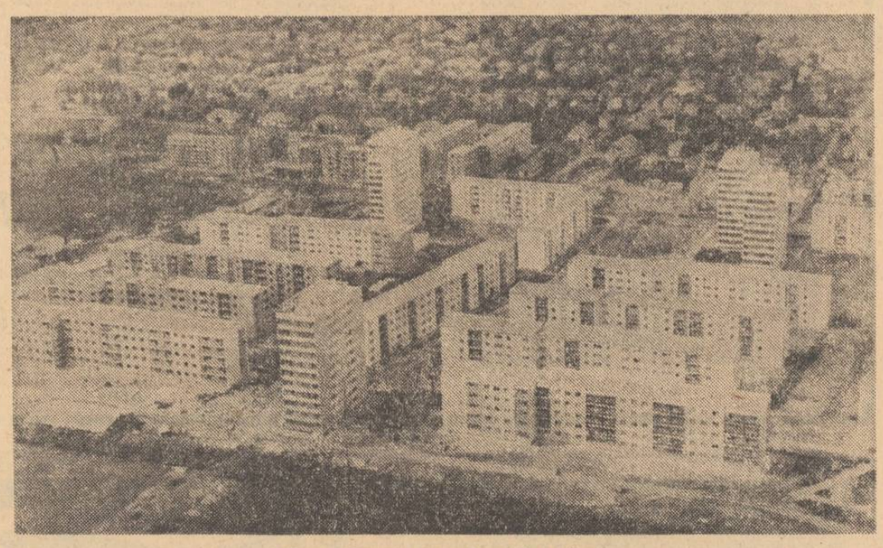

Turnu Severin — vedere din avion

URMARE DIN PAG. 1

VÎRSTA, OAMENII ȘI VIAȚA UNUI ORAȘ

Despre orașul nostru nu se poate spune nici că e bătrîn, nici că e tînăr, trebuie găsită o formulă pe măsura vitalității sale".

PORTUL. A luat ființă în 1851, ca schelă pentru cereale. Șapte ani mai tîrziu apare alături șantierul naval, care la data eliberării avea încă o importanță minoră, efectuînd reparații de ambarcațiuni, cu o tehnică destul de rudimentară. În cincinalul care a trecut au fost lansate la apă nu mai puțin de 374 de nave maritime și fluviale, cu o capacitate de transport de 106 567 d.w. Multe dintre aceste vase au fost cerute la export de țări cu renumite flote comerciale, unele dintre ele cu o îndelungată practică de armatori. La sfîrșitul acestui an se încheie etapa de dezvoltare a șantierului naval care îi sporește capacitatea de construcție cu încă 14 500 t/an deplasament gol. Eram acolo, în iulie, cînd constructorii au sărbătorit darea în folosință a celei mai importante lucrări din această etapă, cheiul de armare, eveniment pe care ei l-au serbat cu același entuziasm reținut, ca atunci cînd lansează la apă cargourile.

PE DUNĂRE ÎN SUS, acolo unde scalvii sau ostașii romani se înhămau la funii ca să ajute de pe mal corăbiile împotriva curentului și unde pînă de curînd trudeau locomotivele la edec. S-a cristalizat încă unul din miraculele secolului nostru : sistemul hidroenergetic și de navigație. Hidrocentrala **„Porțile de Fier"** — ne spune inginerul **STAN MANOLE** — **se numără, ca dimensiuni, printre primele zece din lume și nu are egal în această jumătate de Europă".** Aici, la Turnu Severin, Apollodor din Damasc unea malurile fluviului prin una dintre cele mai îndrăznețe lucrări ale antichității, care își primește replica peste aproape 19 secole, în poarta de beton, care domesticește bătrînul Danubiu, trecîndu-i apa prin scocul turbinelor. Construit împreună cu țara vecină și prietenă Iugoslavia. Sistemul hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier se află în admirația specialiștilor din întreaga lume, ca o experiență unică pe plan mondial, prin rezolvări de proiectare și construcție nemaiîntîlnite pînă aici. Numai partea românească va furniza în 1972 cu 18,5 la sută mai multă energie electrică decît au furnizat toate instalațiile din țară cu șapte ani în urmă. Iar vapoarele alunecă acum prin strîmtoarea dintre Carpați și Balcani cu aceeași ușurință ca pe oceanele liniștite. Ecluzarea unui vas (ecluza, în două trepte, are 700 m. lungime și 34 m lățime, deci este prevăzută pentru vasele viitorului) durează cel mult 40 de minute. După cum ne informează inginerul **T. LADIȘLAU,** șeful serviciului exploatare ecluză, numai în perioada de exploatare provizorie a ecluzei au trecut prin poarta de pe malul sting nu mai puțin de 3 000 de nave, sub diferite pavilioane. Anul aniversării celor 1850 de ani de existență ai Turnului Severin este și anul intrării în producție a Sistemului hidroenergetic și de navigație la întreaga sa capacitate.

DRUM DE APĂ ȘI DRUM DE FIER. Drumuri care vin și drumuri care pleacă ducînd cu ele faima constructorilor de la Turnu Severin. Constructori de nave, constructori de hidrocentrale, constructori de trenuri. Uzina de vagoane, fostul atelier C.F.R., înființat în 1862 pentru reparații egalează într-un singur an întreaga producție a țării din anul 1950. Lucrările de dezvoltare începute anul trecut și cu termen de încheiere la 31 decembrie a.c. măresc simțitor capacitatea anuală a acestei uzine, cu încă 800 de vagoane cisternă pe patru osii, solicitate atît pentru transporturile interne, cît și de beneficiari de peste hotare.

„PENTRU FIECARE DINTRE NOI ne-au rămas întipărite în minte și în suflet cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu rostite în timpul vizitei de lucru în județul nostru și în județul Caraș Severin. Am simțit încă o dată ce înseamnă, pentru noi încrederea acordată de conducerea partidului și statului de a construi obiective industriale cu mare pondere în economia națională. Nu există pentru noi un dar mai valoros decît aceasta. „De fapt noi continuăm pe un alt plan, pe o altă treaptă istorică, tradiția de luptă a clasei muncitoare, desfășurată în acest centru cu multă dîrzenie și multă combativitate". De la tovarășul **IULIAN PLOȘTINARU,** prim secretar al comitetului municipal P.C.R., primar al municipiului Turnu Severin, aflăm că încă de la apariția sa proletariatul de aici s-a organizat pentru a-și apăra interesele de clasă. Momentul insurecției armate găsește la Turnu Severin un detașament călit în luptă. La 26 august 1944 gărzile muncitorești de aici, împreună cu garnizoana și cu sprijinul întregii populații eliberează orașul pe care îl vor apăra împotriva atacurilor exasperate ale armatelor hitleriste.

„V-AȘ DA MULTE CIFRE, dar cifrele, în sine, de ce sînt ele capabile ? Ca să cunoști o colectivitate umană trebuie să o privești în evoluția ei și, mai ales, în raport cu întregul organism social din care face parte ca o celulă cu funcții multiple și vitale. Localitățile, ca și oamenii, fiecare cu fizionomia și individualitatea sa dar fiecare cu datorii, cu drepturi, cu parte de contribuție. Nu pot să gîndesc Turnu Severin fără țară și nu pot să gîndesc țara fără Turnu Severin. Țara sîntem noi, orașele toate și satele toate, cu munca, cu aspirațiile și cu devotamentul nostru". (ION SOSEA, vicepreședinte al Consiliului popular județean Mehedinți).

ORAȘUL PARCURILOR, orașul cu trandafiri. De o parte a falezei Dunărea maiestoasă de partea cealaltă un parc imens, cu arbori seculari, mulți dintre ei aparținînd florei mediteraneene. 97 de hectare cu arbori și iarbă, cu arbori și flori, vegetație exuberantă într-un climat cald și bogat în precipitații. La Turnu Severin fiecare stradă este un bulevard. Un bulevard drept și larg, străjuit de copaci și de fișii plantate cu flori. Orașul tot este o grădină sau grădina toată este un oraș în care trăiesc și muncesc 57 000 de oameni.

— Este adevărat că vă aflați aici de 1850 de ani ?

— De 5 000 ! Cu cinci milenii în urmă exista aici o așezare constituită și stabilă. Documentele arheologice de care dispunem sînt probe incontestabile.

„ANUL 121 nu este unul de temelie, ci numai o treaptă în evoluția acestei localități, o ridicare în rang. Noi sărbătorim 1850 de ani de existență a Turnului Severin ca Municipiu, de fapt primul municipiu apărut pe teritoriul românesc". — ne-a declarat **M. DAVIDESCU,** directorul Muzeului Porțile de Fier.

A FOST AICI o veche așezare dacică, prosperă, și întărită, destinată să stea în calea invaziei romane. A fost aici primul cap de pod al strategiei lui Ulpiu Traian. Un cap de pod al artei lui Apollodor.

A fost aici primul loc unde populația băștinașă și cea de limbă latină au început să conviețuiască pașnic.

Au fost aici zidurile de care s-au izbit oștile lui Atila și peste o mie de ani cele ale sultanilor otomani.

A fost aici locul unde căpitanul de plai Tudor din Vladimiri își pregătea războiul său de eliberare socială și națională.

Fiecare piatră, fiecare cărămidă, fiecare palmă de pămînt este îmbibată aici cu istorie.

LA CEI 1850 DE ANI de existență municipală, Turnu Severin a trecut toate examenele de maturitate și este mai tînăr ca niciodată.

Marin IONIȚĂ

Din vorbă în vorbă

de Ion TUGUI

„Sînt trei lucruri la care vreau că mă refer..." (VICTOR LIMBAN, Pitești). Răspundem în ordinea propusă de dv.

1. Dorința de a citi un reportaj despre Cerneți, este în totul realizabilă. Într-un timp nu prea îndepărtat, un reporter în drum spre Porțile de Fier se va opri și în locul pe care atît de mult îl adorați. 2. Vă sfătuim să consultați o lucrare de specialitate și veți găsi datele care vă interesează. Dacă le vom afla vi le vom comunica personal. 3. După cîte știm noi, și nu din auzite, de mult nu mai există în țara noastră locuri „în care nu s-a întîmplat nimic". Reținem însă ca interesantă sugestia dv. de a se scrie și despre acele orașe așa numite „mai mici"...

IOAN TĂNĂSESCU, Mizil, Prahova : Adevărurile trimise ne-au indicat mai întîi sursa din care v-ați inspirat. Reiese din ele inclinația dv. spre o pedagogie a bunei înțelegeri, înțelepciunea face casă bună cu cumpătarea, de unde și cugetările : „Mîndria umilește pe om, iar cel smerit se bucură de cinstire", **și,** „Niciodată să nu forțezi ușile care ți se deschid cu bună voință", **știut fiind că** „Numai munca cinstită să-l îmbogățească pe om, căci leneșul bagă mîna în farfurie, dar cu mare greutate o duce la gură". **Între noi fie vorba, nu prea sînt luminați leneșii de duhul cărților, mulți duc mîna la gură chiar ceva mai repede decît cei harnici. Dar dv. nu ne propuneți o morală ci niște cugetări pe lîngă morală. Foarte bine „culeasă" și „prelucrată" este aceasta :** „Cînd nu mai sînt lemne, se stinge focul, și cînd nu mai este nici un defăimător, se potolește cearta"... **Unele ni s-au părut glazurate cu miere, și parcă le-ați scris pentru oameni de zăpadă. Nu știm cum scrieți atunci cînd inspirația dv. preferă și alte lecturi...**

„Din motive de discreție, să-mi iertați anonimatul. Vă putem spune că mai mulți cititori din Roman cred că și în orașul nostru ar fi necesar un curs de calificare a ceasornicarilor, unde să se predea și lecții de omenie"... **Urmează lungul pelerinaj al obiectului cu rotițe, și simți că începe să amețească și hîrtia. Iată cum s-a întîmplat :** „stricîndu-mi-se coarda unui ceas deșteptător, un vecin mi l-a dus la reparat. Au încasat suma de 40 lei, dar de reparat nu s-au priceput, și după multe insistențe, mi l-au înapoiat, dar abia după două luni, cu mecanismul stricat complet. Această lipsă de conștiință profesională, ați putea s-o descrieți în revistă"... **Ceea ce am și făcut. Vorbind de „conștiință profesională", un ceasornicar care încasează bani pentru reparația unui ceas, îl ține două luni — timp în care se monta o uzină de ceasuri ! — și apoi îl înapoiază stricat ar fi trebuit să fugă, de rușine, din oraș...**

„Din motive de discreție, să-mi iertați anonimatul. Vă putem spune că mai mulți cititori din Roman cred că și în orașul nostru ar fi necesar un curs de calificare a ceasornicarilor, unde să se predea și lecții de omenie"... **Urmează lungul pelerinaj al obiectului cu rotițe, și simți că începe să amețească și hîrtia. Iată cum s-a întîmplat :** „stricîndu-mi-se coarda unui ceas deșteptător, un vecin mi l-a dus la reparat. Au încasat suma de 40 lei, dar de reparat nu s-au priceput, și după multe insistențe, mi l-au înapoiat, dar abia după două luni, cu mecanismul stricat complet. Această lipsă de conștiință profesională, ați putea s-o descrieți în revistă"... **Ceea ce am și făcut. Vorbind de „conștiință profesională", un ceasornicar care încasează bani pentru reparația unui ceas, îl ține două luni — timp în care se monta o uzină de ceasuri ! — și apoi îl înapoiază stricat ar fi trebuit să fugă, de rușine, din oraș...**

FODOR LEVENTE, Turda, Cluj : Atîtea lucruri nu vă plac, încît nu ne putem da seama... ce vă place ! Felul cum judecați o scriere, nu este în folosul pasiunii pentru lectură. A demonta detaliile fără ca mai înainte să fi parcurs întregul text, riscăm să elogiem sau să blamăm un corp întreg, după cîteva elemente mai mult sau mai puțin semnificative. Acea informație eronată nu ne aparține, era tot o „punere la punct", asemănătoare cu aceasta, pe care o semnați dv. : „După cum știu eu, mareșalul Lannes, prinț de Montebello, a murit la Aspern, unde un proiectil i-a retezat ambele picioare, cauzînd moartea mareșalului după 9 zile"... **Jean Lannes, duce de Montebello (și nu prinț) a fost rănit mortal la Essling, o localitate aproape de Viena (și nu la Aspern, sat vecin cu Essling). A murit în brațele lui Napoleon (și nu după 9 zile) ; se spune că în ochii lui Napoleon s-au văzut atunci pentru a doua oară lacrimi...**

„V-aș ruga dacă vă stă în putință, să-mi transmiteți prin intermediul rubricii „Din vorbă în vorbă" adresa scriitorului Constantin Chiriță. Este autorul meu preferat. Cred că nu-mi veți refuza dorința"... **(NICOLITA PAUL, Craiova). Firește, nu vă refuzăm : Șoseaua Kiseleff, Uniunea Scriitorilor, București, Sectorul I...**

SECVENȚE

ȘTIA EL, CE ȘTIA, INGINERUL

Ștefănești-Argeș, o parte din cele 347.000 ha cu viță de vie existente în țara noastră. Despre vinurile care se produc aici — Riesling, Fetească Regală, Tămîioasă Românească, Muscat Ottonel etc. — inutil să mai discutăm. Sînt cunoscute, atît în țară cît și peste granițe. Un singur argument este, credem, suficient : 11 medalii de aur obținute de vinurile prezentate la diverse concursuri internaționale.

Interesant este cum s-a ajuns aici? Ce era pînă nu de mult la Ștefănești? Cîteva vii cu producții mici, cu un amalgam de soiuri din care se produceau vinuri obișnuite.

Prin 1956, un pasionat, un îndrăgostit de meseria de viticultor, ing. Constantin Budan. în prezent directorul stațiunii experimentale viticole, a hotărît să urce viile pe dealurile din jur, care, pînă atunci, nu produceau nimic. Așa a început acțiunea de terasare a terenurilor în pantă pe care aveau să se nască noi vii. S-au găsit destui sceptici ! „N-o să iasă nimic. Bani cheltuiți de pomană", spuneau ei. Numai cînd au văzut rezultatul s-au convins că inginerul știe el ce știe.

Așa se face că, acum, din suprafața de 1 060 ha aparținînd stațiunii experimentale, jumătate este amplasată pe terase. Cum era și normal, datorită măririi suprafeței plantată cu viță de vie lîngă stațiune s-a înălțat un modern complex de vinificare. Din 1969 vinul se produce pe bandă. Într-o singură oră ies pe porțile complexului 2.400 sticle.

Monolog interior despre...

URMARE DIN PAG. 1

DÎRZENIE

fapte pe care le-am cunoscut în peregrinările reportericești de-a lungul și de-a latul țării mi-au dovedit, nu o dată, că în ambianța morală a societății noastre cotidianul cuprinde întotdeauna în adîncurile sale fermentul dinamic al neobișnuitului, că pentru omul înaintat, guvernat de înaltele impulsuri ale autodepășirii, dîrzenia, ca supremă încordare a voinței pentru înfrîngerea obstacolelor și neajunsurilor, reprezintă, o însușire definitorie.

Într-o mică așezare de mineri din munții Roșiei am întîlnit un om pe care, după înfățișare, nu l-ai fi crezut capabil de această meserie, destinată parcă prin tradiție celor dotați cu forțe fizice ieșite din comun. Și, totuși, această făptură firavă se număra printre cei mai buni mineri de prin partea locului: acolo, în subteran, parcă trecea printr-o miraculoasă metamorfoză, căpăta forța și duritatea stîncii pe care o înfrunta, cu care se lupta de la egal la egal. Născut într-o familie de mineri, dar cu un trup puțintel și bolnăvicios, și-ar fi putut alege oricare altă profesie. Nici nu i-a trecut însă prin minte să întrerupă o dată cu el șirագul acestei vrednice dinastii minerești.

De mic, pe ascuns, ca să nu afle ceilalți din familie, s-a supus la probe cu adevărat draconice de putere și tenacitate: la zece-doisprezece ani căra bolovani grei la deal, pe distanțe de sute de metri, sau se străduia să îndoaie trunchiuri de arbuști. Treptat, și-a călit trupul, iar atunci cînd s-a pus problema dacă să fie primit sau nu în școala profesională de minerit, le-a făcut tuturor o demonstrație atît de grăitoare de forță fizică încît toate obiecțiile posibile au căzut parcă de la sine.

Și nu e singurul exemplu de triumf al voinței și dîrzeniei în condițiile aparent lipsite de senzațional ale cotidianului. În fiecare situație, în fiecare aspect al muncii, oricît ar fi ea de „rodată", de impregnată cu cocleala rutinei, există inepuizabile rezerve de manifestare a spiritului de inițiativă, iar, acolo unde apare inițiativa, fără îndoială că și capacitatea de a urmări perseverent, pînă la capăt, înfăptuirea ei, devine un element indispensabil. De cîte ori n-am întîlnit pasionați ai ideilor tehnice care au fost în stare săși jertfească nu numai nesfîrșite ore de odihnă, dar și o imensă energie nervoasă, pentru a face să biruie nouL! „Nimic nu mi se pare mai incompatibil cu însuși climatul etic al colectivității noastre — îmi spunea recent un asemenea inovator — decît automulțumirea confortabilă și călduță, echivalentă, la drept vorbind, cu stagnarea. Nici o ideie nouă nu se impune în mod automat, pentru fiecare dintre ele trebuie, dacă ești cu adevărat comunist, să te bați cu redutele, adesea cu grijă camuflate, ale inerției retrograde". E o realitate ce validează sugestiv prezența dîrzeniei în codul nostru moral.

Victor BÎRLĂDEANU

Clepsidra

ASALTUL FĂGĂRAȘULUI (I)

de Constantin VIȘAN

Din clipa în care elicopterul a început să înainteze prin defileul Argeșului ceața dimineții de octombrie a prins să se destrame. Am zărit Cetatea lui Vlad Țepeș, apoi uriașul piept de beton al Barajului de la Vidraru, străjuit de superba statuie a electricității. Și, peste tot, explozia de aramă a pădurilor de fag, îndulcită de galbenul pîlcurilor de arțari. Și albastrul pur, incredibil, al lacului de la Vidraru. Și verdele brazilor. Dar iată, deasupra lacului, doinindu-l împodobindu-l, coroana argintie a Făgărașului. Culmi stîncoase, înzăpezite, ca o turmă de elefanți uriași, surprinși de o neașteptată glaciațiune îmi umplu cu gravitate privirile, mă determină să socotesc 7 octombrie o zi la fel de frumoasă ca ziua în care am văzut pentru prima dată Marea.

Unul dintre însoțitorii noștri ne atrage atenția asupra subiectului, asupra țintei călătoriei noastre : Drumul Transfăgărășan. Am văzut mai întîi un șarpe încolăcindu-se pe după stînci, o firavă potecă înaintînd pe talvegul unor văi, urcînd pe creste și dispărînd apoi la Căldarea Caprei.

Aici, Drumul intră în tunel, la înălțimea de 2252 m. și iese după 890 m la Cabana Bilea la 2027 de m. înălțime. Împreună cu cei care ne înfățișează, plini de mîndrie, aventura ce se desfășoară sub noi, acolo unde vedem alergînd ca niște cărăbuși, zeci de camioane și auzim explozii, traversăm Vînătoarea lui Buteanu, între Negoiul și Moldoveanul, îndreptîndu-ne spre Glăjărie. Doar acolo putem ateriza. Acolo e Ardealul. De la hubloul viorii noastre zburătoare nu văd deocamdată decît spectacolul norilor : o mare albastră. Ca bucuria. Zburăm spre ea, turburați de spectacolul Făgărașului, de amănuntele pe care le aflăm despre asaltul început la 10 decembrie 1969, la Glăjărie, unde a aterizat elicopterul nostru.

Drum spre Făgăraș ? se mirau cei din partea locului. Cum o s-ajungeți acolo unde umblă doar capra neagră ? Iar în Valea Dracilor nici măcar capra neagră n-a călcat.

Cu picioarele virite în saci, legați cu fringhia de stîncă, proiectanții, ajutați de alpiniști și de vînători de munte au urcat teodolitul unde nu ajunsese nici capra neagră. Au venit apoi artificierii. Stîncile au început să sară-n aer.

După artificieri s-au arătat buldozeriștii. „Era mai ales unul Defta. Cap de deschidere. Pe unde urca el cu buldozerul, ți-era frică să calci cu piciorul. Lua stîncile cu lancea escavatorului, de parcă le-ar fi luat cu pensета".

Și ca el sînt toți cei care lucrează la Transfăgărășan. Soldați și ofițeri, buldozeriști și șoferi, geniști și vînători de munte, ingineri sau tehnicieni... toți fac o muncă presărată stînic cu dificultăți care-i conferă dimensiuni eroice.

CHEIA DIN SCORBURĂ

Alo, miliția?...

● Un casier care acoperă din buzunar niște inexplicabile lipsuri în gestiune — „preț" al propriei sale neatenții ● La C.A.P. Dragomirești — Neamț se întrerupe liniștea ● „Lupul tot mai vine pe unde a mîncat oaia" — dar poate fi pentru ultima dată !

Toamna, cu tot cortegiul ei de belșug și voie bună, poposise și la cooperativa agricolă de producție din comuna Dragomirești, județul Neamț. Oamenii erau veseli și aveau de ce. Recolta era bogată și timpul numai potrivit pentru adunarea ultimelor produse de pe cîmp. Ca în fiecare toamnă, se întețiseră nunțile, bun prilej ca duminica și în zilele de sărbătoare, oamenii să mai petreacă nițel. Dar atmosfera aceasta de voioșie generală a fost brusc întreruptă de niște evenimente apărute în sectoarele de gestiune materială și financiară ale cooperativei.

Dar iată, pe scurt, faptele.

Într-o dimineață, făcîndu-și monetarul, casierul cooperativei, Constantin Popa, a găsit o lipsă de două sute de lei. A gîndit atunci că a făcut o greșală în manipularea banilor, plătind probabil mai mult ori că greșise cînd numărase banii la bancă. El a pus banii la loc din propriul buzunar și a păstrat tăcere asupra lipsei. Peste două zile a găsit iarăși o lipsă la bani, de data asta o sută de lei, în ziua următoare iarăși — cincizeci, și tot așa, la fiecare două, trei zile avea sume lipsă, deși era deosebit de atent și la efectuarea plăților și la încuierea casei de bani. Nu-și putea imagina cum dispăreau banii, dar situația aceasta îl exasperase. Singurul om care avea acces în scriptele casieriei și care avea dreptul să-i verifice soldul de casă era contabilul cooperativei. Numai el ar fi putut, deși nu-și explica cum în mod concret — să ia din bani.

Și a început să-l suspecteze pe contabil, fără să-i spună o vorbă însă. Ideea că ar putea fi el însuși bănuit de sustragerea banilor îl îngrozea. Pare de necrezut, dar atît de departe a mers teama de a fi socotit necinstit a acestui om încît a preferat să acopere din buzunarul propriu o lipsă care la un moment dat depășise 12.000 de lei, fără să scoată o vorbă. Pentru asta și-a sacrificat toate economiile pe care le avea pe un C.E.C., a vîndut un porc și un juncan din ograda proprie, ba chiar a luat bani cu împrumut de la niște rude !

Într-o situație aproximativ identică se afla și magazionerul cooperativei, Victor Moraru. Cu prilejul unei verificări pe care o făcuse la magazie, îi ieșiseră lipsă unele cantități de semințe de lucernă și cînepă, brînză și unt, pielicele de miel și țuică. Întrucît cel care avea acces la magazie, în afară de președinte, era socotitorul cooperativei, Moraru l-a bănuit pe acesta. Între cei doi s-a iscat o ceartă în toată regula, cu acuzații reciproce, despre care a aflat și președintele. Întrucît scandalul luase amploare, a fost sezisat și șeful postului de miliție din comună, plutonierul major Alecu Savin. Cu această ocazie, sufocat acum de datoriile care continuau să crească, casierul Popa s-a decis, fie ce-o fi, să dea totul pe față. El i-a mărturisit mai întîi președintelui, cum i-au dispărut banii și cum lei prin locurile respective era un du-te vino continuu. Doar noaptea făptașul ar fi putut opera mai ușor. Dar și pe timp de noapte aici se afla un paznic. Dacă nu chiar paznicul...

În perioada respectivă paznic de noapte în zona sediului gospodăriei fusese Mihai Popîrda. Printr-o coincidență, (care nu trebuia totuși scăpată din vedere), la puțin timp după începerea cercetărilor, el se prezentase la președintele cooperativei și ceruse să fie înlocuit ca paznic de către tatăl său, apoi plecase din localitate și se angajase la o întreprindere din Piatra-Neamț ca lăcătuș mecanic. Popîrda era cunoscut ca un om căruia nu-i prea plăcea munca (așa se și explică de ce avînd o calificare și fiind și tînăr acceptase totuși funcția de paznic de noapte), îi plăcea băutura și nu se îngrijea de familie.

Era deci posibil ca el fie autorul furturilor, dar în afara unei simple presupuneri de vinovăție milițienii nu dispuneau de nici o probă materială concretă. Or, e limpede, pe simple presupuneri nu poate fi arestat un om. Din lipsă de probe cazul a rămas un timp în suspensie. Gestionarii au acoperit paguba și totul a reintrat în normal. De fapt în normal e un fel de a spune, pentru că relațiile dintre cei amintiți mai înainte continuau să fie anormale, fiecare păstrîndu-și suspiciunile în legătură cu celălalt.

Au trecut cîteva săptămîni. Într-una din zile casierul a sărit în sus, alarmîndu-se, de data aceasta, public. Din casa de bani lipseau aproape 600 de lei. Milițienii Savin și Toderiță, sosiți imediat la fața locului, au procedat, cum se spune, din scurt.

De la un copil, Liviu Herlea, ei au aflat că Popîrda fusese văzut pe seară în curtea cooperativei.

— Nene, Mihai Popîrda venea de la sediul cooperativei cu un ziar în mînă, le-a spus el.

— Ești sigur că era el ?

— Doar îl cunosc bine. Sînt sigur.

De la alți cooperatori s-a aflat că Popîrda le ceruse bani cu împrumut și că cererea lui nu fusese satisfăcută. De asemenea, exact în seara cînd dispăruseră bani, paznic de serviciu era tatăl lui Popîrda.

Milițienii l-au găsit pe Popîrda la domiciliul său. El a negat însă prezența sa la sediul cooperativei, dar a trebuit să recunoască că ceruse bani cu împrumut. Asupra lui s-a găsit suma de 410 lei (se cunoștea că cu o seară înainte, seara furtului, cheltuise la bufet, pe băutură peste 100 de lei).

— Dacă aveai bani, de ce ai mai cerut împrumut ? a fost întrebat.

— Așa, ca să am mai mulți.

— De unde ai banii ?

— Cum de unde ? De la fabrică. Doar muncesc.

— Din salariu ?

— Nu, am primit un premiu.

A fost chemată telefonic conducerea fabricii. Popîrda mințise. Nu primise nici un premiu. Sub stare de arest a fost adus la reconstituire.

— Cum ai descuit casa de bani ? Scoate cheia !

— N-am nici o cheie. Am descuiat-o cu bețe de chibrit.

— Demonstrează !

N-a putut să demonstreze. Mințise iarăși.

— Unde e cheia ?

— Am aruncat-o în curtea cooperativei.

— Caut-o unde știi că ai aruncat-o !

Sub ochii curioșilor tot mai numeroși, dar în același timp tot mai furioși pe cel căruia îi încredințaseră paza averii obștești, Popîrda se prefăcea că caută.

— Nu mai e, zise.

— Caută ! Caută bine !

Milițianul se hotărîse să-i facă jocul ca să-l determine să mărturisească adevărul. Și tactica i-a reușit.

— Nu e aici, e în altă parte, spuse într-un tîrziu.

— Unde?

— În scorbura copacului acela...

De data asta Popîrda spusese adevărul. În scorbura respectivă a fost găsită cheia casei de bani făcută de el după mulajul cheii originale, luată într-un moment de neatenție a casierului. Cît despre magazii, aici treburile au mers mai simplu fiind vorba de lacăte obișnuite, din acelea cu chei asemănătoare și pe care le găsea în comerț.

— Bine că am reușit să-l prindem, l-a zis șeful de post ofițerului, după ce Popîrda fusese trimis în judecată și condamnat. Știți, era și pentru noi o chestiune de prestigiu...

— Știam eu că lupul o să mai vină pe unde a mîncat o oaie, i-a răspuns acesta. Și iată că a venit !...

— ...Pentru ultima oară !

Ion VLAICU

CAZUL SIMONPIERI

„Inatacabilul", susținător al politicii colonialiste, stringea averi din traficul cu stupefiante

ÎN INFIRMERIA închisorii Fresnes (Paris) se află internat, de la 28 septembrie, un bărbat în vîrstă de 57 de ani, suferind — după cum este notat în fișa sa medicală — de afecțiuni cardiace. Pentru supravegherea inimii sale bolnave a fost adus, rezervă, un aparat electronic special, un așa numit „monitoring" ; medici specialiști țin dese consulturi pentru a decide dacă el — domnul Ange Simonpieri — poate fi supus unui interogatoriu,.

Ange Simonpieri nu este însă un bolnav ca oricare altul. Asupra lui planează o acuzație extrem de gravă. El ar fi, după toate indiciile existente, unul dintre responsabilii fabricării heroinei în laboratoarele improvizate din Marsilia, ai transportării ei clandestine în Statele Unite !

...31 AUGUST 1967 — portul Miami, Statele Unite. Sosește, din Franța, nava de pasageri „Frederico". Printre vameșii de serviciu se afla și John Wroth. Controlînd bagajele călătorilor, Wroth s-a văzut, la un moment dat, în fața unui bărbat cocoșat, Willie Lambert, din Elveția. Ochii acestuia aveau parcă sclipiri ciudate. Teamă ? Neràbdare ? Și mișcarea sa avea parcă ceva nefiresc. L-a bătut amical pe spate și i-a spus cîteva vorbe prietenoase. Apoi l-a salutat și i-a urat călătorie plăcută în Statele Unite. În același timp, vameșul a alertat poliția : Lambert e suspect ! Cocoașa lui mai mult ca sigur nu e veritabilă. Nu l-am oprit. S-ar putea să conțină droguri. Urmăriți-l, să vedem cu cine se întîlnește !

WROTH NU SE ÎNȘELASE. După puțin timp, s-a constatat că cocoașa mecanicului elvețian nu era autentică. Ea conținea heroină în valoare de peste un milion de dolari ! O dată cu Lambert, a mai fost arestată o femeie cu ochelari negri, care-l așteptase într-un taxi și a cărei interogare oferi altă surpriză. Complicea contrabandistului era Josette Bauer, căutată de Interpol. Ea evadase cu trei ani înainte, dintr-o închisoare elvețiană, unde avea de ispășit o condamnare de șapte ani pentru complicitate la uciderea bogatului ei tată... Din mărturiile lor, esențialul era următorul : narcoticul urma să fie predat la hotelul Hilton din Boston, unui anume Robert Mori, heroina fusese primită, în Franța, din partea unui anume Simonpieri...

DOI ANI MAI TÎRZIU, Interpolul a fost sesizat de o nouă stratagemă utilizată de contrabandiștii de stupefiante. Într-un avion al companiei T.W.A., care făcea curse regulate transatlantice, un traficant urca, la Amsterdam, la Geneva sau într-un alt oraș vest-european și ascundea mai multe pungi cu heroină în spatele unor plăci care acopereau peretii toaletei. La New York, contrabandistul cobora fără să încerce să-și recapete „marfa" ascunsă. Din New York, avionul se îndrepta spre San Francisco într-un zbor „național". Un complice american se îmbarca ca pasager și, pînă la aterizare, scotea pachetele cu heroină din locul în care erau ascunse. Zborul fiind intern, la San Francisco nu mai era supus unui control vamal. În felul acesta, 120 de kg de heroină au fost aduse în Statele Unite din Europa fără nici un risc de surprindere din partea vameșilor. Inițiatorul stratagemei era un fost bancher elvețian, Andre Hirsch, care suferise o condamnare pentru o escrocherie. El a mărturisit că, după ce își ispășise pedeapsa și se eliberase din închisoare, fusese contractat de un anume Swalle care i-a cerut să participe la contrabanda cu droguri între Europa și S.U.A.

- **Cocoașa era, de fapt, falsă...**
- **O stratagemă ingenioasă.**
- **„Acesta este Swalle !"**
- **Ancheta unor reporteri de la revista „Sunday Times".**
- **Ce conținea documentele secrete...**
- **„Inatacabilul" face parte dintre „caizii" francezi ai drogurilor ?**

CINE ERA SWALLE ? Hirsch nu a vrut să precizeze. Dar cîțiva colaboratori ai săi, care îl cunoscuseră cu un prilej sau altul pe Swalle, fiind puși în fața a 30 de fotografii de bărbați, au indicat, cu toții, aceeași fotografie : „Acesta e Swalle". Fotografia îl reprezenta pe Ange Simonpieri. Dar împotriva falsului Swalle nu s-a luat nici un fel de măsuri. Judecătorul de instrucție care l-a vizitat acasă la el, la Ajjacio, l-a găsit de fiecare dată stînd în pat, bolnav, cu certificate care atestau că e suferind cardiac și că nu poate fi transportat. Supravegherea lui foarte severă nu a dat nici un rezultat. Activitatea lui Simonpieri era extrem de „curată", nu avea nici un fel de întîlniri sau convorbiri telefonice suspecte.

UNELE ZIARE franceze și elvețiene au fost de părere că „imunitatea" lui Simonpieri s-ar fi datorat mai puțin bolii sale cît unor relații politice pe care le-ar avea. Doi reporteri ai revistei londoneze „Sunday Times" au întreprins pe cont propriu o anchetă și au dezvăluit că „Inatacabilul", — cum i se mai spunea lui Ange — făcuse parte din Serviciul de Acțiune Civică, strîns legat de unele foste cercuri colonialiste franceze de extremă dreaptă. Cu ani în urmă, el se număra printre huliganii care încercau să spargă mitinguri ale organizațiilor politice de stînga. Prieteni de-ai lui au fost citați în legătură cu răpirea lui Ben Barka. Se dovedise că membri ai S.A.C. profitau de relațiile pe care le aveau pentru a face contrabandă cu narcotice. Toamna trecută a fost prins Serge Constant, fost membru al S.A.C., în al cărui bagaj s-au descoperit stupefiante. Serge se arată extrem de uimit și uimirea sa era sinceră : el știa că avea de transportat documente extrem de secrete ale S.A.C. care trebuiau să ajungă într-un loc sigur... În orice caz însă, probabil și datorită unor complicații, Simonpieri reușise să-și mențină în Franța dosarul „alb" în ceea ce privește participarea la traficul de stupefiante. În afară de cazurile Lambert și Hirsch, numele lui nu mai fusese rostit în procesele altor traficanți de droguri. Și judecătorul de instrucție susținea că nu are probe suficiente împotriva lui.

ÎN ULTIMELE LUNI au survenit însă cîteva fapte noi. În primul rînd se pare că, la insistența S.U.A., Elveția a permis să se ridice puțin secretul atît de păzit al conturilor bancare — cel puțin în cazurile unor persoane implicate în contrabanda cu narcotice. Și, astfel, după părerea unor experți, au fost obținute date cu privire la averile pe care Simonpieri și alți cîțiva presupuși „caizi" din Marsilia le-au strîns, în taină, din traficul heroinei și al altor droguri. Iar aceste date, furnizate autorităților franceze, au permis întocmirea ordinului de arestare a „inatacabilului".

ESTE OARE CU ADEVĂRAT Simonpieri unul din principalii conducători ai rețelelor internaționale de traficanți de narcotice ? Unii experți sînt de părere că da ; alții susțin că nu, că el ar fi doar o rotiță mai mică din mecanismul contrabandei, dar că, prin el, se va putea ajunge la cunoașterea acestui mecanism. Interogatoriile — pe care medicii le-au autorizat, nu au adus nici un element nou. Simonpieri refuză pur și simplu să răspundă la întrebări. În timp ce avocații lui au pornit o amplă campanie pentru a obține eliberarea pe cauțiune. Pînă una alta, „Inatacabilul" este păzit cu cea mai mare strictețe. Pentru a se preveni nu atît o evadare — mai puțin probabilă — cît o încercare de asasinare a sa...

U. VĂLUREANU

PE FIRUL EVENIMENTELOR

TEZA APĂRĂRII

de Nicolae LUPU

Daniel Ellsberg, care a dezvăluit conținutul faimosului raport al Pentagonului cu privire la intervenția americană în Vietnam urmează să fie judecat pentru însușirea și utilizarea de documente secrete. El va avea drept apărător printre alții pe profesorul John K. Galbraith, fost ambasador în cadrul Administrației Kennedy. Teza apărătorului este următoarea : el cunoaște bine că personalități guvernamentale de frunte inclusiv o serie de președinți au dezvăluit conținutul unor documente secrete atunci cînd au ajuns la concluzia că un astfel de act poate aduce sprijin politicii lor. Dacă aceștia, continuă teza apărătorului Galbraith, au putut să facă asta fără a fi pedepsiți, atunci nu este cazul ca Ellsberg să fie singurul ales a plăti astfel de oale sparte.

De fapt apărătorul lui Ellsberg ridică o problemă mai largă — ceea ce trebuie să se spună și ceea ce nu trebuie să se spună despre activitățile Pentagonului. Medicul radiolog Eugene Saenger, de la Universitatea Cincinatti, de pildă, nu se află în situația lui Ellsberg. El a lucrat la un proiect special al Pentagonului, a scris rapoarte și nu a spus nimic. Dar doi reporteri de la „Washington Post" au aflat și au scris. Timp de 11 ani, în schimbul sumei de 850 000 de dolari — plătiți de casieria Pentagonului — echipa de sub conducerea doctorului Saenger a experimentat pe corpul a 111 oameni influența pe care ar putea-o avea iradiațiile provocate de arme atomice tactice asupra capacității de luptă a trupelor. Cei 111 cobai expuși astfel unor iradiații totale au fost selecționați din rîndurile cancerosîlor — cazuri caritabile, tratate fără plată — în legătură cu care s-a pus diagnosticul că nu se mai poate face nimic pe altă cale. Pacienții nu știau că sînt supuși unor astfel de experiențe. Dr. Saenger declară : „Cred că noi am făcut bine". Dar experții consultați de reporteri contestă aceste afirmații. Ei subliniază că, excepție făcînd cazurile de leucemie și încă o singură varietate de cancer, expunerea totală sau a unor porțiuni mari a corpului omenesc iradiațiilor este un mijloc inacceptabil de tratament. Pacienților nu li s-a atras atenția că sînt supuși la experiențe cu caracter militar, că cerințele acestora au efecte negative asupra organismului. Unul din doctori s-a justificat în felul următor : „Unul din scopurile experienței este de a vedea cît de multă radiație poate primi un soldat înainte de a fi handicapat de fenomene de greață și vărsături acute. Greața este un lucru foarte subiectiv și dacă le-am fi spus dinainte despre ce este vorba rezultatele nu ar mai fi fost suficient de exacte".

Avea doctorul Saenger dreptul să tacă — să ascundă pacienților și opinici publice, ceea ce i se cere și ceea ce face ? Senatorul Edward Kennedy a văzut în aceste dezvăluiri un important instrument politic împotriva administrației și a declarat că este zguduit de cele petrecute, considerîndu-le fapte care „reprezintă o încălcare incredibilă a libertății individuale și un precedent periculos în ce privește reducerea drepturilor umane".

Unul care la fel ca Ellsberg nu a tăcut și care a primit trei ani pușcărie pentru că nu a vrut să lupte în Vietnam, s-a adresat recent cu o scrisoare săptămînalului „Newsweek". Daniel Magnuson exprimă redacției satisfacția simțită atunci cînd a citit într-un reportaj despre viața de azi a fostului șef al Pentagonului McNamara, din care rezultă că acesta, unul din promotorii intervenției în Vietnam, a început să privească evenimentele cu înțelepciune și că în casa lui „Vietnamul este menționat din ce în ce mai rar".

Magnuson scrie : „Mi se pare straniu acest lucru. În casa mea nu trece o zi fără ca cineva să aducă în discuție problema Vietnamului". Așadar unii vorbesc, alții scriu rapoarte Pentagonului, unii încep să uite, alții nu pot uita. Și toate la un loc reprezintă parcă marea problemă a tribunalului de la Nürenberg : „Au oare vreo scuză cei ce lovesc omenirea sub motivul, că așa au primit ordin să facă ?".

Tribunalul de la Nürenberg i-a condamnat considerînd conștiința proprie și răspunderea față de propriul popor mai presus de orice.

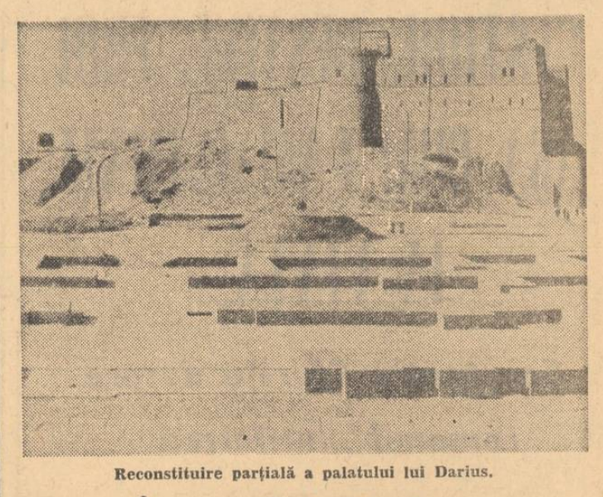

Reconstituire parțială a palatului lui Darius.

Însemnări din Iran

MĂRTURIILE PERSEPOLISULUI

Poate mai mult ca oricare din locurile ce au consemnat în piatră vîrsta milenară a Iranului de astăzi Persepolisul dă glas istoriei primului imperiu din lume ce a luat naștere, în urmă cu 2 500 de ani, acolo unde viețuiau vechii perși. Căci, pe uriașele terase piatra rezistă încă, sfidînd parcă scurgerea ireversibilă a timpului, refuzînd să-și trădeze principala menire: aceea de martoră a alternanței ascensiunii și gloriei cu prăbușirea. Mărturiile se înscriu într-un larg spațiu în care trenează formele, cînd severe, cînd inaripate, ale marmurelor și mozaicurilor, peste care parcă a încremenit ecoul pașilor lui Cyrus, Xerxe sau Artaxerxe... Vestigiile mileniilor dau o fascinantă replică în numele miturilor și legendelor, tehnicii și civilizației și, mai ales, al oamenilor, cărora le datoresc, de fapt, dăinuirea peste veacuri.

Intiile construcții ale Persepolisului — una din capitalele imperiului persan — au fost ridicate cu 500 de ani înaintea erei noastre, de slujitorii lui Darius I. Ulterior, succesorii săi adaugă noi monumente. De-a lungul timpului Persepolisul a cunoscut măreția primelor trepte ale civilizației umane, dar și culisele istoriei. Mai bine de două milenii, un strat gros de nisip a ascuns lumii aceste comori scoase la iveală abia în urma săpăturilor arheologice începute în anul 1931.

Istoria este prezentă oriunde pe uriașul platou de aproape 150 000 de metri pătrați. Resturile de ziduri, măcinate de vreme, amintesc că pașii te poartă pe lîngă ceea ce cu mii de ani în urmă era o uriașă bibliotecă, ce se mîndrea cu zecile de mii de tăblițe de argilă cu inscripții ce-i formau patrimoniul. Alături își înalță semeția unele din cele 100 de coloane ale uriașei săli a palatului lui Darius. Ruinele unui zid de incintă, fortificat cu imense blocuri de piatră, pe care nici o restriște a istoriei nu l-a putut clinti, înconjoară soclurile a 36 de coloane ce susțineau bolta sălii de recepție — Apadana — sub care invitații regilor persani vor fi sărbătorit de multe ori victoriile militare... Cedrul din care erau dăltuite a fost mistuit de flăcările aținte de soldații lui Alexandru Macedon, după ce reușiseră să înfrîngă armatele lui Darius al III-lea...

Printre coloanele și capitelurile încercate de vreme, pe sub enormele portaluri trec azi urmașii celor ce le-au ridicat, concretizînd, metaforic, imaginea devenirii iraniene. Căci, scrutînd spre trecut, privirile sînt ațintite cu preponderență spre viitor. Moștenirea de frumusețe și măreție lăsată de cei ce au suprapus cîteva straturi de civilizație este, pentru poporul iranian de astăzi, o incomensurabilă comoară, dar, totodată, un îmbold. Alegoric, tradiția de milenii a civilizației persane devine temelia eforturilor prezente, ducînd la un nou capitol al istoriei acestor meleaguri, ale cărei pagini sînt și vor continua să fie scrise sub impulsul transformărilor ce se produc într-o societate aflată pe traiectoria ascendentă a dezvoltării. Astăzi, coloanelor maiestoase de la Persepolis li se alătură turlele sondelor sau stîlpii de înaltă tensiune. Iar „strălucirea" coloanelor furnalelor și rafinăriilor de la Tabriz sau Abadan nu e cu nimic mai prejos decît cea a capodoperelor făurite cu secole în urmă. Au fost smulse peisajului deșertic în care atotputernică era culoarea roșie, mari suprafețe pe care se unduiesc culturile de cereale.

Remarcabilul eveniment istoric pe care-l sărbătorește Iranul în aceste zile este însoțit de simbolice concretizări pe plan social-economic. Nu este lipsit de importanță faptul că într-o țară unde se dă o adevărată bătălie pentru ca tot mai mulți oameni să poată citi versurile marilor poeți Saadi și Hafiz, zeci de mii de copii pășesc într-o singură zi pragul a 2 500 de școli noi și al sutelor de biblioteci ce-și deschid pentru prima oară ușile. În aceste zile se inaugurează noi spitale, se dau în folosință noi căi de comunicație, poduri, se inaugurează zeci de centre de specializare profesională.

Desigur, există încă multe greutăți generate de cauze mai vechi sau mai noi. Ceea ce capătă, însă, o pondere tot mai mare este convingerea că istoria milenară trebuie confirmată de capacitatea poporului iranian de a-și concentra energiile pentru urcarea treptelor evoluției contemporane.

Ion STOICA

Cascada energetică de pe Drina

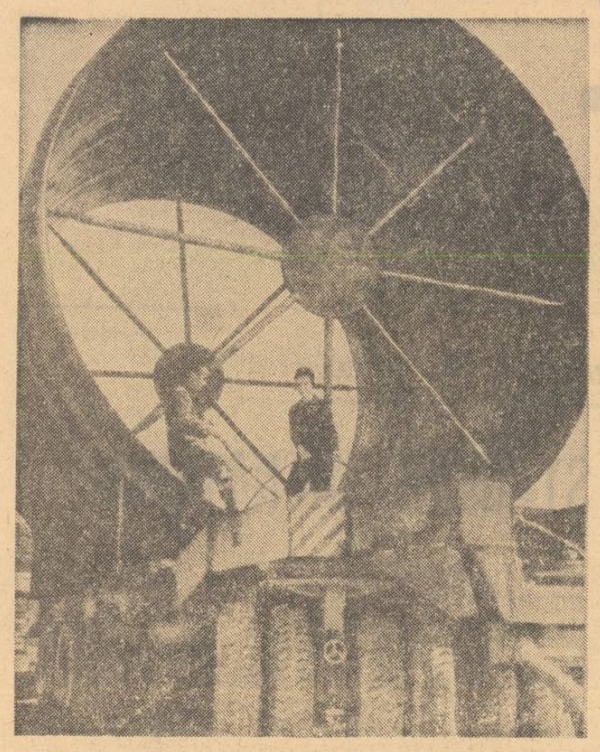

Amplasarea unor instalații la hidrocentrala din Vau i Dejes, pe Drina.

În istoria dezvoltării socialiste din Republica Populară Albania, „anul luminii" — 1970 — a marcat o cotitură : întreaga țară a fost racordată la un sistem energetic unic, producția de energie electrică crescînd de aproape o sută de ori față de nivelul înregistrat în anii dinainte de eliberare. Prin darea în exploatare a unor noi hidrocentrale și termocentrale, puterea instalată va fi, la sfîrșitul actualului cincinal (1975), de 128 ori mai mare, iar producția de energie electrică de 225 ori mai mare față de cele existente în anul 1938.

În prezent, se deschid noi orizonturi dezvoltării energeticii albaneze, sprijinită pe bogăția resurselor naturale și pe potențialul de exploatare în perspectivă. Potrivit unor cifre estimative, cele două rîuri principale — Drina și Vlosa — pot furniza, în ansamblul amenajărilor, pînă la 10 miliarde de kW/ore sau peste 5 000 kW/ore pe cap de locuitor, punerea în funcțiune, eșalonată, a salbei de hidrocentrale de diferite capacități urmînd să imprime un nou impuls dezvoltării industriale. Astfel, cei 250 000 de kW ai hidrocentralei de pe Vau i Dejes vor alimenta cu energie electrică complexe metalurgice situate în această regiune.

Drina este cel mai mare rîu al Albaniei și de pe întreaga coastă orientală a Adriaticii. Cursul său, pînă la gura din Bune, măsoară 285 km în lungime, cu un bazin de 12 400 km.p. O atenție deosebită s-a acordat, în anii din urmă, studierii și evaluării rezervelor sale hidroenergetice, alcătuindu-se un plan de exploatare complexă a acestora. Studiile efectuate arată că, prin exploatarea hidroenergetică a Drinei și prin punerea în funcțiune a cinci centrale hidraulice se va putea obține o putere instalată de 1,3 milioane de kW, cu o producție anuală de 6 miliarde kW/ore. Principalele caracteristici ale centralelor de pe Drina sînt marea lor putere instalată (atingînd 100—400 000 kW), înălțimea barajelor, amplitudinea rezervoarelor. Prin punerea în funcțiune a „primei trepte" a cascadei hidroenergetice de pe Drina, producția de energie electrică a țării va însuma dublul celeia înregistrate în 1970. Un alt obiectiv al planului cincinal amplasat pe același rîu, este hidrocentrala din localitatea Fierze, cu o capacitate de 400 000 kW, urmînd să producă 1 miliard 700 de milioane kW/ore de energie electrică. Indicii tehnici, amploarea lucrărilor desfășurate, în prezent, pe meleagurile Drinei ilustrează drumul parcurs de această importantă ramură industrială, al cărei prim pilon îl constituie hidrocentrala „Lenin" din districtul Tirana, pionier al energeticii albaneze.

IN LOCALITATEA Cepelar din Bulgaria, funcționează, de aproape 20 de ani, un club al speologilor, organizat și fondat de Dimitrie Raitcev profesor de liceu. Membrii clubului au prospectat 189 grote, aproximativ 225 000 de metri fiind străbătuți în „pintecele" pămîntului. Șederea în grote a fiecărui explorator este echivalentă cu 4 800 de ore.

●

DORIND să mărească beciul de depozitare, un negustor de șampanie din Reims a început săpăturile. La trei metri adîncime zidarii au dat peste un lichid dens : petrol !

●

SERVICIUL de pază împotriva grindinei din Uzbekistan a luat sub protecția sa aproximativ un sfert de milion de hectare de terenuri agricole. Pe teritoriul acestei republici au fost amplasate rampe pentru lansarea rachetelor umplute cu o substanță chimică specială. Făcînd explozie în mijlocul norilor, aceste rachete împiedică formarea grindinei.

ACEST ANUNȚ a apărut într-un cotidian australian : „Dacă Jim Becham, care acum 20 de ani și-a părăsit nevasta ce aștepta un copil, nu se întoarce imediat acasă, acel copil îi va da o lecție teribilă și nevasta se va căsători". Jim Becham s-a întors.

●

ÎN SATUL Episkopi (Cipru) trăiește o femeie, Nadjal Kemal, în vîrstă de 50 de ani. De 20 de ani ea n-a mai putut dormi. Deși a fost consultată de mulți medici (și de peste hotare) nimeni n-a reușit s-o facă să doarmă.

●

ÎN ORAȘUL Merlebach (Franța) pompierii chemați să stingă un incendiu declanșat într-un magazin, au fost surprinși în timpul operațiunilor de stingere de strigătele: „Hoțul! Hoțul!" care veneau din interiorul prăvăliei. Cînd au reușit să pătrundă în interior, ei au găsit trei papagali semiasfixiați care țipau mereu același cuvînt...

●

LA GLASGOW a fost inaugurată „banca cadourilor" specializată în cumpărarea-vînzarea cadourilor de nuntă nedorite sau care n-au întrebuințare. Banca face afaceri de... aur.

●

LA O BANCĂ din Napoli s-a prezentat un bărbat, care a cerut să i se elibereze suma de... 4 miliarde lire ! Cecul era emis de banca respectivă, avînd toate semnăturile și datele necesare. Solicitatorul a fost poftit imediat la director, iar după cîteva minute a sosit poliția. Apoi lucrurile s-au lămurit. Pietro Torre, fost pensionar al unui ospiciu de nebuni, reușise să sustragă cecul cu semnătura titularului dintr-un carnet aparținînd unui inginer, vecin cu el. Apoi a completat suma și s-a trecut ca... beneficiar.

●

GĂINILE din regiunea Mortara au început să strănute și refuză să mai ouă... După primele cercetări cauzele ar fi poluarea apelor și smogul.

TOREADOR FĂRĂ VOIE ÎNTR-O „CORIDĂ AUTOMOBILISTICĂ"

Cursă de automobile în Kaldenkirchen, un orășel vest-german în apropierea graniței olandeze. Fotograful amator H.W. Streidl, din Neuss, își alesese un loc bun. Avea o vizibilitate perfectă, iar obiectivul aparatului său putea cuprinde largi porțiuni ale pistei pe care se întrec zeci de mașini dezlănțuite. Este delectarea duminicală preferată a miilor de locuitori, o adevărată coridă a cailor-putere.

În fața fotografului nostru amator nu se afla niciun abstacol care să-i stînjenească acționarea declanșatorului, în afara unui om ce-și îndeplinea îndatoririle slujbei sale : arbitrul de linie care își minuia tacticos cronometrul, înregistrînd trecerea vehiculelor învîrtejite.

— Stăteam și îmi vedeam de treabă, nu bănuiam nimic...., povestea mai tîrziu arbitrul în cauză, Hermann Burger, din localitatea Venlo. Ce se întîmplase ?

La un moment dat, contemplarea sportivă a mașinilor în trecere vertiginoasă fu brusc întreruptă. Venind din dreapta, cu maximă viteză, un bolid adevărat, de construcție proprie, mai puțin aerodinamic decît confrații ce se vor „supersonici" — se năpusti asupra lui Burger. Cu o prezență de spirit reportericească, H.W. Streidl își pusese în funcțiune aparatul. Obiectivul începu să clipească sacadat, înregistrînd pe peliculă secvențele spectaculoase ale coliziunii omașină (redăm două dintre acestea).

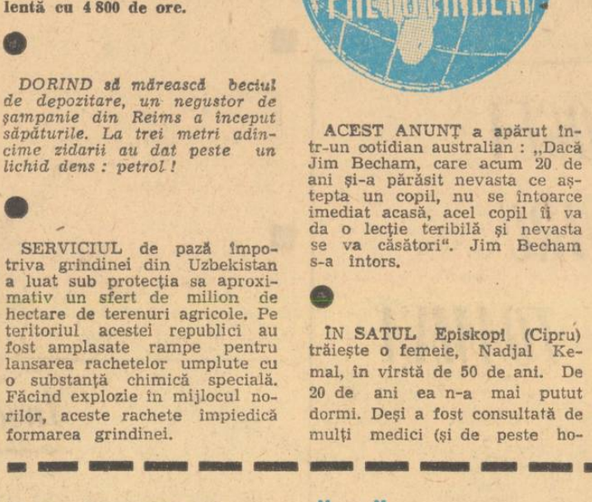

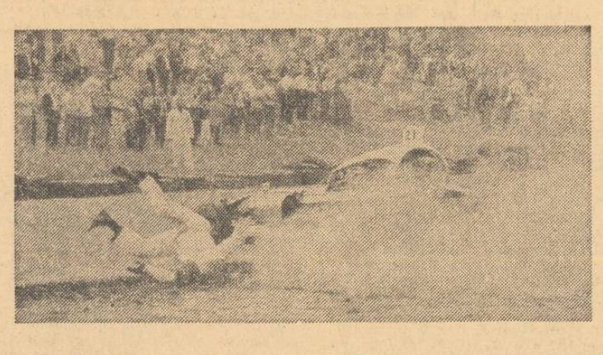

În secunda impactului, Burger fu proiectat în sus și azvîrlit pe botul automobilului. Semăna cu un toreador — își amintea mai tîrziu un spectator — ce se trezește prins între coarnele taurului stîrnit. Fața arbitrului, aflat pe o atit de neașteptată traiectorie, se schimonosi de durere ca provocată de șoc. Conducătorul mașinii virase brusc, ferindu-l pe Burger de o izbire în plin, probabil mortală. În cele din urmă, toreadorul coridei automobilistice ateriză pe solul învăluit într-un nor de praf. Se alese cu niște zgîrieturi și o clipă de groază. Nevătămată era și mașina „atacatoare". Purta numărul 21 și își reluase, imperturbabilă, cursa.

După consumarea întrecerii automobilistice, Burger — precum declară răsuflînd ușurat — își serbă a doua onomastică, iar spectatorii erau cu toții de acord că, dincolo de învingător o virtual al cursei, arbitrul de linie trebuie considerat eroul zilei.

FUNICULARUL LOVIT DE TRĂSNET

- *70 de turiști blocați timp de două ore într-o cabină deasupra unei prăpastii*
- *O coborîre plină de peripeții*

O puternică furtună însoțită de grindină și trombe de apă s-a abătut cu furie asupra localității Chamonix din Franța. În timpul uraganului un vagon al telefericului care făcea legătura cu platoul de pe vîrful muntelui, a fost aruncat în prăpastie împreună cu cablul care-l susținea. În acest vagon nu se afla decît o singură persoană... Vagonul care îl urma însă, era plin cu turiștii surprinși de furtună sus pe platou. Erau în total 70 de persoane. În momentul căderii vagonului din fața lor, sistemul de securitate al funicularului a oprit brusc vagonetul plin cu turiști, imobilizîndu-l. Din cauza stopării mașinilor vagonetul se balansa acum periculos deasupra prăpastiei, pasagerii petrecînd în acele momente clipe de panică. Responsabilul vagonetului încercă să-i calmeze pe cei fricoși, dintre care unii au făcut adevărate crize de nervi. În acest timp un adevărat potop continua să cadă în jurul funicularului și aceasta a durat mai mult de o oră. Omul de serviciu din vagonet le explica pasagerilor că vor trebui să se folosească, spre a se salva, de cilindrul de oțel pe care era înfășurat firul care făcea legătura între pilonii ce susțineau funicularul. Dacă ploaia înceta, atunci vor deschide trapa situată în centrul podelei vagonetului și vor începe manevra de coborîre a pasagerilor pe firul de oțel care ajungea la pămînt, aflat la 60 de metri mai jos.

Noaptea se apropia, întunericul venind și el în ajutorul celor care ar fi putut suferi din cauza amețelii. În timpul acestei dramatice coboriri, în genul celor realizate de alpiniști, multora dintre pasageri, printre care erau numeroși copii, femei și persoane în vîrstă, acest drum spre pămînt li s-a părut interminabil.

Salvarea celor 70 de pasageri blocați între cer și pămînt a fost realizată cu deosebită măiestrie de echipe formate din jandarmi, pompieri, ghizi și personalul telefericului. Echipați cu lămpi electrice fixate pe șepci, ei au instalat o plasă metalică între arbori pentru a împiedica căderea vreunui om în prăpastie. De asemenea, de mare ajutor pentru salvarea celor neobișnuiți cu asemenea coboriri periculoase pe funia de oțel, au fost alpiniștii și ghizii aflați chiar în vagonet, fiecare dintre turiști fiind dublat de un specialist. Întreaga operă de salvare a durat mai bine de două ore, două ore de teamă spre a nu se întîmpla vreun accident. Una dintre persoanele salvate, doamna Gauthier, a declarat : „Am 66 de ani și cîntăresc aproape 100 de kilograme. Această coborîre fantastică nu mi-am putut închipui că o voi realiza vreodată. După părerea mea am scăpat de la o moarte sigură".

Ancheta a dezvăluit că originea accidentului se datorește fulgerului și că numai printr-un adevărat miracol nu s-a petrecut aici o tragedie. O secundă a contat în acele momente, deoarece dacă vagonetul pornea puțin mai devreme și dacă curentul se întrerupea în momentul cînd vagonetul cotea după pilon, atunci acesta s-ar fi prăbușit în prăpastie.

(S-a petrecut la sfîrșitul lunii iulie)

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

GESTURI, DESTINE, EROI AȘA CUM I-AM ÎNTÎLNIT ÎN VIAȚĂ...

Constantin Chiriță despre romanul „Întîlnirea"

de Boris BUZILĂ

La doisprezece ani după prima sa ediție (1959) reapare „Întîlnirea", unul din romanele căruia prozatorul Constantin Chiriță, cunoscut cu deosebire ca autor al unor valoroase narațiuni pentru tineret, i-a atribuit destinația cuprinzătoare a unei cărți care nu ține seama de virsta și preocupările cititorilor. Într-o tabletă introductivă, prozatorul declară „a fi iubit această carte", fapt care l-a și îndemnat, probabil, să revină asupră-i, operînd modificări stilistice și de structură. Tot acolo sînt amintite antecedentele, vechi de peste douăzeci de ani, ale romanului.

— Ce împrejurări au determinat, stimate tovarășe Constantin Chiriță, geneza „Întîlnirii"?

— De fapt cartea nu începe în 1951, cum scrie în micul meu „cuvînt înainte", ci mai devreme, prin 1945—1946. Este adevărat că în 1951 am început să mă gîndesc la romanul care avea să devină „Întîlnirea", că de atunci datează primele fișe, dar materialul l-am adunat în anii cînd lucram în redacția „Scînteii". Cutreierînd toată țara, țara de-atunci care se refăcea din ruine și care oferea și cele dintîi aspecte de modernizare, mă refer în primul rînd la industrie, am întîlnit foarte multe destine, foarte multe mișcări umane care nu puteau să lase insensibil reporterul din mine și care au devenit, cu timpul, hrana proiectelor mele de romancier. Au fost întîlniri care m-au tulburat nespus, mi-au dat încredere în frumusețea și puterea omului, în destinul lui admirabil, în romantismul și generozitatea lui. Gestul uman în ceea ce avea el nobil și generos nu mai era un act oarecum singular, ci unul legat cu sute și mii de alte gesturi identice, printr-un consens de solidaritate socială, era un gest de responsabilitate colectivă, de dăruire societății, idealurilor noi ale acesteia. Cred că, în momentul acela, unii dintre noi nu-și dădeau seama exact ce se întîmpla. Știam numai că ne aflăm într-o țară liberă în care poporul devenise stăpîn și aceasta declanșa forțe, energii, cutezanțe. Se descopereau, în același timp, nenumărate valori. Eu am trăit toate acestea. N-aș spune că unul sau altul dintre cei pe care i-am cunoscut mi-au servit direct drept modele. Așa ceva cred că nici nu se poate întîmpla. Procesul de creare a unui personaj literar este un proces de distilare, de extragere a chintesenței, nu de reproducere fotografică. Dar, cunoscînd azi un om, mîine altul, s-a născut un Alexandru Severin, să zicem, protagonistul romanului meu. Am întîlnit mulți oameni cu calități tehnice fantastice, aș spune, chiar, geniale cu o mare forță de gîndire, cu un curaj extraordinar în soluționarea complicatelor probleme tehnice care atunci păreau insolubile. Suma tuturor acestora mi-a putut da pe Alexandru Severin, personajul simbol care întruchipează forța de gîndire și de acțiune a omului eliberat, animat de un ideal foarte înalt pe care izbutește să-l și realizeze. Nu-mi dau seama în ce măsură acest personaj mi-a reușit. Părerile celor ce au citit cartea — vorbesc de cîțiva confrați cu care sînt prieten — sînt împărțite, probabil în funcție de gust, de structură psihică, de apropiere mai mare sau mai mică de tipul literar respectiv. Mi s-a spus, de pildă, că Pîrvan ar fi personajul cel mai interesant, altii ziceau același lucru despre Alexandru Severin, au fost amintiți Cornelia, Iulieș... Eu, mi-am trădat oarecum preferințele cînd am vorbit despre Alexandru Severin. Dar un tip interesant la opusul acestuia este și Nistor, arivistul care își realizează scopurile prin mijloace aparent oneste, părînd a se identifica cu energia, voința, hotărîrea epocii. Acestea toate sînt subordonate de fapt unui țel al cărui unic beneficiar este el și nimeni altul. În versiunea care a apărut acum am introdus încă un personaj, Botna, despre care sînt curios ce vor spune, cititorii, personaj al cărui cîmp de acțiune devine mai cu seamă volumul al doilea.

Dar să revenim la geneza romanului. A fost cartea la care am lucrat cel mai mult. Deși în perioada cînd ideea ei gesta încă în mintea mea desfășuram activitate gazetărească, din ceea ce am publicat atunci n-am folosit mai nimic. M-am bizuit mai mult pe memorie. Dar, cum să vă spun, aceste amintiri m-au atît de puternice încît cereau o carte, o carte care trebuia să vină ca o explozie... Ca să înțelegeți cît de mult mă obsedau ele v-aș putea da un exemplu. Cînd scriu o carte nu apelez niciodată la portrete fizice luate de-a gata din realitate. De obicei, mi le imaginez. În „Întîlnirea", fizionomia unora dintre oamenii pe care i-am cunoscut în anii care dau cronologia romanului s-a identificat atît de mult cu amintirile care spuneam că mi-au impus scrierea cărții, încît am împrumutat-o unora dintre eroii săi. Întîlnisem la Reșița un tip formidabil. Hai să-i dau figura lui, — mi-am zis — lui Toporaș... Și i-am „dat-o".

— În ce constau „revizuirile" acestei ediții „revăzute"?

— În meseria noastră ca în toate celelalte nu putem spune niciodată că știm totul, învățăm de la o carte la alta. Unele slăbiciuni țineau de meșteșug, de stil. M-am străduit să le îndrept, unde le-am aflat. Concepusem cartea ca pe o carte de atitudine, de curaj, de responsabilitate față de realitate. N-aș putea spune că în prima versiune au existat niște erori de concepție dar, în mod evident, unele dintre intervențiile pe care le-am realizat la a doua ediție țin de o anumită maturizare politică a mea. O spun sincer, fără ipocrizie. Dacă nu trebuie să uităm că din 1959 încoace am scris vreo zece cărți, este necesar să ne aducem aminte, cel puțin în egală măsură, că pentru mine și pentru atîția alți confrați, anii aceștia, dacă ar fi să ne referim numai la cei care au trecut de la Congresul al IX-lea, au însemnat o mai intensă participare a noastră la viața obștească, la mutațiile produse în lăuntrul ei, au însemnat de asemenea dezvoltarea impetuoasă a țării, sub impulsul atît de atitor idei novatoare pe care ni le-am însușit și noi și, în sfîrșit, au însemnat cunoașterea în profunzime a realităților, unele dintre ele ținînd de istoria foarte recentă. Spuneam că am creat un personaj nou, am eliminat unele pasaje dulcege, artificioase. Am căutat ca romanul să se înscrie în contextul epocii noastre, al realității socialiste, nu numai prin relații și convenții literare ci mai cu seamă printr-un suflu de gravitate, un suflu general optimist, deși în multe privințe „Întîlnirea" este o carte dramatică. Vă asigur că nu este cîtuși de puțin o carte „roză".

— Rămîneți mai departe credincios speciei prin care vă cunoaștem, mai mult — literatura pentru tineret — sau trebuie să ne așteptăm și la alte „întîlniri", de felul celei despre care am vorbit...

— Rămîn adeptul unei literaturi romantice...

— Sună eminescian: „eu rămîn ce-am fost, romantic"...!

— Sînt foarte legat de perioada pe care îmi place să o numesc a romantismului revoluției noastre. După ce am revăzut „Întîlnirea" înainte de a fi fost reeditată și după ce am recitit-o la apariție mi-am amintit și de anii frumoși ai primelor șantiere naționale ale tineretului, ani pe care i-am trăit cu trup și suflet. Am fost corespondentul „Scînteii" pe șantierele Bumbești-Livezeni și Salva-Vișeu. Nu mă sfiesc s-o spun că mă consider mai mult decît un *brigadier-veteran*, în sensul că și munceam cot la cot cu brigadierii și scriam despre ei. În șase luni de zile, fără nopți, adică fără somn, dar cu o putere și cu o energie nemaipomenite am cunoscut și am acumulat nenumărate frumusești. În credințele mele romantice, frumosul este hotărîtor și ca premisă, și ca finalitate. Și cîte lucruri frumoase nu mi-a fost dat să văd: atîtea gesturi, atîtea destine, atîția eroi! Niște copii nemaipomeniți, niște tineri fantastici, niște entuziaști...

Mă gîndesc să scriu o carte despre ei... Ar fi o carte frumoasă și adevărată. Ar corespunde exact acelei perioade pe care cred că o cunosc excelent, poate că mai bine decît alți confrați. Ar corespunde structurii și temperamentului meu. Ar convinge, poate cititorul despre un mare adevăr: că omul trebuie să fie foarte frumos sufletește și foarte generos în toate clipele și împrejurările existenței sale.

Prime audiții muzicale craiovene

În noua stagiune publicul craiovean va avea prilejul să audieze cîteva prime audiții românești în interpretarea Filarmonicii din localitate. E vorba de „Oratoriul Eliberării" de Radu Palladi, „Cantata anilor lumină" de Anatol Vieru, „Slavă partidului lumină" de C. Arvinte, „Lumina lui Lenin" de Tiberiu Olah.

În program, în afară de aceste concerte vocal-simfonice, sînt incluse, de asemenea, numeroase prime audiții simfonice românești: „Simfonia de cameră" de Mircea Chiriac, „Uvertura" și „Concertul pentru violoncel și orchestră" de C. Dumitrescu, „Simfonia a VII-a" de Wilhelm Berger, „Omagiu" de D. Bughici, „Pămîntul acesta" de Liviu Ionescu, „Omagiu lui Enescu" de Teodor Grigoriu, „Concert pentru flaut și orchestră" de N. Julea.

Aniversarea lui Neagoe Basarab

Astăzi, la Curtea de Argeș, Teatrul „Al. Davila" din Pitești prezintă spectacolul-recital de evocare „Pe urmele Basarabilor", în cadrul festivităților prilejuite de aniversarea lui Neagoe Basarab, ctitorul faimosului monument de artă din acest oraș, cărturar și domnitor al Țării Românești.

CADRAN

Discuri pentru copii

„Tom degețel", basmul care i-a cucerit pe copii, apare pe disc într-o distribuție care cuprinde pe Sandu Sticlaru, Anca Barcan, Rodica Suciu, Felicia Petrescu, Șt. Mihăilescu-Brăila.

„Micul prinț", după Antoine de Saint Exupéry, dramatizare susținută de V. Manta, V. Gheorghiu, Ruxandra Demetrescu, C. Rauțchi, Sanda Toma. Prezentarea discului este făcută de Zoe Dumitrescu-Bușulenga.

Violonistica enesciană

Editura muzicală a scos de sub tipar un interesant studiu despre Enescu-violonist, studiu postum, datorat lui Mihai Rădulescu. În această lucrare, accesibilă și pentru nespecialiști, se vorbește despre creația lui Enescu pentru vioară.

Prezențe românești peste hotare

PARASCHIV OPREA — „COLIERUL DE ARGINT" LA DIJON

Din multitudinea de talente cultivate, de-a lungul anilor, de mișcarea artistică de amatori, încă unul se afirmă pe cele mai înalte culmi ale măiestriei: dirijorul Paraschiv Oprea.

Nu avea decît 14 ani cînd, fiind elev al unei școli tehnice din Pitești, a fost remarcat ca un deosebit de înzestrat instrumentist de muzică populară. În anul următor obținea premiul I la concursul pe țară al artiștilor amatori și, puțin timp după aceea, era angajat la Ansamblul de cîntece și dansuri al Uniunii Generale a Sindicatelor. Tînărul acordeonist — care își desăvîrșea concomitent și studiile muzicale — s-a dovedit în curînd și un talentat șef de orchestră, așa încît din anul 1957 devine dirijor al formației orchestrale de muzică populară a ansamblului.

Urmează sute de concerte în Capitală, în numeroase orașe ale țării, în turneele Ansamblului peste hotare, la radio și pe micul ecran.

Devenit profesionist, afirmîndu-se ca dirijor al Ansamblului „Rapsodia Română" și ca autor al unor originale orchestrații pentru formațiile instrumentale de muzică populară, Paraschiv Oprea desfășoară, în același timp, o susținută și rodnică activitate ca instructor al unor tarafuri de amatori. Au concertat sub conducerea lui artiștii amatori de la Fabrica de încălțăminte „Dîmbovița" și de la Fabrica de becuri din Fieni, care au obținut înalte distincții la concursurile republicane, cei din ansamblurile folclorice ale sindicatelor din Pitești, Sibiu, Craiova, Ploiești, care, la Szegedin, Agrigento, la Zakopane, sau în Belgia cu prilejul unor festivaluri sau concursuri internaționale, au obținut aprecierile unanime ale publicului și specialiștilor.

De obicei, în asemenea împrejurări, succesul dirijorului se confundă cu al ansamblului pe care-l conduce, trofeele — atunci cînd sînt cucerite — revenind doar formațiilor respective. De pildă, la cele 25 de ediții ale Festivalului internațional de folclor de la Dijon, toate distincțiile au fost întotdeauna acordate formațiilor orchestrale sau colectivelor de dansuri populare participante la această reputată competiție. Anul acesta însă, direcția Festivalului și juriul de selecționare s-au aflat în fața unei situații excepționale, pe care au ținut s-o onoreze în mod excepțional.

În toamna acestui an, la cea de-a 26-a ediție a Festivalului de la Dijon, țara noastră a fost reprezentată de Ansamblul folcloric „Chindia" al sindicatelor din Ploiești. Colectivul de dansatori al Ansamblului, instruit de coregrafii Vera Fărcăianu și Gheorghe Cholevas, a cucerit „Colierul de bronz" al Festivalului. Prezența orchestrei populare și a dirijorului ei — Paraschiv Oprea — a fost însă marea revelație care a determinat pe organizatori să ia o decizie excepțională: aceea de a acorda, pentru prima oară, „Colierul de argint" și titlul de Laureat al festivalului, tînărului șef de orchestră român, invitînd formația orchestrală să concerteze separat, în cadrul concertelor rezervate numai orchestrelor simfonice și de cameră.

Un cotidian din Dijon scria: **„dintre toate orchestrele prezentate, cea a ansamblului românesc posedă de fapte departe cea mai mare valoare muzicală"**, iar un alt cronicar aprecia că evoluția orchestrei românești, **„a fost culmea de măiestrie a serii, care s-a terminat, ca într-o apoteoză, pe o competiție instrumentală strălucitoare reunind viori, fluiere, nai și caval. Publicul a fost cucerit".**

Ca urmare a succesului dobîndit la Dijon, orchestra populară a artiștilor amatori din Ploiești și dirijorul Paraschiv Oprea, au fost invitați să susțină, pînă la sfîrșitul acestui an, o serie de concerte la Paris și în alte orașe ale Franței.

Lucia BOGDAN

O ASOCIERE neașteptată în viața cinematografiei spaniole: regizorul Juan Antonio Bardem a acceptat să regizeze filmul „Varietăți" în care vedeta principală este... Sarita Montiel.

Moment din filmul bulgar „Păsările se reintorc", datorat regizorului Zaharia Jandov, pe un scenariu de Petr Slavinski extras din propriul roman omonim. Alături de păsări, eroii sînt cei doi copii din imagine: Iordan Mitev și Nelly Topalova.

ECOURI • ECOURI

CÎNTĂREȚII Tom Jones și Engelbert Humperdinck au hotărît să se... asocieze. Ei vor construi un teatru cu 1600 locuri, care va cuprinde în aceiași clădire și un centru sportiv, magazine, un parking etc.

LA STUDIOURILE „Lenfilm" din U.R.S.S., regizorul Grigori Aronov a început filmările unei noi pelicule „Racheta verde", povestea peripețiilor unui grup de copii în perioada asediului Leningradului.

PAUL NEWMAN, renunțînd pentru o perioadă la calitatea de regizor a acceptat să apară alături de Lee Marvin într-un nou western.

ÎN TIMP CE TURNA la Roma, actrița austriacă Senta Berger a fost victima unui grav accident în urma căruia și-a fracturat ambele picioare.

MAURICE BEJART va prezenta la începutul lunii ianuarie la Paris un spectacol de balet pe muzică de Ceaikovski și Pierre Henry.

LA LEIPZIG se va desfășura între 20 și 27 noiembrie al 14-lea Festival internațional pentru filme documentare și de scurt metraj pentru cinema și televiziune. Vor fi prezentate cu acest prilej peste 300 de filme și o retrospectivă consacrată documentaristului sovietic Roman Karmen.

REGIZORUL John Schlesinger a făcut cunoscut că viitorul său film (turnat în studiourile Cinecitta din Roma) va fi „Adrian al VII-lea," în care rolul principal va fi interpretat de Alec Guinness.

Săptămîna la TELEVIZIUNE

DUMINICA 17 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I. 8.30 Sport și sănătate. 9.00 Matineu duminical pentru copii. 10.00 Viața satului. 11.15 Theodor Rogalski. 12.00 De strajă patriei. 12.30 Emisiune în limba maghiară. 14.00 Fotbal: C. F. R. Cluj—Politehnica Iași. 15.45 Campionatele europene feminine de gimnastică. 16.30 Magazin. 17.30 „Planeta giganților". 18.20 Cîntare patriei. 19.20 1001 de seri. 20.00 A doua tinerețe. 20.30 Filmul „O întîmplare cu Polinin". 21.55 Recital Enrico Macias. 22.30 Campionatele europene feminine de gimnastică.

PROGRAMUL II. 20.00 Reîntîlnire cu Nicolae Gărdescu. 20.30 Filmul despre tineret și tineretul despre film. 20.50 Baletul „Giselle" de A. Adam. 21.45 Intermezzo muzical. 22.00 Săptămîna culturală bucureșteană. 22.10 Contesa Cosel (II).

LUNI 18 OCTOMBRIE

18.00 Ansamblul folcloric Doina. 18.15 Scena. 18.45 Stop cadru. 19.20 1001 de seri. 20.00 Reflector. 20.15 Avanpremieră. 20.20 „Aghiotantul excelenței sale" (VI) 21,05 Filme documentare românești. 21,30 Steaua fără nume: muzică ușoară. 22.20 Magistrala feroviară Belgrad-Bar. 22.45 Campionatele europene feminine de gimnastică.

MARȚI 19 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I. 15.10 Fotbal: Rapid București—Legia Varșovia. 17,00 Campionatele Europene feminine de gimnastică. Finalele la aparate. 18.00 Revista literară TV. 18.15 Toate pînzele sus! 18.45 Muzică de promenadă. 19.00 Itinerar plastic românesc. 19.20 1001 de seri. 20.10 Cîntare pămîntului strămoșesc. 21.35 Oameni și fapte. 21.50 Mozaic cinematografic.

PROGRAMUL II. 20.10 Violoncelistul Dimitrie Răpeanu. 20.30 Desene animate. 20.40 Învățămîntul universitar și necesitățile producției. 20.55 Bloc-notes. 21,15 „Oameni în luptă". 22.05 Cărți și idei. 22.35 Șlagăre și interpreți de pretutindeni.

MIERCURI 20 OCTOMBRIE

15.10 Fotbal: Dinamo București—Feyenoord Rotterdam. 17.00 Box: finalele turneului internațional de la Berlin. 18.00 Universal șotron. 18.20 Muzica românească în noua stagiune. 18.35 Mult e dulce și frumoasă... 18.50 Aveți atribuții precise în domeniul comerțului exterior, cum le exercitați? 19.20 1001 de seri. 20.10 Metamorfoze la cîmpie. 20.30 Muzică ușoară. 20.40 Filmul „Vînătoarea tragică". 22.10 Telegiob: Zambia.

JOI 21 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I 16.00 Fotbal: Zaglebie Walbrzych—U.T.A. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 La volan. 18.50 Timp și anotimp în agricultură. 19.10 Psihoprofilaxia nașterii. 19.20 1001 de seri. 20.00 Reflector. 20.15 Muzică populară. 20.30 Pagini de umor. „Trombonul" de Peppino de Filippo. 21.00 Avanpremieră. 21.05 Cadran internațional. 21.55 Arii și scene din operete celebre. PROGRAMUL II 20.00 Festival Johannes Brahms: Simfonia I și Simfonia a IV-a. 22.00 „Planeta giganților".

VINERI 22 OCTOMBRIE

18.00 Căminul. 18.50 Lumea copiilor. 19.20 1001 de seri. 20.00 Cronica politică internă. 20.15 Muzică populară. 20.25 Creierul — o centrală cu 14 miliarde de neutroni. 21.10 Filmul „Calea cea grea".

SÎMBĂTĂ 23 OCTOMBRIE

16.15 Emisiune în limba germană. 18.00 Bună seara, fete! Bună seara, băieți! 19.20 1001 de seri. 20.00 Săptămîna internațională. 20,15 Tele-enciclopedia. 21.00 „Atomiștii" 22.00 Dicționar muzical-distractiv: litera D. 23.10 Box: finalele turneului internațional de la Berlin.

MUZEELE DIN DOBROGEA SE PREGĂTESC PENTRU SESIUNEA ȘTIINȚIFICĂ DE TOAMNĂ

Dorind să aducă la cunoștința cititorilor ultimele noutăți din domeniul activității muzeale din țară, revista „Magazin" s-a adresat conducerilor muzeelor cu rugămintea de a oferi cititorilor date noi despre activitatea pe care o desfășoară. În numărul de față, începem cu Muzeul de Artă și Muzeul de Arheologie din Constanța.

Directoarea muzeului de Artă, FLORICA POSTOLACHE, și muzeograful GH. PAPUC, de la Muzeul de Arheologie din Constanța, ne scriu că ambele colective desfășoară în aceste zile o intensă activitate pentru pregătirea sesiunii științifice de toamnă a muzeelor din Dobrogea. Sesiunea va avea loc în a doua jumătate a lunii octombrie și la ea vor participa, de asemenea, colectivul de la Muzeul Marinei și cel al Muzeului Deltei. Cu acest prilej, la 25 octombrie, Muzeul de Artă constănțean va organiza o amplă expoziție reprezentînd peisajul dobrogean în pictura românească, vor avea loc întîlniri cu membri ai Uniunii artiștilor plastici și se vor expune comunicării de muzeografie și de artă monumentală a litoralului. Paralel, muzeografii de la Muzeul de Artă participă în aceste zile la editarea catalogului „Dobrogea în creația plastică", a catalogului donațiilor făcute muzeului între anii 1961—1971 și a catalogului lucrărilor de artă monumentală.

În ceea ce privește activitatea Muzeului de Arheologie notăm că toți membrii colectivului științific se pregătesc să aducă în discuția viitoarei sesiuni descoperirile efectuate în acest an pe șantierele arheologice dobrogene precum și concluzii istorice noi cu privire la viața oamenilor de pe aceste meleaguri. Aflăm, de asemenea, că, de curînd s-a deschis în cadrul Edificiului roman cu mozaic o expoziție denumită „Mercurius", aici fiind expusă o bogată colecție de pipe din secolele XVIII și XIX precum și două colecții, una de ceasuri și una de stampe.

În domeniul achizițiilor, Muzeul de Artă, și-a îmbogățit patrimoniul cu mai multe picturi semnate de Gh. Petrașcu, S. Popp, N. Dărăscu, C. Mihălescu ș.a., ultima donație fiind făcută de pictorul Iosif Bene din Cluj, cu prilejul expoziției sale personale deschise în muzeul din Constanța. De asemenea, avînd în vedere perspectiva reorganizării muzeului din Medgidia și consacrarea, în cadrul acestuia a unei săli omagiale dedicate pictorului Lucian Grigorescu, originar din acest oraș, Muzeul de Artă a achiziționat patru lucrări valoroase semnate de artist și continuă depistarea altor opere. Pentru sezonul de toamnă și cel de iarnă Muzeul de Artă pregătește cîteva expoziții temporare de grafică și reproduceri (grafică militantă, din realizările poporului muncitor, pictură românească contemporană, N. N. Tonitza, C. Brâncuși etc.), expoziții itinerante în școli, întreprinderi și cămine culturale ale orașului și județului Constanța.

Muzeul de Arheologie a achiziționat un tezaur de circa 1 000 monede schyfate de bronz din secolele XII—XIII, în inventarul acestui valoros lăcaș de cultură intrînd, de curînd și două capiteluri de marmură precum și un altar care-l reprezintă pe zeul Dionysos. Piesele respective provin din cimitirul turcesc de la Fintina Mare, localitate situată la 24 de km. de Adamclisi.

În acest an arheologii constănțeni au făcut cercetări pe mai multe șantiere, dintre care relevăm săpăturile executate la cetatea Tropaeum Traiani sau de la Sacidava, unde este un castru roman la punctul numit Muzait, situat între Dunăreni și Rasova. Colectivul format din A. Rădulescu și M. Irimia a lucrat în această vară la Dervent, efectuînd săpături în zona cuptoarelor de ars ceramică. La Corbu, unde se află o necropolă din secolele VI—V înaintea erei noastre, cercetările au dus la dezgroparea unor morminte în care s-a găsit și ceramică grecească, ajunsă aici, probabil, prin intermediul Histriei.

Muzeograful R. Ocheșeanu a descoperit în zona de sud a cetății Tropaeum Traiani un cuptor de redus minereu de fier și a ajuns la concluzia că zidul de incintă a cunoscut o refacere tîrzie sub împăratul Mauricius, iar cercetătorul Gh. Papuc, lucrînd în același sector, a găsit bordeie din secolele X—XI ridicate de purtătorii culturii Dridu.

Unele din cercetările arheologice amintite mai sus, cum ar fi de exemplu cele de la Tropaeum Traiani, au fost făcute în strînsă colaborare cu specialiștii Institutului de arheologie din București. Multe din rezultatele studiilor întreprinse în vara acestui an vor constitui obiectul dezbaterilor din cadrul sesiunii Muzeului de arheologie din Constanța, sesiune care-și va desfășura lucrările între 19 și 21 octombrie a.c.

Interiorul marelui bastion de pe latura de vest a cetății Tropaeum Traiani.

Însemnări de spectator

ÎNCEPUT DE STAGIUNE LA NAȚIONAL

de Al. CORNESCU

Ideea Teatrului Național bucureștean de a confrunta cu publicul, în deschiderea stagiunii, o piesă a cărei premieră a avut loc cu vreo doisprezece ani în urmă și o alta scrisă și prezentată în prima parte a deceniului al patrulea, se dovedește cît se poate de fericită. Mai cu seamă că ambele piese fac parte, fiecare în felul său, din aceeași familie a teatrului militant, curajos și, totodată, emoționant prin căldura cu care autorii au dat viață eroilor lor.

„Surorile Boga" de Horia Lovinescu, de pildă, este o piesă pe care, văzînd-o astăzi, nu se poate să nu te întrebi cu ce drept și pe ce temei n-a făcut parte, atîția ani, din repertoriul permanent al teatrelor. Este o dramă inspirată de o perioadă eroică — ultimele zile ale ocupației fasciste și primele de după eliberare —, cu înfruntări dure, cu eroi și victime, cu oameni ce-și limpezesc conștiința și alții, care, dimpotrivă, se înfundă în negura fără întoarcere a trădării și crimei. Este o dramă care se urmărește cu pasiune proaspătă și aplauzele sincere, deschise subliniază, la sfîrșit, comunicabilitatea spectacolului față de publicul de azi.

Unii s-au simțit tentați să facă și comparații între reprezentația și interpreții de odinioară și cei de azi, comparații păgubitoare oarecum pentru aceștia din urmă. Mi-ar fi greu să le dau dreptate, nu pentru că spectacolul Soranei Coroamă n-ar fi perfectibil, ci pentru că el izbutește un lucru esențial: să arunce punți peste ani, să ne facă să-i înțelegem mai bine și să-i iubim mai mult pe oamenii de atunci. La aceasta au contribuit o bună parte dintre interpreți: Eva Pătrășcanu, Emanoil Petruț, Alexandru Drăgan, Matei Gheorghiu, Cella Dima, excelenți într-o totul. Chiar și debutanta, pe scena Naționalului, Tamara Crețulescu — dacă lăsăm deoparte amintirea creației Silviei Popovici, de acum peste un deceniu, în același rol — trebuie să recunoaștem că a făcut efortul și a izbutit să fie cu totul onorabilă într-un rol care, alături de talent, cere și nu puțină experiență scenică. Din păcate, alți deținători ai rolurilor de întîndere. —Gh. Cozorici, Aimée Iacobescu sau Costel Constantin, — fie că-i comparăm sau nu cu predecesorii lor, au fost permanent sub valoarea textului.

Piesa cuprinde și o sumedenie de apariții scurte, toate, formînd ambianța în care se desfășoară drama și fiecare constituind un tip caracteristic, ce putea fi frecvent întîlnit în epocă. Regizoarea a rezolvat superficial scenele respective, ceea ce reduce din semnificația piesei. Un singur chip se reține, de neuitat, din nenumăratele personaje care se perindă prin scenă și ar fi trebuit lucrate cu migală de artizan: cel creat de Eugenia Popovici pentru vechiul spectacol și readus, după ani, în cel nou, cu aceeași gingășie și emoție cu care această mare actriță știe să-și îmbrace atît rolurile mari cît și cele miniaturale.

A doua lucrare cu care Teatrul Național și-a inaugurat stagiunea este „Tache, Ianche și Cadîr" de Victor Ion Popa, piesă de succes constant care, de aproape patruzeci de ani, revine mereu pe scenele noastre.

Scrisă și, apoi, jucată în trista perioadă a proliferării fascismului, a asmuțirii urii naționale, lucrarea lui Victor Ion Popa amintea adevărul că naționalismul cu variantele sale, antisemitismul, rasismul etc., este străin poporului român și naționalităților care locuiesc pe meleagurile noastre. Era un act de curaj în acea vreme, cînd oficialitatea folosea bande de huligani gălăgioși ca o masă de manevră pentru scopurile sale politice. Astăzi, această comedie trăiește și ca document de epocă dar și pentru substanța omenească și poezia cu care și-a învesmîntat Victor Ion Popa mesajul de dragoste și stimă față de om.

În același timp, „Tache, Ianche și Cadîr" este o piesă scrisă de un om de teatru — unul din cei mai remarcabili animatori ai scenei din vremea sa — pentru actori. Și nu este de loc întîmplător faptul că nu puțini din marii noștri interpreți și-au înscris în rîndul succeselor de rezistență unele din rolurile acestei comedii lirice. De astă dată, ne întîlnim, în regia lui Ion Finteșteanu, cu Alexandru Giugaru, Ion Finteșteanu, Marcel Anghelescu, Costache Antoniu, carte de vizită care vorbește de la sine, distribuție cum nu se poate mai prestigioasă, care cucerește, **seară de seară, adeziunea publicului. Alături de ei, Adela Mărculescu, George Paul Avram, Elena Sereda întregesc cu talent și dăruire un spectacol care se înscrie cu siguranță în repertoriul de durată al primei noastre scene.**

PSIHOTEHNICĂ

EXAMEN LA PUPITRUL DE COMANDĂ

de prof. univ. Edmond NICOLAU

Va fi înlăturată clasica „tăbliță" a școlarului ? Televizorul... la catedră ! Pentru formarea spiritului modern, tehnica oferă soluții variate. Despre cîteva invenții românești și rezultate obținute în tehnologia modernă a instruirii.

Vechile metode tradiționale sînt treptat înlocuite cu metode noi, în care tehnica, aparatele și conceptele cibernetice ocupă un rol esențial. Învățămîntul din țara noastră ține seama de marile mutații ce se petrec în sistemul instrucțional mondial. În tot mai multe școli se utilizează complexe mijloace moderne audio-vizuale și chiar instalații de televiziune școlară. Așa cum arăta teoria informației, **fluxul de informație care este transmis pe căile auditive este de circa zece ori mai mic decît fluxul corespunzător ce este transmis prin căile vizuale** — celelalte simțuri avînd un rol cu totul minor în informarea sistemului nervos central. **De unde aspectul atît de important al asocierii unor imagini cu ceea ce se predă verbal.** Tehnica modernă oferă, în acest sens, soluții **deosebit** de variate, care încep cu proiectarea unor diapozitive, continuă cu diverse aparate mai complexe — asupra cărora vom reveni — și sfîrșește cu instalațiile de televiziune școlară. Instalațiile de televiziune sînt replici reduse ale celor reale, cuprinzînd, totuși și studiouri și camere de luat vederi, pupitre de regie și control, posturi de recepție. Elevii au astfel posibilitatea de a urmări în diverse clase ceea ce are loc în studioul central — indiferent dacă e vorba de transmiterea unei lecții de zoologie, sau o lecție de geografie, ce poate fi urmărită simultan pe baza unui singur film etc., etc.

Desigur că aceste instalații în circuit închis sînt de neînlocuit în unele cazuri, cum ar fi în predarea chirurgiei. În sala de operație, bunăoară, nu poate fi admis decît un număr minim de medici — din motive de prevenire a infectării persoanei operate. Cu instalația de televiziune în circuit închis, însă, pot viziona, în condiții optime, un număr practic nelimitat de persoane — evident, în fața micului ecran. Precizăm că termenul de „televiziune în circuit închis" indică faptul că la aceste instalații de televiziune nu are loc o emisie de unde, semnalele nu ies în spațiu, ci rămîn în cablu; instalația se simplifică considerabil și revine sensibil mai ieftină.

Să trecem însă la alte instalații simple, dar nu mai puțin eficace. În tot mai multe școli întîlnim, de altfel, cabinetele de fonetică, — mijloace moderne, cibernetice, de învățare a limbilor străine. Este vorba de săli model, în care la un magnetofon central se află un text imprimat în limba studiată. Fiecare elev dispune de un alt magnetofon la care poate compara pronunțarea sa cu cea etalon. Evident, în aceste condiții, eficacitatea predării unei limbi străine crește considerabil față de metodele tradiționale.

Mijloacele moderne de studiu au trecut și în domeniul muzicii: menționăm un aparat pentru predarea cunoștințelor realizat de prof. Mihai Barbu de la Liceul 31 — București. Este o interesantă invenție românească. Și nu singura. Ne gîndim la variatele mașini destinate instruirii programate și orientării profesionale și școlare.

În acest din urmă domeniu, la noi în țară există numeroase centre în care se realizează atît material didactic, cît și aparate pentru investigarea posibilităților profesionale ale diferitelor categorii de persoane. În acest sens, **una dintre cele mai complexe instalații este un simulator al unei cabine de comandă la o locomotivă Diesel-electrică, realizat de Institutul de studii și cercetări în transporturi.** Instalația reprezintă un panou ce reproduce fidel cabina unei astfel de locomotive. O instalație de proiecție face să apară și o imagine a peisajului pe care-l străbate locomotiva, mai mult chiar, se obține și senzația trecerii pe lîngă stîlpii de telegraf cu o viteză variabilă. În cabină, persoana supusă testului trebuie să efectueze manevrele cerute — accelerare, frînare etc. Este deci un bun aparat atît pentru a învăța efectuarea manevrelor cît și pentru a verifica disponibilitățile tînărului pentru această meserie delicată.

În același domeniu al testării pentru profesii, există diferite instalații psihotehnice realizate pentru ramura energetică, a industriei petrolului etc. Se înscriu, aici, aparatele pentru verificat dexteritatea manuală, atenția, spiritul de observație. **Aparatele sînt realizate la Combinatul siderurgic Hunedoara, Universitatea din Cluj, Întreprinderea „Didactica" etc.** — ceea ce arată cît de mulți specialiști se ocupă de tehnologia modernă a instruirii, **problemă esențială pentru progresul învățămîntului în țara noastră.**

Nu putem trece exhaustiv în revistă toate materialele realizate la noi în țară. Dar trebuie să amintim că există mașini pentru autoinstruire, se dau indicații asupra instruirii asistată de calculator, se evaluează progresul școlar. Este cazul să amintim, totodată, **instalațiile cunoscute Verfix — dar prezentate într-o variantă nouă, Unididac O, Felix 1, 2, 3, în fine, minicalculatoarele realizate în școlile noastre, Unididac 1 și 2 ale Grupului școlar Unirea.** Și, neapărat va trebui să amintim materialele privind pregătirea prin muncă a adolescentului, caracterizată printr-o strînsă legătură cu realitatea industriei noastre.

Avem convingerea că la noi în țară problemele cu care este confruntat învățămîntul se rezolvă pe temeiul unei cercetări științifice, bazată pe cea mai perfecționată tehnologie, în care o gîndire plină de fantezie se aliază cu cele mai temeinice cunoștințe moderne, și se bucură de sprijinul tuturor factorilor în drept. Ne vin în minte cuvintele rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu ocazia deschiderii noului an universitar 1971 — 1972: **„Tineretul... este chemat să-și însușească tot ce se realizează mai avansat în știință și tehnică, în toate domeniile de activitate...**

Toate aceste perspective ale societății noastre, cît și revoluția tehnico-științifică contemporană, impun realizarea unui învățămînt receptiv la tot ceea ce este nou în cunoașterea umană, capabil să educe pe elevi și studenți, să-i înarmeze cu toate aceste cunoștințe, să-i pregătească pentru muncă, pentru viață".

Și aceasta se poate realiza în condiții optime numai schimbînd structura sistemului tradițional de învățămînt.

PREFERAȚI DETERGENȚII BIODEGRADABILI

Foarte curînd această invitație va fi... obligatorie. Este știut că lupta împotriva poluării apelor a pus în discuție rezistența detergenților folosiți pînă acum. Compoziția lor chimică era nedestructibilă. Activitatea bacteriană naturală, din cursurile de apă sau cea artificială de la stațiile de epurare nu îi distrugeau sau o făceau doar parțial. Iată de ce se pretinde industriei de specialitate să producă detergenți „biodegradabili" ce pot fi, în proporție de 80 la sută, distruși de bacterii. Iar comerțul își exprimă pretenția — justificată — de a primi astfel de detergenți cu noua lor calitate înscrisă pe ambalaje. O obligație care devine în același timp și... reclamă. O reclamă utilă.

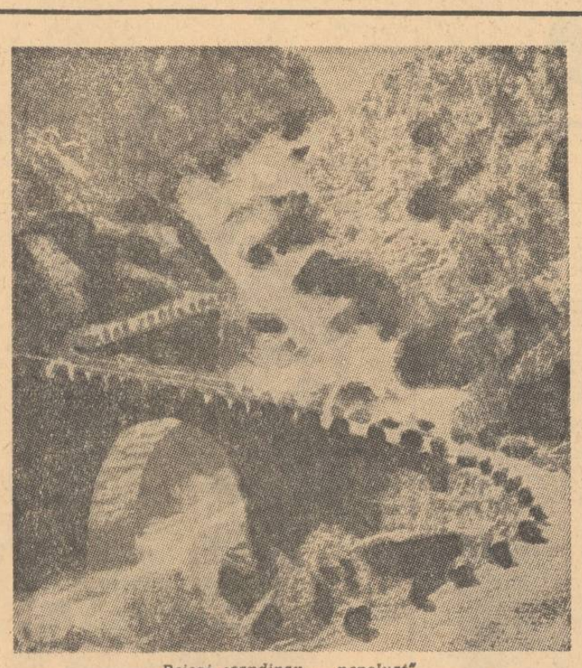

Peisaj scandinav... „nepoluat"

POLUARE

SPECIALIȘTI DIN 50 DE ȚĂRI DEZBAT „PRIORITĂȚILE POLUĂRII"

• Urmașii vikingilor își apără mediul înconjurător • Opinia publică suedeză în alertă • Recomandări parlamentare în vederea încheierii unui acord internațional privind „igiena mediului ambiant" • Salvgardarea echilibrului ecologic al Terrei.

„Un glob neasemuit de frumos cu sclipiri verzi, albastre și cafenii..." iată cum a zugrăvit astrul pămîntesc, contemplîndu-l din Cosmos, un membru al echipajului Apollo-8, Savantul și exploratorul Thor Heyerdahl folosea, însă — cu prilejul traversării Atlanticului într-o barcă de papirus — metafore, am zice, diametral opuse : „Străbatem o imensă pînză de ulei, fungă de cîțiva kilometri, rău mirositoare — îi transmitea el prin radio secretarului general al O.N.U., U Thant, — și această masă compactă de motorină nu se mai termină, de parcă n-ar mai exista de lac apă curată..." Otrăvirea naturii pe uscat, în apă, în aer a dobîndit asemenea dimensiuni, încît s-a impus întrunirea — între 15—16 iunie 1972, la Stockholm — unei Conferințe mondiale asupra mediului înconjurător.

Convocată din inițiativa a 50 de state — printre care și România — această reuniune internațională de anvergură se va desfășura cu participarea unui număr de 1200 de specialiști. Pe agenda ei figurează „prioritățile poluării mediului ambiant" în contextul societății moderne. Luna trecută, Maurice Strong, secretarul general al Conferinței proiectate, a propus comitetului pregătitor, întrunit la New York, elaborarea unui plan global de cercetări privind mediul ambiant în corelație cu dezvoltarea societății umane ; de asemenea, a preconizat înființarea unei rețele de stații pentru colectarea, pe plan mondial, a datelor privind factorii ce influențează proprietățile funcționale ale ambianței, deopotrivă cu detectarea, la timp, a coeficienților nocivității. Strong a confirmat că, pînă în luna septembrie, a primit 120 de rapoarte și analize de specialitate de la cercetători din 70 de țări, fapt care atestă efortul susținut, în această sferă de preocupări, ce se înscrie în larga arie a cooperării internaționale.

„Igiena ambianței" constituie o preocupare statornică în toate țările nordice, printre care îndeosebi una — Suedia — dispune de o eficientă legiferare, coroborată cu un complex de măsuri administrative, cu privire la protecția mediului înconjurător. Prin instituționalizarea luptei împotriva poluării, Suedia a demonstrat că asemenea acțiuni de anvergură nu înseamnă numai o substanțială împovărare a economiei ci și posibilitatea de a crea o nouă ramură industrială — tehnica antipoluării — fundamentată pe invenții și metodologii noi, punînd în mișcare mecanisme de cercetare ingenioase și cu concretizări cît mai eficiente.

Opinia publică suedeză — constată nu de mult ziarul „Dagens Nyheter" — este pe deplin conștientă de însemnătatea ce o are pe plan social-economic și pe planul strict biologic protecția mediului înconjurător. Dezbaterile, în Riksdag, în legătură cu votarea diferitelor legi în acest sens, au vădit interesul pe care îl acordă toate partidele, reprezentate în Parlament, acestei probleme de interes național. În același context se situează și activitatea ce o depun numeroase organisme cu caracter obștesc, de specialitate tehnico-științifică, precum și o seamă de personalități ale vieții publice, ca Hans Palmstierna, un adevărat campion al luptei împotriva poluării.

În condițiile dinamicii industriale moderne, circumscrierea ariilor de infectare a mediului ambiant devine din ce în ce mai anevoioasă. În Suedia, odată cu întețirea curenților de aer sudici, pătrund emanații nocive tocmai din regiunea... Ruhrului, cunoscut focar al poluării. (Menționăm că, la începutul acestei luni, reprezentanții țărilor riverane cu litoralul meridional al Mării Nordului s-au întîlnit la Londra, spre a discuta căile de combatere a poluării pricinuite de deversările de reziduuri industriale în regiunea respectivă). Cu cîtva timp în urmă a avut loc la Stockholm, „placa turnantă" a luptei împotriva poluării din Scandinavia, un colocviu parlamentar, în cadrul căruia s-au adoptat o serie de recomandări în vederea semnării unui acord internațional în legătură cu „igiena mediului înconjurător", adresîndu-se totodată un apel guvernelor pentru a lua măsurile de urgență ce se impun. În același context se situează raportul, întocmit recent de o comisie specială a oamenilor de știință olandezi, care recomandă adoptarea unui program de urgență pentru protejarea de substanțe chimice și toxice (este vorba mai cu seamă de poluarea cu reziduuri de mercur) a apelor Mării Nordului.

Problemele poluării ambianței se află, de asemenea, în centrul atenției opiniei publice din Norvegia. Mult discutată a fost, bunăoară, „violarea securității mediului înconjurător" în cazul implantării, de către uzinele de aluminiu Ardal, a unei subunități în pădurea Vettismorki. Gazele de evacuare au distrus patrimoniul forestier pe o întindere de 10 000 hectare.

Presa finlandeză cere constant îmbunătățirea legiferării existente în domeniul poluării, în sensul unui control mai drastic privind reziduurile fabricilor de celuloză și de hîrtie. Semnificativ pentru interesul pe care îl manifestă, atît opinia publică, cît și oficialitățile față de problemele ce afectează biosfera, este, printre altele, colocviul internațional ce s-a desfășurat în vara acestui an, sub egida guvernului finlandez și a delegației finlandeze pentru U.N.E.S.C.O., în localitatea Jyvaeskylae, în legătură cu elaborarea unor planuri de cooperare pentru salvarea solului și salvgardarea echilibrului ecologic al Pămîntului.

FIZICĂ

EXISTĂ OARE ȘI ANTIGALAXII ÎN UNIVERS ?

La Novosibirsk s-a obținut pentru prima dată, pentru o durată de cîteva ore, **antimateria !** O realizare remarcabilă care deschide perspective uriașe. Vom ști dacă există antigalaxii în Univers. Dar mai important, „construind" și reușind să stăpînim antimateria, omenirea va avea la dispoziție cel mai bogat izvor de energie !

Una din principalele tendințe ale dezvoltării fizicii moderne este aceea a obținerii unor energii de interacțiune din ce în ce mai mari cu ajutorul acceleratoarelor de particule. Schema clasică constă în „lovirea" unei ținte fixe cu un fascicul de particule, după ce în prealabil acestea au fost accelerate pînă aproape de viteza luminii. Masa acestor „proiectile" crește brusc ca urmare a efectelor relativiste și devine cu mult superioară față de cea a particulelor-țintă. Însă în urma ciocnirii, o cantitate neînsemnată de energie este folosită în reacția propriu-zisă, restul cheltuindu-se pentru accelerarea particulelor.

Iată însă că cercetătorii sovietici, **după cum afirmă** în „Energie nucleăre" **G. Boudker, membru al Academiei de Științe a U.R.S.S., directorul Institutului de fizică nucleară din Novosibirsk,** au abordat ideea interacțiunii unor fascicule încrucișate, adică a „ciocnirii" a două fascicule țintă și proiectil accelerate pînă la aceeași energie, astfel ca masele lor relativiste să fie aceleași. Accelerarea se face separat pentru fiecare fascicul, apoi particulele sînt înmagazinate în „inele de stocaj" în care se rotesc în sens invers, pînă la declanșarea experienței, cînd „bombardîndu-se reciproc" se obține un cîștig de energie formidabil.

Eforturile cercetătorilor sovietici au fost concretizate pentru prima dată într-un accelerator prevăzut cu două inele de numai 43 cm diametru, unde prin încrucișarea unor fascicule de electroni **s-a realizat o energie de interacțiune de 100 miliarde eV (!) neobținută pînă acum cu vreun accelerator clasic !**

Dar adevărata „vocație" a acceleratoarelor cu fascicule încrucișate s-a văzut după ce au fost construite instalațiile cu fascicule de particule grele, protoni-protoni sau și mai eclatant proton-antiprotoni, deschizîndu-se astfel o „poartă" spre antimaterie, despre a cărei existență s-au dus multe discuții aprinse în ultima vreme.

La Novosibirsk, unde există un număr de acceleratoare cu fascicule încrucișate egal cu numărul existent în restul țărilor, **s-a obținut pentru prima dată, pentru o durată de cîteva ore, antimateria,** concretizată într-un fascicul de pozitroni foarte luminos, vizibil cu ochiul liber.

Această remarcabilă realizare, atrage după sine alta și mai uimitoare. Prin emiterea unui fascicul de pozitroni în lungul unui fascicul îngust de antiprotoni, ambele fascicule avînd aceeași viteză, trebuie să se formeze o antiplasmă de antiprotoni și de pozitroni în care se vor naște și atomi de antihidrogen ! Atunci va fi posibil să se studieze spectrul antihidrogenului care, după teoriile obișnuite nu trebuie să difere de cel al hidrogenului obișnuit. Dacă vor apare diferențe se vor reforma desigur multe noțiuni existente în fizică. Dacă nu vor apare, atunci nimic nu ne împiedică a afirma că există antigalaxii în Univers, că materia și antimateria sînt egale în drepturile lor, iar cînd vom „construi" și vom stăpîni antimateria pe Pămînt, omenirea va beneficia de un izvor inepuizabil de energie, mult mai opulent decît cel care se speră a se obține prin controlul reacției termonucleare !

Traian VIDRAȘCU
asistent universitar

REPETAȚI, VĂ ROG!

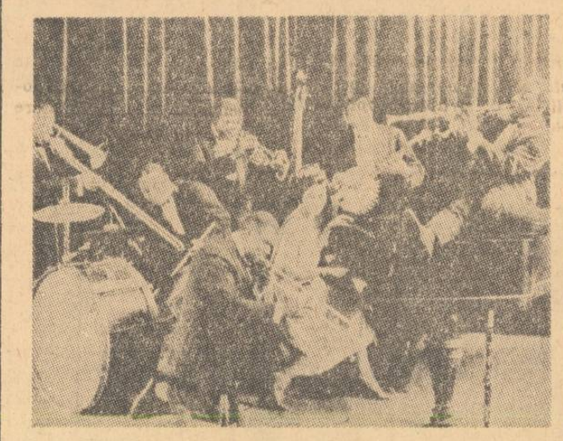

Se apreciază că 18 milioane de americani din numărul total al celor atinși de o surditate parțială sau totală sînt victimele zgomotului.

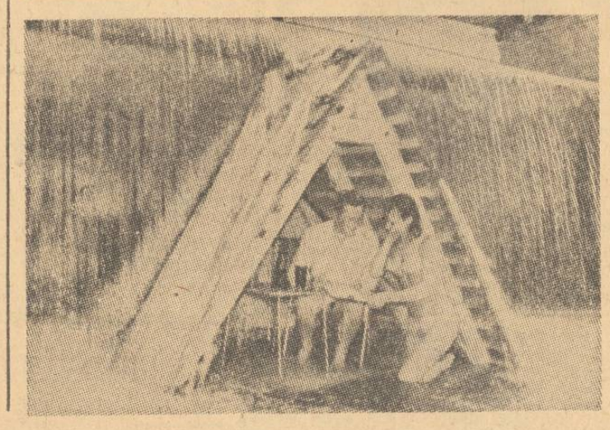

ARHEOLOGIA DĂ IDEI AGRICULTURII

Se pare că anticii aveau soluții pe cît de simple pe atît de eficiente, în ce privește cel puțin cîteva domenii, cum ar fi agricultura. Mai exact ei au dat răspuns întrebării : cum se poate fertiliza un deșert folosind doar cei 22 mm de ploaie ce cad anual în decursul a două sau trei zile ? Cînd arheologii au anunțat descoperirea anticei localități Avdat, lumea modernă încerca o admirație... plină de condescendență față de ingeniozitatea unor oameni care, în urmă cu mai bine de două milenii, aveau instalații de băi și, avînd în vedere cîteva vestigii, practicau agricultura. În plin deșert. Prof. Michael Evenari avea însă să-și dea seama că a cultiva într-o asemenea regiune, cu un climat foarte asemănător cu cel de astăzi, presupune stăpînirea unei tehnici de irigare. Ce fel? Iată o cercetare care merita puțină trudă. Principiul era simplu : infima și atît de prețioasa apă de ploaie trebuia reținută. Mici diguri în coasta colinei. Prof. Evenari a dus ideea mai departe. În locul unui singur mare rezervor de apă, mici cercuri de 250 pînă la 1 000 metri pătrați, cu „circumferința" înălțată cu cîteva zeci de centimetri. Din mijlocul fiecărui cerc, crește un piersic. Rezultate excelente. „Ferma deșertului" a devenit celebră. Astăzi se încearcă aceeași tehnică pe o suprafață de 500 ha. Se creează nu numai o fermă ci un centru metodologic pentru toți cei ce sînt interesați să cultive în zone „necultivabile".

PLOUĂ PE... ACOPERIȘ

Un acoperiș ușor, perfect impermeabil — iată ce intenționa să demonstreze o firmă bavareză, la o expoziție, în plin sezon ploios. Pentru aceasta pe acoperișul-reclamă... plouă torențial.

HERPESUL SE TEME DE... LUMINĂ

Iată o noutate de reținut. Dar nu oricum. După cum se știe — avînd în vedere că aproape zece la sută din populație suferă — herpesul nu este o boală gravă. O simplă afecțiune cutanată, dar prin aceasta nu mai puțin neplăcută. Iar medicina în fața ei, a acestei boli benigne provocate de un virus, este aproape dezarmată. Iată de ce revistele de specialitate și cele de popularizare înscriu o victorie împotriva herpesului. Sau cel puțin așa se afirmă. Este vorba de o nouă metodă de vindecare a erupției, de o simplitate tulburătoare și — cei șaizeci de bolnavi afirmă — de mare eficiență. A fost pusă la punct la Universitatea Bylor, Houston, Statele Unite. În ce constă metoda ? Se ung, evident cu anumiți coloranți, obișnuiți de altfel, erupțiile caracteristice acestei afecțiuni cutanate. După care, se expun la lumina unui banal tub fluorescent. Rezultatele ? La 90 la sută dintre bolnavi toate leziunile au dispărut între a treia și a cincea zi de tratament. Și, poate surprinzător, dar nu de ignorat, este faptul că cei cărora aceste erupții le apăreau periodic, la fiecare trei luni, nu le-au mai văzut apărîndu-le în următoarele șaisprezece luni de la aplicarea noii metode.

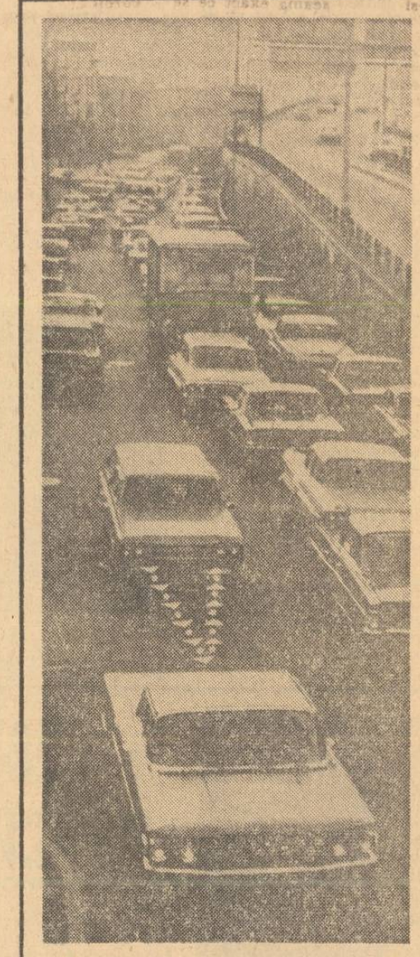

În viitor : Un agent de circulație pentru fiecare mașină ! Pentru a nu se mai întîmpla așa .

După cum se vede, controlorul... este mai mic decît o pisică ! Și nu este decît un „aparat" funcționînd cu... laser. El verifică permanent distanța atrăgînd atenția șoferului.

TRESTIE DE ZAHĂR ÎN MUNȚI!

Pe versantul munților și pe colinele din districtul Fengkai, provincia Kuangtong, din R. P. Chineză, pămîntul nu era prea roditor. Nimeni nu-și putea imagina să vadă urcînd spre înălțimi sfecla de zahăr ce se planta, obișnuit, pe văile riurilor. În cadrul unei vaste mișcări de masă pentru a obține mai multe grîne, mai mult ulei, mai mult zahăr, s-a obținut ceea ce părea imposibil. Cu prețul unor eforturi fantastice, s-a obținut după un an schimbarea peisajului. În locul pantelor aride, dezgolite din Frengkai au apărut nu numai orezării în terase, dar și plantații de trestie de zahăr, așa cum ne-o dovedește imaginea alăturată.

MOBILA 1972

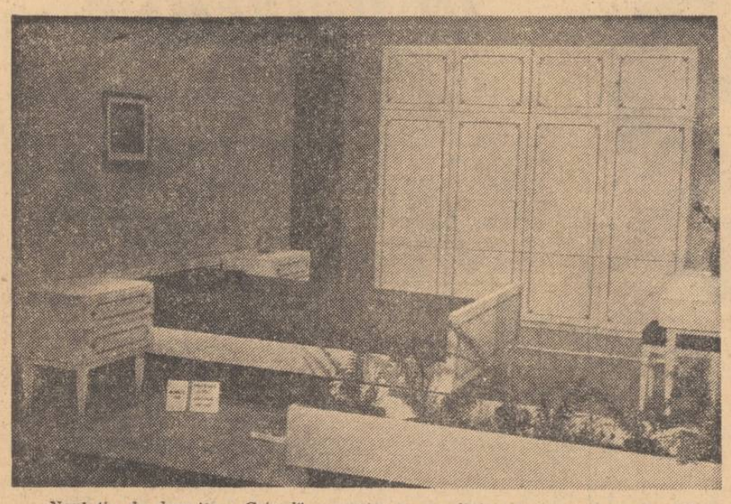

Noul tip de dormitor „Crinul", executat cu un finisaj nou, opac, cu lac alb

Exigențele manifestate față de amenajarea interiorului locuințelor, pentru a se realiza o îmbinare cît mai armonioasă a esteticului cu utilul, ridică pentru producătorii de mobilă — ca de altfel și pentru comerț — probleme importante. De acest lucru ne-am putut da mai bine seama discutînd cu specialiștii din acest domeniu, chiar în fața standurilor de exponate de la cel de-al V-lea Pavilion de mostre.

— În proiectarea și execuția noilor tipuri de mobilă pentru anul 1972 — ne spune ing. **CORNEL BĂLĂCEANU**, șeful serviciului producției de mobilă din Ministerul Industriei Lemnului — s-a pus un accent deosebit pe producerea de **mobilă multifuncțională**, cu utilizări diferite, în funcție de spațiul de care dispune fiecare locatar. În acest sens, s-au realizat noi tipuri de **garnituri complexe**, alcătuite din 12—16 piese, care se pot amplasa în apartamente de 2—3 camere, **biblioteci din 2—3 corpuri** care de asemenea se pot amplasa după necesități, **bucătării din piese modulate** etc.

Iată, de pildă, **garnitura complexă „Histria"**, cu o linie modernă, executată din plăci aglomerate cu furnir exotic în nuanță deschisă. Potrivit angajamentelor luate — în urma discuțiilor ce s-au purtat — „Histria" va fi livrată în magazine în cursul semestrului I/1972. Adaptabilă în special pentru locuințele cu confort diferențiat, această garnitură poate asigura mobilarea practică a trei încăperi, cuprinzînd: două paturi cu două noptiere și toaletă, un dulap cu trei uși (sau, după dorință, două dulapuri cu cîte două uși) și cu corp suprapus gen „Solca" **(în dormitor)**, o masă de sufragerie, un bufet, un corp de dulap ce se poate transforma în bibliotecă **(în sufragerie)**, un pat de o persoană, un dulap cu două uși, o masă de scris-toaletă **(în camera de tineret)**. Alte două garnituri complexe denumite **„Horia"** și **„Astoria"**, ca și noile tipuri de camere combinate, canapele extensibile, dulapuri, piese separate, create în industria republicană — ca și în cea locală — sînt adaptabile și la locuințele cu confort diferențiat, fiind menite să umple un „gol" în această privință, să satisfacă cerințele sporite manifestate pe această linie de către cumpărători.

Din camerele combinate și dormitoarele expuse, aprecierile vizitatorilor și ale reprezentanților comerțului **s-au** îndreptat, îndeosebi, spre **camera combinată „Drubeta"**, practică și în același timp elegantă, executată gen stil, cu picioare și aplicații ornamentale, spre **dormitorul „Crinul"**, cu un finisaj nou, opac, cu lacuri albe și cu baghete decorative aurite, garniturile **„Farmec"**, **„Armonia"** și altele.

Noutăți găsim și în domeniul sufrageriilor, al camerelor de zi și al camerelor de tineret. Dintre acestea, se detașează — prin linia lor modernă, prin utilitățile asigurate — noile tipuri **„Dacia II"**, **„Gabriela"**, **„Histria"**, **„Brașov"**, **„Aurora"**. Bibliotecile nou create — **„Creangă"**, **„Vaslui"**, **„Bistrița"** — sînt alcătuite din tronsoane, ce se pot amplasa după utilități; prin prevederea unor spații deschise, aceste biblioteci permit așezarea — în afara cărților — și a televizoarelor, aparatelor de radio etc., îndeplinind astfel **funcții suplimentare.**

Ingenioasă este și **comoda-pat „Albatros"**, care ziua se utilizează drept comodă, ocupînd un spațiu restrîns, iar noaptea se poate transforma în pat. O gamă largă de noi sortimente sînt prezentate și în grupele de garnituri de hol (elegante, practice), birouri (de dimensiuni reduse), cuiere de perete (prevăzute cu suporturi pentru umbrele și cu cutii pentru perii și cremă de ghete) etc.

Despre o serie de procedee noi de execuție, care contribuie la îmbunătățirea calitativă a mobilei, ne-a vorbit un alt specialist în acest domeniu, ing. **GHEORGHE ANGHEL**, din Ministerul Industriei Lemnului. La noile canapele extensibile „Dacia II", „Bistrița", sau „Arieșul" ca și la alte tipuri de mobilă, s-au luat măsuri pentru **inovarea tapițeriei**, realizîndu-se și utilizîndu-se perne elastice cu covor împîslit din iarbă de mare. În felul acesta se înlătură formarea treptată a unor ghemotoace neplăcute din zegras — prin punerea acesteia cu mîna — și se asigură, prin acest covor împîslit, fix, o uniformitate a distribuirii materialului.

O elegantă garnitură de hol executată de C.E.I.L.-Iași

Un alt procedeu nou este acel folosit la bucătării, dintre care se detașează noile modele realizate la C.I.L. Pipera și la C.E.I.L.—Brăila („Galați", „Monica II și III" etc.). Anume, panourile din rame placate cu P.F.L. au fost înlocuite cu plăci aglomerate, înnobilate prin melaminare. Fiind prevăzute la mese și bufete — cu film-barieră, acestora li se conferă o rezistență sporită chiar și atunci cînd se „uită" pe ele vase calde cu mîncare, sau chiar fierul de călcat. În afară de aceasta, bucătăriile se pot spăla și întreține ușor și în interiorul părților componente. Noile sortimente mai sînt prevăzute cu închizătoare magnetice la uși, cu balamale aruncătoare — înlăturîndu-se prin aceasta dificultatea de a nu se putea deschide larg ușa pînă la 90 de grade — precum și cu sertare din masă plastică, mai ușoare și care, firește, nu se mai umflă ca cele executate din lemn, în condițiile de umiditate existente în bucătărie.

Apreciate s-au dovedit și noile tipuri de mobilier realizate în cadrul industriei locale din București și din județele Suceava, Neamț, Bacău, Brăila, Galați, Bihor etc. Fără îndoială că există posibilități pentru diversificarea și mai largă a sortimentului de mobilă. **Ceea ce dorim însă, este ca tipurile de mobilă expuse la Pavilionul de mostre și contractate să se pună în vînzare în magazine, în mod operativ.**

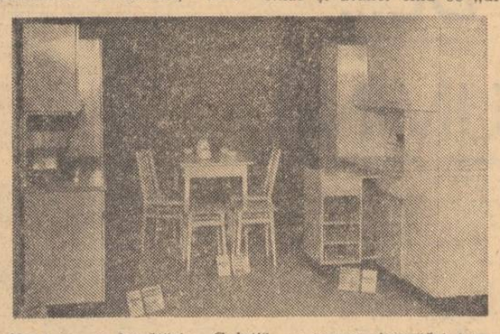

Noul tip de bucătărie „Galați", cu compartimentări interioare practice

Mircea SCRIPCĂ
Fotografii : Nicu VASILE

SE APROPIE VREMEA PALTOANELOR!

În această iarnă, revine în modă mantoul clasic lung atît cît să acopere genunchiul.

1. Mantou din blană sintetică petrecut parte peste parte, strîns cu un cordon innodat, cu revere mari, sport.

2. Un palton clasic la două rînduri de nasturi, ușor cambrat pe talie. Reverele late și ascuțite, buzunare mari aplicate, tighele late, în relief. Culoare potrivită: bleumarin sau negru.

3. Palton cu tăietură interesantă formînd locul buzunarului oval și terminîndu-se cu un cordon care se încheie cu doi nasturi la spate. Închis în față la un rînd de nasturi, el are revere mici pe gît. Culoare potrivită: roșu sau galben. Tăietura este marcată mai vizibil prin tighele.

4. Palton din material în carouri mari din stofă foarte groasă, închis la două rînduri de nasturi, cu revere mari rotunjite și buzunare aplicate. Se poate purta și peste pantaloni.

5. Palton din tweed, închis la un rînd de nasturi, cu centură de piele și garnitură de blană la manșete, guler și căciulă.

6. Un mantou cu pelerină scurtă, foarte modern în acest sezon. Pelerina poate fi detașabilă. Materialul folosit: tweed, stofă de lînă uni sau în carouri.

Desene de Doina LEVINȚA

ALIMENTAȚIA ȘCOLARULUI

Între 6 și 18 ani, la vîrsta creșterii și a școlii, copiii trebuie să fie foarte bine și atent hrăniți. E o perioadă în care capătă deprinderea de a mînca, cu care va rămîne toată viața.

Dacă copilul dv. are poftă de mîncare nu-l lăsați să mănînce orice la întîmplare. Trebuie să vegheați ca alimentația lui să fie echilibrată. Cît mai variată posibil, ea trebuie să reunească elementele indispensabile dezvoltării lui. Ca să vă ajutăm să vă hrăniți cît mai bine școlarii, vă facem cîteva recomandări și vă indicăm alimentele absolut necesare creșterii.

Cînd copilul nu are poftă de mîncare

• Nu-l forțați să „înghită" ceea ce nu vrea să mănînce. Păstrați-vă răbdarea și uzați mai bine de tact.

• Înainte de orice duceți-l la medic. O afecțiune a ficatului sau amigdale prea mari, pot fi o cauză a lipsei de apetit.

• Refuzul de a mînca e citeodată un mijloc ca, copilul, să tragă atenția asupra lui. L-ați putea ajuta încercînd să vedeți și să înțelegeți de ce vrea să se facă interesant.

• Manifestîndu-vă dragostea cu mai multă căldură, acordînd mai mult timp unui copil gelos (de pildă pe mezinul familiei care de obicei concentrează atenția părinților) l-ați face să nu se mai simtă frustrat și ați suprima, poate, micile drame cotidiene de la ora meselor.

• Citeodată, ca să-i faceți pe copii să mănînce ceea ce nu e pe placul lor, e nevoie doar de puțină ingeniozitate în felul de preparare și prezentare a alimentelor.

• Copiii, de pildă, trebuie să bea lapte, 1/2 litru pe zi. Dacă simplu nu le place, aromați-l cu cacao, cu cafea slabă, cu ceai, cu puțin sirop de dulceață parfumată: zmeură, căpșuni, vișine.

• Unii copii nu vor să mănînce pește, mai ales, fiindcă se tem de oase. Preparați-l tocat: perișoare, chifteluțe, sarmale, întocmai ca cele din carne obișnuită.

• O masă frumos și vesel așezată, o mică surpriză care să-i stîrnească curiozitatea sînt tot atîtea posibilități de a-i mări apetitul.

De la 6 la 9 ani un școlar **are nevoie de 2 100 de calorii,** 60 g proteine, 1 g de calciu, 10 mg de fier.

De la 10 la 12 ani: 2 500 de calorii, 70 g proteine, 1,2 g calciu, 12 mg de fier.

O fetiță de 13 pînă la 15 ani: 2 500 de calorii, un băiat de aceeași vîrstă: 3 100. Cresc și nevoile de proteine 80—85 g; 1,3—1,4 g calciu, 15 mg fier.

Între 16—18 ani fetele au nevoie de 2 300 de calorii; băieții de 3 600, de 75 g proteine și respectiv 100 g, de 1,3 g și 1,4 g calciu, de 15 mg fier.

Unde să găsiți elementele indispensabile creșterii

În tabelul de mai jos vă oferim cîteva exemple de alimente foarte bogate în substanțe necesare copiilor. Calculul e făcut pentru 100 g de substanță comestibilă.

	Proteine în g.	1) Săruri minerale Ca	Fe	Ph în mg.	Vitamine
Carne slabă	20		3		B1, B12
Ficat	22				A, B2, B12
Pui					B1, B12
Pește gras	20			229	
Pește sărat	70				
Lapte complet	3	120		93	B1, D
Brînză telemea		850			D
Brînză grasă	25			690	A, B12
Brînză slabă	30				
Salată verde		200			C
Spanac			5,5		C
Fasole verde				475	B1
Fasole uscată	20	132	7,2		B1
Mazăre uscată	20		5,7	400	B1
Pătrunjel verde					C
Citrice					C
Alune		200	3	300	
Nuci		89	2,3	858	
Un ou	10	34		90	A, B12, D B1
Fulgi de ovăz					B1, B2
Drojdie uscată					
Cacao				709	

1) *Ca = calciu; Fe = fier; Ph = fosfor.*

Sfaturi pentru sănătatea copiilor

• În nici un caz nu sacrificați micul dejun, care trebuie să fie o masă completă, vor mînca mai cu poftă în clipa cînd se vor așeza la masă.

• Dați-le mîncăruri simple; evitînd sosurile și condimentele, digestia va fi mai ușoară.

• Serviți-le masa la ore regulate într-o ambianță destinsă, avînd grijă de prezentarea mîncărurilor.

• Obișnuiți-i să bea puțin la masă. Apa minerală e potrivită pentru ei. În afara meselor dați-le să bea lapte, suc de fructe. În nici un caz copiii nu trebuie să bea alcool.

Olimpia STEFANESCU

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

HEPATITELE VIROTICE

Frigul, însoțind cortegiul toamnei, scade rezistența organismului față de virusuri. Figurînd și printre temele solicitate de cititorii noștri, am considerat momentul potrivit pentru a aminti cîteva date referitoare la primele semne ale acestor boli de temut, destul de frecvente în acest sezon și care nu aleg vîrsta victimei, apărînd sporadic sau în epidemii.

Cauza o constituie virusul sau mai precis două virusuri. Primul invadează organismul pe cale digestivă, se transmite direct de la omul bolnav prin urină, materii fecale sau prin alimente infectate de ele: apă, lapte și produse lactate, legume, fructe. Cel de-al doilea virus denumit seric se găsește în sîngele și țesuturile persoanei bolnave și nu se elimină prin intestin. El își alege calea de agresiune prin inocularea sîngelui infectat sau a derivatelor de sînge sau prin instrumente nesterilizate folosite în injecții, tehnici chirurgicale sau stomatologice. Perioada de incubație a hepatitei serice este mai lungă, de la 6 săptămîni la cîteva luni, spre deosebire de primul virus care își manifestă virulența după 15-30 de zile.

CARE SÎNT MANIFESTĂRILE BOLII?

Înaintea apariției icterului este bine să cunoaștem primele semne: greață, inapetență, vărsături, stare generală alterată, repulsie față de fumat, dureri sub rebordul costal drept. De asemenea, prezența semnelor de infecție a căilor respiratorii superioare, dureri articulare și musculare, cefalee, oboseală, febră pot determina confuzii cu bolile infecțioase: gripa sau fazele prodromale ale bolilor eruptive. Uneori hepatita debutează cu o erupție alergică fiind considerată greșit drept o banală urticarie. Nu rareori, hepatita poate fi depistată și într-un cabinet de neuro-psihiatrie, bolnavul prezentîndu-se pentru astenie, amețeli, dureri de cap, insomnii, irascibilitate.

Perioada icterică propriu-zisă apare după 4-7 zile. Progresiv, se colorează tegumentele și mucoasele. Urina scade cantitativ și materiile fecale se decolorează. După un număr de zile între 15-30, bolnavul intră în faza de convalescență, treptat se decolorează, apare o criză urinară, starea de oboseală se ameliorează, dar persistă încă mult timp. Să nu uităm că hepatitele au o convalescență lungă deoarece ficatul își reia progresiv activitățile.

Tratamentul și măsurile de prevenire sînt următoarele: la primele semne vom anunța medicul. Hepatita epidemică este obligator să fie declarată și spitalizată. Se va face dezinfecția locuinței și a clasei de unde provine copilul bolnav. Cu ajutorul gama-globulinelor se realizează protecția contacților direcți, ei fiind urmăriți o perioadă corespunzătoare incubației. La primele semne digestive, chiar înaintea apariției icterului, contacții vor fi izolați. Se vor respecta reguli de igienă generală personală. Copiii își vor spăla mîinile la școală cu săpunul și prosopul personal, înainte de a lua gustarea. Apa o vor bea cu paharul individual. Legumele și fructele vor fi spălate bine. Prevenirea hepatitei serice se va realiza prin sterilizarea riguroasă a tuturor instrumentelor medicale.

Tratamentul este bine să fie condus în spital sub supravegherea medicilor. Este obligator repaus la pat atît fizic cît și psihic în perioada icterică și ulterior, în timpul convalescenței, repaus relativ în camer., timp de o lună. Are o importanță deosebită respectarea regimului alimentar prescris de medic, diferențiat pentru fiecare perioadă a bolii. În special copiii și adulții gurmanzi vor fi supravegheați în perioada convalescenței să nu se abată de la regimul alimentar, care rămîne obligator și în această perioadă. De asemenea, evitarea surmenajului fizic și intelectual rămîne un deziderat cu implicații deosebite pentru viitorul bolnavului. Elevii convalescenți vor fi supravegheați, efortul școlar va fi dozat progresiv, vor fi scutiți de eforturi fizice.

Evoluția în general este favorabilă, mortalitatea este mică, fiind mai crescută la persoanele în vîrstă, în special la femei, în postmenopauză și la cei cu boli cronice digestive.

În special sînt mai periculoase formele prelungite de hepatită însoțite de febră și icter intens, de asemenea este considerată mai severă hepatita prin ser omolog. Ele pot genera o hepatită cronică evolutivă. Pentru a o confirma ne bazăm pe datele obiective de laborator care trădează o disfuncție hepatică și de preferat, pe lîngă simptomatologia clinică, și pe biopsia ficatului.

Tratamentul hepatitei cronice evolutive constă în repaus cu reluarea treptată a activității în funcție de toleranță, într-o dietă bine echilibrată, vitaminizare și evitarea alcoolului ca și a tuturor celorlalți agenți hepatotoxici. Aplicarea corticosteroizilor a cunoscut o perioadă de mare apreciere, în prezent însă a scăzut numărul adepților.

În concluzie, respectînd măsurile de profilaxie și tratament preconizate vom limita numărul bolnavilor și vom preveni complicațiile.

Dr. Ana MURGULEȚ

ÎNȘTIINȚARE

Se aduce la cunoștința întreprinderilor, instituțiilor bibliotecilor și organizațiilor obștești că, în luna octombrie a.c. oficiile P.T.T. din mediul urban și rural efectuează contractarea de abonamente la:

ZIARE ȘI REVISTE PE ANUL 1972

Contractarea abonamentelor se face pe baza Catalogului presei R.S.R. în care se află înscrise publicațiile ce se adresează tuturor domeniilor de activitate, grupate pe capitole:

— Ziare centrale
— Reviste politice, sociale, culturale
— Publicații pentru tineret și copii
— Reviste de literatură și artă
— Publicații de cultură fizică și sport
— Publicații destinate satului și specialiștilor din agricultură
— Periodice de informație publicitară
— Publicații departamentale, protecția muncii, paza contra incendiilor etc.
— Publicații științifice și tehnice
— Publicații științifice în limbi străine
— Publicații juridice, Buletinul oficial etc.
— Reviste în limbi străine
— Publicații internaționale și externe în lb. română
— Presa locală — ziare și reviste ce apar în județ

Pentru a se asigura colecțiile de publicații de la nr. 1/1972, vă recomandăm să vă adresați din timp oficiilor P.T.T. în vederea definitivării abonamentelor.

Contractați abonamentele pe întregul an.

(6 646)

PIEPTĂNĂTURA — SUBIECT CONTROVERSAT

Se vorbește bineînțeles despre modă și la piept-ănături. Cîte odată o femeie privește entuziasmată o fotografie, o poartă în poșetă ca un talisman și o prezintă coaforului cu recomandarea fermă: „Vreau să fiu pieptănată la fel". Rezultatul poate fi, de multe ori, altul decît cel așteptat. Poate dezamăgi. Sau urîți. Uitîm, că o pieptănătură este, chiar mai mult decît o rochie, o modă care se insușește numai dacă ni se potrivește sau nu. În locul unei pieptănături moderne, care e străină de stilul nostru, este de preferat una care, fără a respecta ultimele canoane, „ne stă bine", ne întregește personalitatea. Un capriciu de modă se poate plăti scump. Cu atît mai mult, cu cît este vorba de coafură. Moda propune, dar noi dispunem.

Și dispunem după forma obrazului, după rotunjimea craniului și lungimea gîtului. Dacă pentru forma obrazului nu se pot stabili totdeauna reguli precise ale coafurii bune în exclusivitate pentru obrazul rotund, potrivite celui lung sau ascuțit, în schimb e bine să ținem seama că un gît scurt trebuie dezgolit, cu excepția cazului cînd avem păr foarte drept, mai rar și-l putem lăsa lung. Dacă capul este foarte plat în spate, trebuie rotunjit cu o coafură tapată către spate. Dacă craniul este foarte plat în creștet, vom masca acest inconvenient cu un păr bogat, cu excepția cazului cînd obrazul este foarte fin și mai alungit.

Înălțimea e și ea un punct de reper. Părul scurt convine persoanelor mici de statură. Excepții sînt și aici. Persoanele mici dar foarte slabe își pot permite să poarte părul lung și drept. Principalul este să creăm o armonie între volumul capului și cel al corpului.

De multe ori, femeile, cele tinere în special, se plîng că au păr subțire, prea fin. Sigur că e mai ușor să te piepteni cînd ai un păr bogat, cu firul gros. Soluții se găsesc însă și pentru părul fin. Sfatul cel mai bun: coafuri drepte, fără tapaje (se pare că sînt și cele mai apreciate de bărbați...). Pentru a-l lăsa lung părul foarte subțire cere o condiție: să fie cît mai deschis la culoare. Deci, mai degrabă, deschideți-vă părul la culoare decît să-l chinuiți cu tapatul și bucle savante.

Fiindcă vorbim despre culoare, e remarcă se impune. Se face uz dar și abuz de decolorant, vopsea de păr, șampon etc. Puțină măsură nu strică. Mai ales la alegerea lor. Nu putem schimba culoarea părului fără a ține seama de culoarea ochilor, a sprincenelor. Tonurile prea negre aspresc. Tonurile roșcate transformă o piele palidă într-o piele verde. O schimbare a culorii părului aduce cu sine o schimbare și în cromatica vestimentară, fiindcă se ivesc alte posibilități de combinații coloristice. E un aspect deloc neglijabil. În general, alegerea culorii părului, a pieptănăturii sînt o problemă mai degrabă de armonie decît de gust.

Totuși, cu titlu informativ doar, cîteva rînduri despre coafurile moderne...

„Doresc o pieptănătură simplă", își exprimă această dorință multe cititoare. Noile pieptănături vin în întîmpinarea aceste cerințe. Ele sînt foarte simple. Buclele și buclișoarele au dispărut. Există doar două tendințe: părul tăiat scurt sau semi-lung.

Pieptănăturile cu păr scurt sînt cele mai potrivite pentru ținuta de zi sportivă, cu fustele ecosez și cu puloverele pe git. Ele amintesc stilul anilor 1960. Reușita unei astfel de pieptănături depinde de arta cu care specialistul știe să taie părul. Capul apare rotund, rotunzimea fiind amplificată de cupă, care pornește în linii ondulate de la frunte spre ureche, de la ureche rotunjindu-se puțin oval spre galba grațioasă a cefei. Este ușor de întreținut, însă cere frecvente îngrijiri, în sensul că este obligatoriu ca părul să fie totdeauna strălucitor, lipsit de grăsime. Pe frunte, apare o mică meșă, gen breton, uneori asimetric, dar care nu o acoperă în întregime. Urechile sînt aparente în parte.

Au apărut pieptănuși — podoabe în chip de discrete barete de os pentru zi, sau bătute cu strasuri pentru seară.

Pentru cititoarele noastre care rămîn credincioase părului lung le sfătuim să aleagă o pieptănătură avînd darul de a accentua ovalul și chiar de a-l îndulci. Părul este tăiat inegal, urmînd o linie cvasi-rotundă și prelungindu-se spre mijlocul spatelui cu un soi de discretă „trenă". Se rulează înăuntru sau se poate purta în sus, fixat într-un coc bogat.

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

UN OM S-A ÎNDREPTAT! ÎL AJUTĂM SAU NU?

de Mihai STOIAN

„Am 29 de ani, sînt încă tînără și voinică, am doi copii, un băiat de trei ani și altul de o lună de zile. În afară de ăștia doi băieți am mai avut o fetiță (de șase ani acum) pe care a înfiat-o o familie din Timișoara. Nu dau numele lui taică-său, pentru că nu merită. După cum nici eu nu merit mai mult, întrucît, o spun cu sufletul deschis, am fost un om de nimic care n-a făcut niciodată bine în viață, mi-e rușine de trecutul meu, nu știu ce am căutat, ce am vrut, acum, cînd mă gîndesc, mor de rușine pentru cum am fost înainte de a mă căsători cu soțul meu, îmi vine citeodată să urlu, atita îmi pare de rău. Eu cred că totul s-a tras de la lipsa de educație: tata a murit cînd aveam încă trei ani, mama cînd aveam 18 ani, dar și cînd trăia mama acolo, în satul... (nu-l citez — n.n.) unde am stat înainte, toț purtări rele am avut, pentru simplul motiv că exemplu bun nici acasă n-aveam, și-așa am ajuns să fiu cum am încercat să arăt mai sus.

Dar m-am schimbat! Pare-că m-am născut din nou. Soțului meu i-a murit prima soție, am auzit că a fost foarte bună, mă căznesc s-o înlocuiesc, sînt la fel de bună, îl îngrijesc și, fără să fac vreo deosebire, îi îngrijesc și pe cei trei copii ai lui care acum sînt ai noștri, dar vă întreb pe dumneavoastră cum să-l fac să uite cum am fost? El știe absolut totul despre mine, doar la început l-am mințit și-i vorbeam urît, îmi spunea mereu că îl cunosc mulți oameni care mă cunosc și pe mine, și e destul să-i vadă ca să turbeze, dar eu nu mai am ce-i face, mi se face rău și mie cînd îi văd, vă rog să mă credeți, n-am fost un om adevărat atunci, normal, bun, însă m-am schimbat de tot. Știu că numai eu sînt de vină pentru tot ce-am făcut, nu-l judec pe el, e singurul om care m-a ajutat să mă schimb, îi foarte bun și nici nu mă gîndesc să mă despart de el și de copii.

Vă rog frumos să publicați scrisoarea mea, ca să vadă toți care mă cunosc din trecut, și-l cunosc și pe el, că eu nu mai sînt... (aici, corespondenta își dă numele întreg, cel vechi, de dinaintea căsătoriei — n.n.) ci sînt... (aici își dă actualul nume, de după căsătorie — n.n.), căci aș vrea să știe toată lumea că nu mai sînt bătaia de joc a nimănui. Și vă mai rog să vă adresați și soțului meu, ca să vadă și el cît mă frămînt gîndurile și cît de rău îmi pare, el o să înțeleagă, că-i un om cumsecade, numai eu l-am necăjit cu trecutul, și nu vreau să-l pierd, fiindcă m-a scos din rău și îmi spune numai lucruri bune, pe care eu nu le-am auzit niciodată, ba chiar m-a dus la muzeu și îmi dă cărți să citesc. Vă rog din suflet ajutați-mă să rămîn cum sînt acum, o femeie credincioasă și gospodină, și o mamă grijulie, să nu cumva să mi se abată drumul de la el, de la soțul meu".

Deși, după cum am arătat mai înainte, reproducînd scrisoarea, corespondenta își dă numele și chiar adresa, am considerat necesar (avînd în vedere delicatețea situației) să nu-l public, tocmai pentru a nu spori „presiunea" pe care anumiți oameni, certați cu morala și generozitatea, s-ar fi putut s-o... sporească. Stimată corespondentă, te înțeleg perfect și — în ciuda „păcatelor" de tinerețe — sînt alături de dumneata în lupta foarte frumoasă pe care o dai pentru a rămîne, în sfîrșit, un om întreg, curat, pentru a fi o soție devotată și o mamă bună pentru copiii din casă... Vezi dumneata, nu-i pentru prima dată cînd mă ciocnesc de un asemenea caz în care, după ce o tinără a plutit o vreme fără busolă, la voia întîmplării, și-a băgat mințile în cap, a devenit un om muncitor, săritor, pe de-a întregul corect, dar... ceilalți — exact aceia care-au împins-o, cîndva, pe un drum greșit — n-o mai lasă în pace, vor parcă s-o împiedice să scape de cele rele, ba mai mult chiar, îi chinuie și soțul, „glumind" fără pic de conștiință pe seama femeii... Omul (e vorba de dumneata) plătește oricum prostiile de tinerețe, vrînd, nevrînd, de aceea, dac-ar fi să tragem o învățătură din pățania dumitale (și nu numai a dumitale) folositoare și altora care *acum sînt tineri*. am zice că „plăcerile" trecătoare, de care, apoi, poate să-ți fie rușine, gustate pe un „teren" necurat, lasă urme adînci. Nu doar în personalitatea celui în cauză, ci și în jur, în mediul în care trăiește omul.

Cît privește situația dumitale actuală, e greu, dacă nu cumva imposibil, să-l faci pe soț *să uite* (problema nu e *să uite*, căci se va întîlni mereu cu cîte un „binevoitor" care, în trista lui mentalitate, nu admite ca un alt om să se reabiliteze, în primul rînd să se reabiliteze în proprii săi ochi). Totul e să-l convingi treptat, *dar definitiv*, că ai devenit alt om (și eu, afirm, cred că așa-i, te-ai luptat și ai reușit să te schimbi). Lăsată în pace nu vei fi, așadar luptă în continuare, luptă cu acei care continuă să te tragă înapoi, luptă-te cu dumeata, căutînd să devii *cît mai vizibil* și categoric bună mamă și bună soție, stringe din dinți cînd ești singură, zîmbește cald cînd nu ești singură, satisfacțiile vor fi imense, căci nu-i deloc ușor să faci schimbarea pe care ai izbutit-o. E mai ușor să aluneci pe o pantă greșită, dacă nu ești serios îndrumat la tinerețe, decît să urci panta la loc și să te afli din nou în vîrf, acolo unde-i luminos și curat. Nu te lăsa! Continuă drumul cel drept. Ceilalți se vor da bătuți.

CURIER SĂPTĂMÎNAL

„MICA PUBLICITATE"

MATEMATICĂ, ROMÂNĂ ȘI ALTELE

Există examene de tot felul, de la intrarea și ieșirea din facultăți pînă la dreptul de a conduce o mașină pe care o ai. Și, bineînțeles, pentru toate examenele, nici cărțile, nici instrucțiunile sau anii de școală și manualele, nu mai sînt suficiente. Ele nu garantează însușirea. *Așa că deasupra lor, pe cenușa lor s-a ridicat o categorie de salariați și nesalariați care* garantează *însușirea: MEDITATORII. Tipi renascentiști, meditatorii voioși predau, fără să clipească din ochi, româna, algebra, engleza, mișcarea scenică, biologia și, la nevoie, execută și rodaje și predau și acordeonul după metodă proprie modernă.*

Ce-au învățat prin școli și prin cărți se dă la o parte în fața omnipotenței intelectual-practice a meditatorilor. (Și prin practic *să nu înțelegi cumva acel sens depășit (și el) legat de bani etc. Iar prin* intelectual *trebuie înțeles (s.n. — subliniere necesară) exact ce se spune).*

Părinți, nu mai dați copiilor cît mai multe dulciuri, ci cît mai mulți meditatori! Luați-vă gîndul concediilor, puneți-vă la bătaie economiile! Insușire garantată!

Valentin MUNTEANU

JOCURI DISTRACTIVE

Desen surpriză

(Soluția jocului apărut în numărul trecut)

REBUS

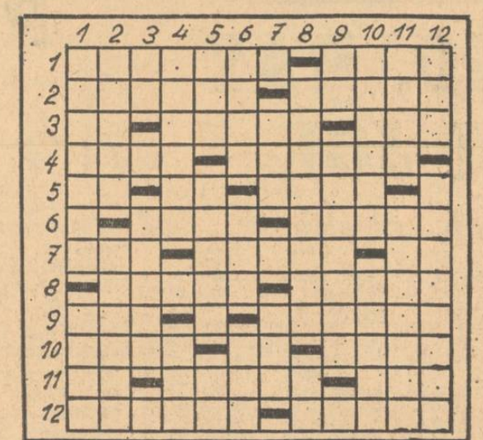

DARURILE PĂMÎNTULUI

ORIZONTAL: 1. Prețioasa „lacrimă" a „arborelui care plînge". — „Piinea industriei chimice", denumită de antici „darul zeilor". 2. Metalul lucitor care în franceză înseamnă „monedă". — Arbust care este o sursă bogată de vitamină C. 3. Răsar din griu! — Metamorfozează „bobul". — Produse la Săvinești... 4. Malț sau hamei în stare de... îmbuteliere. — Izvorul de bogății... la îndemîna omului. 5. Gust din mijloc! — Canele! — „Lumea tăcerii", plină de vietăți și săruri. 6. Sursa energiei nucleare. — Pasărea ciurarului. 7. Atomul din ionosferă. — Piele indigenă de antilopă. — Radiu. — 8. Aurul negru din sonde... — Tînără plantație. 9. Animal „universal" pentru laponi. — Sacrificați de slujitorii zeiței Artemis... 10. Făurar de vase rustice... — ...la Carei! — A numi de-a-ndoaselea! 11. Simbol al albei pietre de construcție. — Blîndele surse de lapte și lînă. — 50% Uraniu! 12. Metalul din virful peniței. — Explorator al bogatelor zăcăminte din Apuseni și Maramureș.

VERTICAL: 1. Aurul negru din mine... (pl.) — Surse de pietre de construcție. 2. „Baia" din Apuseni cu minereuri de aur și argint. — „Magicianul" de la Hunedoara... 3. Boabe de struguri! — Alimentează cu cărbuni „Cetatea de foc". 4. Materie de bază în lucrările de construcție. — Belșug în lanuri, vii și livezi... 5. Noi, așezați în altă ordine! — Centru de exploatare a huilei. — Vie! 6. Autorul ciclului de poezii „Cărbune roșu". — Luna înfloririlor. — Inepuizabilă sursă de energie electrică. 7. Purtător de roade. (poet.) — Licoarea grădinilor dionisiace. 8. Fine țesături naturale și artificiale. — Obținute din ceară! 9. Sarea de la suprafață! — Nou centru minier în Valea Jiului. 10. Bogățiile de pe lîngă casă. — Soi de „vulpe siberiană". 11. Cretă cu virful tocit! — Culcușul în care germinează viitoarea piine... 12. Esențele dintii! — Omul în slujba florilor...

Sofia BUCURESCU

Cuvinte rare: INO — RETA — ESE

CU MIC CU MARE...

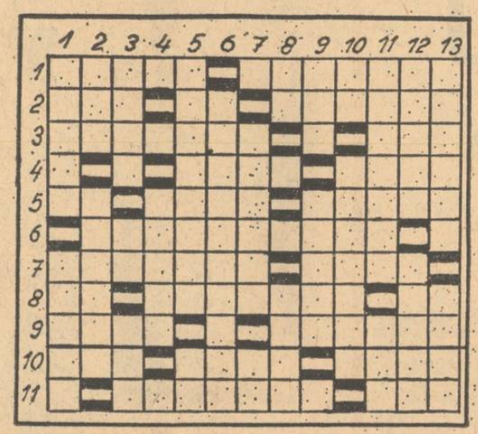

ORIZONTAL: 1. Publicist român, autorul pamfletului antimonarhic „Marele căpitan". — Autoarea poeziei „Cîntă greier mititel". 2. Fluviu în Anglia. — Bulgaria... la autoturisme. — Culeg „majuscule" și „minuscule"... 3. „Buturuga mică răstoarnă carul mare". — Există și unele... minore. (sing.) 4. Mare lac în Africa centrală. — Dans... de odinioară. 5. Locul sigiliului. — Dirijează societatea. (pl.) — Aiurea. (pop.) 6. Poet român contemporan, autorul poeziei „Balada despre micul general". 7. Compozitor român contemporan, autorul operei „La drumul mare". — Riu în U.R.S.S. 8. Pari! — Autoarea volumului de versuri pentru copii „Povestiri din grupa mare". — Radu Mihail. 9. Cel mai bun prieten al celor mici... — Autorul nuvelei „M-am făcut bătut mare". 10. Rege în Wessex. (sec. 8) — Buturuga mică (de la C.F.R.) care... mută trenul mare. — Cînd este „alb" este... cel mai mic. 11. Un mic scaun. — Morfeu de pe la noi...

VERTICAL: 1. Om mic... — Mai puțin decît „mic"... 2. Localitate în Suedia. — Autorul romanului pentru copii „Mică e vacanța mare". 3. Obiect mic și ciuntit. (fig.) — Final măreț! — Pitici și uriași... (sing.) 4. Mică barcă de pescari. 5. O carte pentru... cei mici. — Primele noțiuni. 6. Pictor clasic român, autorul tabloului „Circiumă la drumul mare". 7. Sărbătoare mahomedană. — Mic pătrat agrar. 8. Prima literă slavonă. — Plasă de pescuit. (pl.) 9. Rivnă. — A seca o mlaștină. 10. Cea mai mică spetează... — Scriitor englez (sec. 19) autorul romanului „Marile speranțe". 11. Un mic măgar... — Suliță în miniatură... (pl.) 12. Împărăteasă a Bizanțului (sec. 9). — ...și un mic urs. (neol.) 13. Sos de mincare. — Fructul lui... Newton. (pl.)

Puiu MOVILA

Cuvinte rare: OEI — AKSU — INI — OER — ETRA

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

CER NOROS

ORIZONTAL: Antic — Mug — Tari — P — Acoperiș — Pol — Apt — L — Direcții — Localități — UC — Aon — Cuceritori — Saas — Ma — E — Isit — Ti — Clima — Ate — A — Regiune — Ciobi — A — I — Contrariat — Luna — Stat — Itit.

PODGORII

ORIZONTAL: Saringa — Iosif — Amado — Galați — Pom — Tirs — Ce — L — A — Utan — Stafii — Azur — Tirnave — CV — R — GY — I — Nes — Oradea — J — Vest — Vinar — Cotești — Agi — Odobești — S — Nicorești — V — Iran — Bănci — Oi — N — Tirol — Utile — Thasos — Vierit.

UMOR ITALIAN

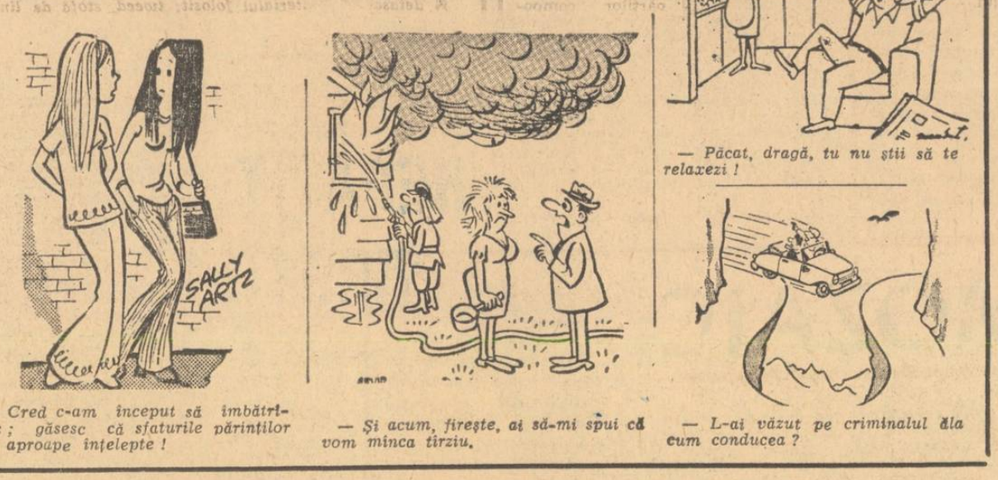

— Cred c-am început să îmbătrînesc; găsesc că sfaturile părinților sînt aproape înțelepte!

— Și acum, firește, ai să-mi spui că vom minca tîrziu.

— Păcat, dragă, tu nu știi să te relaxezi!

— L-ai văzut pe criminalul ăla cum conducea?

ÎNSEMNĂRI DE VÎNĂTOR

ESTE VORBA DE O CĂPRIOARĂ ȘI PUII EI

de Ionel POP

Știam un loc de pîndă și am pornit spre el cu gîndul desprins de carabină și de pradă, cînd ai răgaz să observi cu deamănuntul unele întîmplări din jurul tău, pe care de altfel le-ai trece cu vederea, sau și s-ar șterge, alungate de patima de vînător. Așa, cu gînd de pace stăteam într-o după-masă de vară în pătulul clădit sus între trei brazi frățini, care creșteau în marginea unei poieni, unde odinioară era o stînă, acum părăsită. Aici, oile au noptat atîtea veri, locul se ținea îngrășat, și creștea în luminișul acesta o iarbă verde și fină ca mătasea. Ieșeau la ea cu plăcere căprioarele și ciutele.

N-au lipsit vietățile muntelui, mari și mărunte, să se înfățișeze de grabă și să mă înveselească Aceleași erau poate ca și de alte dăți, și totuși părea că în mișcările și trebăluirile lor puneau ceva nou, care adăuga plăcerii revenite. A sosit și pilcușorul de forfecuțe, aninindu-se în cetini, aici aproape de mine, ca să-mi arate fir-de-fir măiestria cu care scot din cosean și din sămînță miezul dulce al simburelui. S-a apropiat și o veveriță, care pe semne n-a mai văzut asemenea făptură străină în împărăția largă a muntelui, și se mira de mine înholbînd din ochi, sughițind și bătînd cu labuțele inciudată în lemnul claombei. O ciocănitoare neagră a scormonit multă vreme în mușuroiul de furnici de la rădăcina brazilor mei, apoi s-a avîntat pînă în crucea unui molid, a strigat jalnic și a trecut peste pădure în zborul ei sacadat, ca purtat de valuri. S-a rătăcit, zăpăcit, în lărgimea poienii și un pui de vulpe: mi-a vrăjit zîmbete și stolișorul de pițigoi codați cu acrobațiile lor comice. Și cîte altele! Minutele s-au făcut secunde, ceasurile au alergat nesimțite

S-a întîmplat atunci ceva neobișnuit. Ceva, ce aș vrea să tălmăcesc cuminte, dar oricît învîrtesc și sucesc cele văzute, alunec spre tîlcuri ce mi se par prea apropiate de firea și de obiceiurile oamenilor.

Era încă ziuă mare cînd s-a ivit de sub cetinile de dincolo un căprior. Cornițele nu-l arătau prea tînăr, și un vînător începător s-ar fi bucurat să i le ieie Dar îndată ce a păsit în lărgime, am văzut că e un năcăjit. Înainta încet cu capul scăpătat, — pe spinarea încovoiată; pe coaste părul fără luciu îi stătea zbîrlit ca periat în răspăr. Abia a făcut cîțiva pași obosiți, abia a ciugulit cîteva fire de iarbă, s-a chircit și s-a culcat Un căprior tare bolnav. Poate să-l fi rănit vreun braconier, poate să fi scăpat din colț de fiară rea. Binoclul mi-l aducea ca aici la doi pași. — am cercetat urmă de rană, urmă de sînge. Nu era. Oare ce boală l-a putut nărui în starea aceasta? A început el, prăpăditul, să mă cam lămurească: și tusă și geamăt a fost cel ce i-a cutremurat tot trupul. Apoi și-a întins capul și gîtul în iarbă și a rămas nemișcat, pînă ce altă tusă l-a zguduit. Pleoapele i s-au coborît pe ochii triști, — mi se pare că ar fi adormit. Ciudat lucru! Să iasă căprior, încă pe lumină bună, aici în lărgime, și să se culce! De ce ar fi ciudat? Boala schimbă firea, acopere instinctele de apărare, șterge agerimea simțurilor.

Da, a adormit, sforăie, parcă l-ar stringe cineva de grumaz, gata să-l sugrume. Sforăie și tușește în somn. Nu mai am nici o îndoială: strechea căprioarelor (căreia entomologii îi spun **Cephenomyia stimulator**) a reușit să-i împroaște în nas cîteva larve minuscule. Acestea au călătorit prin labirintul mucoaselor nasului pînă au ajuns în gîtlej. S-au așezat acolo, se hrănesc din sîngele animalului, au crescut mari, aproape cît ghinda stejarului. Vor fi multe în gîtlejul ăstui nenorocit de căprior, încît l-au putut îmbolnăvi în halul acesta. Ce chin pe el! De obicei aceste larve — două sau trei — necăjesc pînă ce din ele se dezvoltă cocoșul, care după ce și-a făcut stagiul în grumazul căpriorului, este expulzat cu o chintă de tusă. Foarte rar moare gazda acestor oaspeți nepoftiți. Aici, la acesta, mi se pare că n-ar mai fi scăpare. atît de bolnăvit se vede a fi.

Dacă nu mi-ar fi oarecum silă, lucru cuminte ar fi să-l scap de chinuri cu moartea de fulger a unui glonț. Ceea ce am observat la acest animal bolnav, probabil ar fi rămas însemnat în unul dintre caietele în care s-au adunat scene și pățanii de hoinar cu pușca și cu undița îngropate acolo, fără să mai iasă la iveală în această istorisire. S-a întîmplat însă în aceea înserare de vară și altceva.

De după un brădui — dintre cei pe care îi trimite pădurea ca încet să cucerească poiana — iată că și-a scos capul o căprioară. A cercetat în jur a adulmecat, a ascultat cu urechile ridicate. N-a simțit nici o primejdie. Cu alcătuirea de scînduri din înălțimea copacilor s-a obișnuit, și acum n-a luat seama de omul care stătea nemișcat și acoperit pînă sub ochi de balustrada de cetină nouă. Se poate că mama a făcut vreun gest care mi-a scăpat, sau doar a pîuit într-un anumit fel, neauzit de mine, încît îndată au țîșnit din pădure doi ieduți, cu trupurile bine rotunjite sub blănițele pistruiate. Au început numaidecît să se joace în bunătatea soarelui cu căldură blîndă, stimpărată. Sărituri căprești deodată cu toate patru picioarele în aer, alergături, îmbrînceli frunte la frunte, așa cum de atîtea ori am mai văzut jucîndu-se iezii și de atîtea ori mi-au descrețit fruntea. Cum erau mărișori, uneori puneau botișoarele în iarbă și rupeau cîte un fir.

Căprioara a văzut pe cel prăbușit în iarbă, de sigur că i-a auzit și tusea și horcăitul. Ca de o ființă din care poate să sară primejdie s-a apropiat cu pași scurți și măsurați, cu picioarele cotite, gata să se declanșeze în salt și să poarte în fugă. A întins botul, s-a apropiat și mai mult la abia doi sau trei pași. A privit lung, a adulmecat sorbind aerul prin nările care îi tremurau ușor. a dat să se întoarcă a revenit, cercetînd din ochi, din urechi, din bot. Parcă știrile pe care i le aduc aceste n-ar putea-o lămuri îndeajuns ce-i cu semenul ei. Apoi, oare a scăpărat scînteia înțelegerii? Deodată a sărit într-o parte și s-a grăbit la iezii care săltau în zburdălnicia lor de copii.

S-a liniștit căprioara, și colo mai departișor a început să culeagă de pe jos, de ici, de colo. ceea ce știa ea că e mai dulce. Din vreme în vreme își înalța capul cu urechile ciulite, își căuta iezii, se încredința și cobora iarăși botul în iarbă.

Cum se alergau puii, în unul dintre ocoalele lor au ajuns aproape de căprioral beteag. Abia atunci l-au observat și îndată s-au oprit cercetînd și ei ce putea oare să fie cu străinul care stătea așa prăbușit și care scotea acele sunete ciudate, ne mai auzite. S-au oprit, s-au alăturat, și au păsit încet apropiindu-se.

Atunci s-a întîmplat lucrul ciudat, care mi-a bătut cui în cap. „Boooo! a lătrat căprioara glas de primejdie și în aceeași clipă s-a avîntat în salt. Îndată a fost în fața iezilor, stavilă între ei și între căprioral de la pămînt. I-a îndemnat oare să se îndepărteze? Așa mi se părea. Pe unul l-a împins ușor cu fruntea coborîtă, le-a săltat în față ca ademenindu-i, i-a chemat cu cîte un piuit. De cîteva ori s-a întors după cei ce zăboveau, parcă adunîndu-i de la spate. Și așa, mai cu buna, mai cu cîte o bușitură ușoară, încetul cu încetul s-au îndepărtat, au ajuns în mijlocul poienii, au ajuns în marginea ei și s-au mistuit în umbra cetinilor grele. Și nu s-au mai arătat.

Nicăieri primprejur căprioara nu putea să găsească loc mai liniștit și cu hrană mai bună. La poienița aceea a rîvnit să iasă, grăbindu-se pe cînd soarele era încă sus. Fiindcă o cunoștea. Și iată, că abia a apucat să rupă cîteva guri de hrană, și-a luat de grabă iezii și a plecat, îndată ce a văzut că iezii s-au apropiat de țapul bolnav. A alergat speriată ca să-i oprească să se apropie mai mult de... de ce?... De primejdie? De un căprior bolnav care ar fi putut da puilor boala? Era oare șoapta tainică a instinctului, care a îndemnat-o la acest șir de fapte cuminți? Dar oare, într-adevăr, căprioara a voit să ferească puii de a se primejdui de la cel bolnav? A judecat? A înțeles, apoi a hotărît?

Cînd s-a întunecat bine m-am coborît încet din locul meu de pîndă și am păsit cu mare grije și ocolind. Căprioral a rămas acolo culcat. Pînă depărtișor i-am auzit răsuflarea grea. Cîte o răbufnire de tusă urîtă.

Am stat în cumpănă atunci, am mai stat și de alte dăți cînd mi-am adus aminte de cele văzute și nu pot să fac o judecată nici acum, cînd mă mărginesc să istorisesc în cît mai puține cuvinte povestea ceasurilor petrecute în acea după-masă de vară în pătulul cucuiat între trei brazi dintr-un munte al șugăgenilor.

A doua zi l-am trimis pe paznicul Ilie să caute căprioral bolnav și dacă va da de el să-l mîntuiască de chinuri. N-a trebuit nici să caute mult și nici să dee cu pușca. L-a găsit mort, acolo unde îl lăsasem seara. Minune că n-a dat peste el vre-o fiară, era întreg. S-a potrivit să fie între noi, la cabană și un medic. A mers, a spintecat hoitul și a cercetat, în gîtlej erau înfipte șase larve de streche. Dar nu acestea l-au omorît, ci mulțimea de viermi rotunji, mărunți, cu care îi erau căptușite intestinele. Mai tîrziu, un veterinar din oraș, mi-a și spus numele acelor paraziți, numele întortochiat, pe care l-am uitat. Căprioarele se molipsesc de această boală parazitară luînd cu iarba larvele ieșite din ouăle evacuate de animalul bolnav.

Oare căprioara știa primejdia care amenință puii ei ce se apropiau? Tot în cumpănă am rămas.

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Eroarea lui Lebesque

Henri Lebesque (1875—1941) a fost unul dintre marii matematicieni francezi. A descoperit teoria măsurii, o integrală care-i poartă numele și altele.

Într-un memoriu al său, din 1905, a comis totuși o eroare, afirmînd că proiecția unei mulțimi măsurabile este totdeauna o mulțime măsurabilă, ceea ce nu era corect. Ceva mai tîrziu, în 1916, un tînăr matematician a descoperit eroarea, demonstrînd că pot să existe și mulțimi măsurabile ale căror proiecții să fie mulțimi nemăsurabile.

Știți cine a fost acel tînăr matematician și ce atitudine a luat Lebesque cînd a aflat despre eroarea sa?

Lacrimi de crocodil

Se spune, de mult, că crocodilii ar vărsa lacrimi amare, jelind astfel victimele pe care le devorează. Dacă întîmplarea face să înfulece un om, pare-se că crocodilii pling de ți se sfîșie... inima. Curioase apucături! Acestea au dus însă la împămîntenirea expresiei „lacrimi de crocodil", atunci cînd se vorbește despre un om fals, fățarnic, ce se prefăce că-și compătimește semenul căruia i-a făcut vreun rău, chipurile, fără voie.

Mulți sînt de părere că crocodilii nu varsă nici un fel de lacrimi, în indiferent ce ocazie și că toată această poveste aparține doar unei legende.

Dv. ce presupuneți? Plînge sau nu, crocodilul?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Premiile Nobel și... altele

Pare complet paradoxal, dar pe lista premiilor Nobel nu figurează tocmai matematica, despre care am putea spune că este știința științelor. Pentru a nu-i nedreptăți pe matematicieni, s-a înființat premiul Feltrinelli, în Italia, în 1955, care se atribuie celor mai valoroase lucrări din domeniul matematicii. Ca ordin de mărime material acest premiu este sensibil comparabil cu premiile Nobel.

Primul laureat al premiului Feltrinelli a fost marele matematician francez Jacques Hadamard (1865—1963), care a vizitat și țara noastră, în 1956, deci la vîrsta de 91 ani, ca participant activ la cel de-al IV-lea Congres al matematicienilor români.

Scrierea... marțienilor?

Evident că nu este vorba de vreo scriere a marțienilor. Nici revista noastră nu a reușit să obțină pînă acum o asemenea scriere...

În realitate, semnele pe care le vedeți nu sînt altceva decît ...formule chimice folosite pe vremea lui Lavoisier, și mai înainte de el unele moștenite de la vechii alchimiști.

Se spune că în general în știință, lucrurile se complică cu timpul, o dată cu diversele descoperiri. Aceasta însă nu este adevărat totdeauna. Cel puțin în cazul de față este clar că pe măsura progresării, simbolurile chimice s-au simplificat. Nu-i mai simplu să simbolizezi, de exemplu, oxigenul prin 0, azotul prin N, fierul prin Fe etc., decît se scria pe vremea lui Lavoisier?

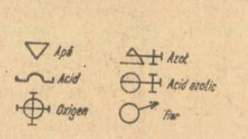

Ce-ar spune însă bătrînii alchimiști, sau înșiși Lavoisier, dacă ar vedea formulele chimice de azi, ale macromoleculelor, ale acizilor nucleici, ale antibioticelor etc. etc.? Sigur că li s-ar părea că toțuși formulele folosite de ei, odinioară, erau incomparabil mai simple. De fapt, erau și mai puține...

Poșta cititorilor

Pentru numărul 722 al revistei, din 7 august 1971 ne-au răspuns corect 32 cititori, la întrebarea „Ce vîrstă avea bunica?" Trăgînd la sorți 7 din răspunsurile cele mai bune, acestea au fost primite de la următorii cititori: **Gheorghe Morărescu,** maistru la Uzina Metalurgică Iași; **Ion Bușoniu,** Lugoj, jud. Timiș; **Cioca Georgeta,** elevă, clasa a XI-a, Liceul de cultură generală orașul Victoria, jud. Brașov; **Nițu Nicolae,** pensionar, București; **Ioana Toth,** elevă, anul II, Liceul teoretic din Zalău; **Constantin Doru Pilihaci,** elev, clasa a VIII-a, Liceul Nikolaus Lenau, Timișoara, și... cea mai tînără corespondentă, **Monica Ghinescu,** elevă, clasa a II-a, Școala generală nr. 12, București. Felicitări, Monica, pentru asemenea preocupări, la vîrsta ta!

În afară de această corespondență, am mai primit o scrisoare de la tov. **Ioana Bardea,** din Buzău, care, referindu-se la un număr mai vechi al revistei (710 din 15.05.71) este de părere că înregistrarea vocii și a imaginilor ar reprezenta de fapt obținerea „vieții artificiale" Regretăm, dar noi nu sîntem de aceeași părere, înțelegînd prin „viață artificială" obținerea cel puțin a unor celule vii, să spunem, în eprubetă, capabile să trăiască și să se înmulțească. La urma urmei, de ce n-ar fi posibil?

Tov. Cecilia Dobrin, studentă, Constanța Aveți dreptate. În numerele 721 și 722 s-au tipărit pentru persoana a doua singular a verbului „être" (a fi), din limba franceză. cuvintele „tu est", în loc de „tu es", iar cuvintele „les français", în loc de „les Français". Cu această ocazie facem și rectificările cuvenite, pentru care vă mulțumim!

Tov. ing. Ion Istrate, București. Materialul trimis este analog altuia, publicat nu de mult. În general nu repetăm problemele, chiar dacă sînt puse într-o formă puțin diferită

Tov. Peli Adrian, elev, clasa a VIII-a, Școala generală de 8 ani nr. 86. București. Ai dat un răspuns la întrebarea „Ce vîrstă are bunica?", motiv pentru care te felicităm. În ceea ce privește problema pe care o trimiți, regretăm că nu o putem publica, deși este interesantă, fiind cam complicată pentru această rubrică

Ing. Liviu MACOVEANU

IORDĂNESCU ESTE BAS ?

de Valeriu MIRONESCU

Mi se pare cam superficială judecarea unei echipe și a unor fotbaliști anume după faptica ultimului meci. Atît echipa cît și jucătorii în parte au o bogată biografie. Prin urmare, pornind de la antecedente putem lucra pe un teren mai propice pentru desprinderea cîtorva concluzii.

După partida de la Helsinki, scriam că aceasta s-a deosebit de meciul de la Amsterdam, în special, prin calitatea adversarilor întîlniți. La Amsterdam, erau fotbaliștii olandezi, constituiți într-o formație relativ puternică, iar la Helsinki, adversar ne-a fost echipa finlandeză. Iată, în bună măsură, explicația scorurilor atît de diferite. Cît privește echipa noastră, ea nu și-a schimbat nici concepția, nici maniera de joc. De altfel, este o iluzie să crezi, cum cred încă unii dintre membrii biroului federal, că tehnicianul își poate modifica părerile tactice de la un meci la altul, așa după cum îți schimbi o haină. Nu degeaba, pînă și antrenorul danezilor (un cunoscător ocazional al echipei române), a caracterizat drept învechit „stilul" de joc al acesteia, în special cu referire la abuzul de pase la mijlocul terenului. Iar, după cum reiese din declarația făcută ziarului „Sportul", Strittich își formase opinia arătată mai sus, asistînd la meciul de la... Helsinki !

Fără elemente întîmplătoare, s-ar fi putut ca noi să-i învingem pe danezi cu o diferență de cel puțin două goluri. Atunci, cronica meciului ar fi primit alte culori. Și, totuși, conținutul jocului echipei noastre ar fi rămas același ! În fond, meciul de la Copenhaga s-a lăsat dominat de aceleași idei despre fotbal ca în trecut, la Helsinki, Bratislava ori Amsterdam. Cu asemenea păreri tactice, e posibil să obții și cîteva victorii sau rezultate „onorabile" însă mi se pare că e imposibil să realizezi progresul ferm al echipei reprezentative. Adică e imposibil să realizezi ceea ce ne interesează în principal, repet, exact în momentele în care fotbalul nostru pune la dispoziția echipei reprezentative jucători mai buni și mai mulți decît am avut vreodată.

De aceea, cred în continuare că problema nr. 1, atît a stării actuale cît și a viitorului echipei reprezentative, este problema conducerii tehnice. N-am intenția unei reveniri pe această temă, discutată și răsdiscutată pînă la refuz (pînă la refuzul biroului federal). Nu voi reveni nici asupra observațiilor despre rolul și jocul lui Dumitru la echipa națională, nici asupra deplasării, silite, înspre partea stîngă a lui Neagu și Iordănescu, probabil pentru a se face loc altor jucători. (Am impresia că unii chiar vor să-și atribuie pe viață niște titluri ceva în genul „Duce de Wembley" sau „Conte de Guadalajara"). Dar, fiindcă toată lumea l-a elogiat, iarăși, pe Cornel Dinu, aș dori să subliniez faptul că, în realitate, Dinu a jucat... half ! Cazul acesta are două aspecte tehnico-tactice. Unul pozitiv : Dinu s-a dovedit, din nou dacă mai era nevoie, un excelent mijlocaș, tocmai bun pentru a forma o pereche de halfi împreună cu Dumitru. Al doilea, negativ : apărarea a rămas, practic, cu un singur fundaș central, împrejurare care a lezat atît poziția lui Boc, cît mai ales, pe aceia a debutantului Popovici. Aspectul pozitiv ar fi fost posibil de menținut în întregime dacă Dinu ar fi jucat, de la bun început, pe postul de mijlocaș, iar aspectul negativ era cu putință să fie înlăturat prin plasarea unui stoper „de meserie" lîngă Boc. Cine anume ? Să zicem, Vlad, pentru că era în lot. Sau, pentru a propune un alt motiv de discuție, Dumitru Nicolae, stoper valoros, pe nedrept uitat în divizia B. Sau, Lupescu. Pînă la urmă, orice stoper care să-l fi eliberat pe Dinu de sarcini puțin conforme cu temperamentul și cu celelalte calități ale sale...

După cum se vede, concepția generală atrage după sine alcătuirea concretă a formației. Treaba aceasta tehnică este o treabă de om și de oameni, de distribuire precisă a unor roluri și sarcini în conformitate cu economia unei echipe formate din 11 inși. Mi-aduc aminte că, și pe vremuri, cînd existau ceea ce numeam centri înaintași, se încălcau citeodată regulile de selecție și de așezare a formațiilor. De pildă, se alcătuia cîte o tripletă a echipei naționale din trei centri înaintași, toți trei grozavi. Și, n-am văzut eșecuri mai evidente ca în asemenea cazuri. De ce ? E lesne de înțeles. Oamenii fuseseră aleși din pricina calităților dovedite pe postul de centru înaintaș, în timp ce la echipa națională jucau altceva și se încureau unul pe altul. Tripleta cu trei centri înaintași era de fiecare dată un fiasco zgomotos. Dacă astăzi îi așezi în același atac pe Dumitrache, Năstase și Iordănescu, sau numai pe doi dintre aceștia, rezultatul nu poate fi altul, după părerea mea, decît un semieșec. Asta deoarece toți trei sînt vîrfuri de atac stinga. Ei se pot suplini dar nu pot juca împreună cu un randament egal aceluia datorită căruia fuseseră selecționați.

Tenorul poate suplini un alt tenor excepțional dar niciodată nu va fi pus să cînte o partitură de bas.

Crainicul sportiv Benvenuti.

8, 9, 10... OUT !

NINO, RAY ȘI JOE

de Paul OCHIALBI

Într-una din cabinele TV-italiene, un tînăr elegant, „echipat" ca un adevărat crainic sportiv de lungă carieră, transmitea cu lux de amănunte desfășurarea în direct de la Buenos Aires a meciului de box Griffith-Monzon, pentru titlul mondial al „mijlociilor". Competentul crainic de la R.A.I., nu era altul decît fostul campion al lumii, Nino Benvenuti. Acesta, aflîndu-se la sfîrșitul carierei într-o serioasă criză financiară, — datorită în mare parte soției sale Giuliana, o fostă profesoară, care credea că Nino nu va sfîrși niciodată cu boxul și că soțul său îi va satisface toate cerințele unei vieți mondene — s-a văzut nevoit să îmbrățișeze profesia de crainic, după un curs de perfecționare care a durat peste 6 luni. Nino a debutat excelent în noua sa postură mai ales că-i cunoștea de minune pe „combatanți", care în trecut îi fuseseră... adversari (pe Griffith îl învinsese de două ori, iar la Monzon pierduse în două rînduri prin k.o.). Nino a fost impresionat de acest meci declarînd ziariștilor : **„Griffith a fost și rămîne, în ciuda celor 34 de ani, un mare campion. Părerea mea este că arbitrul nu trebuia să oprească lupta și să-l declare învingător pe Monzon".**

La celălalt pol, se situează o altă glorie a categoriei respective : Ray Sugar Robinson. Celebrul boxer negru, în vîrstă de 50 de ani, care a știut să strîngă bani albi pentru zile negre, evoluează la ora aceasta cu o ușurință care ne amintește de modul categoric în care l-a surclasat pe Jackie la Motta. Ray însă oferă numai partide de exhibiții. Recent, Ray a susținut la Los Angeles 5 reprize a cîte 3 minute în compania tînărului Ken Norton (20 de ani), sumele încasate fiind vărsate unui fond de ajutorare a tinerilor delincvenți. Și acum cîteva cuvinte despre Joe Frazier, marele Joe, ex-măcelarul din Filadelfia, recunoscut și el ca un om inimos. Imitîndu-și predecesorii în fapte bune (Rocky Marciano, Joe Louis, Archie Moore, Floyd Patersson etc), campionul mondial al „greilor" s-a deplasat în Canada, la Montreal, unde s-a organizat o reuniune internațională ale cărei beneficii au fost închinate familiei boxerului Danny Tucker, care a decedat în ring. Joe a arbitrat meciul Cantin-Nino Cosma situîndu-se desigur în centrul atracției acestei gale memoriale, în timp ce fiul rezistentului boxer canadian George Chuvaloyr, un puști de 12 ani (65 kg) și-a făcut debutul oficial în „careul magic", avînd desigur ca om de colț pe... tatăl său.

Să nu-i mai comentăm nefavorabil pe boxeri. Nu toți au nasul turtit, urechile de conopidă, părul tuns în formă de bidinea sau sînt răi la suflet.

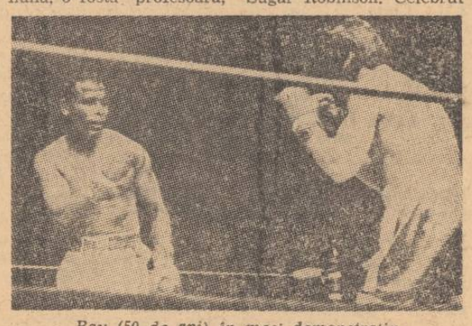

Ray (50 de ani) în meci demonstrativ

POȘTA ROTUNDĂ

de ION BĂIEȘU

Începînd de astăzi, lansăm în acest colț o rubrică de mare anvergură — Poșta rotundă — locul unde, în sfîrșit, amatorii de fotbal de toate categoriile și convingerile vor avea posibilitatea să se exprime liber și viguros. De mulți ani, decenii, dacă nu chiar secole, privitorul de fotbal, omul din peluză, plătitorul cinstit, ca și cel ce preferă creanga unui plop vecin cu stadionul, aspirau să-și spună punctul lor de vedere tăios asupra fotbalului românesc și mondial, să ceară explicații, să dea verdicte, să pună degetul pe rană și punctul pe i. Trebuia însă mai întîi să apară omul care să le ofere această unică șansă, omul în fața căruia să se destăinuiască ca în fața unei rude apropiate, omul care să-i asculte, omul care să le dea dreptate, omul care să-i înfrunte. Ei bine, omul acesta sînt eu !

Cititori, „Poșta rotundă" s-a declanșat, „Poșta rotundă" vă așteaptă, „Poșta rotundă" e a voastră !

VIOREL TOMAZIU, Focșani : „Există o problemă veșnic deschisă, veșnic dureroasă. Situația cluburilor noastre de fotbal. Dacă la ora actuală avem jucători cu care putem alcătui o echipă națională puternică, nu avem un club de mare prestigiu european sau chiar mondial, un club care să se impună puternic în întîlnirile internaționale, cum există în atîtea țări (Internazionale, Benfica, Real Madrid, Ajax etc.). De multe ori mi-am pus întrebarea de ce nu sînt adunați toți jucătorii de fotbal de valoare într-o singură echipă de club, care să devină și echipa reprezentativă a țării. Închipuiți-vă ce bine s-ar lega între ei, dacă ar juca la același club, Răducanu, Sătmăreanu, Dumitru, Radu Nunweiller, Dumitrache, Lucescu, Dembrovschi și ceilalți. Sigur că nu ar fi ușor pentru Rapid să renunțe la Răducanu și Dumitru, n-ar fi ușor nici pentru Sport Club Bacău să renunțe la Dembrovschi, dar dacă interesele fotbalului nostru o cer, aceste cluburi ar trebui să facă un sacrificiu. Mă gîndesc la faptul că, cu mai mulți ani în urmă, s-a încercat această experiență cu echipa națională de juniori care era adunată sub numele de „Viitorul", echipă care activa în categoria B. De ce nu am încerca încăodată aceeași experiență ? Ce părere aveți de această idee ?"

Ideea, ca să fiu modest, am lansat-o eu însumi de mai multe ori. Eu s-a dovedit atît de valoroasă și tentantă, încît federația nici măcar nu și-a întors privirea spre mine. Sigur că experiența cu echipa „Viitorul" nu a fost rea, dar a durat foarte puțin timp. Toate cluburile s-au repezit asupra ei și au sfîrtecat-o după un singur campionat. Să ne întrebăm acum împreună dacă ar fi bine să luăm cei mai buni jucători și să-i adunăm sub firma unui singur club. Care să fie clubul căruia să i se facă un astfel de plocon ? Cu ce argumente legale am putea convinge celelalte cluburi să renunțe la cei mai buni jucători ai lor ? Căci ce ar însemna, de pildă, echipa Sport Club din Bacău fără Dembrovschi, ginditorul, constructorul și tehnicianul ei nr. 1 ? Se mai ridică încă o problemă : adunînd toate vedetele la un loc, fatalmente unele dintre ele ar deveni rezerve, s-ar isca nemulțumiri și alte încurcături. De altfel, nimeni în lume nu s-a încumetat la o astfel de experiență. Poate de aceea zic că e cazul să mai așteptăm și noi.

IRINA TONCIU, București : „Fiind o iubitoare constantă a fotbalului, vreau să pun două întrebări la care să-mi dați răspunsuri sincere. Mai întîi : de ce la meciurile de fotbal feminin arbitrii sînt bărbați și nu femei? Federația a promis cîndva că va instrui cîteva femei pentru a îndeplini această funcție, dar nu s-a ținut de cuvînt. Acum, cînd fotbalul feminin ia o amploare din ce în ce mai mare, nu este cazul să se asigure arbitri competenți din rîndurile femeilor, astfel încît aceste arbitraje să fie mai obiective și pe specificul respectiv ? A doua întrebare : în echipa de fotbal feminin „Confecția" din București joacă o fată cu numele de Ozon. Este cumva fiica celebrului fotbalist, actualmente antrenor, Titus Ozon ?".

Într-adevăr, s-a creat o situație inadmisibilă. Tot mai numeroasele meciuri dintre echipele feminine sînt arbitrate de către bărbați. Da, se simte nevoia urgentă să se înființeze o școală de arbitri pentru femei. Sînt convins că amatoare se vor găsi destule. Sînt convins că în scurt timp arbitrele se vor impune atît de puternic, încît ele vor fi solicitate să arbitreze și meciurile dintre bărbați. Aș vrea să-i întreb pe fotbaliști : cum se vor comporta atunci cînd arbitrul-femeie va dădea un penalti ? O vor brusca, după obiceiul lor barbar, sau se vor duce și-i vor săruta mîna, cuviincioși ?

La cea de a doua întrebare vă dau următorul răspuns: Nu, jucătoarea Ozon de la „Confecția" nu este fiica cunoscutului fotbalist, deși se pare că este înzestrată cu același talent neobișnuit. Singurul detaliu care-i desparte radical este... mustața.

Cu și fără... crampoane

O SUTĂ

de Eftimie IONESCU

Zilele trecute, datorită unei lăudabile țineri de minte a statisticienilor clujeni s-a punctat un moment deosebit din viața unui jucător al fotbalului nostru: inginerul Mihai Adam, statornic apărător al culorilor alb-negre, a realizat golul nr. 100 sub tricoul Universității.

Înainte însă de a vorbi de calitățile „spărgătorului de fronturi" de la „U" este mult mai important și mai util să vi-l prezentăm, în doar cîteva rînduri, pe omul Adam. Venit de la Cîmpia Turzii, unde a copilărit, și-a petrecut adolescența și și-a făcut și un nume în echipa Industriei sîrmei. Mihai Adam a venit la Cluj. Și astăzi, ca și în acele zile cînd băiatul acesta tînăr a bătut la ușa secretarului clubului clujean, vei întîlni aceeași modestie în comportare, aceleași corectitudine, demnitate și bun simț care îl caracterizează pe jucătorul celor o sută de goluri.

Studentul (acum inginerul), fotbalistul, părintele — sînt tot atîtea reușite ipostaze ale tînărului plecat din Cîmpia Turzii care, și astăzi, este regretat acolo și poate că tot acolo se va întoarce spre final de carieră...

Ce crede un coechipier despre Adam? Aflați părerea lui Anca :

— Niciodată nu i-am putea spune un cuvînt urît, nu l-am putea nesocoti pe Mihai. Pentru că niciodată el n-a avut vreo ieșire față de vreun coechipier, n-a reproșat, n-a vorbit urît. El este cavalerul echipei noastre...

— Există un secret al golului ? L-am întrebat chiar pe autorul performanței singulare a fotbalului nostru.

— Poate o fi un secret... dar eu nu l-am descoperit încă. Pentru mine, la „U", unde am reușit cele o sută de goluri în fața tuturor portarilor campionatului din ultimii ani, a existat, cred, o singură problemă : să simplific pe cît posibil lucrurile. Erau și sînt în jurul meu destui virtuoși ai balonului. Rolul meu cerea să pun punct acțiunii — dacă se poate — cu o minge care să muște plasa porții. Asta este totul !

— Simți, cred, o imensă bucurie cînd înscrii...

— Și da și... nu. Sigur că în primul moment mă cuprinde o mare satisfacție. Mai cu seamă dacă golul are și un rol de preț în acel meci : aduce o egalare sau deschide scorul. Dar, în a doua secvență a scenei, am și o reținere. Mai cu seamă dacă privesc pe portarul învins. E atîta tristețe în toată atitudinea lui ! De aceea, cînd reușesc să marchez, fug repede spre centru, abandonez perimetrul care este al dramei și al fericirii în același timp.

— Ai preferințe printre coechipieri și adversari ?

— Mi-au plăcut totdeauna jucătorii de mare tehnicitate. Poate fiindcă eu sînt un jucător din categoria realizatorilor. Și am avut și la Universitatea și, ca adversari, în campionat, destule exemple de maeștri ai tehnicii : un Zoli Ivansuc, un Constantin, un Pîrcălab. Acum, un Lică sau un Dumitru, un Nunweiller VI sau mai știu eu cine.

— O dorință specială, acum, la atingerea golului nr. 100 ?

— Aș vrea ca „U" să joace cît mai bine, mereu mai bine. Este și un procent de egoism în răspunsul meu, să știți : dacă lucrurile se petrec așa și eu am mîngi curate, clare, de gol... Cum vedeți, tot la gol mi-e gîndul !

Acesta este Mihai Adam — părintele unei performanțe singulare în fotbalul nostru și, mai ales, absolute : o sută de goluri înscrise NUMAI în campionat și NUMAI pentru „U" Cluj. Ceea ce amplifică meritele autorului.

ȘAH

Meciul Fischer—Petrosian

- **Petrosian a calculat mai bine**
- **În sala de joc s-a făcut... întuneric**
- **Nimeni nu se apropie pînă la... nouă metri**

În partida a doua s-a jucat o variantă a apărării Grünfeld, Fischer neinterzicînd să se lanseze în atac. Petrosian a oferit schimbul damelor la mutarea a zecea, dar negrul nu a acceptat, considerînd că avantajul obținut pe flancul reginei va fi decisiv. După alte zece mutări a fost rîndul lui Fischer să propună schimbul damelor, dar de data aceasta adversarul său a fost cel ce a refuzat, obligîndu-l pe negru, cu un șah, să renunțe la rocadă. Momentul crucial al partidei a fost mutarea a 25-a, cînd Fischer a luat cu pionul un turn al lui Petrosian și l-a transformat în damă. Dar Tigran calculase mai bine. A dat un tîrn contra noii regine și, cu toate că a rămas cu o calitate în minus, finalul i-a fost favorabil, turnurile negrului, neactivate, nemaiputînd stăvili ofensiva albului. Petrosian a egalat astfel scorul meciului (1—1), oprind seria de 20 de victorii succesive internaționale ale lui Fischer. Iată partida :

Alb-PETROSIAN, negru-FISCHER. 1.d4, Cf6 2. c4, g6 3. Cc 3, d5, 4. Nf4, Ng7 5. e3, c5 6. d : c5, Da5 7. Tc1, Ce4 8. c : d5, C : c3 9. Dd2, D : a2 10. b : c3, Da5 11. Nc4, Cd7 12. Ce2, Ce5 13. Na2, Nf5 14, N :e5, Ne5 15. Cd4, D : c5 16. C. f5 g : f5 17 0-0, Da5 18. Dc2, f4 19. c4, f : e3 20. c5 !, Dd2 21, Da4+, Rf8 22. Tcd1, De2 23. d6 !, Db5 24. f4 !, e2 25. f : e5, e : d1 D 26. T : d1, D : e5 27. Tf1, f6 28. Db3, Rg7 29. Df7+, Rh6 30. d : e7, f5 31. T : f5, Dd4†, 32. Rh1 și negrul cedează.

Zilele de desfășurare ale partidelor următoare : 17, 19, 21, 24, 26, 28 și 31 octombrie. Alte amănunte despre meci :

● Cu toate că sala de joc are o capacitate de peste 1 200 de locuri, sînt admiși mai puțini spectatori. Conform condițiilor puse de Fischer, nimeni nu are voie să se apropie pînă la o distanță de nouă metri de masa de joc.

● Mutările făcute pe tablă sînt reproduse în mod automat pe o imensă tablă de demonstrație ale cărei piese ies în evidență printr-un sistem special de lumini.

În prima partidă, s-a petrecut un incident neobișnuit : un scurt circuit care a durat 13 minute. În legătură cu felul în care să se pună în sarcină timpul de gîndire în perioada întunericului — Petrosian era la mutare — a avut loc o controversă.

PRE-OLIMPICE

Despre numărul țărilor participante la Jocurile Olimpice de vară de la München, 1972, s-a scris. De asemenea, despre organizarea primirii oaspeților, a traseului flăcării olimpice, despre obligația fiecărei delegații de a sădi cîte un pom în „Satul olimpic", drept simbol al vieții, tinereții și înfrățirii prieteniei între tineretul de pretutindeni. Dar știrile despre pregătirea, organizarea și desfășurarea Jocurilor Olimpice sînt încă departe de a fi epuizate. Iată în „avanpremieră" o microstatistică privind Jocurile Olimpice de vară, microstatistică ce poate interesa pe iubitorii de date inedite sau pe unii amatori ai statisticilor sportive :

● Astfel, așa cum anunță publicațiile sportive vest-germane, la Jocurile Olimpice de la München vor participa peste 12 000 de sportivi, a căror activitate va fi înregistrată și transmisă pe întregul mapamond de mai bine de 4 000 de gazetari. Cei 12 000 de atleți vor locui în 4 800 de apartamente.

● Pentru că a venit vorba de amenajări ce vizează odihna, recreerea sportivilor și a celorlalți participanți la Jocurile Olimpice, vom sublinia că spațiile destinate „verdeții" vor însuma peste 850 000 m². În afară de acest imens spațiu verde vor fi amplasate 18 000 boschete, peste 6 500 refugii cu flori, 36 000 peluze verzi plantate cu gazon englezesc. Un lac artificial, aproape cît Herăstrăul, va înfrumuseța și mai pregnant „Satul olimpic", un adevărat oraș hotelier.

● În întregul oraș München, în împrejurimi, în Satul Jocurilor Olimpice și în hoteluri vor fi puse la dispoziția delegaților 1 500 posturi de prim ajutor, 145 cabinete dentare, 400 posturi de prim ajutor specializate, 150 policlinici sportive etc.

● Pentru deplasarea de la o bază la alta a sportivilor, a conducerilor de loturi și a ziariștilor, vor fi puse la dispoziție aproape 5 000 de autoturisme. Circulația acestora se va face, în general, subteran pentru ca la suprafață să fie o optimă și deplină liniște.

● Pentru aerisirea și curățirea tronsoanelor subterane, a împrejurimilor complexelor sportive, se vor instala conducte speciale de aspirare a reziduurilor și gunoaielor, cu putere de colectare pe o distanță între 15—20 km. Aceste aspiratoare uriașe vor fi acționate din diferite puncte electronic, iar stațiile devenite „centrale de tranzit" vor fi conectate la o stație de comandă pilot.

MOZAIC

IN AUSTRALIA s-a deschis un concurs pentru un imn național care să poată fi cîntat (eventual) la Jocurile Olimpice din 1972 de la München. Aceasta pentru că Australia făcînd parte din Commonwealth, în cazul unor victorii australiene, ar urma să se cînte imnul național al Angliei.

IN 1967, cunoscuta jucătoare de tenis Maria Ester Bueno (Brazilia) s-a retras din activitatea competițională în urma unor puternice dureri la brațul sting culminate prin... cinci intervenții chirurgicale ! Fără să se descurajeze, Bueno a așteptat cu răbdare trecerea perioadei de convalescență și acum, vindecată, a reluat antrenamentele. Fosta cîștigătoare (de trei ori) a turneului de la Wimbledon, Maria Ester Bueno, își pregătește reintrarea...

RECENT, în prezența a numeroși invitați, reprezentanți ai presei, ai constructorilor a fost fixat ultimul element de beton al noului stadion Parc des Princes din Paris care în final va putea cuprinde în tribune peste 52 000 de spectatori. Stadionul va fi dat în folosință la 3 iunie 1972 cu prilejul finalei Cupei Franței la fotbal.

DEȘI AU TRECUT peste 6 luni de la data disputării meciului de box între Joe Frazier și Cassius Clay pentru titlul de campion mondial la toate categoriile, această întîlnire continuă să se afle în atenția generală. Un exemplu recent oferit în... Elveția pare exemplificator. O bancă a avut ideea de a emite o monedă de aur avînd gravată pe ea chipurile lui Frazier și Clay. În toarte scurt timp cele 1 200 de monede au fost vîndute !

TÎNĂRA jucătoare de tenis Evonne Goolagons, cîștigătoarea campionatelor de la Wimbledon și Rolland-Garros, a fost primită cu mult entuziasm la întoarcerea sa în Australia. Primăria orașului Sidney a organizat o recepție în cinstea ei, cu care prilej i s-a înmînat cheia de aur a orașului.

AUTOMOBILISM

Multiplul campion de automobilism MARIN DUMITRESCU vă sfătuiește :

PREGĂTIREA MAȘINII PENTRU LUNILE DE IARNĂ

Zilele însorite, de vară întîrziată, nu trebuie să ne inducă în eroare ; sîntem în miez de toamnă, anotimpul... ploilor, al ceței, al poleiului și vîntului în rafale, manifestări meteorutiere vitrege, care pun probleme oricărui conducător de autovehicul. Să ne luăm, așadar, măsurile de prevedere corespunzătoare.

Unele „mici imperfecțiuni" în comportarea mașinii dv., care puteau trece chiar neobservate în timpul verii, pot avea consecințe dintre cele mai grave în condițiile meteorutiere ale toamnei. Acestea decurg, îndeosebi, din starea în care se află cele trei sisteme care asigură o stabilitate perfectă a mașinii în mers — de direcție, de frînare, de rulare. Deci, înainte de toate, cîteva verificări obligatorii.

A). DIRECȚIA. Importanța primordială a acestui sistem ne determină să vă recomandăm **o verificare obligatorie la un autoservice,** care dispune de dotarea corespunzătoare efectuării verificărilor și reglajelor necesare. Este bine să urmăriți însă și dv. dacă s-au făcut cu acest prilej :

- **ungerea mecanismului de direcție,**
- **verificarea fixării pieselor,**
- **verificarea jocului volanului,**
- **reglarea mecanismului de direcție.**

Cu prilejul efectuării acestor operații se pot constata, uneori, următoarele defecte principale :

- **uzura mărită a pieselor de direcție** (din cauza unor ungeri defectuoase, a întoarcerilor pe loc, a mersului cu viteză mare pe drumuri rele etc.). Piesele respective se înlocuiesc. Nu faceți economie pe seama direcției ; s-ar putea să vă coste mai mult decît vă imaginați...,
- **joc mărit al volanului** (din cauza măririi jocurilor la toate articulațiile direcției sau a uzurii rulmenților de la mecanismul de direcție). Se fac remedierile respective, care să asigure, în condiții normale de exploatare, un joc al volanului de maximum 15 grade ;
- **întepenirea volanului** (situație mai rară, cauzată de un reglaj greșit al mecanismului de direcție, de dezaxarea coloanei de direcție, deteriorarea rulmenților, îmbucșire sau dimpotrivă ungere insuficientă). Remedierile pot fi mai simple sau mai complicate ; în mod sigur însă sînt obligatorii.

Vom mai apela la serviciile specializate și pentru **verificarea unghiurilor** (de convergență, de incidență, „de fugă", „de cădere") roților de direcție, operațiune de mare importanță și de oarecare dificultate, care necesită aparate speciale. Și acum,

cîteva sarcini cotidiene ale conducătorului auto pentru întreținerea direcției :

- Verificați zilnic fixarea elementelor mecanismului de direcție (a casetei de direcție pe cadru, a coloanei de direcție în consolă, a levierului de direcție pe ax, a bușoanelor la capetele de bară). Atenție la cuiele spintecate de la capetele de bară și piulițele de fixare a levierelor de legătură cu fuzetele, precum și la cele care asigură piulițele, în general.
- Verificați jocul volanului.
- Cînd direcția „trage" într-o parte nu aminați vizita la un auto-service.
- Virajul automobilului în ambele sensuri trebuie să se facă cu efort minim, lin, fără înțepeniri în caseta de direcție, iar volanul trebuie să revină singur la poziția „drept înainte" după ieșirea din curbă. Orice abatere de la aceste norme ascunde un defect al direcției.
- În cazul unei loviri, chiar și mai ușoare sau a trecerii cu viteză prin drumuri accidentate refaceți măsurătorile unghiurilor direcției.
- Priviți cu atenție desenul cauciucurilor. O uzură neuniformă a suprafeței unuia trădează adeseori dereglări ale mecanismului de direcție.
- Apariția unor vibrații neobișnuite ale volanului poate avea aceeași cauză.

Un ultim sfat: Nu uitați niciodată că direcția este organul vital al... existenței pe șosea și totodată **unicul organ vital nedublat,** adică nesubstituibil printr-un alt sistem sau mecanism în timpul mersului !

Vă stăm la dispoziție și cu alte consultații în problemele abordate.

Noutăți de la Pavilionul de Mostre

FRIGIDER AUTO. Printre surprizele actualei ediții a Pavilionului de Mostre se află frigiderul construit special pentru echiparea autovehiculelor. Avînd o capacitate de 35 l la gabarite minimale, frigiderul poate fi alimentat de la instalația electrică a mașinii (12 v) sau de la rețeaua de 220 v. în cazul staționării în camping sau la domiciliu. Frigiderul intră în producție de serie încă de la începutul anului 1972.

ARAGAZE DE VOIAJ. Am numărat peste o jumătate de duzină de producători (UCECOM, Industria locală de stat etc.), de aragaze de voiaj de diferite capacități (1—2 litri, 1—2 ochiuri), care vor intra în producție de serie din 1972.

REMORCA DE CAMPING „MINOR". Cooperativa „Precizia" din Arad oferă o construcție metalică suplă, pe două roți, cu o capacitate de 4 persoane, aptă să asigure o campare plăcută. Preț informativ 8 400 lei.

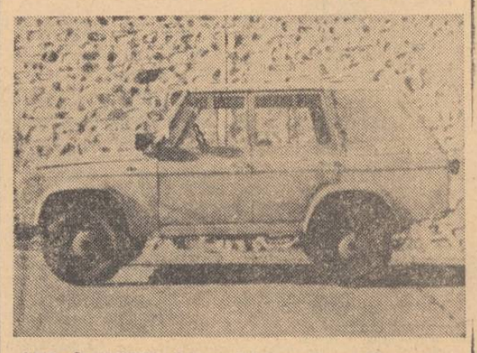

ARO—IN SERIE. Automobilul românesc de teren — ARO — tipurile 240—241—242—243 și 244 intră în producție de serie încă din acest an.

DIN POȘTA SĂPTĂMÎNII

● ...ȘI NEA ROMICA DIN CIȘMIGIU ! Dr. **Mihai Iova,** medic de întreprindere la Șimleul Silvaniei, jud. Sălaj, ne asigură că „îndepărtatul său orășel" nu este lipsit de „înflăcărați iubitori ai șahului" și evocă anii de studenție din Capitală, unde a petrecut zile de neuitat jucînd ore întregi șah la strandul studențesc de la lacul Tei, la clubul I.M.F. și în Cișmigiu, printre faimoșii săi eroi „de toate virstele și profesiile". Bihorean de obîrșie, a aflat cu „plăcută emoție" din „Magazin" că prima rubrică de șah a apărut în revista „Familia" din Oradea. Își exprimă dorința ca prezenta rubrică să ofere amatorilor „un bun prilej de completare și, verificare a cunoștințelor de șah, încercîndu-le capacitatea de gîndire, de a emite idei într-o sferă mai largă decît aceea a mesei de joc". Jucătorii favoriți : Fischer, Korcinoi, dr. Troianescu, fostul său conferențiar de la „ortopedie" și... nea Romică din Cișmigiu !

● MAGNETISM... PROBLEMISTIC. O experiență interesantă pe care ne-o relatează **Dinu V. Nicolae** din satul Mislea, județul Prahova. Arătînd unor prieteni care știau doar să mute piesele cîteva probleme din „Magazin", cititorul nostru i-a făcut partizani „pasionați" ai arenei 64. Acum vin ei, foarte des la el, pentru a juca șah și a se perfecționa. Una din multele scrisori care arată cîte disponibilități pentru șah sînt astăzi în satele noastre.

Datorită aglomerației de spațiu, amînăm pentru viitoarea rubrică soluțiile ultimelor probleme.

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" —

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă !

magazin

ANUL XV Nr. — 733 — Sîmbătă 23 octombrie 1971 — 8 pagini 1,50 Lei

SECRETUL PRELUNGIRII TINERETII ?

Munca făcută cu dăruire, cu pasiune

Interlocutorii noștri din Timișoara ne explică ce reprezintă munca pentru fiecare dintre ei. Concluzia unanimă : sensul împlinirilor depline, elixirul tinereții fără bătrînețe...

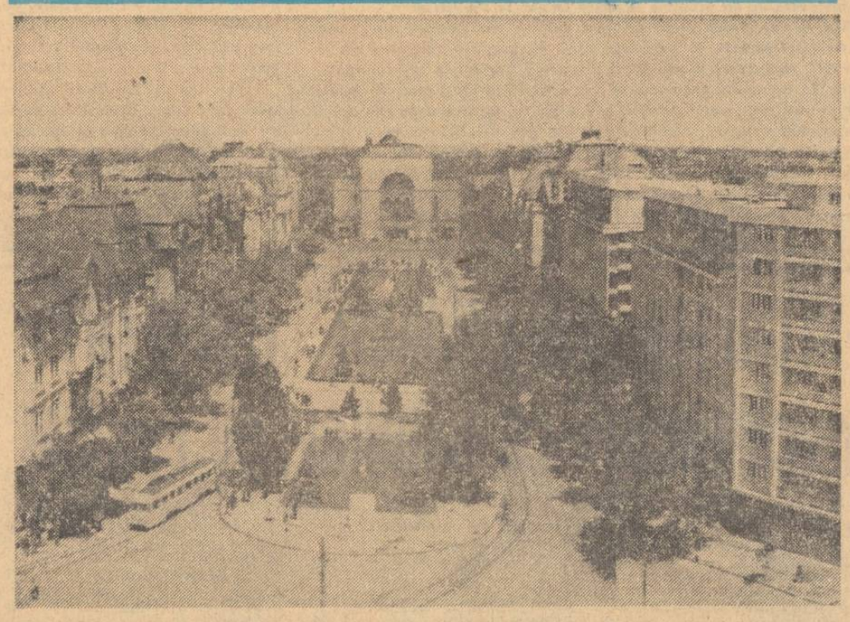

Vedere din centrul orașului Timișoara

— Nu căutăm definiții despre muncă, îi avertizăm noi pe interlocutori, ci argumente.

— Argumente ? se miră unul dintre ei. Se pot da zece, douăzeci, o sută.

— Nu, doar cîte unul, insistăm.

Este debutul unei discuții purtată la Timișoara, orașul de frunte al Banatului, unul din mîndrele orașe ale țării, cu oameni de cele mai diferite profesii.

FAPTE CARE SE SIMT ȘI SE VĂD

Ing. IULIA PAȘCA, directoarea fabricii „1 Iunie", ne oferă 3 000 de argumente condensate într-un cuvînt : **colectivul.** Iar cînd vorbește de colectiv, îi lucesc ochii.

— Ne mărturisești că munca este pentru dumneavoastră elixirul tinereții fără bătrînețe și acum ne oferiți un argu-

Lucia MANOLESCU
I. MEDOIA

CONTINUARE ÎN PAG. 2

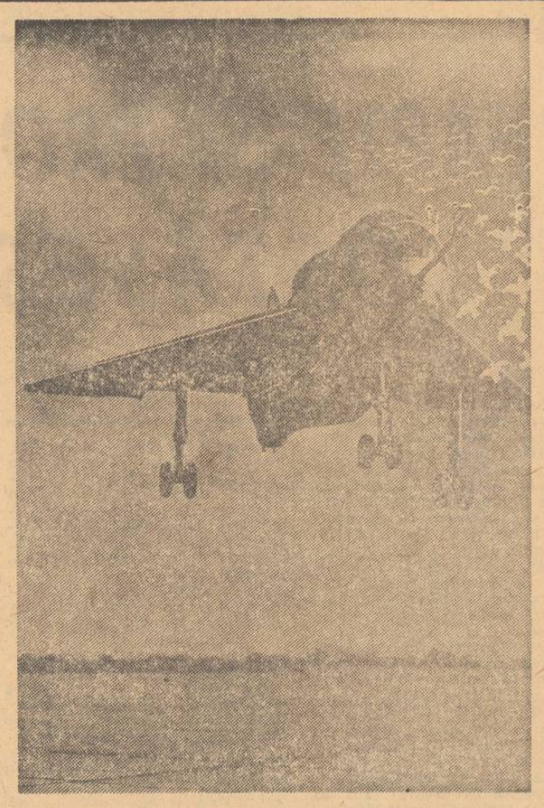

UN NOU INAMIC PENTRU AVIOANE: PĂSĂRILE!

● Curajul și competența piloților români au evitat o catastrofă aeriană ● O pasăre poate fi un „proiectil" atît de periculos ? Avînd 2 kgf la 500 km/oră, ea exercită o forță de 14 000 kgf ! ● Se cere între altele rezolvarea unei ecuații cu multe necunoscute : migrația păsărilor.

(Relatarea în pag. a 5-a)

AGENDA săptămînală

CINCINALUL

Printre evenimentele politice ale acestei săptămîni, locul central îl ocupă începerea celei de-a șaptea sesiuni a Marii Adunări Naționale, care a dezbătut, la primul punct al ordinii de zi, și a aprobat actualul plan cincinal, program vast ce va orienta, în perioada pînă în 1975, activitatea constructivă a poporului nostru, consacrată dezvoltării continue a patriei socialiste, progresului multilateral al societății românești. Succesele dobîndite în dezvoltarea economiei, științei și culturii, perfecționarea continuă a vieții sociale, larga mobilizare a resurselor materiale și umane, au creat posibilitatea ca actualul plan cincinal să cuprindă, în principalele ramuri ale producției materiale, ritmuri mai înalte decît cele prevăzute în directivele celui de-al zecelea Congres al partidului.

Lucrările sesiunii s-au desfășurat în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a celorlalți conducători de partid și de stat, cărora deputații și invitații le-au făcut o călduroasă primire.

Expunerea asupra proiectului de plan de dezvoltare economico-socială pe perioada 1971—1975 a fost prezentată, din însărcinarea Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului de Miniștri, de tovarășul Ion Gheorghe Maurer.

Avînd la bază Directivele celui de-al zecelea Congres al partidului, actualul cincinal constituie o importantă etapă în procesul istoric de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. În procesul amplu de pregătire a planului cincinal, Comisia centrală de partid și de stat sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, a inițiat o largă acțiune de identificare și mobilizare a resurselor existente, în vederea accelerării progresului economic și social-cultural al României. Studiile întocmite au constituit obiectul unei ample confruntări între diferitele organisme economice spre a se armoniza soluțiile, spre a li se da o fundamentare științifică, spre a se echilibra balanțele. Ca urmare a unei analize repetate la nivelul conducerii de partid și de stat și a unei ample consultări de masă cu cadre din economie și cu colectivele unor mari întreprinderi, institute de cercetări și proiectări, s-a ajuns la opțiuni care răspund cît mai deplin nevoilor și posibilităților reale ale economiei noastre naționale. Îmbunătățit în acest fel pe parcurs, proiectul planului cincinal a fost examinat și adoptat în unanimitate de Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din mai 1971. După cum se știe toate întreprinderile, adunările generale ale oamenilor muncii au analizat sarcinile ce le revin, au subliniat realismul și caracterul profund științific al prevederilor planului și și-au exprimat ferma hotărîre de a le îndeplini, stabilind în acest scop și măsurile concrete necesare la fiecare loc de muncă. Elaborat în acest fel, supus dezbaterilor Marii Adunări Naționale și aprobat de aceasta, planul cincinal poate fi socotit cu adevărat o emanație a întregului nostru popor, după cum realizarea lui revine întregului popor, constructor entuziast al viitorului patriei și unicul beneficiar a tot ceea ce se făurește în patria noastră socialistă.

Nu ne propunem în aceste rînduri să ilustrăm cu cifre cu-

CONTINUARE ÎN PAG. 2

A FI SLAB ÎNSEAMNĂ A FI BOLNAV?

În pagina a 6-a un articol de prof. dr. Iulian MINCU

Directorul Clinicii de nutriție și boli metabolice a Spitalului Dr. I. Cantacuzino din București

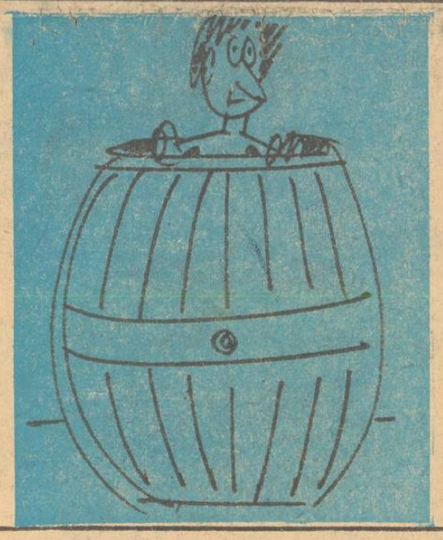

CASE ÎN STIL TRACIC SAU DACIC ÎN BUCUREȘTI !...

Mai există enigme?

- **O arhitectură valoroasă aproape necunoscută.**
- **Moștenirea strămoșilor traci și daci oglindită în sute de clădiri din București, Cîmpulung, Tîrgoviște etc.**
- **Tradiții artistice milenare reflectate într-un stil original.**
- **Opiniile arhitectului CONSTANTIN JOJA cu privire la străvechea arhitectură românească.**

Hanul Elias — vedere a laturilor cu trei nivele

(Amănunte în pag. a 7-a)

DE ZIUA FORȚELOR ARMATE ALE REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

FAPTE ȘI PROFILURI OSTĂȘEȘTI

...În mîinile lui tancul se supune docil. Inima lui am impresia că e acordată pe aceeași lungime de undă cu a motorului...

(Relatarea în pagina a 2-a)

Fotografia : St. IONESCU

În pagina a 4-a

REȘIȚA — EROU DE ROMAN

Trei cărți de Anton BREITENHOFER

O CONVORBIRE CU NEPOTUL LUI EMINESCU

MUZEUL DE ISTORIE ȘI ARHEOLOGIE DIN ALBA IULIA

Relief reprezentînd lupoaica cu cei doi gemeni, descoperit la Alba Iulia

(Pagina a 4-a)

LUMEA CAPITALISTĂ FAȚĂ-N FAȚĂ CU PROBLEMELE EI

ZILNIC 2000 DE OAMENI ÎȘI PUN CAPĂT VIEȚII. DE CE ?

Cifre și date impresionante dezvăluite la un recent congres care a studiat problema sinuciderilor și a mijloacelor de prevenire a lor.

(Pagina a 3-a)

În pagina a 8-a

Happel s-a ars o singură dată...

de Valeriu MIRONESCU

POȘTA ROTUNDĂ

de Ion BĂIEȘU

FAPTE ŞI PROFILURI OSTĂŞEŞTI

de locotenent-colonel C. ZAMFIR

25 OCTOMBRIE — ZIUA FORŢELOR ARMATE. Sărbătorirea ostaşilor ţării poartă în acest an o notă aparte : în unităţi şi subunităţi domneşte o puternică efervescenţă politică. Strălucitul program de educaţie comunistă, elaborat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a dat un puternic impuls iniţiativei comandanţilor, organelor şi organizaţiilor de partid şi ale U.T.C. în domeniul muncii politico-ideologice. Sub semnul înaltului spirit de emulaţie şi responsabilitate se desfăşoară activitatea în toate domeniile vieţii ostăşeşti.

O componentă fundamentală a întregului proces instructiv-educativ o constituie dezvoltarea personalităţii ostaşului cetăţean. În lumina măsurilor educative adoptate de partid, de întregul popor, în subunităţi are loc o şi mai puternică conectare a elanului tinerilor aflaţi sub drapel la izvorul viu al faptelor eroice săvîrşite de înaintaşi, de bravii constructori ai socialismului. Inspirîndu-se din aceste fapte, din mesajul lor vibrant patriotic şi revoluţionar, colectivele ostăşeşti îşi îndeplinesc cu cinste datoria la postul de veghe în apărarea patriei şi la postul de muncă de pe frontul construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

...Tanchiştii comandaţi de locotenent-colonelul Iosif Marin participă la un exerciţiu tactic. O verificare complexă, în condiţii de exigenţă ridicată, dar firească. Comandantul e încrezător în izbîndă. Se confruntă cu timpul, cu meleaguri care cu 27 de ani în urmă fremătau de ecourile victoriilor dobîndite împotriva ocupanţilor hitlerişti.

În august 1944 împlinise 22 de ani, şi făcea parte dintr-un regiment de infanterie ca simplu ostaş. Botezul focului l-a primit în zona oraşului Sfintu Gheorghe. Apoi, după propriile calcule, a străbătut în rîndurile unităţii sale un itinerar al dîrzeniei şi abnegaţiei. De-a lungul celor mai mult de 200 de km ai acestui itinerar a săvîrşit minunate fapte de arme, scoţînd din luptă peste 50 de hitlerişti.

Puterea populară l-a înălţat la gradul de ofiţer. Lunile de campanie, munca la trupe — acolo unde era nevoie de serviciile sale — i-au sedimentat o experienţă militară şi umană ce-i conferă capacitate şi price-pere tactică, personalitate şi prestigiu.

În calitatea cu care este investit, locotenent-colonelul Iosif Marin hotărăşte... Ordinul pune în mişcare coloşii de oţel. O treaptă în timp, de la trupele pedestre, care formau grosul armatei române în războiul antihitlerist, la armata populară de azi, cu o tehnică de prim rang, cu militarii crescuţi la şcoala muncii socialiste, pe deplin conştienţi de menirea şi rolul lor.

Comandanţii, mecanicii conductori, ochitorii, în marea lor majoritate tineri, acţionează într-un ritm alert. Sînt rezolvate, rînd pe rînd, momente tactice dintre cele mai dificile. Manevrele lor poartă amprenta priceperii, corectitudinii şi răspunderii. Echipajele se dovedesc sudate, stăpîne pe tehnica din dotare.

Privindu-i în plin efort pentru îndeplinirea misiunilor, încerci sentimentul mîndriei că aceşti militari sînt demni urmaşi ai luptătorilor din Regimentul 2 Care de Luptă, care în războiul antifascist s-au avîntat în crîncene încleştări cu duşmanul pînă dincolo de Pădurea Vienezâ.

Cerem părerea locotenent-colonelului Iosif Marin despre comportarea subordonaţilor săi.

— Ne-aţi cunoscut într-un moment cînd flacăra conştiinţei arde cu putere în inimile noastre, ale tuturora. În ciuda anilor, eu însumi mă simt mai tînăr. Măsurile educative emanate din înţelepciunea şi clarviziunea Comandantului nostru suprem, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, cărora ne străduim din răsputeri să le dăm viaţă, ne-au ridicat răspunderea şi exigenţa. Cred că în aplicaţie s-a putut vedea acest lucru. Prin forţa mobilizatoare a organizaţiei de partid ne străduim să ţinem vie flacăra entuziasmului. Pe această bază sînt convins că succesul dobîndit va fi dezvoltat.

— Comisia prezentă la exerciţiul tactic a apreciat concepţia şi modul de acţiune de care aţi dat dovadă. Dintre subordonaţi pe cine remarcaţi ?

— La întrebarea pusă vă voi răspunde folosindu-mă de cuvintele bravului general Dăscălescu, care spunea unui reporter de front : „Scrieţi că nu generalul Dăscălescu are meritul victoriilor, ci soldaţii, care stau de luni de zile în ger şi zăpadă, vînturi şi ploi. Eu nu vreau nici să se pomenească de mine. Sînt fericit cînd vorbiţi şi scrieţi deci, cînd ţara recunoaşte şi apreciază lupta şi sacrificiile soldatului. Lui i se datorează totul. Mi-ar părea bine să scrieţi despre toţi".

Într-adevăr, deşi au îmbrăcat nu de mult haina militară, tinerii ostaşi s-au comportat peste aşteptări. Comportarea lor bărbătească, ingeniozitatea au materializat concepţia comandantului. Tot aşa de bine se poate spune că prin valoarea ei, concepţia comandantului a dat contur acţiunilor desfăşurate de subordonaţi.

La insistenţa noastră, nominalizează şi face laconice caracterizări :

● Căpitanul Abibula Ion a dovedit şi de această dată o voinţă ordonată, o mare putere de influenţare a subordonaţilor. Cuvintele sale despre datoria militară, îmbărbătările cu care se adresează subordonaţilor înflăcărează inimile. Ofiţerul, membru al partidului nostru, reprezintă ceea ce recentele documente ne cer nouă, tuturor comandanţilor, să fim buni instructori şi pricepuţi educatori.

● Fruntaşul Turigă Ştefan, mecanic conductor. În mîinile lui tancul se supune docil.

● Caporalul Vlăsceanu Ion, comandant de tanc. Un militar cu ochi ager, cu un dezvoltat simţ al orientării, prompt şi hotărît în acţiuni. Face parte din categoria specialiştilor de bază ai subunităţii şi chiar din unitate.

Şirul ostaşilor ce fac cinste colectivului în care se instruiesc ar putea fi continuat. La şcoala aspră dar frumoasă a vieţii ostăşeşti dirzenia, iniţiativa, vitejia, vigilenţa revoluţionară, le devin trăsături definitorii. Tanchiştii din această unitate, asemenea tuturor ostaşilor ţării, se formează ca ostaşi de nădejde ai României socialiste.

CINCINALUL

URMARE DIN PAG. 1

prinsul planului cincinal, deşi ele sînt foarte edificatoare în sine şi reflectă capacitatea creatoare a naţiunii noastre socialiste, care, sub conducerea partidului, îşi propune să parcurgă în aceşti cinci ani o nouă şi importantă etapă constructivă. Totuşi, cîteva date cu caracter general se impun citate spre a înţelege uriaşul drum pe care-l vom străbate în anii următori, ţinta măreaţă pe care am hotărît s-o atingem. Astfel, producţia industrială va spori, în medie, anual, cu 11—12,2 la sută (faţă de 8,5—9,5, cît fusese prevăzut în Directive,) iar producţia agricolă cu 6,3—8,3 la sută (faţă de 5—5,5, cît fusese prevăzut în Directive). Caracteristice dinamismului socialist al economiei noastre, al dezvoltării României, aceste ritmuri înalte decurg din folosirea mai raţională a potenţialului economic, care se îmbină organic cu accentul pus pe promovarea laturilor calitative ale activităţii. O altă cifră concludentă se referă la creşterea venitului naţional care va atinge un ritm mediu anual de 11—12 la sută (faţă de 7,7—8,5 la sută cît prevăzuseră iniţial Directivele). Creşterea venitului naţional şi stabilirea unei cote de acumulare de 30—32 la sută va permite investirea din fondurile centralizate de stat a uriaşei sume de 476 miliarde lei. Acest fapt constituie o caracteristică a planului, care îmbină în mod armonios interesele prezente cu cele de perspectivă privind dezvoltarea rapidă în continuare a patriei. Dacă ţinem seama că planul cincinal urmăreşte intensificarea procesului de modernizare a structurilor industriale, prin promovarea cu precumpănire a sectoarelor purtătoare de progres tehnic şi a fabricării de produse cu un înalt grad de prelucrare a resurselor, cu valori de întrebuinţare cît mai ridicate (dezvoltarea mai rapidă a construcţiilor de maşini şi chimiei în ansamblul industriei, a unor sectoare moderne, cum sînt metalurgia oţelurilor aliate, electrotehnica şi electronica, chimia de sinteză fină, ca şi acţiunea, de o deosebită vastitate, de înnoire a nomenclatorului de produse la toate ramurile industriale).

Un accent major pune actualul cincinal pe crearea condiţiilor materiale, sociale şi culturale care să permită ridicarea pe o treaptă superioară a afirmării plenare a omului, a personalităţii sale. În economia naţională se vor crea circa un milion de locuri de muncă noi ; vor interveni schimbări în structura pe ramură a populaţiei ocupate. Veniturile totale din salarii vor spori cu peste 50 la sută ; vor creşte salariile tuturor categoriilor de salariaţi, începînd cu salariile mici iar salariul real va creşte cu 20 la sută ; veniturile ţărănimii provenite din producţia agricolă vor spori cu 22—30 la sută ; ca o reflectare a grijii faţă de cei care şi-au făcut ani îndelungaţi datoria faţă de societate, pensia medie de asigurări sociale va fi mărită cu peste 18 la sută. Ridicarea nivelului de trai îşi va găsi expresia în creşterea veniturilor totale reale pe un locuitor cu 38 la sută, în condiţiile promovării neabătute a criteriilor de echitate socialistă. Sînt prevăzute sporuri simţitoare la volumul mărfurilor ce vor fi puse la dispoziţia populaţiei. Statul va construi 520 000 apartamente în condiţii de confort îmbunătăţit ; fonduri însemnate vor fi destinate acţiunilor de gospodărire comunală, lărgirii şi modernizării bazei materiale a învăţămîntului, artei, culturii, ocrotirii sănătăţii.

Sarcinile însufleţitoare ale noului cincinal reflectă grija partidului, a statului nostru socialist pentru destinele patriei şi poporului. Ansamblul de cifre cuprinse în plan redă o imagine grăitoare a României socialiste multilateral dezvoltate, aşa cum va arăta ea în anul 1975. Caracteristica planului, ca toate documentele elaborate de partidul nostru, de conducerea sa, este deplinul realism, spiritul profund ştiinţific care-l străbate de la un capăt la altul. El are la bază grandioasele realizări obţinute pînă acum, în deosebi în cincinalul recent încheiat, avîntul cu care oamenii muncii înfăptuiesc primul an al cincinalului, capacitatea creatoare de nenumărate ori dovedită a poporului nostru. Aşa cum au arătat numeroşii deputaţi care au luat cuvîntul în cadrul dezbaterilor din Marea Adunare Naţională, am pornit la înfăptuirea noului cincinal într-o perioadă cînd întregul partid, întregul popor dezbat şi aplică amplul program de educaţie marxist-leninistă a oamenilor muncii elaborat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, program menit să ridice conştiinţa socialistă la nivelul marilor realizări actuale şi de perspectivă, să creeze un om nou, demn de frumuseţea societăţii epocii spre care ne îndreptăm. Puternica adeziune a maselor la acest program de edificare spirituală potrivit concepţiei despre lume şi societate a partidului nostru, constituie, de asemenea, o garanţie că marile obiective pe care ni le propunem astăzi vor fi înfăptuite.

Eforturile pentru dezvoltarea impetuoasă a economiei naţionale, a patriei, pe care, sub conducerea partidului, le depune poporul nostru sînt o ilustrare a aspiraţiilor sale de progres economic şi social, de bunăstare, de avînt al culturii şi ştiinţei, reprezintă, în acelaşi timp, contribuţia sa cea mai de seamă la întărirea forţelor mondiale ale socialismului, la promovarea nobilei cauze a internaţionalismului socialist.

Votul deputaţilor Marii Adunări Naţionale, a dat în numele întregului popor investitură de lege noului cincinal. Prin aceasta, întregul popor se face chezaş al îndeplinirii grandiosului program, care, aşa cum arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu, „va ridica România pe o nouă treaptă, va marca parcurgerea unei noi şi însemnate etape pe drumul apropierii ţării noastre de statele avansate ale lumii".

SECRETUL PRELUNGIRII TINEREŢII? MUNCA FĂCUTĂ CU DĂRUIRE, CU PASIUNE

URMARE DIN PAG. 1

ment sinteză. Aşteptăm explicaţii.

— Cunosc acest colectiv de 12 ani. Fabrica de atunci nu mai e prezentă decît cu o veche magazie. Fabrica de acum este reconstruită din temelie. Făcînd proces... maşinilor pentru lipsa lor de productivitate, oamenii semnează, cu ani în urmă, certificatul de naştere a prototipului primei maşini româneşti de tricotat, care a intrat apoi în producţie de serie. Autoutilarea duce la dublarea şi chiar triplarea producţiei pe unele maşini. Dezvoltarea capacităţii de producţie, creşterea zestrei tehnice a întreprinderii ne permite să producem în 1972 cu 45 la sută mai mult decît în acest an. Realizăm 150 de articole pentru copii, multe dintre ele cunoscute peste hotare. Cuvintele „refuz de calitate" dispar din limbajul fabricii. Foarte pe scurt, aceste cîteva relatări încearcă să explice munca unui colectiv cu oameni buni şi foarte buni.

— Sînteţi un director apreciat, iubit. Cărei calităţi personale credeţi că i se datorează acest lucru ?

— Îmi puneţi o întrebare la care trebuie să răspund cam fără modestie. Ştiu şi eu... Socotesc că aprecierea oamenilor este fundamentată pe faptul că îmi place să muncesc cu dăruire, cu suflet, în toate. Şi în profesie, şi în munca obştească (n. r. — inginera Iulia Paşca este şi deputată în Marea Adunare Naţională). Asta se simte, se vede şi...

— Cînd socotiţi că aveţi cele mai mari satisfacţii în muncă ?

— Mă veţi considera sentimentală şi nu veţi greşi. Cînd simt că unul, mai mulţi oameni din colectiv, îmi apreciază munca, e mulţumit de ceea ce fac pentru ei, sînt şi eu fericită.

Îi simţim emoţia în glas şi o privim în ochi cu mai multă atenţie. Observăm din nou scînteile acelea care îi fac ochii să strălucească mai tare din dragoste pentru oamenii cu care munceşte alături.

SECRETUL „MÎINILOR DE AUR"

Lîngă ţesătoarea ELENA BERECZKY, de la fabrica „Bumbacul" stăruim cu privirea pe mîinile ei agile, pline de viaţă, expresive. Înţelegem de ce au fost cele mai bune în Olimpiada pe meserii „mîini măiestre" şi au cîştigat trofeul pe ţară. Proprietara lor este o tînără de numai 24 de ani, dar cu o experienţă de muncă de opt ani.

— Ce credeţi că v-a ajutat să cîştigaţi ?

— Poate faptul că nu mă împac cu lucrul de mîntuială. Poate credinţa mea că fără o muncă serioasă nu poţi realiza nimic în viaţă, nu poţi trăi cu adevărat.

— Spuneţi „poate" din modestie. Credeţi că e de ajuns să ai mîini de aur pentru a fi o o bună textilistă ?

— Firească nu. Mîinile te ajută într-o meserie ca a noastră, care cere multă delicateţe. Fără a învăţa, fără a studia însă, munca unei textiliste rămîne doar o îndeletnicire foarte uşor şi repede depăşită.

— După cîte ştim, participaţi şi anul acesta la Olimpiada meseriilor. E nevoie şi de ambiţie pentru a cîştiga ?

— Da. Şi de ambiţie e nevoie. Dar mai ales de perfecţionare. Ca în orice meserie.

Îi privim din nou mîinile. Un poet i-ar închina, poate, versuri măiestre. Un sculptor le-ar dăltui, poate, în piatră. Ele ascund o comoară. Dar sînt purtate atît de simplu, atît de delicat pe fire, de parcă ar cînta la harfă...

BIRUINŢELE SÎNT DE PARTEA CELOR HOTĂRÎŢI

Răspunsuri mai seci, mai dure parcă. Sau ni se pare ? Cercetătorii sînt zgîrciţi la vorbă. Şi mai reci ? **Conf. dr. ing. RADU VÎLCEANU,** cunoscut cercetător chimist timişorean, **secretar al Bazei de cercetări a Academiei Republicii Socialiste România,** are, în ciuda răspunsurilor puţin grăbite, cam laconice, pe care le dă, un glas molcom, odihnitor, în ascunzişurile căruia se simte căldură, calm, perseverenţă... Sînt presupuneri, desigur. Se vor confirma în discuţie ?

— Presupunem că pentru dumneavoastră cercetarea ştiinţifică este cea mai pasionantă, cea mai frumoasă muncă.

— Exact.

— De ce ?

— Fiindcă e o confruntare continuă cu tine însuţi, cu alţii. E tentaţia de a realiza, de a verifica şi aplica ipoteze pe care ţi le propui.

— Şi satisfacţia ?

— O dublă satisfacţie : cea de valorificare teoretică şi de aplicare nemijlocită în producţie a rodului unei gîndiri şi experimentări. Deci o satisfacţie personală. Apoi, prin dăruirea acestui rod societăţii, găseşti sensul social al muncii tale ca o modestă contribuţie la afirmarea ştiinţei româneşti în arena internaţională.

— Care a fost prima cercetare ?

— Cercetarea sinonimă cu prima mea tinereţe priveşte procedeul de obţinere a unor coloranţi organici.

— A fost brevetat şi în alte ţări ?

— Da.

— Revenind în actualitate...

— Preocupările din ultima vreme se concentrează în domeniul pesticidelor, insecticidelor şi în special ierbicidelor, al detergenţilor, metodicilor noi de determinare a structurii, a compuşilor organici. Astfel acesta lucrez la finalizarea unor procese tehnice de laborator cu aplicabilitate în obţinerea unor compuşi organici de mic tonaj.

— A fi cercetător presupune a avea nişte calităţi speciale ?

— Cred că da. Deşi, fără calităţi omeneşti esenţiale nici o muncă nu e prolifică. Mă mărginesc să vă spun că biruinţele sînt de partea celor hotăriţi.

— Presupunem că în noţiunea de hotăriţi aţi înglobat şi puterea de a-ţi asuma riscurile.

— Da. Îţi asumi însă riscuri — şi un cercetător trebuie să ştie şi să piardă şi să reia totul de la început fără regrete — după ce ai experimentat totul de o mie de ori, pînă ce n-ai lăsat nimic nelămurit.

— Prima biruinţă, prima probă este momentul cel mai important ?

— Nu ştiu dacă acel moment sau zilele cînd instalaţia sau produsul la care lucrezi capătă aspectul obişnuit de producţie sînt cele mai importante. Cred că toate.

— Aveţi 12 brevete de invenţii personale. E un bagaj profesional pentru o viaţă de om.

— Pentru viaţa mea de pînă acum — ne corectează. **Mai am ani înainte pentru creaţie ştiinţifică.**

Nu greşisem în cîteva din presupunerile făcute, ascultîndu-i glasul. Răspunsurile scurte, zgîrcite s-au însufleţit parcă, pe măsură ce discuţia se apropia de sfîrşit. Şi am avut impresia că, fără o grabnică problemă ce-i solicita prezenţa într-un laborator, discuţia ar fi continuat cu mai multă căldură, chiar despre recile formule chimice...

OMENIE ŞI CĂLDURĂ SUFLETEASCĂ

Despre căldură sufletească şi despre omenie, mai ales despre omenie, purtăm o scurtă discuţie la clinica de urologie a Spitalului nr. 2, Spitalul Bega, cum i se mai spune. **Conf. dr. BRANCO ŞTEFANOVICI** şi **conf. dr. PETRU DRAGAN** ne dau replici în care noţiunea de muncă nu poate fi pusă în balanţă decît cu un preţ „imens", cum spune **prof. dr. docent IOSIF BULBUCA, şeful clinicii,** care intervine din cînd în cînd în discuţie, preţul de neestimat al unei vieţi omeneşti.

— Pretenţiile în medicină sînt fantastice — replică dr. Branco Stefanovici — **şi îndreptăţit exigente. Şi ele cresc foarte repede. Şi în munca medicului nu sînt admise rebuturile. Iată cîteva elemente de la care se poate porni, încercînd să delimităm munca medicului.**

— E nevoie nu numai de o profundă dragoste de oameni dar şi de curaj în munca aceasta.

— De un curaj justificat, da.

— Ce înţelegi prin curaj justificat ?

— Curajul asumării răspunderii de a încerca tot ce e posibil pentru salvarea unei vieţi, bazat pe un bagaj de cunoştinţe şi experienţă acumulat cu grijă.

— Profesia de medic are o înaltă utilitate umană, socială. Cum înţelegeţi această utilitate?

— Mă pasionează descoperirea a ceea ce depăşeşte practica cotidiană, spune conf. dr. Petru Drăgan. **Practica medicală trebuie să se îmbine şi cu cercetarea.**

Aflăm, dar nu de la dînsul, că lucrarea ce constituie teza de doctorat „Circulaţia intrarenală", lucrare realizată împreună cu dr. Gheza Deutch, este solicitată în mai multe ţări din lume.

— Ce aţi dori să realizaţi în practica medicală ?

— Grefa rinichiului. (Răspunsurile au fost simultane.)

— Cînd credeţi că munca doctorului aduce cel mai mare beneficiu ?

— Cînd cîştigă pentru bolnav ani de viaţă, răspunde dr. Stefanovici.

Un medic e un om ca toţi oamenii. Sau poate, cînd este un medic foarte bun, pentru bolnav, el devine un om neobişnuit. Sub aparenţe, definim în gesturile largi, în vorba colorată şi puţin repezită a doctorului Branco Stefanovici, ca şi în tăcerile, în sfiala doctorului Petru Drăgan, tenacitate, îndrăzneală şi... dragoste. Dragoste pentru profesie, exercitată de multe ori în condiţii grele, uneori cu utilaje învechite, dragoste pentru oameni, bolnavii aceia care devin nişte copii mari care îşi privesc medicul cu ochi rugători şi-l sîcîie citeodată cu întrebări, dragoste pentru ceea ce depăşeşte practica de astăzi şi aparţine viitorului, pentru nou.

...UN LUCRU TREBUIE FĂCUT BINE SAU DE LOC

Blonda **ROSEMARIE STEIN** şi brunetul **LIVIU TEGHIU,** au de partea lor tinereţea, entuziasmul şi încrederea că vor învinge eşecurile, greutăţile. Deocamdată sînt studenţi în anul V, unul specializîndu-se în limbile germană şi română, iar celălalt în franceză şi română.

— Ce credeţi despre munca pentru care vă pregătiţi ? o întrebăm pe Rosemarie Stein.

— Am dorit să fiu profesoară, îmi realizez visul şi sper că voi fi un dascăl bun. Munca din facultate e o etapă doar, dar hotărîtoare pentru mai tîrziu.

— Cu ce sentimente aşteptaţi sfîrşitul acestui an ?

— Cu încredere, cu puţină teamă, cu oarecare nesiguranţă şi cu multă curiozitate.

— Cîteva precizări, vă rog.

— Încredere în mine fiindcă nu-mi plac jumătăţile de măsură. Un lucru trebuie făcut bine sau de loc. Teama e legată de faptul că, fiind foarte pretenţioasă faţă de mine însumi, voi fi foarte severă cu elevii mei. Nesiguranţa este explicabilă. Sînt tînără, dar, ca profesoară, mi-ar place să lucrez cu clase mai mari. Sigur, tinereţea nu e o piedică, e doar un mic neajuns. Ca să-l înlături, îţi sînt necesare multe calităţi. Le voi avea ? Despre curiozitate, cred că nu mai e nevoie să vă spun multe. Este curiozitatea inerentă unei vieţi noi, în care responsabilitatea capătă alt conţinut.

De la Rosemarie Stein la Liviu Ţeghiu trecem de la un interlocutor calm, liniştit, la unul ce promite a fi om de acţiune, rapid în hotăriri, mai cutezător. Poate larga şi excelenta lui participare la viaţa studenţească îi conferă sau, mai bine zis, îi amplifică aceste calităţi.

— Ce reprezintă munca de student ?

— Învăţătură care să te acapareze.

— Iar facultatea ?

— O muncă decisivă pentru mai tîrziu.

— Comportarea din trecutul studenţiei este şi ea hotărîtoare pentru viaţă ?

— Absolut. Cine e trîndav acum, va fi şi mai tîrziu.

— Ce v-ar place să faceţi ?

— Muncă de cercetare. Dar voi pleca acolo unde va fi nevoie de mine.

— Ce fel de profesor veţi fi? V-aţi gîndit la acest aspect ?

— Sper să fiu un astfel de profesor ca măcar cîţiva elevi să-mi urmărească lecţiile cu sufletul la gură.

— Practica pedagogică din timpul facultăţii e foarte importantă ?

— Calitatea practicii este esenţială pentru noi. Şi pentru asta, cred c-ar fi mai nimerită, infinit mai utilă, o practică de o lună de zile, cu continuitate, decît o zi pe săptămînă, ca acum.

— La ce ţineţi foarte mult ?

— La demnitate.

— Şi la mai ce ?

— La exigenţă.

Să nu uităm să subliniem însă şi ceea ce îi apropie pe aceşti doi studenţi, atît de diferiţi ca înfăţişare, atît de deosebiţi ca temperament : excelente rezultate la învăţătură şi în munca asociaţiei studenţeşti...

★

Recunoaştem că nu ne-am putut respecta dorinţa de a căpăta doar cîte un argument de la fiecare intervievat pentru a demonstra frumuseţea şi utilitatea muncii. Nici nu era posibil. Sînt prea bogate sensurile sale, mai ales cînd sînt descifrate sub amprenta personalităţii fiecăruia.

— Argumente ? se miră cineva, la începutul discuţiei. Se pot da zece, douăzeci, o sută !

Ceea ce ne-au dovedit-o şi interlocutorii din ancheta noastră. Cu prisosinţă.

Lucia MANOLESCU
L. MEDOIA

Clepsidra

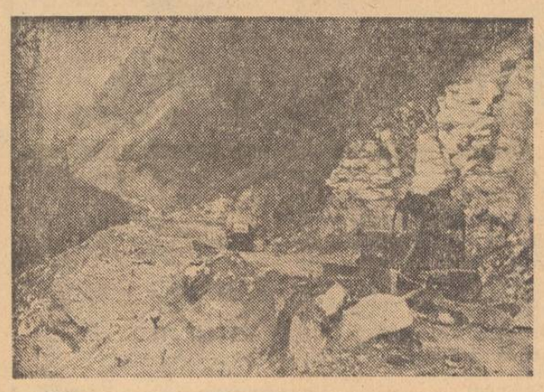

O secvenţă de pe şantierul transfăgărăşanului

ASALTUL FĂGĂRAŞULUI (II)

de Constantin VIŞAN

Transfăgărăşanul nu va avea pantă mai mare de 7°. Şoseaua de la Predeal depăşeşte la unele curbe 9°. Drumul din Făgăraş va avea două benzi. El va deschide, la 200 de km de capitală, una din cele mai splendide zone turistice din România. La Bilea admirăm primele semne ale proiectului de transformare a Făgăraşilor, într-una dintre cele mai ademenitoare staţiuni turistice din Europa. Se vor amenaja aici 12 pîrtii de ski în lungime de 16 950 de metri, cu o capacitate simultană de 4 100 schiori. La Bilea Glăjărie, la Bilea Cascadă, la Bilea Lac, la Lacul Doamnei, la Lacul Caprei, la Valea Caprei turiştii vor găsi un patinoar natural, popice pe ghiaţă, pîrtii de săniuţe şi de bob, trambuline de ski, terenuri de volei, de baschet, de tenis de cimp, bowlinguri, cartinguri, jocuri mecanice, telegondole, poştă, telefon, dispensar, salvamont. Paralel cu şoseaua se va putea circula cu ajutorul a trei teleferice, pe traseele Bilea Glăjărie-Cascadă, Bilea Cascadă-Lac şi Bilea Lac-Valea Caprei.

Din cei 97 de kilometri ai şoselei, 37 vor fi dublaţi de teleferic. Trebuie să se ţină cont că aici zăpada ţine 6—7 luni pe an. Cabanele, hotelurile, dotările lor, vor fi realizate după ultimele exigenţe ale confortului modern, într-un stil arhitectural care se armonizează cu peisajul munţilor.

Transfăgărăşanul va face, de asemenea, accesibile bazine forestiere niciodată exploatate. Chiar mişcarea turmelor va fi altfel decît pînă acum pe crestele Făgăraşului. Produsele lor vor fi transportate cu uşurinţă într-un timp scurt. Se va crea printr-un munte niciodată străpuns, o nouă legătură spre Transilvania.

— Via vita... Drumul este viaţă... spuneau italienii. Şi cineva, unul dintre constructori, un încercat şi talentat genist evocă drumurile celebre ale umanităţii.

Transfăgărăşanul nu va fi, nici prin cota la care e construit, nici prin performanţele tehnice, mai prejos de capodoperele artei rutiere. Această lucrare purtînd semnătura constructorilor în haină militară este comparată cu Via Traiana care-a unit Roma cu Dacia, Via vita. Drumul înseamnă viaţă. Şi civilizaţie. Cunoaştere. Comerţ. Turism. Întîlnire cu splendorile naturii.

Transfăgărăşanul este în afară de toate acestea şi un simbol. Simbolul îndrăznelii româneşti, al năzuinţei noastre spre înălţimi, spre infinit. O nestemată contemporană la salba de frumuseţi a acestor pămînturi dragi. Pe parapeţii de piatră ai acestui drum al cutezanţei am văzut scris cu literele dragostei, ale admiraţiei şi recunoştinţei un nume : Nicolae Ceauşescu !

SECVENŢE

Cei patru copii se îndreptau, ca de atîtea ori, cu voie bună spre bătrîna casă a Gheorghiţei Despa Georgescu. Ziua părea ca una obişnuită şi nici unul dintre ei nu bănuia că peste cîteva minute vor fi eroii unei întîmplări dramatice.

★

Pionierii detaşamentului din clasa a V-a şi-au propus să îngrijească o bătrînă, pe cea mai bătrînă femeie a satului care era lipsită de ajutor. Împărţiţi în grupe de cîte patru mergeau în fiecare zi la căsuţa din margine de sat. Băieţii spărgeau lemne şi împrospătau apa în vase, fetele pregăteau mîncare şi făceau curăţenie. Cînd terminau cu lucrul se aşezau roată în jurul celei mai vîrstnice femei din sat, rugînd-o să le povestească iar şi iar din trecutul care lor li se părea ca aparţinînd altor lumi.

GESTUL EROIC AL PIONIERILOR DIN VALEA MARE

La cei 86 de ani, bătrîna Georgescu prinsese parcă un surplus de energie şi îi revenise dragostea de viaţă, viaţă pe care, pînă nu de mult, o blestema în fiecare zi. După mulţi ani de singurătate, casa nu-i mai era pustie. Odaia i se lumina cînd veneau copiii. Povestind despre întîmplări de altădată, despre oameni şi fapte de demult, despre obiceiuri străvechi, constata cu uimire că îşi aminteşte de anii de tinereţe, ani pe care credea că i-a uitat de mult. Dar nu a trecut inutil prin viaţă, ba şi acum mai este de folos cumva, măcar pentru a satisface setea de curiozitate a micilor ei prieteni.

Iată că trebuie să sosească curînd ; cine vine azi ? — poate că este rîndul Mioarei, poate Valerica şi băieţii aceia doi Petrică şi Gheorghiţă...

Înfăşurată în haine multe, la 86 de ani frigul pătrunde pînă în măduva oaselor — şi ea nu prea făcea risipă de lemne — bătrîna se apropie de vatră ca să aţiţe focul pentru a-şi întîmpina oaspeţii cît mai bine. După un timp odaia se umple de fum şi de miros de cîrpă arsă. Veşmintele bătrînei ard mocnit. Inutil să arunce hainele de pe ea. Sînt încheiate şi legate cu mulţi nasturi şi cu multe aţe, inutil să strige, nu are cine s-o audă. Teama îi paralizează mişcările şi doar gîndul se revolta, gîndul că a supravieţuit familiei, că a trăit atîta amar de vreme ca să sfîrşească acum în chinuri groaznice.

Georgescu Petre, Cristea Gheorghe, Dascălu Mioara şi Ionescu Valerica se îndreptau spre locul de destinaţie ca în fiecare zi grăbind pasul fără să-şi dea seama, cu o uşoară nerăbdare. Au strigat-o ca de obicei din prag dar nici un răspuns. De-abia cînd au deschis uşa şi-au dat seama ce se petrece acolo. Nu era nici o clipă de pierdut (puteau fireşte să dea alarmă, dar ajutorul ar fi sosit prea tîrziu). Acţionînd rapid, cu luciditate, ei au reuşit să izoleze incendiul şi să salveze pe stăpîna casei. După care totul a intrat în normal ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat.

(S-a întîmplat la Valea Mare, judeţul Dîmboviţa în 1971).

Marin IONIŢĂ

Din vorbă în vorbă

de Ion ŢUGUI

LAURENŢIU CERNET, Timişoara : Din punctul de vedere al celor scrise în legătură cu starea drumului din Cerneţi, în legătură cu trecerea peste riul Topolniţa (s-a putut descifra Topaliţa !) şi semnate G.G., ca şi al răspunsului nostru, publicat în „Magazinul" din 9 octombrie, rîndurile dv. sînt o foarte dezinvoltă duelare cu nişte mori de vînt pe care vi le-aţi făurit singur. Vă cerem îngăduinţa să reţineţi, pentru logica în care v-aţi montat, următoarele :

1) Am răspuns la o scrisoare, şi nu ne-am gîndit s-o suspectăm de superficialitate. La textul reprodus de noi, răspunsul firesc şi de bună credinţă era cel pe care l-am dat. 2) Datele furnizate de dv. sînt cu totul altele, ele nasc o altă problemă, aceasta trebuie pusă în alţi termeni. 3) Cînd primim scrisori de felul aceleia la care răspunsul nostru v-a fost „peste poate", nu întreprindem anchete spre a şti cît de larg este riul, şi cît de gros praful la Cerneţi. Unei acţiuni de acest fel trebuie să-i urmeze un material aparte, într-un spaţiu tipografic egal cu rubrica noastră pe cel puţin patru săptămîni. 4) Scrisoarea dv. ţinteşte pe-alături de semnatarul rubricii, dar ea poate face obiectul unui articol detaliat, pe care vă sugerăm să-l expediaţi unui cotidian, sau să-l înmînaţi forurilor competente. Aceasta, numai în cazul că este adevărat ceea ce spuneţi : „nişte îndoieni (caută) să găsească justificări pentru îndolenţa lor"...

Felicitări pentru dexteritatea întru ironii djalogate, (le-am gustat cu o conciliantă detaşare), şi mulţumiri sincere pentru rivna ce-o depuneţi în vederea elucidării unei situaţii realmente foarte grave, faţă de care, afectiv, sîntem de partea dv...

UN ANONIM, din Bucureşti : Declanşaţi minii, şi nu aveţi curajul să le semnaţi. Cum se spune într-un proverb, toţi cîinii de pe suflet i-aţi asmuţit asupra noastră. Asta încă n-ar fi nimic ! Dar mai şi încercaţi a „justifica" o hoţie, luaţi apărarea hoţului, inoculînd într-o evidentă categorică tot felul de motive. Iată rezumatul mentalităţii în care staruiţi : Dacă într-o bună zi, la cutare magazin nu găsim cutare lucru, să nu mai stăm pe gînduri şi să furăm. Să furăm cît mai repede, iar după noi... potopul ! Acest fel de a „vedea" jigneşte ideea de om, ne repugnă tuturor, şi credem că într-o astfel de mentalitate sînteţi un solitar absolut. Ne gîndim la un remediu — dar asta ţine de conştiinţă ; ne mai gîndim că v-aţi aflat într-o stare „deschisă" persiflărilor — dar cu astfel de lucruri nu se poate persifla. Mai cugetaţi şi dv.

„Bun îi vinul ghiurghiuliu" — zice un cîntec atît de des zvonit sub soarele toamnei. Am pus paharul pe masă, greu ne vine să-l ridicăm, căci iată ce ne scrie **Dr. AURELIA BACIU-PETRESCU, (medic specialist), din Cîmpulung-Argeş :** „Vă trimit în acest plic etiqheta de pe o sticlă de... borş, oţet sau orice altceva, în afară de ceea ce scrie pe ea, cu rugămintea de a mă lămuri şi pe mine cum se face că în judeţul hărniciei, onoarei şi cinstei, oamenii sînt traşi pe sfoară în mod atît de grosolan. Poate că nu mă credeţi. Am vrut să vă scriu mai de mult dar am renunţat crezînd că poate s-a făcut o greşeală. Cum lucrurile continuă, mă întreb cum îşi permit nu ştiu ce persoane să-şi bată joc astfel de oameni şi de legi ! Gîndindu-mă că poate pînă la cercetarea, care sper că se va face de către organele în drept, dovezile s-ar putea să dispară, voi cumpăra chiar astăzi o sticlă, pe care o voi păstra intactă. Aceste false licori ale lui Bachus se vînd de mai mult timp în magazinele cu autoservire din Cîmpulung-Argeş"... (pe etichetă stă scris „Podgoria", vin de regiune superior, iar în imaginea din mijloc se află un vas cu pinze. Nici un nume de unitate producătoare sau de localitate).

Bun îi vinul... dacă-i vin, am zice noi. Dacă e precum spuneţi, nu ne-am încumeta să vă fim oaspeţi. Vom veni cu vinul nostru, şi vă rugăm să păstraţi intactă sticla pe care aţi cumpărat-o...

„Eu, bătrînul intelectual **VASILE IRIMESCU-HUMULEŞTEANUL,** la cei nouăzeci de ani ai mei, fac revistei „Magazin" o întrebare discretă şi o propunere solemnă : ar face ca cei de azi şi din viitor să ştie şi ei de mai este încă în viaţă cineva care să-l fi cunoscut aevea şi să fi vorbit cu neîntrecutul povestitor Ion Creangă ?... Dacă ar face,

PE FIRUL EVENIMENTELOR

NEFERICITUL VÎNZĂTOR

de Nicolae LUPU

Se întîmplă ca unii politicieni occidentali să constate, după ce din diferite motive își încheie sau își suspendă provizoriu cariera, că nu sînt în stare de nimic altceva. Greu de crezut că handicapul s-ar putea datora unor solicitări mai pretențioase în alte îndeletniciri. Ești tentat mai degrabă să pui totul pe seama faptului că un timp mai lung sau mai scurt personajele în cauză au făcut dovada unei singure abilități, aceea de a induce în eroare. Și asta ce-i drept se poate întîmpla în orice profesiune. Este ilustrativ cazul lui George Brown, unul din fruntașii partidului laburist. În timpul guvernării partidului său gafele s-au acumulat în asemenea măsură încît el a fost nevoit să demisioneze. Pe urmă în alegeri și-a pierdut și locul în parlament. Pentru a-l salva, el neavînd altă sursă de existență, cîțiva oameni politici s-au coalizat pentru a-i obține titlul de lord. Cum se pare că dacă rămîi simplu lord, fără să te ocupi de „agricultură", „industrie" sau „finanțe", nu este chiar atît de rentabil, domnul George Brown și-a aranjat un post de „consilier" al unei firme de produse textile. În această calitate a apărut zilele trecute într-un magazin unde și-a propus să îndeplinească timp de vreo cîteva ore funcția de vînzător pentru a contribui la promovarea plasării produselor de lenjerie feminină trimise pe piață de firma ce cu onoare o reprezenta. Evident calculul operației se baza nu atît pe calitatea mărfurilor cît pe presupusul sex-appeal politic al proaspătului consilier.

Din nefericire pentru el tocmai din cauza ultimelor sale poziții politice toată vînzarea a eșuat. În timp ce lordul Brown lăuda calitatea lenjeriei, un muncitor enervat de sprijinul dat de fostul lider laburist intrării Angliei în Piața comună l-a întrerupt spunîndu-i :

„Mare vînzător ai ajuns George ! Vinzi interesele poporului englez. Sprijinind Piața comună ai vîndut sindicatul din care faci parte și partidul laburist". Brown s-a făcut că nu aude și a continuat să se ocupe de lenjerie.

„Asta-i necazul cu tine George, totdeauna eviți să discuți adevăratele probleme. Lordul Brown ar trebui să sprijine mișcarea laburistă nu să vîndă cămăși de noapte". Evident cearta a făcut să crească rîndurile clienților și mai ales a clientelor în fața standului. Ochii lui Brown au început să strălucească triumfător. În sfîrșit un scandal politic care i-ar fi putut asigura succes profesional. Cu un glas de vînzător sigur de el, lordul Brown a strigat gospodinelor adunate :

„Ei ce faceți, nu cumpărați ?

Nu ! a venit prompt răspunsul. Noi am venit doar să te vedem pe tine".

Succes ce nu putea fi înregistrat la casierie. Și este greu de presupus că fostul ministru și actualul lord s-a transformat peste noapte în vînzător doar pentru a distra gratuit publicul. Doar a făcut asta, fără succes, atîția ani.

Tînăra Felicitas Beuthien sub efectul drogării a încercat să se sinucidă. În fața a peste 100 de persoane, ea s-a aruncat la Neapole în apa mării. Intervenind prompt, un funcționar din garda financiară a salvat-o de la o moarte sigură. În fotografie : tînăra Beuthien și salvatorul ei.

Lumea capitalistă față-n față cu problemele ei

ZILNIC 2000 DE OAMENI ÎȘI PUN CAPĂT VIEȚII. DE CE ?

Capitala suedeză a găzduit recent un congres convocat pentru a studia problema sinuciderilor și a mijloacelor de prevenire a lor. Au participat renumiți specialiști din domeniul medical, juriști și sociologi din 45 de țări. Discuțiile purtate, statisticile întocmite pe baza unor date furnizate de Organizația Mondială a Sănătății, au înfățișat un tablou zguduitor : **în întreaga lume, în anul 1970 și-au pus capăt vieții peste 700 000 de oameni, într-un ritm de circa 2 000 pe zi ! În fruntea listei s-a situat Suedia, cu 17 000 de tentative de sinucidere, dintre care au reușit zece la sută. 1 700 de „autoexecuții" într-un singur an, cifră superioară pînă și accidentelor de circulație din această țară (1 200 cazuri în 1970).**

Situația sinuciderilor, deși cunoscută în parte, a avut totuși efectul unei bombe cu explozie întîrziată, surprinzînd, din unele puncte de vedere, pe majoritatea experților prezenți la congres. Este cazul Suediei, considerată mulți ani „oază a păcii sociale" a societății capitaliste, ajunsă în postura de „țară a sinuciderilor". A fost valabil, vreodată, mitul creat în jurul așa-numitului „model suedez", capabil să soluționeze contradicțiile proprii sistemului capitalist ? A surprins, de asemenea ritmul alert în care au sporit sinuciderile în anul 1970 în majoritatea țărilor occidentale. În afară de Suedia, spre exemplu, unde s-au înregistrat 20 de sinucideri la o sută de mii de locuitori, țări ca Statele Unite, Canada, Danemarca, R.F. a Germaniei, Belgia, Franța, Olanda, Norvegia, Anglia, etc. se situează undeva foarte aproape de această cifră. Îngrijorarea este cu atît mai mare cu cît majoritatea celor ce și-au pus singuri capăt vieții erau tineri, între 18 și 25 de ani. Din datele prezentate la congres de specialiștii francezi, alcătuite pe baza unor rapoarte ale Ministerului Sănătății Publice, a reieșit că **„în ultimul deceniu, numărul sinucigașilor între 15 și 19 ani a crescut cu 30 la sută, iar al celor între 19 și 24 de ani cu 50 la sută".**

Analizînd cauzele fenomenului, unii dintre cei prezenți la congres au încercat să considere sinuciderea „un fenomen ineluctabil, o consecință mai mult sau mai puțin fatală a evoluției actuale a societății". Cei mai mulți au acuzat în primul rînd societatea. Unii dintre membrii delegației franceze și-au exprimat părerea că oamenii ajung la acest act al disperării nu ca urmare a unor motive mărunte, ci datorită unora esențiale, cruciale pentru existența celor mai mulți dintre aceștia, cum ar fi neîncrederea în viitor, criza structurii tradiționale a societății, nevoile financiare. După opinia prof. Farberow, conducătorul Centrului de studii privind sinuciderile din Los Angeles, numărul extrem de mare de sinucideri înregistrat în ultimii ani în Suedia se datorește înrăutățirii condițiilor de viață resimțite de tot mai mulți oameni ai muncii. Profesorul american consideră sinuciderea ca un gest al disperării celor în sarcina cărora cade asigurarea traiului unei familii numeroase, sarcină pe care nu și-o mai pot îndeplini. Pierzîndu-și rolul de susținător al familiei, acești oameni încep să se simtă inutili și sinuciderea apare ca un act inevitabil. Printre cauzele indicate de acest expert figurează și folosirea abuzivă a alcoolului și consumul de stupefiante. După opinia sa, droguri ca heroina și L.S.D.-ul stau la baza a cel puțin 20 la sută din sinuciderile înregistrate, mai cu seamă în anul 1970, în S.U.A. și Franța. Suedia, chiar dacă nu figurează printre țările cu mare consum de stupefiante, apare însă pe lista țărilor cu cel mai mare consum de somnifere : 139 de comprimate pe om și pe an.

Experții întruniți la Stockholm au dezbătut pe larg și căile și mijloacele de prevenire și combatere a sinuciderilor. Din păcate au fost exprimate unele păreri dezonorante pentru specia umană, care demonstrează că mai sînt încă oameni nepăsători față de tragedia celor 2 000 de semeni ai lor care-și pun zilnic capăt vieții. Este cazul danezului Hans Seierup, partizanul ideii că „cei ce doresc cu adevărat să moară să fie ajutați să se debaraseze de viață într-o manieră «umanizată» și «demnă»". Asemenea idei au fost energic combătute, mulți specialiști acuzîndu-l pe Seierup că propunerea sa merge pe ideea punerii „candidaților" în posibilitatea de a practica propria lor autoexecuție într-o clinică de sinucidere publică. „În loc să vină cu soluții demne — declara un specialist canadian — se caută rezolvări care pot fi numite, pe bună dreptate, «asasinări camuflate»".

Sinuciderile considerate de unii specialiști la fel de grave ca toxicomania, ale căror dimensiuni și implicații au fost relevate pe larg la congresul de la Stockholm, reflectă marile probleme ale lumii capitaliste : inegalitatea socială, spectrul somajului, nesiguranța zilei de mîine, lipsa idealurilor pentru generațiile tinere.

George NICOLESCU

LA CE VÎRSTĂ se descoperă geniul ? Deși determinarea nu este lesnicioasă, un cercetător canadian s-a consacrat problemei timp de 20 de ani. Iată rezultatele necontenitelor sale cercetări. Facultățile creatoare ale unui poet se află la apogeu între 26 și 30 de ani ; la un medic între 33—34 de ani, la un pictor între 30 și 35 de ani, iar la un romancier între 40 și 44 de ani.

●

AUTOMOBILE silențioase folosind drept combustibil gaz — în 1975, autobuze cu pernă aeriană circulînd pe autostrăzi speciale — în 1982, avioane de pasageri cu decolare și aterizare verticale — în 1983, nave comerciale complet automatizate și teledirijate în 1992 — este prognoza colectivă a peste 212 savanți și specialiști japonezi în domeniul transporturilor. Tot ei sînt de părere că peste zece ani automobilele vor fi înzestrate cu dispozitive electronice care vor împiedica ciocnirile și accidentele. Iar spre sfîrșitul secolului nostru, sînt ei de părere, se vor putea prevedea în timp util cutremurele de pămînt.

DE PRETUTINDENI

●

PARTICIPANȚII expediției sovietice în Mongolia au ajuns la concluzia că pustiul Gobi a fost cîndva un ținut înfloritor. O parte considerabilă a suprafeței sale era acoperită de apă. Cu 130 milioane de ani în urmă erau aici păduri și riuri pline de pești. În pustiu au fost găsite rămășițele unor plante gigantice, a unor saurieni și crocodili.

●

ÎN ORAȘUL iugoslav Valevo s-a început fabricarea unor paratrăsnete radioactive. Sursa radiațiilor ionizante din paratrăsnete este cobaltul 60. Instalația denumită RAG a fost concepută și construită de lucrători ai Institutului atomic din Belgrad. Paratrăsnetul din cobalt este solid și montarea lui revine de cinci ori mai ieftin decît aceea a unui paratrăsnet obișnuit. De asemenea, construcția instalației RAG este foarte simplă și rațională.

●

NINA ROMANENKO, în vîrstă de 24 de ani, salariată la o creșă din Moscova, a devenit cîștigătoarea unui concurs de televiziune care a durat cîteva luni. Obiectivul concursului a fost descoperirea unei fete între 18—24 de ani care să acumuleze calități feminine deosebite. Candidatele concursului trebuiau să pregătească printre altele o salată gustoasă, să gătească produse de patiserie, să prezinte arta coregrafică și să răspundă „în mod chibzuit și inteligent" la toate întrebările puse.

Însemnări din R. P. Bulgaria

DESCOPERIREA UNEI SCRIERI VECHI DE 5000 DE ANI

● Sigiliul de lut încrustat cu o scriere pictografică alcătuită din figuri schematizate de animale și păsări ● La Gradețnița arheologii au găsit o tăbliță de lut pe care se află caracteristici ale scrierilor cuneiforme, cretane sau hitite...

Călătoria făcută recent în Bulgaria, în timpul căreia am străbătut țara de-a lungul și de-a latul, mi-a confirmat impresiile culese într-o vizită mai veche, că tineretul țării vecine și prietene este pasionat după tot ce are legătură cu arheologia. După ce am vizitat monumentele fostelor capitale bulgare Pliska și Preslav, fortăreața din Tirnovo, coloanele romane de la Plovdiv, mormintele de la Kazanlîk, pietrele preistorice șlefuite de la Devetaki, am asociat rezultatul muncii acestor pasionați cuvintelor lui Ovidiu : „Materiam superbat opus" — munca depășește materia. Același simțămînt l-am avut aflînd despre excepționala descoperire făcută în sudul țării, lîngă localitatea Karanovo, reprezentînd un document scris ce pare a fi dintre cele mai vechi descoperiri din Europa. Este vorba de un sigiliu rotund din lut ars, avînd un diametru de 6 cm ; fața sa este împărțită în patru părți egale de două linii drepte perpendiculare, practicate destul de adînc cu un vîrf ascuțit și, probabil, atunci cînd lutul nu se întărise încă. Fiecare din cele patru părți poartă semnele unei scrieri pictografice, alcătuită din figuri schematizate de animale și păsări.

Sigiliul a fost găsit într-o locuință datînd din neolitic, aproximativ între anii 3 600—2 700 î.e.n. Specialiștii bulgari sînt de părere că semnele de pe sigiliu prezintă similitudini cu scrierea pictografică practicată în insula Creta.

Mă aflam în nord-vestul țării. Vizitasem un mare obiectiv industrial și mă grăbeam să ajung la Sofia. Am auzit atunci despre o altă descoperire arheologică excepțională, făcută de aproximativ o jumătate de an, lîngă satul Gradețnița : o tăbliță din lut ars, de formă dreptunghiulară. Pe cele două fețe ale sale au fost identificate numeroase pictograme asemănătoare, ca stil grafic, cu cele de la Karanovo, dar care par a fi mai vechi cu cîteva secole. După cum mi s-a explicat, în toate locuințele „satului" preistoric descoperit la Gradețnița s-au găsit vetre și diferite unelte casnice, elementul comun fiind piuițele pentru rîșnitul grăunțelor. Se presupune deci că ar fi vorba de un loc de cult și tăblița ar fi putut servi unor scopuri rituale.

N-am reușit să văd această tăbliță, dar mi s-a relatat că una dintre fețele ei este împărțită în patru părți inegale prin linii orizontale, deasupra cărora sînt înșirate semne scrise de la stînga la dreapta. Scrierea are o înfățișare cursivă și lasă impresia unei tehnici avansate și ferme. Liniile constituie ceea ce arheologii bulgari denumesc „argumentul indubitabil că este vorba de o scriere", șirurile orizontale fiind și caracteristica scrierilor cuneiformă, cretană, hitită etc.

Tăblița de la Gradețnița cuprinde și inscripții verticale — care ar putea reprezenta cifre sau un fel de punctuație — precum și unghiuri drepte și triunghiuri asemănătoare literei grecești delta. Unele dintre aceste semne au fost găsite și pe reversul tăbliței, împreună cu forma schematizată a unui personaj într-o atitudine de „adorație".

Faptul că sigiliul de la Karanovo și tăblița de la Gradețnița nu sînt ornate cu motive decorative susține și el vechimea foarte mare a celor două documente, în care unii savanți bulgari văd primele începuturi ale scrierii acestor meleaguri care, pornind de la desenarea unor ființe și obiecte, încerca să transmită anumite idei. Inscripțiile găsite în Bulgaria, completează pe cele descoperite mai demult în România și Iugoslavia, aducînd noi mărturii despre scrierea practicată, cu mii de ani în urmă. Ele atestă existența în această parte a lumii a unei comunități cu o înaltă cultură materială, comparabilă cu cea atinsă, în aceeași epocă, de populațiile din Asia Mică și Egiptul antic.

N. GEORGESCU

De pretutindeni

Potrivit unei tradiții, vechi de 400 de ani, la fiecare cinci ani, în localitatea olandeză Dronten are loc un festival al măștilor. Fiecare familie prezintă la festival o mască nouă, cele vechi, potrivit aceleiași tradiții fiind arse la închiderea festivalului. Au fost arse pînă cînd primarul satului s-a gîndit că ar fi mai potrivit ca măștile să fie păstrate, organizîndu-se un muzeu al măștilor din Dronten. Muzeul a luat ființă după ultima ediție a festivalului în august anul trecut. Exponate noi îl vor îmbogăți după cinci ani.

Annie Laurie are numai doi ani, dar la Los Angeles unde trăiește este foarte cunoscută pentru o bizară specialitate a sa : dacă i se leagă mîinile și gleznele și este aruncată într-o piscină, ea se dezleagă în cîteva clipe și se ridică la suprafață. Acest „joc", care firește se face sub supravegherea atentă a unei persoane adulte, o amuză mult pe micuța Annie. Cea care a făcut din ea o maestră este Crystal Scaraborough, cunoscută profesoară de înot.

●

UN MINILASER de gaz, cel mai mic laser din Europa, a fost conceput de oamenii de știință din R. P. Polonă. Instalația minusculă poate fi folosită în mod foarte rațional ca sursă de lumină în munca cu microscopul, la controlul paralelismului suprafețelor, la măsurarea omogenității materialelor transparente, de pildă sticla, și la alte activități similare. Viabilitatea este de 1200 de ore.

●

TURISMUL internațional are toate șansele să înregistreze o dublare în anul 1980, idee care se desprinde dintr-un studiu publicat recent de către Uniunea internațională a organismelor oficiale de turism (UIOOT). Acest lucru este foarte posibil dacă se are în vedere faptul că fenomenul turistic înregistrează, în prezent, o mare dezvoltare. În anul 1970, de pildă, numărul turiștilor a crescut cu 10 la sută față de anul anterior.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

HIPOPOTAMUL PLIMBĂREȚ

În timp ce circul Amar dădea spectacol într-un mic orășel din Savoia de Sus — la Roche-sur-Foron — pe la orele 11 noaptea, Rosa, un superb hipopotam cîntărind două tone și jumătate, a rupt cușca plecînd să se plimbe pe străzi. Paznicul îi explică mai tîrziu directorului circului că animalul dăduse semne de nervozitate, că l-a văzut cînd a ieșit din cușcă, însă a fost atît de speriat încît n-a putut face nici un gest. Înarmați cu bastoane și bice gardienii circului și îmblînzitorii au alergat timp de două ore pe străzile orășelului, încercînd să readucă animalul la circ. Trecătorii, rari din cauza orei înaintate, nu și-au dat seama de pericol, apropiindu-se de hipopotam. Ei au fost în cele din urmă opriți de jandarmii chemați de urgență la fața locului. După puțin timp, hiopopotamul Rosa se întoarse cu viteză, și se opri tocmai în fața camionului-remorcă care-i servise de mijloc de transport între diversele orașe de popas. „Nimeni nu a crezut că el poate alerga așa de repede" — declarau apoi speriații toți cei ce au simțit suflul animalului. În cele din urmă, Rosa acceptă să se urce în camion sub privirile și aplauzele sutelor de oameni care o înconjurau.

TAINICA FARFURIE ZBURĂTOARE... ȘI CEI 200 DE SPECIALIȘTI

Farfuriile zburătoare ! S-au scris despre ele mii de pagini, conținînd între altele și declarațiile martorilor oculari. Aceste misterioase nave cosmice, bănuite a veni din alte planete, au preocupat intens pe oamenii de știință de pretutindeni. Problema a rămas deschisă.

Recent, s-a organizat în Anglia, de către Asociația britanică pentru cercetarea obiectelor zburătoare, o adevărată vînătoare. Două ore au așteptat în ploaie nu mai puțin de 200 de observatori, mobilizați cu acest prilej de către conducerea asociației. 120 de minute de mare tensiune și emoție. Doi polițiști prezentaseră un raport concret. Văzuseră pe meleagurile din preajma localității Staffodschire, evoluînd pe cer, o navă cosmică ciudată. Răspindea o lumină ireală. Continuînd supravegherea, cei doi au avut surpriza de a o vedea aterizînd pe marginea unui cîmp. Aveau certitudinea realității. Doar amîndoi au văzut-o bine. Și apoi erau lucizi, atenți, nici măcar nu băuseră un păhărel, pentru a se putea bănui o... iluzie optică.

Raportul lor prezenta o garanție, fiind concis, concret, clar. Indica și locul aterizării misterioasei nave cosmice.

Deci, la lucru. Era o ocazie unică pentru pasionații obiectelor zburătoare — membri ai asociației respective — de a putea dovedi tuturor că preocuparea lor este serioasă, reală. După descrierea polițiștilor, farfuria zburătoare ar fi aterizat cu precauție, luminînd sinistru cîmpia, în timp ce se deplasa sub farurile amenințătoare. Fără îndoială, au gîndit observatorii, nava era condusă de către locuitorii unei planete care veniseră pe Terra, curioși de a cunoaște un alt soi de viață, de civilizație, deosebită de a lor. Desigur că aterizarea în timpul nopții, se datora unei tainice misiuni primite. Trebuia deci organizată o mică expediție „model" pentru a-i găsi, pe ei și farfuria lor zburătoare, fără s-o bănuie că sînt urmăriți, dar în același timp fără să-i inspăimînte.

Dar dacă piloții străini nave sînt înarmați și se vor apăra cu orice preț ?

S-a găsit o soluție optimă : filmarea ciudatei apariții. Să existe oricînd dovada palpabilă a existenței reale a farfuriei zburătoare. S-o poată prezenta oricînd celor neîncrezători.

Înarmați cu un aparat de filmat de la distanță, dotat cu raze infra-roșii, observatorii s-au apropiat de strania navă cosmică, la o apreciabilă distanță. Într-adevăr, în toiul nopții, sub ploaia rece de septembrie, „farfuria" înainta pe cîmp, răspîndind în jur, o lumină discretă.

Imaginea pe care au prins-o pe peliculă, la o mare distanță, nu era clară, dar ciudată. Bineînțeles cliseul developat se cerea mărit. În camera obscură după operațiile preliminare, observatorii au încercat o mare decepție.

Farfuria zburătoare, înaintînd misterios în noapte, nu era decît imaginea unui fermier, care-și ara ogorul la lumina farurilor tractorului său...

PLOAIA CU BUCLUC...

Întîmplarea era destinată să nu fie cunoscută de marele public, discreția fusese chiar stipulată în contract. Societatea de electricitate din Uruguay (întreprindere de stat) a insistat asupra acestui aspect. Dar, întrucît unul din parteneri nu a respectat alte clauze ale contractului și cealaltă parte s-a simțit absolvită de obligații, ziarele din Montevideo — evident și cititorii lor — au putut afla de următoarea nostimadă : Societatea de electricitate a angajat pentru o anumită perioadă un om care să „aducă ploaia".

Iată pe scurt despre ce este vorba.

De luni de zile, cerul era senin, nu cădea, nici o picătură de ploaie. Oglinda de apă a marelui lac de acumulare din Rincon del Bonete cobora tot mai mult. Aprovizionarea cu energie electrică a urbei Montevideo era primejduită. Restricții din ce în ce mai severe interziceau consumul de curent electric pentru numeroase aparate de uz casnic și gospodăresc. Străzile zăceau în semiîntuneric, reclamele se stinseseră de mult. Dar apa din lac scădea într-una. Motiv pentru care conducerea societății recurse la o măsură disperată. Solicită concursul unui oarecare Juan Baigorri Velar — inginer după propria mărturisire, impostor după părerea altora.

Velar era o figură cunoscută și de pe micul ecran pentru mașinile de el născocite, eficiente după afirmațiile sale, în caz de secetă. Acesta este omul cu care societatea amintită încheie un contract prin care inginerul, cu sau fără ghilimele, se obliga să „obțină" în decurs de 30 de zile, în zona lacului, averse menite să completeze rezervele acestuia de apă, asigurînd astfel o producție normală de curent electric. Contractul semnat în toată regula de președintele și doi directori ai societății pe de o parte și de „omul care aduce ploaie" de cealaltă parte, cerea părților interesate secretul desăvîrșit al tranzacției.

Velar decis să-și onoreze obligațiile asumate, porni mașinile speciale. Peste cîteva zile, să vezi și să nu crezi, se porniră ploi îmbelșugate în toată țara. În toată țara în afară de zona lacului unde abia peste cîteva zile norii slobozîră cîteva picături de ploaie subțire și de scurtă durată.

Societatea, considerîndu-se trasă pe sfoară îl concedie pe proaspătul cadru tehnic. În timp ce acesta, drept răspuns, nu se mai simți obligat la tăcere și informă presa punîndu-i la dispoziție și copia contractului. Ploile abundente care în unele locuri provocară și inundații, făcînd necesară evacuarea a 200 de familii au fost după părerea lui Velar o probă mai mult decît convingătoare a capacității sale. Inundațiile ? Velar își asumă și răspunderea lor și le explică prin insistența observatorilor societății să obțină rezultate cît mai rapide. Graba i-ar fi stricat treaba. Dacă era lăsat să „lucreze" dirija ploaia și acolo unde era atît de așteptată.

Tribunalul va trebui să judece în curînd acțiunea introdusă. Sarlatanul susține că ploaia a fost opera lui și cere o despăgubire substanțială, societatea U.T.E. promite să aducă probe că ploaia a fost opera naturii și deci pretențiile lui Velar trebuie respinse ca neîntemeiate.

Și totuși întîmplarea e adevărată și s-a... desfășurat în august 1971.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

REȘIȚA — EROU DE ROMAN

Trei cărți de Anton Breitenhofer

de Boris BUZILĂ

Cunoscut cititorilor din țara noastră ca romancier și publicist, Anton Breitenhofer trăiește momentul confruntării prozei sale cu cititorul de limbă română, prin apariția, la Editura Eminescu, într-o traducere datorată Sevillei Răducanu, a romanului său „Ciudata prăbușire". Este primul volum, dintr-o suită de trei romane (am evitat cuvîntul **trilogie**, fiind preveniți de autor că, deși legate către ele prin acțiune și personaje comune, cărțile au fiecare propria lor autonomie), dedicate „orașului de pe Bîrzava" — Reșiței, localitatea de obîrșie a scriitorului.

Primul volum, „Ciudata prăbușire", își împrumută titlul de la nucleul dramatic care-i domină acțiunea : prăbușirea într-un accident de muncă, ale cărui cauze rămîn o vreme nedeslușite, a lui Ion Brebenar, zidar de coșuri înalte în „orașul de pe Bîrzava" (Reșița nu este nicăieri nominalizată ca atare). Titlul traducerii românești pare a nu-i satisface pe autor — așa cum mi-a mărturisit — romanul numindu-se la apariție (1966) în original „Am Weltbuckel", într-o traducere literală „Pe cocoașa lumii", denumire împrumutată dintr-o toponimie locală, dar purtînd în ea și unele sugestii generalizatoare.

— Trecutul dumneavoastră de vechi reșițean ne poate îndemna să presupunem, pe noi, cei ce n-am citit încă romanul, că este vorba de o cronică socială a orașului în care v-ați desfășurat o bună parte a activității dumneavoastră — pare-mi-se vreo douăzeci de ani — ca muncitor. Ați avut în vedere, realmente, realizarea unei asemenea cronici ?

— Reșița — orașul care pînă în 1944 putea fi considerat drept cel mai mare centru industrial al țării, uzinele sale furnizînd circa 80 la sută din producția de oțel a României — poate fi în adevăr obiectul unei **cronici**, dar aceasta este treaba istoricilor și a sociologilor. Eu am căutat să mă feresc de o abordare istoricistă a materialului de viață, evitînd, după cum își poate da seama cititorul, nominalizarea localității (deși în chip evident, pe Bîrzava n-a fost și nu este decît un singur oraș și acela e Reșița !) Evenimentelor relatate în carte — dintre care unele s-au petrecut aevea — m-am străduit să le dau o tratare liberă de orice exactitate cronologică sau documentară, astfel încît semnificația lor generală creează ipoteza că ele s-ar fi putut întîmpla oriunde în țara noastră, în perioada respectivă. Toate lucrurile la care se referă romanul — în speță — destinul familiei Brebenar, acea dinastie muncitorească — cum sînt atîtea la Reșița, și al altora — sînt subordonate de fapt unei semnificații mult mai generale.

— Care anume ?

— După cum veți vedea, în primul volum acțiunea începe în 1933, anul crizei economice și al luptelor de la Griviță, iar ultimele pagini ale volumului al treilea consemnează evenimentele din preajma lui 23 August 1944. Amănuntul trebuie reținut pentru că în sensul său implicit, structural, romanul se dorește **cronica** dacă vreți a falimentului unei clase — burghezia din țara noastră și a înălțării și biruinței alteia — proletariatul. Ultimul deceniu din preajma eliberării, 1933—1944, coincide cu momentul istoric cînd burghezia se compromite definitiv pe planul vieții politico-sociale. Ea pierde perspectiva istoriei, ca să nu mai vorbesc de sentimentul **responsabilității** față de destinele acestui popor și atunci procedează așa cum știm : intră în cîrdășie cu fascismul, împinge țara la dezastru.

Singura clasă capabilă să înțeleagă evoluția istoriei a fost clasa muncitoare în sînul căreia, sub influența comuniștilor, un număr din ce în ce mai mare de oameni au început să vadă limpede încotro merg lucrurile.

Așadar, realitățile cunoscute de mine din proprie experiență, constituind, în principal, viața muncitorilor de la Reșița în deceniul care a precedat eliberarea, dar veridice și pe o scară generală, le-am subordonat, atunci cînd am gîndit și am scris romanul, acestei premise.

— Vorbiți-ne despre eroii cărții dumneavoastră...

— Evident, ei reprezintă **clasele sau grupurile sociale** care **se înfruntau în anii aceia și, de asemenea, naționalitățile** care trăiesc și muncesc acolo. Protagoniștii acțiunii, respectiv familia Brebenar, sînt români. În orașul de pe Bîrzava n-a existat niciodată vrăjmășie între naționalitățile care trăiesc acolo. Fiecare a vorbit în limba maternă, și a păstrat obiceiurile specifice, dar mai presus de toate a fost întotdeauna solidaritatea de clasă. În perioada pe care o descriu, aceasta s-a manifestat deosebit de puternic în diferite aspecte ale vieții politice. Este adevărat că atît hitleriștii și uneltele lor autohtone au făcut eforturi disperate să spargă această solidaritate, fără a fi reușit vreodată, pentru că ea era și este ceva ce dăinuiește de veacuri. Așa trăiesc reșițenii de cînd se știu, împreună, români, germani, maghiari ; s-au ajutat ori de cîte ori a fost nevoie ca niște buni vecini, în producție sau în viața socială.

— Traducerea românească poartă mențiunea : „După o versiune inedită 1970"...

— Ulterior anului 1966, cînd a apărut cartea în original, am realizat o versiune nouă, care diferă foarte mult de ceea ce scrisesem inițial. Am multă stimă pentru critică atunci cînd este întemeiată, constructivă. Multe dintre intervențiile mele au la origine obiecții ale criticii. Pe de altă parte, mi-am îmbogățit optica în ceea ce privește realitatea din sînul mișcării muncitorești, oprindu-mă cu mai multă atenție și asupra acelor elemente cinstite care și-au avut rolul lor în epocă și care au acționau în cadrul partidului comunist.

— Celelalte volume sînt gata ?

— Volumul următor, „Pictorul de fete", a apărut în limba germană în 1969. Ultimul, a cărui acțiune îa sfîrșit la Eliberare și care oglindește modul în care a fost pregătită insurecția armată în sudul Banatului, l-am predat săptămîna trecută editurii Kriterion. Se intitulează „Prea tîrziu pentru Marilena". Marilena este cel de al șaselea copil al muncitorului mort ca urmare a **ciudatei** sale **prăbușiri**, Ion Brebenar. Născută prematur pe vremea cînd mama sa, Persida, era maltratată de poliție, ea va purta pînă la capătul scurtei sale vieți povara unor malformații congenitale.

— Mai aveți ceva în lucru ?

— Deocamdată nu. Cărțile acestea mi-au luat zece ani de muncă „pe apucate" : în concediu, nopțile.

— Confruntarea cu cititorul de limbă română vă dă emoții ?

— Din două motive, da. Pentru că nu este numai o confruntare a prozei mele cu cititorul de naționalitate română ci și a cărții mele cu ceea ce se scrie acum în românește, cu nivelul literar actual, pe care-l apreciez foarte mult. În literatura română clasică sînt trei opere pe care le socotesc cărțile mele de căpătîi, cărora formația mea de scriitor le datorează mult și ale căror ecouri răzbat, într-un fel sau altul, în romanele despre care am vorbit : legenda Meșterului Manole, „Răscoala", „Baltagul".

Îmi place să cred că apariția acestei cărți nu va trece neobservată de critică.

O CONVORBIRE CU NEPOTUL LUI EMINESCU

Colonelul Gheorghe Eminescu, în prezent pensionar, este fiul lui Matei Eminescu, cel mai mic dintre frații poetului. Gheorghe Eminescu este cel de al treilea militar de carieră din familie. Atît tatăl său, Matei, cît și un alt frate al poetului, Iorgu, au fost ofițeri.

Nepotul marelui Domn al poeziei românești este cel din urmă vlăstar de sex masculin, purtător al acestui nume ilustru și scump nouă tuturor. Are 73 de ani, dar cuceritoarea sa tinerețe spirituală, alura sportivă, glasul profund și viguros, o memorie uluitoare îl șterg din categoria virstnicilor. În trăsăturile feței și în privirea nostalgică stăruie acel ceva nedefinit care amintește de Mihai Eminescu.

Ascultîndu-l cît de frumos povestește îl întreb de ce n-a încercat să scrie literatură.

— M-a copleșit totdeauna strălucirea, măreția numelui pe care fără voia mea l-am primit o dată cu viața. N-am uitat nici o clipă că mă leagă de poet o rudenie de sînge. Am căutat să nu arunc vreo umbră măcar asupra numelui care deopotrivă aparține tuturor. Dacă nu mă chema astfel, fără îndoială că aș fi încercat să scriu, fiindcă doream nespus de mult acest lucru. Nefiind sigur însă de puterile mele n-am îndrăznit, fiindcă am considerat că aș comite o impietate față de memoria poetului. Și poate că viața mea s-ar fi scurs fără bucuria, amărăciunea ori farmecul acelui mister pe care-l tăinuie în adîncul ființei sale orice creator, dacă nu aș fi avut și o altă mare pasiune.

Pasiunea despre care ne-a vorbit Gheorghe Eminescu este istoria, mai ales epoca Revoluției franceze și cea a lui Napoleon. Studiului perioadei napoleoniene i-a închinat întreaga sa viață. Rezultatul : un amplu și documentat volum intitulat simplu : „Napoleon", căruia i se adaugă interpretarea inedită a autorului.

Nu pot să închei aceste rînduri fără a aminti și de unica fiică a lui Gheorghe Eminescu — doctor docent în științe juridice — Yolanda Eminescu, șefa sectorului de drept civil la Institutul de Cercetări juridice al Academiei, autoare a 20 de lucrări de specialitate. Ultima sa carte, recent apărută, avînd și un caracter de popularizare, „Mari procese din istoria justiției", s-a bucurat de succes de librărie. Recunoscută chiar și peste hotarele țării drept o foarte bună specialistă în probleme de relații de proprietate industrială, Yolanda Eminescu este mereu invitată în această calitate în diferite țări.

Doi oameni, ultimele din cele mai apropiate rude de sînge ale lui Mihai Eminescu...

Veronica RUSSO

VĂ PREZENTĂM:

MUZEUL DE ISTORIE ȘI ARHEOLOGIE DIN ALBA IULIA

Înființat cu peste opt decenii în urmă, la 2 octombrie 1887, Muzeul de istorie și arheologie din Alba Iulia și-a îndeplinit permanent rolul de păstrător și nu arareori de salvator al vestigiilor trecutului, de puternic focar de educație și cultură, devenind azi un adevărat institut de cercetări. Reorganizat cu prilejul sărbătoririi semicentenarului Unirii, muzeul a primit două mari localuri, monumente istorice, cu 86 săli de expoziție, laboratoare, ateliere, depozite, birouri, o mare bibliotecă de specialitate : Palatul Babilon și clădirea Sălii Unirii.

Lapidariul muzeului păstrează

Clădirea Babilon ce păstrează o parte din colecțiile muzeului din Alba Iulia

multe din vestigiile anticului centru militar, economic și administrativ al provinciei Dacia, orașul Apulum, care a cunoscut o puternică înflorire în cei 165 de ani ai stăpînirii romane. Pot fi văzute aici monumente epigrafice, reprezentări sculpturale închinate unor divinități, precum și o foarte interesantă piesă — Lupa Capitolină — simbolul Romei, descoperită la Alba Iulia.

Secția de artă plastică prezintă pînze și sculpturi în lemn și piatră semnate de artiști ca : Ion Jalea, Corneliu Baba, Ion Vlasiu, Brăduț Covaliu. Ca un fir roșu în această expoziție predomină ideea unității naționale și a luptei poporului român pentru dreptate socială și întregire politică într-un stat liber, de sine stătător.

Secția de artă populară și etnografie arată rezultatele muncii atelierelor de ceramică de la Vlădești (Muntenia), Hurez (Oltenia), Marginea (Moldova), Vama (Transilvania) ; obiecte de lemn — căuce și linguri de pe Valea Sebeșului, furci de tors din Mărginimea Sibiului, donițe și ciubere din Munții Apuseni și o întreagă gamă de piese vestimentare.

În clădirea Sălii Unirii, localul unde s-a pecetluit, așa cum arată inscripția cu litere de aur săpată în marmură pe frontispiciul localului, unirea tuturor românilor la 1 decembrie 1918, este organizată **secția unității poporului român**, o creație unică în țara noastră, care constituie în esență o elocventă lecție de istorie națională. Ceramică și unelte din epoca daco-romană, arme din evul mediu, manuscrise și cărți vechi românești — Noul Testament de la Bălgrad (1648), Biblia de la București (1688), un manuscris al vestitului Supplex Libellus Valachorum. De asemenea, primele cărți românești tipărite în Transilvania, pistoalele prefecților lui Avram Iancu, haina și fluierul „regelui munților", multe documente cu semnăturile lui Iancu, Buteanu, Balint. Pot fi văzute aici vestigii în legătură cu războiul de independență (1877), lucrările tipărite de asociația Astra, memorii și scrisori din epoca Memorandumului în care se cerea Unirea Transilvaniei cu România, documente ale unităților de voluntari ardeleni, care luptau în Italia, Rusia și Franța între 1917 — 1918, ziare, reviste, foi volante și diferite obiecte în legătură cu actul de la 1 decembrie 1918. Secția se termină cu desfășurarea în imagini a adîncilor transformări economice, sociale, politice și culturale din zilele noastre. La loc de cinste sînt expuse cele șase volume cu documentele originale ale Unirii, drapelele cu care masele de țărani au venit la Alba Iulia, manuscrisul celebrului discurs al lui Vasile Goldiș și alte piese revelatoare. Pe frontoanele sălii se desfășoară frescele domnitorilor și ale oamenilor de cultură, luptători neînfricați pentru Unire.

Colectivul științific al instituției este antrenat în această perioadă în diferite acțiuni cultural-educative și științifice : ghidaje și lecții în muzeu, participarea la brigăzi științifice, elaborarea de conferințe și articole de popularizare, muncă de cercetare pe teren. Rezultatele cercetării științifice sînt publicate în articole și studii în anuarul muzeului — revista Apulum (care a ajuns la al IX-lea volum) și alte publicații de specialitate. Printre obiectivele importante ce stau în fața colectivului muzeului sînt : reorganizarea secției de istorie veche și arheologie, completarea tematicii acestei secții, pregătirea volumului X al publicației anuale și organizarea pentru anul 1972 a unei expoziții legate de comemorarea centenarului morții lui Avram Iancu.

Vara care s-a încheiat a fost bogată în descoperiri arheologice, la cetatea de la Piatra Craivii, vechiul Apoulon dacic, continuîndu-se dezvelirea sanctuarului de pe terasa balcon. Săpăturile de la necropola romană din Apulum, de la Dealul Furcilor, au dat la iveală noi morminte de inhumație și incinerație aparținînd populației orașului, iar la așezarea neolitică din satul Ghirbom, comuna Bergin, s-a descoperit o interesantă locuință de suprafață cu platforma și cuptor de ars. Aici s-au găsit vase întregi sau fragmentare ce păstrează ornamentația specifică culturii neolitice de tip Petrești. Tot la Ghirbom s-a continuat dezvelirea necropolei de inhumație din perioada migrațiilor (sec. V — VI e.n.). La cetatea medievală, fostă posesiune a domnilor Moldovei, de la Cetatea de Baltă, s-au stabilit fazele de construcție, forma și dimensiunile sale. O altă descoperire interesantă în acest loc o constituie o cetate de pămînt întărită cu valuri, palisade și șanțuri. Această cetate a avut două faze de construcție fiind folosită doar în cazuri excepționale. Distrugerea ei se încadrează în perioada marelui atac al tătarilor din anul 1241.

Colecțiile muzeului s-au îmbogățit recent cu noi piese arheologice — altare votive, piese sculpturale romane — și obiecte de artă populară — ceramică, icoane pe sticlă, țesături achiziționate din diferite locuri ale județului Alba, iar în laboratorul muzeului s-au efectuat restaurări de piese arheologice în ceramică și metal de la Piatra Craivii, conservîndu-se, de asemenea, întregul material etnografic din lemn.

Prof. Ion BERCIU și Vasile MOGA

Statuie reprezentînd pe un împărat roman

CADRAN

Reîncep cursurile universităților populare

În noul an de activitate, universitățile populare își propun un plan bogat, avînd în atenție recentele documente de partid. În prezent, numărul universităților ce funcționează în localitățile rurale se ridică la 130. Noi universități vor fi deschise în alte comune, care dispun de cadre de specialiști. În planul de acțiuni figurează cicluri privind educația tineretului, ca de exemplu : „Tineretul și viața" (Cisnădie), „P.C.R. și idealurile tinerei generații" (universitatea din Ocna Sibiului), „De la cuviință la etică" (com. Tălmaciu-Brașov).

Premiere la Naționalul craiovean....

Deschizînd ultima sa stagiune pe scena localului actual, Teatrul Național din Craiova a prezentat în premieră piesa lui Horia Lovinescu „Omul care...", pusă în scenă de Valentina Balogh și Vasile Buz. În actuala stagiune, colectivul teatrului va mai prezenta, în premieră, comedia lui Aurel Baranga „Interesul general", după care vor urma „O scrisoare pierdută" de Caragiale și „Sînziana și Pepelea" de Alecsandri. Din dramaturgia universală sînt programate „Piine amară" de Claude Spaak, „Prima zi de libertate" de Leon Kruczkowski și „Nevestele vesele din Windsor", de Shakespeare. Se va realiza, de asemenea, un schimb de spectacole cu teatrul „Powszechny" din Lodz — Republica Populară Polonă.

Și la teatrul de păpuși

Tot cu o premieră pe țară și-a inaugurat noua stagiune — cea de-a 22-a de la înființarea sa — și Teatrul de păpuși craiovean. Este vorba de piesa „Zal-zar" a Giorginei-Viorica Rogoz, după o legendă iraniană din „Cronica șahilor" de Firdousi. Spectacolul a fost pus în scenă în cadrul manifestărilor culturale prilejuite de aniversarea a 2 500 de ani de la înființarea statului iranian.

Studioul teatral arădean

Studioul de pe lîngă teatrul de stat din Arad își deschide stagiunea cu drama lirică „Melodie varsoviană" de Leonid Zorin în regia lui Peter Bokor.

Noutățile „Electrecordului"

Casa „Electrecord" editează luna aceasta discuri într-o gamă tematică mai largă. Astfel, un disc cuprinde poemul simfonic „Marsyas" de Alfons Castaldi, cu orchestra Radioteleviziunii dirijată de C. Bobescu și „Vrăjile Armidei", poem pentru vioară și orchestră de Ion Nonna Otescu, cu aceiași orchestră, dirijată de Alfred Alecsandrescu, solist fiind Alexandru Theodorescu. Va apare un nou disc Mozart care va cuprinde Concertul nr. 13 pentru pian și orchestră în do major, KV 415 cu orchestra Festivalului din Lucerna, dirijor Rudolf Baungartner și Concertul nr. 19 pentru pian și orchestră în fa major, Kv 459, cu orchestra Filarmonicii din Berlin, dirijor Ferenc Fricsay, solistă : Clara Haskil. Ambele sînt înregistrări VEB Deutsche, Schallplatten — Berlin. Muzica populară românească cuprinde imprimări cu numele lui Constantin Gherghina (trompetă), Marinică Iordache (voce). Muzica ușoară : Angela Similea (melodii de George Grigoriu), Margareta Pîslaru (patru melodii din repertoriul italian și francez). La povestiri : „Banu Mărăcine", la teatru : „Hagi Tudose" de Delavrancea.

Epopee pe Someș

Prin grija organelor locale de partid și de stat din Satu Mare și a redacțiilor „Cronica sătmăreană" și „Szatmari hirlap" va fi reeditat albumul „Epopee pe Someș", document emoționant al luptei cu stihiile naturii. Albumul este însoțit de o prefață în limbile rusă, engleză, franceză și germană.

Săptămîna la TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 24 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 8.30 Sport și sănătate. 9.00 Matineu duminical pentru copii. Film serial : „Sebastian și secretul epavei" (V). Episodul „S.O.S. în Groenlanda". 10.00 Viața satului. 11.15 Toamna muzicală clujeană. 12.00 De strajă patriei. 12.30 Emisiune în limba maghiară. Postmeridian. 14.00 Sport. Fotbal : Steaua—Rapid (Divizia A), 15.45 Caleidoscop sportiv. 16.30 Magazin. 18.05 „Planeta giganților". 18.55 Vetre folclorice. Ținutul Pădurenilor. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Reportajul săptămînii : „Mă înscriu la cuvînt". 20.30 Film artistic : „Șachistratul din Altona". Cu Sophie Loren, Maximilian Schell, Frederic March. 22.30 Varietăți pe peliculă. 22.50 Telejurnal și sport.

PROGRAMUL II : 20.00 Reîntîlnire cu personaje îndrăgite din povestirile populare. 20.30 București necunoscut. 20.50 Concertul orchestrei simfonice a Filarmonicii „George Enescu". 21.30 Buletin de știri. 21.35 Intermezzo muzical. 21.50 Săptămîna culturală bucureșteană. 22.10 Film serial : „Contesa Cosel" (III) (ultimul episod).

LUNI 25 OCTOMBRIE

18.00 Interpreți ai cîntecului popular 18.15 Ecranul. 18.45 Stop cadru. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 25 Octombrie — Ziua Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România. 20.45 Avanpremieră. 20.50 Film serial : „Aghiotantul Excelenței Sale" (VII). 21.30 Prim plan : Gh. Bogza, președintele C.A.P. Someșul din Satu-Mare. 21.55 Arii și interpreți celebri din opere și operete. 22.35 Din țările socialiste. Ungaria — Noutăți tehnico-științifice. 22.50 Telejurnal.

MARȚI 26 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 16.15 Handbal feminin : Iugoslavia—U.R.S.S. (Trofeul Carpați). Transmisiune directă de la Cluj. 17.15 Revista literară T. V. Festivalul „George Bacovia". 17.30 Brățara de aur — emisiune-concurs pe meserii. 18.30 Handbal feminin : România-Olanda (Trofeul Carpați). În pauză la ora 18.55 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Reflector. 20.15 Popas folcloric bănățean. 20.30 Seară de teatru : „Moartea unui artist" de Horia Lovinescu. 22.45 Imagini din Austria. 23.00 Telejurnal.

PROGRAMUL II. 20.15 Tineri interpreți. Cvartetul de coarde al Conservatorului „Ciprian Porumbescu" din București 20.35 Desene animate 20.40 Universitaria. 20.55 Blocnotes. 21.10 Buletin de știri. 21.15 Cărți și idei. 21.45 Melodii nocturne. Program realizat de televiziunea sovietică. 22.05 Film serial : „Oameni în luptă" (VI).

MIERCURI 27 OCTOMBRIE

18.00 Micii meșteri mari. 18.30 Handbal feminin : România—U.R.S.S. (Trofeul Carpați). În pauză, la ora 18.55 : 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Ancheta T. V. „O întrebare despre tinerețe". 20.30 Telecinemateca : Film artistic : „Porte des lilas". Cu : Dany Carrel, Pierre Brasseur, Georges Brassens, Henri Vidal. 22.05 Teleglob : Teheran. 22.25 Telejurnal. 22.35 Fotbal : Cehoslovacia — Țara Galilor (Campionatul european). Înregistrare de la Praga.

JOI 28 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 16.15 Handbal feminin : R.D.G.—Olanda (Trofeul Carpați). 17.15 Timp și anotimp în agricultură. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 Handbal feminin : România—Iugoslavia (Trofeul Carpați). În pauză la ora 18.55 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Reflector. 20.15 „Nuntă mamureșeană". Turneul ansamblului Casei de cultură din Vișeul de Sus, în Franța și Spania. 20.40 Antologie Charlie Chaplin. 21.20 Interpretul săptămînii : Aida Moga. 21.35 Cadran internațional. 22.25 Virtuoși ai baletului.

PROGRAMUL II : 20.00 Concert simfonic. Festival „George Enescu" în interpretarea orchestrei simfonice a Filarmonicii din Cluj. 21.15 Buletin de știri. 21.20 Viața economică a Capitalei. 21.40 Film serial : „Planeta giganților".

VINERI 29 OCTOMBRIE

18.00 Căminul. 18.50 Lumea copiilor. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.05 Cronica politică internă. 20.20 Melodiile serii — cu orchestra Sile Dinicu. 20.30 Panoramic științific. 21.00 Film artistic : „Femeia mării". Cu : Richard Burton și Joan Collins. 22.15 Din muzica popoarelor. 22.35 Telejurnal.

SÎMBĂTĂ 30 OCTOMBRIE

15.00 Fotbal : Dinamo București —U.T.A. (Divizia A). 16.45 Emisiune în limba germană. 18.00 Bună seara, fete ! Bună seara, băieți ! 18.30 Handbal feminin : România—Ungaria (Trofeul Carpați). În pauză, la ora 18.55 : 1001 de seri 19.30 Telejurnal. 20.00 Săptămîna internațională. 20.15 Teleenciclopedia. 21.15 Desene animate. 21.30 În astă seară... mare spectacol !

JACQUES TATI a fost prezent recent la Stockholm la premiera în Suedia a noului său film „Trafic". După încheierea reprezentației de gală, Jacques Tati și zeci de suedezi, membri ai unei organizații împotriva poluării aerului de către automobile, au parcurs demonstrativ orașul pe biciclete, fiecare purtînd cîte o masă de gaze.

O NEAȘTEPTATĂ alăturare de protagoniști în filmul „Alb, roșu și verde" care se află în curs de turnare pe platourile din Italia în regia lui Alberto Lattuada. Alături de Sophia Loren va apare cîntărețul de muzică ușoară Adriano Celentano (care are la activul său cîteva filme de succes).

REGIZORUL polonez Wlodzimierz Haupe a terminat de curînd „Peisaj cu un erou", o comedie cu puternice accente dramatice, marcată chiar în episoadele cele mai patetice de o anumită ironie. Eroul său, un profesor de liceu din zilele noastre, este interpretat de Gustaw Holoubek, cunoscut spectatorilor noștri din „Legea și forța".

GREGORY PECK a acceptat să regizeze filmul „Procesul celor nouă din Cattonville". Va fi o ecranizare a unui fapt real petrecut în S.U.A., în urma căruia frații Berringan împreună cu alte șapte persoane se află în închisoarea din Connecticut, acuzați că au distrus arhiva unui birou de recrutare militar. Primele secvențe ale acestui film de mare actualitate vor fi turnate la începutul lunii noiembrie.

Ludmila Savelieva (în imagine) interpretează rolul Ninei Zarecinaia din celebrul „Pescăruș" ecranizat de curînd în studiourile sovietice de către regizorul Iuli Karasik, autor al scenariului.

„CORNUL CAPREI" este titlul filmului pe care îl turnează în studiourile din Sofia, regizorul Nikolai Andonov după un scenariu al scriitorului Nicolai Haitov. Acțiunea se petrece în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea și are ca interpreți principali pe Katia Pascaleva, Anton Gorcev și Milen Penev.

INSCRIS în categoria filmelor burlești americane, „Producătorii" lui Mel Brooks, ce se ocupă de lumea spectacolului, se bucură de interpretarea unui cunoscut actor al genului : Zero Mostel.

LA LONDRA s-au turnat primele secvențe dintr-un film cu caracter biografic (care va cuprinde probabil două serii) închinat lui Winston Churchill. După lungi căutări au fost aleși trei interpreți pentru trei perioade distincte în persoana lui Anderson (14 ani), Russel Lewis (17 ani) și Simon Ward (25 ani).

DUPĂ CINCI **ani de pauză, cineastul etnolog Jean Rouch a realizat un nou film intitulat** „Puțin cîte puțin", **o ficțiune improvizată după metodele cinematografului direct.**

Cuplul Catherine Deneuve și Marcello Mastroianni va fi revăzut în filmul „Liza", care se turnează în Franța în regia lui Mario Ferreri. În fotografie : cei doi protagoniști într-o pauză a filmului.

AVIAȚIE

UN NOU INAMIC PENTRU AVIOANE: PĂSĂRILE

dr. ing. Fl. ZĂGĂNESCU

O recentă știre, sub titlul sugestiv „Oameni, reactoare și păsări", a readus în atenție un aspect deosebit al siguranței transportului aerian actual : coliziunile tot mai dese — și mai periculoase — cu păsările... Problema este atît de importantă, încît a constituit subiectul unor conferințe internaționale ale experților .

Soluția ? De fapt nu există una definitivă, ci un ansamblu de măsuri, la care își aduc aportul numeroși aeronauticieni, biologi, ornitologi, motoriști, statisticieni, chimiști, ingineri militari, radiolocatoriști etc. Ca să nu greșim, trebuie să arătăm că fenomenul nu este de dată recentă : între 1942 și 1946, statisticile americane consemnau aproape 500 de coliziuni, dar peste 20 de ani se înregistrează numere de trei ori mai mari ! În Anglia, de asemenea, între 1956 și 1960, peste 700 de aparate suferă stricăciuni din loviri cu păsările ! Iată și unele cazuri concrete : un aparat „Lockheed Elektra" în apropiere de Boston, la 4 octombrie 1960, a intrat într-un cîrd de graure, care i-au blocat trei motoare și comenzile, provocînd căderea aparatului și moartea a 62 de persoane... Tot în octombrie, dar 1967, un avion de pasageri DC-6, s-a ciocnit cu un cîrd de ciori sălbatice la altitudinea de 3 000 metri, ceea ce a provocat avarierea aparatului și oprirea unui motor. Un alt cîrd de graure a provocat oprirea a două din motoarele avionului „Boeing"-707 care tocmai decola de pe aeroportul Sydney ; accidentul a fost evitat în ultimul moment, dar aparatul a ieșit de pe pistă, fiind avariat iar cei 136 de pasageri au trecut prin momente de panică.

Aproximativ la fel s-au petrecut lucrurile și în cazul recentului eveniment de zbor al avionului românesc BAC-111 care, pilotat de V. Zama și F. Cîrjoabă, a întîlnit la decolarea de pe aeroportul M. Kogălniceanu (Constanța), un cîrd de păsări care au provocat blocarea unuia din cele două motoare Rolls-Royce „Spey". Curajul, eroismul și perfecta competență a piloților a preîntîmpinat catastrofa. Trebuie arătat că în fiecare secundă prin difuzorul de aproximativ 1 metru diametru al motorului „Spey" trec aproape 100 metri cubi de aer, iar aspirarea unor păsări, chiar mici, dar avînd viteză mare datorită vitezei aparatului, pe lîngă faptul că deteriorează paletele compresorului, dar și „înăbușe" (sufocă) motorul, provocîndu-i oprirea. Pericolul este, evident, mai mic în cazul motoarelor reactive de tip cu dublu flux sau turboventilator, precum și la aparatele cu elice (turbopropulsor), deși avarierea elicii nu poate fi evitată. Și să nu uităm că pînă acum nu am spus nimic despre avarierea celulei aparatului : lovirea de către o pasăre de 1 kgf a structurii clasice a unui avion avînd cca. 400 km/oră, cauzează o avarie extrem de periculoasă. Un specialist canadian, dr. V.E.F. Solman, a efectuat o serie de calcule și experiențe, din care au rezultat cifre semnificative : *cînd o pasăre de 2 kgf lovește un avion evoluînd cu cca. 500 km/oră, ea exercită neașteptata forță de 14 000 kgf (!), iar la 1 000 km/oră, forța atinge nici mai mult nici mai puțin de... 57 000 kgf !!* Se pare că cercetătorii nu se mulțumesc nici cu aceste valori : președintele Asociației pentru securitatea zborului, generalul Caldara, a cerut celor care construiesc „tunurile" de împușcat machetele de avion cu păsări (bineînțeles deja moarte), ca să experimenteze la peste 1 200 km/oră iar „proiectilele" să atingă 3,6 kgf !

Și acum cîteva cuvinte despre măsurile preventive.

Ce propun specialiștii, printre care cei care studiază în primul rînd comportamentul „agresoarelor", mai precis a vinovatelor. S-au propus cultivarea terenurilor din apropierea aeroporturilor cu plante care îndepărtează nevertebratele ce constituie hrana păsărilor, nu fac flori și nu permit unor specii să-și facă, cum le este obiceiul, cuibul în desișuri... S-au încercat așa numitele „metode de descurajare" : descărcături de tun, zgomote care imită țipătul păsărilor de pradă imprimate pe bandă, sau ale altor păsări aflate în pericol de moarte, ba chiar și cîntece moderne (pescărușii se tem de cîntecele lui... Elvis Priesley !).

A fost studiat cu atenție modul de viață al unor păsări, cînd zboară în cîrduri, pe ce trasee migrează (eventual), dacă își caută hrana în anumite perioade ale zilei etc., etc. Specialiștii unei companii profilată pe cercetări în domeniul hidrocarburilor, a pus la punct preparatul Avitrol care, sub formă de pulbere solubilă conținînd 4-aminopiridina, provoacă păsărilor care se odihnesc pe solul astfel tratat, o inhibare temporară a tuturor funcțiilor. Ele devin somnolente, nu mai zboară, au o comportare atît de stranie încît cele neatinse încă de preparatul respectiv, încearcă un fel de spaimă colectivă și zboară cît mai departe de zona aerodromului ! Se pare deci că s-ar fi găsit remediul, dar societățile de protecție a viețuitoarelor au protestat violent, iar produsul nu pare a fi încă omologat... Aceeași soartă pare să o aibă propunerea lui W. H. Drury și I.C.T. Nisbet de la societatea Audubon din Massachusetts, care au demonstrat că prin stropirea cu ulei și formaldehidă a ouălor de pescăruși, coloniile acestora se vor dispersa, precum și ideea de a fi atacate cu microunde sistemele mușchiulare ale aripilor păsărilor mai mari...

O altă necunoscută o ridică „ecuația păsărilor migratoare" : specialistul canadian menționat mai sus arăta că, în țara sa, pentru a alcătui hărți sinoptice privind traseele, anuale, ale migratoarelor, (așa cum spunea la un congres ținut la Universitatea din Kingston (Ontario) specialistul vest-german dr. W. Keil) canadienii trebuie să se ocupe de „plimbările" a zece milioane de rațe sălbatice, circa cinci milioane de gîște sălbatice, 300 000 de cocori, 100 000 de lebede și milioane de mici aripate !! Cu toate acestea, s-a depus o muncă imensă, folosindu-se radiolocatoarele (18 stații radar au misiunea de a urmări periodic stolurile migratoare !) în special în lunile de primăvară și toamnă, precum și la altitudinile și vitezele care le sînt proprii. Spre exemplu s-a putut aprecia — și aici — că acestea evoluiază cu 50 pînă la 100 km/oră, la altitudini cuprinse între 200 și 400 de metri. Aceste observații nu pot fi totuși luate ca literă de lege, deoarece în unele țări au putut fi detectați cocori care evoluau la 1 800 de metri peste nori !?

★

Desigur, problema — care afectează mult securitatea transporturilor aeriene — este încă deschisă, iar soluții, probabil încă mult timp cu caracter parțial și tranzitoriu, vor face obiectul a numeroase propuneri și informări științifico-tehnice, unele cu oarecare succes, în orice caz pe linia eforturilor de a se spori și în această direcție siguranța desfășurării zborurilor.

ACEST VAPOR... ZBOARĂ

Ideea nu este nouă. În 1891 cineva a imaginat pentru vaporașul său cu aburi aripi portante care să-l facă mai puțin sensibil capriciilor mării. Dar aerodinamica la fel ca hidrodinamica nu erau încă pregătite pentru a duce mai departe o asemenea idee. Specialiștii sovietici au fost primii pe plan mondial care au construit nave cu aripi portante pentru căile lor fluviale, în 1946. Noutatea pe care o prezintă vasul din imagine, „Tucumcari" îmbracă alte performanțe. Coca este practic atît de ridicată față de apă încît „suportă" cu multă indiferență furia apelor. Picioarele vasului (are picioare) „calcă" pe valuri, indiferent dacă acestea urcă sau cad cu mai bine de trei metri. Ceea ce înseamnă că marea este bîntuită de un vînt ce atinge 40 km/oră ! O altă performanță : este primul vas, de mare viteză (90 km/oră, sau 50 de noduri) apt să vireze fără să încetinească și fără să-și piardă echilibrul.

ERGONOMIE

EXAMINATORUL INFAILIBIL DE LA C.F.R.

O ingenioasă invenție a specialiștilor români, un aparat de testare completă a aptitudinilor celor ce doresc să aleagă profesia de mecanic de locomotivă.

Iată-mă așadar mecanic de locomotivă. Așezat pe scaun, apăs pe un buton, rotesc un dispozitiv și iată conduc Dieselul electric.

O stranie senzație, teamă și neputință mă cuprinde. Zgomotele de joantă mă ametesc. Șinele par să se unească undeva în fața mea încît mi se pare că voi deraia din clipă în clipă : gările, casele, podurile, cîmpurile cu cirezile de vaci, năpădesc asupră-mi iar din loc în loc, în viteza de bolid a locomotivei apar lumini colorate, semnalizatoare și indicatoare pe care trebuie să le respect întocmai.

Ce se va întîmpla oare cu trenul, cu mine ?

Nu se va întîmpla nimic altceva decît că cineva va apăsa pe un buton și goana se va opri brusc. Și peste sala mare se va lăsa o tăcere care va fi cu atît mai grea cu cît urechile mele continuă să țiuie și scoarța cerebrală continuă să înregistreze imagini abracadabrante. Da, ați citit bine în sala mare pentru că de fapt ne aflăm la Institutul de cercetări în transporturi iar locomotiva în care ne-am aflat este de fapt o ingenioasă invenție românească, un aparat de diagnostic, de testarea completă a aptitudinilor celor care doresc să îmbrățișeze profesia de mecanic de locomotivă. Autorii — un colectiv condus de psihologul Mircea Bolos, cercetător principal în cadrul Secției Medico-Psihologică și Automatizare a institutului amintit.

Înainte de a vă prezenta cîteva amănunte tehnice care mi s-au părut într-adevăr foarte interesante, se cuvin spuse poate cîteva cuvinte despre cauzele care au condus către realizarea acestui aparat de verificare psihologică. Se pare că, extinderea dieselizării în căile noastre ferate a ridicat pe lîngă multe probleme tehnice, și numeroase probleme de ordin uman care impun o selecție deosebită a viitorilor mecanici de asemenea tipuri de locomotivă. Dintre dificultățile mai mari care impun selecționarea pentru această profesie numai a acelor oameni cu un tip nervos puternic, echilibrat, și cu calități superioare de atenție, observație, memorie, se numără în primul rînd faptul că mecanicul trebuie să-și mențină vigilența permanent în condiții de viteză mare (120 km pe oră) și monotonie, să supravegheze numeroasele aparate de pe pupitrul de comandă concomitent cu semnalele întîlnite pe parcurs, să gîndească și să reacționeze prompt la orice schimbare, să-și păstreze calmul în situațiile neașteptate care se ivesc la viteze mari. Cabina simulator realizată în institut (care a recoltat recent aprecieri deosebite și peste hotare), urmărește verificarea prezenței aptitudinilor amintite.

Aparatul e compus de fapt din trei corpuri principale : o cabină a mecanicului, pupitrul de comandă al examinatorului și dispozitivele anexă. Cabina mecanicului este de fapt o cabină simplificată de L.D.E., pe care sînt plasate dispozitivele principale de semnalizare și conducere precum și un indicator pentru viteza ce se cere a fi atinsă.

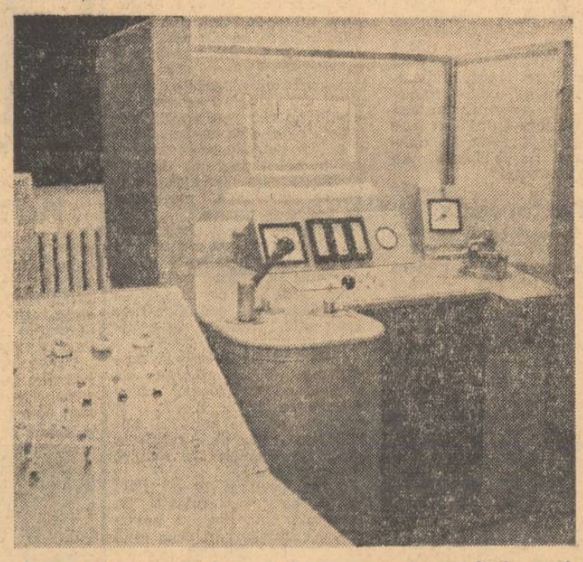

Pupitrul de comandă al aparatului de testare a aptitudinilor unui bun mecanic de locomotivă.

În fața celui examinat se află un ecran frontal pe care se proiectează un film conținînd 60 de semnale de circulație în diferite culori și tot atîtea imagini colorate cu situații de pe linie, inclusiv peisajele înconjurătoare. În timpul desfășurării probei un sistem ingenios de „valuri" emise atît pe ecranul frontal cît și pe cele laterale, precum și zgomotul de motor și de joante produse de un aparat special, creează senzația de mers și fenomenul de monotonie, senzațiile de oprire, de accelerare, de reducere a vitezei sau de frînare bruscă, mersul de zi sau de noapte ș.a.m.d.

De la pupitrul de comandă al examinatorului dotat cu dispozitive de control se poate urmări orice modificare produsă în cabina mecanicului după cum dispozitivele speciale, corelate cu comenzile minuite de cel examinat și cu sistemele de produs stimuli, înregistrează automat orice reacție ca și timpii respectivi, comparîndu-i cu indicatorii ideali cuprinși în program.

Nu rămîne decît ca viitorul mecanic să privească în față și, pe baza semnalelor recepționate pe ecran și a indicatorului de viteză care îi va cere variații de viteză pe fiecare secvență, să acționeze controlerul, frîna, alte dispozitive corespunzător cu terenul și să semnalizeze orice deranjament al aparatelor de pe pupitru. Dacă mecanicul acționează corect, se declanșează automat semnalele următoare. În felul acesta se poate stabili „timpul său de mers" și greșelile făcute care sînt apoi interpretate din punct de vedere psihic, în vederea elaborării diagnosticului.

Se cuvine să amintim în final că, în numai 2—3 ore, aparatul românesc eliberează un diagnostic și o prognoză incontestabilă, pe baza cărora tînărul poate avea certitudinea valabilității îmbrățișării profesiei de mecanic. După cum nu se poate trece cu vederea că invenția compatrioților noștri se înscrie prin gradul de tehnicitate și coordonatele ei ca un moment de vîrf în tehnica mondială de acest gen. În timp ce în străinătate aspirantul este studiat fragmentat, fiind supus la diferite teste ale căror rezultate sînt apoi însumate, cabina simulată din Calea Griviței realizează simultan toate aceste operații, realizînd, în timp record, un diagnostic complex și de mare precizie.

M. RADIAN

A DOUA TINEREȚE A... FEMURULUI!

„Aha, nebunia lui Copp" ! Așa a devenit celebră calcitonina. Dr. Harold Copp, un biolog din Vancouver, a fost multă vreme ținta ironiilor, începînd din 1961 cînd a anunțat existența unui hormon extras din glandele tiroide ale ciinelui și căruia îi atribuia un rol important în metabolismul calciului. Hohotele de ris au încetat însă cînd mai mulți cercetători americani și englezi aveau să descopere același hormon în tiroidele porcului și somonului. Abia atunci au recurs la ipotezele lui Copp. S-a reușit chiar sinteza hormonului. Și s-a hotărît testarea calcitoninei în tratarea bolilor osoase pentru care nu se cunoștea nici un remediu.

După cum ne informează cronicarul științific al revistei „L'Express", calcitonina este singurul remediu eficient împotriva unei boli rare, extrem de dureroase și uneori mortală : boala lui Paget. Nu numai atît însă. Acest hormon vindecă în proporție de 75 la sută una dintre cele mai răspîndite afecțiuni care amenință pe bărbați începînd de la 60 de ani și pe femei de la 50 : osteoporosa. Este ceea ce provoacă fractura colului femural la vîrstnici. Nu se fracturează osul pentru că omul a căzut, ci casarea osului antrenează căderea ! Este evidentă, așa dar, importanța calcitoninei care acționează, punînd o frînă, un încetinitor ritmului de dereglare sau distrugere care slăbește rezistența oaselor.

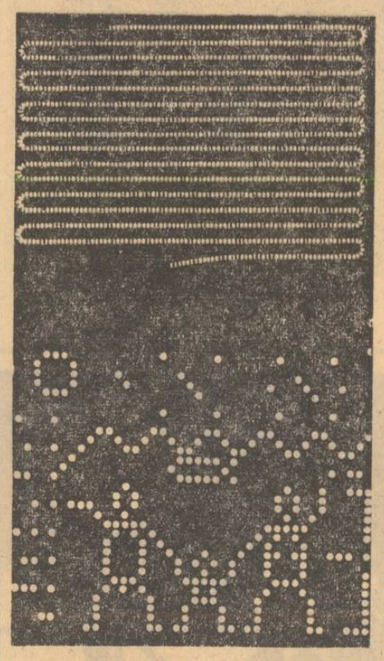

COSMONAUTICĂ

SE AUD VOCI DIN COSMOS?

Să presupunem că un savant extraterestru ar putea intercepta emisiunile de pe Terra — radio, televiziune, radar etc. Întrebarea este : ar putea acest „străin" să le înțeleagă ? Deci, are mijlocul să descifreze aceste mesaje ? Imaginîndu-se în locul unor, să spunem, asemenea ipotetici ascultători, șase savanți sovietici au găsit drumul spre rezolvarea acestei probleme.

La începutul anilor șaizeci ai acestui secol, radioastronomii au început să capteze semnale din ce în ce mai numeroase și care aveau o uimitoare putere. Aveau să-și dea seama că ele provin din așa numitele „quasi-stele", de la depărtări de vreo cîteva miliarde de ani lumină. Quasarii. Senzaționalul mai avea încă resurse. În 1967 astronomii de la Universitatea din Cambridge descopereau „pulsarii". Unde radio-emise la intervale de o regularitate atît de perfectă încît, întreceau precizia ceasurilor atomice folosite pentru a le verifica... regularitatea. Precizia. Și ca mai întotdeauna, la început, descoperirea s-a înconjurat de legende. „Pămîntenii" au fost tentați să facă o seamă de speculații în legătură cu aceste semnale. Căutau cu tot dinadinsul să înțeleagă „ce li se comunică". Sau măcar „ce vorbesc extratereștrii între ei". Se corobora cu faptul că, desigur, mai există civilizații și poate că „acolo" s-a ajuns la o tehnică mult mai avansată decît a noastră. Distanțele de miliarde de ani lumină nu deranjau deloc pe amatorii unui senzațional propulsat la viteze imposibile.

Părăsind tot ambalajul extravagant, vom găsi că problema înțelegerii automate a unui semnal, indiferent care-i este structura, poate fi cu adevărat pasionantă. Într-un comentar semnat de Lancelot Herrisman, de unde ne-am îngăduit să cităm informația lapidară privind rezultatele obținute de șase savanți sovietici în legătură cu decodarea unor semnale necunoscute, să expunem în cîteva cuvinte o problemă pusă.

Vrem să emitem semnale hertziene purtătoare a unei informații care nu se deformează și pe care s-o putem înțelege, indiferent de sensul pe care-l poartă. Este oare cu putință ?

Dar tocmai acesta este și obiectul unei științe care abia începe să se nască, cea a telecomunicațiilor interstelare. S-ar putea, cine știe, să existe mijlocul de a reda un semnal care poartă o informație simplă, de înțeles oricărei forme de inteligență ajunsă la un stadiu tehnic suficient de avansat, pentru a capta acest semnal. Doar a-l capta și nu a-l analiza ! De exemplu, în sistemul binar, se poate emite în continuu 000001, 000010, 000101, 001111, 001011, 001001, 100001, 111011, 000000 ceea ce reprezintă pentru noi, în numărătoarea zecimală, 1, 2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 59 și 0, adică primele opt numere primare, suma lor și 0 care indică întoarcerea semnalelor. Acest ansamblu de date nu necesită decît șaizeci de elemente pentru a fi transmis și poate fi repetat la infinit.

Totul este de a trimite o impulsie pentru unu, și nimic pentru 0 al fiecărui număr, la intervale regulate. Semnalul va fi deci astfel : top patru intervale de pauză, top, cinci de pauză, top, top, trei pauză, top, o pauză, top... pînă la sfîrșitul „pachetului" care va cuprinde 11 pauze (șase ale zero-ului final și cinci de la 000001 care reincepe seria). Chiar dacă sînt distorsiuni spațiale, repetiția permite, pe un timp foarte lung, să se reconstituie ansamblul exact. Chiar și o fracțiune de semnale este susceptibilă de a reconstitui restul căci consecuția numerelor apare imediat.

Iată de pildă problema. Vom fi oare capabili să descifrăm într-adevăr un mesaj trimis de alte ființe inteligente ?

Postulat : se presupune — este necesar pentru rezolvarea problemei — că cele două civilizații au un nivel destul de apropiat în ce privește cunoștințele comune. Chiar dacă nu ar fi „comun" decît teoremele geometrice și aritmetice fundamentale care nu sînt altceva decît enunțarea adevărurilor primare.

Demonstrația : la o conferință internațională (după cum s-a relatat de către Francis Biraud și J. Ribes în „Dosarul Civilizațiilor"), Frank D. Drake a cerut confraților săi astronomi să traducă mesajul (pe care-l redăm în imaginea de mai sus) în care fiecare semnal era reprezentat de cifra 1 și fiecare interval de numărul 0, corespunzînd duratei sale. Această suită în aparență fără nici o coerență a fost efectiv descifrată, spre surpriza generală, de majoritatea astronomilor prezenți.

Problema soluționată de savanții sovietici este însă cu mult mai complexă și interesează tehnica comunicațiilor în primul rînd.

ALO!, NU-MI PUTEȚI VERIFICA SEMNĂTURA LA TELEFON?

În viitor nimeni nu va pufni în ris la o asemenea pretenție. Nici dacă, prin telefon, deci de la distanță, se va verifica autenticitatea unei ștampile. Va fi și cel mai simplu lucru de pe lume ca, din mașina poliției un expert să se pronunțe, pe loc, asupra amprentelor digitale ale suspectului ce se află la capătul celălalt al... firului, comparîndu-le cu cele din fișierul infractorilor.

După cîte se pare, în viitor, multe fraze și multe imagini vor trebui scoase din antologia umorului sau absurdului. Iar dacă asemenea imagini vor fi trimise telefonic prietenilor buni, nici unul nu va înțelege ce este de rîs. Evident, oricine știe că se poate expedia la distanță fotografii, texte, documente dacă ai la dispoziție acea instalație grea, costisitoare de belinografie, cunoscută de decenii și reservată, de obicei, presei. Dar simplii particulari ?

Aparatul pe care-l lansează societatea „Rank Xerox" nu este o noutate pe plan științific. Ci doar din punct de vedere al „ariei" de folosință. Cu mult mai ieftin. Cu mult mai mic. E aproximativ cît o mașină de scris, putînd servi tot atît de bine ca emițător cît și ca receptor. În ce privește visiofonul, acel telefon prevăzut cu ecran și cameră de televiziune la dispoziția tuturor ? Într-un viitor mai îndepărtat. Pentru că marea greutate ce trebuie învinsă, după cum arăta directorul lui „Rank Xerox", este — în ambele cazuri — de a nu depăși numărul de impulsii electrice care este compatibil cu posibilitățile rețelei telefonice actuale. Visiofonul pretinde pentru a transmite informațiile, trei linii telefonice normale.

PENTRU A PUTEA PRIVI MAI BINE...

Vom putea oare dobîndi noi posibilități de percepție ? Da, par să spună cercetătorii departamentului de psihologie experimentală a Institutului Kettlewell din San Francisco. De fapt primele rezultate experimentale obținute au alt obiectiv. Să permită nevăzătorilor să perceapă obiecte, distanța acestora și forma. Se speră că în deceniul următor cei 10 milioane de nevăzători, existenți la ora actuală în lume, vor avea posibilitatea să cunoască necunoscutul pentru ei : vizibilul. Prototipul funcționează astfel : imaginea înregistrată de o cameră de televiziune este convertită într-o serie de stimuli mecanici prin intermediul a patru sute de vibratori așezați pe pielea abdomenului. Aceste excitații transmit cortexului cerebral o serie de influxuri, schematic analoge cu cele emise de percepția oculară. Este evident pentru oricine că sistemul actualmente elaborat este greoi și costisitor. Nevăzătorul (care trebuie antrenat însă în prealabil) stă pe un scaun ca cel de la dentist. Pe spatele scaunului sînt fixați cei patru sute de vibratori la distanță de un centimetru unul de celălalt. Camera de televiziune e alături pe un trepied. Omul o manipulează în sensul în care dorește. Și astfel el poate „vedea" diferite obiecte. Adică poate înțelege forma lor, mărimea și cum sînt așezate. Bineînțeles această privire prin intermediul simțului tactil nu are precizia celei obișnuite — oculare. Dar de în acest aparat greoi, nedeplasabil, deloc la îndemîna oricui, se poate spera ca în viitor să se alungă la un sistem miniaturizat, autonom, astfel ca nevăzătorii să-l poată purta cu ei. Un fel de camere de televiziune miniaturale montate pe montura ochelarilor.

Aplicațiile tehnice ale acestui studiu pot servi ca unealtă interesantă pentru cercetarea felului în care și cei care nu văd bine să poată să dobîndească noi posibilități de a percepe.

A FI SLAB ÎNSEAMNĂ A FI BOLNAV?

de prof. dr. docent Iulian MINCU

Directorul Clinicii de nutriție și boli metabolice a Spitalului Dr. I. Cantacuzino din București

Prin „denutriție" sau „slăbire" înțelegem scăderea globală în greutate a organismului uman, sub 10—15 la sută din greutatea ideală. Greutatea ideală este foarte ușor de calculat la adulți : este egală cu ultimele două cifre ale înălțimii la bărbați și cu două cifre mai puțin la femei. De exemplu, un bărbat de 1,70 m înălțime are greutatea ideală de 70 de kg, iar o femeie cu aceeași înălțime are greutatea ideală egală cu 68 kg. Există și formule matematice pentru calculul greutății ideale. Astfel, după formula lui Lorentz, greutatea ideală este dedusă din formula $P = T - 100 - \frac{T-150}{4}$ P = greutatea; T = înălțimea în cm.). O formulă și mai apropiată de realitatea omului contemporan care ține seama și de vîrstă și sex, este cea folosită în unele țări occidentale.

$P = 50 + 0{,}75(T-150) + \frac{(A-20)}{4}$

P = greutatea
T = înălțimea
A = vîrsta.

Întregul produs, în caz că este vorba de femei, se înmulțește cu 0,9. Se observă că, ținînd seama de această formulă, greutatea ideală se schimbă cu vîrsta. Deci în aprecierea corectă a denutriției trebuie să pornim de la greutatea ideală astfel stabilită.

Prima cauză : hrana nepotrivită

Starea de „denutriție", de „slăbire", poate rezulta, din lipsa de aport a principiilor alimentare. În cazul acesta este vorba de așa-zisa **denutriție primară**, denutriție de aport. Lipsa alimentației corespunzătoare, insuficiența cantitativ și calitativ, este în aceste cazuri singura cauză a denutriției. Necesarul caloric zilnic al fiecărui adult, bărbat sau femeie, variază cu munca pe care o depune. Pe scurt, considerăm că **30 cal/kg corp, și pe zi la indivizii cu muncă sedentară de birou ; 35 cal/kg corp, la cei cu muncă ușoară ; 40 cal/kg corp, la cei cu muncă grea, și 45 cal/kg corp, la cei cu muncă foarte grea sînt suficiente pentru a menține greutatea normală a omului sănătos.** Un funcționar cu o înălțime de 1,70 cm și o greutate de 70 kg trebuie să mănînce zilnic 2 100 calorii pentru a-și menține greutatea ideală. Din punct de vedere calitativ, alimentația sa va fi compusă din glucide (50—55 la sută din totalitatea calorică) proteine (20 la sută din totalul caloric, din care cel puțin jumătate vor fi proteine de origine animală) **și grăsimi** (25—30 la sută din totalul caloric, din care 1/2 vor fi grăsimi de origine vegetală).

Cînd regimul alimentar este prea sever...

Slăbirea organismului poate să mai aibă însă, și alte cauze. Ea poate fi cauzată de-o inaptitudine temporară sau definitivă în ingestia sau utilizarea principiilor alimentare. Această formă de denutriție — **denutriție secundară** — este consecința unor afecțiuni care obligă bolnavul să-și restrîngă alimentația (anorexii — lipsă de poftă de mîncare — din cauza unor toxice, din cauza unor boli digestive sau din cauza unor tulburări psihice) sau să nu consume, să metabolizeze în termeni medicali, principiile alimentare ingerate (diabet zaharat desechilibrat, supurații cronice, pierderea de albumine prin urină datorită unor boli renale, hipertiroidii etc.).

Uneori restrîngerea alimentației este făcută de bolnav cînd datorită unor dureri abdominale agravate de alimentație (gastrite, ulcer, colică hepatică etc.) acesta își reduce treptat alimentația, ajungînd astfel rapid la o denutriție cronică.

Există și slăbiri datorită unor boli endocrine (casexia Simmons) sau unor tulburări nervoase de ordin pitiatic.

Există, de asemenea, denutriții care pot fi provocate de un tratament medical necorespunzător din punct de vedere dietetic, cînd regimul alimentar prescris este prea sever, uneori nemotivat de sever și prea prelungit. Acel „regim ușor" pe care-l prescriem adesea fără discernămînt și care lăsat la înțelegerea bolnavului poate duce curînd la tulburări grave de nutriție este contraindicat. De asemenea, uneori diagnosticul de „ptoză abdominală", „debilitate fizică" nu face nimic altceva decît să abată atenția de la boala de bază, „denutriția"

Predispoziția ereditară

Ținem totuși să atragem atenția că există oameni care prezintă o insuficiență ponderală cronică, constituțională, ereditară, ce se instalează la sfîrșitul perioadei de creștere și se menține toată viața. În aceste situații, este vorba de oameni perfect sănătoși care însă fac parte dintr-un anumit tip constituțional, cu un echipament enzimatic specific și care nu necesită nici un fel de tratament medical.

Unii dintre aceștia ingerează cantități exagerate de alimente și deși au o muncă sedentară și nu au nici-o boală, nu se îngrașă. În ciuda faptului că dau adesea impresia unei debilități fizice, ei sînt capabili de eforturi fizice și psihice foarte mari și nu prezintă nici unul dintre simptomele clinice și de laborator care însoțește denutriția. Din punct de vedere medical, acești oameni sînt în general mai avantajați decît cei predispuși ereditar la îngrășare întrucît sînt mai apărați constituțional de eventualele maladii degenerative, datorită surplusului ponderal.

Tratamentul slăbirii

Tratamentul slăbirii recunoaște o serie de măsuri, unele cu caracter social, altele cu caracter pur medical. Frecvența mare a denutriției la unele pături sociale în țările capitaliste, dezvoltate din punct de vedere economic, ca să nu vorbim de țările slab dezvoltate, este o mărturie a inechității sociale care poate fi remediată numai prin măsuri economice pe plan național. Socializarea și mecanizarea agriculturii cu sporirea producției, educația sanitară și creșterea neîntreruptă a nivelului de trai, obiective realizate în statul nostru socialist, au fost măsuri profilactice eficiente pentru combaterea denutriției de aport.

Pentru bolnavii cu denutriție primară sau secundară sînt necesare măsuri igieno-dietetice corespunzătoare fiecărui caz în parte.

În denutriția primară, realimentarea bolnavului trebuie să crească ingestia calorică. Uneori aceasta este destul de dificil cînd ne lovim de refuzul denutritului de a-și schimba felul de alimentație. Este necesară atunci o reeducare alimentară a bolnavului care se poate face numai în spital. În aceste cazuri, înglobăm denutriții medicali în general sau pe cei cu anorexie nervoasă al căror apetit trebuie recondiționat în acord cu nevoile lor nutritive reale.

Realimentarea acestor denutriți întîmpină însă și dificultăți obiective, cum ar fi tulburări funcționale și morfologice ale aparatului digestiv și modificări enzimatice pe care nu mai este cazul să le menționăm aici iar acestea trebuie tratate competent de către medic. Sînt cazuri cînd realimentarea nesupravegheată a acestora duce la tulburări foarte grave. De aceea, nivelul caloric inițial al regimului va fi fixat puțin deasupra celui pe care bolnavul îl avea în ultimele zile de subalimentație și va fi crescut progresiv, fără variații bruște.

Mesele vor fi fracționale și dese (șase pe zi), cu volum alimentar redus dar consistent.

În denutrițiile secundare se va trata concomitent și cauza, boala care a generat denutriția. Uneori, acest lucru este, de asemenea, foarte greu necesitînd internarea în spital. Și în aceste cazuri va trebui să învingem temerile și prejudecățile acestor bolnavi privind diversele categorii de alimente de care acestia au cea mai multă nevoie (lapte, ouă, carne). Imediat ce încrederea bolnavului în acest nou gen de alimentație este cîștigată, valoarea calorică a regimului va putea fi urcată.

Din punct de vedere practic alimentația va trebui aici absolut individualizată și adaptată, în afara bolii de fond, gradului de denutriție a bolnavului, complicațiilor bolii sale, gradului de epuizare al sistemului nervos.

Există și un tratament medicamentos al stărilor de slăbire care, aplicat competent de către medic și concomitent cu regimul alimentar, poate da rezultate chiar în formele de slăbire constituțională.

Astfel insulina, 10—20 u.I.O pe zi, este încă folosită cu rezultate bune asupra apetitului, cortizonul în doze mici (5—10 mgr prednison pe zi) ameliorează secreția de acid clorhidric din stomac și crește absorbția glucidelor și lipidelor din intestin. Cortizonul prezintă însă pericolul obișnuinței și de aceea trebuie dat numai sub supravegherea unui medic specialist. Medicația așa-zisă anabolizantă, trebuie dată numai acolo unde starea digestivă permite o alimentație normală.

Se pot da astfel vitamina C, vitamine din complexul B, vitamina B_{12} ; vitamina B_{12} în special este un factor anabolic protidic mai ales pentru singe și ficat...

Există și unii hormoni care favorizează depunerea de proteine și echilibrarea raportului fosfocalcic ca androstenolonul (2—3 comprimate a 25 mgr/zi), metil androsterolul (madiolul) etc.

În ultimul timp se recomandă, mai ales în cazurile de slăbire constituționale, tratament cu rezerpină 0,50 —0,75 mgr/zi fracționată în 3—5 prize. Se pare că acționează direct la nivelul centrului hipotalamic (centru nervos din creier) care comandă echilibrul ponderal și care la cei cu slăbire ereditară menține un echilibru metabolic orientat spre un consum caloric exagerat.

Din cele menționate pînă aici reiese, că în afară de slăbirile constituționale, denutriția este o boală cu origine multiplă dar care recunoaște în ultima analiză, o insuficiență de aport al principiilor alimentare. Această boală poate și trebuie tratată.

MODA

ȚINUTA PENTRU INTERIOR

1. Pentru dimineață : *un halat cochet din material sintetic uni, colorat sau imprimat, purtat peste cămașa de noapte. Tăietura cu platcă, de la care pornește, lărgindu-se spre genunchi și ușor încrețit. Garnitură de dantelă pe platcă și mîneci. Lungimea peste genunchi.*

2. Jachetă scurtă, *călduroasă din material matlasat, care se găsește în magazine, închisă doar cu un șiret la git. Mîneca largă, garnitură de dantelă dreaptă la mînecă, tiv și platcă.*

3. Costum, jachetă și pantaloni *pentru după-amiază. Jacheta lungă, din mătase sau barchet imprimat, închisă cu nasturi în față, cu garnitură albă — guler și clape albe la buzunare. Foarte practic și călduros.*

4. Capot elegant *din material matlasat petrecut parte peste parte. Volanul din voal sintetic la culoare, încrețit sau in pliuri.*

5. Sort de bucătărie *pe care îl puteți confecționa singure, combinînd două materiale și aplicînd motive decorative.*

Desene de Doina LEVINȚA

ARTA POPULARĂ ÎN LOCUINȚELE NOASTRE

În apartamentele noastre, de factură modernă, cu volume simple, mobilierul luat de la ansamblu la detaliu, nu se poate concepe fără legătura funcțională și estetică a sa cu cadrul decorativ interior, cu diversele sale modalități de exprimare.

Formele decorative de inspirație populară, prin folosirea diverselor materiale și mai ales prin bogăția de exprimare și gama de culori

Fig. 1

dau o notă în plus de personalitate, de individualizare a locuinței.

Desigur că modalitățile de folosire, integrarea și adaptarea artei populare decorative sînt nenumărate. Ne limităm astăzi să vă sugerăm cîteva idei :

Într-o sufragerie spațiul rezervat primirii musafirilor, „așa-zisul colț de destindere", poate fi separat de spațiul rezervat studiului sau luatului mesei, printr-un trafor vertical cu motiv popular (fig. 1). Un covor oltenesc, un lampadar din rafie, sau un șervețel aprins colorat, pus peste măsuță întregesc decorul „rustic".

O bucătărie, considerată de foarte mulți ca un banal laborator de preparare a mîncărurilor, capătă viață și căldură prin dispunerea unor piese rustice, cum ar fi : o lampă, un briu de farfurii cu motive populare, un suport cu linguri, sculptate în lemn, undeva o ploscă atîrnată pe perete. (fig. 2.).

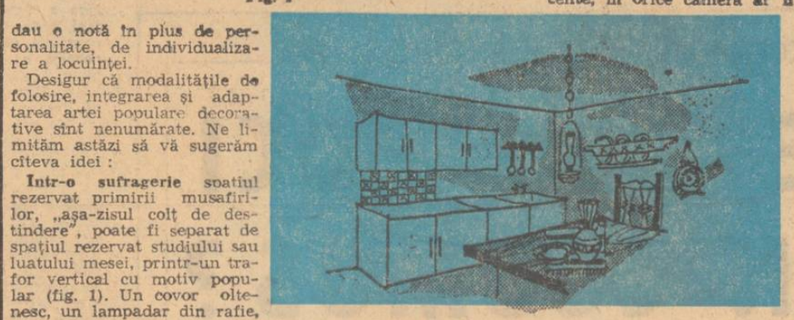

Fig. 2

Un covoraș din împletitură de pai (așa-zisul „păretar") pastelat colorat, alături de un cuier prelucrat și el în stil popular, o aplică ce ne amintește de o lampă cu petrol, sînt cîteva elemente decorative, care pot da un aspect rustic holului dumneavoastră (fig. 3.).

Vasele populare din ceramică, prin puritatea, eleganța și prin tematica lor destul de variată, ca și prin strălucirea smalțurilor policrome, nu fac altceva decît să întregească decorul prin vii accente, în orice cameră ar fi aranjate. Obiectele — bibelou, constituie o categorie aparte, în ele reflectîndu-se caracteristica locuinței și personalitatea ca locatar.

Diverse obiecte cu intarsii, pe motive populare, cum ar fi : casete, cutii pentru jocuri de șah, semne de carte, tăvițe, pot sta la loc de cinste în vitrine mai ales dacă au și un rol funcțional. Din obiectele decorative obișnuite, tablourile sînt cele mai importante, prin rolul lor de a împodobi pereții și implicit casa. Foarte sugestive și atrăgătoare pot fi două-trei tablouri, realizate prin gravura lemnului vopsit (xilogravuri) cu motive populare, pe felurite tonalități și efecte lucrative.

Fig. 3

În camera copilului, puteți dispune o serie de bibelouri din ceramică, cum ar fi miniaturi de păsări și animale, foarte frumos și expresiv colorate (așa-zisele „fluerici") mai mari sau mai mici, realizate din argile policrome și cu smalțuri strălucitoare, foarte îndrăgite de către copii.

De un singur lucru trebuie ținut seama : în preocuparea noastră intensă de a căuta noi și variate forme decorative, să nu transformăm casa noastră într-un muzeu ticsit și grosolan, opus armoniei și „bunului simț artistic" caracteristice artei populare.

Arh. M. OPROIU

VIRTUȚILE APEI

Apa e o problemă mondială. Se pun semne de întrebare asupra rarității ei, asupra consumului ei exagerat, asupra pericolului poluării. Apa este viață, se repetă. Da, e adevărat, dar v-ați gîndit mai serios la legătura, firească și ea, între apă și pielea dumneavoastră ? De pildă, apa de la robinet este, de cele mai multe ori, o apă dură (încărcată cu calcar). În consecință, trebuie bine ales săpunul (gras, de obicei), care în combinație cu apa să nu curețe prea „bine", distrugînd protecția sebacee. Sau trebuie, în cazul cînd avem o piele foarte sensibilă — să folosim, după baie, un lapte gras.

Dar asocierea cuvintelor apă și organism ce vă sugerează ? Lipsa de apă în corp este tot atît de dăunătoare ca și consumarea excesivă a grăsimilor sau dulciurilor. Dacă beți apă multă, organismul o elimină. Dacă beți o cantitate insuficientă de apă, riscați să vă îngrășați rapid, cu cîteva kilograme !

BUCĂTĂRIE RAPIDĂ

Rețetele publicate mai jos ne-au fost trimise de cititoare în cadrul concursului nostru pe teme culinare.

Economice, gustoase și ușor de preparat ele merită să fie încercate.

CIORBĂ DE FASOLE VERDE CONSERVATĂ

Se curăță, se toacă mărunt și se rumenește în ulei încins o ceapă.

Se pun la fiert 2 l de lapte bătut în care se adaugă ceapa pregătită, o lingură de bulion și o cutie de fasole de 1 kg. Se ia vasul jos de pe foc, se potrivește de sare și se presară cu verdeață mărunt tocată.

Aurelia BACIU PETRESCU
medic — Cîmpulung Muscel

CHIFTELUȚE DIN OMLETĂ

Se face o omletă din 5—6 ouă, se lasă să se răcorească, se trece prin mașina de tocat carne, sau se zdrobește bine cu furculița, se adaugă ceapă, mărar și pătrunjel fin tocate, un ou crud, puțin miez de pîine muiat și stors, sare și piper. Se fac chifteluțe, se trec prin făină sau pesmet și se prăjesc în ulei încins. Se servesc fierbinți cu salată de sezon.

Ecaterina ALEXIU
Leordeni — Argeș

ȘUNCĂ UMPLUTĂ CU CAȘCAVAL ÎN ALUAT DE CLĂTITE

Pentru 4 persoane : 4 felii de șuncă, 4 felii de cașcaval mari cît jumătate din felia de șuncă, 4 ouă, aluat de clătite din : 1 ou, 2 linguri de făină, 1/2 pahar de lapte, 2—3 linguri cu sifon, ulei pentru prăjit.

Se pune o felie de cașcaval pe capătul unei felii de șuncă și se acoperă cu celălalt capăt. Se trece prin aluatul de clătite și se prăjește pe ambele părți în ulei încins.

Se servesc cu cîte un ochi pus deasupra, garnisite cu sote din legume sau o salată de sezon.

Maria CIOCEA
București

PAPRICAȘ ARDELENESC

(pentru două persoane)

Se toacă mărunt o ceapă și se rumenește în ulei sau untură încinsă. Se presară boia de ardei — un vîrf de cuțit. Se taie în bucăți de 3—4 cm un cîrnat polonez — circa 300 de grame. Se adaugă în crati cu ceapă și se toarnă deasupra o ceașcă cu apă. Se sărează, se piperează. După 10 minute, se prepară un sos dintr-o lingură de făină și 3—4 linguri de lapte sau de smîntînă bine amestecate și se toarnă peste cîrnați. Se lasă puțin să se îngroașe și se ia de pe foc. Papricașul se servește cu murături sau salată de sezon.

Florica PANIȘ
funcționară
Tg. Mureș

BOMBE DE CIOCOLATĂ

Se trec 200 g de nuci și 500 g de biscuiți prin mașina de rîșnit și se amestecă cu 300 grame de unt frecat, 100 g de rom, 100 g cacao și 400 g zahăr pudră. Se fac bile de mărimea unei nuci și se tăvălesc prin zahăr tos.

Ivan MUNTEANU
Timișoara

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

OVIDIU ZVĂRIȘTE — Iași : *Presupunem că schimbarea locului de muncă (evitînd trepidațiile și mediul toxic) va ajuta la ameliorarea stării dv.*

P.I. — Caras Severin : *Am mai atras atenția cititorilor noștri că problemele de andrologie (patologie sexuală masculină) se tratează în urma unor examinări efectuate la cabinetele de endocrinologie și neuro-psihiatrie.*

MELANIA STEFĂNESCU — Oravița : *Vă înșelați dacă vă imaginați că menirea rubricii este de a preciza diagnosticul prin corespondență. Fără un examen clinic nu este posibil. Și pe dv. vă sfătuim să vă internați în clinica de obstetrică ginecologie din Timișoara, în secția profilată pentru combaterea sterilității.*

TĂNASE IVAN — Găești : *Vă îndrumăm către ASCAR-București.*

CORNELIU MARTEȘAN — jud. Bihor : *Nu există medicamentul citat de dv.*

FLORICA SIMININE — *Pentru acnee, vă recomandăm soluția Juvenal.*

ION DRĂGHICI — jud. Constanța : *Din multitudinea analizelor expediate de dv. lipsesc glicemia, examenul urinei, glicozuria, examen oftalmologic — fund de ochi — electroencefalogramă. Or, tocmai acestea sînt mai importante.*

LIGIA MEDELEANU — Timișoara : *Pentru a înlătura punctele negre, vă adresați unui cabinet cosmetic. Pentru celelalte probleme, vă veți adresa medicului endocrinolog.*

I. POP — Bistrița Năsăud. *Simptomele descrise de dv. pot să contureze o nevroză, însă mai întîi se va elimina orice afecțiune organică — veți face electrocardiograma și veți cere părerea specialistului cardiolog.*

E. NEGULESCU — București. *Medicamentul diazepam este indicat și în cadrul curei de dezintoxicare alcoolică.*

Dr. Ana MURGULEȚ

Atenție la folosirea fardurilor

Recomand în primul rînd multă grijă la alegerea fardurilor pentru ochi fiindcă pot da alergii (mai ales creioanele dermatografe). Persoanele cu predispoziții la alergii vor renunța la aceste farduri sau se vor folosi numai cu acele culori care nu le dăunează.

Forma ochilor este un element primordial în fardarea lor. Pentru **ochiul proeminent,** cu o formă mult ieșită în afară nu este nevoie de un fond de ten special pentru obraz, de culoare specială. Întrucît la acest fel de ochi pleoapa superioară este mare, bombată și arcada foarte mică, nu vom farda deloc arcada. Spre a atenua puțin din rotunjimea ochilor, vom avea sprîncenele drepte și mai gros desenate, în formă de fire de păr. Creionul dermatograf va fi maron închis, sau șaten. Fardul de pleoape va fi închis, brun irizat, se va face un triunghi de umbre maron, pornind dinspre nas în sus, spre pleoapă, în degrade. De asemenea, la coada ochilor o umbră maron, iar liniile cozilor dublate cu culoare verde sau albastru, în interiorul pleoapelor, pe centru, în dreptul pupilei, două linii scurte (sus și jos) cu o culoare maron închis, va micșora ochiul. Arcada nu va fi colorată, dar sus, sub linia sprîncenelor se poate folosi puțin fard argintiu, ca să mărească și să lumineze arcada, atrăgînd atenția asupra sprîncenelor și asupra frunții.

Ochii cerniți dau un aer de tristețe. Vom combate efectul lor negativ asupra trăsăturilor obrazului nu numai prin somn și odihnă dar și printr-o gimnastică a ochilor (mișcări în sus, jos, lateral, într-un sens și altul) dar și prin cîteva comprese călduțe cu ceai de mușețel (tampoane ușoare de vată).

Constanța POPOVICI
pictor machieur

Raioanele și magazinele de specialitate ale comerțului de stat și cooperatist stau la dispoziția dv. cu un sortiment complet de uniforme școlare, de la măsura 26 la măsura 51.

Atît pentru preșcolari, cît și pentru elevii claselor I—XII, găsiți uniforme școlare, confecționate din țesături de lînă și bumbac, în modelele binecunoscute de părinți, cadre didactice și elevi.

Uniformele școlare se vînd și cu plata în rate.

RECOM (6650)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Un caz... bizar

Un cititor aflat în adîncă conspirativitate, pentru că nu semnează în nici un fel, dar care se pare că ar fi din București, după ștampila de pe plic, ne trimite totuși cîteva probleme amuzante, pe care le vom publica. Deocamdată, numai una din probleme, spunînd că autorul scrisorii, văzînd că materialul primit a fost bine apreciat, poate ne va permite să știm cui să mulțumim (noi nu vrem să facem aceasta într-o tot atît de adîncă conspirativitate !).

Iată și problema...

Prin anul 1 800, un medic oftalmolog din Londra a reușit să facă o operație de cataractă, la un ochi, unui croitor. Pacientul a putut să-și reia lucrul, ba chiar să treacă ața prin urechea oricît de mică a unui ac. Îndată însă ce i se așeza în față o carte, omul nu deslușea nici o literă din text. Faptul părea o enigmă. Infirmiera a reușit totuși să dea o explicație mulțumitoare acestui caz ciudat. Doctorul, auzind explicația, a rîs copios.

Știți care a fost explicația infirmierei ?

Chimie... de unde ? De cînd ?

Mulți sînt tentați să creadă că cuvîntul „chimie" provine de la predecesoarea sa, alchimia. În realitate, lucrurile nu stau de loc așa, întrucît acest cuvînt a fost născocit cu mult înaintea alchimiei, fiind doar reluat, după perioada alchimică.

Dv., cunoașteți istoricul acestui cuvînt, care astăzi reprezintă una din cele mai omniprezente științe ?

Ocolul Pămîntului în... cinci minute

Marele maestru al literaturii de anticipație, Jules Verne, a scris printre altele, o lucrare cunoscută multora, în care este vorba despre ocolul Pămîntului în balon în 80 de zile. Într-adevăr, pentru vremea lui, o asemenea performanță aparținea domeniului anticipației. Dar, trecut-au anii, și previziunile talentatului vizionar au fost cu mult depășite. Se știe că acum, Pămîntul poate fi înconjurat în mai puțin de 100 de minute, la bordul unei nave cosmice. Totuși, atît pe vremea lui Jules Verne, cît și în prezent, Pămîntul putea fi ocolit în numai... 5 minute. Tot secretul constă însă în a ști cum s-o facem. Să nu credeți că ne-am gîndit la O.Z.N.-uri, ci doar la... cunoștințele dv. geografice. Să pornim împreună la drum, pe linia ecuatorului. Să ne alegem ca punct de plecare orașul Quito, pornind în întîmpinarea Soarelui, deci, de la vest spre est. Vom trece prin orașele și insulele mai importante, situate pe linia ecuatorului, sau cît mai apropiate de ea, reîntorcîndu-ne în locul de unde am pornit. Dv. nu vă rămîne decît să precizați cărora țări aparțin orașele sau insulele prin care vom trece, lucru care, dacă știți, nu vă va răpi mai mult de 5 minute, adică exact cît va dura călătoria noastră imaginară.

Deci, punctul de plecare... orașul Quito.

Știți cărei țări îi aparține ? Dar următoarele ?

1 — Pasto
2 — Macapa
3 — Insula Penedo de Sao Paulo
4 — Insula Sao Tomé
5 — Libreville
6 — Stanleyville
7 — Entebbé
8 — Nairobi
9 — Insulele Maldive
10 — Padang
11 — Singapore
12 — Pontianak
13 — Ternaté
14 — Sorong
15 — Insula Nauru
16 — Insula Tarawa
17 — Insula Baker
18 — Insula Jarvis
19 — Insulele Galapagos (Colón)
20 — Quito

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Eroarea lui Lebesgue

Eroarea pe care a făcut-o marele matematician francez Henri Lebesgue (1875—1941) referitor la proiecția mulțimilor măsurabile, a fost descoperită în 1916 de tînărul matematician rus Mihail Suslin, la îndemnul profesorului său, N. Luzin (1883—1950), de asemenea un cunoscut matematician. Luzin l-a sfătuit pe Suslin să aprofundeze memoriul scris de Lebesgue în 1905.

Suslin a sesizat greșeala, și, sprijinit de profesorul Luzin, a publicat descoperirea sa în 1917 în revistele Academiei de Științe din Paris. Din păcate însă, în 1919, Suslin a murit datorită tifosului exantematic, acasă, la tatăl său, țăran sărac din regiunea Saratovului. Cînd, ceva mai tîrziu, Lebesgue a aflat despre cele sesizate de Suslin, și-a recunoscut greșeala, modificîndu-și în consecință studiul.

Lacrimi de crocodil

Cercetări relativ recente au demonstrat că, totuși, crocodilii plîng, dar nu din milă sau alte motive sentimentale, ci, din cauza unui surplus de sare, adică de clorură de sodiu. La această constatare au ajuns fiziologii suedezi Ragnar Fange și Knut Schmidt-Nilson. Ei au descoperit că rinichii acestor reptile nu sînt capabili să elimine din organismul lor excesul de sare. De aceea natura a avut grijă să-i prevadă cu un fel de glande speciale, care ajută rinichii. Glandele respective, ce secretă soluțiile de sare, sînt plasate chiar lîngă ochii crocodililor, care dau impresia că lăcrimează, ori de cîte ori funcționează din plin acești pseudo-rinichi. De altfel, crocodilii nu sînt singurele animale la care se manifestă un asemenea fenomen. Aceiași fiziologi menționați mai înainte au constatat că există glande asemănătoare și la broaștele țestoase marine, la șerpii de mare, la iguane, pescăruși, albatroși, pelicani, cormorani etc. Datorită acestor glande, păsările de mare pot să bea apă sărată, fapt dovedit și experimental, ceea ce nu se știa pînă nu de mult.

Ing. Liviu MACOVEANU

SETE DE CULTURĂ

de Mihai STOIAN

CURIER SĂPTĂMÎNAL

În ultima vreme, ca urmare a uriașului efort general de educare socialistă a tuturor, nenumărate scrisori pun probleme legate — firește — de tineret. Astfel:

„Locuiesc în comuna Puchenii Mari, la distanță de 14 km de Ploiești. Această comună are o bogată tradiție în ceea ce privește activitatea culturală, dispunea de două cămine culturale, într-unul am activat și eu, cu destule satisfacții: exista bibliotecă, sală de ping-pong, sală de șah, se organizau și baluri, cît și joi ale tineretului. Aici, la acest cămin, am luat cunoștință de multe, am văzut filme interesante. Dar toate au rămas de domeniul trecutului, pentru că, actualmente, întreaga activitate cultural-educativă este egală cu zero. N-aș vrea să se deducă din afirmația mea că nu mai sînt în comună oameni care să se preocupe de asemenea muncă, avem cadre didactice și foarte mulți tineri gata oricînd să-și valorifice talentul și capacitatea de muncă din afara orelor de producție, însă lucrul cel mai dureros este că n-au unde, deoarece s-au desființat ambele cămine culturale: într-unul s-au depozitat produse agro-alimentare, celălalt s-a „reprofilat", devenind O.L.F. (pentru legume și fructe). Pentru cei care lucrează în Ploiești, problema e ceva mai simplă, căci mai pot vedea un film în oraș, însă pentru cei care lucrează la C.A.P. sau I.A.S. din comună, aceștia ar trebui să se deplaseze 3 — 4 km pînă în cea mai apropiată comună unde... căminul a rămas cămin. Și nu-i vorba doar de filme, ci de tot ce înseamnă activitate cultural-educativă. Acum, singura „distracție" (în afară de lectura individuală) a ajuns să fie... restaurantul (unde se mai poate „cînta", răcorindu-ți sufletul).

Recentele măsuri privind munca politico-ideologică și cultural-educativă cred că se referă în general la toți oamenii muncii, dar — în special — la tineri, indiferent că sînt de la oraș sau de la țară. Și-atunci, cei în drept (de care depindem noi, tinerii din Puchenii Mari) ar trebui să ia măsuri corespunzătoare, pentru a avea un tînăr bine format, cu un înalt nivel ideologic, substanțial informat, așadar posesor al unei culturi multiple, pe măsura tuturor celorlalte succese obținute pe alte planuri.

STAMATE OPREA
Puchenii Mari
jud. Prahova

Scrisoarea corespondentului meu a stat puțin, e adevărat, la „coadă", dacă o public acum o fac și pentru că ridică o problemă de un deosebit interes. Sub rezerva că lucrurile descrise de S.O. sînt absolut reale, schimbarea... destinației unor cămine culturale (fie și în mod... temporar) mi se pare și mie de o mare gravitate, cu implicații foarte diferite. O astfel de măsură trădează, de fapt o extrem de greșită poziție a celor care au preconizat-o, ideea lor profund dăunătoare că accentul trebuie pus, exclusiv, pe rezultatul material direct, concret, al activității, și nu pe ceea ce se obține deosebit de valoros prin investiții mai subtile, prin munca ideologică, educativ-culturală, ale cărei rezultate nu se măsoară poate chiar așa de simplu, dar avînd o pondere fundamentală în reușitele generale, cît și în structurarea personalității tinerilor, a tuturor oamenilor. Sînt convins că, dac-aș sta de vorbă cu unii dintre acei care se încumetă să schimbe destinația unor cămine culturale, transformîndu-le în depozite de fructe sau cereale, aceștia — cu o candoare condamnabilă — s-ar plînge, cine știe, de... fluctuația de oameni, de... instabilitatea tinerilor aflați într-o muncă sau alta, în comuna amintită sau într-altele. Dar aceștia scapă din vedere un „detaliu": tînărul, orice om al muncii, fie de la sat, fie de la oraș, dorește teribil să-și consume adecvat, cu folos, timpul liber, setea lui de cultură e un fenomen absolut specific societății noastre, și ea nu poate fi potolită la... un pahar (în bodegă). Și-apoi, cînd pretutindeni se șterge vizibil și treptat deosebirea dintre sat și oraș, cînd tînărul cooperator agricol de astăzi urmează seralul, ca și tovarășul lui din fabrică, atunci cînd cultura a încetat de mult de-a mai fi apanajul unei caste, nesocotirea atracției deosebite pentru domeniile culturii, pentru imensa forță de propulsie pe care-o reprezintă *educația socialistă*, se cuvine combătută ferm, intransigent.

Aștept un dublu răspuns: de la cei în cauză și de la corespondentul meu Stamate Oprea (cu noutățile de rigoare).

P.S. M.C. Buc. Rog să-mi scrie situația actuală (anexînd și fotocopia certificatului de căsătorie).

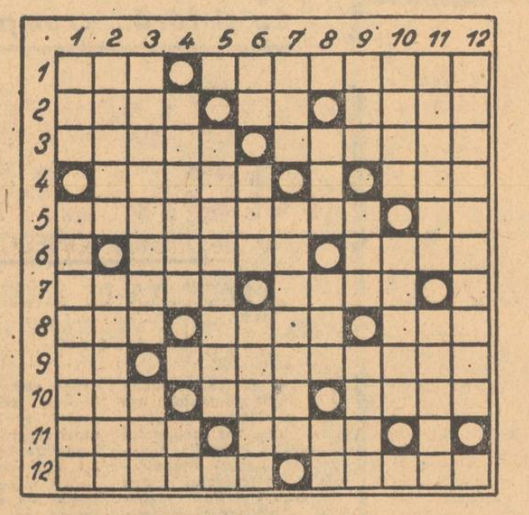

INSULE

ORIZONTAL : 1. Zonă din Irlanda, în jurul orașului Dublin. — Arhipelag în nord-vestul S.U.A. 2. Netransparent. — Neîntrecut... — Insulă de corali, în formă de inel. 3. Avid. — Arhipelag în Oc. Atlantic, la nord-vestul Africei. 4. Arhipelag în Oceania, lîngă Noua Zeelandă. — Începe răfuiala ! 5. Autorul romanului „Ostrovul lupilor". — În Creta ! 6. Altă denumire a insulei Borneo. — A pictat tabloul „Lupta din insula Sf. Gheorghe împotriva turcilor" 7. Compozitor francez (sec. 19) autorul compoziției „Jocuri de apă". — Joc francez, de origine spaniolă. 8. Doamne. (abr.) — De forma unui atol. — În capitală ! 9. În Italia ! — Romancier englez, autorul cărții „Comoara din insulă". 10. Fluviu african, pe care se află insula Elefantina. — Abia. (olt.) — Pasăre de curte. (pop.) 11. Vechi popor balcanic. (sing.) — Împreunat. 12. Vine din atmosferă... — Insula căpitanului Grant, din romanul lui J. Verne.

VERTICAL : 1. La nord de insulele Spitzbergen. — Insulă la vest de Italia. 2. A comprima. — Arhipelag între America de nord și de sud. 3. Arhipelag în fața coastei Malabar. — Frate cu... Tibișir. 4. Arhipelag la nord de Madagascar. — Din Kurile ! 5. Mică ridicătură de pămînt. 6. Notă muzicală. — Insula vrăjitoarei Circe din Odiseea. — Piesă de șah. 7. Sufix familial. — Originar din Anjou. (Franța). 8. Departament în Franța. — În Baleare ! — Spetează. 9. La Constanța ! — Lac în Turcia. — Re... 10. Port rustic. — Barză..cu diplomă. 11. Înnourată. (pop.) — „... Rico" (una din Antile). 12. Cea mai mare insulă de pe cursul Nilului.

A. PELEA

Cuvinte rare : PAL — GANO — OARA — AEA — AIN — UAN.

REBUS

DEZLEGÎND ÎN PLOAIE

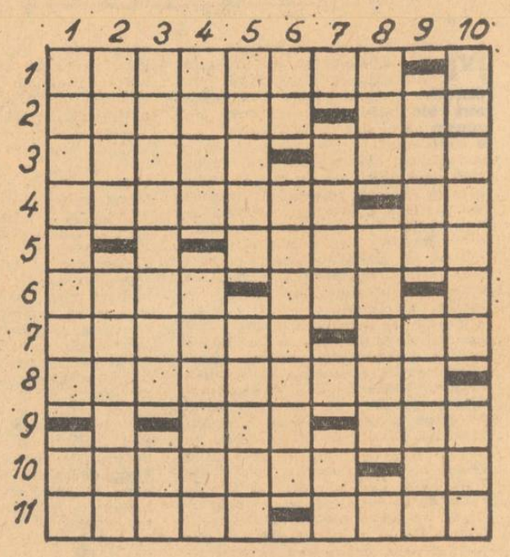

ORIZONTAL : 1. Perlă de... ploaie. 2. Plouat... — „Monstru" acvatic, cu mai multe capete și mai multe picioare. 3. O ploaie de pomină... — Calea ploilor. 4. Nu lasă baltă... — Plos sau secetos... 5. Ploaie... din abundență. (fig.) 6. Timp ploios. — Gata să împungă. (ban.) 7. Chinga apelor. (pl.) — Crustaceu de apă dulce. 8. Luat în evidență de unul care tună și fulgeră... 9. Din panoplia ariciului. (pl.) — Izvor de ploaie. 10. Plantă acvatică. — Două abataje din salină ! 11. Un nolan de saramură. — Curge repede prin Bihor.

VERTICAL : 1. Prezice... ploaie. — Stau în ploaie ! 2. Mocirlos. — Apă cu pește. 3. Picioare... de baltă. — Fulgi de nea ! 4. Nume masculin. — Bubuită... din înaltul cerului. 5. S.O.S.-ul disperatului. — Ulei cu cintec... 6. Ușițe ! — Închide... apa. 7. Anotimpul ploilor repezi. (pl.) — Luate din saca ! 8. Compune ploaia... — Cearceaf... cu viață. 9. Apără casa de ploaie. (sing) — Insule de corali. 10. Ca două picături de apă... (sing.) — Stîrnit în cascade.

Gh. Em. NICOLAU-Sighișoara și Eug. RUSU-Cluj

Cuvinte rare : BIC — IMOS

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

CU MIC CU MARE

ORIZONTAL : *Cocea — Cazimir — Oei — Bg — Zețari — Proverb — L — Gen — I — T — Ciad — Dant — Ls — Legi — Airea — Teodorescu — S — Nottara — Aksu — Ii — Cremene — Rm — Mama — S — Tănase — Ini — Acar — Scor — C — Taburel — Ene*

DARURILE PĂMÎNTULUI

ORIZONTAL : *Cauciuc — Sare — Argint — Măceș — Ri — Moară — Ate — Bere — Natură — Us — Nl — Mare — G — N — Atom — Sitar — Ion — Năbuc — Ra — Țiței — Răsad — Ren — A — Vinați — Olar — Ri — Imin — Ca — Ovine — Ura — Iridiu — Aurar.*

„MICA PUBLICITATE"

Nu – vînd – nu – cumpăr...

Pare-mi-se un japonez a fost cel cu ideea hazoasă de a da un anunț de genul „nu vînd și nu cumpăr nimic".

Dar dumneavoastră și cu mine cunoaștem un om care, fără să dea anunțuri și fără să aibă umor, nu vinde și nu cumpără nimic. Cred că ne-am înțeles bine: nu e vorba de tîrgueli obișnuite.

Nu-vînd-nu-cumpăr e un tovarăș care nu-ți oferă niciodată o țigară, dar nici nu-ți cere, nu te salută dar nici nu-ți pretinde, nu-ți răspunde dar nici nu te-ntreabă. Ți-e vecin de ani de zile dar nu ți-a călcat pragul, ți-e coleg de și mai multă vreme dar nu s-a întrebat niciodată de ce ai fost operat luna trecută.

Pe Nu-vînd-nu-cumpăr lumea îl respectă ca pe un colț de stradă, ca pe o inscripție sau ca pe o piață. Sigur, ele există, chiar dacă nu te impresionează, sau nici măcar nu treci pe lîngă ele. Sînt o realitate obiectivă. Ca și omul nostru: fără pasiuni, fără surprize, fără schimbări.

Și totuși, o singură dată Nu-vînd-nu-cumpăr și-a dat în petic. A vîndut și a cumpărat pe-o viață. Zvonindu-se că — era și cazul — va fi redusă schema, omul nostru s-a pus pe scris anonime semnate despre toți colegii. A așteptat o săptămînă, nouă, nimic!

Netrăind împreună cu noi, Nu-vînd-nu-cumpăr uitase sau nu știuse niciodată că nu toate se pot vinde și cumpăra. A-ncercat și el o dată !..,

De-atunci i se spune Cumpăr-vînd. Ce nedreptate! Tocmai de-atunci nu mai poate cumpăra și nu mai poate vinde.

Valentin MUNTEANU

V. TIMOC

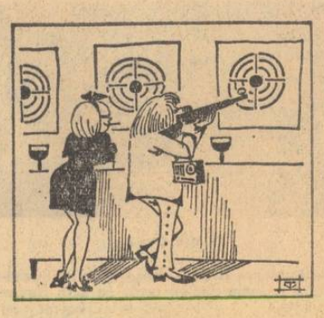

— Atunci de ce susține tatăl tău că nu ai nici o țintă în viață ?...

— Știți, trebuie să lichidăm rațional, stocurile supranormative...

M. OPROIU

— Stau și mă tot gîndesc : Să mă duc, să nu mă duc în concediu de odihnă ?

Mai există enigme?

CASE ÎN STIL TRACIC SAU DACIC ÎN BUCUREȘTI!...

În București mai este prezent un stil arhitectonic neobișnuit, stil care contrastează evident cu cel al edificiilor din jur. Case retrase în mijlocul curților sau cu fațadele chiar la stradă, cu un singur cat sau mai multe, cu un sistem de boltire a pivnițelor sau parterului și pridvoare închise cu geamuri, **case care oglindesc o arhitectură din veacuri de demult, aproape necunoscută.**

Cercetînd „Istoria arhitecturii în România" de Grigore Ionescu, consemnăm că autorul sesizează importanța deosebită a acestui tradițional tip de locuințe **„care există și azi și ale căror origini pot fi urmărite pînă în vremea dacilor"**, făcînd o paralelă între casele din secolul XIII descoperite la Curtea de Argeș și cele ridicate de meșteșugari, negustori și boieri în centrele urbane din Muntenia și Moldova secolelor XIV—XV și mai tîrziu.

Spre a oferi cititorilor „Magazin"-ului amănunte inedite cu privire la străvechea arhitectură autohtonă am solicitat opinia unui specialist în acest domeniu, **arhitectul CONSTANTIN JOJA, șeful proiectului de restaurare a Hanului lui Manuc, cercetător principal la Institutul de istorie a artei.**

DISPARIȚIA UNOR VALOROASE IMOBILE SECULARE

— Documentar, cunoaștem amintirea în București a cîtorva edificii boierești ridicate în secolul al XVI-lea. Se știe, de exemplu, că ar fi existat casa marelui ban Dobromir în anul 1575, a lui Vlad, mare pîrcălab, în 1577, a lui Preda, al doilea paharnic, în 1580 și casa lui Pîrvu, mare logofăt, în anul 1590. Știți cum se înfățișau aceste clădiri ?

— Din păcate, nu cunoastem prea mult privitor la înfățișarea lor, deoarece, în pragul secolului nostru, au dispărut și ultimele vestigii, fără a fi cel puțin fotografiate, desenate sau studiate. În acest mod au pierit mii de monumente de arhitectură civilă, efortul a zeci de generații. În ceea ce privește descrierile călătorilor străini ele nu pot fi concludente deoarece aceștia le-au privit prin prisma educației lor estetice, neputînd înțelege arhitectura noastră autohtonă, care nu se inspira nici din Occident, nici din Orient. **De fapt, arhitectura urbană românească era adaptarea stilului țărănesc de construcție la condițiile spirituale și de confort ale orășanului. ACEASTĂ ARHITECTURĂ MOȘTENIND SPIRITUL ARHITECTURII TRACICE, CARE A DAT NAȘTERE CLASICISMULUI ELENIC. Astăzi este un lucru evident că templul grec este trecerea în piatră a casei tracice de lemn, a casei cu pridvor.**

Menționez un fapt cunoscut din documente și anume acela că bucureștii erau socotiți în secolele XVI—XVIII drept a doua metropolă din sud-estul european, după Istanbul, **tocmai datorită stilului specific românesc al arhitectonicii clădirilor sale.** În acele vremuri, capitala noastră era considerată metropola Balcanilor însetați de libertate și centrul de cultură cel mai dezvoltat din această parte a Europei.

FRUMUSEȚEA PLASTICEI AUTENTICE ROMÂNEȘTI

— Totuși, care sînt cauzele directe ale dispariției atîtor edificii ridicate de-a lungul veacurilor ?

— În secolul XIX orașele noastre au căpătat o înfățișare total diferită celei dinainte cu un veac, renunțîndu-se cu ușurință la tot ce era autentic românesc. Impresionați de monumentalitatea și decorațiile unor edificii din țările pe care le-au vizitat, fiii de boieri, înapoiați în patrie, au stimulat ridicarea unor clădiri asemănătoare. Atunci au fost dărîmate multe edificii seculare, printre care marile hanuri din București, unele cu o suprafață mult mai mare ca Hanul lui Manuc, pentru a se construi în locul lor clădirile publice care împodobesc astăzi capitala. Dacă n-au fost demolate sau reconstruite în stilurile la modă, clădirile vechi românești și-au schimbat cel puțin fațada la stradă, primind o decorație încărcată cu profile, cornișe, frontoane și ancadramente neoclasice, care au făcut de nerecunoscut stilul simplu și expresiv al arhitecturii noastre tradiționale. S-au pierdut obloanele de fier bogat decorate, care dădeau o notă aparte fațadelor la stradă a imobilelor comerciale, au dispărut firmele și felinarele forjate, stucatura țărănească mai întîi și apoi barocă care împodobea casele în secolul XVIII.

Fragmente, rămase în diverse locuri, ne permit să ne dăm seama de aspectul pe care-l aveau vechile centre orășenești, orașele secolului XVIII prezentînd o personalitate aparte. Deși clădiri în stil neoclasic sau neogotic avem acum foarte multe în țară, realizate în perioada 1800 — 1940, totuși, cu toată monumentalitatea lor, ele nu ating — după părerea mea — valoarea arhitecturală și puritatea plastică a unor clădiri modeste ca dimensiuni, cum sînt casa Melik, hanul Elias, din str. Patriei, hanul Moșilor din Calea Moșilor nr. 33, hanul Avram din str. Bibescu Vodă sau hanul lui Manuc. Și, pentru că am amintit de hanul Elias, care a fost „cazarma veche din București" în anul 1855, după cum reiese dintr-o acuarelă realizată de un locotenent austriac în acel an, menționez cîteva elemente despre el. Construit înainte de 1 700, cu pridvorul închis al etajului sprijinit pe coloane de piatră, **este cea mai frumoasă clădire, în stil autentic românesc, rămasă în București.** Caracteristic pentru acest han este faptul că fiecare apartament are două camere, una care ia lumină din coridor și alta din stradă, plan obișnuit în hanurile din R.S.F. Iugoslavia, dar neobișnuit în Balcani, unde hanurile aveau o singură cameră pe pridvor. Construcția este executată, probabil, de către un meșter care a studiat la școala dalmatină, fiind familiarizat cu sistemul de boltire a pivnițelor și parterului. Două aripi ale hanului Elias au trei nivele, iar o aripă patru nivele, **prezentînd o arhitectură surprinzătoare și, aș zice, cu totul modernă.** Se preconizează ca acest han să fie restaurat, Comitetul municipal pentru cultură și educație socialistă urmînd să-l folosească pentru adăpostirea unui complex destinat artiștilor plastici.

RESTAURAREA UNOR CASE SECULARE

— Credeți că mai putem reevalua vechea arhitectură urbană românească ?

— Cel mai bun răspuns este faptul că astăzi s-au și restaurat cîteva din splendidele edificii ridicate în urmă cu două secole. Mă refer la vestitul han al lui Manuc, care a fost dat de curînd în folosință, la Crama domnească din str. Șelari nr. 13, restaurată în stilul autentic urban românesc, și ea pusă acum la dispoziția publicului și la casa Melik, din str. Spătarului nr. 22, care va fi transformată în muzeu de artă. Casa Melik are o sală largă de 4 metri și lungă de 12, cu cîte două camere plasate în dreapta și stînga ei și un pridvor închis, lat de 3,5 metri pe toată lungimea fațadei. Pridvorul era folosit drept salon, fiind luminos și călduros în timpul iernii, aici crescînd în bune condiții plantele.

Tipul de casă cu sală și patru camere cu pridvor continuu pe toată fațada era generalizat în aproape toate orașele din Țara Românească și Moldova secolului XVIII. Fațada închisă total cu sticlă se reflectă și astăzi în arhitectura modernă. Subliniez că mai există, în diverse puncte ale Bucureștilor, numeroase clădiri edificate în același stil, **pînă la primul război mondial aproape toate casele particulare avînd un asemenea mod de împărțire a camerelor.** O singură modificare se remarcă și anume închiderea cu geamuri a pridvorului, modificare care conferă acestor clădiri o frumusețe aparte. **De altfel, nu numai în București s-a păstrat vechiul stil arhitectonic românesc, el putînd fi văzut, mai ales, la Craiova, Tîrgoviște, Cîmpulung, Curtea de Argeș sau Tîrgu Jiu, caracteristic, în acest sens, fiind orașul Cîmpulung Muscel, care prezintă străzi întregi unde casele au o vechime de cel puțin 300 de ani.**

În încheiere, țin să subliniez, încă o dată, că **arhitectura caselor cu pridvor închis este arhitectura unei țări cu tradiții artistice milenare, realizată de înaintașii noștri într-o expresie originală,** generată de umbră și reflex. Arhitectură reliefată prin continuitatea registrelor pe toată lungimea fațadei, înlocuirea pereților masivi cu străucirea peretelui de sticlă și detașarea clădirii de sol prin stîlpii parterului ce susțin etajul.

Simion SĂVEANU

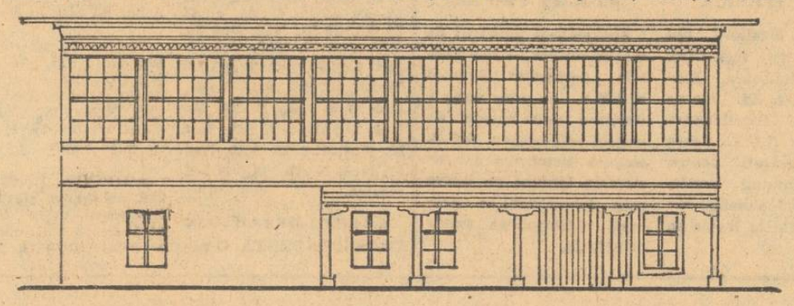

Fațada casei Melik din București — Desen de arhitect Constantin JOJA

Happel s-a ars o singură dată...

de Valeriu MIRONESCU

Meciul Dinamo—Feijenoord oferă amatorilor de fotbal mai multe puncte interesante de discuție decît celelalte trei întîlniri ale echipelor românești în cupele europene. A fost vorba de o confruntare între campioni, prim considerent de valoare, în al doilea rînd ne-a oferit un termen de comparație pe care fuseserăm dispuși să-l analizăm cam la suprafață anul trecut, din cauza surprinzătoarelor meciuri egale obținute de U.T.A., în sfîrșit televizarea acestei partide ușurează schimbul de păreri cu un mare număr de amatori de fotbal.

Înainte de a discuta despre acest joc atît de instructiv, în pofida laturilor defavorabile pentru campionii noștri, se cuvine să spunem despre Steaua că ne-a făcut una dintre cele mai plăcute surprize și că acum îi cerem pentru meciul retur să aibă grijă să nu cadă în aceeași capcană tactică pe care a folosit-o cu reușită, ea însăși, la Barcelona. U.T.A., ajutată și de tragerea la sorți, cu mare probabilitate, va trece pragul celui de-al treilea tur al „Cupei U.E.F.A.". Astăzi, despre calificarea echipei arădene, vorbim ca despre un fapt mai mult sau mai puțin firesc. Încă anul trecut, multă lume n-ar fi acordat același credit arădenilor, chiar dacă ar fi fost vorba tot de Zaglebie. Să recunoaștem că în ultimii trei ani, U.T.A. a convins pe amatorii de fotbal că este o echipă serioasă, ce-și folosește cu deplină maturitate posibilitățile relativ limitate, prin comparație cu alte formații românești, și că a înțeles bine cele lecții de fotbal internațional pe care le-a primit, chiar dacă uneori acestea au avut un caracter de corecție. (Între paranteze mă întreb dacă nu e timpul ca selecționerii lotului reprezentativ să-l privească mai atent pe Broșovski).

Cîteva cuvinte despre performanța lui Rapid, echipă ce a izbutit să calce peste condiția proastă, morală și tehnică, a ultimelor partide din campionat, întrecînd la un scor puțin așteptat o formație despre care continui să cred că este mai tare decît o prezintă cele patru goluri primite. Sigur, în fotbal întîmplarea joacă uneori un rol decisiv, alteori i se adaugă și arbitrajul, așa se marchează două goluri într-un singur minut, așa se mută un penalti afară din careu sau se trece cu vederea vreun ofsaid. Dar, sub toate întîmplările se trage o linie, rezultînd pînă la urmă un scor-fluviu, scor final ce nu mai poate fi contestat. Ceea ce m-a mirat a fost faptul că numeroși spectatori și-au abătut observațiile peste capetele lui Neagu și Ene. E foarte adevărat că cei doi au ratat ocazii cu duiumul și, deci, formal erau pasibili de critică și de oarecare nemulțumire din partea publicului. Totuși, nu e mai puțin adevărat că aceste ratări veneau după 3—0 și, mai ales, după 4—0! Ar fi, cred, o nedreptate să uităm că Ene și Neagu au făcut într-o singură jumătate de oră — prima jumătate de oră! — trei goluri, cu efecte dezastruoase pentru adversar. Ar fi cu totul nedrept să uităm că pînă la deschiderea scorului, Rapid avusese numai un singur mare prilej de a marca (irosit de Neagu) și că cele trei situații din care s-au înscris punctele nu anunțau ceva deosebit. 1. Recuperarea și pasa lui Neagu — șut prompt, Ene. 2. Insistența lui Ene între patru apărători. 3. Plasament oportun al lui Neagu printre fundași, urmat de un șut simplu și de gol — iată trei acțiuni aproape banale, pe care virfurile de atac ale Rapidului le-au transformat într-o piatră atîrnată de picioarele Legiei. Și eu mă apucam cu mîinile de păr cînd îi vedeam pe Neagu și pe Ene ratînd copilărește. Însă rezultatul era de-acum de 4—0, iar, mai tîrziu, m-am gîndit că cei doi înaintași merită nu zeflemea, ci laude pentru victoria pe care au dat-o echipei lor. De-ar rata și la Varșovia, după ce vor fi marcat un gol sau două!

Să trecem acum la meciul campionilor. Oricît ar părea de uimitor, Dinamo și-a subapreciat adversara și și-a supraapreciat forțele. Din asta cred că a izvorît teribila păcăleală pe care i-a tras-o Feijenoord, pe care, de altfel, ne-a tras-o și nouă, spectatorilor. Dinamo a crezut că este suficient de tare ca să joace de la egal la egal cu fosta campioană europeană interloluburi. A jucat în consecință cu accent pronunțat pe atacuri, fără precauții speciale pentru apărare, fără o mobilizare psihică prealabilă pentru a nu primi goluri. Altfel nu se explică pentru ce n-au fost luate în seamă avertismentele șuturilor periculoase trase de Wery, Boskamp, Hasil, Van Hanegem, la contraatacuri înainte de înscrierea primului punct; altfel nu se explică pentru ce s-a făcut un zid de numai patru oameni iar, în careu, nu s-a repliat întreaga echipă atunci cînd s-a executat lovitura fatală. (Prin opoziție, Feijenoord, chiar după ce conducea cu 3—0, își aglomera întreaga echipă în careu la faze similare!).

Totul pornește, ca să zic așa, de la... U.T.A. De la cele două meciuri egale prin care a eliminat pe Feijenoord. făcîndu-ne să ne umflăm în pene și să ne credem că sîntem mai grozavi decît cei cu adevărat grozavi (s-a uitat pînă și de meciul Olanda—România de la Amsterdam, din toamna trecută!). Nu spun să nu fi încrezător în steaua ta, nu spun că nu e posibil să nu-ți depășești, chiar cu mult, condiția (să ne gîndim la performanța trecută a lui Panathinakos!), totuși, calcule, tactici, reale, trebuie să-ți faci. Dinamo nu și-a făcut calcule reale. Anul trecut U.T.A. a pornit de la o idee simplă: Feijenoord are o mare forță de joc, prin urmare, trebuie s-o împiedice să joace! Și a împiedicat-o, apărîndu-se cu disperare și distrugînd jocul în aproape toate cele 180 de minute. Mai mult, cine își amintește meciul de la Arad, își amintește și de faptul că U.T.A. s-a retras în majoritatea timpului în fața propriului careu! Dinamo n-a învățat ceea ce trebuia să învețe din experiența arădeană, nesocotind în bună măsură forța lui Feijenoord. Nu era obligatoriu să aplice aceeași tactică ca U.T.A. și pretențiile erau altele — totuși, studiul concret al fiecărui jucător olandez și al manevrelor generale ale echipei olandeze trebuiau perfect cunoscute de antrenori și contracarate cu cea mai mare prudență. Feijenoord, în schimb, a învățat tot ceea ce se putea învăța lui „experiența U.T.A.". Nu-i adevărat că olandezilor nu le-ar fi fost cu putință, încă din primul minut, să asalteze poarta lui Dinamo. Ei ar fi putut să exercite o presiune teribilă chiar de la început, iar dacă n-au făcut așa, faptul se explică numai și numai prin ceea ce pățiseră în dublul meci cu U.T.A. Happel, cel păcălit în trecut, și-a organizat perfect cancana, nu i-a împins pe dinamoviști în apărare cu toată echipa, dimpotrivă, i-a chemat la atac, le-a dat iluzii, iar cînd Dinamo s-a subțiat în spatele frontului, clasa individuală a olandezilor a rezolvat ușor problema ce se dovedise insolubilă anul trecut la Arad. Dinamo a căzut în cursă, nu mă mir de jucători fiindcă ei sînt absorbiți de joc, mă mir însă de antrenori, de pregătirea tactică pe care au făcut-o, de calmul tactic atît de fals ca și de lipsa de reacție față de manevrele lui Happel...

Cu și fără... crampoane

DOUĂ MOMENTE

de Eftimie IONESCU

„PROCEDURA DE URGENȚĂ" LA ARBITRI

Unul dintre cazurile mult comentate ale săptămînii fotbalistice, acela al arbitrului Gheorghe Popovici. *Delegat la meciul Dinamo—„U" Cluj (colegiul nostru de arbitri deține recordul... european al repartizării unui „cavaler al fluierului" din orașul uneia din echipe), fostul portar de la Juventus și Progresul n-a făcut un arbitraj strălucit. Dar nici cel mai catastrofal. Am văzut altele de două ori mai proaste. Și trebuie să ținem seama și de dificultatea jocului, foarte aprins, cu eliminări, cu penaltiuri. La mai puțin de trei ore de la terminarea întîlnirii de pe Dinamo, arbitrul Popovici era de acum gata sancționat. O „procedură de urgență" cu care nu prea ne obișnuiseră diriguitorii „cavalerilor în negru". Trist și îngrijorător este însă faptul că nici măcar nu s-a întrunit un legal „complet de judecată" (dacă el există...).*

L-am întrebat pe „inculpatul" Popovici dacă a fost măcar audiat de vreun component al conducerii arbitrilor, dacă există vreun raport al unui observator, coleg de suferințe în ale fluierului. Iată răspunsul:

„Nu, nimeni nu m-a întrebat ce s-a întîmplat. Există un raport al delegatului federației, profesorul Angelo Niculescu, depus a doua zi după meci, deci după luarea sancțiunii. Colegii care se aflau la cabină — Victor Pădureanu, Hanganu, Gheorghe Limona, Nicolae Petriceanu — m-au felicitat pentru deciziile curajoase. Îmi dau seama că n-am realizat un arbitraj fără cusur, era și greu la meciul pe care l-am avut, dar socotesc că nu am greșit în nici-un fel în deciziile cele mai importante".

Sîntem dintre cei care am susținut în nenumărate rînduri sancționarea drastică a celor vinovați. Dar să constatăm, acum că nici minimele norme de legală dictare a acestor măsuri disciplinare nu sînt respectate tocmai de împărțitorii dreptății pe teren, este un fapt destul de îngrijorător.

TĂTARU I... TĂTARU II

La această rubrică, al doilea dintre reprezentanții familiei Tătaru pe stadionul marilor performanțe a găsit, la începutul verii, cîteva cuvinte de îndemn pentru un act de nedreptate — socoteam noi — acela de a fi fost șters de pe tabelul premiaților întrecerii golgeterilor. Acum, micul capitol al celui mai mic dintre frații Tătaru, apare cu totul altfel. Internaționalul de la Steaua care, pe lîngă legile cunoscute și normale ale sportivității și comportării disciplinate, avea și îndatorirea morală de a apăra reputația lui Tătaru I — model de corectitudine și lealitate în anii de activitate — a comis un gest greu de calificat: abandonarea echipei înaintea meciului de la Barcelona. Reacția, normală și necesară, a clubului este cunoscută. Ea sancționează finalul unor fapte în lanț, printre care ar trebui să notăm o secvență deloc fotogenică după terminarea finalei de cupă, apoi mai multe momente de indisciplină la antrenamente, nepunctualitate la convocările echipei etc., etc.

Cum explică Gigi Tătaru gestul său așa de greu de admis?

„Înlocuirile repetate din echipă m-au făcut să devin din ce în ce mai nestăpînit, mai nervos. Cînd am fost scos din teren și în meciul cu A.S.A. Tg. Mureș n-am mai putut suporta. Recunosc că am comis un lucru grav. Îl voi mai putea repara?"

Deocamdată, dragă Gigi, tot antrenorii sînt cei care hotărăsc cine joacă și cine nu. Un internațional are datoria să fie de două ori mai disciplinat. Și poate că dacă ți s-ar fi arătat mai multă severitate și hotărîre la primele semne de indisciplină, de înfumurare (care au și avut urmarea unei evidente scăderi de formă, fiindcă de o bună bucată de vreme ai încetat să mai fii înaintașul plin de vervă pe care îl cunoșteam) nu s-ar fi ajuns aici. Acum rămîne ca mărturisirea făcută să o dublezi cu fapte. Pentru că declarațiile de căință au devenit rețete în care nimeni nu mai crede...

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

● Întîlnire cu Ion Popa. ● Își pregătește Monea retragerea? ● Și totuși Ciucă va fi sărbătorit? ● Emile Pladner... pensionar ● Dante Cane — viitorul adversar a lui Cassius Clay. ● Unde se află Ion Covaci?

● ÎN DECURSUL numeroaselor sale deplasări efectuate în afara hotarelor țării, antrenorul emerit Ion Popa, „omul de colț", al tricolorilor, a urmărit un singur meci profesionist. Acest eveniment a avut loc recent cu ocazia deplasării echipei naționale în S.U.A. Pe ringul celebrei arene „Madison Square Garden" din New York, Popa și elevii săi au fost martorii „bătăliei" dintre Ken Buchanan (Scoția) — Ismael Laguna (Panama), pentru titlul mondial la categoria ușoară. După cum se știe, Buchanan și-a păstrat centura. În legătură cu acest meci Popa ne-a declarat: **„A fost o partidă animată purtată într-un ritm infernal. Nu s-au făcut prea mulți pași... înapoi. Meciul a excelat pe plan spectacular ajungînd la un moment dat la un dramatism rar întîlnit. Celelalte întîlniri ale galei au fost de „umplutură" așa cum se obișnuiește deoarece managerii nu pot plăti burse mari tuturor combatanților, astfel că ele nu mi-au plăcut".** La cele spuse de Popa trebuie să facem o completare, deosebit de importantă: Laguna a ratat cea mai mare ocazie a carierei sale. Aceasta, pentru că organizațiile din țara sa îi promiseseră o pensie pe viață de 300 de dolari, în cazul că ar fi cîștigat campionatul lumii.

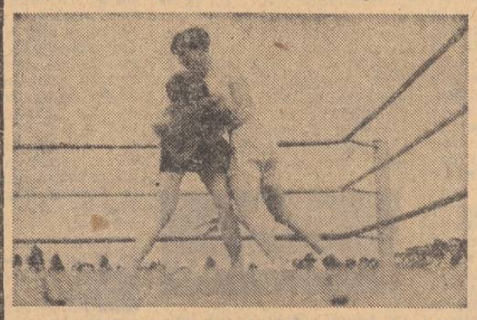

Antrenorul emerit Ion Popa în postură de... boxer. Iată-l pe Ion Popa în memorabilul meci susținut în 1943 cînd l-a învins prin abandon în repriza a 8-a pe gălățeanul Grigore Jelesneac.

Fază din meciul Laguna-Buchanan

suferind de ficat și în prezent urmează un tratament medical care va dura cîteva luni. La 31 de ani Monea își pregătește retragerea? Sau bătrînul C. Ciucă (Steaua), fost campion al Europei la categoria muscă, s-a retras din activitatea competițională. Era de așteptat, ca forul nostru să-l sărbătorească festiv pe acest micuț boxer (ne referim la talie), care l-a înlocuit cu succes pe „Herculele de buzunar" M. Dobrescu. Un purtător de cuvînt al federației ne-a anunțat că Ciucă va fi sărbătorit în cadrul galei România—R. D. Germană. Așteptăm cu plăcere acest eveniment.

● O STIRE PUȚIN COMENTATĂ pentru iubitorii boxului mai virstnici. Francezul Emile (Spider) Pladner fost campion al lumii la categoria muscă timp de 46 de zile (2 martie 1929 b. ko. F. Genaro — 18 aprilie 1929 pierde la Genaro) a ieșit la pensie, la virsta de 65 de ani. Orb, la sfîrșitul celui de al doilea război mondial, Pladner a îmbrățișat profesia de maseur. El fusese angajat în acest post la Institutul de Sport din Paris. În cursul carierei sale prodigioase Pladner l-a întîlnit la Paris (28 ianuarie 1936) pe campionul român Toma Aurel. Tomiță al nostru a cîștigat la puncte.

● ÎN ULTIMII TREI ANI, titlul de campion al Italiei la categoria grea (profesioniști) a fost deținut la rînd de Dante Cane, învins și învingătorul lui Vasile Mariuțan cînd era amator (vă mai aduceți aminte de meciul de pe Dinamo cînd a cîștigat Vasile), Mario Baruzzi (și el învins de Mariuțan și încă înainte de limită) și Bepi Ross. Acum titlul a revenit din nou în posesia lui Cane, căruia i s-a propus să-l întîlnească în decembrie la Geneva pe Clay. Dante Cane a declarat următoarele pe marginea acestei propuneri: **„Nu mă interesează rezultatul. Sînt fericit că am ajuns să încrucișez mănușile cu Clay".**

Dante Cane

● TENACELE BOXER dinamovist Ion Covaci, unul din cei mai curajoși boxeri pe care i-am întîlnit, nu a mai fost văzut de săptămîni de zile la antrenamente. Întrebîndu-l pe Ion Popa unde se află acest corifeu al categoriei mijlocie mică, managerul echipei naționale vrut mai încearcă o dată să intre în posesia centurii naționale?

● ESTE CUNOSCUT amatorilor de box că maestrul emerit al sportului ne-a spus: **Nimeni nu știe unde se află Covaci. Cred că este certat cu viața sportivă".** Păcat. Poate citind aceste rînduri Covaci va da... un semn de viață.

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

GIGI și GICU, București: „Vă expediem cîteva întrebări fulger, la care ne puteți răspunde la fel de fulger.

1. Știți ceva amănunte în legătură cu cazul Gigi Tătaru despre care se zice că a refuzat să plece la Barcelona?

2. Dumitrache mai continuă să mai fie „un caz" sau este definitiv recuperat pentru echipa națională?

3. După gafa de la Copenhaga, Boc va mai intra oare în atenția lui Angelo Niculescu?

Și acum un amănunt despre noi: sîntem elevi la Liceul „I. L. Caragiale" și jucători de fotbal în... timpul liber. Vă mulțumim".

Nu știu nici un fel de amănunte despre cazul Gigi Tătaru. Am aflat doar cîteva zvonuri, pe care trebuie să le luați ca atare: că antrenorul Valentin Stănescu l-ar fi jignit și că s-a încercat trimiterea lui în ultima clipă la Barcelona. Întîmplarea în sine m-a întristat și pe mine. Evident, orice s-ar întîmpla, un jucător de fotbal nu are dreptul să se supere pe echipa sa, mai ales într-o astfel de împrejurare. În ce mă privește, eu am atras atenția de cîteva ori că Tătaru II suferă de o infatuare neobișnuită pentru o virstă și o glorie încă neconsolidate, că apariițiile sale din ultimul timp pe teren sînt marcate de suficiență și individualism. În plus, probabil că băiatul s-o fi plictisit de atîtea drumuri prin străinătate și s-o fi gîndit să mai stea și pe-acasă. De altfel, nu e primul caz de acest gen (cum se afirmă în ziarul „Sportul"). Cu cîțiva ani în urmă, ca să scape de chinul unei deplasări în Spania sau Portugalia, Pîrcălab și-a pus un picior în ghips, deși respectivul picior era perfect sănătos. Întrebîndu-l peste cîteva luni de ce a făcut gestul respectiv, „Săgeata Carpaților" mi-a răspuns nespus de simplu: „M-am săturat de avion, dom-le".

Dacă Dumitrache mai continuă să fie „un caz"? Am impresia că da. După ce și-a petrecut două săptămîni la munte, pentru recuperare fizică, Mopsul s-a întors cît se poate de nervos, nu-i mai intră nimeni în voie, vinerea trecută era gata să-l sfîșie pe arbitru. Probabil că marea noastră speranță va medita asupra vieții, în general, și asupra carierei sale, în special.

Am impresia că Boc va rămîne în continuare în atenția lui Angelo Niculescu, talentatul fundaș fiind, de fapt, într-o perioadă de adaptare psihică. Deocamdată, însă, pentru echipa națională mi se pare mai sigur și mai util Lupescu.

FOCȘĂNEANU ȘTEFAN, satul Soci, comuna Pincești, județul Bacău: „Sînt moldovean de prin părțile Bacăului și, așa cum este firesc, simpatizez echipa Sport Club Bacău. Exalt în fața victoriilor acestei echipe și sufăr atunci cînd ea înregistrează o înfrîngere. Aceasta nu înseamnă însă că nu sînt obiectiv în privința celorlalte echipe. Atunci cînd echipa lui Dembo practică un joc sub nivelul obișnuit și pierde un meci n-am nici o concesie de făcut. Dar de aici și pînă la a aduce jigniri, a persifla ori de cîte ori această echipă pătrunde în Capitală, de către oameni care au datoria și obligația să vegheze la destinele fotbalului nostru, este cale lungă. Mă întreb cu ce contribuie Ion Ghițulescu, crainic reporter la radio, la crearea acelui climat de loialitate care trebuie să caracterizeze fotbalul nostru. Dumnealui, probabil, că este din Giulești sau din apropiere, pentru că numai așa se explică de ce în transmisia sportivă din ziua de 3 octombrie a.c. a făcut o adevărată demonstrație de opoziție față de echipa Sport Club, la meciul acesteia cu Rapid. Dumnealui a vorbit tot timpul de o „mare surpriză". Ce fel de surpriză este această victorie a băcăuanilor împotriva Rapidului? De ce aceasta este neapărat o surpriză? Poate a uitat dînsul că de cîțiva anișori încoace Rapidul nu mai cîștigă cu Sport Club, indiferent pe ce teren joacă?

...De altfel, mai sînt și alții care dovedesc o slabă ținere de minte în legătură cu meritele jucătorilor din Bacău. În preajma meciurilor tur din primul rund al cupelor europene, cineva bine cotat la Federația de fotbal a afirmat că trebuie să facem eforturi ca măcar o echipă să ajungă pentru prima oară în sferturile de finală ale uneia dintre competiții. Respectiva persoană a uitat că, dacă s-ar întîmpla lucrul acesta, ar fi pentru a doua oară. Spun acest lucru deoarece modesta echipă de pe malurile Bistriței a făcut pentru prima dată așa ceva în fosta Cupă a tîrgurilor. N-am vrut să ironizez pe nimeni, am vrut doar să-mi exprim o simplă părere".

Bineînțeles că revolta dumneavoastră este cît se poate de îndreptățită. Nu este pentru prima oară cînd cranicii radioului, ai televiziunii și reporterii diverselor ziare se dovedesc niște biete ființe slabe, care nu-și pot ascunde simpatia sau antipatia pentru o echipă sau alta. Eu însumi am fost ani la rînd avertizat și amenințat să nu mai țin cu Rapidul în cronicile mele, să mă vindec odată pentru totdeauna de această patimă nefastă, adică ori să-mi aleg altă echipă, or să devin obiectiv. În cele din urmă, am devenit obiectiv, și la asta mi-a dat o mînă de ajutor și Rapidul, pierzînd cîteva campionate la rînd. Fiind deci întrutotul de acord cu dv. aș îndrăzni să vin cu o propunere: echipele să aibă dreptul de a recuza crainicii sportivi, așa cum au dreptul să recuze arbitrii.

Nu-i așa că propunerea mea e curajoasă și inteligentă?

IULIU DUDA, Oradea: „După cum este știut, o echipă de fotbal este formată din jucători și antrenori. Antrenorul nu poate exista fără jucători și invers. Totuși, aproape nu este lună sau săptămînă în care să nu auzim despre conflicte între jucători și antrenori. ...Aproape întotdeauna acolo unde apar fricțiuni între jucători și antrenori, echipa nu merge bine. Este și cazul echipei din orașul nostru, echipă cu care se petrece o dramă adevărată și pentru care toți spectatorii suferă. Vă rog să mă credeți că la fiecare meci jucat la Oradea de către Crișul văd spectatori care pleacă acasă cu lacrimi în ochi. Nu am legături apropiate nici cu jucătorii, nici cu antrenorul și nici cu clubul, dar aud și eu vorbindu-se despre gravele neînțelegeri care sfîșie această echipă. Antrenorul Coidum, un antrenor bun și de prestigiu, a vrut, de pildă, să înlocuiască unii jucători plafonați cu cîțiva tineri talentați. După cîte am auzit, imediat a urmat o revoltă în rîndul jucătorilor, care doreau să scape cît mai repede de el. Se pare că nici conducerea clubului nu a trecut de partea antrenorului și astfel situația echipei a rămas neschimbată. Știu că nu aveți de unde să cunoașteți situația „Crișului", dar vreau să întreb o chestiune de principiu: nu ar trebui oare ca în contractul care se face între un antrenor și un club să se specifice cu literă de lege că antrenorul este pe deplin suveran asupra echipei, că nimeni, inclusiv conducerea clubului, nu are dreptul să se amestece în treburile echipei, în alcătuirea formației, în promovarea sau scoaterea unor jucători din lot?**

Nu am văzut niciodată cum arată un contract încheiat între un antrenor și un club, dar bănuiesc că federația nu a avut timp să compună un text tip, lăsînd ca afacerea respectivă să se realizeze la botul calului. Aveți dreptate: neînțelegerile dintre jucători, cluburi și antrenori (cu toate tristele consecințe care decurg de aici) nu vor dispare pînă cînd federația nu va pune piciorul în prag, dînd antrenorilor o putere discreționară și totală, confirmată de lege. Pînă atunci, antrenorii continuă să se ducă cu lista formației, pentru viză, la președintele și vicepreședintele clubului, la casier, contabil, șeful O.C.L.-ului, A.D.A.S.-ului și pompierilor. Asta e.

AUTOMOBILISM

Multiplul campion — Marin DUMITRESCU — vă sfătuiește:

PREGĂTIREA MAȘINII PENTRU LUNILE DE IARNĂ

FRÎNELE

Sistemul de frînare al unui autovehicul este, alături de direcție, unul din sistemele vitale pentru siguranța circulației. Din păcate, mulți își dau seama de acest lucru prea tîrziu. Să evităm greșeala lor, adeseori fatală și să facem în cadrul pregătirii autovehiculului pentru condițiile climatice ale toamnei, verificarea și reglajele necesare.

Autovehiculele, după cum se știe, sînt dotate, în mod obligatoriu, cu două instalații de frînare complet separate sau avînd unele elemente comune — adică frîna de mînă și frîna de picior. Proasta funcționare a frînelor este mai ușor sesizabilă decît a direcției, de cele mai multe ori constatîndu-se că **frîna este slabă** sau cum se spune „nu ține".

Acest defect poate să apară după spălarea automobilului sau trecerea printr-un rîu etc., cînd se udă discurile sau saboții; de asemenea, în cazul existenței aerului pe conductele sistemului, la defectarea garniturii de la pompa centrală, cînd o garnitură de la un cilindru de roată pleacă lichid, la un montaj și reglaj greșit al saboților, cînd garniturile de ferodou sînt uzate.

În cazul udării discurilor sau saboților, defectul dispare de la sine sau după cîteva frînări în timpul mișcării autovehiculului. Nu uitați însă acest lucru după fiecare spălare a mașinii!

Celelalte cauze se elimină printr-o intervenție calificată. În cazul autoturismelor, „Dacia", echipate cu frîne de disc, este bine de știut că plăcuțele de frînă trebuie schimbate, în cazul unei bune exploatări, la circa 35 000 km.; mai ales la roțile din față, care, după cum se știe, frînează mai mult și mai des decît cele din spate.

Frîna „trage într-o parte" sau se blochează o roată. Printre cauzele acestei defecțiuni se consemnează: înțepenirea unui piston în cilindrul receptor datorită unui lichid de frînă necorespunzător, înfundarea racordului flexibil, turtirea uneia din țevile de trecere a lichidului la o roată. Frîna „trage" și în cazul presiunii inegale în pneuri, al folosirii unor plăcuțe de frînă de diferite dimensiuni sau complet uzate ș.a. Acest defect este grav prin aceea că poate duce la derapaje. Frînarea simultană și egală a roților, două cîte două (pe axe) trebuie asigurată prin eliminarea neîntîrziată a cauzei și efectuarea unor reglaje corecte.

Automobilul rămîne frînat. Blocarea frînelor este cauzată de cele mai multe ori de umflarea garniturilor de cauciuc sau înțepenirea pistoanelor în urma folosirii unui lichid de frînă nepotrivit, ruperea arcului de revenire a saboților respectivi, înfundarea cu noroi a tamburelor, lipsa garniturilor de ferodou (plăcuțelor), lipirea prin îngheț a garniturilor de ferodou de tambure, îndoirea tijelor la o acționare mecanică brutală, îngroșarea lichidului de frînă din cauza frigului.

Dacă eliminarea defecțiunii este o problemă mai complicată, necesitînd intervenția calificată, reglajele pot fi făcute de oricare automobilist, care are o pricepere mecanică medie și care știe că procedeul general de reglare, indiferent de construcția instalației de frînare, este următorul: se ridică pe cric roata care se reglează și se apropie sabotul de tambur pînă la atingerea suprafețelor acestora; apoi se îndepărtează sabotul astfel ca roata să se rotească ușor. Operațiunea se repetă în parte pentru fiecare roată și dispozitiv de reglare. **Frîna hidraulică se reglează prin modificarea lungimii tijei pistonului din cilindrii principali de frînă,** astfel ca „jocul pedalei" cursa liberă a acesteia, să fie cuprinsă între 6 și 14 mm. Verificarea eficienței se face prin realizarea unei frînări complete pe o distanță de 5 m la o viteză de 30 km pe oră.

În cazul apariției unor defecte la instalația de frînare în timpul mersului este bine să oprim și să apelăm la autoservice. Dacă însă am constatat că este vorba de pierderea lichidului de frînă (o defecțiune mai frecventă), atunci vom izola conducta defectă, vom introduce provizoriu apă (pe timp călduros) sau alcool (pe timp rece) în instalație și ne vom continua drumul încet, cu grijă, dar cu calm, pînă la primul atelier.

Un ultim sfat: Nu uitați că și pedala face parte din sistemul de frînare. Este foarte important ca suprafața ei să fie acoperită cu cauciuc avînd rizuri pronunțate ca să nu permită alunecarea piciorului. Din același motiv, această pedală trebuie să mai fie întotdeauna uscată, curată. Pentru aceasta este bine să avem, mai ales pe timp nefavorabil, un covoraș cu burete așezat la baza pedalelor și încălțăminte cu talpă de cauciuc zimțat, pe care să o păstrăm în mașină. Explicația unor accidente, „ciudate" a fost găsită în ignorarea acestor amănunte.

NOUTĂȚI LA A.C.R.

ASISTENȚA OPERATIVA

Pentru asigurarea unei asistențe tehnice operative A.C.R. a montat recent 300 de plăci indicatoare la posturile telefonice de pe șoselele principale. Totodată, printr-o convenție cu ministerul de resort, la oficiile poștale au fost montate tabele cu numerele de telefon de la care poate fi obținută asistența tehnică în cel mai scurt timp.

NOI CENTRE PENTRU TESTARE ȘI VERIFICARE TEHNICĂ

În nouă localități din țară (București, Iași, Cluj, Brașov, Timișoara, Ploiești, Craiova, Tg. Mureș și Pitești) funcționează centre ale A.C.R., care execută gratuit pentru membrii clubului verificarea tehnică anuală, cerută de normele legale în vigoare.

Verificarea se face cu aparatură specială și de cea mai bună calitate constînd din: aparat de reglat faruri, aparat de reglat direcția, aparat de control al sistemului de frînare, aparate pentru verificarea instalației electrice etc. La aceste centre se pot executa și mici reparații și reglaje ale autovehiculelor, pentru membrii A.C.R., cu taxe reduse.

ASISTENȚĂ TEHNICĂ A.C.R. PE 4 200 KM

Sporindu-și numărul de mașini-atelier — cunoscutele „portocale" Renault și I.M.S. — prin achiziționarea unui număr de mașini Volgswagen, A.C.R. asigură membrilor săi asistență tehnică pe trasee care însumează, în prezent, 4 200 km de șosele principale.

ȘAH

Meciul de la Buenos Aires

PARTIDA A III-A. Alb — FISCHER, negru — PETROSIAN 1. e4, e6 2. d4,d5 3. Cc3, Cf6 4. Ng5, d : e4 5. C: e4, Ne7 6. N: f6, g: f6 7. g3, f5 8. Cc3, Nf6 9. Cge2, Cc6 10. d5, e : d5 11. C : d5, N :b2 12. Ng2, O — O 13. O—O, Nh8 14. Cef4, Ce5 15. Dh5, Cg6 16. Tadl, e6 17. Ce3, Df6 18. Rhl, Ng7 19. Nh3, Ce7 20. Td3, Nc6 21. Tfdl, Nh6 22. Td4, N : f4 23. T : f4, Tad8 24. T : d8, T : d8 25. N : f5, C : f5, Td5 27. g4, N : f5 28. g : f5, h6 29. h3, Rh7 30. De2, De5 31. Dh5, Df6 32. De2, Te5 33. Dd3, Td5 remiză.

PARTIDA A IV-A. Alb — PETROSIAN, negru — FISCHER 1. c4, c5 Cf3, g6 3. d4, c : d4 4. C : d4, Cc6 5. e4, Cf6 6. Cc3, d6 7. f3, C : d4 8. D : d4, Ng7 9. Ne3, 0—0 10. Dd2, Da5 11. Tcl, Ne6 12. b3, Tfc8 13. Ne2, a6 14. Cd5, D : d2 + 15. R : d2, C :d5 16. e : d5, Nd7 17. T : c8, T : c8 18. Tcl, T : cl 19. R : cl, Rf8 20. Rc2, e6 remiză.

PARTIDA A V-A. Alb FISCHER, negru — PETROSIAN 1. e4, e5 2. Cf3, Cf6 3. C : e5, d6 4. Cf3, C : e4 5. d4, Cf6 6. Nd3, Ne7 7. h3, 0—0 8. 0—0, c6 9. Tel, Cbd7 10. Nf4, Te8 11. c4, Cf8 12. Cc3, a6 13. Db3, Ce6 14. Nh2, Nf8 15. Te2, b5 16. Dc2, Nb7 17. Tael, g6 18. b4, b : c4 19. N : c4, Cc7 20. Nb3, T : e2 21. T : e2, C7d5 22. a3, a5 23. C : d5, e : d5 24. b5, a4 25. Na2, Db6 26. Dbl, Ta5 27. Tb2, Ce4 28. Nf4, Cc3 29. Dc2, T : b5 30. T : b5, C : b5 31. D : a4, Da6 32. D : a6, N : a6 33. Ne3, C : a3 34. N : d5, Nc4 35. Nc6, Cc2 36. Nd2, Ne2 37. Ne4, N : f3 38. N : c2 remiză.

● LECȚII DE ȘAH PRIN CORESPONDENȚĂ. O sugestie utilă pentru federația de specialitate și, mai ales, pentru antrenorii de șah, făcută de cititorul nostru **Vissa Horia** din Bușteni: jucătorilor care locuiesc în localități fără antrenori de șah și care doresc să se perfecționeze să li se asigure posibilitatea de a fi îndrumați, prin corespondență de instructori calificați.

● O PROBLEMĂ CU POANTĂ — cea din diagrama de mai jos, găsită într-o lucrare de matematici distractive — ne sugerează să publicăm cititorul nostru **V.G.** din Cîmpulung Muscel. Îi satisfacem dorința, fiind vorba într-adevăr de o compoziție a cărei rezolvare necesită și extrem de multă perspicacitate.

Albul dă mat în 4 mutări.

Poziția de control: alb-Rel, Ddl, Tal, Thl, Ncl, Nfl, Cbl, Cgl — opt piese; negru — Rd8, De8, Ta8, Th8, Nc8, Nf8, Cb8, Cg8, pioni a7, b7, d7, e7, g7 și h7 — 16 piese.

● OPINIA UNEI MAME. Kahanyi Maria din Timișoara, mamă a unui copil de 12 ani, răspunde anchetei noastre privind literatura șahistă, propunînd să se editeze o carte pentru începători, un fel de „Abecedar al șahului". „Mi-ar plăcea copilul meu să îndrăgească șahul. Și eu am jucat ca amatoare, dar nu cunosc teoria jocului. În librării nu am găsit cărțile necesare..."

● SOLUȚIILE PROBLEMELOR DIN NUMĂRUL 730 (propuse la campionatul mondial de dezlegări). Problema întîia are trei soluții: 1. Ra4, 1. b : a8 Damă și 1. b : c8 Damă. Marea majoritate a dezlegătorilor nu a observat prima posibilitate. Poziția este legală, întrucît unul din nebunii negri de culoare neagră este provenit din transformarea unui pion. Problema a doua are o singură soluție: 1. c6+; în schimb, are o cursă în care au căzut mulți din cei ce au rezolvat-o: 1. Dg4? (combătută cu 1... Ca6 E). Din timpii indicați ca fiind necesari pentru găsirea soluțiilor nu putem trage concluzii speciale. Unii au avut nevoie doar de cîteva minute, alții de cîteva zeci de minute...

● SOLUȚIA STUDIULUI LUI C. BIDULESCU o redăm așa cum a notat-o cititorul nostru **Sperdea N. Anton** din Hunedoara: „Din analiza poziției se observă că albul este cel ce a mutat ultimul, fie Rc6, fie a3—a4 (sau a2—a4). Deci, la mutare este negrul. Dar, fiind la mutare și neavînd ce să mute, negrul este pat. Cu alte cuvinte, remiză". În aceste condiții, soluția indicată de mai mulți dezlegători — 1. R : a5? ! — este falsă. Au rezolvat corect studiul **Alexandru Mircea** (Arad), **Petrovici Valeriu** (Buc.), **Popescu N. Mihai** (Craiova) și **Fluieraru Constantin** (Iași). Îi invităm pe prof. Bidulescu să ne indice modalitatea acordării premiului.

U. VĂLUREANU

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" —

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

CINCINALUL 1971 — 1975

VAST PROGRAM DE ACTIVITATE CREATOARE

Stărue încă în interesul opiniei noastre publice activitatea recentei Sesiuni a Marii Adunări Naționale care a adoptat legi de-o însemnătate deosebită. Legea planului cincinal, acest vast program de activitate creatoare consacrat prosperității României socialiste, apoi legi menite a lărgi și consolida cadrul legislativ existent în scopul îmbunătățirii muncii în toate sectoarele, în toate unitățile, contribuind la adîncirea democrației socialiste, la promovarea inițiativei și răspunderii pe toate treptele : Legea cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat, Legea privind încadrarea și promovarea în muncă a personalului din unitățile socialiste de stat, Legea privind producerea, folosirea și controlul calității semințelor și materialului săditor pentru producția agricolă vegetală, Legea cu privire la gospodărirea fondurilor fixe, resurselor materiale și aprovizionarea tehnico-materială și Legea pentru organizarea și funcționarea Consiliului Legislativ.

Presa, radio-televiziunea, continuă să comenteze aceste legi de larg interes făcîndu-se astfel ecoul opiniei publice care și-a spus părerea despre unele din acestea încă de cînd erau în faza de proiect, precedînd astfel, prin noi și interesante propuneri, discutarea lor în Marea Adunare Națională sau în comisiile sale. Faptul pune în evidență încăodată impulsul pe care-l dă adîncirea democratismului orînduirii noastre, participarea tot mai eficientă și mai directă a oamenilor muncii la înfăptuirea măsurilor care decid destinele națiunii noastre. Este cît se poate de elocvent în această privință modul în care au fost găsite, în cei doi ani care au trecut de la Congresul al X-lea al partidului — printr-o confruntare cu realitățile din economie și printr-o analiză temeinică a potențialului fiecărei ramuri economice în parte — numeroase posibilități pentru a realiza în cursul cincinalului 1971—1975 prevederi superioare celor avute în vedere inițial. Producția industrială va spori astfel, în medie anual cu 11—12 la sută față de 8,5—9,5 la sută cît se prevăzuse în Directivele Congresului, iar producția agricolă cu 6,3—8,3 la sută, față de 5—5,5 la sută. Datorită acestui ritm de dezvoltare producția globală industrială va fi în 1975 cu peste 71—81 la sută mai mare decît în 1970 și de aproximativ 3 ori mai mare față de 1965 ; producția agricolă la rîndul ei va crește în anii 1971—1975 cu 36—49 la sută față de media anilor 1966—1970.

Este de asemenea impresionant și totodată cît se poate de concludent modul în care sînt îndeplinite de către oamenii muncii sarcinile noului cincinal. Rezultatele obținute demonstrează încrederea cu care poporul nostru înfăptuiește politica partidului și statului, eficiența măsurilor luate de partid și guvern în ultimii ani pentru perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale. Prevederile planului pentru primele trei trimestre au fost îndeplinite și depășite la principalii indicatori. Numai în industrie s-a obținut o producție suplimentară în valoare de 5 miliarde. În agricultură, de asemenea s-a realizat, după cum se știe, o producție bună de grîu și la celelalte culturi recolte în general mulțumitoare. Din numeroase județe ale țării vești de ultimă oră subliniază noile rezultate, cantitative și calitative, obținute în îndeplinirea planului și angajamentelor pe 10 luni. Toate aceste rezultate scot în evidență forța participării directe, nemijlocite a oamenilor muncii la conducerea vieții economice și sociale.

Noile legi adoptate de Marea Adunare Națională au menirea de a crea un cadru și mai bun acestei participări, dezvoltînd și precizînd, cu sprijinul oamenilor muncii, măsuri elaborate de conducerea partidului în vederea perfecționării

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Proletari din toate țările, uniți-vă !

magazin

ANUL XV — Nr. 734 — Sîmbătă 30 octombrie 1971 — 8 pagini 1,50 Lei

BILANȚ LA CEL DE AL V-LEA PAVILION DE MOSTRE

REZULTATELE ÎNTRECERII PENTRU „CEL MAI FRUMOS ȘI UTIL PRODUS"

(Amănunte în pagina a 2-a)

„Este unanim cunoscut că energetica ocupă un loc de avangardă și aduce o contribuție decisivă la dezvoltarea civilizației moderne, la realizarea marilor obiective de progres ale popoarelor, la ameliorarea continuă a traiului oamenilor... Căutarea de noi și noi resurse de energie, valorificarea cu eficiență maximă a celor existente, folosirea energiei în domenii tot mai largi ale vieții economice și sociale reprezintă astăzi preocupări primordiale pentru fiecare națiune care vrea să prospere, care dorește să participe la marea competiție a lumii contemporane".

(NICOLAE CEAUȘESCU — din salutul adresat celei de-a VIII-a Conferințe mondiale a energiei)

Se realizează un important obiectiv al Cincinalului

PALATUL SUBTERAN DE LA CIUNGET

● Marea centrală hidroelectrică de pe Lotru într-o etapă hotărîtoare a lucrărilor ● Deasupra celor trei turbine, un debit de apă de 80 metri cubi pe secundă, de la o înălțime de 816 metri ● O „grotă" artificială în care ar încăpea blocuri cu nouă etaje.

— Am vrea să stăm de vorbă cu șeful de lot...

— Eu sînt !

Privim cu neîncredere pe acest tînăr cu figură de adolescent. Rîde.

— Vă mirați ? La noi oamenii cresc mai repede decît în alte părți.

— Și, totuși, cînd ați avut vreme să urcați treptele ce duc la o muncă de asemenea răspundere, de asemenea complexitate ?

— Am avut șansa ca în urmă cu trei ani, cînd am terminat facultatea la București să fiu repartizat aici, pe Lotru. Am început ca inginer de schimb la conducta forțată, am lucrat apoi în sala mașinilor și acum conduc lucrările centralei subterane.

Da, pe Lotru oamenii cresc repede. Experiența marelui șantier, lupta cotidiană cu neprevăzutul, călesc caracterele, formează conștiințele, adîncesc răspunderile mai repede decît ani îndelungați petrecuți prin birouri. La vîrsta cînd alții încă se mai pregătesc pentru viață, inginerul NICOLAE BĂRBULESCU conduce operația de construire a „planului subteran" de la Ciunget, la sute de metri adîncime, sub munte, pentru a adăposti cea mai mare centrală hidroelectrică de pe rîurile noastre interioare.

Ne vorbește ca de niște lucruri dragi, apropiate, despre aducțiunea principală, lungă de peste 13 kilometri, despre galeria de fugă, toate tunelurile cît bulevardele săpate de mineri în stîncă dură, toate terminate sau în faze de finisaj. Ne desenează cu dexteritate „operele" oamenilor lui, distribuitoarele, vanele, turbinele. Distingem în vorbe și în gesturi pasiune, dăruire, trăire intensă.

— Nu peste multă vreme apa Lotrului va lovi cu un debit de 80 metri cubi pe secundă, de la înălțime de 816 metri, turbinele. Știți ce înseamnă cei 510 megawați pe care îi vor da cele trei turbine ale Lotrului ? Mai mult decît Bicazul și Argeșul la un loc. Faptul că tovarășii noștri de la baraj și-au îndeplinit planul anual încă din octombrie, fiind pe cale de a atinge cote ce vor permite începerea aducțiunii, ne dă certitudinea că vom avea la timp apa necesară. În ce ne privește, noi o așteptăm pregătiți.

— Adică ?

— Adică turbina nr. 1 este gata, acum executîndu-se la ea doar finisaje. La turbina II un nivel este de pe acum betonat, iar cea de a treia a fost montată și predată pentru betonare.

Paul MARIAN
Virgil LAZĂR

CONTINUARE ÎN PAG. ②

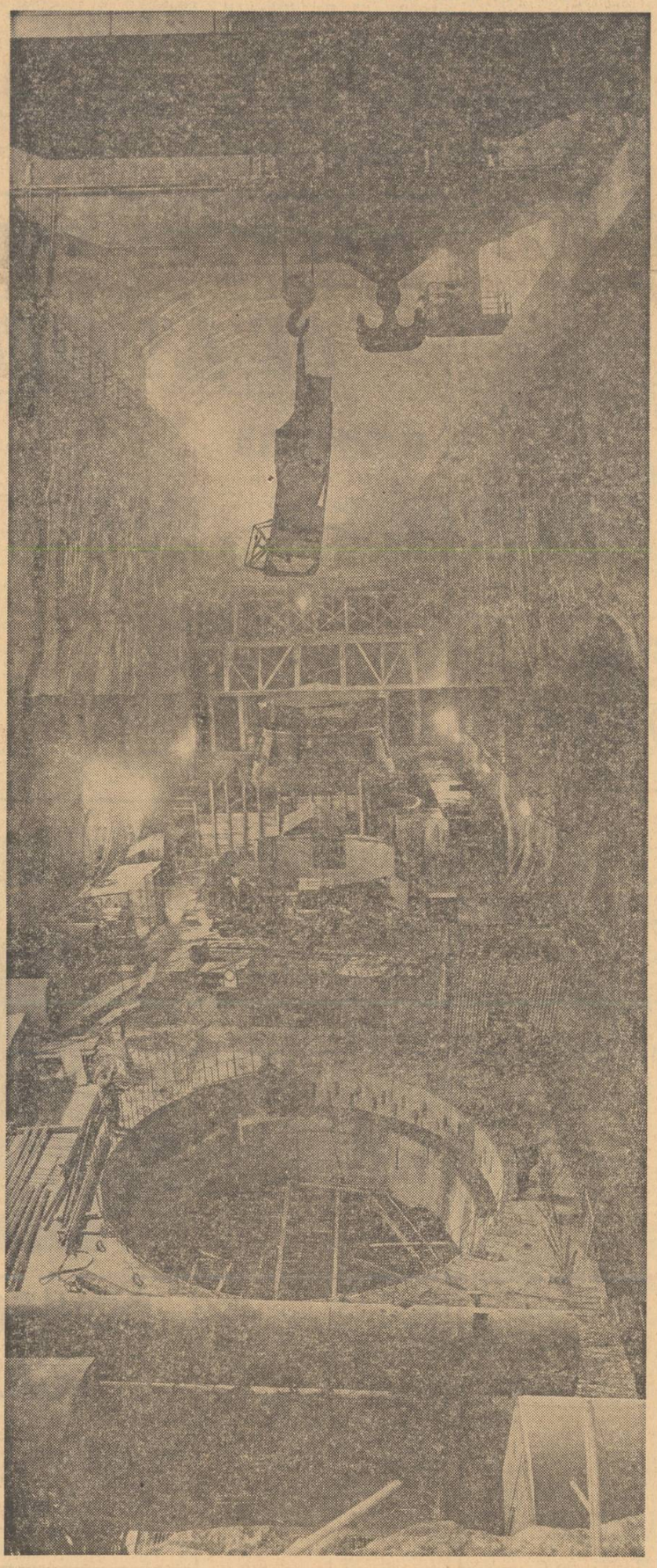

Așa arăta acum două luni o secvență din „palatul subteran" de la Ciunget. De atunci lucrările la cele trei turbine au avansat simțitor, apropiind ziua cînd rotoarele se vor învîrti sub forța apelor Lotrului.

Fotografia : Nicu VASILE

Monolog interior despre...

SCUZE

de Victor BÎRLĂDEANU

L-am ascultat o oră întreagă și parcă tot nu-mi venea să-mi cred urechilor. I se aduseseră la cunoștință niște situații intolerabile din cadrul serviciului pe care îl conducea și el clătinase din cap a aprobare. Cînd i-a venit însă rîndul la cuvînt, a înfățișat un asemenea „blîndaj" de scuze de tot felul încît acerbele critici dinainte păreau de-a dreptul un sacrilegiu.

O veche zicală afirmă că „cine se scuză, se acuză". Ei, bine, personajul despre care vă vorbesc acum posedă la perfecție ceea ce s-ar putea numi, „arta scuzei". El știe,

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Azi au cuvîntul creatorii timișoreni

Cîteva păreri despre modă, accesorii, pieptănături, locuință și artă culinară.

În imaginile noastre : coafură de seară realizată pe un păr scurt (stînga); mic mobilier de hol în stil popular bănățean (dreapta).

(Pagina a 6-a)

În pagina a 5-a :

INTERVIU CU... LUNA

●

ȘTIȚI CE ESTE PROPOLISUL?

— O cercetare românească cu mare utilitate practică —

●

DINOZAURII, VICTIME ALE UNEI „CALOMNII"

NOI PIESE ACUZATOARE LA DOSARUL APARTHEIDULUI

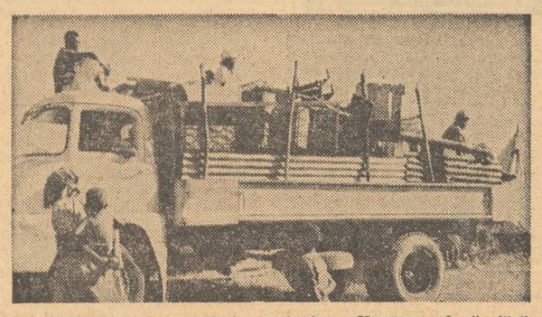

O mașină cu noi veniți în bantustane. Un imens lagăr fără sîrmă ghimpată...

„Prizonieri în anticamera iadului"

(Relatarea în pagina a 3-a)

În pagina a 8-a

„OFENSIV, DAR CU BUSOLĂ..."
de Valeriu MIRONESCU

●

Poșta rotundă
de Ion BĂIEȘU

●

27000
de Eftimie IONESCU

●

MEMORIALE
de Paul OCHIALBI

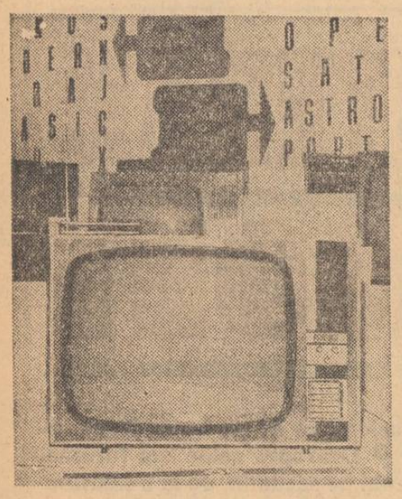

Televizorul „Astronaut" cu ecranul de 65 cm

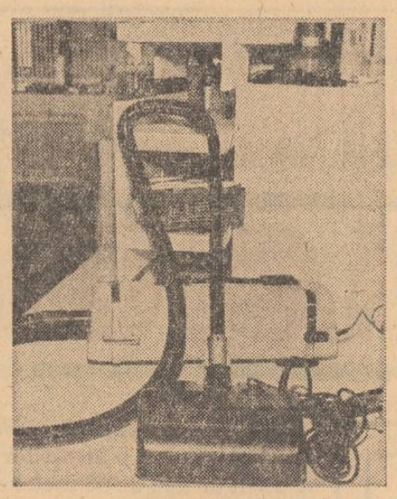

Bătătorul electric de covoare, adaptabil la orice tip de aspirator

Noul tip de frigider cu compresor „Lux" cu capacitate de 240 l.

BILANȚ LA CEL DE AL V-LEA PAVILION DE MOSTRE

„CEL MAI FRUMOS ȘI UTIL PRODUS"

● Bilanț bogat la capătul unei însuflețite întreceri între producătorii a 70 000 de exponate ● Răsplătirea binemeritată a inventivității și eforturilor creatorilor din industria bunurilor de consum ● Numeroase premii și diplome conferite la Pavilionul de mostre ● Imbold deosebit în dezvoltarea creației și esteticii industriale.

Standurile celui de al V-lea Pavilion de mostre au constituit — timp de o lună și jumătate — centrul unei însuflețite întreceri — între 70 000 de exponate, al unui important și larg concurs pentru „cel mai frumos și util produs".

Cea mai dificilă operație din cadrul acestui concurs a constituit-o selectarea produselor. **„Dificultățile în alegerea și premierea celor mai apreciate exponate care să întrunească elemente de ordin calitativ, utilitar și estetic, erau previzibile,** — ne-a spus tov. **OVIDIU DRĂGOI,** directorul Pavilionului de mostre. **Aceasta, întrucît sute de exponate, sute de noutăți, au bătut la poarta afirmării, rivnind aureola distincțiilor cu emblema celui de al V-lea Pavilion de mostre. Pentru a face posibilă o selectare cît mai obiectivă, comisia centrală de organizare a alcătuit subcomisii din specialiști din industrie, comerț, artă plastică etc., care au vizionat și pus în discuție fiecare exponat în parte. La conferirea diplomelor — în număr de 270 — pentru „cel mai frumos și util produs" din toate ramurile producătoare de bunuri de consum, ca și la decernarea de premii și mențiuni în cadrul industriei ușoare și cooperației meșteșugărești, s-a ținut seama atît de numărul chestionarelor cu aprecieri pozitive completate de publicul vizitator, de cantitățile de mărfuri contractate de comerț, cît și de aprecierile și concluziile comisiei centrale de decernare a distincțiilor, efectuate în funcție de utilitatea produsului, de funcționalitate, economicitate, materii prime folosite, precum și de estetica lui, de aspect, colorit, finisaj, ambalare, etichetare etc.**

Dar care sînt „cele mai frumoase și utile produse" ? În mod firesc, o principală atenție a fost îndreptată spre articolele de uz casnic, spre produsele electrice și electronice, spre mobilă. **IN RAMURA INDUSTRIEI CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI,** au fost distinse cu diplome o serie de produse moderne, cu caracteristici și performanțe tehnice superioare, printre care **frigiderul cu compresor „Lux",** produs — pentru prima oară în țară — la noua fabrică de frigidere Găești, **aspiratorul „Ap. 9"** cu gabarit redus față de tipurile existente, **bătătorul electric pentru covoare, fierul de călcat cu termoregulator** și cel **pentru voiaj, televizorul „Astronaut"** cu ecranul de 65 cm, **radioreceptorul „Maestro"** dotat cu mijloace de audiție stereofonice, **aparatul de proiecție pe 16 mm „Cinerom"** etc.

ÎN SECTORUL ARTICOLELOR CASNICE ȘI DE MENAJ, din cadrul industriei ușoare, s-au bucurat de premii și distincții **mașina de gătit cu gaze „Modern",** executată — pentru prima oară — într-un colorit armonizat cu mobila și dotată cu patru ochiuri, cuptor, sertar pentru tacîmuri și un compartiment pentru păstratul mîncării calde sau uscatul veselii, **hota absorbantă pentru bucătărie, vasele emailate cu decor și bordură în alte culori, diferite articole de sticlărie și porțelan** realizate la un nivel superior, **oglinzile venețiene** produse la „Securit"— București etc. Important este și aportul adus, pe aceeași linie, de industria locală, distinsă cu diplome pentru o multitudine de produse, de la articolele mărunte de uz casnic și pînă la mobilă, covoare, articole din papură (printre care și geamantane). **DINTRE PRODUSELE ELECTROCASNICE** — realizate de industria locală — cărora li s-au decernat diplome, menționăm **agregatul multifocar pentru încălzitul apei, uscătorul de mîini cu aer cald, șemineul decorativ cu radiator electric** etc., iar din diversul **MOBILIER** produs reținem noile tipuri de sufragerie **„Salonta I și II", dormitorul stil „Florentin"** și **dormitorul „Ponor", camera de zi „Progresul", biblioteca „Luminița"** etc.

Merită a fi scos în relief aportul industriei ușoare pentru stimularea creației și esteticii industriale, concretizat prin **acordarea de premii în valoare de circa un sfert de milion de lei pentru colectivele de creatori din 90 de întreprinderi, precum și prin decernarea de diplome pentru „cel mai frumos și util produs" unui număr de 118 întreprinderi, atît din ramura articolelor casnice de care am amintit, cît și din sectoarele de confecții, tricotaje, țesături, încălțăminte și marochinărie.** În sectorul de confecții, de pildă, un număr de premii, I, II, și III și mențiuni au răsplătit inventivitatea și originalitatea creatorilor de la **Fabrica de confecții și tricotaje București,** în realizarea unei game variate de articole vestimentare, potrivit noii linii a modei. Tot premiul I a fost acordat și **Fabricii de confecții „Mondiala" din Satu Mare,** pentru realizarea unor frumoase confecții destinate femeilor, premiul, II **Fabricii de confecții „Flacăra" — Cluj,** evidențiată cu noile modele de paltoane executate, iar premiul III întreprinderilor producătoare din **Sibiu, Arad, Timișoara și Sighișoara.** Primele premiante în sectorul de tricotaje sînt colectivele de creatori din fabricile **„Tricodava"** și **„Tînăra gardă" — București și Fabrica de tricotaje Brașov,** după cum s-au detașat pentru noile și modernele sortimente de încălțăminte realizate — **fabricile „Dimbovița" — București, „Clujeana" — Cluj, „Solidaritatea" — Oradea, „Banatul" — Timișoara, „13 Decembrie" — Sibiu.**

Subliniem, de asemenea, și acordarea de premii în valoare de circa 150 000 lei în cadrul cooperației meșteșugărești, precum și a numeroase diplome pentru produsele realizate în cadrul industriei chimice, industriei materialelor de construcții, cooperației de consum, cooperativelor agricole de producție etc.

Cinstea acordată, girul comercial dat acestor produse, sînt — fără îndoială — binevenite. **Nu trebuie să se uite însă că aureola conferită se cere întreținută, atît prin producerea la timp și în cantitățile prevăzute a sortimentelor contractate, cît și prin menținerea proprietăților calitative, prin evitarea oricărei știrbiri a caracteristicilor care au determinat acordarea distincțiilor respective. Iar la acestea trebuie să vegheze și să colaboreze în permanență industria și comerțul.**

Mircea SCRIPCĂ

VAST PROGRAM DE ACTIVITATE CREATOARE

URMARE DIN PAG. 1

organizării conducerii și planificării economiei, în concordanță cu cerințele actualei etape a construcției socialiste în țara noastră. Fiind rodul unui proces de dezvoltare ele au menirea să sprijine dezvoltarea noastră de viitor. De-aici interesul legitim al cetățenilor față de aceste legi, dorința lor de-a le cunoaște, de-a le veghea traducerea în viață.

Cadru legislativ de concepție superioară și eficacitate practică pentru organizarea activității economice, Legea cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste definește cu claritate rolul oamenilor muncii în conducerea economiei, drepturile și îndatoririle lor în dubla calitate pe care o au — de proprietari ai mijloacelor de producție și de producători. În temeiul legii, în întreprinderea unde sînt încadrați, oamenii muncii devin participanți la administrarea patrimoniului încredințat acesteia și, în același timp se angajează față de colectivul unității respective, față de societate, să depună toate eforturile în slujba intereselor generale, să participe din plin la activitatea economică și socială din unitate.

Din aceleași realități social-economice, din aceeași experiență de muncă și de viață izvorăște și Legea privind încadrarea și promovarea în muncă a personalului din unitățile de stat. Urmînd înaltele principii ale politicii partidului nostru, noua reglementare constituie un cadru juridic superior, de mare însemnătate în viața economică și socială a țării, în măsura în care oferă un sistem unitar de încadrare și promovare, stabilit pe baza unor cerințe obiective, științific fundamentat și echitabil, corespunzător cerințelor procesului de perfecționare continuă a fiecărui domeniu de activitate.

Lectura amănuntelor legi relevă cu deosebită tărie locul și rolul pe care-l joacă și este chemat să-l joace în societatea noastră fiecare om al muncii. Prin aceasta se poate vedea cît de mult crește influența conștiinței socialiste în perfecționarea activităților social-economice, a structurilor organizatorice, a cadrului instituțional, a raporturilor sociale de toate tipurile în spiritul principiilor democratismului socialist. Înfăptuirea marilor și complexelor sarcini economice ale cincinalului, cît și afirmarea în practica socială a fiecărui om al muncii arată cu limpezime, pe baza experienței de pînă acum, cît de mare însemnătate are acțiunea conștientă și concertată a tuturor factorilor social-politici, condusă cu fermitate și spirit prospectiv de către partid.

În această lumină, înfăptuirea programului de îmbunătățire a activității politico-ideologice de educare marxist-leninistă a tuturor oamenilor muncii, de întărire a conținutului ideologic și politic al educației socialiste devine o sarcină fundamentală. Dezvoltînd baza materială avem astfel posibilitatea de a ridica conștiința la nivelul bazei, ajutînd-o să devină o forță materială mobilizatoare în edificarea socialistă și comunistă. În această direcție se păsește cu fermitate. Viitorul e privit cu încredere, căci evoluția spirituală a omului României contemporane reprezintă rezultatul cel mai remarcabil al operei de construcție socialistă. Omul nou, multilateral dezvoltat, a cărui personalitate se manifestă din plin, făurește societatea socialistă multilateral dezvoltată și, făurind-o, se făurește pe sine. Acest impresionant proces dialectic de ridicare a conștiinței socialiste a maselor largi la nivelul existenței sociale are un larg domeniu de manifestare în cadrul noilor legi, care devin puternice instrumente de luptă pentru promovarea hotărîrilor și a noului și combaterea vechiului, pentru statornicirea unor noi forme de manifestare ale personalității umane și răspunderilor sociale și eradicarea fenomenelor nocive, a practicilor străine naturii și esenței orînduirii socialiste.

În plină efervescență politică creatoare, în plin efort pentru îndeplinirea sarcinilor ce le stau în față, oamenii muncii văd în noile legi puternice instrumente în munca pentru înfăptuirea planului cincinal 1971—1975, a acestui vast program de construcție economică și socială care va asigura patriei noastre urcușul neîntrerupt pe noi trepte ale dezvoltării sale.

PALATUL SUBTERAN DE LA CIUNGET

URMARE DIN PAG. 1

— Ne-ați vorbit de conducte, de turbine și betoane. Dar oamenii ? Cum lucrați cu ei ? Cum muncesc ? Nu vă consideră un șef prea tînăr ?

— Despre oameni mi-e greu să vorbesc așa, în fugă, căci sînt așteptat la o „operativă". Sînt atît de mulți oameni minunați, atîtea momente și fapte impresionante... Avem un colectiv sudat, trecut prin „ciur și sită" pe nenumărate șantiere. Pot spune că tot ce era balast n-a rezistat ; au rămas numai cei de elită. Cît despre vîrstă, nu cred că acesta este un element esențial. Întrebați-l, dacă vreți, pe COSTACHE VELICU, de la betoane. E om mai în vîrstă, dar îl consider cel mai drag colaborator al meu. Și mă mîndresc că și el mă privește la fel.

— Ce fel de om este Velicu ?

— Nu vreau să fac abuz de adjective, dar Velicu merită multe. Și chiar la superlativ. Unii cred că oamenii vin aici tentați doar de cîștiguri mai mari. Velicu e unul dintre cei care infirmă asemenea păreri. Are o putere de muncă și de dăruire formidabilă. Lucrează o noapte întreagă, pleacă să se odihnească 2—3 ore și ne trezim din nou cu el în centrală. „N-am astîmpăr, ne spune. Trebuie să-i dăm bătaie cît mai e vremea bună". Și niciodată nu l-am auzit socotind ce cîștigă. Nu asta îl interesează în primul rînd.

— Dar minerii ? L-ați avut în mijlocul vostru și pe **PAVEL OȚET...**

— Oțet e un om remarcabil. Dar nu singurul și cred că dumneavoastră, ziariștii, greșiți cînd vă fixați alegerea pentru un erou de reportaj la un singur om. Eu cred că la fel de valoroși luptători cu stînca și cu apele de infiltrație sînt și ION AVĂDANEI și GHEORGHE ABABEI și mulți alți mineri.

Șeful de lot e chemat la „operativă". În vizita pe care o întreprindem în „palatul subteran" ne însoțește tehnicianul **CONST. UNGUREANU,** secretarul comitetului de partid al lotului, prezent la lucrările de pe Lotru încă din 1966. Pătrundem pe „șoseaua" largă care coboară în adîncul muntelui și pe care pot circula ușor alături două autocamioane grele. Farul mașinii luminează pînă departe acel tunel uriaș care pare că nu se mai termină. Și, deodată, după cîțiva kilometri de beznă, lumini puternice te fac să crezi că vei vedea din nou soarele de toamnă. Galeria se lărgește și pătrunzi pe neașteptate într-o încăpere uriașă unde, fără exagerare, s-ar putea construi cîteva blocuri cu cîte nouă etaje. Greu să te convingi singur că ești la mare adîncime sub munte, că această amplă catedrală înălțată energiei a fost săpată, metru cu metru, în stîncă dură. Bolta înaltă este, în imensă majoritate, betonată. Pe margini însă, acolo unde betoniștii n-au pătruns încă, din tavanul de stîncă se cerne o ploaie deasă, mărunță, care lovește monoton căștile noastre metalice.

— E dușmanul nr. 1 al minerilor, care i-a însoțit necontenit în lupta lor cu piatra, observă Const. Ungureanu. **Acum e pe cale să fie biruită definitiv. Cînd, peste un an-doi, vizitatorii vor veni să privească această bijuterie a tehnicii, vor vedea aici numai marmură, aluminiu și sticlă. Soră mai mare a celei de pe Arges, centrala subterană de aici, de la Ciunget, va rămîne peste secole ca o mărturie a ceea ce a dăltuit mîna omului în deceniul opt al veacului 20. Mă gîndesc adesea la asta și gîndul mă încurajează ori de cîte ori avem de învins greutăți.**

În mijlocul imensei peșteri artificiale cele trei turbine, monumente ale tehnicii contemporane, fiecare avînd în ele puterea a 170 megawați, sînt atent pregătite pentru apropiatul lor rendez-vous cu Lotrul. Vor furniza în curînd economiei naționale, poporului, atît de necesarii kilowați ai progresului. Aici, totul, turbine, conducte, instalații, par realizate la scara „planetei giganților". Și totul e făurit de acești cutezători „pămînteni" pe care îi vedem trebăluind pretutindeni. Sînt oamenii minunați despre care ne vorbea inginerul Bărbulescu, oameni care nu cunosc opreliști, care nu se sperie în fața unor dificultăți ce par la un moment dat insurmontabile.

Vor trece anii, vor trece decenii și secole, se vor succeda generații după generații, dar palatul subteran de la Ciunget va rămîne ca o dovadă elocventă a curajului și priceperii celor care construiesc și perfecționează, spre binele obștesc, orînduirea socialistă.

Paul MARIAN,
Virgil LAZĂR

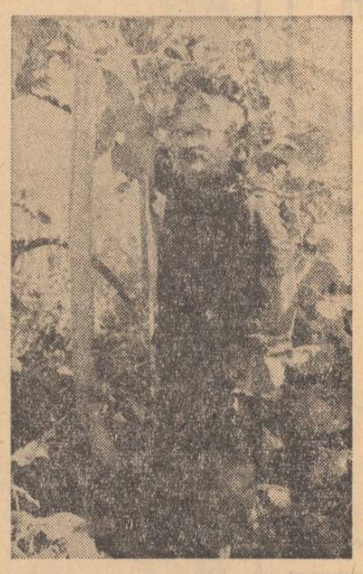

DOVLECEII URIAȘI

„Un om simplu, muncitor, ajuns la vîrsta cînd statul nostru socialist îi răsplătește munca celor peste 30 de ani prin asigurarea restului vieții acordîndu-i pensie, nu poate totuși uita că principalul element al vieții este munca". Așa își începe scrisoarea B. GHEORGHE, **din Bacău, relatîndu-ne despre a doua pasiune a pensionarului** GHEORGHE BLĂGESCU din str. Mărășești nr. 141. **Obișnuit să se scoale în fiecare zi dimineața și să lucreze, el și-a amenajat lîngă casă o grădiniță unde a sădit numeroase flori și unele plante care stau verzi și iarna. La această dată — ne informează corespondentul nostru — grădinița oferă cîteva curiozități chiar și pentru specialiști. Astfel acum unele dintre căpșuni abia înfloresc iar soiul de viță, după ce a rodit, a înflorit a doua oară. Dintre numeroasele legume îngrijite cu deosebită grijă se remarcă o specie de dovleci, care are caracteristici ieșite din comun. Ei cresc cățărați pe araci sau pomi și fac dovleci în lungime de 1,50—1,80 metri. Dar lucrul cel mai deosebit este că atunci cînd ai poftă de o mîncare de dovlecei îți ei cuțitul, tai cîteva felii din aceste uriașe legume și... nu trece mult și dovlecelul se reface așa cum era înainte !...** În fotografia de mai sus, realizată de pensionarul CLAIN DAVID, **îl putem vedea pe pasionatul grădinar-amator Gheorghe Blăgescu lîngă unul din uriașii dovlecei.**

Hanul Prislop din județul Maramureș

Monolog interior despre...

SCUZE

URMARE DIN PAG. 1

vorba aceea, să scoată scuze și din piatră seacă. Iar atunci cînd îl auzi invocînd cu un patos subtil „cauzele obiective" ca și „slăbiciunile omenești pe care, nu-i așa ?, trebuie să le înțelegem, căci cine nu are, tovarăși, slăbiciuni", te simți, încetul cu încetul, cuprins de un soi de compasiune complice, ba chiar ți se pare că învinuirile aduse erau poate cam exagerate și că situațiile relevate meritau poate o analiză mai înțelegătoare.

Desigur, nimeni nu pretinde că nu există uneori și cauze obiective care pot împiedica ducerea la bun sfîrșit a unei sarcini. Dar personajul respectiv știe să ticluiască în așa fel lucrurile încît mai toate neajunsurile să-și găsească, cu suspectă operativitate, „acoperirea" de rigoare în „complexe de împrejurări nefavorabile", în „situații neprevăzute", care, ca o tragică fatalitate, îl urmăresc cu încăpățînare numai pe el, zădărnicindu-i eforturile atît de bine intenționate.

Tipul și-a acordat parcă întregul univers interior la această „artă a scuzei". Dacă îl observi un timp mai îndelungat, remarci că, în mai toate împrejurările, înainte de acționa, își caută minuțios mai întîi scuzele pe care, în eventualitatea nereușitei, să le poată invoca. Și, cum se întîmplă mai întotdeauna în asemenea cazuri, nereușita îl urmărește, într-adevăr, ca o umbră. E și firesc să fie așa deoarece investiția de gîndire și faptă pe care altii o fac cu asiduitate pentru înfăptuirea țelului ce și-l propun, el o irosește pentru descoperirea cu tot dinadinsul de „împrejurări nefavorabile" și „cauze obiective".

Un asemenea „stil de muncă", în care scuza se transformă într-un soi de panaceu universal, se dovedește pînă la urmă nu numai derizoriu și ineficace, dar și nociv pentru atmosfera colectivului pe care-l conduce. Ca o maladie contagioasă se întinde și la colaboratorii săi, unii dintre ei deprinzîndu-se cu ideea că nu merită să cheltuiești energie și inițiativă pentru reușita unui lucru dacă, în orice caz, scuzele de tot felul vor acoperi insuccesul.

Recent însă personajul nostru a simțit că i se clatină sub picioare acest teren, în fond atît de șubred, alcătuit din „cauze obiective". În cadrul unei ședințe, ce a avut loc nu de mult, s-a ridicat un tînăr comunist, venit de puțină vreme în colectiv, care a arătat deschis și răspicat că așa nu mai merge, că „arta scuzei" nu face decît să ducă de ripă munca, răpindu-i orice finalitate pozitivă. În urma lui și alții au prins curaj, chiar dintre cei mai vechi, punînd fără menajamente problema schimbării radicale a stilului de muncă în cadrul serviciului. Un vînt nou și proaspăt a bătut în mica incăpere în care altădată răsunau doar lamentările confuze și călduțe ale scuzelor. Un vînt prevestitor de înnoire.

Victor BÎRLADEANU

Clepsidra

REVEDERE

de Constantin VIȘAN

Înarmat cu primul meu carnet de reporter, coboram, acum două decenii, în gara Slatina. Aflînd că pînă-n oraș mai sînt vreo cîțiva kilometri, am ales una din cele două trăsuri care așteptau pe tărșanul din spatele stației. Calul costeliv, trăsura hodorogită, drumul colbuit, totul amintea decorul romanelor lui Sadoveanu despre tîrgușoarele moldovenești. Numai vizitiul se deosebea : vorbea oltenește. Orașul avea să-mi dea și el aceeași senzație de loc unde nu se întîmplă nimic... O stradă principală cu cîteva clădiri mai răsărite, judecătoria, liceul, cazarma și cofetăria. Locuitorii orașului de lîngă Olt nu se mișcau mai vioi decît cei din Medgidia, tîrgul care, pe vremea copilăriei mele, nu se înviora decît o dată pe an, cu prilejul „panairului", cum i se spune acolo bîlciului, tîrgului de toamnă.

Am bătut de mai multe ori strada principală de la un cap la altul, am cîștigat la o roată a norocului un Napoleon de gips, am băut cîteva halbe de bragă la vestita cofetărie, am recitat în gînd versurile lui Demostene Botez :

Ca niște minutare pe-un cadran
Ne învirtim pe-același loc închis
Ne deșteptăm și iar cădem în vis
Ca anotimpurile unui an.

Am revăzut Slatina acum cîteva zile.

Mai corect ar fi să spun că am găsit în locul ei o așezare cu totul nouă. Peste drum de fostele prăvălioare dărăpănate, printre care am zărit la locul ei doar firma veche a cofetăriei (slătinenii au păstrat doar această amintire dulce din amarul de altădată) s-a ridicat un centru comercial greu de închipuit în peisajul tîrgului cu „caterinci, panoptic și o dramă".

În locul magherniților de paiantă, în care se îngrămădeau claie peste grămadă un șumigai de suflete, se înalță acum cvartaluri de blocuri luminoase, în care caloriferul și baia sînt lucrurile cele mai firești din lume.

Construirea uzinei de aluminiu a lansat Slatina în circuitul unei dezvoltări fără precedent. De altfel, întregul județ, a cărui capitală este orașul de lîngă Olt, înregistrează mutații semnificative. „Dacă raportăm, se spunea la recenta plenară cu activul Comitetului județean de partid, la 1938, producția industrială ce se obține în prezent, rezultă că județul Olt are o industrie de 110 ori mai puternică".

Și cît de aproape sînt vremurile cînd „aici nu se întîmpla niciodată nimic, cînd fatalitatea supunea totul sub viscolul ei cenușiu".

Îi ascult pe locuitorii cei noi ai Slatinii, muncitori, tehnicieni, ingineri, profesori, medici, activiști de partid. Vorbesc despre aluminiu și responsabilitate comunistă, despre grîu și porumb, despre grija pentru binul obștesc, despre brutării și băi populare, despre cămine culturale și biblioteci, despre chipul de mîine al județului lor.

Peste numai cîteva ore ziarul local avea să informeze pe larg despre dezbaterea comuniștilor întruniți în plenara cu activul Comitetului județean de partid. Am recitit în tipografie toate luările la cuvînt, cu o deosebită curiozitate, cu plăcere, tulburat. Gazetele apărute în anii noștri în orașele unde altădată nu se întîmpla nimic justifică întru totul această emoție. Ele sînt o mărturie în plus despre schimbările de structură petrecute în viața acestor locuri.

Din vorbă în vorbă

de Ion ȚUGUI

■ „Floarea cu petale de-un albastru deschis, cu frunzele de-un verde închis (pe care spițerii o numeau IARBA MĂRGĂRITARULUI), care crește pe malul riurilor, care ornamentează adesea grădinile și parcurile orașelor noastre, are o poveste tristă, mai puțin cunoscută de cititorii revistei „Magazin", ne asigură ION D. PLOIEȘTEANU din Craiova..

Nu va fi cu supărare dacă, pentru economie de spațiu, vom încerca să rezumăm povestea, atît de frumos scrisă de dv., încît nu ne mai întrebăm de unde ați aflat-o. Citind cu voce tare, am și văzut două lacrimi mai ușoare decît dunga genelor, căzînd curate pe-o iarbă brumată. Așadar, un tînăr și o tînără din veacul romantic, se iubeau. El pleacă departe pentru cîtăva vreme, iubita rămîne singură, se plăsmuiesc și de o parte și de alta frumoasele iluzii pentru zilele revederii. Totul se petrece cu duioșie și credință, așa cum se cuvine să fie, atunci cînd se respectă o iubire romantică. Într-o bună zi el se întoarce, ea îl întîmpină, se retrag amîndoi pe malul unei ape (destul de adîncă pentru ceea ce trebuie să urmeze), „unul lîngă altul pe-un covor de mușchi, privindu-se în tăcere, răpiți de fericire ; ceea ce se petrecea în sufletul lor, nu se poate tălmăci cu vorbe de om"... De aceea ne și apropiem mai repede de final. El coboară pe malul apei să culeagă flori, alunecă și cade în apă. Valurile îl scot de cîteva ori la suprafață, îl acoperă de cîteva ori, și, prins de virtejuri, înainte de a-și da duhul, ridică o mînă, cu buchetul smuls de pe mal, „și mai avu putere să spună" : Iubit-o, Vergiss-Mein-Nicht ! Ceea ce pe românește înseamnă Nu-Mă-Uita. De aici și numele florii binecunoscute.

Cite flori, atîtea povești. Judecînd din punctul de vedere al poveștilor, și aceasta devine, obligatoriu „adevărată"...

■

NEGRU SAVA, Mediaș : **Să nu zîmbim deci. Dacă ne cereați riul Dîmbovița, era mai simplu, pe cînd preferința dv. „poetică" ne-a cam zdruncinat ; e ca și cum v-ar face plăcere să fiți privit într-o oglindă care deformează. Pe ce căi veți fi ajuns să aflați titlul acelui „opus" ? Nu că am vrea noi să vă călăuzim gusturile — n-am înțeles din scrisoare că ați avea vîrsta la care așa ceva se poate face — dar de ce să ne coalizăm, într-un mod păgubitor reciproc, la ceasurile pe care vreți să le rezervați unor șiruri glumețe ? Titlul pe care vi l-ați însușit, este luat dintr-un vers de George Coșbuc (primul vers din El-Zorab : „La pașa vine un arab") și parodiat în forma îndrăgită de dv. Dacă v-a surîs numai titlul, nu vedem hazul — dacă vă interesează poeziile lui Coșbuc, veți întîlni, „neparodiate" :** Oltenii lui Tudor, Pașa Hasan, **în volumul** Cîntece de vitejie, **precum și** El-Zorab, **în volumul** Balade și idile. **Ținem, totuși, să vă fim călăuză, dintr-un sentiment de îngrijorare, același care nu ne-a prea îndemnat să zîmbim...**

■

„Prin intermediul dv. dorim să aflăm urgent adresa și numele persoanelor care în seara zilei de 30 iunie (aproximativ, ora 21,30) circulau pe șoseaua națională Sebeș-Orăștie, și printr-o bunăvoință și umanitate deosebită au transportat doi copii accidentați și pe mama lor, la spitalul din Orăștie. Cele două mașini erau : un autoturism în care se aflau trei persoane, din care una cadru medical, al doilea, un autocamion. Dorim să aflăm adresa și numele lor"... (JELMAREAN IOAN, **Dispensarul Socodor, Arad**)...

Deși rîndurile dv. sosesc destul de tîrziu, sperăm totuși să aflăm numele acelor oameni, spre a le aduce, așa cum se cuvine, un cald cuvînt de laudă...

■

„M-am decis să vă transmit sugestiile mele, ce mă preocupă de mai multă vreme"... (CORNEL POPESCU, **București**).

1) „Dacă pe la mijlocul vagoanelor de tramvai, în interior, s-ar fixa o bară metalică, lăsată de la plafon în jos cu 10—15 cm., călătorii ar putea să se țină mai comod, și nu s-ar agăța unii de alții, din dreapta ori din stînga lor, și n-ar face diferite acrobații spre a se ajuta să-și țină echilibrul. 2) Dacă banda din exteriorul vagoanelor de tramvai, actualmente vopsită în roșu, s-ar putea colora diferit, adică pentru fiecare număr de tramvai o altă culoare, cei ce așteaptă în stații un anume tramvai ar putea să-l vadă mai de departe. Pe lîngă acest amănunt, cred că asta ar da și un aspect mai plăcut orașului, o adevărată panoramă încîntătoare. Vă rog să transmiteți mai departe, forurilor competente, sugestiile mele"...

Să fie într-un ceas bun. Ne gîndim încă cu compasiune la cei ce ating, să zicem, înălțimea de un metru și optzeci. N-ar fi de mirare să-i vedem — dacă se aplică sugestia numărul unu — sprijinîndu-se cu bărbia de bară...

■

■ FODOR LEVENTE, Turda : **Rezultatul se împarte egal : totul e bine cînd se termină cu bine. Așteptăm și alte vești...**

Noi piese acuzatoare la dosarul apartheidului

„PRIZONIERI ÎN ANTICAMERA IADULUI"

• Din 90 de morminte, 70 erau ale unor copii... • Expulzați din „orașele albe" • Imensul ghetou al bantustanelor... • Pe copilul acesta îl cheamă „Am suferit"... • „Cîinilor li se permite totuși să se plimbe oricînd pe acolo..."

ELIZA, O NEGRESĂ DIN BURGENSDORP, REPUBLICA SUD-AFRICANĂ Văduvă, 40 de ani. Cînd i-a murit soțul, a trebuit să-și crească singură cei șapte copii. A muncit ca servitoare în casele unor albi. O viață grea, plină de privațiuni. La sfîrșitul anului 1968, a aflat că nu mai are voie să locuiască în Burgensdorp. Neavînd contract de muncă cu vreo fabrică, trebuia să părăsească orașul. Disperată, s-a dus la poliție să se intereseze ce să facă. Acolo era eglomerație mare. Mulți alți africani se găseau în aceeași situație, obligați să plece din orașul în care s-au născut și au trăit. Majoritatea oameni în vîrstă, văduve, copii, adică cei necuprinși în procesul de producție al Burgensdorpului. Li s-a propus să plece într-un bantustan, o regiune rezervată numai negrilor. La Mnxesha. De fapt, nu aveau de ales. În oraș nu mai puteau rămîne. Să locuiască clandestin, riscurile erau prea mari : pentru găsirea cu acte în neregulă în oraș puteau primi ani grei de închisoare. Și într-altă parte unde să plece ? De voie, de nevoie, au acceptat.

LA MNXESHA, noii veniți au primit căsuțe de lemn. Un spațiu de aproximativ 15 metri pătrați alocat pentru șapte pînă la zece persoane. Regiunea — aridă. Locuri de muncă aproape inexistente. Eliza nu s-a mai putut angaja nicăieri. Ajutorul social primit de văduvă era cu totul insuficient. După cîteva luni, s-au văzut și consecințele tragice. Doi copii i-au murit. Alți doi i s-au îmbolnăvit de pelagră. În luna mai 1969, la Mnxesha s-au săpat 90 de morminte. 70 dintre ele erau mici. Morminte de copii...

ACESTA ESTE DOAR UNUL dintre sutele de bantustane în care au fost aduși, în ultimii ani, peste un milion de africani excluși din orașele „albe". Despre acest proces de strămutare — care continuă și în prezent în ritm accelerat — a scris săptămîna trecută revista vest-germană „Der Spiegel" un amplu reportaj intitulat „Prizonieri în anticamera iadului". Despre „dezvoltarea separată" a raselor, promovată de regimul apartheidului, au adus noi mărturii și alte surse, una din cele mai recente fiind cartea „Poporul dezrădăcinat" („The Discarded People") apărută la Londra sub semnătura preotului Cosmas Desmond, care a vizitat îndeaproape mai multe bantustane. Dezvăluind realitățile lor crude, inumane, spulberind miturile pe care rasiștii încearcă să le creeze în jurul acestor așezări, noile mărturii demască cu violență rasismul exacerbat al regimului din Pretoria, adaugă noi piese acuzatoare la dosarul apartheidului.

CREAREA BANTUSTANELOR, a zonelor exclusiv „negre", reprezintă evoluția specifică din ultimul deceniu al politicii de discriminare rasială din Republica Sud-Africană. Promotorii ei susțin că bantustanele vor permite dezvoltarea separată a africanilor, pînă la completa lor emancipare și la transformarea lor în state bantu independente.

INDEPENDENȚĂ — CÎND ? CUM ? În ceea ce privește termenul, o indicație asupra intențiilor guvernului sud-african a furnizat dr. J. E. Kolloway, membru al unei comisii guvernamentale, care a declarat la 21 noiembrie 1962 următoarele : „Omul alb trebuie să-l ajute pe omul negru să construiască Transkeyul (cu care s-a început practica bantustanelor — N. R.) pînă va ajunge în situația de a face el totul fără ajutorul omului alb — și asta este o treabă de o sută de ani". Cit privește răspunsul la cea de-a doua întrebare, sînt suficiente doar cîteva cifre. Bantustanele, prevăzute să concentreze populația africană de 15 milioane oameni, se întind pe 13,7 la sută din suprafața Republicii Sud-Africane (și cuprind teritoriile cele mai sărace, lipsite de bogății ale solului și subsolului). Pentru populația albă de patru milioane rămîne restul — adică 86,3 la sută (inclusiv faimoasele bogății cuprinse în zăcămintele aurifere, diamantifere etc.).

COSMAS DESMOND combate cu vehemență afirmațiile oficialităților sud-africane după care mutarea în bantustane s-a făcut în mod „voluntar". „Un misionar, arată el, a descris mutarea ca fiind complet inumană. Oamenii au fost luați și azvîrliți pe jos fără măcar un cort. Bătrînii și bolnavii au fost duși în același mod. Un bătrîn care avea pneumonie a fost transportat într-un camion deschis. A murit după două zile. O femeie gravidă a fost la fel transportată și, cînd a ajuns la destinație, a născut sub un copac... Misionarul, care a locuit și lucrat mulți ani în această regiune, a spus că oamenii au fost luați de pe pămînturi fertile unde aveau legume și fructe din abundență și au fost duși într-o zonă aridă, unde locuitorii erau obișnuiți să mănînce viermi și frunze. Semințele pe care le luaseră cu ei nu au folosit la nimic. Semnele de subnutriție au devenit curînd evidente..." Într-o comunitate. Tsawana, mi s-a povestit că li s-au dat copiilor născuți acolo nume care în traducere sună astfel : „Femeia din ruine", „Am suferit", „Ce să facem...".

Bantustanele au devenit un vast rezervor de mînă de lucru ieftină pentru industria sud-africană. Mecanismul constrîngerii îl dezvăluie parțial și „Der Spiegel", autorul reportajului referindu-se la cele văzute în tabăra Mpungamphlope. Neavînd pămînt, nefiind fabrici unde să lucreze, pentru a-și salva familiile de la foame, africanii — arată revista — sînt siliți să accepte contracte pe un an de zile cu fabrici din Durban sau Johannesburg, plătiți cu jumătate salariu în comparație cu muncitorii albi, lipsiți de cele mai elementare drepturi (**nu au voie** să doarmă în oraș, **nu pot** să intre decît în anumite magazine din oraș, **nu au voie** să circule noaptea decît cu permis, **nu au voie** să facă greve sau să participe la adunări politice, **le este interzis** să-și aducă familiile sau să aibă legături cu albi, **nu au voie** să practice decît anumite munci ce nu necesită calificări speciale etc.). 86 la sută din familiile africane din Soweto, relatează autorul reportajului, au un venit sub minimul necesar pentru asigurarea existenței.

AUTORITĂȚILE sud-africane barează în mod intenționat drumul spre cultură al negrilor. Pentru un copil de școală african este alocată abia a zecea parte din cheltuielile afectate unui elev alb. În timp ce învățămîntul copiilor albi este obligatoriu și gratuit, cel al africanilor este facultativ și plătit de părinții copiilor ; taxele școlare pentru un copil negru în ultimele clase de liceu echivalează cu salariul lunar al părintelui. Lipsesc școli pentru negri. În învățămîntul superior, discrepanța e și mai frapantă : în 1970 erau 4 578 studenți africani, în timp ce numărul studenților albi se ridica la 73 204.

REPORTERUL revistei „Der Spiegel" a stat de vorbă cu un medic dentist african, care a urmat cursurile la Heidelberg. Robert Denalane — acesta este numele meciculul — locuiește și el într-un „gheto negru", la Soweto, localitate situată la 20 km de Johannesburg și unde își au locuințele muncitorii metropolei industriale. „La Johannesburg, povestește el, nu am voie să intru într-un restaurant bun, nu am voie să intru la un cinema, la un teatru sau la un concert. N-am voie asta, n-am voie aia...". În unele locuri din orașele albe nu are voie să meargă nici măcar în cursul zilei. Cinilor, remarcă el ironic, li se permite totuși să se plimbe oricînd pe acolo... „Sîntem tratați ca suboameni, a declarat reporterului un alt medic negru, dr. William Nkomo. Sîntem înlănțuiți de pretutindeni, trebuie să ne scuzăm parcă pentru însuși faptul că existăm...".

POLITICA APARTHEIDULUI întîmpină însă o rezistență din ce în ce mai puternică — atît în rîndurile populației africane, care continuă să se organizeze și să-și manifeste în diferite forme revendicările, cît și în rîndurile populației albe, largi pături ale ei considerînd că actualele stări de fapt sînt o frînă primejdioasă în calea dezvoltării țării.

U. VĂLUREANU

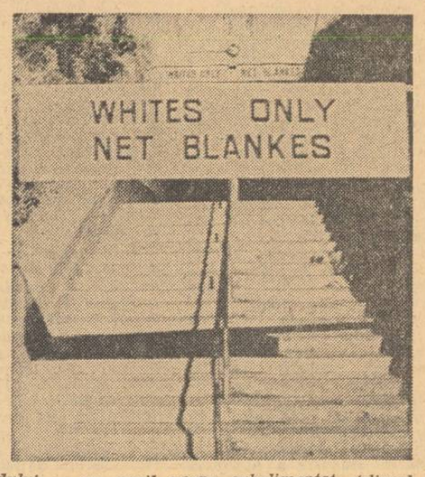

O ființă de prisos pentru regimul apartheidului — un copil negru subalimentat. (cliseul din stînga). „Numai pentru albi". Pe aceste scări nu are voie să treacă nici un african, la fel cum nu are voie să se suie în autobuze rezervate albilor sau să stea pe bănci lîngă care există aceiași inscripție.

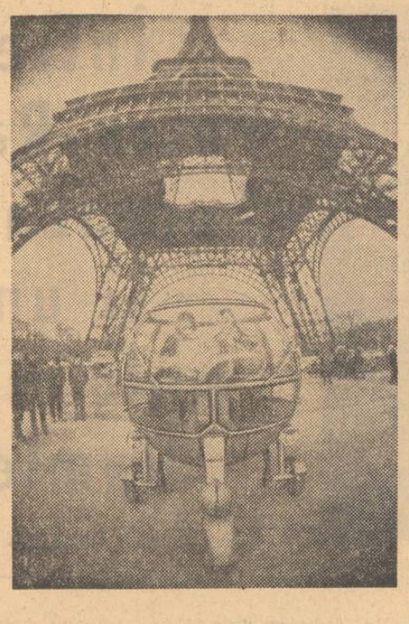

Constructorul francez JEAN PONTHIEU a conceput un automobil sferic cu totul original care a devenit senzația Parisului. El se poate roti pe loc, poate circula pe curbe iar motorul său electric dirijat cu buton poate atinge o viteză pînă la 45 km pe oră. Vehiculul are un mare avantaj — poate parca pe un spațiu mic în care manevrează ușor și din care poate să și iasă ușor

MICUȚA Anne B. din Lisieux (Franța), în vîrstă de 2 ani și jumătate, s-a îndepărtat de ferma tatălui și a intrat în pădurea Elbeuf să culeagă flori. Ea se rătăci. Ciinele polițist Danko a fost chemat atunci în ajutor. Acesta a fost pus să miroasă hăinuța fetei și apoi, cu o siguranță uluitoare, după 7 km s-a oprit chiar în fața fetiței rătăcite.

ÎN CADRUL Uniunii optico-mecanice din Leningrad se termină prelucrarea unei oglinzi uriașe. Diametrul ei este de 6 metri, iar greutatea de 42 de tone. Prelucrarea suprafeței reflectante de 28 mp, cere o preciziune deosebită, toleranțele admise nefiind mai mari de cîteva sutimi de micron, ceea ce înseamnă o grosime de o mie de ori mai mică decît cea a unui fir de păr. Oglinda este destinată telescopului care va fi instalat la Observatorul astronomic Zelenciuk din Caucazul de nord.

TREI AVIATORI ai unui elicopter ce survola Zambia au vrut să aterizeze. Văzînd un loc pe care-l credeau acoperit cu roci cenușii așezară acolo aparatul. Dar... eroare : Ei luaseră spinările unor turme de elefanți sălbatici din rezervația de la Luangwra drept teren bun pentru aterizare. Aparatul se sfărîmă și aviatorii au fost obligați să petreacă o noapte groaznică printre pachiderme, pînă cînd au fost scoși de acolo de gardienii rezervației.

POTRIVIT calculelor a doi cercetători englezi, Richard Taylor și Jay Swalley, solul Marii Britanii se scufundă în fiecare an cu cîte un centimetru. După anticipările lor, în jurul anului 3470 Oceanul Atlantic și Marea Nordului vor acoperi Insulele Britanice !

LA MOSCOVA a fost pusă în funcțiune o instalație de ultrasunet pentru transformarea energiei termice în energie electrică. Această instalație funcționează pe bază de gaz natural și oxigen. Arzînd, amestecul formează o plasmă cu o temperatură de 3 000 de grade Celsius, care se deplasează cu o viteză maximă de doi kilometri pe secundă între polii unui electromagnet puternic. Se produce curent electric, iar jetul de gaz se întinde pînă la cazanul de aburi al unei termocentrale obișnuite.

Flăcările care țîșnesc de sub dinții unui excavator cu rotor au devenit un aliat de nădejde în lupta contra pămîntului înghețat. Agregatul aruncător de flăcări, proiectat de specialiștii Institutului de cercetări pentru construcția mașinilor de excavat din U.R.S.S. va reduce de două ori durata de exploatare a rocilor extradure. Rocile din frontul de abataj înghețat sînt încălzite cu ajutorul unor arzătoare care consumă un amestec de petrol și aer comprimat. Roca se excavează încontinuu. Noua mașină este eficace și atunci cînd întîlnește în pămîntul înghețat pietre mari.

ÎN SALA DE AȘTEPTARE a medicului new-yorkez Stanley Crowt se poate citi următorul afiș : „Rugăm pe stimații pacienți ca în timpul de așteptare să nu-și povestească reciproc simptomele bolii de care suferă. Aceasta dezorientează medicul".

ÎNTR-UR ORAȘ american din Cleveland funcționarul Laurence Landekoogel stampila poșta zilnică cînd pe neașteptate a fost rănit de explozia unui proiectil. Ce se întîmplase ? Un locuitor scrisese debitorului său că acesta este ultimul avertisment prin care era poftit să-și achite datoria. În caz contrar... Adăugase o mostră a ceea ce îl așteptа... Mostra a luat foc atunci cînd funcționarul aplicase stampila !

LA CONGRESUL anual al directorilor de pompe funebre din New York s-a desfășurat un concurs între cei care-și aminteau anunțul cel mai trist publicat în ziare în anul 1970. A cîștigat acest anunț apărut în Herald Tribune : „De vînzare, în condiții optime, rochie de mireasă cu voal. Nefolosită".

CHIMIȘTII din R. D. Germană au creat o marmoră artificială. Prin aspectul său exterior și prin rezistență, aceasta nu se deosebește de marmora naturală, avînd însă avantajul de a fi de două ori mai ieftină. Noul material găsește o largă folosire în domeniul construcției, mai ales la finisajul clădirilor.

RESTABILIREA DREPTURILOR LEGITIME ALE R.P. CHINEZE LA O.N.U.

S-a pus capăt unei situații flagrant anormale

Prof. dr. Ion MORARU
vicepreședinte al Academiei de Științe Medicale

Opinia publică mondială a urmărit cu cel mai viu interes dezbaterile sesiunii Adunării Generale a O.N.U. consacrate restabilirii drepturilor legitime ale Republicii Populare Chineze. Interesul a fost pe deplin justificat întrucît discuțiile — la care a participat un mare număr de delegați — au reliefat, chiar de la începutul lor, că nu mai poate fi amînat momentul în care R.P. Chineză își va reocupa locul în O.N.U.

Rațiunea și justiția au triumfat, în sfîrșit, punînd capăt unei situații flagrant anormale în care poporul chinez de 800 de milioane era împiedicat să-și facă auzit glasul în cel mai important for internațional al lumii contemporane.

Voturile din Adunarea Generală — prin care a fost adoptat proiectul de rezoluție al celor 23 de state, printre ele și România, — reflectă mutațiile profunde intervenite în evoluția vieții internaționale. Recapitulînd dezbaterile din sesiunile anterioare ale Adunării Generale constatăm că adversarii restabilirii drepturilor legitime ale R.P. Chineze la O.N.U., au recurs la variate tactici și artificii de ordin procedural, cu unicul scop de a împiedica soluționarea justă a acestei probleme și de a ține astfel departe un mare stat socialist, fără a cărui participare nu pot fi rezolvate problemele majore ale contemporaneității. În acest scop au fost inventate și puse în circulație diverse „teorii" false — cu privire la existența a „două Chine", a „unei Chine și a unui Taiwan" sau a așa-numitei „duble reprezentări" — teorii care lezează principiile de bază ale dreptului internațional.

Este un fapt evident că în lume nu există decît o singură Chină — Republica Populară Chineză — și această realitate și-a găsit, în cele din urmă, consacrarea în Organizația Națiunilor Unite.

R. P. Chineză a obținut înfăptuiri remarcabile în dezvoltarea economiei, științei și culturii. Ea aduce o importantă contribuție la cauza păcii și cooperării internaționale.

Vestea că drepturile legitime ale R.P. Chineze au fost restabilite la O.N.U. și emisarii ciankaișiști expulzați din forul internațional ne bucură în mod firesc. Sîntem mîndri că România se numără printre statele care au militat cu consecvență pentru acest act internațional de înaltă justiție.

Un act prin care adevărul și dreptatea au cîștigat o victorie

Dina COCEA
Artistă emerită, vicepreședinte al Asociației oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale (A.T.M.)

Am aflat cu deosebită satisfacție despre restabilirea drepturilor Chinei populare în Organizația Națiunilor Unite. Votul din Adunarea Generală a O.N.U. este un act prin care adevărul și dreptatea au cîștigat o victorie.

Poporul român care, prin glasul reprezentanților săi cei mai autorizați, s-a pronunțat neabătut, cu toată fermitatea pentru înfăptuirea acestui act de înaltă echitate istorică, își exprimă convingerea că restituirea Republicii Populare Chineze a locului ce i se cuvine de drept, corespunde intereselor tuturor popoarelor, sporind totodată rolul O.N.U. în găsirea unor soluții viabile problemelor majore ale contemporaneității.

Tendințele spre colaborare și destindere care se afirmă tot mai puternic pe plan mondial, și-au găsit o semnificativă expresie în faptul că un număr tot mai mare de state, de pe toate continentele, și-au normalizat relațiile cu R.P. Chineză, a cărei prezență activă în viața internațională ilustrează, în mod concludent, creșterea impetuoasă a prestigiului și influenței socialismului în lume. România a subliniat cu fermitate această cerință fundamentală a lumii contemporane, desfășurarea evenimentelor arătînd că fără participarea Republicii Populare Chineze nu pot fi rezolvate cu succes problemele majore ale vieții internaționale.

Avem convingerea că sîntem martorii unui act care materializează cerințele unui curent de opinie ce a luat o amploare din ce în ce mai mare pe toate meridianele. Această evoluție, cu profunde semnificații politice, oglindește năzuința oamenilor de pretutindeni de a vedea Organizația Națiunilor Unite acționînd eficient pentru rezolvarea problemelor internaționale, contribuind la statornicirea unor relații interstatale întemeiate pe egalitate, respectarea independenței și suveranității, colaborare reciproc avantajoasă, în spiritul păcii și progresului.

Îmi exprim mîndria că politica fermă a partidului nostru, bazată pe principiile marxism-leninismului, a contribuit la înfăptuirea unei acțiuni de o deosebită eficiență internațională.

PE FIRUL EVENIMENTELOR

CÎND „DAILY NEWS" TĂCEA...

de Nicolae LUPU

Un tabloid cu multe pagini care de pe la 6 seara pînă în zorii zilei scoate 4—5 ediții, ziarul de dreapta newyorkez „Daily News" și-a obișnuit cititorii cu așa-numitele „editoriale — pistol", articole de 10—20 de rînduri, cu caractere, groase, în care autorii își strigă punctul de vedere, alcătuit în cea mai mare parte dintr-o supraetajare de adjective. În noaptea de luni spre marți 26 octombrie s-a întîmplat un fapt fără precedent în istoria lui „Daily News" : ediția a doua a apărut fără editorial în legătură cu evenimentul zilei. Dacă în prima ediție ziarul dădea glas „convingerii" că rezoluția privind „dubla reprezentare" în problema Chinei va trece, în ediția a doua a amuțit. Între timp intervenise scrutinul istoric prin care Adunarea Generală a respins cu 59 voturi contra, 54 pentru și 15 abțineri rezoluția menită să faciliteze așa-zisa „dubla reprezentare" și a aprobat cu 76 voturi pentru, 35 contra și 17 abțineri proiectul celor 23 de state privind restabilirea drepturilor legitime ale Republicii Populare Chineze în O.N.U. și expulzarea emisarilor ciankaișiști. Așadar „Daily News" a fost luat prin surprindere. Nu este de altfel singurul. El se încadrează în categoria celor care și-au asumat sarcina să ducă în această problemă acțiuni de ariergardă și au continuat să rămînă în post mult după ce treaba lor a rămas fără obiect.

Una din sentinelele uitate în postul de ariergardă este senatorul de dreapta Buckley, care a încercat să organizeze o mișcare „anti-O.N.U." constînd din represalii financiare împotriva organizației în cazul că este votată expulzarea ciankaișiștilor. El a reușit doar să întrunească sprijinul a 33 de membri ai Camerei Reprezentanților din totalul de 435. În plus președintele Comisiei de credite a Camerei prin fața căreia trebuie să treacă amendamentul Buckley a declarat limpede că nu-l va sprijini. Trebuie adăugat totodată că 38 de senatori au adresat încă înaintea votului o scrisoare reprezentantului american la O.N.U., Bush, pronunțîndu-se împotriva oricărei încercări de a reduce participarea financiară a Statelor Unite la cheltuielile administrației. Este interesant de menționat că printre cei 32 se află cea mai mare parte a senatorilor partidului democrat susceptibili a fi candidați în alegerile prezidențiale de anul viitor, iar dintre republicani trebuie menționat senatorul Robert Dole, președintele Comitetului Național al partidului republican care, după cum scrie comentatorul agenția France Presse „nu face niciodată nimic fără să aibă aprobarea președintelui Nixon". Deci este vorba de personalități care în preajma alegerilor își fixaseră pozițiile cu multă sensibilitate în funcție de tendințele din sînul opiniei publice și probabil că ambele partide reprezentate în grupul celor 32 scontează pe simpatie și sprijin.

Iată așadar de ce a tăcut „Daily News" în ediția a doua. Nu știa încotro bate vîntul. Dar încă la 11 octombrie, Walter Lippman semnala în „Washington Post" că politica realistă față de China, exprimată între altele prin viitoarea întîlnire la nivel înalt americano-chineză, se bucură de un larg sprijin. „Este interesant că această radicală răsturnare a politicii — arată Lippman — s-a bucurat de aprobarea aproape unanimă a opiniei publice... Vechea cruciadă anticomunistă care constă din ilegalizarea și respingerea a tot ce privește China e moartă de cîtva timp". Era firesc ca sentinelele uitate în post să fie luate prin surprindere.

ÎNCHIS 26 DE ANI, DEȘI NU ERA VINOVAT !...

...Iar altul care era vinovat a fost arestat după 28 de ani datorită unei greșeli

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

Sicilianul Giuseppe Lena a fost condamnat în anul 1945 la 30 de ani închisoare pentru furt. A intrat la închisoare la 26 de ani și a ieșit nu demult, la 52. „Acum, cînd sînt din nou liber — a declarat Giuseppe ziariștilor — reafirm că sînt nevinovat. Acel furt nu l-am săvîrșit eu. Dar nu pot cere redeschiderea dosarului pentru că nu posed elemente noi care să schimbe părerea judecătorilor".

În seara aceea de 19 aprilie 1945, în Catania, un băiat — Agatino Canata, a fost găsit fără cunoștință. Cineva l-a lovit cu o piatră în cap și i-a furat patru bancnote a cîte 50 de lire și o cutie cu 30 de țigări. Pe baza descrierii făcute de Agatino, poliția l-a bănuit pe pescarul Giuseppe și l-a arestat. Mama lui Giuseppe acum în vîrstă de 81 de ani, a luptat neobosită ca să-l salveze pe fiul său nevinovat. Ea a muncit din greu pentru a cîștiga banii necesari avocaților. A făcut și cîteva memorii dintre care doar ultimul a fost luat în considerație și astfel Giuseppe a fost scutit de ultimii ani de închisoare. Astăzi, pentru un asemenea delict, pedeapsa e de maximum un an.

Spre deosebire de Giuseppe, Antonio di Marcello a fost vinovat. După cum relatează revista „Oggi" la 23 septembrie 1943, el și-a omorît soția și a fugit. Se presupune că poliția a perchiziționat cel puțin zece mii de case și a parcurs mii de kilometri în căutarea ucigașului, dar fără rezultat. Antonio di Marcello se ascundea cu abilitate și abia de curînd l s-a dat de urmă. De fapt, Antonio în toți acești ani a circulat foarte mult, schimbînd cele mai diverse locuri. Timp de 28 de ani Antonio n-a comis nici cea mai mică greșeală, dar de curînd a săvîrșit una fatală pentru el. Simțind că îi lasă sănătatea, el s-a adresat medicilor clinicii Vila Margareta din Roma, sub nume fals, bineînțeles. Medicii au constatat un caz grav de ateroscleroză și i-au recomandat să rămînă în clinică pentru mai mult timp. După trei zile, bătrînul a fugit în pijama. Directorul clinicii, îngrijorat de soarta pacicientului, a anunțat poliția. A doua zi, un agent a prins un bătrîn ciudat, fără documente, care refuza să-și declare adresa. Nu e cumva ucigașul atît de îndelungat căutat ? s-a întrebat agentul.

După lungi interogatorii, Antonio a recunoscut că el e ucigașul. Cu acest prilej a declarat că se ascundea pentru că se simțea vinovat față de copii, cărora le trimetea bani prin poștă, din locurile cele mai diferite.

Pînă la urmă, Antonio di Marcelo a ajuns acolo unde trebuia să se afle de mult.

VACANȚĂ CU... BUCLUC

• Scufundîndu-se barca în care se aflau, doi tineri francezi au plutit timp de 11 ore agățați de două scînduri • Miracolul salvării a apărut... din aer : un elicopter al protecției civile.

S-au reîntîlnit după ani, întîmplător, revenind în orașul copilăriei. Era cu o lună înaintea concediului. Și au hotărît să-și petreacă vacanța tardivă de sfîrșit de septembrie, pe ape, la bordul unei mici ambarcațiuni recent achiziționată de Didier Molard, care la 43 de ani, dorea să se bucure de viață, de soare, de libertate. Monique Rouviére a privit la început cu neîncredere proiectul prezentat cu înflăcărare de Didier. Era o necunoscătoare a tainelor apelor și nutrea față voie oarecare teamă. În ziua hotărîtă însă, s-a prezentat — oarecum cu inima îndoită — în micul port unde o aștepta Didier. Luaseră provizii pentru o călătorie lungă.

Ziua aceea se dovedea prielnică. Albastrul cerului limpede, cu soarele strălucind și aurind țărmul pe care se adăposteau micile ambarcații, un vînt ușurel, plăcut, îndemnînd la plecare.

Acesta a fost începutul. Dar după cîteva zile s-a pornit un vînt puternic, măturînd totul în calea sa. Furtuna s-a declanșat cu o forță uriașă. Mica lor ambarcațiune le apărea ca o minusculă coajă de nucă, luptînd cu furia valurilor, a naturii dezlănțuite. Erau singuri, fără ajutor. Didier a luptat fără preget, sperînd că va putea învinge stihiile naturii. În ultima clipă, cînd sistemul nervos al celor doi era suprasolicitat, a urmat ceea ce era de prevăzut. Ambarcațiunea s-a scufundat, rămînînd la suprafață numai catargurile.

Prezența de spirit a omului, în clipele de mare primejdie, e uimitoare. Cei doi, aproape fără să gîndească, instinctiv, s-au aruncat în valuri. Nu știau să înoate. Sfîrșitul ar fi fost fatal, dacă în acele dramatice momente nu ar fi avut inspirația de a se prinde cu mîinile de cele cîteva scînduri care pluteau la suprafață.

Privirea lor disperată căuta un punct de sprijin, o prezență pe întinsul apelor, o salvare. Nimic nu se putea descifra.

Unsprezece ore a durat dramatica lor așteptare, agățați ca de un fir de păr de cele două scînduri ale epavei. Un singur lucru i-a salvat. Optimismul, încrederea nețărmurită că se va ivi ceva neprevăzut, care îi va salva. Acel „ceva" s-a arătat după cele „unsprezece veacuri", cît li s-au părut cele unsprezece ore de înfrigurată așteptare.

Un elicopter al protecției civile care supraveghea de sus nesfîrșitul mării, i-a reperat. Pe scara metalică a coborît un medic, care, după ce le-a dat primele îngrijiri, i-a ajutat să urce în elicopterul în care îi aștepta o ambianță caldă, primitoare. Băuturile reconfortante, deoarece se deshidrataseră, medicamentele întăritoare le-au redat un pic de forță celor doi naufragiați. Un sfert de oră mai tîrziu se aflau instalați într-o cameră confortabilă a celui mai apropiat spital de pe țărm. Nu le venea să creadă. Fuseseră salvați.

(Întîmplarea s-a petrecut la sfîrșitul lunii septembrie în Franța).

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

SPIRALE

VLADIMIR STREINU: RITM IMANENT

de Eugen BARBU

Ilustrul personaj al vieții noastre literare ne-a părăsit discret așa cum a trăit o viață întreagă. Era un domn tăcut, grav, poate prea puțin solemn, cu aerul acela care mă obliga să-i spun de cîte ori i mă adresam : „Domnule profesor", pentru că era înainte de toate un dascăl de literatură. L-am cunoscut la „Sburătorul" și cred că și acum resimt glaciaritatea privirii sale. Era o ființă ce se împrietenea greu deși avea amici numeroși și nu de puține ori a fost afectuos chiar cu subsemnatul. În jurul său roiau poeți și literați amuzanți între care cel mai drag i-a fost Tonegaru, atît de devreme plecat dintre noi. Trona în saloanele literare cu virtuozități de gest, rostind solemne condamnări și oferind cununi în formule universitare. Nu am citit mulți autori scriind cu atîta detașare și eleganță stilistică. Cultiva cuvîntul cu o grijă sublimă, paginile sale sînt alături de cele ale lui Lovinescu și Perpessicius unele din cele mai strălucite demonstrații de verb din literatura noastră critică. Nu avea focul întunecat al lui Călinescu și nici asociațiile acestuia atît de originale, dar articleria făcută purta în ea însăși o regalitate de stil ce poate fi tot mai rar întîlnită la recenzenții grăbiți de azi care scriu jurnalistic și nu literar, gata să te facă praf prin concluzii paradoxale, ignorînd sau neputînd să facă demonstrații. Vladimir Streinu era un avocat al substantivului în fața căruia era o plăcere chiar să pierzi procesul, într-atît de subtilă era sentința și atît de măgulitoare rostirea execuției capitale. Cred că nu a jignit în toată viața sa pe nimeni deși era un polemist de rasă, cum am băgat de seamă.

Azi, iată am pe masă volumul său postum de versuri, dovadă a unei pasiuni pentru muze nu atît de secrete cît credea el, o cărticică albă cu un titlu barbian: *Ritm imanent*, antologie a producției sale poetice, apărute sub îngrijirea fiicei sale. Mă așteptam la drept vorbind ca un teoretician al celor mai moderne formule lirice să ne ofere o suită de invenții care mai de care mai îndrăznețe dar, la o lecturare atentă descoperim un poet cuminte, aproape tradiționalist, producînd o poezie ocazională. Volumul său de versuri este mai degrabă un jurnal liric, mărturie a unui timid academic, privind viața dintr-un balcon așezat, sus, departe de sgomotele și înghesuielile ei. În mod deloc paradoxal, această poezie îi seamănă foarte mult. Are un staif, o înghețare nu a formei cît a atitudinii, poezia ca și existența fiind tratate de o ființă solidificată, fără emoții și fără scăderea emoționlă a lacrimii. Primele poezii scrise în jurul anilor 1920 poartă o amprentă aproape bacoviană : „*Liniște de ceremonial / O tăcere șeasă de cîmpie / Pretutindeni muta liturghie / Scuturînd un alb duminical*"... sau „*Cad pe lume fulgii de zăpadă / Gîndul-ca o poamă putrezită / Păsările-n cuiburi stau să cadă / Globul-pe o pantă din orbită*". E și nițel Pillat aici, dar faptul nu deranjează. Într-o *Baladă astrală* găsim și versuri barbiene : „*El a cuprins-o aspru și durut*", cum în *Inscripție* iată acest vers : „*Chipul mai alb din jucata oglindă*" ce trădează aceeași sorginte sau „*spade viteze ori moi ca un val / Gesturi păstrate în eventual*", cum în alt loc: *un bărbos fiord* sau *regii bătrîni ai unui neverosimil nord* vin din autorul „Jocului secund".

Dar atitudinea sa duce firesc și la versuri călinesciene de genul: „*Bărbatul smead de astăzi, ivit din vîntul vremii / S-a-ntors cu carte multă din multe academii / El poate fără milă, pe-o hîrtiuță-n zdrențe / Să mistuie tot codrul în specii și esențe / Deși știința-i oarbă, cu-un sușur, din desime / I-o neagă imnul tainic al sevei unanime*" (Aventură) sau poezia *Texte:* „*Valurile universe / Iute scrise, iute șterse*" sau „*Cu imagini erudite / Eu bătrîn student în mite*".

Este așadar Vladimir Streinu un produs livresc al întinselor sale lecturi, un parodist înalt al marilor poeți ? Îmi este greu să răspund. Urme eminesciene se zăresc ici și colo : „*Iar în larg cuprins de curgeri / Răsărită ca un plaur / Stă cetatea-n campanile / Cu mari clopote de aur*", dar aici pastișa este voită, aluzivă, deci nu-i poate fi imputată. Iată „Temutul vînător" care aduce cu un Valéry de bună calitate, deși limbajul e cam autohton, nu are sonuri franceze. „*Cu flintă greu, cu tolbă și corn la cingătoare / Pășesc în văzul lumii la cruntă vînătoare / Rămas însă de poteri, sub catarămi și zale / Cucernic, un călugăr grijește de-ale sale / Eu țin de al acelui Sfînt Hubert moale cin : / Văd cerbul, plec genunchiul, las pușca și mă-nchin / În zori, cînd într-un codru să caut vieții-mi firu-i / Pe frunte scutur ramul de rouă și mă mirui / Aplec în taină creștet și frunze iertătoare / pun bune mîini asupra-mi a binecuvîntare / Văzîndu-l în o-dăjdii, unui gorun al meu / M-am spovedit o toamnă ca unui arhiereu / O ! frații mei jugastri și paltini și arini / Mă simt greșit, tulpină umblînd în rădăcini / Trunchi înnodat sub drepții stejari, Prea Liniștiții / Un strîmb ieres în miezul acestei verzi justiții / Căzut din începuturi la omenească treaptă / Mă nevoesc zadarnic la firea voastră dreaptă / La fruntea de arhangheli cu glesnele-n ferigi / Înalți cum nu-s pe ziduri înalte de biserici / Poftesc la veacul dulce, nemăcinat de ornic / la somnu-vă nici moarte, nici viață și statornic / Vegheat de luminoși ochi mari căprioresti / Gălbii ca untdelemnul în sfinte albe cești / ... Și-apoi cu flintă, tolbă și corn la cingătoare / Mă-ntorc de la vestita-mi, temută vînătoare*".

E o poezie iscată de un înalt model, realizînd versuri memorabile. Secret, Vladimir Streinu a tins către conceptual, către forme, rece încifrate, spre o poezie detașată, orgolioasă, trădînd un venin înghețat, distilată prin distanța față de obiect, prin acea teribilă ingrețoșare în fața a tot ce părea familiar și gregar: „*Am scos din panoplie o veche carabină / Să fiu pîndar de toamnă pădurilor secrete*".

Acestei ambiții oculte de a face o feroce selecție a propriei producții artistice îi corespunde un lirism elegant, nu totdeauna original, frumos mai ales prin noblețea temelor și nestrălucind prin invenție. Vladimir Streinu este un epigon superior, celebrînd cu ostentație acolo unde alții au fost profeții.

Ștefan Iordache în rolul lui Petru Rareș din serialul de televiziune „Mușatinii".

Între Petru Rareș, Lorenzaccio și un mult visat Hamlet

— Ștefan Iordache despre rolurile sale —

— Care sînt cele mai importante roluri pe care le-ai făcut în acest an ?

— Încerc să termin „Cadrilul" după Wilde, (se numește, de fapt, „Bună seara, domnule Wilde"), comedie muzicală unde cînt, dansez și „interpretez"

— Cred că de-o viață ți-ai dorit să fii atît de „total" !

— Sigur ! Dacă știam că este atît de infernal de greu, preferam să fiu „netotal". Repetăm de 13 luni.

— Ați ajuns în luna fatidică, acum ori, ori.

— Urmează a 14-a și sperăm să fie bine.

— Sper că nu te-ai concentrat numai pe această comedie muzicală.

— Nu, din păcate !

— De ce din păcate ?

— Pentru că e destul de dificil să faci două lucruri deodată, al doilea fiind filmul lui Todea „Adio, dragă Nela" („Întoarcerea fiilor risipitori").

— Cornel Todea mi-a povestit înainte de începerea filmărilor că are de gînd să-și lase actorii să improvizeze cît mai mult. Ați lucrat în acest mod sau este o idee părăsită pe drum ?

— Nu este o idee părăsită. Dar nu este nici o improvizație commedia del' arte pentru că nu se putea, în plus aveam o temă precisă și un dialog fix. Deci, nu-mi putea veni mie să fac altceva decît personajul. Todea ne-a lăsat însă un fel de libertate de acțiune, totuși controlată. Nu știu dacă e bine sau rău pentru că n-am văzut încă material.

— De ce, nu-ți arată ?

— Nu vreau, deoarece mi-e imposibil să fiu obiectiv.

— Cine este personajul ?

— Un derbedeu tînăr, deci practic recuperabil. Nu e un personaj comic, ci mai degrabă pus în niște situații comice.

— N-ai mai făcut film de mult. Cum arată noua experiență cinematografică ?

— Destul de trist. Nu din punct de vedere artistic, ci cu ceea ce se întîmplă dedesubtul nivelului direcției artistice. Este o lipsă de profesionalism în compartimentele așa-zis organizatorice, care în fond răspund și ele de calitatea filmului. Mă refer doar la echipa cu care am lucrat, nu am de unde să știu cum se întîmplă și la celelalte.

— Să trecem la alt registru interpretativ. Ai început tot în acest an rolul într-un serial de televiziune. Amănunte...

— Este vorba de Petru Rareș în serialul „Mușatinii", adaptare de Sorana Coroamă după trilogia lui Barbu Ștefănescu-Delavrancea. Un Petru Rareș de la tinerețe pînă la bătrînețe.

— Ai avut mari dificultăți interpretative pentru surprinderea unei existențe pe o atît de îndelungată și tumultoasă perioadă?

— Sînt încă la tinerețe cu personajul, nu știu ce mă așteaptă „la bătrînețe". Am deja o experiență în gen pentru că am făcut un rol cu o la fel de lungă traiectorie : Brîncoveanu, tot de la tinerețe pînă „la moarte", după piesa lui Nicolae Iorga.

— Ce mai faci, în rest ?

— Aș vrea să mă plimb cu bicicleta.

— Altceva ?

— Aș vrea să-mi iasă bine „Lorenzaccio". Este un rol înfiorător de frumos, pe care încep să-l repet în decembrie în regia lui Lucian Giurchescu.

— Dar mult anunțatul „Hamlet" ?

— Nu știu ce să spun pentru că îl tergiversăm de doi ani. Poate la anul... Cum o să fac eu însă și Lorenzaccio și Hamlet ? Va fi foarte greu.

— Rămîne să-ți răspunzi cu vremea și lucrînd. Oricum ești obligat să le faci foarte bine fiind roluri la care poți visa o viață !

— Este într-adevăr o șansă nemaipomenită. De cînd am aflat de rolurile astea trăiesc într-o stare de febrilitate continuă, de emoție.

Florica ICHIM

Concert simfonic pentru studenți

Reîncepînd ciclul de concerte pentru studenți, Filarmonica „George Enescu" va da luni 1 noiembrie, la ora 20.30 un concert cuprinzînd Divertismentul rustic **de Sabin Drăgoi,** Concertul în re minor, pentru pian **de Bach (solist Alexandru Demetriad)** și Simfonia a IV-a de Beethoven. **Dirijorul concertului —** Mircea Cristescu.

Îndrumar de lectură

După **lucrarea** „Literatura și educația estetică a preadolescentului" **de Bianca Bratu, Editura didactică și pedagogică a pus la dispoziția elevilor, profesorilor, părinților** „Literatura pentru copii" **de Georgeta Munteanu, Elena Bolog și Vistian Goia, îndrumar care**

CADRAN

se referă la basme și povești, legende, povestiri, schițe și romane pentru copii, descrieri, literatură științifico-fantastică și de aventuri, poezie și dramaturgie despre copii. Exemplificările sînt făcute cu fragmente din cele mai reprezentative lucrări literare ale scriitorilor români și străini.

Premierele teatrului din Brăila

Actuala stagiune a teatrului „Maria Filotti" din Brăila a început cu două premiere aflate în prezent pe afiș. Este vorba de „Ecaterina Teodoroiu" de Nicolae Tăutu și „Cîntec de inimă albastră" de Marin Iorda. Sînt, de asemenea, anunțate premierele „Bunbury" de Oscar Wilde, „Interesul general" de Aurel Baranga, „Pîinea altuia" de I. Turgheniev, „A 12-a noapte" de W. Shakespeare.

EXEMPLUL LUI PERPESSICIUS

de Al. OPREA

Pentru noi cei de la Muzeul literaturii române, aniversarea nașterii lui Perpessicius, de la care s-au împlinit, zilele acestea, 80 de ani, nu constituie numai prilejul obișnuit de evocare a biografiei și a operei, ci și un îndemn la meditații pe marginea învățăturilor pe care ni le lasă cel ce ne-a fost și ne rămîne mentor spiritual.

Nu există poate document mai mișcător, sub raportul memorialisticii, ca a sa „Confesiune la 75 de ani" în care, la un mod caracteristic, și cu o elegantă și disimulată autoironie el își prenumără proiectele de viitor ca pe tot atîtea datorii rămase neîmplinite sau, cu propria-i expresie severă, alcătuind „registrul trădărilor noastre". Romane, poeme, studii, traduceri, ediții critice, peste toate profilîndu-și contururile incomensurabila ediție Eminescu... Cu adevărat, pe Perpessicius, moartea l-a secerat la post, slujind pînă-n ultima-i clipă, — ca un soldat fidel întru totul mișiunii, — cauza literelor românești.

Este de-a dreptul paradoxal destinul acestui cărturar care o viață întreagă a avut oroare de afișarea propriei personalități, căruia îi plăcea să se piardă cu modestie în umbra faptelor literare menționate și medaliate, dar care s-a bucurat de un neclătinat prestigiu nu numai în cercul specialiștilor, ci și în cel al maselor larg de iubitori ai literaturii... Un critic — exponentul tagmei cea mult hulită — devenit erou de legendă ! Pentru că acesta este adevărul: puțini sînt oamenii de litere a căror activitate să fie aureolată într-o asemenea măsură ca activitatea desemnată de Perpessicius. Cineva evoca, odată, sugestiv poezia ce înconjura prezența fizică și spirituală a celui „deprins cu suferința" și totodată cu o muncă titanică și care la rarele-i apariții în public — condus de mîna vreunui prieten devotat — impresiona puternic, ca o descindere din lumea miturilor a unui alt bătrîn, Thiresias.

Nu trebuie să ne temem de cuvinte mari : vor trece anii și exemplul acestui savant care si-a pierdut lumina ochilor deslușind și reconstituind slova geniului poetic eminescian va intra în analele faptelor de cultură eroice ale oamenilor de pe acest pămînt. Căci poate lecția cea mai de preț pe care ne-o lasă Perpessicius stă în exemplaritatea-i umană, opera fiindu-i sfințită de viața de o frumusețe morală și de o puritate diamantină.

Dar Perpessicius n-a durat numai fapte de literatură și cultură care-i dăltuiesc definitiv numele pe frontispiciul Pantheonului spiritual al țării, ci a și pus fundația unor proiecte vaste, a tras prima brazdă în activități pe care avem datoria să le ducem mai departe, să le finalizăm. Este suficient să amintim uriașa schelă care îmbracă totalitatea moștenirii literare a lui Eminescu. Piatra de temelie a fost pusă și făurită structura esențială prin cele șase masive volume care au apărut. Rămîne ca generațiile actuale să preia facla și ca într-un lucrețian marș al torțelor (quasi cursores vitae lampada tradunt...) să clădească în continuare, pentru terminarea celui mai impresionant obelisc spiritual din istoria culturii românești.

Sînt firește multe acțiunile întreprinse pe plan literar și cultural de spiritul laborios și generos perpessician și care înscriu în slove ferme legatul testamentar încredințat urmașilor săi. Între acestea ne place să trecem și crearea Muzeului literaturii române.

Aproape un deceniu și jumătate de eforturi desfășurate în tăcere cu modestie și cu îndirjire. Și iată cum, pornindu-se de la un număr cu totul neglijabil de vestigii literare s-a ajuns la peste 15 000 de documente (manuscrise, ciorne, carnete, jurnale, epistole ș.a.m.d.), la care se adaugă o bibliotecă de peste 24 000 de titluri, la rîndu-i cu o valoare documentară excepțională, conținînd adnotări ale unor mari scriitori. Impresionante fonduri — între care tezaurul totalității manuscriselor sadoveniene. Dar atîtea expoziții de interes republican ? Dar atîtea case memoriale de pe întreg întinsul țării, patronate de M.L.R. ?

Planurile și visurile maestrului legate de funcțiile și de viitorul instituției cititorite de el, mergeau însă mai departe, el vedea constituindu-se aci, în direct contact cu izvoarele documentare, un institut de cercetări științifice de un profil special. Pentru aceea, în ultimu-i an de viață, cu o forță a vitalității neobișnuită — să fii fost oare declanșată de unele taine presimțiri ? — el a prezidat înființarea revistei „Manuscriptum" consacrată publicării documentului literar inedit. Încă un act de cultură ce-i are încrustată jertfa pe frontispiciu, alături de atîtea altele, toate închinate propășirii literelor românești. Căci Muzeul literaturii române așa cum l-a edificat Perpessicius și cum va trebui ca foștii săi colaboratori să-l ducă mai departe, este neconditionat subordonat acestui scop fundamental, exprimat de el în cuvinte neasemuit de sugestive : „Înainte de a deveni acel institut de cercetări științifice, pe care viitorul îl ascunde încă în scutecele lui, Muzeul literaturii române cată să fie altarul pe care flacăra verbului românesc, întrupat în cele mai frumoase opere ale scriitorilor, să continue să ardă, să lumineze și să încălzească !..."

SIMFONIE CROMATICĂ LA SCORNICEȘTI

de ION POTOPIN

Arămas în memoria multora dintre noi activitatea pictorului George Löwendal care a organizat primele expoziții de pictură în satele din Moldova, Bucovina și Transilvania, cu portrete de țărani de o expresivitate zguduitoare, care comunicau o stare de lucruri surprinsă de marele artist al picturii noastre realiste în aspectele ei cele mai crîncene. Îmi reamintesc de acele portrete de țărani români ale pictorului George Löwendal, tablourile acelea dintre care astăzi multe impodobesc marile muzee ale lumii, privind suita de tablouri expuse de pictorii Eugenia Ștefănescu și Teodor Răducan în sala Căminului cultural din comuna Scorniceștl — județul Olt.

Sala este împodobită cu frumoase scoarțe oltenești de un colorit viu și cu măiestrite motive folclorice. Domină, albă, pe un fond de livadă, pasărea cu siluetă de crin și perechile de ochi care privesc, cînd șăgalnici, cînd plini de mister, ca în pictura lui Tuculescu. Aceste scoarțe creează un climat artistic care contribuie substanțial la fixarea exploziei de lumină care vine din suita de tablouri, asemenea unei rame bine alese, care-i dă expoziției unitate stilistică. Cele 46 de tablouri, din care 4 de Eugenia Ștefănescu iar restul de 42 aparținînd lui Teodor Răducan, aduc o undă de vitalitate expresivă care-mi vorbește despre viața nouă din satul Scorniceștl, despre noua realitate socială care a determinat încrederea absolută în viitor, despre dialectica unor existențe umane pe care cei doi pictori au observat-o stînd mai multă vreme în localitate, luînd parte direct la episoadele de fiecare zi și poate, de fiecare clipă ale oamenilor, căutîndu-le surîsul de bucurie, de plenitudine, luminîndu-se de lumina lor, îndrăgostindu-se de dragostea lor, contemplînd cu ei împreună, dar dintr-un loc discret amurgurile pe malul riului, văzîndu-i construind viața nouă în sublimele și subtilele ei ipostaze, împărtășindu-se astfel din substanța plină de optimism a vieții satului Scorniceștl și apoi revenind la atelierul lor, cu mapele pline de schițe, căutînd să fixeze pe pînză, în tehnica cea mai corespunzătoare, în tempera, ulei sau acuarelă, peisaje și portrete de oameni, scene de muncă, cîte o idilă, ascultînd glasul culorilor, cumpănindu-le intensitatea, strunindu-le, armonizîndu-le și însumîndu-le într-o ordine artistică de care am fost impresionat de la prima vedere.

Pinzele în ulei ale Eugeniei Ștefănescu (Cabana, campingul și lacul de acumulare din Scorniceștl, Căsuțe turistice la Scorniceștl, Pe terasă la cabana din Scorniceștl și Cabana din Scorniceștl, *se impun printr-un cromatism bine stăpînit, expresie a unei îndelungate experiențe, dar care nu are nimic manieristic ; deși nu sînt grupate la un loc ci așezate printre tablourile lui Teodor Răducan, nu-și pierd individualitatea ci dimpotrivă și-o sporesc, cîștigînd tocmai din confruntarea stilistică în prospețime și comunicativitate. În acest ansamblu expozițional, uleiurile Eugeniei Ștefănescu devin și mai vibrante, ele transmit o umanitate care se legitimează prin așezările ei pline de poezie într-un peisaj de asemenea umanizat, unde liniile au discreție, iar agitația cromatică deși spontană, nu aduce nici un prejudiciu unității structurale armonioase. Îmi dau bine seama că penelul pictoriței a transmis pînzelor sale viață sinceră, pasiune și adevăr, în fiecare din cele patru pînze ale sale prezența omului făcîndu-se simțită dincolo de stilpii de lemn ai cabanelor, sau în spatele fiecărei fibre din trunchiul arborilor, într-o multitudine de ipostaze care proclamă în felul acesta adeziunea integrală a artistei la această realitate socială. Artă timbrată, cu note de subtilitate evocatoare, nuanțată liric, de o mare fidelitate, arta Eugeniei Ștefănescu se înscrie într-un spațiu realist luminat de marea dragoste a pictoriței pentru fiecare din modelele sale.*

Tablourile lui Teodor Răducan din care 26 sînt realizate în tempera iar 16 sînt acuarele, atît prin diversitatea tematică cît și prin unitatea lor stilistică, prin preciziunea conturelor psihologice, prin gestul sigur al dozajului cromatic, constituie un frumos album monografic al satului Scorniceștl, care va trebui cunoscut — credem — nu numai de cei care vin la Scorniceștl și vizitează expoziția, numărul acestora fiind, oricum limitat — ci de cît mai mulți cetățeni din patria noastră prin organizarea unei expoziții itinerante cu toate aceste tablouri.

Acordînd o mare atenție portretului, pictorul Teodor Răducan expune o suită portretistică din care menționăm: Portretul muncitorului frunțaș de la S.M.A. — Scorniceștl, Isache Gheorghe, Portretul muncitoarei Mitroi Mariana, Paznicul de vie Alexandru Sebe, Paznicul de porumb Daie Gheorghe, Portretul muncitoarei Puiu Marilena, portretul muncitoarei Marinescu Lucreția, *toate în tempera și acuarelele :* Cioban din Scorniceștl. Portret de băiat din Scorniceștl, Strengarul, Constructorul *ș.a. Artistul creează figuri de o expresivitate sigură în care sobrietatea se împletește cu gingășia, iar forța exprimată de tipologia personajelor portretizate lasă să se deschidă floarea unui surîs peste care cade o ploaie de lumină ce vine din adîncimea unei conștiințe netraversată de furtuni devastatoare. În toate aceste portrete ale lui Teodor Răducan este oglindită încrederea frenetică în rosturile firești ale socialismului. Din portrete răsare soarele, ele par niște dimineți personificate. Atît tablourile lucrate în tempera cît și acuarelele exprimă siguranță, cunoaștere temeinică a vieții interioare a oamenilor ceea ce nu înseamnă idealizare, ci conceperea figurii omului ca tipologie sintetică.*

Pictorul Teodor Răducan știe să poarte un dialog spontan, deschis, amical, cu oamenii pe care i-a pictat, nu numai ca un adevărat artist ci ca un prieten al acestora.

Pictura peisagistică, luxuriantă, poate uneori cam prea saturată de luminozități explozive, de asemenea se impune atenției noastre. Tablourile în tempera, cum sînt : Amurg la Scorniceștl, Serele, sonda S.M.A. și turnul de apă din Scorniceștl, Apus de soare pe lac, Amurg la margine de sat, Apus de soare pe malul riului, Crama și turnul de apă din Scorniceștl, Peisaj cu turnul de apă și moara nouă din Scorniceștl, Casa în care s-a născut și a copilărit tovarășul Nicolae Ceaușescu (aceasta și o acuarelă), Peisaj idilic la marginea Scorniceștiului, Fabrica de cărămidă și serele din Scorniceș'i, Înainte de furtună, *și acuarelele:* Vechi și nou la Scorniceștl, Casa bătrînească, Răsărit de soare în Scorniceștl, Pe malul riului, Flori de cîmp *ș.a. oferă o claviatură de culori, de linii și forme care se întrepătrund și fac să se transforme sala căminului cultural din Scorniceștl într-o sală de concert unică în felul ei, unde printr-un proces de mutație ontologică încep să ascult o nebănuită simfonie cromatică a vieții noastre noi.*

Și le mulțumesc celor doi pictori, Eugenia Ștefănescu și Teodor Răducan pentru opera lor care m-a făcut încă odată să pătrund în toată semnificația lor cuvintele lui George Călinescu că „arta are o funcție socială bine definită, că ea este o școală a moralei pentru cetățean". Expoziția de artă plastică de la Scorniceștl, reprezintă una din manifestările artei noastre contemporane care-și îndeplinește cu pasiune funcția ei socială de școală a moralei pentru cetățean, de școală a patriotismului socialist, sporindu-i acestuia lumina entuziasmului, a încrederii și dăruirii patetice pentru înfrumusețarea vieții. Ea mi-a reamintit și cuvintele scriitorului Ion Agîrbiceanu care nea lăsat ca un testament estetic că „orice creație adevărată, este o sporire a vieții". (Mărturisiri, 1932).

ECOURI • ECOURI

Pe urmele unui „erou necunoscut" pornește tînărul Serghei, topograf pe un modern șantier. El reconstituie, după mai bine de un sfert de veac, ultimele 24 de ore din viața eroicului ostaș, în filmul regizorului sovietic Igor Șatrov „Minutul de tăcere", al cărui interpret principal este Alexandr Kovalerov.

PRIMA OPERĂ regizorală a lui Gerard Blain este închinată prieteniei. Filmul său, intitulat chiar „Prietenii", are pe generic pe Yann Favre, Philippe March, Jean Claude Dauphin, Natalie Fontaine.

„O DUMINICĂ CA TOATE CELELALTE" **se numește ultima peliculă semnată de regizorul englez John Schlessinger avînd-o ca interpretă pe talentata actriță Glenda Jackson.**

NOUTĂȚI EDITORIALE

● **Spicuim dintre aparițiile iminente ale Editurii „Eminescu". Istoricul și prozatorul Dumitru Almaș este autorul unui roman ai cărui protagoniști sînt faimoșii căpitani ai lui Mihai Viteazu, Preda, Radu și Stroe Buzescu :** „Frații Buzești". **Radu Petrescu, prozatorul al cărui debut editorial cu romanul „Matei Iliescu" a fost distins cu un premiu al Uniunii Scriitorilor, va fi prezent în librării cu un volum de nuvele intitulat** „Proze". **Ion Topolog, autorul romanului „Denisa", reapare cu un roman istoric, al cărui titlu evocă cuvintele socotite a fi prima atestare documentară a limbii române** „Torna, torna, fratre". **Dintre volumele de versuri, semnalăm** „Somnul pietrei" **de Profira Sadoveanu,** „Scrisori de dragoste" **de Mihai Dutescu,** „Inima reginei" **de Ileana Mălăncioiu. Un volum de teatru adună piesele scurte ale lui Paul Everac sub titlul** „Urme pe zăpadă", **Aurel Martin publică volumul al doilea din studiul său** „Poeții contemporani".

● **La Editura „Minerva" a apărut recent volumul** „Scrieri", **o masivă selecție din creația cunoscutului prelucrător al folclorului nostru Petre Dulfu (1856—1953). Aceeași editură are sub tipar volumul al cincilea din Operele alese ale lui Ionel Teodoreanu (cuprinde romanul „Loreley"), o antologie reprezentativă dedicată snoavei românești)** „Nevasta cea isteață", **volumul al treilea și ultimul al Poeziilor lui Mihai Eminescu în ediția critică a lui D. Murărașu, volumul XIV din Operele lui G. Călinescu (cuprinde monografia „Ion Creangă") și primele două volume de Versuri dintr-o ediție de autor a Mariei Banuș, proiectată să apară în cinci volume.**

● **Vă prezentăm cîteva dintre lucrările recent apărute în Editura „Meridiane". Ion Frunzetti este autorul unui studiu monografic dedicat lui** Dimitrie Paciurea. **Volumul mai cuprinde numeroase reproduceri, un tabel cronologic și o bibliografie alcătuite de P. Oprea. O bogată culegere de texte aparținînd regretatului Eugen Schileru a văzut lumina tiparului în îngrijirea Mihaelei Schileru-Chiose sub titlul** „Scrisoarea de dragoste". **Prefața : Miron Constantinescu. Două titluri apărute în „Biblioteca de artă" :** „Templele din Angkor" **de Bernard Philippe-Groslier și** „Arta conchistadorilor" **de Claude Arthaud, François Herbert-Stevens, François Cali. Ioan Massoff semnează o monografie consacrată lui** Petre Liciu, **iar Sandu Mendrea este autorul ilustrațiilor din albumul** „Imagini hunedorene", **apărut în colecția „Orașe și priveliști".**

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 31 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 8.30 Sport și sănătate. 9.00 Matineu duminical pentru copii 10.00 Viața satului. 11.15 Oaspeți în sălile de concert ale Capitalei. „Capella Coloniensis", orchestra barocă a Radiodifuziunii din Köln. În program : Lully, Vivaldi, Telemann. 12.00 De strajă patriei. 12.30 Emisiune în limba maghiară. 14.00 Fotbal : Universitatea Cluj—F. C. Argeș. 15.45 Magazin. 16.30 „Planeta giganților". 17.20 Cîntare patriei. Concurs coral interjudețean 18.30 Handbal feminin : România — R.D.G. (Trofeul Carpați). În pauză, la ora 18.55 : 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 „Reflexe și reflecții". 20.25 Muzică populară. 20.45 Filmul „Un taxi pentru Tobruk" 22.15 Recital Mihaela Mihai .22.40 Telejurnal. Sport.

PROGRAMUL II : 20.00 Cosma Brașoveanu. 20.30 Intermezzo muzical. 20.45 Cenaclurile literare și rolul lor în încurajarea tinerelor talente. 21.05 Selecțiuni din opera „Traviata" de Verdi. 21.55 Buletin de știri. 22.00 Săptămîna culturală bucureșteană. 22.15 Serialul : Cavalerul D'Harmenthal (primul episod).

LUNI 1 NOIEMBRIE

18.00 „Mult mi-e dragă Dobrogea" 18.15 Scena. 18.45 Stop-cadru. 19.20 1001 de seri. 19.30 Cincinalul în acțiune — Județul Sălaj. 20.00 Noi, această republică. 20.45 Avanpremieră. 20.50 „Aghiotantul Excelenței Sale" (VII) 21.40 Steaua fără nume. Floarea din grădină. 22.30 Din țările socialiste. Foto-simfonia Reportaj primit de la televiziunea sovietică. 22.45 Telejurnal.

MARȚI 2 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 18.00 Revista literară T.V. 18.30 Toate pînzele sus ! 19.00 Noile reglementări privind încadrarea și promovarea în muncă a personalului. 19.20 1001 de seri. 19.30 Cincinalul în acțiune — Județul Covasna. 20.00 Porți la Făgăraș. 20.20 Gheorghe Zamfir 20.35 Teatru : „Puterea" de Aurel Mihale. 22.00 Spectacol de varietăți cu surorile Kessler, Domenico Modugno, Lara Saint Paul, Betty Curtis, Peppino di Capri. 22.30 Telejurnal.

PROGRAMUL II : 20.15 Tineri interpreți. 20.35 Desene animate. 20.45 Alegerile în asociații — manifestare a militantismului studențesc. 21.00 Bloc-notes. 21.15 Buletin de știri. 21.20 Cărți și idei. 21.45 Slagăre și interpreți de pretutindeni. 22.00 „Oameni în luptă" (VII).

MIERCURI 3 NOIEMBRIE

14.25 Fotbal U.T.A.—Zaglebie Walbrzych. 16.30 Fotbal : Steaua—F. C. Barcelona. 18.00 Enciclopedie pentru copii. 18.30 Fotbal : Legia Varșovia — Rapid București. În pauză, la ora 19,15 : 1001 de seri. 20.15 Telejurnal. 20.35 România '75. 20.45 Muzică populară 21.00 Filmul „Lanțul". 22,35 Oameni și fapte. 22,45 Telejurnal.

JOI 4 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 La volan. 18.50 Timp și anotimp în agricultură. 19.10 Pentru sănătatea dv 19.20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20.00 Cincinalul în acțiune — Județul Olt. 20.10 Geneza a II-a 20.30 Voci tinere. 20.50 Pagini de umor. „Masa cu patru laturi", de Fred Firea. 21.25 Avanpremieră 21.30 Cadran internațional. 22,20 Recitalul balerinei Alexa Mezincescu. 22.40 Telejurnal.

PROGRAMUL II : 20.00 Concertul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. 21.00 Buletin de știri. 21.05 Biblioteca pentru toți. 21.25 „Planeta giganților".

VINERI 5 NOIEMBRIE

18.00 Căminul. 18.45 Lumea copiilor. 19.00 În atenția opiniei publice. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cincinalul în acțiune : Județul Bistrița-Năsăud. 20.10 Cronica politică internă. 20.25 Corul studențesc al Conservatorului „Ciprian Porumbescu". 20.40 Filmul „Sarea pămîntului". 22.15 Telejurnal.

SÎMBĂTĂ 6 NOIEMBRIE

16.15 Emisiune în limba germană. 18.00 Bună seara, fete ! Bună seara, băieți ! 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal, 20.00 România '75. 20.10 Săptămîna internațională 20.25 Tele-enciclopedia. 21.20 Dicționar muzical-distractiv Litera D (doi) 22,20 Telejurnal. 22.35 Spectacol festiv consacrat zilei de 7 noiembrie. Transmisiune de la Moscova. 23.05 Romanțe și cîntece de petrecere.

Însemnări de spectator

CÎND REVOLVERELE TAC, UCIDE SCENOGRAFUL...

de Al. CORNESCU

De la prima pînă la ultima ridicare de cortină, nici un mister : spionii sînt spioni de la început, urmăritorii, chiar cînd se deghizează în spioni, își mărturisesc repede identitatea. Nu se trage nici un foc de armă (de unde și titlul „Cînd revolverele tac"), nu are loc nici o încăierare : totul pare a se desfășura în afara rețelelor obișnuite ale dramaturgiei de gen și, poate tocmai de aceea, dă impresia autenticității.

Prea des asistăm la drame confecționate, umflate artificial și, cînd cineva, în cazul acesta un debutant, Tudor Negoiță, care se mărturisește ofițer de securitate, ne înfățișează un caz lipsit de complicații exterioare, deși destul de complicat în sine, sîntem tentați să minimalizăm lucrarea. Nici Emma Peel, nici Tara King, nici Simon Templar, ci doar o fetișcană care gîndește și rezolvă un caz de spionaj, în care nimeni nu face nici măcar o figură de karate. Și totuși, firul acțiunii te prinde și interesul crește încetul, cu încetul, pentru că spectaculosul obișnuit în genul de aventuri este înlocuit aci cu veridicitatea întîmplării narate. Se simte că pe scenă este reprodus un caz petrecut în realitate întocmai sau aproape întocmai. Și, dacă în viață n-a răsunat nici un foc de pistol, nici autorul nu și-a îngăduit acest deliciu și tuturor scriitorilor de specialitate.

La teatrul „Ion Vasilescu", în regia Olimpiei Arghir, a fost totuși cineva care n-a rezistat tentației : autorul scenografiei și costumelor. Că locul acțiunii este un subsol coșcovit, s-ar putea să fie ideea dramaturgului, dar ca telefonul să stea pe o navetă de sifoane și ca transmisiile radiofonice să se facă cu ajutorul unor receptoare străvechi, în timp ce, în alte scene, aceiași eroi arată că posedă aparate supratranzistorizate, e cam mult. Cît privește costumele, în special pentru actrițe, ei bine, aci, deși revolverele tac, scenograful ucide totul prin stridență, lipsă de gust și calchiere a modelelor văzute pe micul ecran, de la „Războinătorii", pînă la „Planeta giganților"...

Spectacolul nu cuprinde nici un nume de vedetă, dar aproape toți actorii își fac datoria conștiincios, cu grijă pentru textul servit : Cristina Deleanu, Adrian Petrache, Mariana Cercel, Dinu Cezar sau Marius Marinescu, poate că nu spun prea mult obișnuiților teatrelor centrale, dar asta nu este vina lor; ei joacă întru totul onorabil, limpede, cu seriozitate profesională, fapt pentru care merită aprecieri dintre cele mai bune.

BIOLOGIE

ȘTIȚI CE ESTE PROPOLISUL?

O CERCETARE ROMÂNEASCĂ CU MARE UTILITATE PRACTICĂ

O serie de cercetări, între care cele ale dr. doc. A. Derevici pun în evidență proprietățile „miraculoase" ale unui produs folosit de albine. Evantaiul terapeutic este larg deschis : eficacitate în colite, în ulcere de stomac, în inflamații parodontice, în boli ale pielii, în care rezultatele altor tratamente nu sînt satisfăcătoare. Semnificațiile acestor cercetări sînt însă cu mult mai bogate.

Într-un stup de albine a intrat un fluture imprudent. Sau un șoricel. Se dă alarma. Mobilizare generală. Dușmanul este înconjurat și... executat. Prin înțepături cu venin. Stupul este încă în pericol. Cadavrul amenință una dintre legile importante ale comunității albinelor : igiena. Așadar, se iau măsuri grabnice și radicale. Cadavrul este înfășurat într-o „glazură" care îl izolează și în același timp dezinfectează. E același „dezinfectant" puternic pe care albinele îl folosesc la curățirea perfectă și poleirea interiorului alveolelor din faguri în care matca va depune ouăle. Conține rășini, uleiuri eterice, ceară, polen și ca atare e suficient de dens pentru a se putea astupa cu el crăpăturile stupului, sau a fixa ramele.

În vechime, oamenii, observatori atenți, au descoperit dincolo de dramele, de „atitudinile" acestor uimitoare insecte, virtuțile terapeutice ale produsului folosit de albine, și care va fi numit mai tîrziu propolis (pro = înainte, polis = oraș). Romanii îl vor folosi, de pildă, pentru dezinfectarea rănilor sau, la fel de eficient, în tratarea arsurilor sau vindecarea negilor și a bătăturilor. „Rețeta" de fabricație a dezinfectantului sau poate rețetele empirice ale antichității vor deveni mai tîrziu un interesant material de studiu. Cercetătorii moderni reluînd, pe baze științifice, observația confirmă „miraculoasele" proprietăți găsind o gamă variată de aplicări terapeutice. Propolisul se dovedește activ în unele boli ale pielii, în care rezultatele altor tratamente nu sînt satisfăcătoare. **Ameliorări în ihtioze, vindecări sau ameliorări în psoriazis, rezultate bune chiar în unele boli nervoase cu dezechilibru endocrin, în anemii, și, firește, în tratarea rănilor deschise, în arsuri și degerături, în infecții stafilo și streptococice. Se semnalează chiar rezultate favorabile în gripă și în tuberculoză.**

Îmbogățind încă evantaiul terapeutic pe care l-a deschis acest produs natural, dr. doc. ADELINA DEREVICI împreună cu cîțiva colaboratori stabilește efectul anesteziant al extrasului alcoolic de propolis precum și cel antiinflamator asupra fenomenelor acute care întovărășesc paradontozele. De asemenea constată o acțiune inhibitorie asupra unor microbi. Rezultatele obținute de domnia sa sînt publicate într-o serie de reviste străine, stîrnind interesul, atrăgînd atenția asupra importanței unui produs pe care, din păcate, apicultorii noștri îl... disprețuiesc. Prea puțin cunoscut, din acest punct de vedere, propolisul era aruncat !...

Știința modernă înaintează în cunoaștere descoperind natura, descifrînd și încercînd astfel să înțeleagă mecanisme subtile, intime, și atît de complexe, nu arareori, redescoperind-o astfel. Poate unii vor gîndi că aceasta poate însemna o capitulare a științei, o reîntoarcere la practici empirice sau, oricum, nu la nivelul pretențiilor, nu de „ținuta" cercetărilor acestui avintat secol. Și îmi vin în minte, ca răspuns, ceea ce una dintre personalitățile de necontestat prestigiu ale medicinei contemporane, prof. dr. doc. Valeriu Bologa, spunea : „Medicina zilelor noastre progresează, se înalță incontinuu, dar nu pe o linie simplă ascendentă, ci în spirală. Adesea s-ar părea că ea se mișcă în cerc, că revine de unde a plecat. În realitate cînd face o mișcare circulară este simultan și în ascensiune. Cînd ai crede că cercul se închide, vezi că mișcarea urcă pe verticală, ceva mai sus".

Rezultatele obținute astăzi prin cercetările asupra propolis-ului ni se par a fi încărcate de multiple și profunde semnificații. Ne-ar fi greu să spunem ce ne-a impresionat mai mult. „Știința" albinelor ? Specialiști ai universului „necuvîntător" narează întîmplări care dacă într-adevăr nu ar fi semnate de savanți cu renume și publicate în lucrări de recunoscută rigoare științifică s-ar putea crede că sînt doar rodul fanteziei. Să citățm la rîndu-ne cîteva dintre ele redate de prof. Bologa. „Independenți, și la date îndepărtate, K. Floericke și un vînător român povestesc despre sitari (scolopax) care, răniți la picioare și-au fixat oasele frînte, într-un caz cu mușchi și pene, în celălalt, cu un bulgăre de argilă, așezat în jurul fracturii". Renato Lungarotti relatează într-un studiu apărut în 1967 : „Doctorul Herbert Fox și doi colegi ai săi au văzut în grădina zoologică din Philadelphia o maimuță care încerca să-și reanimeze nou-născutul precum urmează : cînd micuțul înceta să respire, mama își așeza gura la gura lui, producînd o respirație hiperpneică ; a repetat pînă ce s-a instalat un tip normal de respirație la noul-născut". Un vestit explorator și zoolog J. von der Woerden descrie un fenomen complex, uluitor. În regiunea izvorului riului Ugala, în Kenia, au văzut și urmărit un incredibil paradis balnear. O leoaică, cufundată pînă în git în nămol stătea liniștită lîngă o zebră rîioasă. La cîțiva metri distanță, cufundată pînă la bot în mîlul în fierbere, o antilopă, care nu exprima nici o teamă față de dușmanul său de moarte... În acest nămol în plină fermentație se tăvăleau **numai** animalele cu boli de piele. (! !) Uluiți, oamenii de știință au trimis o cantitate de nămol la analiză. Era într-adevăr un nămol vindecător, care conținea arsen și sulf ! Iată cîteva exemple care ne indică un fascinant domeniu de investigare, ce se propune în același timp și meditației asupra evoluției și unor concluzii practice. Este unul dintre învățămintele extrase. Altul privește direct istoria medicinii, care, așa cum spunea prof. Bologa, „nu trebuie să fie doar un prilej de recreație intelectuală, o înlănțuire foiletonistică de anecdote și curiozități sau o etalare de erudiție filologică, ci un izvor viu de orientare etică și doctrinară, un far îndrumător pe care ni l-a lăsat trecutul pentru ca să lumineze viitorul. Istoria medicinei ne va feri în aceeași măsură de tentația unor speculații aprioristice, ca și de un pozitivism plat, de eclectism vag, de dogmatism împietrit". Este ceea ce a înțeles atît de bine și dr. Adelina Derevici. Am întîlnit-o cu ocazia apariției recente a studiului său „Adenovirusuri și Adenoviroze", monografie în care tratează în mod complex unul dintre cele mai importante capitole ale patologiei umane și animale. Cercetătoarea pasionată, de o impresionantă perseverență în munca de laborator este atrasă în momentele libere de... viața albinelor. Curiozitatea științifică nu este suspendată la orele destinderii. Și curînd, studiul albinelor devine o a doua pasiune. Înscrie cîteva rezultate științifice și două invenții sînt brevetate. Și considerăm aceasta încă un „aspect" semnificativ. Iar ultimul, și nu cel din urmă, se referă la necesitatea aplicării în practică a cercetărilor privind asemenea produse naturale, cum este propolisul. De pildă.

Catinca MUSCAN

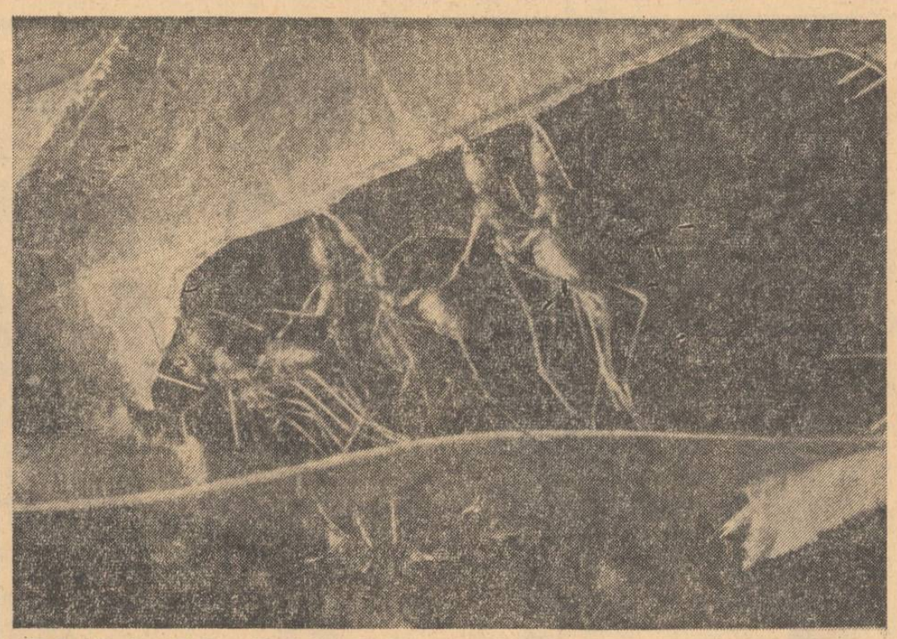

CABLURI... ÎNGHEȚATE PENTRU TRANSMITEREA ELECTRICITĂȚII

Nimic mai eficace, decît folosirea de cabluri criogenice (răcite prin gaze lichefiate la temperaturi de mai multe sute de grade sub zero) pentru a transmite mari cantități de energie între îndepărtatele uzine generatoare și spre orașele mari. Acestea sînt cu mult mai ieftine față de cele clasice — cabluri cu uleiuri convenționale. General Electric care susține această variantă, arată că un singur cablu subteran criogenic, în interiorul unei țevi de 45 de cm diametru, ar putea transporta 3 000 megawați — 3 miliarde de wați — ceea ce poate satisface o treime din necesitatea totală a unui oraș ca New York-ul.

CUM ȘI CU CE COS... FURNICILE ?

De vreme ce ele nu produc... mătase, de unde-și iau „materialul" de construcție? Întrebarea a rămas multă vreme fără răspuns. Enigmele pînă la urmă sînt descifrate.

Iată de pildă **(în imagine)** un prim grup de lucrătoare formînd un pod viu între două frunze. Marginea uneia o țin cu mandibulele, pe cealaltă cu „gheruțele" lungilor lor picioare. Împreună lucrătoarele, exercitîndu-și toată forța, reușesc să apropie frunzele. În acest moment apar și torcătoarele. Cîteva lucrătoare aduc cu ele, între frunze, larve destul de mari, capabile să secrete mătase. Din capul fiecăreia iese un fel de picătură de mătase semilichidă. Ei bine, furnica pune această minusculă picătură de mătase la marginea frunzei, trage din ea un fir și-l lipește de marginea celeilalte frunze. Se reîntoarce apoi la prima și repetă operația pînă ce marginile celor două frunze sînt complet fixate. Prin urmare, o suveică vie, prin a cărei ingeniozitate se confecționează un cuib la fel de estetic, durabil și eficient ca al celorlalte specii cu talent constructor recunoscut.

SELENOLOGIE

UN INTERVIU CU... LUNA !

Curiozitatea omului începe să fie răsplătită. Atîtea întrebări rămase pînă astăzi în suspensie — privind evoluția sistemului solar, istoria Lunei... și-au dat întîlnire cu răspunsurile în laboratoarele științei, în jurul pietrelor lunare. Încă nu le-a venit rîndul la „cuvînt" eșantioanelor culese în timpul misiunii Apollo-15 dar și rocile lunare aduse de misiunile precedente au mărturisit selenologilor multe lucruri interesante.

Este posibil ca primele concluzii trase cu privire la evoluția sistemului solar, la geneza și istoria Lunei să aibă nevoie de o erată. Sînt ciudățenii, contradicții, care se cer explicate. Ne referim de pildă la faptul că în mod normal, elementele solidificate, primele în sinul unei nebuloase gazoase — ar trebui să se găsească la mare adîncime mult în interiorul solului lunar, or mai mult aluminiu a fost găsit în munți, notează Dominique Verguèse, în ziarul Le Monde, într-un articol din care ne îngăduim să spicuim cîteva date.

Există în sînul sistemului solar numeroși martori ai trecutului. Este evident însă că pentru a înțelege exact ceea ce se „relatează", este nevoie de o interpretare corectă. Soarele trebuie să aibă o compoziție care nu este încă foarte îndepărtată de cea a nebuloasei gazoase primitive care i-a dat naștere.

Analizînd eșantioanele prafului lunar și conglomeratelor pe care le-au adus astronauții lui Apollo-12, selenologii Norman J. Hubbard, Charles Meyer și Paul Gast au descoperit că compoziția lor nu poate să fie explicată ca și cum ar rezulta din fragmentarea rocilor bazaltice care formează solul mărilor. Conțin mai mult potasiu și fosfor, mai mult aluminiu dar mai puțin fier, mai puțin titan, mai puțin magneziu... De asemenea o mare concentrare a unor elemente numite pămînturi rare. Pentru a le diferenția de bazaltele mărilor, selenologii au numit acest tip de material KREEP, după simbolurile chimice ale elementelor pe care le conține: K — potasiu, REE — pămînturi rare, P — fosfor. În concluzie, s-ar putea afirma că solul lunar este compus din fragmente de KREEP și care reprezintă, în unele locuri, un sfert, în altele două treimi din sol. Dar eșantioanele de sol aduse de echipajul lui Apollo-12, care au fost datate, s-au dezvăluit a fi mai vechi — 4,4 miliarde de ani — decît rocile cristaline adunate în aceeași regiune: 3,6 miliarde de ani! Aceasta ar conduce la ipoteza că acest KREEP este răspunzător de „bătrînețea" solului și trebuie că e într-adevăr foarte vechi chiar el însuși.

Cu ajutorul unui aparat de măsură așezat în compartimentul motorului lui Apollo-15, americanii au descoperit, pe de altă parte, că munții lunari, în speță pe fața ascunsă a Lunii, erau bogați în aluminiu, în timp ce bazaltul mărilor, nu. Oare munții lunari ar fi formați dintr-un material apropiat de KREEP? În acest caz, solul lunar ar fi un amestec de fragmente de lavă a mărilor și de materiale de origină montană.

Iată ce relatează D. Verguèse și în privința genezei lunare.

Cînd soarele s-a format în sînul nebuloasei gazoase primitive, trebuie că exista deja o temperatură mult peste 2 000 de grade. Elementele chimice ale nebuloasei erau deci sub formă gazoasă. Încetul cu încetul această nebuloasă s-a răcit și, probabil că s-a produs o separare între gaze și solide; întîi elementele refractare, uraniu, aluminiu, calciu, care s-au solidificat; în acest timp, masa, încă în stare gazoasă, se îmbogățea de elemente volatile, bismut, plumb, thalliu, potasiu care rămîn în stare gazoasă pînă la o temperatură de aproximativ 1 000 de grade. Astfel Luna s-a format din materiale refractare, lipsită fiind de elemente volatile ca Terra.

După părerea unor selenologi, istoria Lunii numără 4,6 miliarde de ani. Noel Hinners, de pildă, descrie nașterea satelitului nostru: materiale solide, destul de reci, aglutinîndu-se, destul de încet pentru a nu se fi produs nici o degajare de căldură. La început, interiorul masei ce se năștea ar fi fost rece. Forțele de atracție crescînd pe măsură ce masa Lunii creștea, particulele solide ar fi fost atrase din ce în ce mai intens și energia lor ar fi fost atunci transformată în căldură, făcînd să se topească astfel păturile superioare, pe o întindere de numai 100 — 200 kilometri, și „obligîndu-le" să-și piardă o parte din radioactivitate — spre deosebire de rocile mai profunde...

Sînt mările lunare mărturii ale ciocnirii cu meteoriți?

Imensul ocean al Furtunilor, marea Fecundității și marea Liniștii n-au fost create de impacturile meteoritice. Pur și simplu aceste bazine au fost invadate de o peliculă de lavă provenind din marea Ploilor — pentru oceanul Furtunilor, din marea Serenității pentru marea Fecundității și cea a Liniștii. Se presupune că aceste revărsări de lavă, provenind din străfunduri (3—400 kilometri), din zone unde domneau temperaturi destul de ridicate, datorită materialelor radioactive — s-au petrecut pînă „nu de mult". Este explicația tinereții unor asemenea cratere. Tinerețe însemnînd o vîrstă de 2,3 miliarde de ani, cît s-a dovedit a avea eșantioanele culese din marea Furtunilor.

Dar să nu uităm meteoriții. Se afirmă că în perioada solidificării păturilor superficiale lunare s-a produs primul bombardament de meteoriți mari, și aceasta pînă în urmă cu 3,9 miliarde de ani, aproximativ, în momentul impactului responsabil cu formarea mării Ploilor. Iată așadar și contribuția meteoriților.

Intrebarea este: se vor confirma oare toate aceste prime concluzii? Se așteaptă rezultatul analizelor asupra eșantioanelor aduse de Apollo-15.

Cum se face vin fără să zdrobești strugurii

De felul „cum se face" vinul, depinde calitatea lui — este de la sine înțeles. Metodele sînt numeroase, în funcție de regiune, de sortul strugurilor ca și de tipul de vin care se intenționează a fi obținut. Și se pare că tehnicile vinificării sînt variante noi ale... tradiției. Cercetarea a intervenit pe de o parte în punerea la punct a diferitelor sisteme de analiză pentru a se măsura compoziția vinurilor, pe de alta, la nivelul culturilor de struguri ca și în ce privește tehnologia vinificației. Institutul național de cercetări științifice din Franța oferă astăzi o metodă revoluționară. Macerarea, după noul principiu, nu se mai face prin zdrobirea prealabilă a boabelor, ci „în interiorul" boabelor. Sub acțiunea enzimelor intracelulare, reacțiile chimice intervin în interiorul bobului cînd acesta se află într-o atmosferă lipsită de oxigen. Pentru aceasta, se arată într-o amplă expunere în ziarul „Le Monde", se introduce gazul carbonic. Deși mecanismul transformării nu este încă suficient de cunoscut, rezultatele par să fie dintre cele mai fericite. Macerarea carbonică dă vinuri mai puțin acide, conținînd mai puțin tanin, fructul se simte mai din plin decît la vinurile clasice și au avantajul că se pot consuma „mai tinere" decît vinurile clasice, conservîndu-se însă la fel de bine.

URMĂRIND... RAZELE INVIZIBILE

Se știe că ochiul percepe unde de ordinul de lungime între 0,4 micrometri (culoarea violetă) și 0,76 (culoarea roșie). Mai departe ? „Intrăm" în infraroșu. Posibilitatea de a transforma infraroșu în raze vizibile a deschis nenumărate porți spre aplicații. Omul nu mai invidia agerimea ochilor de bufniță, de pildă, care distinge cu claritate... în întuneric. Dar spectaculoasa lui pătrundere în universul invizibil mai întîlnea încă „uși" închise. Sau, altfel spus, erau încă anumite limite. Cercetătorii polonezi au creat un nou dispozitiv — microscopul analizor pentru studiul în infraroșu, cu ajutorul căruia se vor putea urmări, cu mare precizie, elemente, ansamble și subansamble ca și materia de bază. Cu această nouă metodă se poate examina interiorul materiei opace, ceea ce are o deosebită importanță pentru cercetare și industrie. Se cunoaște rolul pe care-l joacă astăzi electronica. Se cunoaște în ce măsură buna funcționare depinde de calitatea materialelor semi-conductoare ce trebuie să îndeplinească o serie de condiții, ca de pildă cele privind puritatea. Actualmente, această calitate este studiată, controlată în produsele finite. Noul aparat (o serie sînt instalate la Institutul de tehnologie electronică și la Uzinele de semiconductori „TEWA" din R.P. Polonă) își va găsi aplicații în biologie și în medicină.

ELOCVENȚĂ ȘI EXPRESIVITATE

Pare o impresionantă „figură" extraterestră ? Se poate. Nu este însă decît un expresiv far de motocicletă. Un far care „se face înțeles mult mai bine", după cum afirmă cei ce l-au proiectat în R. F. a Germaniei. Becurile vor lumina de la dreapta la stînga sau invers, indicînd cît se poate de „citeț" direcția.

„RESPIRAȚIA" PĂMÎNTULUI

Nu, nimic nu este imobil pe Terra. Sub influența Lunii și a Soarelui se formează mareele oceanice și, deși insesizabile privirii noastre, mareele terestre. Aceasta nimeni nu o mai ignoră. Ceea ce ne interesează este să putem măsura această ritmică respirație. Dar nu este ușor. Terra nu este făcută din straturi concentrice omogene și nu există nici un punct fix în raport cu care se pot aprecia asemenea „umflări" ale scoarței. Maximum este 40 cm, dar „unde", „cum", căci totul variază în funcție de poziția relativă a Lunii și Soarelui față de Terra. Se măsoară așadar deplasări relative ale unui „punct" în raport cu altul, făcîndu-se nenumărate calcule, corelări și corecturi, se confruntă datele primite de la toate celelalte laboratoare, pentru ca însfîrșit să se poată înțelege și interpreta mecanismele mareelor terestre. Cîteva „concluzii" ne sînt oferite de cercetările întreprinse la noul laborator subteran de geodinamică de la Walferdange-Luxemburg.

— MAREEA (e vorba de cea terestră, evident) DE 12 ORE este maximă la straturile orizontale și la cele verticale de la ecuator iar la poli — nulă.

— MAREEA DE 24 DE ORE este la maximum la poli și ecuator (privind compunerea straturilor pe direcția nord-sud). Dar pentru componenta verticală la poli, e nulă și nulă, de asemenea pentru „direcționarea nord-sud" la paralela care ne interesează și pe noi : 45 grade.

— MAREELE DE 14 și 28 DE ZILE, DE ȘASE LUNI ȘI UN AN sînt maxime la poli și ecuator pentru componenta verticală și maxime la paralelele 35 grade, 17 minute pentru nord-sud, și nule peste tot pentru straturile direcționate est-vest.

O observație: am numit aci „direcționare" ceea ce de fapt întrunește o multitudine de condiții. Fiecare punct al suprafeței este determinat de coordonatele sale geografice completate prin altitudinea sa. Pentru a se putea măsura în trei dimensiuni „umflările" datorite mareelor terestre trebuie să se precizeze deplasările orizontale în funcție de două axe-nord-sud, est-vest și deplasările verticale. Iar pentru acestea din urmă sînt înregistrate în permanență valorile gravitației, care variază în raport invers cu pătratul razei terestre.

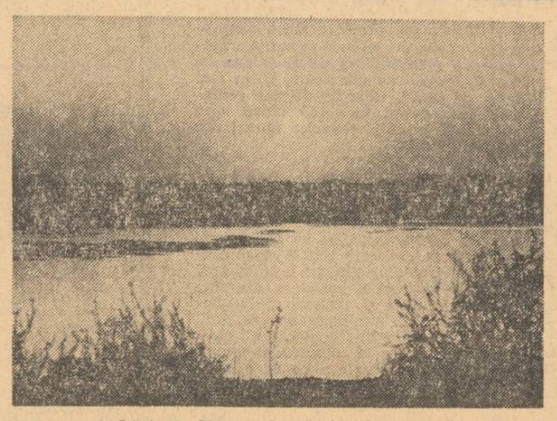

Liniște. Și totuși, pămîntul „respiră"

ȘOARECELE NU SE TEME DE LEU !

Prof. Magnen de la Facultatea de științe din Lyon a dovedit experimental că șoarecelui nu îi este teamă de leu. Mai bine zis, îi e mai teamă de vulpe. Profesorul a luat 40 de șoareci, i-a închis într-o cușcă, făcînd să intre aici un aer încărcat de mirosul leului și de cel al vulpii. Comportamentul emotiv al șoarecelui a fost înregistrat pe o electrocardiogramă și prin măsurarea indicilor de nehotărîre, de activitate etc. S-ar putea da explicații. Se știe că în timp ce vulpea mănîncă șoareci, leul îi disprețuiește. Dar ceea ce a surprins în experiența prof. Magnen este că șoarecii experimentați nu cunoșteau mirosul acestor animale. Nu se întîlniseră niciodată în viață, nici de la distanță, cu vreun leu sau vreo vulpe. Întrebarea este : comportamentul emotiv al șoarecilor e oare determinat genetic ?

PALEONTOLOGIE

DINOZAURII — VICTIME ALE UNEI „CALOMNII"

Acei „munți de carne și plăci osoase", lungi de 27 m și înalți de 16 m, erau animale agile, evoluate și puteau să fugă pe teren ferm cu 50 km pe oră ! O nouă ipoteză care reabilitează un monstru „simpatic" al erei secundare.

În mod obișnuit, în planșele ce reconstituie viața și înfățișarea, soropodelor — vietuitoare ce fac parte din ordinul dinozaurienilor, care cuprinde formele cele mai mari de animale cunoscute — acestea sînt reprezentate în apa mărilor preistorice, ceea ce duce la concluzia că ele trăiau în mediul acvatic. Iată, însă, că, de curînd, paleontologul Robert Bakker, profesor la universitatea Yale (S.U.A.), a emis o ipoteză care, după propria mărturisire, urmărește „reabilitarea acestor enormi dinozauri care n-au iubit prea mult apa".

Dintre toate speciile de dinozauri, soropodele — reptile ce au viețuit pe Terra în era secundară — erau cele mai numeroase. Dimensiunile lor erau impresionante, ajungînd pînă la 27 metri lungime și 16 metri înălțime, ceea ce a făcut ca primii specialiști care au reconstituit acești „munți de carne și plăci osoase" să-și imagineze că aceste animale nu erau prea apte să se deplaseze pe uscat. Dar, de-a lungul anilor, această reprezentare tradițională a întîlnit și rezerve din partea savanților, printre aceștia numărîndu-se și specialistul britanic Kenneth Kermack. După două decenii, profesorul Bakker reia criticile formulate, le sistematizează și le argumentează.

Analiza scheletului și mușchilor uriașelor reptile duce, după opinia savantului american, la concluzia că soropodele au posedat membre adaptate vieții terestre. Calculele efectuate la universitatea Yale relevă că ele puteau atinge o viteză de... 50 kilometri pe oră. Alt argument este că picioarele scurte și corpul rotund le diferențiază net de animalele acvatice, cum ar fi, de pildă, hipopotamul. Bakker consideră că, prin conformația lor fizică, soropodele se aseamănă mai mult cu elefantul, cu deosebirea că în locul trompei aveau un git foarte lung. De altfel, detaliu l-a remarcat savantul american, afirmînd că „este o caracteristică pe care n-o poți asocia unui animal ce trăiește în apă sau în mlaștină, ci unui mamifer ierbivor sau unei reptile, care nu plonjează în adîncuri pentru a găsi plantele necesare hranei". Este clar, afirmă Bakker, că un git atît de lung le era necesar să-și culeagă hrana de prin tufișuri sau din arbori.

Se pare că în sprijinul teoriei emise de Bakker vin și unele descoperiri ale paleobotaniștilor. Cu ocazia săpăturilor efectuate în vestul Americii, unde au fost întîlnite, destul de des, fosile de soropode, există suficiente dovezi că aici nu erau mlaștini sau mări ci suprafețe întinse de conifere și ferigi.

În vremea din urmă, „versiunea 1971 a dinozaurului" a suscitat atenția mai multor specialiști care susțin sau contrazic afirmațiile lui Bakker. Dintre primii, un american, dr. John Olstrom, declarîndu-se de acord cu această nouă ipoteză, i-a adus, totodată, un amendament, susținînd, la rîndul său, că și alte specii de dinozauri — printre care omithopodele —, considerate pînă acum acvatice, n-au părăsit, în fapt, niciodată, uscatul...

Desigur, în momentul de față este prematur să se îmbrățișeze sau să se respingă categoric noile ipoteze privind felul de viață al unor animale care au dispărut de mult de pe Terra. Dacă ar fi să dăm crezare profesorului Bakker și partizanilor teoriilor sale, imaginea tradițională a dinozaurilor ar fi falsă. Pentru că, „aceste uriașe animale au fost calomniate". În realitate, afirmă Bakker, dinozaurii au fost „creaturi rapide, agile, energice avînd un nivel de dezvoltare evoluat" fără de care „n-ar fi putut, timp de peste 100 milioane de ani, să fie stăpînii incontestabili ai Terrei".

Ion STOICA

Rochie de stofă bleu-vert, fără mineci, închisă în față cu nasturi, îmbrăcați din aceiași stofă (fig. 1). *Ansamblu format din fustă gri și jachetă scurtă în carouri gri cu alb. Se poartă cu beretă cu cozoroc mare de culoare albă, havan sau roșie și cu geantă pe umăr asortată cu pantofii (negri).* (fig. 2). *Vestă tricotată, lungă, încheiată în față cu un cordon îngust cu franjuri. Având culoarea corai, vesta se poartă cu un pantalon tricotat bej.* (fig. 3). *Fustă și vestă scurtă tricotate din melană gri deschis, având drept garnitură o bentiță roșie și nasturi îmbrăcați în melană bleumarin* (fig. 4). *Pardesiu în carouri negru cu alb, închis la două rînduri și cu buzunare mari, aplicate. Pălăria cu boruri mari este de culoare neagră* (fig. 5). *Taior cu jachetă lungă și fustă dreaptă tricotată din melană de culoare havan. Se poartă cu o pălărie cu boruri mari, întoarse, de culoare mov* (fig. 6). *Rochie de seară din țesătură neagră, cu mărgele, mult decoltată și având drept singură garnitură, trandafirul prins la șlițul adînc dintr-o parte* (fig. 7).

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

DORIN FRUNZĂ — Suceava. *Medicul dv. curant are dreptate. După o hepatită epidemică recentă, nu este indicat să jucați popice. Veți evita eforturile fizice.*

ANCA C. — jud. Bacău — *Considerăm că cele relatate de dv. pledează pentru un dezechilibru endocrin. Nu mai faceți tratament cu Madiol și Prednison fără să cereți avizul specialiștilor clinicii de endocrinologie din Iași.*

V. M. HORAȚIU — Hunedoara. *Poate că nu este vorba de sterilitate. E necesar să fiți consultată la clinica de endocrinologie Cluj.*

RADU FLOAREA — jud. Prahova. *Pentru a rezista efortului intelectual și suprasolicitărilor vă indicăm: Vitamina B₆, Multiglutin — Fosfobion — Remineron.*

GELU ARON — comuna Răzvoad, jud. Dimbovița și mulți alți cititori. *Tratamentele enumerate de dv. sînt indicate unei urticarii. Dacă este rebelă la tratament vă sugerăm să vă adresați serviciului de alergologie de la spitalul Carol Davila — Calea Griviței 4.*

ȘTEFAN N. BĂNULESCU, jud. Buzău și mulți alți cititori, *ni se adresează frecvent pentru recomandări de tratament în cazul nevrozelor. Tratamentele enumerate de dv. — la recomandările medicilor neurologi care v-au tratat — au fost corecte, însă o nevroză nu se poate trata numai chimioterapic, este obligator să se asocieze și psihoterapia pentru care vă adresați medicului psihiatru. Chimioterapia deschide drum liber psihoterapiei, metodelor sociale și ocupaționale de tratament în care se vizează în primul rînd o bună adaptare a bolnavului la mediu. În nevroze, factorii conflictuali traumatici au o legătură inteligibilă cu simptomele. De aceea orientarea terapiei trebuie să vizeze îndepărtarea bolnavului de complexul traumatizant. Scoaterea din mediu este adesea eficace și este obligatorie lichidarea sursei conflictuale nocive.*

Dr. Ana MURGULEȚ

AZI AU CUVÎNTUL CREATORII TIMIȘORENI

- *Sugestii pentru îmbrăcăminte*
- *Noutăți în accesorii*
- *Pieptănături moderne*
- *Sfaturi pentru mobilarea locuinței*
- *Rețete culinare*

Depinde unde vrei să localizezi toamna în acest bătrîn oraș, care își ia, precaut, în fiecare an, măsuri de întinerire. Și-i stă bine să-și alterneze străzile mai vechi cu clădiri atinse de patina vremii, cu altele proaspăt pavate ce străjuiesc blocuri în stilul arhitectonic al acestor ani. Oamenii, locuitorii vechii urbe ce și-a sărbătorit nu de mult 700 de ani de existență, sînt nu numai buni gospodari, dar țin foarte mult la înfățișarea lor. Privești totdeauna cu plăcere strada timișoreană. Locuitorii orașului sînt foarte îngrijit îmbrăcați. Femeile sînt cochete. Ele se îmbracă — cu puține excepții — cu o eleganță de bun gust. Înseamnă că știu să aleagă: țesături, modele, accesorii, știu să-și potrivească o pieptănătură, o pălărie, o culoare frumoasă. Mai înseamnă că au și sfătuitori buni, meșteri în arta croitoriei, a marochinăriei, a încălțămintei, a pieptănatului.

Poșete mari din țesătură de lînă viu colorată în combinație cu lemn și piele (sus). *Poșetă din împletitură de răchită combinată cu piele* (mijloc). *Pentru ocazii, două poșete mai mici: una din piele crem cu broderie colorată aplicată, cealaltă din țesătură neagră cu fir auriu, având și un miner metalic auriu* (jos).

De aceea, azi, localizăm toamna Timișoarei, nu în superbele parcuri, acum arămite, nu pe străzile inundate de lumină, ci în citeva puncte ale orașului unde timișorenii se opresc în dorința de a-și găsi, de a-și păstra o înfățișare plăcută, îngrijită, sau de a-și împodobi locuința.

Casa de modă a cooperației meșteșugărești, așezată în plin centru, este unul din aceste locuri. Meșterii de aici își oferă cu plăcere serviciile pentru a ne dezvălui nu atît tainele meseriei lor, dar, mai ales, pentru a ne ajuta să cunoaștem gusturile femeilor de diferite virste care trăiesc în Timișoara.

— Așadar, ce ați alege de la Casa de modă din Timișoara, acum, pentru această toamnă sau pentru mai tîrziu?

Maestra **ELVIRA CRISTEA**, căreia ne adresăm, ne mărturisește aprecierea ei totală pentru moda de acum și străduințele de a-și convinge clientele, mai ales că întîmpină încă opreliști în privința... lungimii rochiilor.

— Punctul de vedere al modei actuale va învinge, ne spune dînsa. Simplitatea, finețea, discreția, seriozitatea sînt atribute care pledează pentru frumusețe, pentru eleganță.

Fotoliu comod, având drept îmbrăcăminte imitație de piele neagră

— Ce țesături recomandați?

— Supraelastic, jersey, stofă buclată, stofă în carouri sau în dungi, iar pentru seară, brocart, dantelă, voal și chiar mătase naturală imprimată (imprimeuri mai mari).

— Culori?

— Toate culorile ce se pot inspira din paleta toamnei.

— Amănunte caracteristice?

— Mulți nasturi îmbrăcați, chiar pentru îmbrăcămintea de seară, rochiile lungi pentru ocazii, garniturile din pasmanterie din mărgeluțe, negre, albe, aurii, broderia de mînă pe rochii sau bluze, tighelele, florile (în special trandafirii) purtate ca podoabe la taioare și rochii.

Îi mărturisim maestrei CAROLA VIRAG că tricotajele pe care le creează, împreună cu micul său colectiv, sînt încîntătoare ca aspect, colorit, modele. Ne arată o lucrătură specială, care are consistența și aprețul unei stofe, un fel de țesătură supraelastică, realizată pe o mașină de tricotat din scule de melană obișnuită.

— Tricotajele, foarte moderne, sînt deosebit de utile în garderoba unei femei active, care își împarte timpul între birou, casă, destindere. Ce ați sugera în acest sens? o întrebăm.

— O bluză sport cu sau fără aplicație de broderie sau ajur — din aceeași lînă — un taior simplu, fără guler, o rochie dreaptă cu buzunărașe sau o rochie în dungi, un pantalon cu vestă lungă, legată în față cu un mic cordon cu franjuri sau mărcînd talia cu o corseletă din lucrătură, un ansamblu format din fustă încheiată în față cu nasturi, vestă scurtă și jachetă.

— Iar culorile?

— Havan, corai, bej, maron roșcat, maron închis, bleu, bleumarin, gri.

— O pălărie, o beretă bine alese, completează fericit o ținută vestimentară. Ne ajutați să alegem? o rugăm și pe MARGARETA SZEKELES.

— Pentru un pardesiu sau un taior sport, aș alege o beretă bogată din stofă, cu cozoroc mare, patrat. La un mantou mai elegant, un turban rotund din jersey, stofă ușoară, moale sau o pălărie din fetru, cloșată sau gen bolero, cu bor mare, întors.

La sectorul încălțăminte, maestrul GHEORGHE ILIJIN ne recomandă cu căldură combinațiile de culori, uneori neașteptate, dar foarte reușite. În negru cu roșu cărămiziu, în negru cu gri, negru cu havan sau maron închis, în albastru, roșu, alb, pantofii din lac sau lac șifonat, au o linie elegantă, mulți dintre ei, mai alungiți ca în primăvară și cu tocul mai drept și mai subțire.

Alături, e sectorul de poșete. Dintre modelele expuse, găsim cu ajutorul specialistului NICOLAE KRIST, poșete potrivite la confecțiile alese pentru a fi fotografiate: poșete sport, cu formă alungită, cu cataramе sau franjuri, purtate pe umăr, poșete mai mici, mai simple, pentru după-amiază, poșete pentru seară, din catifea, cu rame speciale.

Eleganța e pretențioasă. Un pardesiu, o rochie, un taior nu sînt bine valorificate, dacă persoana care le poartă nu are și o pieptănătură îngrijită. La cooperativa „Igiena", INGE HODONEANȚU și GABRIELA GHIGHICI ne prezintă două pieptănături executate cu artă și multă... fantezie: o pieptănătură de zi și una de seară, ambele cu păr scurt, puțin mai lung pe ceafă. Culorile de păr preferate ale acestei toamne: blond spre bej, blond cendré, culoarea alunei sau maron deschis.

Diversitatea obiectelor create de meșter în arta populară bănățeană ne îndeamnă să lărgim aria noastră de interes strict vestimentar. De aceea, după ce ne oprim mai îndelung la reușitele poșete confecționate din răchită, piele sau țesături speciale, la podoabele realizate din metal, fotografiem o noutate de ultimă oră: o reușită garnitură de hol, șvăbească, formată din citeva mici piese de lemn vopsite în albastru și pictate cu flori viu colorate: masă, oglindă, dulăpior, cuier cu umerașe. Creatoarea HILDEGARD KISZELI își exprimă părerea de rău pentru lipsa din colecție a multor obiecte din expoziția de la centrul cooperativei, trimise cu prilejul încheierii contractărilor. Și nouă ne pare rău că n-am putut fotografia chintușele (lungi) bănățene, covoarele, țesăturile cu alesături și alte obiecte care au întrunit multe aprecieri. Poate cu un alt prilej.

Micul mobilier de hol admirat la cooperativa „Arta populară bănățeană" ne îndeamnă la un popas și la cooperativa „Mobila Banatului". Un comod fotoliu îmbrăcat în imitație de piele, cu suspensie pe chingă cauciucată, invită la odihnă sau la... visare. Eleganta sufragerie din lemn sculptat, cu patru piese mari și șase scaune sugerează o plăcută reuniune de familie, iar comoda de zi, care devine seara divan, nu ne poate sugera decît o singură urare: „somn ușor"!

Să nu uităm însă... masa! La Timișoara te poți delecta cu preparate culinare specific bănățene, foarte gustoase. Nu ne credeți? Încercați cele două rețete oferite de bucătarul șef ION WAGNER, de la restaurantul „Continental".

CREMĂ DE CONOPIDĂ: Socotit pentru zece porții, acest prim fel se prepară din: 1,500 kg oase, 1 kg conopidă, 200 gr. făină, 200 gr. unt, 250 gr. ceapă, 1/4 litru lapte, 3 ouă, 300 gr. franzelă, 250 gr. zarzavat de supă, 50 gr. sare.

Prepararea. Se spală oasele, se pun la fiert, se spumează și se lasă să fiarbă circa 3 ore. În jumătate din cantitatea de unt, se călește ceapa tăiată felii. Cînd ceapa este călită pe jumătate, se pune făina, care se rumenește. Se adaugă conopida spălată și curățată. Se prăjește puțin și se stinge cu zeama de oase, lăsînd totul să

Divan de o persoană, foarte practic pentru încăperile mai mici. Ziua el se strînge cu ușurință într-un dulap-comodă

fiarbă. Se strecoară, după ce conopida a fiert bine, prin strecurătoare, se dă din nou în fiert și apoi se scoate de pe foc. Gălbenușurile se amestecă, separat, cu laptele. Se bat cu telul, se subțiază cu citeva linguri de cremă de conopidă și apoi se toarnă totul în oala de supă. Se potrivește de sare. Se taie franzela în crutoane care se pun într-o tavă, se stropesc cu unt și se dau la cuptor. Cînd sînt gata, se servesc, stropite cu untul rămas, la crema de conopidă.

TORT BĂNĂȚEAN. Rețeta este socotită pentru 20 de porții. Pentru blat, aveți nevoie de: 7 ouă, 180 gr. zahăr, 210 gr. făină, 30 gr. ulei, 30 gr. cacao și 2 pachete de zahăr vanilat. Se separă gălbenușurile de albușuri. Se freacă separat gălbenușurile și albușurile cu zahăr, împărțind cantitatea de 180 gr. zahăr în două. Se amestecă apoi gălbenușurile cu albușurile astfel preparate, se adaugă cacao și făină. Se unge o formă cu ulei și se pune aluatul la copt, la foc potrivit. Cînd este gata, se însiropează cu 100 gr. zahăr, 50 gr. rom, 7 gr. esență de migdale.

Pentru CREMA, cantitățile sînt următoarele: 300 gr. unt, 250 gr. zahăr, 50 gr. cacao, 150 gr. lapte, 1 ou. Se freacă untul cu zahărul și cacao praf, se adaugă laptele și oul care au fost amestecate separat.

Se taie blatul, se însiropează, se umple și se acoperă cu cremă. Cine dorește, poate folosi și frișcă pentru ornarea tortului. E mai aspectuos și mai bun!

După astfel de rețete, nu ne mai întrebăm unde să localizăm toamna timișoreană. Plimbarea noastră în căutarea unor noutăți vestimentare sau casnice ne-a stimulat apetitul. Și cum rețetele oferite sînt foarte îmbietoare, să ne urăm reciproc: Poftă bună!

Lucia MANOLESCU
Fotografii: Ion HOTESCU

Pieptănătură de zi cu breton, părul din creștet mult lucrat și păr mai lung întors ușor pe ceafă

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

PE TEME JURIDICE

ALEXANDRU V. MUNTEANU-Bolintinul din Vale, jud. Ilfov, EMILIAN POPA, Pitești, G. ALEXANDRU, Turda doresc să afle dacă schimbarea locului de muncă în orice condiții are vreo influență asupra vechimii neîntrerupte în aceeași unitate.

Legea stabilește că un salariat are vechime neîntreruptă în aceeași unitate atîta timp cît a lucrat într-o unitate, pe baza aceluiași contract de muncă, încheiat pe durată nedeterminată. Aceasta este vechimea care dă drept la spor de salariu. Se consideră de asemenea vechime neîntreruptă în aceeași unitate și perioadele de timp cînd, cu toate că au intervenit unele schimbări ale locului de muncă, actele normative prevăd că munca se consideră prestată în aceeași unitate. Așa, de exemplu, salariatul care a fost transferat în interes de serviciu se consideră că are vechime neîntreruptă în aceeași unitate. Aceste cazuri sînt stabilite de legea 1/1970 precum și în art. 504 c.pr.pen.

PE TEME DE ÎNVĂȚĂMÎNT

Cum puteți să deveniți ghid O.N.T.? Pentru aceasta, sfătuim pe cititoarea noastră **MIOARA ANGHEL** din **București** să se adreseze direct instituției respective, mai ales că locuiește în Capitală.

Dacă vă mai interesează problema, tovarășă **DOINA DODEA** din **Tulcea**, școală de specializare postliceală de arhitectură și construcții există în București, str. Occidentului nr. 12 cu secțiile arhitectură, sistematizare, devize și măsurători în construcții, topografie în construcții și sistematizare, gospodărie comunală. Toate secțiile au numai cursuri de zi. La concursul de admitere se cer probe la matematică (scris și oral) și la desen tehnic și ornamental (lucrare grafică).

Stimată tovarășă **ANA DUDA** din **Rîmnicu Vîlcea**, regulamentul privind activitatea profesională studențească prevede că studenții, indiferent dacă sînt la învățămîntul de zi, seral sau fără frecvență trebuie să susțină examenele în sesiunile programate în planurile de învățămînt. Excepția ce o prezentați nu poate fi rezolvată decît printr-o cerere adresată decanatului facultății pe care o urmați.

Răspunzînd la întrebarea dv., tovarășe **ION MIRCEA** din **Brașov**, vă facem următoarele precizări: timpul de lucru al ucenicilor se stabilește în conformitate cu prevederile Codului Muncii, adică 6 ore pe zi (36 ore săptămînal) pentru tinerii care au pînă la 16 ani împliniți și 8 ore pe zi (48 ore săptămînal) pentru tinerii care au vîrsta peste 16 ani.

Pentru ucenicii care primesc pregătirea teoretică prin învățămîntul profesional seral, orele de curs sînt incluse în timpul zilnic de lucru. Timpul de lucru nu influențează asupra cuantumului indemnizațiilor care se acordă ucenicilor.

Obiectele de specialitate care se predau în primul an la liceul de prelucrarea automată a datelor — ca să răspundem cititorului **VASILE BRUMARU** din **Baia Mare** — sînt următoarele: inițierea în prelucrarea automată a datelor (o oră), programarea sistemelor electronice de calcul (două ore săptămînal), analiza, proiectarea sistemului informațional și de prelucrare automată a datelor (o oră), elemente de matematică aplicate în tehnica de calcul (o oră). În anul IV se face specializarea pentru programatori, analiști-ajutori și exploatatori (operatori).

Cititorului nostru **MARIN BĂRBULESCU** din **Ploiești** îi comunicăm că învățămîntul seral, în licee de specialitate, se desfășoară în cel mult cinci zile pe săptămînă, potrivit numărului săptămînal de ore stabilit prin planul de învățămînt. În ceea ce privește ziua liberă și orele cînd se țin lecțiile, toate acestea sînt stabilite de liceu.

BERETĂ CROȘETATĂ

Beretele lucrate în formă de plasă purtate în acest sezon, mult lăsate pe spate, sînt frumoase, cochete și practice, mai ales atunci cînd coafura nu mai este impecabilă. Ele sînt croșetate începînd din creștetul capului, înmulțindu-se la fiecare rînd, pînă ajungem la circonferința dorită. Se lucrează citeva rînduri fără să se înmulțească și apoi se strînge bereta cu ajutorul a citorva piciorușe simple. Se folosește o croșetă groasă.

Cînd purtăm bereta seara, putem s-o garnisim cu citeva mărgele de culoarea rochiei sau a mantoului.

BULGĂRAȘI LA TAVĂ CA ÎN ARGEȘ

Se răstoarnă o mămăligă bine fiartă pe un fund de lemn. Se iau cu lingura porții egale. În fiecare se face cîte o adîncitură, care se umple cu amestec de brînză și unt și, la dorință, cu semințe de mărar uscat. Se strînge mămăliga peste umplutură și între palme i se dă forma de bulgăraș. Se dau bulgării la cuptor într-o tavă unsă cu unt. Se servesc opăriți cu unt, decorați cu felii de ou fierte tari și salată de sezon. **(ELENA ȘCHIOPU — gospodină — Titu, jud. Dîmbovița).**

TOCĂNIȚĂ

300 g carne de porc, o ceapă, o lingură de untură sau ulei, o ceașcă de smîntînă, sare, piper. La dorință, puțină boia.

1 l de apă, un praf de sare și mălai cît cuprinde ca să se facă o mămăliguță potrivit de tare. Puțină brînză de vacă sau oaie, mărar verde, 3—4 linguri de smîntînă.

Se taie ceapa mărunt și se rumenește în grăsime. Se adaugă carnea tăiată în bucăți mici, se sărează, se prepară și se fierbe înăbușit, pe foc mic, adăugînd din cînd în cînd puțină zeamă de carne sau apă. Cînd carnea e destul de fiartă, se toarnă peste ea smîntîna și se mai lasă să dea în două-trei clocote. Dacă smîntîna este foarte subțire se poate amesteca cu o linguriță de făină. Între timp, se fierbe mămăliguța. Se unge o cratiță cu 100 g de unt (untură sau ulei) și se așează un strat de mămăliguță, unul de tocăniță. Ultimul strat să fie de mămăliguță. Deasupra, se pune un strat de brînză amestecată cu mărar mărunt tocat. Se mai toarnă 3—4 linguri de smîntînă și se dă la cuptor la foc potrivit 10—15 minute. Se servește caldă. E foarte gustoasă. **(ELENA PAȘCA — croitoreasă — Oradea).**

FALSE ȘI ADEVĂRATE PREPARATE DIN MĂLAI

GHISMAN MOLDOVENESC

Se bat bine 5 ouă cu un borcan mic de iaurt și o măsură egală de smîntînă. Se desface o bucățică de drojdie cît o nucă cu puțin lapte și se amestecă în compoziție. Separat, se freacă 150 g de unt cu 3 linguri de zahăr. Crema obținută se încorporează în compoziția preparată. Se adaugă atîta mălai pînă ce amestecul capătă aspectul unei smîntîni subțiri. Se mai toarnă atunci, treptat, un pahar de făină. Compoziția trebuie să capete consistența unei smîntîne bune, groase. Se unge o tavă cu unt, se presară cu mălai, se toarnă amestecul înăuntru și se dă la copt într-un cuptor bine încins. Se face focul potrivit la început apoi se iuțește. După ce aluatul s-a copt și s-a rumenit frumos, se scoate tava, se lasă puțin să se răcorească, se taie în pătrate de circa 8 cm. Se toarnă deasupra un pahar de smîntînă și se dă din nou la cuptor 10 minute. E bună și caldă și rece. **(MARIA ANICHIȚOAIA, gospodină — Vaslui).**

„MĂMĂLIGUȚĂ" PĂLTINIȘ

5 cornuri, 2 ouă, 150 g unt, 2 linguri pătrunjel verde tocat, 100 g brînză de oi, sare, 2½ dl. lapte.

Se taie cornurile felioare, se toarnă peste ele laptele și se amestecă bine. Se freacă untul, se încorporează ouăle, se adaugă pătrunjelul tocat și sarea și se amestecă totul cu cornurile înmuiate. Se udă un șervet, se toarnă în el compoziția.

Se leagă colțurile șervetului, ceva mai sus de compoziție — care la fiert va crește. Se pune la fiert într-o oală mare cu apă (de circa 3 kg). După o oră, se răstoarnă pe o farfurie adîncă — care merge la cuptor (de pildă, capacul unui vas Jena). Se presară cu 100 g brînză de oaie, se toarnă deasupra 100 g unt topit fierbinte și se dă circa 5 minute la cuptor înfierbîntat din timp. **(MARIA LAZĂR — pensionară — Caransebeș).**

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

MILĂ SAU... ECHITATE ?

de Mihai STOIAN

Cele două apariții, de la această rubrică, intitulată „Să fim optimiști", au avut ecouri diferite, imensa majoritate a cititorilor s-a arătat gata să-i ajute pe cei în cauză, să le diminueze necazurile, alții — oameni aflați în aceeași situație dificilă — cer în continuare sprijin, *una singură, o singură scrisoare anonimă* (de obicei nu dăm curs anonimelor nejustificate) se declară în dezacord cu noi, arătînd că : „N-are rost să înfățișați cazurile înfățișate, e ca și cînd „Curierul" ar fi un fel de „cutie a milei" etc. Așadar, după judecata și simțirea anonimului (sau anonimei) din București, rezolvarea deplină a „destinului" unor oameni care suferă din pricina unor infirmități, ar fi o chestiune de... milă, și nu — așa cum arăt încă din titlu — *de echitate*, căci tot așa cum o societate își respectă și ajută copiii (într-un sens „neajutorați" din pricina virstei) sau bătrînii (de asemenea având nevoie de „suportul" celorlalți), și infirmii trebuie să se bucure de dreptatea fundamentală instaurată la noi, de efectele binefăcătoare ale *umanismului socialist* care nu admite nepăsarea unora față de aproapele lor. Acestea fiind precizate, ne putem continua treaba, ca și pînă acum, în spiritul rubricii noastre :

„Am 25 de ani, absolventă de liceu teoretic, am un defect groaznic, din care cauză sufăr de singurătate, plus ținginile unora care, deși „întregi", sînt mai infirmi decît infirmii, n-au conștiință și bun simț. Trec pe stradă, spre cinematograf, și o bandă întreagă îmi strigă în obraz : „Dacă și șchioapei îi arde de distracție, hai să ne distrăm și noi !" — și alte „minuni" dintr-astea. N-aș putea să vă mai spun o singură scenă din filmul, văzut atunci. Mă întreb : de ce trebuie să merg eu pe stradă cu privirea în jos ?" (Nuți Marinescu, *Anexa C.F.R., Piatra-Olt, jud. Olt*)...

„Ce bine-ar fi pentru noi, cei proscriși (reproduc termenul, fără a fi deloc de acord cu el — n.n.), ***să nu existe duminici, sărbători, revelion și așa mai departe, ca să nu ne simțim singurătatea, ba să mai fim chiar nevoiți să părem veseli, ca să ajungi la unison cu ceilalți (defectul meu e la ochi). Am 43 de ani, de 16 ani sînt telefonistă la Combinatul de morărit și panificație, munca asta suprasolicită nervii, dar o îndeplinesc cu conștiinciozitate, bucuroasă, fericită că muncesc. Regret că nu-i pot ajuta cu pe alții..."*** (Aurora Morariu, *str. Sănduleşti 5, bloc Z 12, et. 3, ap. 19, sector 7, București, oficiul 66*)...

CURIER SĂPTĂMÎNAL

căsătorit, ne-am despărțit, am un copil de trei ani și jumătate. Așa cum corespondenta dv. din Buhuși a găsit multă înțelegere la tovarășii din Consiliul popular orășenesc, m-aș bucura și eu să găsesc aici, ca să nu mai fiu, la 24 de ani, un „parazit", chit că există o... explicație, infirmitatea mea" (Elena Vlădica, *str. Mihail Kogălniceanu, bloc C 2, Pașcani*)...

„Am toată stima pentru cei care condamnă nu un defect fizic, ci unul moral, dar eu personal n-am prea avut fericirea să întîlnesc astfel de oameni. Sufăr din pricina urmărilor unei poliomielite. Am crezut într-o tinerețe mai frumoasă și mai puțin zbuciumată decît copilăria. Îmi spuneam că, atunci cînd voi fi mare, totul se va schimba, oricum nu mă voi mai ciocni de jigniri, copiii sînt naivi, te jignesc fără să-și dea seama, dar adulții, cu maturitatea lor... Au trecut 20 de ani de-atunci. M-am înșelat. Continui să fiu jignită pentru o „vină" care nu-mi aparține în nici un fel. De ce, de ce, de ce ?" (I. N.-Buc.)...

„Am 58 de ani, reumatismul m-a dus pînă la invaliditate de 9 ani, poate că, dacă dați dv. la revistă, îmi găsește conducerea C.A.P. fișa cu expertiza medicală pentru dosarul de pensionare, pe care se zice c-ar fi pierdut-o contabilul acum cîțiva ani" (Maria Bonta, loc. *Cetățele, com. Șișești, jud. Maramureș*)...

„M-am născut și am crescut o dată cu necazul. Dar nu m-am dat bătută : am urmat Liceul economic special din Sebeș (l-am absolvit, plus bacalaureatul — cu media 8,20 — acum cîteva luni). Nădăjduiam că acum, în sfîrșit, voi trăi din munca mea, însă am fost repartizată la I.A.S. Gura-Ocniței, la 5 km. distanță de casă. Cinstit, mi-e imposibil să ajung zilnic acolo și înapoi acasă (am un defect care nu-mi permite nici să urc o treaptă mai înaltă, cum ar fi scara autobuzului). Am găsit alte locuri de contabil (de pildă la Cooperativa „Progresul", unde am și cerere înregistrată cu nr. 3 339, mi s-a spus să vin a doua zi pentru rezolvare, dar mi s-a spus „nu" și, după cîte știu, abia după o lună și ceva a fost angajat altcineva). Ar mai fi, se zice, post la Întreprinderea de valorificare a cerealelor și plantelor tehnice, am bătut și la ușa dumnealor, promisiuni, iarăși altul preferat. Așa că, stau. Să nu înțeleagă nimeni de-aici ce înseamnă, pentru noi, a sta ?" (Veronica Necșoiu, com. *Ocnița, jud. Dîmbovița*)...

„În acest an am împlinit 30 de ani. Am serviciu și asta mă bucură — puteți să zîmbiți — cel mai mult. Am părinți și frați buni, mă iubesc, totuși sufăr de... singurătate. Citesc, văd filme, piese de teatru, mă îmbrac frumos, dar... sînt momente în care totul parcă se prăbușește. Zilele trecute merg pe stradă spre casă, un bărbat se apropie, pune mîinile pe umerii mei și mă trage spre el. Mă smulg, zic „Cum îți permiți", iar el pleacă mai departe, înjurîndu-mă cumplit, pe mine și infirmitatea mea. E de mirare că, deși am slujbă și familie, mă simt, într-un sens, singură cu durerea mea ?" (M.R. — *Timișoara*)...

„Dintr-un accident la 35 de ani, am rămas infirm, am nevoie — cum sună recomandarea — de „un triciclu tip C, varianta III completat cu șa cu spătar și taloner din metal (papuc) fixat pe pedale", depun recomandarea și cuponul de pensie la Ocrotiri sociale (adresa 14 655 din 21 XII 70 anunță aprobarea — gratuit — urmînd ca Întreprinderea de proteze din București să mă anunțe să mă prezint la fața locului). Am un unchi la București, merge el în str. Negustori, la întreprindere, i se confirmă primirea comenzii din Constanța, însă tipul solicitat se produce numai pentru copii, așa că, înapoi la medic, să cer schimbarea recomandării. Medicul refuză, pe bună dreptate, el știe cel mai bine de ce am eu nevoie. Rog pe unchiul să meargă din nou în Negustori, atunci i se spune să vin cu o Salvare, pentru măsurători. Nu pot obține Salvare, însă propun, prin unchiul meu, să plătesc cu deplasarea și întreținerea unui specialist, degeaba. Accidentul l-am avut în mai 1968. Acum am, deci, 38 de ani. Cît voi mai aștepta ?" (M. Florian — Constanța)...

„M-am născut în 1955, de la genunchi în jos picioarele mele nu merg, n-am putut urma la școală, nici la meserie, anii trec, nici pînă la poartă nu mă pot tîri. Dac-aș avea și eu un căruț cu roți, poate aș scăpa de cei patru pereți. Cine să mi-l dea ? Tata-i paznic la C.A.P. Voința din Tecuci" (Dorina Nichita, *str. Vrancei 8, Tecuci*)...

„De la 3 ani sînt infirmă, am 29 de ani acum, e vorba de o boală a sistemului osos. La vîrsta de 10 ani am fost operată cu succes la Spitalul de ortopedie Brîncovenesc din București (25 iulie — 25 august 1951). Am avut mare noroc cu Cristina. Am fost operate în aceeași zi, ambele de prof. dr. Rădulescu. Una din coastele scoase de la ea mi-a fost transplantată mie. De atunci am o mai mare stabilitate la mers, umblu fără baston. Dar... nu știu unde-i Cristina, pe atunci o chema Ionescu (probabil s-a măritat), avea vreo 18—19 ani, înaltă, blondă, foarte veselă, originară din Capitală. I-am pierdut adresa și asta n-am să mi-o iert niciodată. O scrisoare primită cîndva de la ea avea adresa, scrisă cu creion chimic, ștearsă, indescifrabilă. Vă rog din suflet ajutați-mă s-o regăsesc pe Cristina" (Monica Lovasz, *str. N. Titulescu 6, Lugoj*).

Punem punct aici cazurilor-limită amintite în curierul de față și în celelalte, anterioare. Repetăm stăruitoarea cerere ca pretutindeni, cei în drept, cei în *sarcina* cărora cade rezolvarea atentă a oricărei situații — în spiritul umanismului socialist, al conștiinței noi — să nu aștepte „impulsurile" nimănui, ci — din-tr-un impuls interior, nobil și demn — să acționeze în vederea soluționării fiecărui caz în parte. Repet : *echitatea societății noastre o cere, nu mila unuia sau a altuia !*

JOCURI DISTRACTIVE

Opt deosebiri

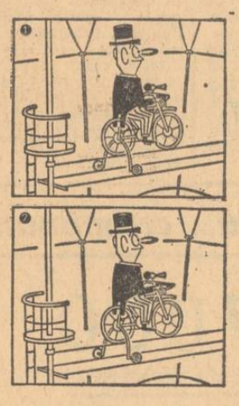

Între desenul 1 și 2 sînt opt mici deosebiri.
Vă invităm să le precizați.

(Soluția în numărul viitor)

Cik DAMADIAN

Una spune, alta gîndește !

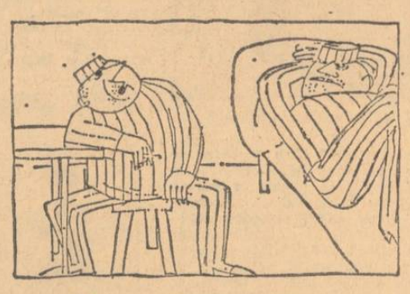

— Tot controlul gestiunii ?
— Nu ! controlul averii !

Viorel SANDU

— Mai aveți două minute și ar fi păcat să rămîneți pentru trenul de mîine dimineață ! ! !

M. OPROIU

— Nici nenea nu știe să meargă ?

DIN VIAȚA ANIMALELOR

Ciinele nu s-a mai întors

Din relatările unui cunoscător al vieții animalelor :

Un țăran și-a strigat vecinul și l-a rugat să-l ajute a doua zi dimineața să prindă ciinele de acum prea bătrîn și să-l omoare. Toate acestea au fost spuse fără a se pronunța numele ciinelui. Dar în clipa aceea s-a întîmplat un lucru neașteptat. Ciinele aflat în apropiere a ieșit fulgerător din curte și a pornit într-o goană disperată pe ulița satului și apoi, cine știe unde. Acasă nu s-a mai întors niciodată. De ce a plecat ? Ce a înțeles el din vorbele stăpînului ? Rămîne un mister. Se știe însă că toți ciinii care reușesc să scape de moarte din mîna omului dispar pentru totdeauna.

Vă mai amintiți de bizoni ?

Vînat încă din epoca de piatră, bizonul e pe cale de dispariție. Însuși numele lui are azi rezonanțe arhaice. E un animal puternic și fioros, în permanentă căutare de încăierare. Dacă nu găsește adversar, își încearcă forțele cu trunchiuri de copaci sau cu ce îi iese în cale. Cînd întîlnește un „luptător", bizonul începe bătălia după toate regulile : adversarii stau față în față și se aruncă în luptă cu fruntea și cu coarnele. În preludiul încăierării bizonul lovește furios cu copitele, aruncă în sus crengi, bolovani, rădăcini ca să arate adversarului cu cine are de a face. Deznodămîntul luptei este adesea dramatic. Niciodată nu s-a reușit performanța domesticirii bizonului, cu toate că, mici, bizonii sînt drăgălași și jucăuși. E de preferat să se evite o întîlnire dintre un om neînarmat și bizon. Într-un asemenea caz, singura scăpare e copacul. Chiar și cei care nu știu să se cațere, dacă sînt goniți de un bizon, învață numaidecît.

În afară de lupi, bizonul aproape că nu are dușmani. Ursul, cel puțin, fuge înțelept din calea lui. În secolul XVI, era foarte gustat spectacolul întîlnirii dintre bizon și urs. De altfel și romanii aduceau din nord bizoni pentru spectacole de circ. Cu toate că vînătoarea de bizoni e destul de dificilă, pentru mulți regi a constituit distracția preferată. În Franța, în secolul al VI-lea numărul bizonilor scăzuse atît de mult încît numai regele avea dreptul să-i vîneze. Orice încălcare era pedepsită cu moartea.

Din nou despre păsări

Reproducem cîteva însemnări din revista „Quick" :

Încă de acum trei mii de ani înaintea erei noastre oamenii au observat deosebita capacitate de orientare a porumbeilor — cei mai vechi poștași din lume, meserie în care s-au dovedit excelenți pînă în zilele noastre. De altfel, se știe, simțul de orientare este propriu într-o măsură mai mică sau mai mare aproape tuturor păsărilor. Unele păsări au instincte mai complexe : înregistrează polul magnetic al Pămîntului, gradul de umiditate al aerului, poziția Lunii și a stelelor, chiar în timpul zilei, forța centrifugă a Pămîntului. Posedînd asemenea cunoștințe, obținute pe o cale numai de ele știută, păsările călătoresc fără busolă dar reușesc să definească întotdeauna punctul geografic în care se află și nu rătăcesc niciodată drumul.

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Din „tainele" circulației rutiere

Circulația rutieră are taine, atît timp cît există publicate fel de fel de broșuri, pliante, afișe etc. ? S-ar părea că nu, sau în orice caz, nu ar trebui să aibă. Și totuși... sînt încă destui aceia pentru care semnele indicatoare pentru circulația rutieră constituie taine. Ceea ce este mai grav, unele semne cu pricina apar ca taine chiar și pentru unii conducători de vehicule. Probabil că și aceasta constituie una din cauzele numeroaselor accidente de circulație.

Fără a avea pretenții deosebite, ne-am propus să dăm o mică mînă de ajutor organelor de resort, punîndu-vă cîteva întrebări privitoare la semnificația unor indicatoare pentru circulația rutieră. De fapt, ne-am adresa îndeosebi celor ce nu sînt conducători de vehicule și care nu au dat nici un fel de examen de obținere a vreunui carnet de conducere. Deci, iată aici cîteva asemenea indicatoare, despre care vă rugăm să ne spuneți ce semnificație au.

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Un caz... bizar

Croitorul nu deslușea nici o literă din carte, nu pentru că nu le-ar fi văzut, ci pentru că era... analfabet !

Chimie... de unde ? De cînd ?

Majoritatea specialiștilor sînt de părere că cuvîntul „chimie" este de origine egipteană. Plutarch, (filozof și istoric grec, 46—126 e.n.) în lucrarea sa „Isis și Osiris", afirma că egiptenii numeau „chema" pămîntul negru al Egiptului care, simbolic, îl reprezenta și pe zeul Osiris, mort. Se credea că dacă pămîntul negru s-ar fi putut transforma în aur, aceasta echivala cu învierea lui Osiris. Preoții artei sacre gîndeau că pentru a transforma pămîntul negru în aur, trebuie să găsească „Apa divină a lui Osiris", cu care, cîndva, zeița Isis i-ar fi însuflețit pe Osiris. La baza artei sacre sta credința că există o materie primordială, nesufletită, care ar putea fi descoperită și însuflețită. De piatra materia însuflețită era reprezentată de Osiris, cel înviat, dar în același timp ea reprezenta și aurul... Lui Osiris mort îi corespundea plumbul, simbol al fluidității metalelor, mai înainte de descoperirea mercurului. Transmutarea metalelor ordinare, a plumbului sau a mercurului în aur a constituit una din preocupările de bază ale celor ce se îndeletniceau cu „arta sacră" sau „arta chimiei". Mai tîrziu, arabii au schimbat denumirea de „artă sacră" în „alchimie", termen care s-a păstrat ca atare pînă în secolul al XVIII-lea, cînd, la propunerea lui Lavoisier, s-a revenit la termenul de „chimie". De atunci cuvîntul acesta s-a păstrat pînă în zilele noastre, fără însă a mai avea cîtuși de puțin aspectul de „artă sacră". Cei mult, poate fi vorba de nuanța de „artă", ceea ce este cu totul altceva. De fapt, poate spune cineva că chimiștii nu sînt artiști, făuritorii edificiilor macromoleculare și multe altele ?

Ocolul Pămîntului în... cinci minute

Orașele și insulele mai importante plasate pe linia ecuatorului, sau foarte apropiate de aceasta, menționate în numărul nostru anterior aparțin următoarelor țări :

1 — Pasto — **Columbia**
1 — Macapà — **Brazilia**
3 — Insula Penedo de Sao Paulo — **Brazilia**
4 — Insula Sao Tomé — **Portugalia**
5 — Libreville — **Gabon**
6 — Stanleyville — **Congo**
7 — Entebbé — **Uganda**
8 — Nairobi — **Kenya**
9 — Insulele Maldive — **Anglia**
10 — Padang — Insula Sumatra **(Indonezia)**
11 — Singapore — **Malaya**
12 — Pontianak — Insula Kalimantan — **Indonezia.**
13 — Termaté — Insula Halmahera — **Indonezia.**
14 — Sorong — Irianul de vest **(Olanda)**
15 — Insula Nauru — **Australia, Anglia și Noua Zeelandă**
16 — Insula Tarawa — **Anglia**
17 — Insula Baker — **S.U.A.**
18 — Insula Jarvis — **S.U.A.**
19 — Insulele Galapagos (Colon) — **Ecuador**
20 — Quito — **Ecuador**

Dacă acest itinerar nu vă este prea cunoscut, puteți să-l parcurgeți totuși, făcînd uz de un atlas geografic. (Titlul exact al lucrării lui Jules Verne amintit în întrebarea din numărul trecut este „Ocolul Pămîntului în 80 de zile").

Poșta cititorilor

La întrebările din numărul 719, din 17 iulie 1971, al revistei, au răspuns corect mai mulți cititori, unii la o singură întrebare, alții la două întrebări. După selecționarea răspunsurilor, iată și rezultatele :

RĂSPUNSURI LA O SINGURĂ ÎNTREBARE : Savin C. Ioana, educatoare pensionară, Tg. Neamț ; **Vlad Nicolae,** orașul Mizil, jud. Prahova ; **Bodârlău Florea,** lăcătuș mecanic, pensionar, Breaza, jud. Prahova ; **Agrigoroaie Vasile** elev. cl. a XI-a, lic. nr. 3 Craiova (Dorește să intre în corespondență cu elevi sau eleve care se pregătesc pentru examenul de admitere la Institutul de medicină și farmacie ; adresa de acasă este : comuna Plenița, jud. Dolj) ; **Lazăr Gicu,** elev, anul I. lic. teoretic nr. 10, Timișoara (Propunerea trimisă am reținut-o în vederea unei publicări în viitor) ; **Petrică Ailenei,** localitatea Luminișul, jud. Neamț (Mulțumim pentru careul magic trimis, dar deocamdată nu mai publicăm astfel de probleme) ; Prof. **Gheorghe Brașoveanu-Urlați,** București (Răspunsul la a doua întrebare nu este complet).

RĂSPUNSURI LA DOUĂ ÎNTREBĂRI : Inna Georgeta Drăgănescu, Buziaș, jud. Timiș ; **Olteanu Valentin-Pane,** lic. Tudor Vladimirescu, București ; **Sava Dan,** anul II, liceul nr. 2 Tecuci (A fost cel mai bun răspuns ! Felicitări ! Despre oameni iluștri din domeniul fizicii, se poate cîti în „Istoria fizicii", de Max von Lane, iar despre cei din domeniul chimiei, în „Istoria chimiei" de Magda Petrovanu și M. Herșcovici) ; **Lupașcu Ioana,** com. Bălășești, jud. Galați ; **Fröhlich Mihai, Sighișoara,** jud. Mureș (Am reținut propunerile făcute în cea de a doua scrisoare, în vederea publicării în viitor. Mulțumim) ; **Mariana Panescu,** Uzina de autoturisme Pitești, Argeș (Dacă am reținut unele din propunerile dv., fiți sigură că le vom publica, însă nu vă facem nici o promisiune asupra datei, pentru că realmente am primit numeroase alte materiale de la cititori și am vrea să le păstrăm ordinea. Dacă sînteți cumva fumătoare, știți ce se recomandă, în legătură cu... răbdarea !)

În afară de răspunsurile la întrebările din revistă, ne-au mai scris și alți cititori, referindu-se la alte probleme.

Ing. **David Davidsohn,** București : Ceea ce ne-ați relatat, s-a întîmplat și semnatarului acestei rubrici, precum și altora.

S. Vasile, Luduș, jud. Mureș : Referitor la „Verificarea rapidă a înmulțirii", s-au mai făcut unele precizări, subliniindu-se că este mai bine să se efectueze corect, în loc de a se recurge la diverse artificii. Propunerile trimise nu le-am reținut, fiind cam complicate pentru rubrica noastră.

Ing. Liviu MACOVEANU

PRIMA CORABIE CARE A FĂCUT OCOLUL LUMII

La 8 septembrie 1972 se vor împlini 450 de ani de cînd corabia Victoria, ultima corabie care a mai rămas din flota lui Magellan, a ajuns la Sevilla, de unde plecase cu trei ani mai înainte, cu alte patru corăbii, fiind prima corabie care a făcut ocolul lumii.

Cele cinci corăbii, construite din ordinul tînărului rege al Spaniei — Carol I — și sub conducerea și controlul comandantului flotei — Fernando Magellan — au pornit la 10 august 1519 din rada Sevillei, îndreptîndu-se în josul fluviului Guadalquivir, pînă la San Lucar, unde fluviul se varsă în mare și unde s-a făcut ultima revizie a flotei și completarea aprovizionării. La 20 septembrie 1519, flota a ridicat ancora și a pornit în largul oceanului. După ce-a traversat Atlanticul timp de aproape trei luni și a navigat de-a lungul coastei de răsărit a Americii de sud, încă aproape trei luni, flota a aruncat ancora la 31 martie 1520, la Port San Julian, pentru popasul de iarnă. La 2 aprilie 1520 a avut loc rebeliunea de pe vasul San Antonio, osîndirea rebelilor și execuția lui Quesada la 7 aprilie, iar la 22 mai Magellan a pierdut prima corabie, Santiago, izbită și sfărîmată de o coastă. La 24 august 1520 flota a părăsit Port San Julian și la 21 octombrie a ajuns la mult căutata trecătoare dintre cele două oceane, numită ulterior strîmtoarea Magellan. În timpul traversării acestei strîmtori, cea de-a doua corabie, San Antonio, a dezertat, înapoindu-se în Spania, astfel că la 28 noiembrie au pătruns în Oceanul Pacific numai trei corăbii. A urmat traversarea oceanului, care a durat trei luni și douăzeci de zile. La primele insule — Ladrone — se aflau la 6 martie 1521. După ce flota a ajuns în insulele arhipelagului Filipine la 16 martie, Magellan și-a găsit moartea într-o luptă cu războinicii din insula Mactan, la 27 aprilie 1521. A urmat moartea și a altor doi căpitani : Duarte Barbarosa și Joao Serrao, iar la 4 mai a fost sacrificată prin incendiu cea de-a treia corabie, Conception, deoarece din cei 265 de oameni care piecaseră din Sevilla, nu mai trăiau decît 115, efectiv insuficient pentru cele trei corăbii. N-au mai rămas, deci decît două corăbii : Trinidad — vasul amiral, și mica Victoria. Cele două corăbii au ajuns la 8 noiembrie în insulele Molusce (Tidore). Dar de aici, nu va mai pleca decît Victoria, căci corabia Trinidad trebuia să fie reparată. Comandanții celor două corăbii : Gomez de Espiniza și Sebastian del Cano, după ce au împărțit echipajul și-au luat rămas bun și la 21 decembrie 1521, corabia Victoria, condusă de Sebastian del Cano, a pornit spre Spania.

Deși misiunea era ușurată prin faptul că drumul prin Oceanul Indian și pe la sudul Capului Bunei Speranțe era cunoscut, după descoperirea făcută de portughezul Vasco de Gama, totuși imensa dificultate pe care trebuia s-o învingă comandantul corăbiei Victoria era nu numai aceea de a nu putea folosi numeroasele agenții și stațiuni ale portughezilor, presărate de-a lungul drumului maritim, dar el era nevoit ca să le evite, căci regele Manoel al Portugaliei dăduse ordin ca să fie capturată orice corabie a lui Magellan și echipajul să fie luat prizonier și osîndit pentru piraterie. Se punea deci problema ca Victoria să străbată fără escală întreaga distanță, o îndrăzneală care și astăzi, după 450 de ani, ar însemna o adevărată performanță chiar pentru un vapor modern.

Din cauza greutăților întîmpinate, și în primul rînd din cauza lipsei de hrană și apă, drumul de întoarcere a durat aproape 7 luni. Astfel se face că după 5 luni de plutire, cînd au ajuns la insulele Capului Verde, n-au mai rămas din echipaj decît 31 de spanioli din cei 47, iar din cei 19 băștinași n-au mai rămas decît 3. Cu un ultim efort, corabia Victoria a pornit de aici la 13 iulie și a aruncat ancora la Sevilla la 8 septembrie 1522, deci în urmă cu 450 de ani, după trei ani (fără 12 zile) de la plecare. Din cele cinci corăbii și 265 de oameni, a mai pătruns în rada Sevillei doar o singură corabie cu 18 oameni. Și cînd toată lumea credea că toată flota lui Magellan s-a scufundat, iată că una din corăbiile lui se reîntorcea victorioasă, fiind prima corabie din istoria omenirii și a navigației mondiale care a făcut ocolul lumii.

Dr. Ion ȚUGUI

• REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS •

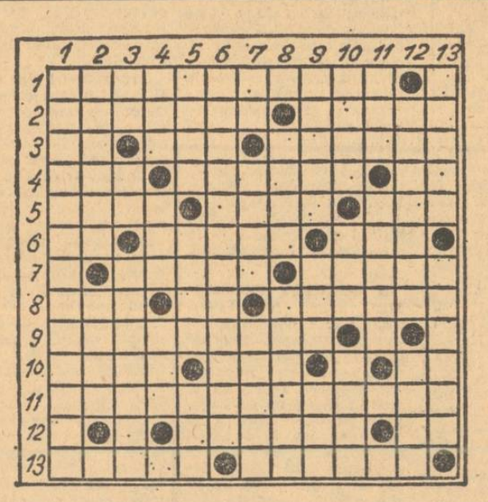

GEOLOGIE

ORIZONTAL : 1. Formațiune de la finele arhaicului și pînă la începutul paleozoicului, în care s-au găsit primele resturi de animale. 2. Corp de origine cosmică, care cade pe pămînt. — Oameni de frunte. (fig.) 3. Din calcar ! — Din. (reg.) — Locul de ieșire a lavei vulcanice. 4. Riu în U.R.S.S. — Iviți din pămînt... — În trecut ! 5. A suspina. — Participă la formarea scoarței pămîntului. (sing.) — Sfîrșitul unui anonim ! 6. Pe planetă ! — A trata cu apă... fiartă. — Barează drumul apei... 7. Electrod în formă de sită. — Epoca de mijloc a paleogenului. 8. Cap în Africa. — Mioare. — Organe de simț la unele insecte. 9. Enzimă existentă în unele țesuturi vegetale sau animale. 10. Capitală scandinavă. — La începutul alfabetului ! — Nicu Georgescu. 11. Știința care studiază formele de relief și modul lor de producere. 12. Rocă eruptivă de adîncime, folosită în construcții. — Florea Niculescu. 13. Morală... științifică. — Ilustrată...

VERTICAL : 1. Știința care studiază ființele vii ce au trăit în epocile geologice. 2. Stinci submarine, formate din corali. — Adîncitură într-un zid. (pl.) 3. În terțiar ! — ...și în cuaternar ! — Studiază... tema. (pl.) 4. Legi... adunate. — Aur. (od.) — Localitate în Nigeria. 5. Arterele... parcului. — Piesă de șah. — Cîntec de slavă. 6. Fenomenul prin care se conservă părțile tari ale unui organism. (pl.) 7. Botoșani la autoturisme. — Fata mamei... — Județ în țara noastră, sediu a multe descoperiri arheologice. 8. Diminutiv feminin. — Vase din lut descoperite cu ocazia săpăturilor arheologice. 9. A șterge cu buretele... (fig.) — Moluscă gasteropodă. — Mic port de pescari la Marea Roșie. 10. Suită. (od.) — Coltuc. (reg.) — Însemnările zilnice ale cercetătorului. 11. Bătut în cap... — Fluviu în Africa. 12. Depozit marin, format din materiale aduse de pe uscat. — Strat component al litosferei. 13. Limită impusă... verbal. — A doua perioadă a erei neozoice.

Mihai HUȚU

Cuvinte rare : EIA — ONE — EOM — ENA — LID — DOT

PSEUDO — PESCĂREASCĂ

ORIZONTAL : 1. PLUTA. — APĂRĂTOARE. — PANĂ, dar nu de somn... 2. BALENĂ. — Nord-nord-est. 3. PLASĂ. — Fundași la fotbal. (neol.) 4. CÎRLIG (fig. pl.) 5. Locotenent. (abr.) — CALCAN. 6. Comună în Elveția. — Coadă de NADĂ ! 7. Un „pățit" din poveste... — Riu în U.R.S.S. — Taxi-creditar. (abr.) 8. AVA... 9. Discurs de nuntă. — O bucată de COD... 10. Ruteniu. — Oală moldovenească. — LIN (fig. pl.) 11. Taler. (reg.) — VIERME.

VERTICAL : 1. ORIE (!) — ȚIR. 2. Regiune. (od.) — A insista. 3. PLASĂ (fig.) 4. DELFIN. (od.) 5. Adunare. (reg.) — Acolo se pescuiesc... CROCODILI 6. Pensă chirurgicală. — Comună în Franța 7. Diftong. — Localitate în Olanda. — Îndemn cabalin. 8. Banca Națională a României. — Altă bucată de COD 9. LIN. (fig.) — Vale în Elveția 10. Oprit. — George Constantin 11. Aceia (pop.) — COD (fig.).

Ion NĂVODARU

Cuvinte rare : SEEN — AEV — TIER — OLAT — SESA — ADE — EEDER — MELA.

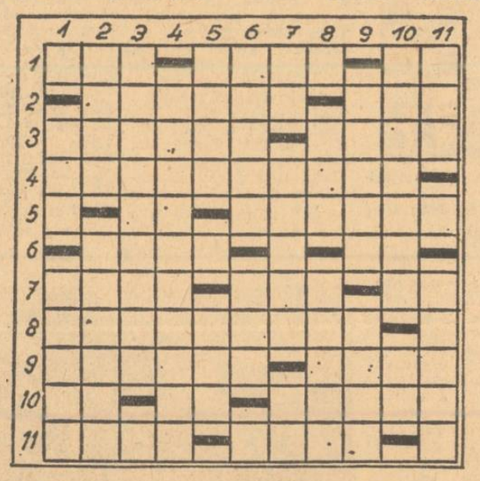

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

DEZLEGÎND ÎN PLOAIE...

ORIZONTAL : Picătură — I — Amărît — Pod — Potop — Vale — Asanare — An — R — L — Torent — Urît — BIC — I — Diguri — Rac — Amenințat — N — Ace — Nor — Lințiță — Li — Ocean — Criș.

INSULE

ORIZONTAL : Pal — Aleutine — Opac — As — Atol — — Lacom — Canare — Samoa — I — Raf — Sadoveanu — Ta — A — Iran — Aman — Ravel — Gano — T — Dne — Inel — Api — Iia — Stevenson — Nil — Abi — Oara — Ilir — Unit — T — Aerian — Tabor.

„OFENSIV, DAR CU BUSOLĂ..."

de Valeriu MIRONESCU

Acum lucrurile sînt mai simplu de judecat. Echipei noastre reprezentative îi sînt necesare două victorii, la limită, pe stadionul „23 August" din București. Adică, 1—0 în fața echipei cehoslovace și tot 1—0 în fața celei galeze sînt scoruri suficiente pentru a permite cucerirea la golaveraj a locului întîi din grupa A. Cum s-ar zice a dispărut pentru tricolori obsesia golaverajului. Cehoslovacii au acum un plus de opt goluri marcate, noi avem un plus de șase. Un singur gol înscris de înaintarea formației române în poarta cehoslovacă, o victorie cu 1—0, egalează golaverajul prin faptul că la noi se adaugă o unitate, iar la adversari se scade. Un alt gol, înscris galezilor, ar asigura calificarea.

Pînă aici toate bune. Întrebarea care se pune este aceea dacă sîntem în stare să învingem reprezentativa Cehoslovaciei. Oarecari elemente fotbalistice ne stau la dispoziție spre a face comparații de forțe. În aceeași zi, am văzut la București un meci între formațiile prime ale Bulgariei și României, iar la televizor jocul, nu prea reușit, dintre cehoslovaci și galezi. Motive de îngrijorare excesivă n-ar fi dacă am avea de-a face cu o evoluție normală în selecția lotului, în conceperea jocului și așezarea formației, în pregătirea ei pe toate planurile. Dar, numai despre o evoluție normală nu putem vorbi în acești ultimi ani, mai ales după turneul final din Mexic. A fost, în fond, o continuă acumulare de crori, o muncă discreționară și la întîmplare ce ne-a făcut să pierdem timp, să cheltuim eforturi și să irosim talente, ea pînă la urmă să constatăm, în pragul meciurilor din noiembrie, c-avem o grămadă de probleme nesoluționate și că echipa joacă prost. Adică, așa cum a jucat contra selecționatei bulgare, o echipă din care — culmea ! — lipsesc tocmai stelele fotbalului nostru, Dumitrache și Dobrin.

Ceea ce a rămas și rămîne în continuare în văzul lumii este același abuz de joc la mijlocul terenului, același abuz de pase laterale și înapoi, abuz de pase scurte și de mingi „la picior". Într-un asemenea context, cite o pătrundere directă spre poarta lui Dumitru sau a lui Dinu, constituie o raritate, în pofida eficienței ce o dovedesc. Din păcate, multă lume nu înțelege că jocul de-a na-ți-o ție, dă-mi-o mie, ineficace și aproape fără scop, este imprimat de unii jucători și că el nu va dispare decît odată cu dispariția acelor jucători din formație. Mai rău încă, elementele noi aduse în lot, cu personalitate slabă sau insuficient formată, se molipsesc, se modelează după tiparul jocului „la alibi" fără riscuri, degradîndu-li-se calitățile. Toate astea și încă multe altele, fac ca astăzi noi să n-avem o formație superioară celei din precedentele jocuri de calificare, să n-avem o formație mai tare și care să joace mai bine decît în turneul final din Mexic. Fiindcă am înghițit gogoșile din meciul cu Anglia de la Guadalajara — ba încă unii n-au prididit nimic ca să ni le prezinte cît mai rumene ! — ne-am trezit cu simulacrul de fotbal de la Bratislava. Iar, pe mai departe, ne sînt servite alte gogoși, în alte ambalaje, declarații și interviuri cotidiene — asta-i publicitate curată, nu gazetărie ! — chipurile despre idei noi, schimbări de concepție, pînă și panseuri stupide, doar, doar va crede lumea că negrul s-a colorat bruse în alb...

Dacă e vorba să fie într-adevăr ceva negru pe alb, să-mi dea voie cititorii să le spun că nu cred vreo singură clipă despre schimbarea la față a profesorului Angelo Niculescu. Nu a schimbat nimic, nici în felul de a vedea fotbalul, nici în alegerea și relațiile cu jucătorii. Despre felul în care vede fotbalul antrenorul A. Niculescu, luați verigile din acest an, Bratislava, Helsinki, Copenhaga, meciul de miercuri contra echipei bulgare, și adăugați-le vechiului lanț. Dacă vă trebuie o părere, poate, concisă, decupați din „Sportul" declarația pe marginea meciului Dinamo— Feyjenoord : unii joacă, iar alții marchează. Adică, cum s-ar zice, Feyjenoord nu juca ! Sau, nu juca după ideile antrenorului nostru...

Am să ajung și la selecție, pe care aici vreau s-o discut prin cîteva aspecte legate de Nicolae Dobrin. Acestui mare fotbalist român, atît de iubit de public — miercuri, minute în șir tribunele l-au chemat pe teren ! — i s-a deschis un fel de ușă de serviciu ca să intre în lotul național, lot în care, prin clasă, comportament sportiv și pregătire avea dreptul să fie primul chemat. Cîțiva cunoscuți mi-au zis că amatorii de fotbal trebuie să facă o chestiune de principiu din prezența lui Dobrin în echipa națională, prezență — despre care cred că ar înriuri direct ideile și clasa jocului. Pornind de la acest punct de vedere, e pur și simplu o batjocură, pentru suporterii fotbalului nostru să le declari că l-ai selecționat pe Dobrin pentru că ai auzit că a alergat 3 100 metri la... testul Cooper ! Cît despre dorința de a-l transforma într-un „atacant muncitor", ce să mai zicem ? Ea n-are egal decît în perla din același interviu despre echipa națională care ar trebui „să joace ofensiv, dar cu busolă" (?!) Cu asemenea idei, nu m-am mirat, miercuri, să văd atacul bulgar jucînd un fotbal modern iar pe ai noștri căutînd busola...

Dar, ca să restabilim adevărul în privința readucerii lui Dobrin în lot, trebuie să încunoștiințez pe cititori că majoritatea biroului federal a fost aceea care i-a pus piciorul în prag lui A. Niculescu. Despre cele petrecute în vreo trei ședințe de birou am să povestesc odată tot ceea ce știu din relatările președintelui F.R.F., Mircea Angelescu. Deocamdată, vă rog să fiți atenți la acțiunea de demistificare pe care a întreprins-o Constantin Teașcă cu ocazia scurtei lui treceri prin București. (Ce s-or ascunde în sufletelul lui Puiu Rapaport !).

După toate cele de mai sus, mi-e imposibil să închei fără să mărturisesc cititorilor că mie mi se pare stranie, chiar foarte stranie, accidentarea lui Dobrin (distensie a fibrelor mușchiului trapez), fiindcă îmi amintește de altele asemenea. Cum naiba de-ați reușit, stimați profesori și medici primari, să-i provocați unui om sănătos tun, o distensie de să-i rămînă ceafa țeapănă ca la lup ? Dobrin luase în opt etape atîtea trînteli și atîtea lovituri, cît la altul în 80, și tot nu se accidentase...

8, 9, 10... OUT !

MEMORIALE

de Paul OCHIALBI

Marile figuri ale sportului mondial sau național nu trebuie niciodată uitate. Ca un etern omagiu, în amintirea acelora care ne-au părăsit pentru totdeauna, în diferite țări se organizează anual concursuri sau turnee dotate cu trofee memoriale. Au devenit foarte cunoscute amatorilor de sport de pretutindeni, competițiile memoriale „Vittorio Pozzo" (fotbal), „Lilian Board" (atletism), „V. Prohaska" (box), „Frații Znamenski" (atletism), „Primo Carnera" (box) sau „Memorialul Fausto Coppi" (ciclism). Aceste competiții se bucură, la fiecare ediție, de o largă participare din partea tinerilor sportivi, speranțe ale respectivelor discipline, prilejuind totodată evocarea figurilor celor dispăruți.

Petre Pop asistind o lecție la mănuși

Ca și în alte discipline, boxul nostru a pierdut în ultimii 10 ani o serie de elemente care și-au adus o contribuție însemnată la dezvoltarea acestei populare ramuri sportive. Care dintre noi nu-și amintește de fostul campion național al „greilor" Ilie Petrescu, veșnicul rival al lui Vasile Șerbănescu, de tenacele și ambițiosul Puiu Nicolae, medaliat la campionatele europene de la Belgrad, „musca" care se bătea în parte cu M. Dobrescu, și care l-a învins la puncte pe francezul R. Libeer, mai tîrziu campion european la profesionism. Nu-l putem uita nici pe competentul arbitru judecător ing. M. Ghinescu, un cadru de elită al corpului nostru de oficiali.

Pe lista celor care ne-au părăsit figurează și trei antrenori de renume : Zamfir Popazu, Mielu Ion Doculescu și Petre Pop. Acești „oameni de colț" au dat pugilatului românesc o adevărată pleiadă de elemente de prima mînă. Bătrînul Zamfir Popazu, a promovat ringului românesc, printre alții pe N. Rădan, C. Tutoianu, A. Oșca, D. Lăzăreanu, Ilie Pițu, A. Mehedințeanu și chiar pe Ion Chiriac, actualul antrenor al clubului Steaua. Reșițeanul Petre Pop a fost poate unul dintre cei mai inimoși antrenori pe care i-am cunoscut în cariera de cronicar de pugilat. „Nea Pop" cum îi spuneam, umbla de dimineața pînă seara prin toate școlile profesionale să descopere talente din rîndul ucenicilor. De multe ori la el acasă, în timpul orelor de prînz, harnica sa soție se pomenea că Nea Pop are invitați la masă 6 ucenici, pe care federația îi „uitase" de la supraalimentație. Mi-l amintesc pe Mielu Doculescu, denumit „boxerul fără gardă" pe care l-am văzut la lucru într-un „matineu" cînd l-a întîlnit pe Ion Popa, „marinarul" oltean. Mielu a pierdut acel ultim meci al carierei spre decepția mea. Dar Mielu nu s-a îndepărtat de atmosfera încărcată a arenelor de box, îmbrățișînd cu succes profesia de pedagog.

Regretatul Puiu Nicolae

Acești oameni ai boxului, astăzi nu mai sînt. Ne-am amintit de ei fugar în aceste rînduri. Ar fi însă de dorit ca forul nostru să inițieze în diferite orașe ale țării cu importante săli pugilistice, cupe memoriale purtînd numele lui Puiu Nicolae, Zamfir Popazu, M. Ghinescu sau Petre Pop. Fără îndoială ar fi o inițiativă demnă de toată lauda. Ce părere aveți tovarăși din conducerea boxului ?

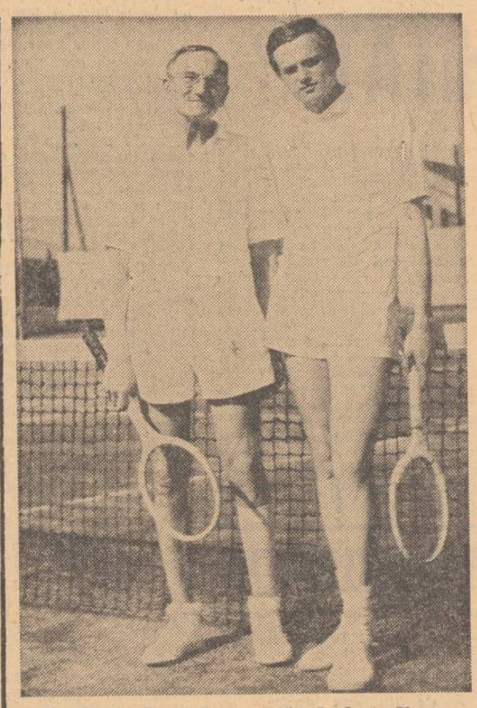

Finaliștii „Cupei Progresul" : Ludovic Varga (stînga) *69 de ani și Zoltan Varga* (dreapta)

LA 69 DE ANI CÎȘTIGĂTOR DE CONCURS

La Tg.-Mureș tenisul de cîmp se bucură de o largă popularitate. Zilnic terenurile de tenis sînt luate cu asalt de către iubitorii acestui sport. Pe lîngă secția de performanță a clubului sportiv Mureșul, a celei de la Școala sportivă, în oraș mai activează o serie de secții care își desfășoară o largă activitate de masă la care participă sportivi de toate virstele.

De curînd, timp de o săptămînă, asociația sportivă Progresul Tg. Mureș a organizat un concurs de tenis de cîmp dotat cu „Cupa Progresul" la a cărei finală au participat 16 concurenți din mai multe asociații sportive din oraș. Întrecerile s-au desfășurat la un nivel ridicat în ciuda faptului că la acest concurs diferența de virstă a competitorilor a fost de circa 50 de ani. Decanul de virstă al participanților la acest concurs a fost Ludovic Varga (I.P.J.), care în ciuda celor 69 ani ai săi a cîștigat trofeul pus în joc. Interesant de semnalat este faptul că în finală cîștigătorul concursului s-a întîlnit cu fiul său Zoltán Varga (Chimia-Azomureș) în virstă de 24 ani pe care l-a întrecut cu 2-1 (3-6, 6-4, 6-4).

Anul trecut septuagenarul Ludovic Varga a cîștigat un alt concurs de tenis de cimp : ediția a II-a a „Cupei Traian", desfășurat la Tîrgu-Mureș. Virstnicul ca etate, dar veșnic „tînărul" în mișcare și comportare pe terenul de joc, Ludovic Varga este un exemplu de adevărat sportiv, el ducînd o viață cumpătată, fără consum exagerat de băuturi alcoolice, fără țigări, și cu un comportament exemplar atît în viața socială cît și în cea familială și sportivă.

Ioan PĂUȘ

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

DARIA VARDA, Poiana — Cîmpina, Prahova : „N-aș fi scris dacă nu m-ar fi necăjit meciul dintre Dinamo și Feijenoord, dar mai ales publicul, pe care nu l-am recunoscut. La început a fost frumos. Se auzea un imn care se zice că ar fi imnul lui Dinamo. Apoi au început fluierăturile grosolane, ori de cîte ori ai noștri ratau. Da, jucătorii noștri au greșit de multe ori, dar n-au renunțat la joc. Va trebui ca și noi, spectatorii, să învățăm să pierdem un joc. Are dreptate Țopescu. Oare așteptăm o lege prin care toate echipele românești să fie obligate să cîștige ? Să fim alături de echipele noastre și la bine și la rău, să le ajutăm, să le stimulăm, să le ocrotim cînd sînt în dificultate.

Aș dori, de asemeni, ca prin intermediul rubricii dv. să transmit lui Pîrcălab, cu ocazia împlinirii a 30 de ani, pe 5 noiembrie, multe urări de sănătate și mult noroc în confruntarea cu publicul românesc cu ocazia meciului cu Cehoslovacia, deoarece se spune ca va fi și el selecționat. E adevărat ? Noi îl așteptăm cu bucurie".

Povestea cu publicul nostru e veche. Nu avem un fotbal grozav, iar publicul este cel pe care, probabil, acesta îl merită. Spectatorii noștri, nu au învățat încă esențialul : că echipa se încurajează la greu. Un jucător care greșește și e fluierat este de două ori învins. Îmi amintesc de meciurile de la începutul campionatului mondial din 1966. Echipa Angliei juca foarte slab, dar spectatorii n-au jignit-o nici o clipă, au avut răbdare și au fost răsplătiți.

Sînt alături de dumneavoastră cînd transmiteți felicitări marelui fotbalist Ion Pîrcălab. Dacă va fi el chemat în națională ? Ideea a circulat la un moment dat, dar a fost, se pare abandonată. De altfel, echipa noastră este gîndită la ora actuală ca o formație fără extreme. Lucescu, singurul de meserie, joacă și el, adesea pe centru. Se zice că așa ar fi modern.

PICK GERHARD, Cluj : „Mă bucură mult lansarea rubricii „Poșta rotundă", deoarece îmi oferă prilejul de a primi răspuns la următoarele întrebări arzătoare :

1. Cînd se vor pune bazele — așa cum lasă să se înțeleagă Val. Mironescu — ordinului „Conților de Guadalajara" ?

2. Care sînt adevăratele criterii de selecționare în diferitele echipe reprezentative ? Apartenența de un anumit club, buletin de Capitală sau calitatea de senator de drept în echipa națională ?

3. Nu credeți că cu Ghiță, Andrei sau Adamache echipa noastră olimpică n-ar fi capotat la Copenhaga, așa cum a făcut-o cu simpaticul dar cam naivul Răducanu ? Dar cu Dembrovschi-Broșovschi virfuri de atac și cu niște extreme de meserie ca Fl. Dumitrescu, Gyorfi sau Țarălungă ?

Sînt un pensionar în virstă de 63 de ani, care în viața lui a vizionat circa 3 500 de meciuri la Turda, Mediaș, București, Cîmpia Turzii, dar mai ales la Cluj".

Nu știu ce ironie a vrut să facă Valeriu Mironescu cu ordinul „Conților de Guadalajara", dar faptul că echipa cu care am jucat în Mexic se menține în formă nu ne poate decît bucura. Mai ales că, la un moment dat, era s-o pierdem, ceea ce ar fi însemnat o greșeală de neiertat. Am convingerea că tot cu această echipă ne vom face treburile și de aici înainte. Mci mult, merg pînă acolo și spun că omul care nu poate lipsi din echipa care va juca cu Cehoslovacia este Dumitrache, față de care rivalii noștri au o teamă veche și justificată. Pentru asta e nevoie de curajul lui Angelo Niculescu și al Federației. Înaintarea pe care o visez eu ar fi aceasta : Lucescu, Neagu (Dobrin), Dumitrache, Năstase.

În legătură cu criteriile de selecționare nu pot să vă spun nimic nou. Cert este că, dacă ne-am lua după principiul jucătorilor aflați în cea mai bună formă, echipa ar fi lipsită de unitate și armonie. Probabil că antrenorul are și el superstițiile lui, oameni în care crede orbește și care-i poartă noroc. E om și el, de ce să nu-i dăm voie să fie subiectiv ?

În legătură cu Copenhaga, rămîn la vechea mea părere : trebuia să mergem acolo cu aceeași formație cu care am jucat la Helsinki și am fi cîștigat.

DARIE PROCA, București : *De acord cu dv. Cluburile noastre nu știu să-și aleagă nume frumoase, nașii lor sînt lipsiți de inspirație, de umor și poezie.*

MIRCIOIU RADU, București : *Mulțumesc pentru dialogul „Tanța și Costel la fotbal". Am reținut cîteva poante.*

ARISTIDE VELESCU, proiectant IPROCHIM, București : „Poșta rotundă" (un fel de tribună a microbiștilor) mi-a produs multă bucurie și-i urez viață lungă și un spațiu mai mare. Ca iubitor al fotbalului aș vrea să vă adresez cîteva întrebări :

1. Se știe că eficacitatea unui jucător de fotbal înaintaș se oglindește în numărul de goluri înscrise în partidele de campionat și nu în pasele la colegi, așa zise „decisive". Campionatul golgeterilor la noi are printre frunțași pe Rugiubei și Oblemenco. Dar, în mod cu totul ciudat, nici unul din acești jucători eficace nu numai că nu figurează în echipa națională sau în rezerva ei, dar nici măcar nu sînt „prinși" în vederile viitoare ale selecționerului. Oare de ce ? Mă întreb ce s-ar fi întîmplat la Copenhaga dacă în locul lui Tătaru, Neagu sau Iordănescu ar fi jucat Rugiubei sau Oblemenco ? După umila mea părere, antrenorul Angelo Niculescu, adept neclintit al jocului defensiv și al temporizării, și-a impus stilul și la Copenhaga, unde s-a dus special pentru asta, săvîrșind o imixtiune în atribuțiile antrenorului olimpic Valentin Stănescu, și ale secundului său, Cornel Drăgușin. Oare cînd se va face o cotitură radicală în stilul de joc al echipei noastre naționale ?

2. De ce este mușamalizată comportarea lui Dumitrache din meciul Dinamo—U Cluj ?

3. Sper că sînteți de acord cu mine, că Răducanu, după gafa de la Copenhaga, după cele trei goluri primite la Craiova și două în meciul cu Steaua să fie înlocuit cu Andrei, Adamache, Vidac sau Iordache".

Sînt sincer și vă mărturisesc că eu nu m-aș încumeta să-i chem pe Rugiubei și Oblemenco în prima noastră echipă. Eficacitatea lor în campionat nu este argumentul cel mai concludent. Ei ar trebui însă neapărat folosiți în celelalte loturi, pînă cînd vor reuși să ne convingă. Nu sînt de acord cu dv. nici atunci cînd îi imputați lui Angelo Niculescu înfrîngerea de la Copenhaga. Nu el a impus această formație, ci Valentin Stănescu, și nu temporizarea a fost păcatul nostru cel mai grav acolo, ci slăbiciunile apărării și moliciunea înaintării. În legătură cu Dumitrache, comisia de disciplină v-a dat satisfacție, suspendîndu-l pe șase etape, ceea ce după părerea mea este o gravă greșeală. Am mai spus și altădată că suspendările nu sînt în folosul nimănui, atîta vreme cît toate cluburile din lume folosesc cu succes metoda sancțiunilor materiale. Secarea buzunarului vinovatului poate fi la fel de pedagogică și educativă, ca și scoaterea lui pe tușă. Vă bucură pe dv., că Dumitrache, acest mare talent al fotbalului nostru, va sta degeaba un sezon întreg ?

Sînt de acord că Răducanu face gafe în ultimul timp, dar pentru națională nu avem un alt portar care să ne ofere garanții în meciuri importante, supuse unor mari tensiuni nervoase. Tamango este, la ora actuală, singurul care dă încredere echipei. Trebuie să contăm în continuare pe el.

ȘAH

Meciul Fischer — Petrosian

PARTIDA A 6-A : alb-PETROSIAN, negru- FISCHER 1. Cf3,c5 2.b3, d5 3. Nb2, f6 4.c4, d4 5.d3,e5 6.e3, Ce7 7.Ne2, Cec6 8. Cbd2, Ne7 9.0—0, 0—0 10. e4, a6 11. Ce1, b5, 12. Ng4, N:g4 13. D:g4, Dc8 14.De2, Cd7 15.Cc2, Tb8 16. Tfc1, De8 17. Na3, Nd6 18. Ce1, g6 19.c: b5, a:b5 20. Nb2, Cb6 21. Cef3, Ta8 22.a3, Ca5 23. Dd1, Df7 24. a4, b: a4 25. b: a4, c4. d: c4, Cb: c4 27. C: c4, C: c4 28. De2, C:b2 29. D:b2, Tfb8 30. Da2, NB4 31.D:f7±, R:f7 32. Tc7+, Re6, 33. g4, Nc3 34. Ta2, Tc8 35. T:c8, T:c8 36. a5, Ta8 37. a6, Ta7 38. Rf1, g5 39. Re2, Rd6 40. Rd3, Rc5 41. Cg1,Rb5 (în această poziție partida a fost întreruptă) 42. Ce2, Na5 43. Tb2+, R:a6 44. Tb1, Tc7 45. Tb2, Ne1 46. f3, Ra5 47. Tc2, Tb7 48. Ta2 ±, Rb5 49. Tb2+, Nb4 50. Ta2, Tc7 51. Ta1, Tc8 52. Ta7, Na5 53. Td7, Nb6 54. Td5, Nc5 55. Cc1, Ra4 56. Td7, Nb4 57.Ce2, Rb3 58. Tb7. Ta8 59. T:h7, Ta1 60. C:d4, e: d4 61R: d4, Td1+ 62.Re3, Nc5+ 63, Re2, Th1 64. h4, Rc4 65.h5, Th2+ 66. Re1, Rd3 și albul cedează.

PARTIDA A 7-A : alb-FISCHER, negru-PETROSIAN 1.e4,c5 2.Cf3, e6 3. d4, c:d4 4. C:d4, a6 5. Nd3, Cc6 6. C:c6, b:c6 7. 0—0, d5 8. c4, Cf6 9. c:d5, e: d5 10. e: d5, c:d5 11. Cc3, Ne7 12. Da4+, Dd7 13. Te1, D:a4 14. C:a4, Ne 6 15. Ne3, 0—0 16. Nc5, Tfe8 17. N:e7, T:e7 18.b4, Rf8 19. Cc5, Nc8 20. f3, Tea7 21. Te5, Nd7 22.C: d7±, T: d7 23.Tc1, Td6 24. Tc7, Cd7. 25. Te2, g6 26. Rf2, h5 27. f4, h4 28. Rf3, f5 29. Re3, d4Ă 30. Rd 2, Cb6 31. Tee7, Cd5 32. Tf7±, Re8 33. Tb7, C: f4 34. Nc4 și negru cedează.

• ȘAHURI... INCRUCIȘATE. Problema pe care o propunem spre rezolvare cititorilor noștri a fost distinsă cu premiul întîi la un concurs internațional organizat de revista vest—germană „Schach Echo" în anul 1969.

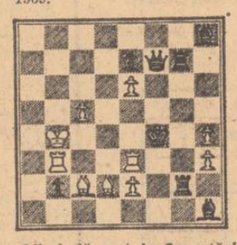

Albul dă mat în 3 mutări

Poziția de control : alb-Rb4, Tb3, Te3, Nc2, Nd2, pioni la c5, d2, d6, h3 și h4 = 10 piese ; negru — Rf4, Df7, Tg2, Tg7, Nh1, Nh8, pioni b2 și e7 = 8 piese.

• SOLUȚIA STUDIULUI „ATENȚIE LA SINUCIGAȘ" 1. Db1 !, Cc6+ ! (pentru a putea obține remiza, negrul încearcă să profite de poziția blocată a propriului rege și, printr-o suită de sacrificii, să ajungă în pat) **2.T:c6, Ta8± 3.R:a8, Db7+ 4. R: b7, Th7± 5.Ng7 !** (acum, pentru a evita poziția de pat, albul este cel ce oferă sacrificii în serie) **5... T:g7+ 6. Tf7, T:f7+ 7. Ce7 !, T:e7± 8. Nd7 ! T: d7 + 9. Tc7 !, T:c7± 10. Ra8** (un comentator al acestui studiu scria că astfel de sacrificii în serie se pot întîlni o dată la o sută de ani...) **10...Ta7+** (dar lupta nu este încă încheiată) **11.Rb8,Tb7+ 12. Rc8** (turnul tot nu poate fi capturat, din cauza patului) **12...Tc7+** (nici negrul nu poate lua regina albă, întrucît albul rămîne cu un cal în plus și poziție cîștigată) **13.Rd8, Td7+ 14. Re8, Te7+ 15. Rf8, Tf7+ 16. Rg8, Tg7+ 17. Rh8, Tg8±** (acum se vede de ce a fost necesar ca la prima mutare albul să joace Db1 și nu Db2, cum au propus unii cititori; la 17... Th7+ se pierde turnul și nu mai există poziția de pat) **18. Rh7, Tg7± 19. Rh6, Tg6+ 20. Rh5, Tg5+ 21. Rh4, Tg4± 22. Rh3, Tg3+ 23. Rh2, Tg2+ 24. Rh1, Th2+ 25. Rg1, Tg2± 26. Rf1, Tf2+ 27. Re1, Te2+ 28. Rd1, Td2± 29. Rc1, Td1+ 30. Rb2 !** și extraordinara călătorie a regelui alb s-a încheiat cu succes, poziția de pat fiind evitată. Studiul a fost compus de A. W. Alexeiev și a fost distins cu premiul întîi la un concurs internațional.

• SOLUȚIA PROBLEMEI DIN NUMĂRUL TRECUT. Din analiza diagramei se poate constata că regele și regina neagră nu se află pe cîmpurile lor inițiale ; regele ar fi trebuit să fie pe e8 și regina pe d8. Pentru a se putea ajunge la o astfel de poziție nu exista decît o singură cale : pionii negri să fi pornit de pe linia a doua. În aceste condiții, albul poate da mat ușor cu calul la c6 sau d6, împotriva celei mai bune apărări negre în patru mutări, iar la răspunsuri oarecari în trei mutări.

C. TABACU

Fără cuvinte

— Tovarășe arbitru, nu-i așa că n-a fost fault ?

Cu și fără... crampoane

27000

de Eftimie IONESCU

...Am călătorit aproape o jumătate de zi, într-un autocar, în spatele fotoliului său. Nu știu dacă a rostit zece cuvinte.

...L-am văzut după victorii mari, care îi scoteau din minți pe cei din jur. El, același : reținut, calm, gînditor.

...L-am surprins coborînd din avion după o înfrîngere-record a echipei lui. Ceilalți nu erau în stare să scoată un cuvînt. El avea forța să măsoare în vorbe puține, dar adevărate și grave, dimensiunile eșecului.

...Cu cîteva zile în urmă, într-un orășel din Polonia, antrenorul adversarilor îl întreba pe antrenorul său dacă el are 27 de ani. Cînd afla că a trecut de 38, rîdea, socotind că este victima unei farse. „Nu glumiți chiar așa cu mine ! Cum, omul ăsta care a făcut sprinturi pe tot terenul, din apărare în atac, omul ăsta se apropie de 40 de ani ? Imposibil !".

...Imposibil ! Așa ziceau și mulți dintre colegii lui de la Politehnica Timișoara, și cîți dintre antrenorii care îl avuseseră ca jucător, cînd au aflat că U.T.A. ar dori să îl determine să revină asupra hotărîrii de a se retrage, pusă chiar în practică pentru un timp, și să vină în prima divizie. În prima divizie, cînd el își făcuse planul să joace, de amuzament, la o echipă de județ ! O glumă, pentru mulți, a adus pe podiumul unui record absolut, un campion al seriozității și al voinței fără margini...

...Că nu face nimic de mîntuială te vei convinge dacă ai răbdarea și curiozitatea să-i urmărești echiparea pentru un meci. Răbdare îți trebuie deoarece operația durează cam o jumătate de oră. Curiozitatea îți va fi însă satisfăcută. Fiindcă el execută mișcările cu atîta convingere, cu atîta scrupulozitate, că te cuprinde o lege prin care toate echipele românești să fie obligate să cîștige ? Să fim alături de echipele noastre și la bine și la rău, să le ajutăm, să le stimulăm, să le ocrotim cînd sînt în dificultate.

Aș dori, de asemeni, ca prin intermediul rubricii dv. să transmit lui Pîrcălab, cu ocazia împlinirii a 30 de ani, pe 5 noiembrie, multe urări de sănătate și mult noroc în confruntarea cu publicul românesc cu ocazia meciului cu Cehoslovacia, deoarece se spune ca va fi și el selecționat. E adevărat ? Noi îl așteptăm cu bucurie".

Povestea cu publicul nostru e veche. Nu avem un fotbal grozav, iar publicul este cel pe care, probabil, acesta îl merită. Spectatorii noștri, nu au învățat încă esențialul : că echipa se încurajează la greu. Un jucător care greșește și e fluierat este de două ori învins. Îmi amintesc de meciurile de la începutul campionatului mondial din 1966. Echipa Angliei juca foarte slab, dar spectatorii n-au jignit-o nici o clipă, au avut răbdare și au fost răsplătiți.

Sînt alături de dumneavoastră cînd transmiteți felicitări marelui fotbalist Ion Pîrcălab. Dacă va fi el chemat în națională ? Ideea a circulat la un moment dat, dar a fost, se pare abandonată. De altfel, echipa noastră este gîndită la ora actuală ca o formație fără extreme. Lucescu, singurul de meserie, joacă și el, adesea pe centru. Se zice că așa ar fi modern.

PICK GERHARD, Cluj : „Mă bucură mult lansarea rubricii „Poșta rotundă", deoarece îmi oferă prilejul de a primi răspuns la următoarele întrebări arzătoare :

1. Cînd se vor pune bazele — așa cum lasă să se înțeleagă Val. Mironescu — ordinului „Conților de Guadalajara" ?

2. Care sînt adevăratele criterii de selecționare în diferitele echipe reprezentative ? Apartenența de un anumit club, buletin de Capitală sau calitatea de senator de drept în echipa națională ?

3. Nu credeți că cu Ghiță, Andrei sau Adamache echipa noastră olimpică n-ar fi capotat la Copenhaga, așa cum a făcut-o cu simpaticul dar cam naivul Răducanu ? Dar cu Dembrovschi-Broșovschi virfuri de atac și cu niște extreme de meserie ca Fl. Dumitrescu, Gyorfi sau Țarălungă ?

Sînt un pensionar în virstă de 63 de ani, care în viața lui a vizionat circa 3 500 de meciuri la Turda, Mediaș, București, Cîmpia Turzii, dar mai ales la Cluj".

Nu știu ce ironie a vrut să facă Valeriu Mironescu cu ordinul „Conților de Guadalajara", dar faptul că echipa cu care am jucat în Mexic se menține în formă nu ne poate decît bucura. Mai ales că, la un moment dat, era s-o pierdem, ceea ce ar fi însemnat o greșeală de neiertat. Am convingerea că tot cu această echipă ne vom face treburile și de aici înainte. Mci mult, merg pînă acolo și spun că omul care nu poate lipsi din echipa care va juca cu Cehoslovacia este Dumitrache, față de care rivalii noștri au o teamă veche și justificată. Pentru asta e nevoie de curajul lui Angelo Niculescu și al Federației. Înaintarea pe care o visez eu ar fi aceasta : Lucescu, Neagu (Dobrin), Dumitrache, Năstase.

În legătură cu criteriile de selecționare nu pot să vă spun nimic nou. Cert este că, dacă ne-am lua după principiul jucătorilor aflați în cea mai bună formă, echipa ar fi lipsită de unitate și armonie. Probabil că antrenorul are și el superstițiile lui, oameni în care crede orbește și care-i poartă noroc. E om și el, de ce să nu-i dăm voie să fie subiectiv ?

În legătură cu Copenhaga, rămîn la vechea mea părere : trebuia să mergem acolo cu aceeași formație cu care am jucat la Helsinki și am fi cîștigat.

DARIE PROCA, București : *De acord cu dv. Cluburile noastre nu știu să-și aleagă nume frumoase, nașii lor sînt lipsiți de inspirație, de umor și poezie.*

MIRCIOIU RADU, București : *Mulțumesc pentru dialogul „Tanța și Costel la fotbal". Am reținut cîteva poante.*

ARISTIDE VELESCU, proiectant IPROCHIM, București : „Poșta rotundă" (un fel de tribună a microbiștilor) mi-a produs multă bucurie și-i urez viață lungă și un spațiu mai mare. Ca iubitor al fotbalului aș vrea să vă adresez cîteva întrebări :

1. Se știe că eficacitatea unui jucător de fotbal înaintaș se oglindește în numărul de goluri înscrise în partidele de campionat și nu în pasele la colegi, așa zise „decisive". Campionatul golgeterilor la noi are printre frunțași pe Rugiubei și Oblemenco. Dar, în mod cu totul ciudat, nici unul din acești jucători eficace nu numai că nu figurează în echipa națională sau în rezerva ei, dar nici măcar nu sînt „prinși" în vederile viitoare ale selecționerului. Oare de ce ? Mă întreb ce s-ar fi întîmplat la Copenhaga dacă în locul lui Tătaru, Neagu sau Iordănescu ar fi jucat Rugiubei sau Oblemenco ? După umila mea părere, antrenorul Angelo Niculescu, adept neclintit al jocului defensiv și al temporizării, și-a impus stilul și la Copenhaga, unde s-a dus special pentru asta, săvîrșind o imixtiune în atribuțiile antrenorului olimpic Valentin Stănescu, și ale secundului său, Cornel Drăgușin. Oare cînd se va face o cotitură radicală în stilul de joc al echipei noastre naționale ?

2. De ce este mușamalizată comportarea lui Dumitrache din meciul Dinamo—U Cluj ?

3. Sper că sînteți de acord cu mine, că Răducanu, după gafa de la Copenhaga, după cele trei goluri primite la Craiova și două în meciul cu Steaua să fie înlocuit cu Andrei, Adamache, Vidac sau Iordache".

Sînt sincer și vă mărturisesc că eu nu m-aș încumeta să-i chem pe Rugiubei și Oblemenco în prima noastră echipă. Eficacitatea lor în campionat nu este argumentul cel mai concludent. Ei ar trebui însă neapărat folosiți în celelalte loturi, pînă cînd vor reuși să ne convingă. Nu sînt de acord cu dv. nici atunci cînd îi imputați lui Angelo Niculescu înfrîngerea de la Copenhaga. Nu el a impus această formație, ci Valentin Stănescu, și nu temporizarea a fost păcatul nostru cel mai grav acolo, ci slăbiciunile apărării și moliciunea înaintării. În legătură cu Dumitrache, comisia de disciplină v-a dat satisfacție, suspendîndu-l pe șase etape, ceea ce după părerea mea este o gravă greșeală. Am mai spus și altădată că suspendările nu sînt în folosul nimănui, atîta vreme cît toate cluburile din lume folosesc cu succes metoda sancțiunilor materiale. Secarea buzunarului vinovatului poate fi la fel de pedagogică și educativă, ca și scoaterea lui pe tușă. Vă bucură pe dv., că Dumitrache, acest mare talent al fotbalului nostru, va sta degeaba un sezon întreg ?

Sînt de acord că Răducanu face gafe în ultimul timp, dar pentru națională nu avem un alt portar care să ne ofere garanții în meciuri importante, supuse unor mari tensiuni nervoase. Tamango este, la ora actuală, singurul care dă încredere echipei. Trebuie să contăm în continuare pe el.

MOZAIC

Dr. BJOERN EKBLOM din Suedia afirmă că a pus la punct un sistem care permite sportivilor să obțină performanțe superioare. După experiențele pe care le-a făcut cu sprijinul voluntar a 12 sportivi, rezultatele par să confirme afirmațiile sale. Este vorba în mod practic de un sistem de autohemoterapie. Sîngele recoltat de la unii sportivi este supus unui tratament după care este reintrodus în venele acelorași sportivi de la care a fost luat. Unii medici s-au declarat însă sceptici în legătură cu aceste experiențe iar alții chiar împotriva lor...

LA LAKE PLACID (S.U.A.) se apropie de sfîrșit lucrările de amenajare a instalațiilor sportive. După cum s-a mai anunțat, în această localitate se vor desfășura, între 25 februarie și 5 martie 1972, Universiada de iarnă, competiție care va reuni studenți sportivi din toate colțurile lumii.

ÎNTÎMPLARE strict autentică care s-a petrecut pe un teren de fotbal din Franța. Meciul între echipele amatoare Villiers-en-Plaine și Saint-Poupain era în plină desfășurare. Brusc, pe teren a apărut un... iepure, care a executat un adevărat slalom printre jucători, a ocolit portarul care a încercat să-l oprească prin... plonjon și cînd era gata să dispară, a apărut și vînătorul care-l urmărea. De data aceasta alicele nu l-au mai ocolit și spectatorii prezenți la meci au putut urmări, vrînd-nevrînd, și încheierea cu succes a acestei originale vînători.

*CRIZĂ în rîndul echipei de fotbal Național (Uruguay). Jucătorii, nemulțumiți de salariile actuale, au declarat că, în cazul în care revendicările lor nu vor fi satisfăcute

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

AGENDA săptămînală

O CIVILIZAȚIE SPIRITUALĂ SUPERIOARĂ

Dezbătut de întregul nostru popor timp de cîteva luni, planul de măsuri elaborat de tovarășul Nicolae Ceaușescu și adoptat de Comitetul Executiv al Comitetului Central al partidului pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii, a făcut obiectul lucrărilor Plenarei Comitetului Central al P.C.R., care s-a desfășurat săptămîna aceasta. După cum se știe, la Plenară a participat un larg activ din aparatul de partid și de stat, al organizațiilor obștești, cadre de conducere din domeniul științei și culturii, oameni de știință și artă, participare care atestă încă o dată normele profund democratice după care se conduce partidul nostru în discutarea, elaborarea și luarea unor hotărîri importante pentru dezvoltarea vieții sociale în patria noastră.

La Plenară, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a prezentat Expunerea cu privire la Programul partidului pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste. Pe marginea expunerii prezentate de secretarul general al partidului au avut loc ample dezbateri, care, la ora cînd aceste rînduri se află sub tipar, continuă să se desfășoare.

De o mare importanță teoretică și practică, expunerea prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenară și publicată de întreaga noastră presă, constituie o amplă analiză științifică a realităților noastre contemporane, cu deosebire în domeniul dezvoltării sociale și al ridicării nivelului de cultură al poporului. Importanța cu totul deosebită a acestei expuneri constă atît în analiza lucidă, bazată pe fapte, a stadiului în care ne aflăm, cît, și mai ales, în perspectiva clară pe care o deschide în fața comuniștilor, a întregului popor, privind drumul pe care-l avem de urmat. Tabloul însuflețitor pe care-l prezintă societatea noastră socialistă în drumul ei impetuos spre un înalt grad de civilizație și cultură ne este zugrăvit de secretarul general al partidului în cifre și fapte care vorbesc de la sine și care sînt de natură să entuziasmeze. Pe bună dreptate, vorbitorul sublinia : „...reiese cu toată claritatea că în anii construcției socialiste, odată cu avîntul puternic al forțelor de producție, s-au înregistrat mari succese în ridicarea nivelului general de cultură al întregului nostru popor. Se poate afirma cu deplin temei că a avut loc o puternică revoluție culturală care prin complexitatea și implicațiile ei ocupă același loc, ca și marile schimbări revoluționare din industrie și agricultură. Dezvoltarea învățămîntului, științei și a întregii activități culturale a exercitat o puternică influență asupra tuturor marilor transformări revoluționare petrecute în țara noastră."

Partidul nostru a considerat întotdeauna că, alături de eliberarea omului de asuprire și exploatare, de asigurarea bunăstării materiale, sarcina socialismului este și de a făuri o civilizație spirituală superioară, prin formarea unui om nou, cu o înaltă conștiință și pregătire culturală și profesională, cu un profil moral-politic înaintat, un om capabil să-și făurească propriul său viitor. „De aceea, activitatea ideologică-educativă, de dezvoltare a conștiinței socialiste, constituie o sarcină permanentă a întregului partid, cere o muncă stăruitoare, plină de răspundere și răbdare — **spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu.** Fără nici o exagerare trebuie spus că însuși viitorul comunist al patriei noastre depinde de dezvoltarea cu succes a acestei munci". **Partidul Comunist Român este purtătorul unei bogate experiențe în organizarea activității ideologice și politice de masă. În mod deosebit, Congresele al IX-lea și al X-lea, precum și Conferința Națională au acordat**

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Proletari din toate țările, uniți-vă !

magazin

ANUL XV — Nr. 735 — Sîmbătă 6 noiembrie 1971 — 8 pagini 1,50 Lei

ÎNCOTRO NE POARTĂ MATEMATICIENII?

Acad. GRIGORE C. MOISIL ne vorbește despre prestigiul școlii românești de matematică în lume, prestigiu susținut în continuare de tînăra generație de matematicieni, despre influența directă pe care o are matematica în economia națională, despre viitorul matematicii.

(Amănunte în pag. a 5-a)

OPȚIUNILE FUNDAMENTALE ALE CINCINALULUI

SEMNIFICAȚIA CELOR 470 MILIARDE

● Un volum de investiții cu 35—50 miliarde lei mai mare decît cifra fixată prin Directivele Congresului al X-lea al partidului ● Eficiența înaltă a investițiilor în actualul cincinal : unui procent de creștere a investițiilor îi corespund 1,37 procente de creștere a venitului național ● Principalul beneficiar al tuturor investițiilor — omul ● O dezvoltare mai accelerată în județele pînă acum mai puțin industrializate.

DE CÎTEVA ZILE, din momentul în care forul suprem al țării, Marea Adunare Națională, a investit cu putere de lege planul cincinal, cifrele și opțiunile acestui vast program de dezvoltare multilaterală a țării fac obiectul unui deosebit interes din partea întregului popor. Lucru pe deplin explicabil dacă ținem seamă de faptul că fiecare dată, fiecare cifră, din planul de dezvoltare economico-socială pe perioada 1971—1975 înfățișează fiecărui cetățean propriul său viitor, mereu mai prosper, organic încadrat în viitorul întregii țări, al întregului popor.

DINTRE CIFRELE ce exprimă eforturile politicii partidului și statului nostru pentru sporirea rapidă a avuției naționale și îmbunătățirea condițiilor de trai ale poporului ne-am oprit asupra celor 470 miliarde de lei, sumă ce reprezintă volumul total al investițiilor din fonduri centralizate de stat. Ne-am propus să demonstrăm că acest uriaș volum de investiții, cu 35—40 miliarde mai mare decît cifra fixată prin Directivele Congresului al X-lea al partidului, — se va resfrînge nemijlocit asupra creșterii nivelului de trai al populației, fie că aceste investiții au drept scop dezvoltarea producției industriale (281,2 miliarde lei), fie creșterea și modernizarea agriculturii (61,4 miliarde lei), fie domenii nemijlocit legate de standardul de viață : construcții de locuințe (14,3 miliarde lei), gospodărire comunală (8,1 miliarde lei) etc.

Paul MARIAN

CONTINUARE ÎN PAG. ②

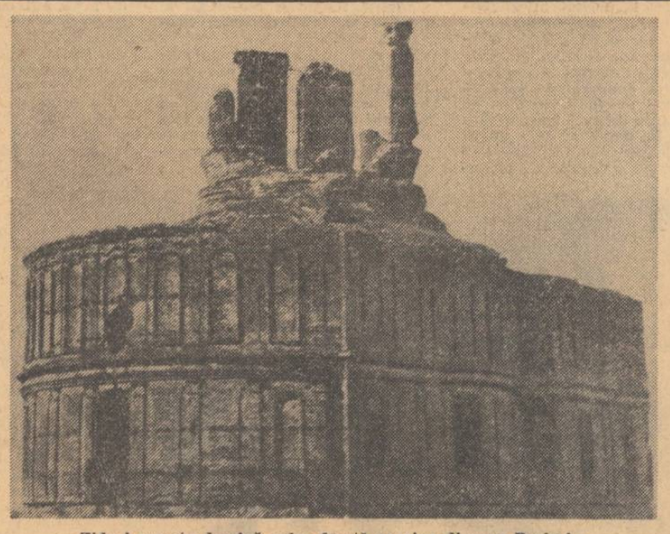

Ziduri semețe domină calea ferată ce vine dinspre Roșiori...

LEGENDARELE RUINE DIN GIULEȘTI

Mai există enigme?

- **Doamna Chiajna ar fi, după legendă, ctitorul celui mai mare lăcaș construit după un plan treflat la București.**
- **Cercetările arheologice duc la concluzia că monumentul ar fi fost ridicat pe vremea lui Alexandru Ipsilanti**
- **O acțiune fantastică în jurul ruinelor, înseilată de Tudor Arghezi.**
- **Fragmente de decor secular găsite pe turlă.**
- **Interesantele amănunte date de cronica Androneștilor și de V. A. Urechiă.**
- **Arheologul Aristide ȘTEFĂNESCU relatează în pagina a șaptea despre rezultatele cercetărilor efectuate.**

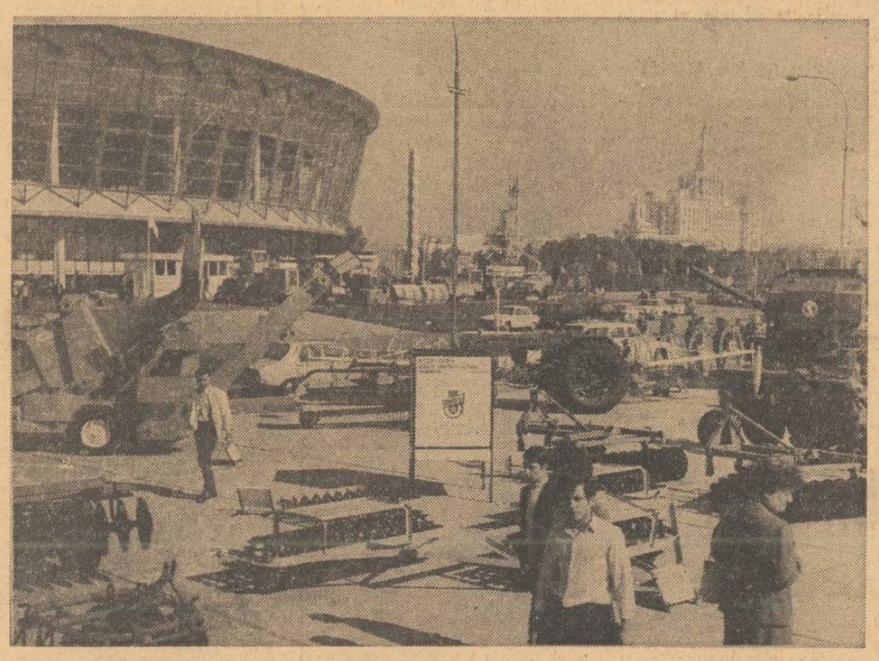

O participare activă și multilaterală a țării noastre la tîrgurile și expozițiile internaționale

ROMÂNIA ÎȘI PREZINTĂ PRODUSELE

- **În ultimul deceniu, în medie 34 prezențe pe an**
- **1971 : participantă la 49 manifestări peste hotare**
- **Medalii de aur, diplome și premii de onoare pentru exponatele și pavilioanele românești**
- **Prezențe tradiționale, prezente în premieră**

(Amănunte în pagina a 2-a)

În pagina a 3-a

Note de călătorie din U. R. S. S.

ZILE ȘI NOPȚI SUB CERUL DONULUI

În pagina a 6-a

CUM VA FI VREMEA ÎN LUNA NOIEMBRIE

Prognoză de Dumitru BACINSCHI

Ce trebuie să facem pentru a ne feri de gripă

POLIȚIA NEW YORKULUI PE BANCA... ACUZĂRII

(Pagina a 3-a)

În pagina a 8-a

RĂBDARE ȘI TUTUN...

de Valeriu MIRONESCU

LA WEMBLEY ÎN AL 110-LEA MINUT

UN DOCUMENT NU NUMAI PORTRETISTIC

O imagine inedită a lui Constantin Brâncuși, și două portative și o însemnare ale compozitorului Dimitrie Cuclin

Amănunte privind imaginea alăturată în pagina a 4-a

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ROMÂNIA ÎȘI PREZINTĂ PRODUSELE

În după-amiaza zilei de 4 septembrie 1971 transmiteam telefonic din Leipzig: **Cu cîteva minute înainte s-a încheiat, aici, la Centrul de presă al tîrgului internațional, conferința de presă organizată de Camera de Comerț a țării noastre cu prilejul participării României la ediția de toamnă a tradiționalului tîrg. Reprezentanților presei din țara gazdă și din numeroase alte țări, li s-au prezentat în acest cadru o bogată paletă de informații. Ei au putut reține astfel că dezvoltarea multilaterală, în ritm rapid, a economiei noastre naționale, transformările structural-calitative care au avut loc în toate sectoarele au asigurat creșterea și diversificarea continuă a schimburilor comerciale ale României cu aproape toate țările lumii...**

— Da, în această toamnă România a participat pentru a 38-a oară la Tîrgul internațional de la Leipzig — ne-a completat ideea **ALEXANDRU MARIUS, director adjunct al Oficiului pentru tîrguri și expoziții din cadrul Camerei de Comerț.** În general se poate afirma că participarea tot mai largă a țării noastre la circuitul de valori materiale pe plan mondial este indeaproape sprijinită de o pre-

O imagine de la recenta manifestare internațională organizată de țara noastră : Expoziția de echipament și utilaj pentru agricultură, industria alimentară și industria de ambalaje

zență din ce în ce mai activă la manifestările economice internaționale. Pentru exemplificare am să încep de la cîteva date deosebit de edificatoare. **Dacă în perioada 1950—1959 România a participat la 95 tîrguri și expoziții internaționale, adică a avut în medie 10 prezențe pe an, în perioada 1960—1970 a fost prezentă la 376 de astfel de manifestări, adică în medie a avut 34 prezențe anual ; în anul 1971 numărul acestor participări s-a ridicat la 49 de manifestări.** Urmărind evoluția participărilor României la tîrguri și expoziții internaționale, se remarcă faptul că dacă la început gama exponatelor era restrînsă, în anii următori, îndeosebi din 1955 și mai ales din 1956, aceasta capătă o mare amploare. Acești ani marchează apariția în pavilioanele românești a unor produse de mare tehnicitate, produse ale puternicei industrii socialiste. În anul 1955 la tîrgul de la New Delhi și în 1956 la cel de la Leipzig, sînt expuse pentru prima dată instalații românești de foraj destinate exportului ; în aceeași perioadă apar la tîrgurile internaționale și primele tractoare românești, ca și o serie de alte noi produse ale celorlalte ramuri industriale.

— După cum se știe, dezvoltarea economiei noastre naționale, diversificarea producției și îmbunătățirea calității mărfurilor au permis orientarea participărilor spre manifestările economice specializate. Ce ne puteți spune în acest sens ?

— Datorită interesului manifestat de ceea ce noi numim publicul „util" — cumpărători, tehnicieni și importatori — pentru a vinde, a cumpăra sau a se confrunta și documenta asupra nivelului tehnic și comercial al produselor, eficiența unor asemenea participări s-a dovedit mult mai ridicată. **În cincinalul precedent, de pildă, în numărul total de participări, expozițiile specializate au deținut o pondere de peste 75 la sută, față de numai 30 la sută în perioada 1961—1965.** De aceea prezența țării noastre la un număr din ce în ce mai mare de expoziții specializate, a fost de natură să ridice prestigiul industriei românești peste hotare. Ea a impus și impune în continuare o continuă preocupare a producției de a se ține la curent cu cererea pieților străine, ca și eforturi stăruitoare de a se ridica capacitatea de concurență a produselor noastre prin reducerea costurilor de producție. Analizînd structura listelor de exponate și modul de prezentare al acestora, se constată în ultimii ani și alte caracteristici demne de reținut. Este vorba mai ales de ponderea din ce în ce mai mare a produselor industriei constructoare de mașini, de tendința de specializare în prezentarea unora din ramurile de producție, de nivelul superior al exponatelor prezentate la tîrguri.

— Ce ar trebui mai ales reținut în legătură cu eficiența participării țării noastre la un număr sporit de tîrguri și expoziții internaționale ?

— În cadrul participărilor la tîrguri, care sînt confruntări comerciale de anvergură, concretizate printr-o exigență deosebită și care au reunit sute de expozanți din zeci de țări ale lumii, mărfurile românești — datorită nivelului lor calitativ — s-au impus tot mai pregnant atenției cercurilor de afaceri și specialiștilor străini care și-au manifestat interesul de a achiziționa mărfurile expuse și de a dezvolta în general schimburile comerciale cu România. Drept urmare, multe dintre exponatele românești au constituit obiectul unor importante aranjamente comerciale de vînzare, fie pentru anul în curs, fie pentru cei viitori. În același timp, calitatea exponatelor, modul de prezentare și concepția modernă de organizare a pavilioanelor și standurilor noastre, au fost apreciate și răsplătite prin numeroase distincții. Medaliile obținute la astfel de manifestări internaționale, ilustrează eficiența participării industriei noastre constructoare de mașini, cît și a celorlalte ramuri. Dintre distincțiile primite în acest an, de pildă, trebuie menționate : la tîrgul de la **Plovdiv**, la cea de a 27-a ediție, **convertizorul de sudură CS-125**, fabricat de Uzina de mașini electrice București, a fost distins cu medaliile de aur pentru performanțe deosebite ; pavilionul nostru la Tîrgul internațional **Salonic** s-a bucurat de multe succes și i s-a acordat **medalia pentru bună prezentare și organizare ;** la **Barcelona** s-a acordat **diploma de onoare** pentru participarea activă, mod de prezentare și organizare ; la **Alger** s-a acordat diplomă și medalie de aur pentru modul de prezentare și organizare ; la **Kinshasa** s-a acordat **Ordinul Zairului** pentru modul de organizare și prezentare al pavilionului ; la **Bruxelles**, la Salonul alimentar și de artă menajeră s-a acordat **Marele premiu de onoare** pentru modul de prezentare și calitatea exponatelor.

Mai trebuie reținut faptul că începînd din anul trecut România a devenit gazda primului său tîrg internațional. **Prima ediție a Tîrgului internațional București s-a desfășurat pe o suprafață de 72 000 mp, din care 52 000 mp teren acoperit și 20 000 mp pe platforme de expunere în aer liber. Aici au expus 780 firme străine din 30 de țări.** Avînd în vedere că tîrgul a fost specializat pe mașini și utilaje, produse electronice și electrotehnice, această ediție a constituit pentru industria noastră constructoare de mașini o excelentă ocazie de prezentare a unor produse complexe, mai greu sau chiar imposibil de expus peste hotare, a prilejuit o mai bună cunoaștere pe piața internațională a unor mașini și utilaje românești. Partenerii străini au apreciat în unanimitate că Tîrgul internațional București, concentrînd forme de înaltă specialitate în domeniul construcțiilor de mașini, a constituit o reușită, fiind un bun prilej de a cunoaște realizările românești în cele mai mici detalii.

Alături de tîrgurile unde participările țării noastre au devenit tradiționale — Leipzig, Poznan, Viena, Milano, Zagreb, Izmir, Salonic, Brno, Plovdiv, Frankfurt, Damasc — în acest an România a fost prezentă pentru prima dată la tîrgurile de la Acra, Dar-Es-Salaam, Nairobi. Pe lîngă acestea în 1971 s-au organizat expoziții proprii naționale la Moscova, Pekin, Düsseldorf, Caracas și Kuala Lumpur. Ca și în anii precedenți, în 1971 ramura preponderentă în participările la tîrgurile și expozițiile internaționale a fost industria constructoare de mașini, deținînd o pondere de 70 la sută din totalul manifestărilor.

Tudor GHEORGHIU

Clepsidra

CEI TREI PABLO

de Constantin VIȘAN

Ar fi putut să fie toreadori, călători pe mări și oceane, pădurari sau conquistadori. Ca strămoșii lor. Au încercat însă în arena artei. Înarmați, în loc de muletă, de pistoale și tunuri, unul cu un simplu arcuș, altul cu o pensulă iar cel de-al treilea cu lira poeziei. Și au cucerit lumea artelor. Pablo Casals și-a dirijat zilele acestea, la Palatul Națiunilor Unite, Cîntecul creat în cinstea aniversării acestui for al popoarelor. Lui Pablo Neruda i-a fost decernat premiul Nobel pentru literatură. Cîntecul de luptă și de bucurie al pădurarului, Il canto general, răsună biruitor în toată lumea. Cel de-al treilea Pablo, la cei 90 de ani ai efervescenței sale creatoare este primit în Palatul regilor picturii. Luvrul se simte onorat că una din sălile sale găzduiește tablourile lui Picasso.

Ca și în cazul uriașului de la Hobița, drumul spre piscurile artei al lui Pablo Ruiz Picasso, născut acum 90 de ani la Malaga, e plin de contradicții derutante. A fost rînd pe rînd romantic, realist, expresionist, cubist. A respectat natura sau a torturat-o, a reprodus aparențele ori le-a transformat în semne abstracte, a neglijat culoarea, a umilit-o dar a și exaltat-o de multe ori, a trecut de la complexul geometric la simplul arabesc, „s-a exprimat, așa cum afirmă un comentator al operei sale, la fel de bine într-o pictură cît un perete de catedrală ca și într-un desen miniatural, schițat în cîteva minute".

Picasso a scandalizat dar a și plăcut, place din ce în ce mai mult, din ce în ce mai multor iubitori de frumos. Sfidînd protestele și prevestirile sumbre, ambițiosul pilot al penelului a continuat să urce pe ciudata sa mașină zburătoare spre domenii considerate inaccesibile. A făcut experiențe cu totul străine opticii tradiționale, a disecat omul, l-a reconstituit după o schemă personală. Nu înjosindu-l așa cum au insinuat unii robi ai șabloanelor, ci sporindu-i complexitatea, oferind privirilor noastre surprinzătoare fațete ale complicatului ansamblu de minuni care este ființa umană.

În ciuda unor aparențe, Picasso a fost mereu legat de viață. N-a creat decît inspirat de realitățile care l-au tulburat adînc. Exemplul cel mai strălucit îl constituie Guernica.

Ce este Guernica?

Pînă în 1937 o modestă localitate a pămîntului basc.

La 26 aprilie, zi de tîrg, a fost incendiată de avioanele aflate în simbria lui Franco. Printre zidurile arse, 2 000 de morți. Toți civili, Picasso, care mai denunțase și în alte ocazii barbaria celui care ordonase să fie bombardat muzeul „Prado", este zguduit pînă în adîncul sufletului de noua monstruozitate. A hotărît să răspundă focului și bombelor fasciste cu flacăra miniei sale cetățenești. Cu armele cele mai temute ale arsenalului său artistic. După o lună de lucru îndîrjit, Picasso arăta mulțimilor venite să viziteze Pavilionul Republicii Spaniole din Expoziția Internațională de la Paris un tablou zguduitor, un formidabil pamflet împotriva atrocităților fasciste, o capodoperă amintind de Breughel și de Goya, dar depășindu-i prin violență, prin realism, cu toate că aparent, pictura lui Picasso calcă toate regulile realismului. Pictorul a arătat atrocitățile tragediei de la Guernica așa cum s-au reflectat ele în conștiința sa. Tăiate, contorsionate, chinuite, formele au căpătat în spațiul tabloului o valoare de simbol. Sălbăticia și nedreptatea actului înfăptuit de aviatorii asasini, într-un oraș în care se aflau numai copii, femei, bătrîni, oameni neînarmați sînt înfățișate prin chipuri înnebunite de spaimă, prin guri care urlă blesteme, printr-o pasăre aprinsă, printr-un cal care nechează de spaimă, prin trupuri omenești strivite de o bestie cu frunte îngustă. Teroarea, disperarea, capătă dimensiuni, tonuri îngrozitoare în alb-negrul dramatic al formelor conturate de revolta marelui pamfletist.

Guernica... Il canto general... Cîntecul păcii... trei manifeste închinate oamenilor, luptei lor pentru libertate... Omenirea răsplătește cu recunoștință arta celor trei bătrîni magnifici : Pablo Casals, Pablo Neruda, Pablo Picasso.

O CIVILIZAȚIE SPIRITUALĂ SUPERIOARĂ

URMARE DIN PAG. 1

o mare însemnătate acestei activități, documentele lor cuprinzînd o mare bogăție de idei și indicații privind dezvoltarea conștiinței socialiste. Planul de măsuri elaborat în iulie anul acesta are la bază tocmai aceste documente de excepțională valoare. Planul de măsuri însuși a făcut obiectul unei ample dezbateri, la care au participat milioane de membri de partid și alți oameni ai muncii, au luat cuvîntul aproape jumătate milion de participanți și s-au făcut zeci de mii de propuneri. Toate acestea constituie o dovadă dintre cele mai elocvente a preocupării poporului nostru pentru această sferă de probleme, a adeziunii maselor față de tezele elaborate de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Pe drept cuvînt se poate spune că programul de educație socialistă cuprins în documentele din iulie este considerat de întregul popor drept o cerință imperioasă a etapei actuale, a dezvoltării ascendente a societății românești.

De o mare forță de convingere și, în același timp, de o mare putere emoțională sînt cuvintele prin care secretarul general al partidului definește spiritul creator care trebuie să fie propriu fiecărui comunist în interpretarea, prin prizma învățăturii marxist-leniniste, a fenomenelor noi care apar în viața socială. Accentul pus pe cunoaștere, pe studiul atent al fenomenelor sociale, pe necesitatea de a depista ceea ce este nou și de a-i crea condiții de promovare, constituie, de asemenea, alături de altele, o contribuție de seamă a secretarului general al partidului nostru la elucidarea unor probleme de mare actualitate, cum ar fi, de pildă, cea a contradicțiilor ce pot apărea în societatea socialistă. „Este deci necesar — **spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu** — nu să afirmăm că în socialism nu pot fi contradicții ci — recunoscînd existența lor — să acționăm pentru a le înțelege, să stabilim cele mai potrivite căi în vederea soluționării lor în mod conștient, în concordanță cu interesele făuririi societății socialiste".

De altfel, ideea necesității lărgirii orizontului de cunoaștere al maselor, ca o condiție a dezvoltării și perfecționării continue a democrației socialiste, constituie obiectul unui alt important capitol al acestei expuneri-program. Precizînd rolul științei în formarea unei concepții înaintate, în întărirea conștiinței socialiste, expunerea precizează cadrul general al dezvoltării, în continuare, a științei, cercetării științifice, înarmării tineretului și a tuturor oamenilor muncii cu noile descoperiri în toate domeniile de activitate. „...formarea unei concepții înaintate despre viață nu se poate realiza fără cunoașterea cuceririlor științei, începînd cu apariția vieții pe pămînt, întregul proces de formare al omului, de dezvoltare a societății și a diferitelor concepții filozofice și terminînd cu noile descoperiri ale științei moderne" — **spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu.**

Problemele creației literar-artistice au fost îndelung dezbătute în ultimele luni. Se poate spune că tot ce are mai bun literatura și arta noastră a aderat fără rezerve la tezele formulate în iulie de secretarul general al partidului. Expunerea la Plenară cuprinde cuvinte calde adresate creatorilor de toate genurile, cuvinte de îndemn menite să ridice creația românească pe noi înălțimi : „Omul, constructor al socialismului, să se poată regăsi în aceste lucrări de artă, să-și descopere și defectele, dar și trăsăturile nobile ! Nu avem nevoie de o artă care să poleiască cu aur realitățile, dar nu avem nevoie nici de o artă care să acopere cu noroi sau smoală aceste realități ; avem nevoie de o artă care să fie sufletul din sufletul poporului, să redea și greul și bucuria și visurile spre viitor ale oamenilor muncii, o artă izvorîtă din realitățile națiunii noastre, profund umanistă".

Principiile eticii și echității socialiste, ale educației prin muncă sînt definite în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu formulări care conturează în chip magistral înfățișarea morală a comunistului, a cetățeanului patriei noastre socialiste. Un adevărat cod al comportării partinice și civice se desprinde din rîndurile Expunerii, cod care scoate în lumină frumusețea spirituală a constructorului socialismului și comunismului, ideal de viață pe care, așa cum s-a văzut din dezbaterile desfășurate în ultimele luni, poporul nostru întreg și-l însușește.

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara Comitetului Central, din care n-am putut în aceste rînduri decît extrage cîteva idei, cuprinde un luminos și vast program de acțiune, a cărui realizare are o importanță vitală pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Ea este pătrunsă de la un capăt la altul de un fierbinte patriotism, de grija fără margini, caracteristică partidului nostru, conducerii sale și secretarului general, pentru destinele României și ale poporului nostru, de răspunderea istorică pe care și-a asumat-o partidul, de forță conducătoare a societății românești.

SEMNIFICAȚIA CELOR 470 MILIARDE

URMARE DIN PAG. 1

O PRIMĂ IDEIE care rezultă din analiza volumului de investiții, este cea a eficienței economice ridicate a investițiilor prevăzute în actualul cincinal. Datele de mai jos, sînt, în acest sens, edificatoare.

Iată în primul rînd, ritmul de creștere a volumului investițiilor în ultimile cincinale :

1951—1955 = 100	1956—1960 = 163
1956—1960 = 100	1961—1965 = 198
1951—1965 = 100	1966—1970 = 162
1966—1970 = 100	1971—1975 = 163

DECI, cu excepția cincinalului 1961—1965, ritmul de creștere a volumului de investiții a fost în general constant. Cum evoluează însă în acest timp venitul național ?

1955 = 100	1960 = 140
1960 = 100	1965 = 154
1965 = 100	1970 = 145
1970 = 100	1975 = 182

COMPARÎND cele două tabele constatăm că în cincinalul 1956—1960 unui procent de creștere a investițiilor îi corespund 0,64 procente de creștere a venitului național, în cel următor (1961—1965) 0,56 procente, în cincinalul 1966—1970, 0,73 procente iar în actualul cincinal 1,37 procente de creștere a venitului național.

IATĂ cum comentează **conf. dr. I. Blaga** aceste procente : „Cu excepția intervalului 1961—1965, eficiența globală a investițiilor a sporit continuu, în actualul cincinal prevăzîndu-se o creștere excepțională. Aceasta se explică prin mai multe motive. Primul motiv este, fără îndoială, legat de amplificarea posibilităților oferite de actuala revoluție tehnico-științifică (în comparație chiar cu situația de acum 10—15 ani). Un alt motiv îl constituie îmbunătățirea repartizării pe ramuri a investițiilor, respectiv creșterea ponderii investițiilor în ramurile care oferă cea mai înaltă eficiență".

O ASEMENEA excepțională creștere a eficienței investițiilor are, așa cum s-a văzut, o înrîurire directă asupra sporului rapid al avuției naționale și implicit asupra creșterii nivelului de trai al întregului popor. Întrînd, chiar sumar în structura investițiilor pe ramuri economice, avem în mod și mai pregnant imaginea influențelor favorabile pe care investițiile le vor avea asupra fiecărui cetățean al țării.

CHIMIA, ramura cea mai dinamică a industriei noastre, de pildă, pare multora cu un profil îndepărtat de ceea ce numim îndeobște bunuri de consum. Dar din cele peste 300 de instalații noi ce se vor realiza în acest cincinal aproape o treime sînt destinate construirii unor mari unități producătoare de îngrășăminte, antidăunători și biostimulatori și deci creșterii cantității de produse agrozootehnice puse la îndemîna populației. Să nu uităm că la nivelul anului 1975 agricultura noastră va folosi 200 kg îngrășăminte substanță activă la ha, consum egal cu cel al țărilor cu o agricultură dezvoltată intensiv. După cum ar fi util să amintim, că o bună parte din investițiile prevăzute în industria chimică sînt menite să lărgească gama produselor din fibre artificiale și mase plastice, atît de mult solicitate de consumatori.

SAU O ALTĂ RAMURĂ a industriei grele, de asemenea aparent îndepărtată de nevoile de trai ale populației : construcțiile de mașini. Lăsînd la o parte faptul că pînă și producția de mașini-unelte se finalizează pînă la urmă în bunuri de consum, să menționăm două căi esențiale prin care investițiile din industria construcțiilor de mașini influențează direct standardul de viață al populației. Prima : faptul că din cele 45 întreprinderi noi, 29 urmează a se construi în localități unde această ramură a industriei nu este încă reprezentată (la sfîrșitul cincinalului întreprinderi constructoare de mașini vor exista în 37 de județe). Aceasta înseamnă noi locuri de muncă, de o tehnicitate ridicată, pentru localnici, înseamnă implicit un suflu înnoitor al urbanizării, cu toate caracteristicile acestea : mai multe locuințe, școli, așezăminte culturale sociale. A doua cale : un procent important al investițiilor se îndreaptă spre creșterea cantitativă și calitativă precum și spre diversificarea producției unor bunuri de folosință îndelungată, de la televizoare la frigidere, de la mașini electrice de uz casnic la aparate de radio. Ca să nu mai vorbim, bunăoară, de faptul că sporirea producției de material rulant pentru căile ferate, de autovehicule de toate tipurile, va influența favorabil un alt domeniu în care masa de cetățeni este larg interesată : transporturile de mărfuri și de călători.

TRECÎND LA UN ALT SECTOR din grupa A, la cel al materialelor de construcții, vom vedea că și aici lucrările de investiții duc, pe diferite planuri, la creșterea standardului de viață al populației. Într-adevăr cele 174 noi capacități de producție ce se vor realiza în acest sector vor contribui în mare măsură la obținerea a peste 400 sortimente de materiale de construcții moderne (cimenturi superioare, elemente ceramice cu un finisaj ridicat, articole din sticlă și mase plastice etc.) care vor fi destinate și ridicării confortului în viitoarele locuințe și construcții social-culturale de care vor beneficia cetățenii.

O ÎNRÎURIRE BINEFACATOARE o va avea asupra întregului popor politica de investiții a partidului și statului nostru și prin tot mai buna repartizare a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării. Acest fapt rezultă din ritmul mai accentuat al investițiilor în județele mai puțin dezvoltate. Consecințe ? Atragerea spre îndeletniciri productive a unui mare număr de oameni, dezvoltarea urbanistică și edilitară a localităților ce intră în orbita industrializării. Iată cîteva exemple :

VASLUI. Prin efectuarea unor lucrări de investiții valorînd 5,4 miliarde lei (de 2,5 ori mai mult decît în cincinalul trecut) se va asigura dezvoltarea economică a unor noi localități. 3 000 muncitori calificați se vor adăuga celor existenți.

SALAJ. În acest județ, pînă de curînd aproape complet lipsit de industrie, creșterea de 2,2 ori a volumului de investiții va asigura în 1975 o producție de peste trei ori mai mare decît în 1970.

TULCEA. Investiții de 3 ori mai mari decît în ultimul cincinal vor asigura o producție cu 3,4 ori superioară. În afară de industria aluminei, nou creată, mari creșteri se vor înregistra în industria bunurilor de consum.

ȘI ENUMERAREA AR PUTEA CONTINUA cu cifre la fel de semnificative din alte județe în plină dezvoltare de la Harghita la Botoșani, de la Covasna la Alba, de la Teleorman la Olt. Peste tot cele 470 miliarde lei investiții, cîte 23 500 lei pentru fiecare locuitor al țării, vor aduce prefaceri remarcabile în peisajul economic și social al patriei în viața fiecărui om. Iată motive temeinice ca toți oamenii muncii să-și facă un merit din a contribui cît mai activ la realizarea deplină, alături de toți ceilalți indicatori ai cincinalului, a planului de investiții, mijloc eficient de atingere a marelui obiectiv urmărit de întregul popor : construirea societății socialiste multilateral dezvoltată.

Paul MARIAN

Contemporani cu noi

Să înveți a visa... imposibilul

Replica fusese rostită cu un zîmbet discret pe obraz și cu o nuanță de regret în ton : „Tare mi-e teamă că voi rămîne singurul inventator din familie !"

— Ați visat să vă transmiteți pasiunea de inventator ?

— *Am visat totdeauna cîte ceva. Continui să visez.*

— Visarea este o parte intrinsecă a acestei pasiuni ?

— *E o parte esențială. Ca să inventezi, trebuie să înveți întîi să visezi. Așa începe orice descoperire.*

— La ce ?

— *La imposibil, la ceea ce rămîne după ce dai la o parte toate soluțiile cunoscute într-un domeniu sau altul de activitate.*

— Și după vis ?

— *Să înveți să pui de acord mica ta îndrăzneală de a visa imposibilul — ceea ce pare deocamdată, imposibil — cu realitatea.*

— Ce este mai greu, să visezi sau să muncești pentru a materializa visul ?

— *Totul e greu și cu atît mai atrăgător. Și visul și materializarea lui presupun cunoștințe temeinice de specialitate, cultură generală, sete pentru informare, voință de a căuta, îndrăzneală, ambiție de a reuși.*

— Iar cînd toate acestea duc la reușită ?

— *O satisfacție de moment și apoi imboldul de a căuta. Mai departe. Altceva. Tot imposibil pentru moment.*

— Eșecurile vă sperie ?

— *Nu cred că mă sperie. Știu însă că am puterea de a le accepta și de a le depăși.*

*

Un om, un cunoscut inventator timișorean, conf. dr. ing. DAN TEODORESCU îmi vorbește, după 20 de ani de muncă, reprezentată de fapt, printre altele, și în 40 de brevete de invenții, despre obiceiul, datoria de a visa la teorii, aparate, mașini noi, cu entuziasmul adolescenței, a acelor ani din liceu cînd se visa fizician fiindcă îi reușiseră cîteva experimente, cu îndrăzneală, aceeași îndrăzneală tinerească de la prima invenție, dar și cu o pondere de maturitate pe care a cîștigat-o, o dată cu trecerea anilor. E un inventator foarte cunoscut, un autor citit în țară și în străinătate, un inginer plin de ingeniozitate în fabrica „Electromotor", unde lucrează, un dascăl apreciat. În fața mea stă un om fermecător, modest, discutînd cu aprindere și cu interes despre meserie, despre menirea omului de știință, a profesorului, a tineretului. Un om care știe într-adevăr să viseze, să transmită căldură, cutezanță, siguranță, încredere.

Conf. dr. ing. Dan Teodorescu

Mă gîndesc la toate acestea în timp ce-mi povestește despre prima lui invenție.

— Apreciat acum, gestul de atunci a fost o bravadă. Lucram la un institut de proiectări din București. Auzisem că era nevoie de o mașină nouă care să echilibreze micromotoarele și declarasem sentențios : O fac în șase luni ! Am plecat la Timișoara, la „Electromotor", unde am rămas apoi, mi s-au dat doi colaboratori, cu care lucrez și acum, dar după șase luni eram departe de a mă ține de promisiune. Am perseverat, îndîrjit de obstacolele și de faptul că timpul îmi contrazisese siguranța. Am realizat prima mașină de echilibrat. A fost primul brevet de inventator...

— *Au urmat multe alte brevete, ați avut și un premiu de stat, au urmat publicații... La ce lucrați acum ? Vă dați seama că e o întrebare absolut necesară.*

— Știu. De altfel, dorința acerbă de a fi mereu în actualitate, de a lucra pentru ceea ce este necesar acum, în fabrică, în industrie, este un scop vital. Deocamdată însă, sînt mai mult inginer decît inventator.

— *E curios ceea ce spuneți, fiindcă noțiunile nu se exclud.*

— Nu, bineînțeles. Dar mă refer la faptul că sînt într-o perioadă cînd servomotorul brevetat la noi în țară precum și în alte țări ca Statele Unite, Anglia, Japonia, R.F. a Germaniei, Elveția, Suedia etc. a început să fie executat în producție de serie la „Electromotor".

— *La ce servește ?*

— La instalații de climatizare, condiționarea aerului, cu aplicări în multe sectoare de activitate. Va deveni produs de export. E o obligație în plus, nu ?

— *Munca de conferențiar universitar la facultatea de automatică, vă cere alte eforturi. Totuși n-ați părăsit-o.*

— Adevărul este că mă pasionează deopotrivă cu dragostea pentru invenție.

— *Pentru posibilitatea de a transmite flacăra aceasta ?*

— Pentru puterea de a aprinde scînteia de talent, de abnegație de îndrăzneală în tinerii la care o descoperi.

— *Descoperirea și formarea unor talente tinere vă vor consola pentru regretul exprimat de a fi singurul inventator în familie ?*

— Sigur. *Zîmbetul, mereu prezent se transformă într-un rîs molipsitor. Și continuă :* Să nu luați afirmația chiar în serios. Am două fetițe, le iubesc foarte mult și dacă nu voi transmite în familie acest dar, nu sînt și nu voi fi mai puțin mîndru de a forma tineri care să iubească „meseria" de inventator.

— *Poate vor moșteni alte înclinații ale dv. De pildă...*

— Plăcerea și necesitatea de a asculta muzică simfonică sau de a citi literatură.

— *Vi se întîmplă să visați la probleme de tehnică, ascultînd muzică simfonică ?*

— Chiar foarte des. E oare o curiozitate ?

— *De fel. Aș putea să vă întreb cu ce simfonii se asociază o invenție sau alta. Cred c-ar fi însă, o pretenție prea mare...*

— Nici nu v-aș putea spune. Fiindcă la o invenție, visezi mult timp și tot mult timp verifici teoretic și practic dacă visul despre ceva imposibil — mă repet, dar o fac intenționat, — devine posibil. Iar în toată această perioadă poți asculta multă muzică simfonică.

Lucia MANOLESCU

Din vorbă în vorbă

de Ion ȚUGUI

MIHĂILESCU CORNELIU, Bacău : Într-adevăr, multe ați pătimit **„călătorind o noapte prin București"...**

Vă bizuiați pe bunele oficii de gazdă ale unui fost coleg — dar era plecat în concediu la Brăila, apoi pe ospitalitatea unui fost prieten — dar ora era prea înaintată. Și, ați început să colindați pe la hoteluri. Peste tot, același răspuns : **„Nu avem nici o cameră liberă".** Sistemul „eficace", de obținere a unei camere, aflat de dv. prea tîrziu, merită a fi transcris, pe cuvînt de onoare : **„Eu trebuia să tratez la hotel cu plasatorul de bagaje sau cu ușierul care îți spunea „vino cu mine", îi dădeai partea lui și aveai cameră în funcție de „partea" dată, apoi el îți aducea chitanță și forma legală ca să poți ocupa o cameră la hotel".** Ingenioasă complicitate ! În cele din urmă — neprocedînd ca mai sus — v-ați hotărît să vă întoarceți la Bacău. V-ați dus deci la gară, n-ați găsit bilet de tren și v-ați retras într-o sală de așteptare (cl. I) **„unde neavînd bilet, nu mi s-a permis să intru".** Ați mai făcut plimbări pe peron, apoi sfîrșit de oboseală ați intrat — tot fără bilet — în altă sală de așteptare (cl. a II-a), **„pînă ce se vor elibera bilete la accelaratul de 5,05".** Aici, v-ați trezit bătut pe umăr **„de patru ceferiști, care m-au luat, și pînă la urmă m-au acuzat de contravenție",** pe care ați și plătit-o. Ați părăsit și gara, și ați ajuns la aeroportul Băneasa, (minia dv. are acum alt motiv) : **„unde am stat aproape patru ore, fără ca cineva să mă întrebe ce caut acolo"...**

Punem punct aici. În legătură cu amicii — ghinion ; în legătură cu hotelurile și hotelierii — trebuie văzut dacă așa stau lucrurile ; în legătură cu sălile de așteptare de la gară — dreptatea este de partea ceferiștilor (nu aveați bilet de călătorie) ; în legătură cu aeroportul Băneasa — așa-i obiceiul, nimeni nu întreabă pe nimeni de ce așteaptă, iar cel ce solicită ceva, nu se exprimă — cum ați făcut dv. — prin tăcere...

În fine, „viziunea" sumbră cu care v-ați întors la Bacău nu este motivată, căci prea aduce a supărare pe toată pădurea, din pricina unei crengi în care v-ați împiedicat...

■

SONIA B., Ialomița : Nu ne-am gîndit nici o clipă să vă descurajăm. Spuneam doar că o mare pasiune — în cazul dv. pasiunea pentru scris, căreia vreți să-i jertfiți totul — încă neacoperită de pilde concludente, în stare să ne înfrăcăreze pe noi, cititorii dv., poate să vă fie păgubitoare. Alergînd după himere, veți abandona alte lucruri serioase, la fel de serioase ca scrisul. Acele **alte lucruri** poate că vă vor realiza profesional, poate că pentru ele aveți mai multă chemare. Dar, să nu lungim vorba. Acum avem în față un text literar semnat de dv. L-am citit și recitit, și iată ce aflăm că scrieți : **„Bărbatul își urmă calea pășind legănat ca o rață cu aparentă liniște"...** Bietul bărbat ! De la el, la **„rața cu aparentă liniște"**, este o cărare pe care numai talent nu crește. Și încă nu ne pierdem nădejdea. Ne-am spus că-i vorba de-o scăpare de condei, ori de o comparație neselectată încă, „plasticizarea" mișcării lipindu-se ca nuca de perete. Mergem mai departe : **„Nu părea că minte, dar ochii aceia în care nu se putea citi nimic, alunga toată încrederea pe care întreaga ființă o degaja"...** Vasăzică, niște ochi în care nu se poate citi nimic, alungă încrederea pe care o degajă întreaga ființă. Să zicem că se poate, dar dacă avem în vedere că restul ființei degaja încredere, și numai ochii **alunga** în loc de **alungau**, apoi cam pe-aici stă și scepticismul nostru. După ce veți pune ordine în „logica fabulației" și mai ales în cele ce țin de gramatică, vom lua în seamă și restul textului...

■

După Focșani, Roman și încă vreo cîteva orașe, aflăm că nici ceasurile din Timișoara nu merg bine. De data aceasta, **GH. I. COSOVEANU** imortalizează situația în vers :

„Cu-ale noastre ceasuri e un haos,
Unul greu se mișcă, altu-aleargă,
Sînt cu dibăcie așa puse
Că merg nu știu după cîte fuse...

E Banatul fruntea de la frunte
Chiar cînd lucrurile-s mai mărunte
Numai ceasurile-s o problemă
Ce pe toți îi pune în dilemă...

Sînt numai profesor pensionar !
Ce n-aș da să fiu ceasornicar,
Sau măcar ceasornicar adjunct
Ceasurile să le pun la punct"...

Ei da. Ar fi o treabă. Dar pentru că nu sînteți nici măcar ceasornicar adjunct, sperăm ca stihurile dv. să țină loc de... ceasornicar, pînă cînd cei calificați își vor răscoli mîndria de meseriași.

■

DANIEL DRAGOMIRESCU cu comuna Vărăști, Ilfov : **Surpriza este plăcută, scrisul convingător. Dacă veți ști să vă grăbiți... încet, condeiul dv. s-ar putea să aștearnă pe albul hîrtiei și un nume pe care îl vom rosti cu plăcere.**

Talent aveți, rămîne de văzut ce veți face cu el...

PE FIRUL EVENIMENTELOR

G. M. T.

de Nicolae LUPU

Nici nu s-a risipit bine euforia mic-europeană determinată de votul pro-comunitar din parlamentul britanic, care a culminat cu focuri și jocuri de lumini aprinse noaptea de o parte și de alta a Canalului Minecii pe falezele de la Dover și Calais, că a început din nou jocul calculelor în legătură cu perspectivele „ancorării" Angliei la „continentul" celor șase. Se pare că treaba nu e terminată pentru că deputații englezi urmează abia să adopte textele concrete ale legislației aderării în condițiile în care opoziția în opinia publică este majoritară. Un deputat conservator care a votat favorabil a declarat că divergențele monetare și evoluția situației economice în sînul Pieței comune fac ca „mariajul" să nu fie chiar atît de strălucit cum conta înainte. „E ca și cum ne-am însura — a spus el — cu o logodnică ce și-a pierdut o mare parte din frumusețea și atractivitatea inițiale". Dar pentru că sîntem în domeniul butadelor nu putem trece cu vederea replica unui ziarist francez. El evocă un film în care un cartier din Londra își proclamă într-o bună zi independența și dorința de a face parte din ducatul francez Burgogne. După îndelungi tratative cartierul renunță la veleitățile sale continentale și se realipește la Londra-mamă. Exact în acel moment, vremea pînă atunci frumoasă la fel ca cea din Bourgogne se strică și începe să plouă ca... in Anglia. Ziaristul francez vrea să spună că chiar dacă logodnica nu mai e așa cum știa mirele, cel puțin vremea poate se va schimba odată cu „ancorarea" Angliei la continent. Adică mai mult soare și mai puțină ploaie și ceață. Sîntem convinși că dacă englezii ar putea da crezare acestui argument nu s-ar mai uita nici la preț, nici la alte dezavantaje. S-ar îngrămădi cu toții buluc la... soarele Pieței comune.

Dar poate pentru că își dau seama că orice ar face ei sînt condamnați la ceață și ploaie, englezii, exact a doua zi după votul procomunitar din Camera Comunelor, conform unei hotărîri tot a parlamentului, au trecut din nou — pentru cinci luni pe an — la altă oră decît cea vest-europeană, la ora Greenwich (G.M.T.), denumită și ora insulară, cu 60 de minute întîrziere față de majoritatea capitalelor vest-europene. Asta înseamnă nu numai că englezii își vor potrivi altfel ceasurile decît viitorii parteneri din Piața comună. După cum arată „France Presse" „reintoarcerea la ora Greenwich reprezintă un mare handicap pentru contactele de afaceri între Marea Britanie și Europa Occidentală". Un motiv în plus să se pună întrebarea dacă mult trîmbițata „ancorare" nu reprezintă decît o simplă escală înainte ca vaporul englez să pornească din nou pe zbuciumatul itinerariu hamletian între continent și spațiile nedefinite ale oceanelor imperiale în timp ce bătrînul Big Ben va continua să numere în ceață scurgerea timpului după fusul meridianului Greenwich.

POLIȚIA NEW YORKULUI PE BANCA... ACUZĂRII

- Audierile Comisiei Knapp
- Dezvăluirile unui polițist cu 14 ani vechime în serviciu
- Loterii clandestine la... colțul străzii
- Arestări de formă, pentru „impresionarea șefilor"
- Merele rele, merele bune și... corupția

— Cîți detectivi din oraș primesc mită?

— După cîte știu eu, toți!

Răspunsul prompt rostit fără cea mai mică ezitare sau tresărire, stîrnește rumoare în sală. Cel ce afirmă atît de categoric că întreaga poliție metropolitană este atinsă de morbul corupției nu e un oarecare: William Phillips lucrează de 14 ani în rîndurile forțelor polițienești ale New Yorkului. Cadrul în care face el astfel de declarații „incendiare" este, de asemenea, deosebit: în prima audiere publică a Comisiei de anchetă instituită acum un an și jumătate de primarul John Lindsay, pentru a investiga moravurile poliției din metropolă.

— N-am cunoscut niciodată un agent în civil care să rămînă mai mult de două luni în post și să nu fie „pe pad" (a fi pe pad înseamnă, în jargon, a primi mită; în cursul întregii sale depoziții, Phillips a utilizat asemenea termeni al căror sens, necunoscîndu-l, președintele Comisiei a cerut în repetate rînduri să-i fie ... tradus).

Evident, prin declarațiile sale Phillips se autoacuză. Dacă absolut toți iau mită, înseamnă că nici el nu a făcut excepție. De altfel, nici nu încearcă să se disculpe. Comisia Knapp — după numele avocatului Percy Whitman Knapp, însărcinat să conducă ancheta — și-a început activitatea într-o manieră mai puțin ortodoxă. Ea a depistat cîteva agenți care luau mită și i-a obligat să devină colaboratori ai ei. Pe William Phillips l-au prins în flagrant delict de primire a cîtorva mii de dolari de la o olandeză de 28 de ani care conducea un bordel în Manhattan. Între a fi tradus în fața justiției și a deveni agent secret al Comisiei Knapp în cadrul poliției, Phillips a ales a doua cale...

— Dacă un agent nu este „adecuat" pentru acest gen de treabă, atunci el este transferat, continuă Phillips depoziția sa. **Prima dată cînd am fost trimis ca agent în civil în Harlem am primit misiunea să urmăresc niște tipi care operau cu „numbers game"** (o loterie ilegală organizată pe la colțuri de străzi — N.R.). **Cînd am sosit împreună cu alți colegi la fața locului, operatorul ne-a urat bun sosit și ne-a întrebat dacă 20 de dolari pe zi va fi suficient. Atîta primiseră și predecesorii noștri. Operatorul a adăugat că și față de ofițerii noștri se manifestă grijă. Oferta a fost acceptată, la fel ca și a altor operatori de „numbers game". Fiecărui polițist îi reveneau cîteva sute de dolari pe lună...**

Scandalul cu privire la corupția din rîndurile „cop"-ilor („cop" este una din denumirile date polițistului american) a izbucnit în aprilie 1970. Un ziarist de la „New York Times" publicase atunci o anchetă care a stîrnit o vîlvă deosebită. După cum dezvăluise reporterul ziarului, bookmakerii plăteau în mod regulat polițiștilor șperțuri între 1 200 și 1 400 dolari lunar, după randamentul afacerilor lor. Agenții loteriilor clandestine din New York plăteau, la rîndul lor, poliției între 1 și 15 (!) milioane dolari pe an. Lista sectoarelor de unde „cop"-ii primeau mită cuprindea pe antreprenorii șantierelor de construcții, patronii caselor de toleranță etc. Aceste relatări de presă l-au determinat pe primarul metropolei să instituie comisia de anchetă condusă de Knapp...

— În timpul celor șase luni cît am lucrat în Harlem am primit 6 000 de dolari. 14 din cei 16 membri ai echipei în care lucram luau șperțuri de la început. Ceilalți doi au început să ia și ei după o săptămînă...

Seful poliției newyorkeze a dat o declarație oficială imediat după transmiterea mărturiei lui Phillips, anunțînd că a fost ordonată o anchetă și că vor fi luate neîntîrziat măsuri împotriva celor găsiți vinovați. Chiar în ziua următoare, fără nici un fel de referință însă la dezbaterile din Comisia Knapp, prefectul Patrick Murphy a semnat 338 de transferări și în rîndurile agenților de poliție. Într-o conferință de presă, Murphy a negat că toată poliția ar fi fost coruptă. El a trebuit însă să recunoască că în scurtul timp care a trecut de cînd a devenit șef al poliției New Yorkului a luat un mare număr de măsuri cu caracter disciplinar încă înainte de audierile publice ale Comisiei. Între altele, el a cerut unui număr de 334 de angajați ai poliției (din cei 32 000) să justifice sursa conturilor lor în bancă și a veniturilor din care și-au luat locuințe de vacanță. Unii comentatori au notat sarcastici că Murphy ar vrea să demonstreze că între mere bune se găsesc întotdeauna și cîteva stricate, în timp ce după audierile din Comisia Knapp, se pare că între fructele putrede ale „cop"-ilor este greu să mai găsești și vreunul bun...

— De la traficanții de droguri n-am luat mită, declară mai departe Phillips. **E o lege nescrisă să ne ferim de asta...**

Dar această lege nescrisă nu a fost respectată de toți polițiștii metropolei. O comisie formată de guvernatorul statului New York, Nelson Rockefeller, a denunțat în luna aprilie a acestui an practica coruperii polițiștilor de către contrabandiștii de stupefiante. David Burnham, reporterul de la „New York Times" care a publicat anul trecut ancheta-bombă cu privire la corupție, a dezvăluit la 7 octombrie 1971, în același ziar, că au fost obținute dovezi precise cu privire la faptul că o bandă de traficanți de narcotice din Brooklin a plătit unor polițiști newyorkezi 25 000 dolari pentru a ajuta pe unii negustori de droguri să nu fie arestați... Practica nu e izolată și se răspîndește, scrie Burnham. La puțin timp după apariția articolului din „New York Times", Patrick Murphy a anunțat că în cadrele poliției au fost operate 45 de arestări în legătură cu luarea de șperțuri.

— Uneori, i-am arestat pe cei ce dădeau mită. Dar era o arestare de formă, aranjată pentru a-i impresiona pe șefi. Probele aduse erau în mod deliberat insuficiente, pentru ca cei acuzați să fie ulterior achitați din lipsă de probe.

Audierile din Comisia Knapp au fost televizate și impactul lor a fost cu atît mai mare. William Phillips, scria un reporter, a devenit omul cel mai ascultat din America în aceste zile. Publicul a aflat de formele diferite pe care le-a luat corupția în rîndurile „cop"-ilor din New York — de amploarea ei, de la mese gratuite servite la unele restaurante și pînă la plata unor sume în contul unei echipe întregi de polițiști.

Problema corupției la New York a mai fost evocată de numeroase ori în decursul anilor și deceniilor dar ea nu a atins niciodată asemenea dimensiuni. Și, nu este exclus ca raportul pe care-l va publica Comisia Knapp la terminarea dezbaterilor să toarne și mai mult gaz pe foc, aducînd pe scena publică noi mărturii compromițătoare despre unele moravuri ale celor ce sînt puși să vegheze ei înșiși la respectarea bunelor moravuri din metropolă...

U. VĂLUREANU

ZILE ȘI NOPȚI SUB CERUL DONULUI

Ideea a fost integral a mea. E greu să spun acum cînd anume mi-a încolțit în minte. Cert este însă că n-aș fi conceput să mă aflu în Uniunea Sovietică și să nu încerc să văd ținutul Donului, universul atît de familiar nouă datorită lui Mihail Aleksandrovici Șolohov. Și iată-mă întreprinzînd acest drum la care jinduisem cu ardoare, dar care mi se păruse mult timp irealizabil. La Rostov, de unde sînt gata să încep ruta, mi se spune: „Este foarte aproape". Aveam să mă conving că acest „aproape" însumează nu mai puțin de 500 de kilometri. Mă îmbarc într-un avion biplan. În mica navă mai urcă încă vreo cinci-șase persoane: un bătrîn purtînd furașcă decolorată pe cap, un șofer foarte volubil, o fată tăcută, cufundată în gîndurile ei, o pereche tînără care se întoarce de la odihnă și un căzăcel tuns chilug, care își face de lucru cu o armonică minusculă. Pilotul descuie lăcătul ce fixează maneta la zero și ambalează motorul. Cîteva clipe mai tîrziu, survolăm Rostovul cu direcția nord-est. Cum urcăm la 200 de metri, curenții ne iau în primire și ne pendulează ca într-un scrînciob. După două halte scurte, la Starocerkask și la Millervo, într-o înserare fumurie, mai adîncă decît necuprinsul stepei, aterizăm în fața unei mici clădiri pe frontispiciul căreia scrie Bazkii. Bazkii... Caut în amintire crîmpeie din „Donul liniștit". Zadarnic. Localitatea pe care o descopăr în dreapta este atît de pașnică încît ai spune că niciodată n-au putut să se zbuciume pe aici viitorile din epopeea șolohoviană. Mă întîmpină Ivan Filipovici Zimovnov, secretar al comitetului raional de partid, cazac cu figură caracteristică, ars de soare, cu chică colilie și ochi albaștri, adînci și meditativi. De la primele cuvinte ne înțelegem ca două vechi cunoștințe. Îl rog să-mi fie tutore în acest itinerar și el acceptă numaidecît. Propune însă să începem de-a doua zi ca unul care știe că nu va fi puțin de mers și de văzut. Noaptea o petrec într-un hotel de țară, mic, bine îngrijit, aproape cochet. O cazacă într-o două virste pregătește camera și aduce cina, umblînd sprințenă și încercînd să potolească plînsul unui băiețel despre care spune oftînd că a rămas orfan, tatăl — soțul ei, pesemne — prăpădîndu-se într-un accident de mașină. A doua zi, de cu zori, Ivan Filipovici își ia în primire atribuțiile. Ne deplasăm la Krujilinskaia, stanița mare, unde acum mai bine de 60 de ani, în familia unui modest slujbaș de țară, a văzut lumina zilei Mihail Aleksandrovici. Casa, tipică pentru stepa Donului, cu pereții de lut, cu acoperișul din paie de secară, cu ferestrele muruite cu chinovar, ocrotite de obloane solide care se închid înăuntru, se păstrează și azi în bună stare, adăpostind, prin cine știe ce hazard al soartei, familia unui strungar. Mă mulțumesc s-o contemplu și-mi imaginez clipa în care micul Mișatka va fi ridicat întîia oară ochii asupra lumii căzăcești pe care avea s-o surprindă în tablouri ce-ți torturează memoria... De la Krujilinskaia, pornim spre altă stanița vestită — Karghinskaia. Aici a trăit Mihail Aleksandrovici vreme de 15 ani, între 1910 și 1925, epoca în care mintea sa fecundă a zămislit majoritatea proiectelor literare, cărora avea să le dea viață cu o forță de titan. Pe șosea, în sens invers, față de direcția noastră, aleargă convoaie de camioane și de mașini. Într-un „Zaporojeț" nounouț, două cazace virstnice, dintre care una la volan. În dreapta și-n stînga, pilcuri de vaci pe care le mînă alene căzăcei călări. Caii lor sînt singurii pe care i-am văzut în acest ținut unde odinioară băieții urcau încă din fașă alături de părinți în șa. Rezistînd decenii și secole tuturor înfruntărilor, cavaleria căzăcească — ale cărei șarje semănau groază — s-a dovedit cu totul neputincioasă în fața înaintării implacabile a tractoarelor și camioanelor dispărînd în cîțiva ani ca înghițită de stepă. La o întretăiere de drumuri, pe un postament — același tip pe care l-am întîlnit ulterior și la Leningrad — un tanc T 34, vestigiu al ultimului război, în cursul căruia numele Donului a revenit din nou în memoria noastră cu o rezonanță atît de copleșitoare. Karghinskaia mă întîmpină cu drumuri nepietruite, cu casele căzăcești dormind în umbra gutuilor aplecați de rod. Ivan Filipovici mi-l prezintă pe Valentin Vasilievici Firsov, dascăl al cîtorva generații de cazaci, directorul unui locaș de cultură unic în Uniunea Sovietică — școala medie clădită cu fondurile atribuite de însuși Șolohov în anul în care i s-a conferit premiul Nobel pentru literatură. Ne oprim mai întîi la casa în care a trăit scriitorul în vremea adolescenței, casă transformată azi în bibliotecă. Varvara Prohorovna Borkina, o femeie încă tînără, mă conduce prin acest sanctuar șolohovian, prezentîndu-mi cu veneрație comorile sale, între care se numără ediții princeps și volume cu dedicația autorului. Descopăr cu emoție, printre mărturiile de admirație ale unor personalități de peste hotare, următoarele cuvinte scrise cu prilejul unei excursii pe canalul Volga-Don. „Am trecut prin dreptul staniței Veșenskaia și am trimis un salut frățesc celui care a scris epopeea Donului". Semnat — Mihail Sadoveanu. Apoi ne abatem pentru cîteva clipe la vechea școală parohială în care, într-unul din acei ani picloși, rău prevestitori, din preajma primului război mondial, Mihail Șolohov și-a început instrucția, care avea să fie — vai! — atît de repede și pentru totdeauna întreruptă. Școala, în întregul ei, a fost transformată în internat de fete dar în clasa în care a intrat pentru prima oară Șolohov, banca lui a fost lăsată așa cum se găsea. În fiecare toamnă, căzăcei din prima clasă vin aici pentru a se impregna, la decolarea în lungul zbor al formării lor, de spiritul ilustrului consătean. Peste drum, se înalță școala unde vor învăța timp de 12 ani — școala ctitorită de Șolohov. O clădire cu două caturi, în stilul vechilor construcții căzăcești. Ea adăpostește 65 de săli de cursuri, la care se adaugă laboratoarele, biblioteca, amfiteatrul pentru conferințe. Înălțată în acești ani, școala se dovedește perfect adaptată la nevoile de azi ale învățămîntului. Valentin Firsov îmi înfățișează încăperile inundate de o lumină de culoarea mierii. Într-una din ele, fac cunoștință cu profesoara Popova. Îi scrutez îndelung chipul, avînd încredințarea că-l mai întîlnisem undeva. „Seamănă cu Axinia, nu-i așa?" — îmi vine în ajutor directorul. Într-adevăr, este exact profilul eroinei din „Donul liniștit". Numai că Axinia de azi predă matematica și poartă un titlu didactic superior. Alte vremuri... Credeam că mica incursiune se încheiase, cînd Valentin Firsov deschide, cu gestul celui care gustă dinainte voluptatea surprizei, ușile unei camere speciale — camera închinată lui Șolohov. O lume inedită mă impresoară, dintr-odată. Fotografie de familie. Iat-o pe soția scriitorului în straiele ei de cazacă neoșă. Iată-l și pe fiul lui Șolohov, veteran al ultimului război. Iată un evantai de gravuri

Acești minunați trăpași de Don aduc în contemporaneitate ecoul întrecerilor care constituiau fala cazacilor de odinioară...

NOTE DE CĂLĂTORIE DIN U.R.S.S.

conținînd scene din „Donul liniștit" și o imagine ciudată înfățișînd un cazac negricios — se spune — prototipul lui Grigori Melehov. Iată-l și pe primul învățător al lui Șolohov — severul Mrihin — și o sculptură semnată Kostikov, întruchipînd uluitor de viu neuitata „Obrăznicătură". Umbre trecute și ecouri ale realității imediate, aceste crîmpeie evocă un cult — cultul pătimaș pentru cel care a zugrăvit ca nimeni altul lumea agitată ce s-a trecut ca frunza și ca iarba pe malurile Donului. Punctul terminus al călătoriei l-a fixat chiar Ivan Filipovici — Veșenskaia, localitate unde trăiește de ani și ani scriitorul. Părăsim drumul de stanița și, ieșind la șosea, o pornim spre Don. Traversăm fluviul pe un pod de pontoane. De sus, de pe malul lui, așezarea se vede ca-n palmă. Fără să vreau, îmi vin în minte cuvintele scriitorului: „Pe malul sting al apei, nisipos și lin, se întinde Veșenskaia, cea mai veche dintre stanițele de pe Donul de sus, strămutată odinioară pe locul unde a fost șterearsă de pe fața pămîntului Cigonațkaia, sub domnia lui Petru I. Pe vremuri, a fost un însemnat popas de trecere pe marea cale a apelor dintre Voronej și Azov". Rezidență de raion — un raion întins, avînd o suprafață de 400 000 de hectare, și nu mai puțin de 12 sovhozuri — Veșenskaia nu mai e, cum scria acum cincizeci de ani Șolohov, „o stanița plicticoasă și pleșuvă". Ea a împrumutat ținuta unui veritabil orășel agricol. Străzile asfaltate, aflînd paralel cu Donul, nenumăratele clădiri cu destinație socială, ca și puzderia de case de locuit, ridicate recent, toate indică o prosperitate neatinsă de fluctuațiile recoltei, apei în stepă, ba de o abundență bogătîrică, ba de o subțirime de necrezut. Ceea ce te uimește, este omniprezența lui Șolohov. Colhozul pescăresc din stanița se cheamă „Tihii Don". Piața mică ce dă spre casa unde locuiește Mihail Aleksandrovici a adus în toponimia localității amintirea unuia dintre personajele cele mai dragi prozatorului — comunistul Podtiolkov. Iar strada principală poartă chiar numele scriitorului. O osmoză de necrezut dintre ficțiune și realitate îți dă iluzia că un orășel căzăcesc a fost transformat pentru citva timp într-un fel de platou de filmare unde s-au înțeles să se întîlnească eroi ai revoluției și ai războiului civil laolaltă cu țăranii din zilele noastre. Fantastică îngemănare! Străbat tulburat stanița. În dreapta curge leneș Donul. La țărm se află acostat doldora de saci, un parahod uriaș. Alte vase se înșiruie în convoi în susul fluviului. Cuibăriți într-un cotlon de sălcii, doi cazaci dau cu undițele la pește, absenți la ceea ce se întîmplă în jurul lor și pufăind imperturbabil din lulele. Un stol de rațe sălbatice se ridică din stufăriș săgetînd văzduhul. Am sentimentul că peisajul din „Donul liniștit" a fost dilatat la scara realității. Ajung în dreptul catedralei vechi. Un cazac bătrîn, avînd una dintre orbite acoperită cu un plasture, întreabă ce vînt mă aduce prin Veșenskaia. Îi răspund, nu fără intenția de a-l descoase: „Pentru Șoholov am venit. Îl cunoașteți?". Cazacul se uită la mine, mai să-i sară țandăra. „A on prastoi ciolovec" (dar e un om simplu). Cu alte cuvinte, cum de-mi trece prin minte că nu l-ar putea cunoaște. Mergem împreună pînă la locuința actuală a scriitorului. O clădire de cărămidă cu obloane solide. Jurîmprejur meri și gutui. Evident, aș vrea din toată inima să-l văd și să-l salut pe Mihail Aleksandrovici. Dar mi se spune că, ahotnic pasionat cum este, și obosit după o perioadă de lucru foarte încărcată — își șlefuiește romanul-fluviu „Ei au luptat pentru patrie" și primește, în calitate de deputat, zilnic, delegații de cazaci — a plecat în Kazahstan să se mai destindă. Ziua a trecut ca un gînd. Hărțuit, ca într-o campanie grea, Ivan Filipovici dă semne de oboseală. Ne abatem pe la micul restaurant din centru, unde-și împrospătează niște rezervele de carburanți. După ce se dregе cu o votculiță, îmi aruncă așa, în doi peri, o vorbă care mă face să tresar: „Mi-ar plăcea să cinez în stepă?". Mai e vorbă... În ulița așteaptă trei mașini. Recunosc în jurul lor pe directorul sovhozului din Karghinskaia, pe președintele sovietului din Krujilinskaia și pe Valentin Firsov. Au un aer complice și sînt sigur că au pus la cale ceva. Urcăm și o pornim spre Don. Traversăm pe unde venisem, după care cotim și intrăm de-a dreptul în cimp. Oprim în dreptul unui mic zăvoi de sălcii și de arbori pitici care răspîndesc în jur un miros plăcut. Cele trei mașini din care coborîm descriu neașteptate volute pentru a se întoarce și a se așeza în triunghi, una în fața celeilalte. Șoferii aprind farurile apoi deschid portbagajele și încep să deșerte de-a dreptul în stepă: pîini albe, un but de vițel fript întreg, harbuji cît cîrlanii și clondire, nenumărate clondire... Se aștern fețe de mese, se împart bucatele, clondirele trec din mînă în mînă. Luminile cad vin din cîteștrei părți par focurile căzăcești de odinioară. Curînd stepa, fără margini și fără hotar răsună de cîntecul tînguit al minunatului tenor care este Ivan Filipovici: „Oi, maroz, maroz"... Am ascultat pînă spre ziuă, sub un cer șolohovian, spuzit de stele, zvonul petrecerii căzărești. Port și acum în urechi și-n suflet ecoul ei încărcat de nostalgii necunoscute nouă. Două tufe de pelin, pe care le-am smuls

...dar la puținele concursuri hipice care se mai organizează astăzi, cazacii vin... cu motocicletele

din cring și pe care le păstrez îmi amintesc mereu cerul neobișnuit de adînc, vîntul stepei și cîntecele care au răsunat în noaptea de toamnă, aici, pe malul fluviului, căruia cazacii i se adresează ca unuia de-ai lor: „Tătucule Don, Don Ivanovici"...

Ion PAVELESCU

DE PRETUTINDENI

PRODUCĂTORII de mobilă au încercat în ultimul timp diferite moduri de a înlocui mobila tradițională. Cunoașteți mobilă din cauciuc, din metal, iar recent în R.F. a Germaniei a fost produsă mobilă din plexiglas.

●

UN NOU Robinson Crusoe a fost descoperit de către prof. Hotto de la Universitatea din Michigan. Acesta se adăpostea în insula Kusai din arhipelagul insulelor Caroline.

Modernul Robinson este de fapt căpitanul unei nave americane, care în anul 1901 a naufragiat în arhipelag. Adoptat de un trib de sălbatici, căpitanul s-a decis să trăiască dincolo de... binefacerile civilizației.

●

DORMIM o treime din viață și uneori chiar mai mult. Un profesor al facultății de chimie din Mexic, Alberto Keller Torres, a descoperit un mijloc prin care se reduce necesitatea de a dormi. Omul de știință precizează că nu este vorba de un drog și că „medicamentul" său nu provoacă nici obișnuință și nici efecte secundare. El crede că somnul are drept funcțiune eliminarea toxinelor din organism. Este tocmai ce a realizat cu noul medicament, care reduce timpul necesar somnului, la jumătate.

●

LA VARȘOVIA, în orașul vechi, pe strada Piekarska s-a inițiințat un muzeu de ceasornice și de artizanat. În 3 săli au fost expuse peste 800 de obiecte prețioase de artă veche și contemporană, cadouri ale membrilor breslei aurarilor, ceasornicarilor și opticienilor.

●

Cu ajutorul a șase zmee meșterite de nepotul ei Peter, Mary Hardy din Shardington (Anglia) în vîrstă de 74 de ani, s-a ridicat în văzduh și a efectuat, după cum a declarat, un zbor plăcut. A vrut oare nepotul s-o înveselească pe bunica sa sau a folosit-o ca pilot de încercare?

●

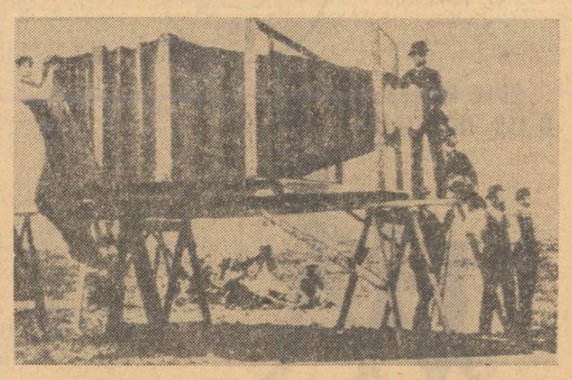

Așa arată cel mai mare aparat de fotografiat din lume fabricat în 1900 la Chicago. El are o greutate de 600 kg., dimensiunile imaginilor ce se obțin: 1,30 x 2,40 cm., iar manipularea sa este asigurată de 15 persoane. Aparatul se găsește în stare de funcționare.

UN INGINER bio-chimist din Rena, Lester McKay, s-a gîndit că aerul poluat al orașelor poate fi recuperat, însănătoșit și refolosit precum apele. Ar fi posibilă — după el — folosirea canalizărilor normale, care trec sub orașe, pentru a aspira pe de o parte, aerul viciat prin niște deschizături plasate în anumite părți, apoi acest aer să se filtreze și reexpedieze în oraș prin niște mici hornuri.

●

ÎN LABORATOARELE firmei olandeze „Philips" a fost creată o baterie electrică de... hîrtie cu o structură „sanviș": o foaie de hîrtie îmbibată în sare de bucătărie, o peliculă elastică compusă din fibre de celuloză, îmbibată cu persulfat de potasiu și o folie conducătoare de electricitate. Dacă foaia de hîrtie îmbibată cu sare este umezită și acoperită cu o placă de zinc sau magneziu atunci bateria-sanviș generează o tensiune de 1,5 volți. Conținutul de energie în bateria de hîrtie este pe unitatea de volum apoximativ același ca în bateriile uscate obișnuite. Dar „sanvișul electric" costă mult mai ieftin și se păstrează mai mult timp: în opt sau nouă luni el consumă numai a zecea parte din energia de rezervă.

●

ÎN ANUL 2070 Terra va putea hrăni 36 miliarde de oameni. Într-un studiu publicat recent în revista F.A.O. — „Ceres", Walter Pawley arată că acest rezultat va fi obținut datorită cultivării vastelor teritorii ale bazinului Amazoanelor precum și ale Africii Ecuatoriale, prin irigații intense, folosindu-se desărarea apei de mare și pomparea ei la mari distanțe.

●

CLASICILE lăzi de gunoi menajer folosite în multe orașe de pe glob, sînt puțin igienice, golirea lor este de obicei zgomotoasă, contribuind la poluarea sonoră a atmosferei. Manipularea și transportarea lor necesită multă forță de muncă. În unele orașe din Italia aceste lăzi sînt treptat înlocuite cu cutii din ferten — un tip de polietilenă. Ele sînt igienice, silențioase la minuire, etanșe, și impermeabile.

INTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

SALVAT DIN GHEARELE LUI „MOȘ MARTIN"

● Chifla cu bucluc și ideea salvatoare a unui vizitator ● Patruzeci de zile de spitalizare și o mare spaimă — iată cu ce s-a ales micuțul Paolo Monti

Eroul întîmplării se numește Paolo Monti și are trei ani. Locul întîmplării: grădina zoologică din Madonna di Campiglio, într-o zi obișnuită de vizită pentru public.

Micuțul Paolo alerga voios, pe aleile grădinii, privind cu nesaț în dreapta și în stînga. Deodată, s-a oprit uimit în fața gratiilor după care se afla un imens urs cu blana brună-roșiatică. Era un exemplar puternic, capturat nu de mult timp din sălbăticia munților. La rîndul lui, ursul îl privea curios, cu ochii lui mici. Paolo s-a gîndit că poate vrea ceva, poate i-e foame. Luase cu sine mai multe chifle și a ales una rumenită bine, pe care l-a aruncat-o. A căzut însă jos la picioarele ursului, dincoace de gratii. Copilul a vrut totuși să aibă bucuria de a-l vedea mîncînd. Într-o clipă cînd nu era supraveghiat, a pășit dincolo de rețeaua metalică de protecție.

S-a găsit în fața micii „trecători" pe unde paznicii aduceau hrana animalelor. Acum era foarte aproape de superbul exemplar de urs. S-a aplecat să ridice chifla. Animalul îi urmărea fiecare mișcare. Furios, s-a repezit la copil, bănuind că acesta vrea să-i ia înapoi, darul. A început să mormăie și dintr-un salt a fost lîngă Paolo, care inspăimîntat, nu a mai avut răgazul să dea înapoi. Cu o viteză și o forță nebănuite, ursul l-a apucat pe copil și a început să-l muște și să-l zgîrie.

Fără îndoială, că s-ar fi întîmplat o groaznică nenorocire, dacă n-ar fi alergat la fața locului unii dintre vizitatorii grădinii zoologice. Totuși nimeni nu se încumeta să înfrunte ursul ieșit din minți care continua să muște copilul.

În acele clipe de groază, un fost campion de schi, a avut o idee genială. Și-a dat seama că dacă ar fi tras copilul din ghearele animalului, o bună bucată din plăpîndul trupușor ar fi rămas între dinții acestuia. A luat o piatră mare și a ochit bine, țintind botul ursului. Uriașul animal a scos un urlet de durere: a deschis însă gura și a dat drumul victimei. Exact o clipă, cît a fost necesar ca ceilalți vizitatori să-l tragă ușurel, pe micul Paolo. Copilul leșinase. A fost dus pe brațe și transportat în mare grabă la cel mai apropiat spital.

După ce l-au supus unui complex examen medical, medicii au constatat o sumă de răni destul de grave, rezultate din mușcături și zgîrieturi. Patruzeci de zile — acesta a fost „stagiul" hotărît pentru vindecarea micuțului. Dramatica întîmplare se sfîrșise fără nici o victimă omenească. Aceasta era principalul.

(S-a întîmplat la sfîrșitul lunii septembrie, în Italia).

SPIRALE

TREI POETE...

de Eugen BARBU

Nefericirea poeziei noastre este la ora de față *cantitatea*. Se scrie mult, corect, și asta-i mai grav, se mimează marile modele și lipsește cu totul originalitatea. Avem în cantități imense Barbu și Blaga și nici un Blaga și nici un Barbu. Fenomenul era previzibil, dar rămîne nedorit. Selecția la edituri e amabilă, redactorii de tot lipsiți de discernămînt. Poeții produc, acesta-i cuvîntul, cîte trei volume pe an, ceea ce e imens și nefiresc. Nici o cugetare dincolo de versurile alcătuite cu atenție, dar atît. Luat în parte, fiecare poem pare ceva ingurgitabil, fără să producă refuzul lecturii. Volumele citite unul după altul și în cantitate nasc senzația de sufocare. Nimic particular, confuzia memoriei crește. Nu știi dacă auzind pe un poet nu ai de-a face cu altul. Ca și în pictură, contrafacerea amenință originalul deși acesta prin simplul act de naștere are drept la primogenitate și la drepturile ce se nasc de aici. Oricum această poezie de mîna a doua încurcă, trezește repulsie la cititorul atent și naște o problemă ce nu știm cum va fi rezolvată.

Am pe masă trei volume de poezie feminină, și deși recunosc că nu am prejudecăți, acum, la încheierea lecturii încep să cred că există ceva în bănuiala că poetesele sînt trădate oricum de un factor minor, iute distins, mai ales în vers unde obligația de a împrumuta un accent original, oricum se cere, și încă de la debut. Numele sînt în general cunoscute. *Angela Croitoru* (cu volumul, intitulat *Icoana stelei*) a pătruns în grădinile revistelor literare cu girul lui Miron Radu Paraschivescu și nu s-ar spune că talentul nu o încearcă, dar, vai, culesul recoltei ne lasă cu ideea că în afara unor svîcniri, ici și colo, nu putem să credem că avem de-a face cu o poetă constituită. Evident, nu cerem, o emoție debordantă, nu dorim o afirmare totală, dar prea e sărăcăcios totul. Se mimează mari întrebări definitive în fața existenței, se cade într-o biblică ingenunchiere, dar spasmul, jubilația și reflexia sînt mimate ca la teatru. Într-o *poezie de primăvară*, delicatețea cea mai pură este vîndută pe o coardă minoră : *„Te mai resfringi în mine / dulce cer de primăvară ? / strunele încă mi le mîngîi ? / Aș vrea să mai dorm un somn de copil / somn de desprinse petale / Din umăr aș vrea să-mi crească / o zgribulită creangă de cireș înflorit / Încrezătoare, aș vrea, o pereche de rîndunele / în sînul meu să-și facă noul cuib / Smeriță îți primesc botezul albastru / cer vergur de primăvară !“* și am citat cu asta cel mai reușit poem al poetei. Sensibilitate ar exista și în *Trandafirii* dacă poemul nu ar fi căzut în aceeași calinerie fragilă cu care subiectul este tratat ca într-un album de familie. Aș nedreptăți-o pe Angela Croitoru dacă nu aș semnala *coliviile egoismului*, ca invenție ocazională, cum frumoasă este *groapa comună a numărului*, exclamație egolatră sau *piinea rotundă, neagră din mîinile unui om care dă drept de azil ca o catedrală* (invenție barocă, dar, cu îngăduință, trecînd de baremul cerințelor noastre). *„O seară la circ“* ar mai da drept de cetate acestei poete aflate încă în faza dibuirii.

★

În *Iolanda Malamen (Starea de grație)* se găsesc vestigii din Nichita Stănescu în formă proastă : *„trist ca un ochi decăzut / cu aproape iubire“* sau *„răsfrîntă floarea se așterne / foarte regină și subțire“* sau *„o cuvînt devenit statuie“* care la urma urmelor nu spun nimic, dar și două poeme frumoase, primul terminat minor însă : *„copil cu mîinile bolnave / poetul are aerul că știe / ce vietate plînge în amurg / ce stea coboară în pustie / și gîndul doar suportă înflorire / curaj mai alb decît ninsoarea / poetul stă în templu de hîrtie / înnobilînd cu lacrimi înserarea“* (Poetul) și *„astă seară supremă boemă / a toamnei / din ziduri coboară și urcă întru perfecțiune / pe frunțile noastre / capodopere de frunze / alunecă trist.“*

Întrebarea este ce facem însă cu *membrele stelelor care plutesc în apele inconștiente* sau cu *miracolul fără absolut*, cu *se repetă cu mine străvechiul instinct al pămîntului*, ca să nu mai vorbim despre disgrațiosul cu totul : *dar eu în vestmînt de oase*. Un singur vers emis aproape cu inconștiență de poetă îmi lasă speranțe : *„ah, doarme nebunia în turnul manechin“*, m-a mișcat.

★

Cu *Irina Mavrodin (Reci, limpezi cuvinte)* lucrurile stau și mai rău. La ea totul e fals, gîndit cu casnă, elaborat, fără acea elevație a poetului care, mai întîi, el trebuie să sboare. Un plumb rău o ține legată de pămînt *„cu tălpi de carne călca / tălpile tale de carne sînt“*. Ca în același Nichita Stănescu, mimînd o filozofie de dicționar, neasimilată, iat-o pe Irina Mavrodin exclamînd : *„gură sacră de lup vorbește-mă“*. Ce poți să spui în fața acestor versuri ? Ele, aparent, par încărcate cu ceva, dar cînd începutul poemului sună așa : *„De subțirimea pavezei cînt / sparți îmi sînt de sulița ochii“*, inabilitatea este trădată, confecția apare ostentativ. Eu unul nu o pot crede pe Irina Mavrodin. Într-un *Cîntec — soarele este pasăre* (ce banalitate înfiorătoare!). În alt loc recuzita altora este luată fără milă și găsim iar un nichitism de toată frumusețea : *„prin labirinturi alerg spre locul unde“* care poate fi frumos, dar rămîne misterios ca un ou.

Îngeri, copaci păsări; pisici de sticlă sfîrtecînd alți copaci, unghii; iubitul meu, fiul bufniței, labirint de mlaștină, vai, tot bagajul expresionist împrumutat prin tramvaie între două stații sau la cafenea la discuții amicale... Sînt turburat, o grijă adîncă mă cuprinde, cineva trebuie să facă ordine în potopul de vorbe, să scuture mantăile poeților de funingine. Nimic mai dureros decît mimarea disperării sau a veseliei, decît masca în poezie. Cabotinismul cel mai primejdios a luat locul artei, al gîndirii poetice. Fabricăm cuvinte, le punem în relații artificioase și rezultatul este lamentabil. Dorința de a spune de sus, de a fi crezuți profunzi și nepătrunși devine un cancer al poeziei tinere pe care o deplîng dacă va mai continua să se autodevore...

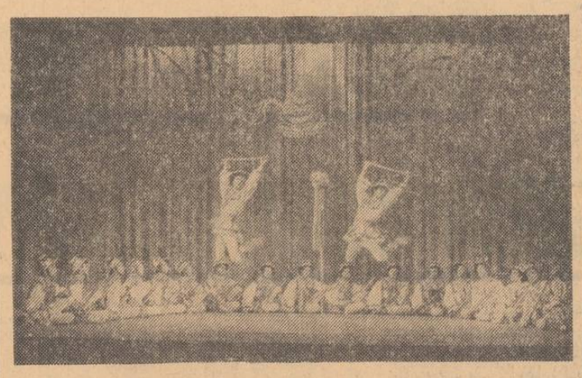

ANSAMBLUL „RAPSODIA ROMÂNĂ“ ACASĂ ȘI PESTE HOTARE

După o bogată activitate estivală, în care a prezentat timp de 90 de zile spectacole pentru turiștii străini, oaspeți ai Bucureștiului, și a efectuat un turneu de 43 de zile în 37 de centre muncitorești din țară, ansamblul artistic „Rapsodia Română“ și-a inaugurat stagiunea 1971—1972 prin prezentarea spectacolului „Țară bogată în frumuseți“ în fața oamenilor muncii de la Uzinele „23 August“, „Republica“, „Semănătoarea“ și Ministerul Transporturilor. Spectacolul a cuprins cîntece revoluționare și patriotice, prelucrări de folclor, dansuri și muzică populară din bogatul folclor al patriei. Corul, orchestra și soliștii, sub bagheta directorului artistic și dirijorului ansamblului Constantin Arvinte, au interpretat suita corală „Cîntăm din inimă partidul“ de Florin Comișel, cîntecele „Mugur, Mugurel“, „Alarmă la C.F.R.“, „Privesc din Doftana“, „Liberi azi trăim“, „Te slăvim partid iubit“.

Colectivul de dansuri a prezentat jocuri populare din Oltenia, Moldova și Ardeal, iar cîntecului popular i-au dat viață soliștii: Angela Moldovan, Emil Gavriș, Maria Ciobanu, Ștefan Lăzărescu, Ioana Cristea, Elena Merișoreanu, Ana Piuaru, Ion Dolănescu, Petre Săbădeanu și Constantin Cocriș.

Cîteva zile după premieră, ansamblul a participat cu mare succes la Festivalul artistic de la Salonic, „Dimitria-1971“.

În fotografie: moment coregrafic în interpretarea formației de dansuri a ansamblului „Rapsodia Română“.

UN DOCUMENT NU NUMAI PORTRETISTIC

Purtînd semnăturile autografe ale unor valoroși oameni de artă români, portretul lui Constantin Brâncuși pe care-l reproducem în pag. I a fost desenat de pictorul Burada, care a notat lîngă propria semnătură și anul cînd l-a realizat : 1938, dată semnificativă pentru istoria artei plastice românești și universale după cum vom vedea mai departe. În josul chipului marelui artist se află o dublă dedicație a compozitorului Cuclin. Mai întîi două portative din partitura unei compoziții proprii și apoi o însemnare pe care o transcriem integral : *„În amintirea sfințirii la Tg. Jiu, la 27 octombrie 1938 a lucrărilor monumentale pentru glorificarea eroismului, culturii și umanitarismului dacoromân. — Dimitrie Cuclin. Octombrie, 1938“*. Această însemnare, privind sensul spiritual al lucrărilor lui Brâncuși de la Tîrgu Jiu, dobîndește o valoare incontestabilă prin *CERTIFICAREA* conferită de semnătura marelui sculptor Constantin Brâncuși așternută de asemenea în josul portretului sub cuvintele scrise de mîna sa *„Mă gîndesc cu dor și drag“*, grele de nostalgia ținutului natal, a patriei iubite.

Descoperit de cunoscutul exeget brâncușian, profesorul V. G. Paleolog, portretul îmbogățește patrimoniul mărturiilor autohtone despre marele artist român, deschizător de drum în arta sculpturii acestui secol pe care-l domină cu statuara-i modestie, inteligență creatoare și cu geniala-i măiestrie artistică.

Ion BECHERU

Noi succese ale școlii românești de canto

Eduard Tumageanian obține al treilea Mare Premiu al Concursului internațional de canto de la Toulouse

La seria succeselor competițiilor ale școlii de canto românești, baritonul Eduard Tumageanian — absolvent al Conservatorului „Ciprian Porumbescu“, promoția 1968, clasa maestrului Viorel Ban — a adăugat recent un nou trofeu, cîștigînd al treilea Mare Premiu al Concursului internațional de canto de la Toulouse (octombrie 1971). Amatorilor de statistici le aducem la cunoștință, cu acest prilej, că prin Eduard Tumageanian, România cucerește (la recenta și la celelalte ediții ale amintitului Concurs care au avut loc în decursul anilor) a 18-a sa mare izbîndă !

— Vă propunem o scurtă retrospectivă lirică. Credeți că la 29 de ani este posibilă ?

— Dacă vă referiți la perioada 1968—1971 se poate răspunde afirmativ. La terminarea Conservatorului, deci acum trei ani, am fost repartizat ca solist la Opera Română din București. Pe această scenă am cîntat în acest interval rolurile : Malatesta (Don Pasquale), Don Pizzaro (Fidelio), Wolfram (Tannhäuser), Don Alfonso (Così fan tutte), Creon (Oedipe). În stagiunea aceasta voi interpreta rolul Papageno din opera „Flautul fermecat“ de Mozart, personaj ce-mi este familiar încă din anul III al Conservatorului, cînd l-am cîntat pe scena studențească.

— Iată deci că tinerețea nu este incompatibilă cu ideea de retrospectivă ! Primul concurs internațional la care ați participat coincide și cu cel dintîi succes ?

— Da ! În 1969, la Barcelona, în cadrul Concursului „Francisco Vinas“ am obținut Premiul III.

— Permiteți-mi să spicuiesc pentru cititorii „Magazinului“ cîteva cuvinte extrase din „Diario de Barcelona“ : „Baritonul Eduard Tumageanian (România) posedă o tehnică magnifică, o voce bine impostată și un ireproșabil stil“. Alte concursuri ?

— În mai 1970, în Belgia, la Verviers, am obținut premiul I la categoria vocilor de bariton și al IV-lea premiu internațional în clasamentul general.

— „Le Jour“ sublinia, cu acel prilej, la tînărul cîntăreț român : „...o bună școală de cînt, multă muzicalitate pusă în serviciul unei voci metalice de bariton de o impresionantă maleabilitate. Acestui cîntăreț tehnica îi slujește la nuanțarea textului și la perfecta respectare a partiturii, ajutîndu-l să realizeze o interpretare de o evidentă distincție.“ Același „Le Jour“ apreciază că Eduard Tumageanian... „interpretează lied fără emfază și într-un stil foarte pur și sobru“. În încheiere, cîteva cuvinte despre planurile de viitor...

— Am obținut o bursă de studii pe durata unui an, în Italia, la Conservatorul de pe lîngă Teatrul Scalla din Milano.

— Performanța aceasta nu mai suportă nici un comentariu ! Mult succes !

Cornel RUSU

LEOPOLDINA BĂLĂNUȚĂ ȘI

CALEA SPRE ANTIGONA

— Repetați „Antigona“ lui Sofocle...

— Da, și m-ai prins foarte prost pentru că sînt și în mari emoții, am peste cinci zile vizionare și, în rest, totul e complicat.

— Știu că e greu, totuși să vorbim despre rol.

— Trebuie să mă înțelegi, sînt prima oară față în față cu un mare text. Am 36 de ani și acesta este un text ideal. Cînd ai un text prost poți părea tu actor ideal pentru el. Poate este prea tîrziu să fac Antigona acum, dar mai bine mai tîrziu...

— Am senzația că trăiți un adevărat coșmar. Este o stare care depășește tracul obișnuit...

— De aceasta mi-e penibil să vorbesc. Zilele acestea sînt îngrozitoare. De ce să mint, starea pe care am trăit-o în lunile de pregătire a fost o binefacere. Îți limpezești parcă mintea cînd trăiești în vecinătatea unor asemenea personaje. Caracterul formativ al marilor texte se referă și la actor. Cînd trăiești în vecinătatea gîndurilor unor personaje din lumea Antigonei și a simțămintelor spre care toți tindem, dar le găsim numai în textele mari, cel puțin în perioada aceea nu mai rămîne loc pentru meschinărie, vulgarități, orgolii. Nu pot să spun că nu e important pentru mine cum va ieși, pentru fiecare e importantă finalitatea muncii și a efortului, dar e sigur că vreau să fie bine, că nu cruț nimic ca să fie bine și primul lucru, și cel mai greu, e să învingă niște prejudecăți pe care le ai totdeauna în fața unui asemenea text : că e vers, că ținuta trebuie să aibă o anumită linie etc. Efortul este să intri în lumea personajului care e uluitoare și fascinantă ; uneori îți simți puterile prea mici ; ai revelații la fiecare repetiție și sînt sigură că și în seria spectacolelor vor mai fi revelații.

— Totuși, cum ați gîndit această Antigonă înconjurată, ca orice mare personaj, de prejudecățile fiecărui cititor al textului ?

— Nu este un om real, este un om posibil. Efortul meu este nu de a-l „îmbogăți“ cu de-ale mele, ci să mă apropii de felul ei de a gîndi. Dacă e posibil să spun că aproape ca pe o minune aștept să mă îmbogățească Antigona pe mine. Deci, efortul de a ajunge eu la ea rămîne esențial.

— După o asemenea concentrare înspre ființa Antigonei, mai există acum disponibilități și preocupări pentru altceva ?

— Imposibil. Fură tot. Imposibil. În fond, cam asta este tragedia și sublimul vieții noastre : asemenea personaj fură tot, absolut tot. De aceea trebuie răgaz după astfel de întîlniri pentru a reîmprospăta, căci nu sîntem izvor nesecat. De pildă, eu zic că n-am emoții, mă trezesc pe scenă și spun așadar : n-am emoții, personajul impune o măsură, un echilibru din care nu poți ieși (este pentru prima oară cînd mi se întîmplă așa ceva). Totuși, de fapt, efortul este ca să-mi învingă emoția (care într-un rol de dramă ar fi foarte necesară) ca să las cale liberă gîndului foarte clar, bineînțeles, acoperit de cuvînt, de replică, pentru ca imaginea să nu fie deloc alterată de un plus de emoție, dar ea totuși trebuie să existe, dar supusă, controlată, supusă mie. Odată munca de elaborare terminată (deși niciodată nu poate fi terminată), ajunși în fază de spectacol, lucrurile trebuie atît de perfect să fie puse la punct încît niciodată echilibrul, de care îți vorbeam, nu trebuie să încline spre soluții de moment. Piesa îți impune acest echilibru din care nu ai voie să evadezi. Sigur că poți avea o seară mai bună sau alta mai rea, dar îți poți permite doar de la un punct în sus, de la un nivel precizat. Cred că gîndul despre personaj mi-e limpede, nu știu încă dacă forma pe care o va îmbrăca va fi pe măsura gîndurilor mele. Aici este chinul !

Florica ICHIM

Leopoldina Bălănuță în rolul Antigonei

Foto : Clara SPITZER

Stagiunea teatrală la Piatra-Neamț

Actuala stagiune a Teatrului Tineretului din Piatra Neamț se deschide cu premiera „Șeful sectorului suflete“ de Al. Mirodan. Distribuția cuprinde cîtiva din absolvenții promoției 1971, Gelu Nițu, Nina Zăinescu, Marius Ionescu, Mircea Bibac.

Cîntă Dova

Cunoscuta cîntăreață spaniolă Dova, participantă la recentul festival de muzică ușoară de la Brașov, se prezintă în fața ascultătorilor cu un disc cuprinzînd patru dintre cele mai izbutite interpretări.

CADRAN

Noua casă de cultură la Roman

A fost dată în funcțiune, la Roman, o Casă de cultură a sindicatelor. Moderna construcție oferă condiții optime pentru desfășurarea unei multilaterale activități cultural - educative.

Imagini dobrogene

La Clubul sindicatelor sanitare a fost deschisă o expoziție personală de pictură. Expozant — dr. Eraclie Aslan din București. Tablourile prezintă peisaje dobrogene, oameni și locuri, înnoirile din anii socialismului, aspecte din bogăția Deltei.

Monografia Liceului „Decebal“ — Deva

Cu ocazia sărbătoririi centenarului liceului „Decebal“ din Deva a fost editată o cuprinzătoare monografie școlară realizată de profesorii Victor Jacotă, Dumitru Susan și Eugen Ghișoiu. Monografia arată că numai în ultimii 23 de ani, liceul a dat de trei ori mai mulți absolvenți decît în restul existenței sale.

ECOURI

DUKE ELLINGTON, DIZZY GILLESPIE, THELONIOUS MONK

FIGURI DE SEAMĂ ALE MUZICII DE JAZZ

de I.-V. PANDELESCU

Tot atît cît și regretatul „Satchmo“ (Louis Armstrong), Edvard Kennedy Ellington („Duke“) reprezintă azi, indiscutabil, cea mai proeminentă personalitate a muzicii de jazz.

Pianist, compozitor, aranjor și șef de orchestră, Duke Ellington a debutat în 1919, cu o mică formație alcătuită din cîțiva camarazi de școală. După ce a cîntat în mai multe cluburi de noapte din Harleem (New-York) a obținut un angajament la „The Cotton Club“, cucerindu-și numai în patru ani, o celebritate mondială.

Muzicianul a exploatat cu succes, la începutul carierei sale, unele efecte guturale, tipice pentru muzicanții negri, creînd un stil specific. Una din piesele sale care ilustrează acest stil este Ecouri din jungla. *Orchestra lui Ellington reprezintă o realizare cu totul excepțională în istoria muzicii de jazz, căci, contrar altor formații similare, se află sub întreaga dependență a șefului, care gîndește și se exprimă prin mijlocirea ei.*

Sub raportul armoniei, Ellington a depășit cadrele mai mult sau mai puțin elementare ale muzicii de jazz, folosind o paletă coloristică mult mai bogată, somptuoasă, dar păstrîndu-se totuși în climatul specific bluesurilor. Orchestrația sa este de o mare strălucire. Piese ca Black and tan, Concerto pentru Cootie,Koko, Ia trenul „A“ *etc. etc., sînt realizări orchestrale admirabile. Pe de altă parte compozitorul n-a creat niciodată o bucată care să nu poată fi interpretată în acea manieră dezinvoltă, decontractată, cunoscută sub numele de* swing.

„Ceea ce noi, negrii nu îndrăznim să spunem deschis, spunem în muzică și ceea ce numim jazz, este uneori mai mult decît o simplă muzică de dans“, spune Ellington.

Ne-am bucurat mult să-l avem pe acest reprezentativ artist în mijlocul nostru, urmărindu-l cu mult interes la concertele date împreună cu orchestra sa.

Un jazz-ist de renume este și trompetistul Dizzy Gillespie, socotit creatorul așa-numitului stil „Be-bop“. Cîntul său la trompetă își are obîrșia în acela al lui Louis Armstrong, dar Gillespie a introdus în jazz melodii complexe și armonii curajoase. Instrumentist strălucit, el are, așa cum s-a putut constata, un simț exuberant al umorului, înmănunchind în persoana sa muzicianul și omul de spectacol. Virtuozitatea sa stă în bună tovărășie cu inventivitatea-i uneori comică, spectaculară. A dovedit că are darul de a-i inspira permanent pe tovarășii din orchestră.

Din grupul muzicienilor de jazz care ne-au vizitat recent e de relevat pianistul și compozitorul Thelonious Monk. El excelează în creația și interpretarea jazz-ului modern. Fără a miza pe virtuozitate pianistică, ritmurile sale pregnante și originale, discursul său muzical, uneori poate deconcertat prin îndrăznelile sale, a exercitat și exercită o anumită înrîurire asupra jazz-ului contemporan.

Dar și ceilalți instrumentiști participanți la concertele de jazz de la Sala Palatului au apărut, în domeniile lor de manifestare, muzicieni desăvîrșiți, de un entuziasm comunicativ.

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 7 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I. 8.30 Sport și sănătate 9.00 Matineu duminical pentru copii. Film serial : Sebastian și secretul epavei (VII). 10.00 Viața satului. 11.30 Bijuterii muzicale. 12.00 De strajă patriei. 12.30 Emisiune în limba maghiară. 14.00 Sport. Rugbi : Dinamo—Grivița Roșie. 16.00 Magazin. 18.05 Film serial : Planeta giganților. 18.55 Vetre folclorice : Pe plaiuri arădene. 19.20 1001 de seri 19.30 Telejurnal. 20.00 365 de zile dintr-un an. Un reportaj despre Bărăgan. 20.25 Varietăți. 21.00 Film artistic : Mesagerii eternității cu I. Lapikov, I. Kaiurov, G Iuhtin, V. Safonov, N. Trofimov. 22.25 Stele ale muzicii ușoare. 22.50 Telejurnal și sport.

PROGRAMUL II. 20.00 Reîntîlnire cu personaje îndrăgite de copii. 20. 25 Bucureștiul necunoscut. 20.45 Concert simfonic. 21.40 Buletin de știri. 21.45 Melodii de altădată. 22.00 Săptămîna culturală bucureșteană. 22.10 Film serial : Cavalerul D'Harmenthal (II).

LUNI 8 NOIEMBRIE

18.00 Muzică populară. 18.15 Ecranul. 18.45 Stop-cadru. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 România '75. Venitul național. 20.10 Documentar TV. 20.35 Film serial : Aghiotantul excelenței sale (IX). 21.35 Prim plan. Arhitectul Cezar Lăzărescu. 22.00 Steaua fără nume — muzică ușoară. 22.45 Din țările socialiste. „Durres — poarta maritimă a Albaniei“. 23.00 Telejurnal

MARȚI 9 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I. 17.25 Handbal masculin : repriza a II-a a meciului R.F.G.—Franța. 18.00 Revista literară TV. 18.25 Interpreți de muzică populară. 18.40 Steaua polară. Cabinet de orientare școlară și profesională. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. Cincinalul în acțiune. 10 milioane tone de oțel 20.00 Handbal masculin : repriza a II-a a meciului România—Norvegia. 20.30 Seară de teatru : Fără final, de N. Damaschin. 21.55 Între orgă și... saxofon. 22.15 Oameni și fapte. 22.30 Telejurnal.

PROGRAMUL II. 20 Tineri interpreți : violonistul Arcadie Zanca. 20.20 Desene animate. 20.30 Universitaria. 20.45 Blocnotes. 21.00 Buletin de știri 21.05 Șlagăre și interpreți de pretutindeni. 21.30 Film serial : Oameni în luptă (VIII). Ultimul episod.

MIERCURI 10 NOIEMBRIE

17.25 Handbal masculin : repriza a II-a a meciului Iugoslavia-Spania. 18.00 Micii meșteri mari. 18.25 Mult e dulce și frumoasă .. 18.40 Tineri soliști de muzică populară. 18.50 Confruntări. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Handbal masculin : repriza a II-a a meciului România—Franța. 20 30 Telecinemateca : Procesul maimuțelor. Cu : Spencer Tracy, Gene Kelly, Frederich March, Florence Eldrige. 22.35 Pagini celebre din operete. 22.50 Telejurnal.

JOI 11 NOIEMBRIE

17.30 Emisiune în limba maghiară. 18 30 Timp și anotimp în agricultură. 18.45 Handbal masculin — repriza a II-a a meciului Iugoslavia—Ungaria. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. Cincinalul în acțiune. Cotele înalte ale industriei de autovehicule 20.00 Handbal masculin — repriza a II-a a meciului România—R.F.G. 20.30 Un interpret, două instrumente : Dorin Cuibaru (taragot și saxofon). 20.45 Pagini de umor. Stan și Bran — aviatori. 21.50 Cadran internațional. 22.40 — Muzică ușoară românească. 22.50 Telejurnal.

PROGRAMUL II. 20.00 Concert simfonic. 20.40 Viața economică a Capitalei. 21.45 Buletin de știri. 21.50 Planeta giganților.

VINERI 12 NOIEMBRIE

18.00 „Căminul“... la Stoicănești. 18.50 Lumea copiilor. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cincinalul în acțiune. Județul Botoșani — azi și în 1975. 20.10 Cronica politică internă. 20.25 Interpretul săptămînii : Angela Buciu. 20.40 Film artistic : Jobenul. Cu Fred Astaire și Ginger Rogers. 22.15 Univers XX. Alimente din petrol. 22 35 Telejurnal. 22.45 Box : România—R.D.G. (înregistrare din Sala sporturilor Floreasca)

SÎMBĂTĂ 13 NOIEMBRIE

16.15 Emisiune în limba germană. 18.00 Bună seara, fete ! Bună seara, băieți ! 18.45 Prima semifinală a turneului internațional de handbal masculin. (repriza a II-a). 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 A doua semifinală a turneului internațional de handbal masculin, (repriza a II-a). 20.30 Săptămîna internațională. 20.45 Teleenciclopedia 21.45 Teledivertisment. 22.45 Telejurnal și sport.

ATLANTIC MUZIC-HALL

NICU CONSTANTIN și AL. LULESCU prezintă premiera spectacolului

„ZI-LE D-ALEA D-ALE NOASTRE“

cu DORINA DRĂGHICI artistă emerită
DOINA BADEA
FĂRĂMIȚĂ LAMBRU
PETRE GEAMBAȘU
DUMITRU CIUBOTARU

Dansează : SILVIA SURDU, MIHAI CIORTEA, CANDELATTO RODICA, ZOLLY BALINT, PETRIȘOR LUCA și corpul de balet „ATLANTIC“

Cu participarea actriței de film CARMEN STRUJA

În spectacol ZOLLA

Direcția muzicală NICOLAE PATRICHI artist emerit

Coregrafia VIORICA CIȘMIGIU

Conducerea muzicală GERHARD RÖMER

ATLANTIC MUZIC-HALL

București, str. Academiei 35—37
Deschis între orele 22—04
Luni relache.
Se pot reține mese la telefon : 16.29.36

(6615)

NOUTĂȚI EDITORIALE

Printre alte apariții, aflate sub tipar, EDITURA UNIVERS ne promite două reeditări din literatura clasică rusă : monumentala epopee a lui Lev Tolstoi „Război și pace“ în tălmăcirea lui Ion Frunzetti și N. Parocescu și o selecție din proza scurtă a lui A. P. Cehov.

Unul dintre cei mai reprezentativi prozatori clasici chinezi din secolul nostru, Lu Sin va fi înfățișat cititorilor români cu nuvela „Adevărata poveste a lui A.Q.“, inspirată din realitățile din preajma revoluției chineze din 1911.

În domeniul poeziei, semnalăm apariția unui masiv volum din opera poetului grec Constantin P. Kavafis, în traducerea lui Aurel Rău, precum și a două interesante ediții bilingve : Catrenele lui Omar Khayyam, celebru poet, filozof și om de știință persan din secolul al XVI-lea, ediție în care textul persan reprodus pe bază de fotocopii alternează cu transpunerea în limba română datorată lui George Dan și o selecție din opera lui Mario Luzi, personalitate a liricii italiene moderne.

O parte mai puțin cunoscută a creației autorului lui Gulliver — Jonathan Swift ne va fi dezvăluită de volumul „Povestea unui poloboc, satire și alte pamflete“ în traducerea lui Andrei Brezeanu.

Tot din literatura străină, dar de astă dată în colecția Biblioteca pentru toți a EDITURII MINERVA, vor vedea lumina tiparului „Pentru cine bat clopotele“ de Hemingway (două volume), „Coliba unchiului Tom“ de Beecher-Stowe și romanul alegoric „Călătorie spre soare-apune“ de clasicul chinez din secolul al XVI-lea, U Cen-Eun.

Un volum care va trezi, fără îndoială interesul iubitorilor de literatură prin maniera sa de prezentare este „Cinci opere — cinci procese literare“, în care criticul și istoricul literar Alexandru Oprea prezintă „dosarele“ unor scrieri devenite clasice de Mihail Sadoveanu, L. Rebreanu, Panait Istrati, C. Petrescu și Gib Mihăescu, scrieri care, la data apariției lor, au iscat opinii contradictorii. Tot la Editura „Albatros“, care publică volumul amintit, urmează să apară volumul de versuri „Loto-poeme“ de Nina Cassian, o biografie a lui Traian de Horia Ursu (colecția „Oameni iluștri“), o „Scurtă istorie a mecanicii“ de Ștefan Bălan și Igor Ivanov, o „Zoologie de buzunar“ de Nagy Lajos, o reeditare a romanului „Omul invizibil“ de H. G. Wells.

EDITURA „DACIA“ din Cluj prezintă cititorilor o premieră editorială : eseurile lui Radu Stanca reunite în volumul „Acvarii“. Sînt texte provenite din perioada cînd regretatul scriitor și om de teatru activa în cadrul „Cercului literar“ de la Sibiu. Va apare de asemenea, un bogat și interesant material din publicistica scriitorului Th. Pallady, precum și pagini despre el în volumul Th. Pallady — Mărturii. Aceeași editură își propune să trimită din nou în librării romanul „Moartea fratelui meu“ de G. M. Vlădescu, un best-seller — din perioada interbelică, dar care, reeditat, acum cîțiva ani n-a mai cunoscut succesul de odinioară.

MATEMATICĂ

ÎNCOTRO NE POARTĂ MATEMATICIENII ?

Acad. GRIGORE C. MOISIL ne vorbește despre prestigiul școlii românești de matematică în lume, prestigiu susținut în continuare de tînăra generație de matematicieni, despre influența directă pe care o are matematica în economia națională, despre viitorul matematicii.

— Atunci cînd ne gîndim la ramurile matematicii pe care e bine să le ajutăm să se dezvolte, ne-a răspuns domnia sa — **(fiindcă eu cred că nici o ramură a matematicii nu trebuie împiedecată să se dezvolte, deoarece o preocupare matematică ce ni se pare astăzi lipsită de perspective, poate să fie tocmai cea care, peste, să zicem, 20 de ani, se va dovedi de o deosebită importanță, așa cum s-a întîmplat cu logica matematică) — trebuie să nu uităm trei tipuri de cercetare. Mă gîndesc la cele care sînt deja dezvoltate în țara noastră, și care contribuie și vor contribui la sporirea prestigiului școlii românești de matematică în lume, deci la acelea în care școala românească deține un loc de frunte pe plan mondial.**

— Sper că n-am să vă întreb dacă acest înalt prestigiu științific pe care l-a cîștigat pe plan mondial școala românească de matematică este important ca prestigiu în sine sau poate fi interesant și altfel ?

— Cred că prestigiul unui popor — prestigiul său științific, literar, artistic, muzical, teatral ș.a. joacă un rol foarte important în consolidarea reclamei pentru vînzarea produselor acelei țări. Eu cred că Molière și Baudelaire, de pildă, contribuie mult la vînzarea produselor franceze și că oamenii care au răzbit în cosmos constituie o reclamă importantă pentru vînzarea produselor americane și sovietice.

— Care produse ?

— Toate. Detaliile ți le va da un economist. Iată de ce această sporire de prestigiu cu o trec în primul rînd în cele ce-ți spun. În al doilea rînd, dar la fel de important, este intensificarea sprijinului pe care matematica îl dă la rezolvarea problemelor dezvoltării altor științe, a tehnicii și a economiei românești. Se știe că astăzi nu se poate face nici fizică, nici chimie fără a utiliza matematica. Și cu fizica și chimia matematizate se intră în cercetarea tehnică unde, în toate ramurile ei, este nevoie de formule matematice tratate la calculator. Aceste două aspecte sînt binecunoscute de toată lumea. Mai puțin cunoscut de către cei ce nu lucrează în domeniul științei — dar nu mai puțin important— este un punct de vedere și anume : al unității științei. Ca orice clădire, bine construită, care rezistă — știința nu poate avea goluri oriunde. Dacă teoria elasticității și a rezistenței materialelor îi permit unui inginer constructor modern să realizeze o clădire care pare o dantelă, dar care rezistă la cutremure, aceasta înseamnă că acele goluri sînt numai aparente și că teoria elasticității și a rezistenței materialelor sînt discipline ce-i sînt binecunoscute. Dar nu atît de binecunoscută este scientica, așa încît nu știm astăzi dacă anume locuri, care în arhitectura științei ni s-ar părea că ar putea să fie golite, nu cumva sînt tocmai cele în care se concentrează rezistența acestei „clădiri". Să nu uităm că oamenii construiesc case și poduri din epoca de piatră, iar știința nu există în forma ei de îmbinare a experienței cu matematica decît de cîteva sute de ani. Iată de ce poate fi foarte periculos pentru dezvoltarea științei să neglijăm unele capitole care, după aceea, să devină capitole cheie.Cînd eram eu student, algebra în sensul ei actual, de teorie a grupurilor și a altor structuri, nu părea să joace decît un rol pur ornamental. Cînd eram tînăr profesor, logica matematică nu părea deloc să fie suportată nici de logicieni, nici de matematicieni. Astăzi, întreaga știință matematică este algebrizată. Astăzi tehnica modernă a automatizării și calculatoarelor electronice e fundată pe logica matematică. Luarea deciziilor în organele de conducere — ieri, era făcută din inspirație, bunul simț și experiența „managerului", astăzi el o face ajutîndu-se de calculatoare și de întreaga teorie a deciziilor și cercetare operațională. Mîine cred că întreprinderile vor avea toate un cabinet de logică ce va ajuta conducerea întreprinderilor în luarea deciziilor.

— Vă propun, nu să analizăm, aceasta o veți face între dv. matematicienii, ci să numiți, în acest spirit, cîteva din direcțiile necesare la noi în țară.

— Avem în țară o școală bine dezvoltată de analiză funcțională, de algebră, de calcul al probabilităților și teoria calitativă a ecuațiilor diferențiale. În acest domeniu se lucrează în spirit modern și cercetarea românească a cîștigat un loc de frunte pe plan mondial. De asemenea, în domeniul geometriei diferențiale și geometriei algebrice, în cel al teoriei funcțiilor cu variabilă complexă și al teoriei ecuațiilor cu derivate parțiale în care au lucrat cu interes matematicienii din generația mea și a profesorilor mei. Oameni mai tineri ca noi aduc contribuții unanim recunoscute pe plan mondial. În geometria algebrică, nume ca cele ale lui Cabiria Andreian, N. Boboc, Ion Bucur, Cornel Constantinescu, A. Cernea, C. Constantin Corduneanu, Romulus Cristescu, N. Dinculeanu, Ciprian Foiaș, G. Gussi, Aristide Halanai, M. Jurchescu, I. Singer, sînt bine cunoscute în cercurile matematice din întreaga lume. Unele discipline au apărut la noi în anii socialismului. Între acestea, teoria plasticității — cu Nicolae Cristescu, lingvistica matematică — cu Solomon Marcus, iar din logica matematică apărută la noi mult înainte de război s-au desprins cercetări noi privind teoria algebrică a automatelor, programarea pseudobooleană — cu Sergiu Rudeanu și informatica. În privința interesului pe care cercetările matematice îl au pentru tehnica și economia națională, va trebui să le citiți încă o dată pe cele menționate. Voi atrage atenția însă asupra unor ramuri care s-au dezvoltat recent în întreaga lume : teoria grafurilor și combinatorica. Ele au luat un mare avînt în țara noastră și îmi place să citez frumoasa teză de doctorat a lui Ion Tomescu. Evident, sînt domenii, ca teoria algoritmilor și a funcțiilor recursive care sînt abia la începutul lor în țara noastră și de asemenea sînt unele direcții ale matematicii care ar trebui să se dezvolte mai mult. E cazul utilizării metodelor matematice și întrebuințarea calculatoarelor în biologie, medicină, fitopatologie genetică, ecologie, sociologie, psihologie, istorie, arheologie, muzică, în artele industriale, arhitectură și altele. De asemenea ar trebui să existe un contact mai strîns între cercetătorii pedagogiei, psihologi și probabiliști, care, așa cum este Marius Iosifescu, se ocupă de teoria învățării.

În ultimii douăzeci de ani, am fost din cînd în cînd întrebat asupra perspectivelor științelor matematice. Ceea ce trebuie să subliniez e că oricît de fanteziste păreau — celui care mă întreba — previziunile pe care le făceam, istoria a dovedit că aceste prevederi au fost întotdeauna mult în urma realității.

Catinca MUSCAN

ANIMALELE DETESTĂ... PROSTIA

Este o observație pe care o fac cercetătorii, studiind comportamentul animalelor sălbatice „pe teren", în deosebi, firește, în grădinile zoologice. Mai ales aici, devine evidentă repulsia manifestă față de proști, și manifestarea lor cînd sînt obligate să le suporte prezența. În schimb „apreciază" pe cei inteligenți, curioși, iubitori, stăpîni pe gesturile și emoțiile lor. O asemenea cercetare e interesantă pentru psihologia comparată. Afirmația o făcea între altele prof. dr. H. Heidiger, directorul grădinii zoologice din Zürich, în cadrul unui interviu acordat ziaristului Gabriel Veraldi.

AERUL ESTE PUS LA „FIERT" !

În zilele noastre se face lumină în importante aspecte ale unui nou domeniu tehnologic bazat pe însăși substanța de care depinde viața — aerul. Criogenia, sau cercetarea temperaturilor joase și dezvoltarea, pe căi noi, a tehnicii separării aerului în elementele sale gazoase, a dus la descoperirea unor date inedite privind natura fundamentală a materiei. Prin metode ultramoderne — în sfera cercetării și a aplicării industriale s-a ajuns la realizarea unor procese la 2 sau 3 grade sub zero absolut, temperatură la care înșiși atomii își modifică comportarea.

Unul din fenomenele semnificative ale temperaturilor joase îl constituie supraconductivitatea. Oamenii de știință au descoperit că, atunci cînd anumite corpuri conducătoare de electricitate sînt supuse unor temperaturi extrem de joase, ele își pierd rezistivitatea electrică și permit trecerea lesnicioasă a curentului. Acest fenomen a făcut posibilă realizarea unor magneți foarte puternici care, în mod normal, ar trebui să cîntărească tone și în prezent sînt atît de ușori încît pot fi ridicați în palme.

Tehnica separării aerului — proces de însemnătate fundamentală — era altădată un procedeu chimic, realizat cu ajutorul oxidului de bariu. În prezent, el este un procedeu fizic care constă în lichefierea aerului prin comprimarea și refrigerarea lui pînă la o temperatură ultrajoasă. După această tratare-șoc, aerul este pus să „fiarbă" în așa fel, încît diferitele gaze se distilează la punctul de fierbere ce le este propriu. Actualmente, în tehnica mondială se aplică variate metode de separare a elementelor constitutive ale aerului, chiar și a xenonului ce intră în componența acestuia în relația ultrainfimă de 1 : 12 000 000 părți, și care oferă prelucrării tehnice un evantai de 140 gaze și amestecuri gazoase.

INFORMATICĂ

EXISTĂ UN „MIRACOL" AL CALCULATOARELOR ELECTRONICE ?

Este calculatorul electronic doar un „creier rapid", așa cum a fost supranumit ? Ce fel de aliat a găsit omul în această „unealtă" de lucru continuu perfecționată ?

Ce ne declară prof. RAYMOND MOCH, președintele Cercului utilizatorilor francezi de calculatoare electronice, subdirectorul Colegiului Franței.

La recenta reuniune a utilizatorilor de calculatoare electronice, care a avut loc la Timișoara, pe lîngă alți specialiști cu renume a participat și profesorul RAYMOND MOCH, președintele Cercului utilizatorilor francezi de calculatoare electronice, subdirectorul Colegiului Franței, care ne-a acordat un interviu :

— Care considerați că este rolul calculatorului electronic, în contextul tehnicii secolului nostru ?

— Rolul calculatorului mi se pare foarte simplu. În cursul istoriei omul a reușit „să complice mult lucrurile". Calculatorul consider că a sosit exact la timp, tocmai pentru a-l ajuta să le descurce. În decursul mileniilor oamenii creaseră atît de mult încît nu mai puteau controla „universul" realizat de ei înșiși. Or, tocmai în aceste condiții și spre norocul nostru apare această „mașină — minune", ca o adevărată „vrăjitoare", care ne salvează, ne scoate din impas.

— Vedeți apariția calculatorului ca un „miracol" al epocii noastre ? Cum s-a născut el ?

— Lucrurile devin și mai simplu de înțeles dacă ne gîndim că omenirea are o existență milenară, în timp ce informatica doar cîteva decenii Cert este că viața cotidiană a fost pur și simplu invadată de informații, de date utile omului, de care el însă se putea folosi destul de greoi. Această cucerire a omului este cu atît mai spectaculoasă cu cît sînt atîtea lucruri care se fac și în prezent tot ca acum cîteva sute de ani. Treburile de gospodărie, bunăoară, ca să dau numai un exemplu. Nu vreau să insist asupra exemplelor colaterale dar, cert este că informatica s-a născut la capătul unei îndelungate perioade de căutări, ca urmare a „exploziei" industriale, a dezvoltării științei și tehnicii, a electronicii mai cles. În ultima jumătate de secol electronica a acționat asupra scării timpului, a reușit să comprime timpul, dacă mă pot exprima astfel.

— Mai concret, ce înseamnă acest lucru, ce fel de aliat a găsit omul în calculatoare ?

— Cert este că informatica l-a ajutat pe om să facă din ce în ce mai multe lucruri și mai repede. Omul avea nevoie de tot mai multe informații, la care timpul fizic nu îi permitea să ajungă altfel. Complexitatea relațiilor între oameni a fost deci hotărîtoare în acest sens.

— Calculatorul este supranumit de unii specialiști ca un „creier rapid", dar atît de rapid încît un simplu...clipit din ochi, mai exact o secundă, este echivalentă pentru calculatoarele perfecționate cu efectuarea unor operații de ordinul sutelor de mii sau chiar ce pot depăși milionul. În plus, este cunoscut faptul că un calculator are, teoretic, memorie nelimitată putînd da răspunsuri la orice fel de întrebări, din orice domeniu de activitate. Calculatoarele moderne au devenit, în același timp, muzicieni, literați...Cum vedeți toate aceste probleme ?

— E adevărat, nu putem nesocoti această performanță care, într-adevăr, merită a fi invidiată de orice pămîntean, cu atît mai mult cu cît calculatoarele, și numai ele, au fost în stare să dirijeze zborul omului pe Lună. Este o cucerire într-adevăr miraculoasă. Dar, să nu uităm un lucru esențial. Deși avem mașini care își pot asuma tot ceea ce este programabil în activitatea oamenilor, care sînt atotștiutoare, nu cunosc eroarea, ele nu sînt altceva decît produsul minții omului care le-a creat. Dacă ele ar ajunge să înlocuiască însăși gîndirea umană ar fi foarte grav, fiindcă ar însemna o catastrofă pentru omenire. Și așa, omul are de multe ori impresia că este deposedat.

— Și nu vi se pare justificată ?

— Nu, și iată de ce. În realitate, calculatorul nu poate fi privit ca ceva independent, ci doar în funcțiune de creatorul său care i-a împrumutat inclusiv din calitățile sale. Ca atare, așa-ztsele „minuni" ale calculatoarelor aparțin, în realitate, omului care le-a construit destul de perfect, ce-i drept, dar nu mai perfect decît creatorul său. Este absolut util că mașina a reușit să preia anumite functii care erau proprii omului de milenii. Să dăm Cezarului ce-i al Cezarului, dar să nu subapreciem ingeniozitatea și puterea de creație umană.

— Nu vi se pare mai mult decît extraordinar faptul că astăzi calculatoarele au cucerit cele mai mari performante în rapiditate, că pot dirija de la distanță avioane supersonice, că ele execută fără să greșească de la lucrurile cele mai simple pînă la cele mai complicate ?

— Fără îndoială că da. Dar, părerea mea cel puțin, este că ele nu fac nimic din ce nu le-a „învățat" omul, că toată munca lor plină de dexteritate, rapiditate, corectitudine au împrumutat-o de la însiși creatorii lor. Chiar dacă calculatoarele au devenit astăzi un fel de „enciclopedii", chiar dacă ele pot răspunde la tot ce vrei și ce nu vrei, să nu uităm niciodată că ele sînt produsul omului care le-a dotat cu propria sa logică. Repet deci, activitatea mașinii trebuie luată în considerare doar pentru activitățile ce se pot programa pentru că ea face doar ce îi comandă omul.

I. MEDOIA

SUNETE ȘI VIBRAȚII

Nu, nu este imaginea fantezistă a unei încăperi din anul 2000. Așa arată o cameră de studiu — izolată — de la Universitatea Institutului din Southampton pentru cercetarea sunetului și vibrațiilor.

Știți ce este un decibel (dB) ? O măsură de presiune și pentru a „descrie" un sunet, nivelul în dB trebuie să fie măsurat pe toată gama zgomotului pe care omul este capabil s-o audă — gamă care cuprinde, practic, între 50 și 10.000 Hz, În afară de gama de frecvență pe care auzul poate s-o capteze, trebuie să se țină seama de capacitatea omului de a resimți presiuni care se întind de la 0,0002 dini pe cm² (o șoaptă în apropiere) la 200 dini pe cm² (pragul durerii).

VÎRSTA PĂRINȚILOR ȘI... INTELIGENȚA COPIILOR

Vîrsta mamei și a tatălui în momentul în care se naște un copil au oare vreo influență asupra capacităților intelectuale ale acestuia ? La întrebarea nu arareori pusă au încercat să răspundă doi cercetători sovietici — I. Aleksakhin și A. Tkacenko. Au examinat peste 500 de biografii ale oamenilor celebri, din diferite domenii, stabilind procentele optime. Astfel, ei au constatat că 80% dintre oamenii celebri s-au născut cînd tatăl avea peste 30 de ani. Maximele fiind pentru mamă : la 27 de ani și pentru tată : la 38. Dincolo de această vîrstă, numărul „geniilor" descrește mult. Studiile au inglobat apoi date privind vîrsta medie a părinților din diferite țări, folosind pentru aceasta anuarele demografice publicate de Națiunile Unite, unde, începînd din 1949 se află trecute aceste caracteristici pentru mai mult de o sută de țări. Interesant este faptul că vîrsta tatălui, în momentul nașterii copilului său, pare a avea o deosebită influență asupra predispozițiilor intelectuale ale descendentului. Este de notat că în unele țări, maximum se găsește la 30 de ani (vîrsta tatălui, firește), în altele se situează între 26 și 30. Cercetătorii urmăresc în continuare să aprofundeze aceste date, corelîndu-le și cu alte aspecte — sănătate, mediu, educație etc.

ZOOLOGIE

SECRETUL MIGRAȚIEI PĂSĂRILOR... DIVULGAT DE LEMINGI?

Comportarea ciudată a lemingilor — mici rozătoare cenușii din apropierea cercului polar — pledează pentru ipoteza unei „memorii ereditare". Persecutați de spaima de a nu găsi hrană, lemingii par să încerce a ajunge în regiunile de baștină ale strămoșilor lor. Teza ar explica chiar migrațiile în general. Acest dus-întors s-a fixat ereditar și descendenții migrează în mod automat.

1862, 1876, 1970... date semnificînd același lucru straniu și inexplicabil : sinuciderea în masă a lemingilor, mici rozătoare pașnice, cenușii, cu nasul cîrn, spatele rotund și coada scurtă. Locuitori ai unei regiuni din apropierea cercului polar, în tundrele din nordul țărilor scandinave, lemingii trăiesc în cupluri. Sînt nervoși, continuu agitați (deseori animalele monogame au un caracter dificil). Fiecare cuplu dă naștere anual, la 8—10 pui.

Dușmanii lor sînt în special vulpile și bufnițele albe. Lemingii, ieșind din ascunzișurile lor doar noaptea, nu pot fi văzuți decît rareori.

În primăvara anului 1970, vînătorii ce cutreierau tundra norvegiană au observat în cuiburile bufnițelor, 10—12 ouă în loc de 8, ca deobicei. Acesta este semnul care precede întotdeauna, fără a se ști de ce, călătoriile sinucigașe ale lemingilor.

Apoi, în vară, surprizele au continuat — lemingii au început să fie văzuți în plină zi, căutîndu-și hrană. Era al doilea semn.

Ce se întîmplase ? Din motive cu totul necunoscute, lemingii au dat naștere în acel an, la de trei ori mai mulți pui decît de obicei. Numai că lichenii, mușchii și scoarța de mesteacăn au rămas aceiași. Lemingii, mistuiți de foame, au început să iasă în timpul zilei ca să-și găsească hrana. Bufnițele deși mai multe, nu mai reușeau să restabilească echilibrul biologic. Ca o consecință a acestei situații, în septembrie, lemingii, agitați, au început să se stringă în grupuri și să se îndrepte spre sud-vest. Așa a început, în octombrie 1970, călătoria sutelor de mii de mici rozătoare. Întîi, s-au găsit în sate, în zori, cadavrele avangărzilor oprite de pisici. Apoi a venit valul necrezut de mare — un adevărat fluviu de lemingi care avansa, fără oprire.

Oare făceau aceasta doar ca să mănînce ? Nu. Traumatismul lor psihic devenise atît de mare încît animalele traversau holdele în neștire, aproape fără să se atingă de ele. Oare o făceau ca **să fie** împreună ? Nici atît. Fiecare animal merge pentru el însuși. Nici nu mai mergeau, fugeau chiar. Fugeau din cauza fricii, psihoza exodului măturînd toate celelalte sentimente.

În noiembrie, ignorînd oamenii, străbat satele în plină zi, continuîndu-și călătoria. Ajung să traverseze riurile, deși ei înoată prost, capul lor fiind astfel făcut, încît ochii sînt sub suprafața apei. Totuși aceasta nu-i oprește. Fluviul de animale se îndreaptă spre sud-vest.

În sfîrșit, ajunși în dreptul insulelor Lofoten, milioane de lemingi se urcară pe țărmul stîncos și se aruncară în ocean. Aici era punctul terminus al călătoriei sinucigașe, același ca în 1862 și 1876.

Care este explicația acestei hecatombe voluntare, de necrezut ? Este sigur că fug de frică. Dar de ce totdeauna exact în același loc ?

Zoologii presupun că odinioară, aceste insule erau legate de pămîntul pe care-l locuiau strămoșii lemingilor de pe continent și că, urmașii lor, traumatizați psihic de lipsa hranei, încearcă să ajungă în locul unde înaintașii lor trăiau liniștiți, avînd hrana asigurată. Ipoteză care ar presupune „o memorie ereditară" la aceste rozătoare, susținută și de călătoriile sinucigașe ale lemingilor din Suedia care spre deosebire de lemingii norvegieni se îneacă în golful Botnic, ca și cum ar vrea să ajungă în Europa, unde locuiau strămoșii lor cu mii de ani în urmă (și scheletele preistorice o dovedesc). Această teză ar explica chiar migrațiile, în general.

S-ar putea face o paralelă între soarta lemingilor și migrația anuală a păsărilor călătoare. Acestea, poate că au fost sedentare. Apoi, la începutul marilor glaciațiuni, unele, din întîmplare sau inteligență, au plecat în țările calde pentru iarnă, ca să revină primăvara. Obiceiul acesta dus-întors s-ar fi fixat ereditar și acum descendenții lor migrează în mod automat. Sau, prin selecție, au supraviețuit numai exemplarele dotate cu acest „dor de ducă".

La fel ca lemingii, păsările migratoare par neliniștite înainte de călătoria lor. Ca și ei, se adună și pleacă. Dar, diferența esențială este că păsările migratoare, pleacă ca să revină. În timp ce absolut toți lemingii care se aruncă în apă, mor. Sinuciderea colectivă se explică prin nebunia provocată de teama de a nu mai avea cu ce se hrăni.

Se cunosc și alte exemple de exterminare a unor populații de animale, prin sinucidere. Nu s-a aflat însă cauza lor, dar se pare că, în fiecare caz, un șoc emoțional determină drumul spre moarte. Lemingii nu vor dispare din Norvegia. Unii au mai rămas, fie că trăiau izolați, fie că echilibrul lor psihic le-a permis să reziste impulsului migrator. Se vor multiplica, vor repopula pădurile de mesteacăn și viața va reîncepe... pînă la o viitoare călătorie sinucigașă a cărei dată este imprevizibilă.

CURENȚII MARINI SE „ÎNCĂLZESC"... CIRCULÎND

Studiul schimburilor între ocean și atmosferă a permis unor savanți sovietici să stabilească un fapt interesant și, în același timp, surprinzător. Curenții marini calzi își păstrează căldura, cel puțin două săptămîni. Prin comparație, o apă stătătoare nu și-o păstrează decît cinci ore, nisipul uscat — doar o jumătate de oră și zăpada proaspăt căzută — o jumătate de minut. Această căldură pe care o restituie apoi atmosferei are o puternică incidență asupra climatului, ceea ce explică faptul cunoscut privind țările scăldate de Gulf Stream, că au un climat temperat și mai aspru decît dacă ar fi lipsite de vecinătatea acestui curent marin.

PROBA DE LABORATOR A UNEI... CRIME

La ultima întîlnire a Societății americane de chimie, doi cercetători — dr. Harris Rozenkrantz și Yugal Luthra — au adus proba de necontestat, științifică, a rolului determinant nociv al drogurilor asupra activității cerebrale. Experiențele s-au făcut pe 160 de șoareci cărora li s-au dat extract de marihuana ca și tetrahydrocannabinol, principiul activ al plantei, obținut prin sinteză. Citățm : la doze masive, rezultatul a fost spectaculos : 12 din 40 de șoareci au murit imediat în faza de experiență. La ceilalți, după o perioadă de depresiune de cîteva zile, s-a constatat o hiperactivitate anormală, întovărășită de tremurături și convulsii. La autopsia făcută s-a văzut că absolut la toți, creierul a suferit o pierdere apreciabilă de proteine și de acid ribonucleic.

Se oferă cu această probă de laborator, decisivă — fără posibilitatea vreunui dubiu — influența directă, catastrofală pe care o exercită drogurile asupra creierului. Nici un nou medicament nu ar putea „supraviețui" unei asemenea experiențe, care a testat rețeta paradisului artificial.

NOIEMBRIE ŞI-A DESCHIS PORŢILE!

Meteorologii nu ne dau prea mari speranţe. Unde sînt zilele frumoase de toamnă? În noiembrie va fi şi frig, va ploua, va cădea şi zăpadă. Conformîndu-ne previzionărilor meteorologice — în speranţa că gradul lor de probabilitate nu va fi prea mare — vă facem cîteva recomandări potrivite.

CUM VA FI VREMEA

Prognoză de Dumitru BACINSCHI

director adjunct ştiinţific al Institutului de Meteorologie şi Hidrologie

Ca de obicei, la început se cuvin cîteva aprecieri asupra prognozei noastre din luna octombrie, lună care s-a dovedit extrem de capricioasă şi de contradictorie. Este suficient să amintim perioada 5—7 octombrie cînd vremea s-a răcit brusc şi accentuat, a plouat, iar în zonele din estul ţării chiar a nins. Surprinşi, fenomenul a depăşit ca amploare şi durată chiar unele timide previzionări pe care le-am dat, este adevărat începînd cu 10 ale lunii. Între 8 şi 15 octombrie vremea s-a încălzit (noi o văzusem în răcire) dar, în compensare, începînd cu data de 16 vremea s-a răcit, confirmînd aşteptările noastre cu răcirea pe care o întrevedeam în jurul datei de 20 octombrie. Intervalul 19—24 a fost conform cu previzionarea. După 25 octombrie răcire din nou, cu ninsori, mai puţin aşteptate şi cu temperaturi mai coborîte decît credeam.

Aşa că... faţă de cele de mai sus am putea accepta ca satisfăcătoare doar, prognoza noastră pe luna octombrie.

Pentru luna noiembrie care a început cu o vreme specifică de toamnă, ba chiar pe alocuri pudrată cu fulgi de nea, am putea spune că din punct de vedere meteorologic ar trebui să înregistrăm un timp asemănător cu cel care a fost în luna noiembrie 1970.

Aşadar, la modul cel mai general, luna noiembrie 1971 ar trebui să fie puţin mai caldă decît obişnuit în primele două decade. După 15 noiembrie nebulozitatea se va accentua iar frecvenţa precipitaţiilor va creşte, depăşind pe alocuri, în sud-estul ţării, valorile normale. Nu va lipsi nici ninsoarea.

Pentru cîteva detalii şi intervalele caracteristice, am putea menţiona că între :

1—5 nov. Vreme schimbătoare cu înnourări accentuate în sudul ţării şi cu precipitaţii. Temperaturile minime vor coborî pînă la —6°, iar cele maxime nu vor depăşi 12—14° :

6—11 nov. Cer variabil la început apoi mai mult noros. Precipitaţiile ce se vor semnala în toate regiunile ţării, vor fi totuşi neinsemnate. Temperaturile minime vor oscila între —5° şi 5°, iar cele maxime între +5° şi +15°.

12—15 nov. Vreme în general frumoasă şi în încălzire, cu temperaturi maxime ce vor urca pînă la 16—18 grade.

16—25 nov. Vremea devine umedă. Precipitaţii sub formă de ploaie iar pentru intervale mai scurte, sub formă de lapoviţă şi ninsoare. Vînt tare, în sud-estul ţării, la sfîrşitul intervalului.

Temperatura în scădere, valorile maxime nedepăşind 10—13 grade.

26—30 nov. Burniţele şi ceţurile frecvente vor imprima vremii un caracter în general închis şi relativ rece. Temperaturile nu vor depăşi 10 grade.

IMPORTANT!

Anunţăm pe cititorii noştri că a început reînnoirea abonamentelor pentru anul 1972.

Abonaţi-vă din timp şi pe termene cît mai lungi, pentru a vă asigura continuitate în primirea publicaţiei.

Preţul unui abonament :

— anual 78 lei
— pe şase luni 39 lei
— pe trei luni 19,50 lei

Abonamentele se fac prin oficiile şi agenţiile P.T.T.R., factorii poştali şi difuzorii de presă din întreprinderi şi instituţii.

MODA

ÎMBRĂCAŢI-VĂ CĂLDUROS!

1 Rochie călduroasă din stofă cu tăietură în triunghi pe bié, pornind mai sus de talie. Lungime — atît cît acoperă genunchiul. Gulerul mare, sus pe gît, tăiat tot din material pus pe bié. Se poartă cu o centură din piele cu cataramă metalică.

2) Şal lung şi beretă din lînă groasă, croşetate în dungi.

3) **Palton cu glugă** din stofă groasă, închis cu nasturi ascunşi. Garnitura paltonului la tiv şi la marginea glugii este din blană lată de 12—15 cm. (vă şi lungeşte un palton mai vechi). În talie, un cordon lat, din acelaşi material sau din piele cu cataramă mare, metalică. Se poartă cu cisme închise cu şiret.

Ce trebuie să facem pentru a ne feri de gripă

Recomandările dr. PETRE FILOTTI din Direcţia de igienă şi medicină preventivă din Ministerul Sănătăţii

— Tovarăşe doctor, în urma scrisorilor primite la redacţie din partea mai multor cititori pe care îi interesează cum va evolua gripa în acest an, ne adresăm dv. cu rugămintea de a ne da cîteva lămuriri în acest sens.

— De la bun început aş dori să răspundeţi cititorilor „Magazinului" că spre deosebire de alţi ani, de data aceasta formele de gripă sînt uşoare şi medii. Explicaţia rezidă în faptul că şi în această toamnă, boala este produsă de acelaşi virus (A 2 Hong Kong) cu care populaţia a mai venit în contact, de unde şi rezistenţa mai mare faţă de efectele lui. Totuşi boala a apărut mai devreme decît ar fi fost de aştat, bănuim noi, datorită faptului că în primăvara aceasta a lipsit obişnuitul val de gripă care să producă o imunizare a populaţiei.

— Ce trebuie să facem în general pentru a ne feri de gripă ?

— Să evităm aglomeraţiile, remarcă valabilă în primul rînd pentru copii şi bătrîni care sînt, de obicei, mai expuşi la complicaţii. Recomandarea este utilă şi suferinzilor cardiaci şi astmatici. Să se evite în această perioadă trimiterea copiilor după cumpărături, sau la spectacole. Este bine ca părinţii să ştie că la primele semne de boală, copiii trebuie reţinuţi la domiciliu.

— De fapt care sînt primele semne ale apariţiei gripei?

— Ea debutează prin febră, tuse, strănut, dureri oculare, rinoree.

— Ce ne sfătuiţi să facem pînă la sosirea medicului ?

— Mai întîi rămînerea la domiciliu, şi apoi folosirea antitermicelor : piramidonul, aspirina, vitamina C. Dacă este vorba de bătrîni, persoane cardiace sau suferinde de boli pulmonare, acest lucru să se menţioneze la anunţarea organelor medicale.

Insistăm asupra unui lucru principal şi anume să nu se utilizeze antibioticele fără prescripţia medicală, fiind ştiut faptul că acest procedeu este în cele mai multe cazuri dăunător organismului. De altfel, intervalul pînă la sosirea medicului este relativ scurt, deoarece la ora actuală medici anume se deplasează la domiciliu şi deci orice bolnav poate fi văzut destul de repede.

— Ce măsuri se întreprind pentru combaterea bolii ?

— A început o acţiune largă de vaccinare cu vaccin endonazal, în primul rînd a persoanelor expuse profesional : cele din transporturi, din comerţ, din alimentaţie publică etc. S-au luat măsuri pentru asigurarea stocurilor de medicamente antigripale specifice, atît în unităţile sanitare, cît şi în farmacii. S-a creat un număr crescut de spaţii de spitalizare, mai ales pentru bolnavii cu complicaţii. Putem spune că la ora actuală sînt asigurate condiţii pentru ca fiecărui caz să i se dea un ajutor prompt şi competent.

Dat fiind faptul că formele de îmbolnăvire sînt uşoare şi că în circa trei zile se ajunge la vindecare, gripa din acest an nu creează probleme deosebite.

P. IONESCU

PE TIMP UMED ŞI FRIGUROS

ÎNGRIJIREA PIELII...

Frigul prezintă nu numai inconveniente dar şi avantaje. Totul este să ştim să combatem pe cele dintîi şi să descoperim pe cele din urmă

Nu trebuie să uităm că frigul umed sau uscat acţionează violent asupra organismului, fiind vasoconstrictor şi are ca prim efect îngreunarea circulaţiei sîngelui (de unde frigul la picioare, mîini, urechi) şi eliminarea în mică măsură a toxinelor naturale.

Efectele externe asupra frumuseţii se manifestă sub forma înroşirii pielii, a favorizării degerăturilor, a tendinţei de ofilire a tenului, de descuamări a pielii sensibile precum şi a altor neajunsuri ca: nasul roşu, cuperoza etc.

Ca o măsură generală, obrazul va fi dimineaţa curăţat, protejat, hrănit, iar seara demachiat şi curăţat. Acest principiu este valabil pentru tot cursul anului, însă, în mod special, el trebuie respectat cu rigurozitate în anotimpul rece. Este necesar să nu uităm însă că seara obrazul trebuie hrănit, iar nu asfixiat.

A ne expune obrazul la temperaturi foarte joase fără a-l proteja, fără a-l hrăni, înseamnă să creăm condiţii pentru apariţia descuamărilor, a crăpăturilor şi a cuperozei (care se poate instala definitiv), tar cu timpul toate acestea duc inevitabil, la o îmbătrînire prematură a pielii.

Nu uitaţi că glandele secretă diverse materii, sudoare, sebum, prin care se elimină toxinele organismului, menţinînd echilibrul pielii, aşa numitul Ph. Dacă însă exagerăm şi curăţăm prea brutal obrazul sau aplicăm pe

piele produse contraindicate, pentru restabilirea Ph-ului sînt necesare circa 4 ore. Or, pe timp friguros putem lăsa ca pielea să fie atacată de intemperii timp de 4 ore ?

Dacă dimpotrivă, după o curăţire normală aplicăm un strat gros de cremă, pielea se îmbîcseşte şi orificiile se înfundă cu materia grasă.

De aceea tratamentul dv. general în timpul acestui sezon va consta din folosirea alternativă de produse de curăţire, tonifiere, hrănire, tratare. Este o eroare să credem că un pic de cremă şi un pic de pudră este suficient. Deci se recomandă îngrijiri adaptate tipului dv. de piele (dacă nu ştiţi cum să procedaţi pentru început, ar fi bine să vă adresaţi unei cosmeticiene) şi folosirea de produse combinate.

Nu uitaţi ochii, care sînt atît de expuşi şi atît de sensibili la variaţiile de temperatură. Vitamina A. le este indispensabilă. Luaţi-o din natură (legume, fructe). Reamintim cîteva sfaturi obişnuite dar extrem de importante.

Dormiţi suficient şi dacă se poate, într-o cameră întunecoasă, evitaţi să staţi în camera unde se fumează mult; coaseţi, citiţi, lucraţi numai la lumină bună, nu ezitaţi să purtaţi lentile corectoare dacă aveţi nevoie căci forţînd ochiul îl ridaţi. La soare, zăpadă, purtaţi ochelari închişi.

Ludmila COSMOVICI

...ŞI MACHIAJUL

E toamnă. Iarna bate la uşă. Luna noiembrie se anunţă nu prea frumoasă. Pe timp de ploaie, lapoviţă, ninsoare, vom renunţa la un machiaj exagerat, care pare în lumina soarelui sau în imprejurări nefavorabile cu totul inutil, înăspreşte expresia, în loc să o ajute.

Vom fi foarte atente la igiena pielii. Vom unge obrazul cu o cremă hidratantă, grasă (dacă este uscat), o vom masa puţin, ca să pătrundă mai repede în dermă, apoi după cîteva minute, o vom şterge uşor tamponînd cu un şerveţel moale de hîrtie, ca să îndepărtăm surplusul de grăsime. Ne vom pudra cu o pudră compactă care poate înlocui fondul de ten în zilele cu ploaie sau vînt. Culoarea pudrei va fi luminoasă.

Vom evita fardarea ochilor deoarece fardul poate să-i congestioneze şi mai mult.

Pentru nasul care se înroşeşte la frig, vina este a alimentaţiei dv. prea bogată şi a constipaţiei, pe care le veţi combate. De asemenea, poate fi şi o excesivă sensibilitate a pielei care nu suportă diferenţele bruşte de la cald la frig şi produc o proastă circulaţie. Nu are sens să vă grimaţi nasul, deoarece această roşeaţă este doar temporară. Îl vom pudra uşor cu o pudră luminoasă, compactă.

Întotdeauna cînd ne machiem şi ne pudrăm ştergem surplusul de pudră cu un şerveţel sau o perie mai moale, dar înainte de aceasta vom avea grijă să umflăm cu braţii pentru ca fardul şi pudra să pătrundă pe toate trăsăturile, inclusiv riduri, dacă le avem.

Constanţa POPOVICI
pictor machior

VĂ PLACE ACEST ANSAMBLU TRICOTAT?

Fusta şi jacheta lucrate din lînă sau melană groasă au un dublu avantaj : se lucrează repede şi cad frumos. Chiar şi persoanele care n-au prea multă răbdare pot încerca, cu succes, confecţionarea acestui ansamblu, compus din fustă şi jachetă, lucrate în punct de jersey.

Pentru talia 42—44. Fumituri : 950—1 000 gr. lînă groasă sau melană groasă ; două andrele nr. 4 sau 5 ; cinci nasturi din piele ; un fermoar pentru fustă.

Măsura : 20 ochiuri = 10 cm.

JACHETA. Spatele. Începem pe aproximativ 80—90 ochiuri şi tricotăm 30—35 de rînduri (punct leneş) adică numai pe faţă, după care se lucrează mai departe în punct jersey. Urmărim întocmai tiparul.

FEŢELE — Partea stîngă. Se începe pe 40—45 ochiuri. La fel ca şi spatele, după 30—35 rînduri de punct leneş se tricotează punct de jerseu. Trebuie să fim atente ca odată cu răscroiala la mînecii să începem şi scăzămîntul pentru decolteul în formă de V al jachetei. La fiecare al patrulea rînd, scadem un ochi înaintea bentiţei, formată şi ea din 5—6 ochiuri, tricotate tot în punct leneş. După ce am făcut şi răscroiala umărului, mergem mai departe cu bentiţa, cam 20—25 de rînduri.

Partea dreaptă a feţei se tricotează la fel, cu excepţia butonierelor care nu trebuie uitate.

MÎNECILE se montează pe 35—40 de ochiuri. Se lucrează 10 rînduri punct leneş. Din 8 în 8 rînduri se înmulţeşte de fiecare parte a lucrului cîte un ochi. După 18 rînduri de punct de jersey, se lucrează din nou 16 rînduri de punct leneş. Ca să fie bună răscroiala mînecii trebuie să fie făcută după tipar.

FUSTA — Spatele. Se montează 90—100 ochiuri. Tricotăm 40 rînduri în punct leneş după care lucrăm punct de jersey. După ce am terminat cu bordura de jos (cele 40 de rînduri) începem să scădem de fiecare parte a fustei cîte un ochi şi la fel procedăm şi în mijlocul fustei. Se repetă acest scăzămînt la aproximativ 4—5 cm, cam de 9—11 ori, astfel ca sus să ajungem la 57—60 de ochiuri. După ce ajungem la o lungime de 70 cm. a fustei, tricotăm un elastic (unul pe faţă unul pe dos) 4—8 cm.

ASAMBLAREA : Se calcă cu o cîrpă umedă tot materialul tricotat după care se coase jacheta, se montează mînecile şi bentiţa de la git, se coase fusta şi fermoarul. După ce am făcut cusăturile, le călcăm uşor, din nou, pe dosul lucrului.

BONETA. Se montează 64 ochiuri pentru o circumferinţă a capului de aproximativ 56 cm. Se tricotează 12 cm. în punct leneş. Rîndul următor — două ochiuri pe dos, două pe faţă, trei rînduri fără să scadem. Următorul rînd — un ochi pe faţă, două ochiuri împreună — trei rînduri. Rîndul următor se lucrează toate ochiurile împreună, două cîte două, după care se tricotează un rînd fără să scadem. Se rupe apoi firul, mai lung, care se trece prin ochiurile rămase, se strînge bine şi se încheie boneta cu o cusătură frumos făcută.

Un foc la inimioară se repară cu timpul...

iar o gospodărie incendiată, numai cu o asigurare la ADAS.

(6661)

ÎNGRIJIŢI-VĂ SĂNĂTATEA

MIHAELA ALEXANDRU — Ploieşti şi alţi părinţi. *Sînteţi neliniştiţi deoarece copiii dv. nu pronunţă corect fonemele R—S—T etc. După vîrsta de 3 ani aceste tulburări le denumim dislalie.*

Dacă copilul este inteligent şi nu există alte probleme neurologice şi comportamentale, veţi apela la logopedul din cadrul policlinicii de copii. Cu ajutorul lui, copilul va efectua exerciţii speciale pentru formarea limbajului corect. Bineînţeles în prealabil copilul va fi examinat de medicul neuro-psihiatru pentru a exclude componenţa lezională cerebrală care necesită şi alte tratamente.

ELI MARINESCU — Drăgăşani şi alte cititoare *sînt preocupate de petele pigmentare de la nivelul tegumentelor feţii. Ele pot avea mai multe cauze : locale şi generale : disfuncţii endocrine, hepato-biliare sau sînt o consecinţă a utilizării unor produse cosmetice (rujuri — apă de colonie) aplicate pe tegumentele feţii. Pot fi determinate şi de folosirea unor medicamente (sulfamide, purgative, diuretice).*

Bolnavul va fi examinat atent de un medic dermatolog şi de unul internist şi va respecta indicaţiile prescrise. Deoarece aceste pete apar sub influenţa razelor solare, fenomenul de fotosensibilizare poate fi prevenit prin acoperirea tegumentelor feţii cu ajutorul unei pudre sau fond de ten, care va constitui un ecran protector. Pentru a decolora petele existente se utilizează cu succes masca de zeamă de lămîie, alternînd cu cea de caimac de lapte.

CONSTANTIN BABAN — Lespezi, Bacău. *În cazul unei leucemii, regretăm că nu avem posibilitatea de a vă ajuta în afară de sfatul de a consulta specialiştii clinicii de oncologie a spitalului Filantropia din Bucureşti.*

RADU GH. MITICĂ — comuna Moţea — jud. Iaşi. *După descrierea dv. presupunem că fetiţa prezintă o miopatie distrofie musculară progresivă. Vă sfătuim să o internaţi în clinica de neuropsihiatrie infantilă, spitalul Socola — Iaşi.*

VASILE BUJOR — jud. Alba. *Cicatricile tegumentare proeminente rezultate în urma arsurilor produse de soda caustică nu pot fi rezolvate pe cale medicamentoasă. Specialiştii spitalului de chirurgie plastică vă pot ajuta.*

ELENA TUSOK — Hunedoara. — *Nu vă putem ajuta cu medicamente în cazul unui hidracel — chirurgul este cel mai competent.*

Dr. Ana MURGULEŢ

...vă oferă, cu prilejul expoziţiilor cu vînzare, noi şi apetisante specialităţi gastronomice.

(6676)

recom

PRÎNZ DE SEZON

Gospodinele au început să-şi pună întrebarea, dacă e sau nu încă timpul să desferece de sub celofan şi sticlă rezervele ţinute în cămară.

Şi da şi nu. Piaţa ne mai oferă încă legume, zarzavaturi şi destule fructe proaspete. La nevoie, le vom combina. Reţetele de mai jos — preferinţe culinare ale unor gospodine, cititoare ale revistei noastre, oferă posibilitatea unui schimb de experienţă. Sperăm să găsiţi sugestii, care să vă intereseze.

Conopidă cu ciuperci

O conopidă potrivită, 2 dl smîntînă, 100 g ciuperci, 100 g unt, 3 ouă, sare, piper, verdeaţă.

Conopida curăţată de cotor şi frunzele mari se fierbe în apă cu sare. Ciupercile, spălate şi zvîntate se înăbuşă în unt. Se sărează, se pipărează, se adaugă verdeaţă.

Se unge cu unt o formă care merge la cuptor şi se aşază un rînd de conopidă, unul de ciuperci. Se bat gălbenuşurile cu smîntînă şi se amestecă cu albuşurile făcute spumă tare. Se toarnă deasupra. Se dă la cuptor să se rumenească. Se serveşte imediat cu smîntînă. **(ANA DOROTEEA ORGHIDAN — Sibiu).**

Mîncare de cartofi cu cîrnaţi şi ouă

Se curăţă şi se taie rondele 1 kg de cartofi. Se rumenesc în grăsime. Se sărează. Se adaugă 200 g de cîrnaţi afumaţi, tăiaţi în felii subţiri. Se bat 3—4 ouă cu tot atîtea linguri de smîntînă şi un praf de sare şi se toarnă amestecul peste cartofi şi cîrnaţi. Mîncarea se serveşte cu o salată de sezon. **(MARIA VICTORIA GITZING — învăţătoare, Reşiţa).**

Varză ca în Bihor

O varză, 500 g carne de porc pentru tocat, 200 g orez, sare, piper, ulei, 250 g smîntînă.

Se taie varza în clini şi se fierbe puţin în apa clocotită cu sare. Se scoate şi se lasă la scurs. Separat, carnea tocată se înăbuşe într-o cratiţă cu puţin ulei. Se sărează, se pipărează. Se spală şi se pune la fiert orezul într-o cratiţă cu apă, puţin ulei şi sare după gust.

După ce toate acestea au fost preparate, se unge o cratiţă mare cu ulei şi se aşază straturi alternative de varză, carne şi orez. Ultimul strat trebuie să fie de varză. Se toarnă deasupra smîntîna şi se dă vasul la cuptor unde se lasă 25—30 de minute. **(MAXIM PACURARU — Deva).**

Musaca din vinete conservate

O cutie de 1 kg de vinete în bulion, 1 cutie de 1 kg de roşii în bulion, 500 g carne tocată (cu ceapă, sare, piper şi verdeaţă ca pentru orice musaca), 4 colăcei de fidea subţire.

Se unge o cratiţă cu ulei şi se aşază un rînd de vinete, un rînd de fidea ruptă, apoi carnea preparată ca mai sus. Peste carne, se aşază un nou strat de vinete şi de roşii. Se dă cratiţa la cuptor — încins din timp — şi se ţine pînă ce mîncarea se rumeneşte. **MARIOARA IUŢESCU** — casnică, Bucureşti).

Coltunaşi bucovineni

Din două ouă, o linguriţă de ulei, o ceaşcă de apă, un praf de sare şi făină cît cuprinde se face un aluat mai moale ca cel de tăiţei. Se întinde o foaie, se taie rondele cu un pahar. Se dau prin maşină doi cartofi fierţi în coajă (din ajun) şi se amestecă cu 300 g brînză de vaci, un ou, sare şi piper. Cu acest amestec se umplu rondelele de aluat, se îndoaie şi se lipesc marginile. Se fierb pe foc potrivit în apă clocotită cu sare. Se scurg şi se opăresc cu unt. Se servesc fierbinţi.

● Se poate pregăti şi o umplutură mai picantă. 4 cartofi fierţi în coajă se dau prin maşină împreună cu o ceapă prăjită, un ficat de pasăre, sare şi piper. **(IDES REICHE — Fălticeni).**